הארץ

3.80 שקלים, יום ראשון ב' באב התשנ"ד, 10 ביולי 1994

VOL 76/22788 JULY 10 1994

פתרונות בזמן!!!

לביא

שעוני נוכחות ותוכנה לחישוב שעות עבודה

לביא מחשבים בע"מ, הירדן 29 ר"ג, טל' 03-6775110 פקס' 03-6775233

ערפאת לא מתנגד לסיוע ישראלי בגביית מס כחלק מהעברת הסמכויות בגדה. פעולות מחאה של מתנחלים בעקבות הרצח בחברון

מתנחלים פלשו לדירות בקרית ארבע; פעילי ימין ניסו לתקוף את אלוף בירן

מאת נדב שרגאי, שלמה דרור, אלוף בן, איתן רבין וגיא בכור

מאות מתנחלים ניסו לפלוש שלשום בלילה לדירות בשכונת גבעת יצחק בקרית ארבע, כפעולת מחאה בעקבות רצח תושבת המקום שרית פרייגל. ראש המועצה, צבי קצובר, טען שהממשלה לא מאפשרת את אכלוסם של הבתים, למרות מצוקת הדיור ביישוב, ולמרות העובדה שמשפחות רבות נאלצות לגור זה שלוש שנים בתנאים קשים בקרוואנים.

כוחות גדולים של צבא ומג"ב הוזרמו למקום. המתנחלים פרצו את דלתות הבתים והחלו להכניס ציוד למגורים. בתגובה הוציא הצבא צו לסגירת השטח ועיתונאים סולקו מהמקום. לאחר כמה שעות הגיעו המתנחלים לסיכום עם הצבא ש-12 משפחות יישארו בבתים ושאר הפולשים יפנו את הדירות.

ראו עמודים 2א–4א

צבי קצובר אמר כי "זה לא סוף פסוק, הבתים האלה יאוכלסו. גם אם הממשלה תעשה הכל כדי לחנוק את היישוב היהודי בקריה".

הרצח של שרית פרייגל ופציעת אביה ואחיה בפיגוע בחברון, עורר זעם רב בקרב תושבי קרית ארבע. עיקר הזעם הופנה כלפי הצבא והפלשתינאים. "צה"ל משתף פעולה עם הרוצחים", אמרה כלה גונן, חברת מועצת קרית ארבע.

המתנחלים פנו לצבא בדרישה לאסור על מכוניות ערבים לעקוף רכב ישראלי במטרה למנוע פיגוע דומה בעתיד. כיום אסור למכוניות ערביות לעקוף כלי רכב צבאיים בלבד. הצבא סירב לבקשה. "לא ייתכן שניתן סמכויות מעצר כלי רכב לאזרחים", אומרים גורמים בצבא.

ביום חמישי בלילה, לאחר רצח שרית פרייגל, הגיע אלוף פיקוד המרכז, אילן בירן, לקרית ארבע. צעירים המומים עם תגובת כך וכל עם תושבי ירושלים, קראו לעבר בירן "המאוס", ו"משתף פעולה". חלקם אף ניסו לפגוע בו. עשרות חיילים גוננו על האלוף בגופם, והוא נאלץ להימלט מהמקום. במשך התקרית לא נחלץ אף אחד מתושבי קרית ארבע לעזרת האלוף.

אלוף פיקוד המרכז אמר אמש שרק "קבוצה שולית ומתלהמת התנהגה כמו שהתנהגה" וכי רוב המתנחלים לא עברו על החוק. בירן אמר אמש כי המשפחות שפלשו אתמול לגבעת יצחק יישארו במקום עד יום ראשון ומשרדי הממשלה יטפלו בבעיה.

שלשום, בהלווייתה של שרית פרייגל זכה מפקד כוחות צה"ל ביו"ש, אלוף שאול מופז, ליחס דומה, אלא שהפעם נחלצו אנשי מועצת יש"ע ובראשם, המנכ"ל אורי אריאל, לגונן על האלוף.

תחושת עלבון קשה שוררת בצה"ל בעקבות גידופיהם של קיצונים מהימין את אלוף פיקוד המרכז. גורמים בכירים בצה"ל אמרו כי כינויי גנאי כה חריפים מעולם לא נשמעו במגעים בין צה"ל למתנחלים. בדיון בצמרת הצבא בנושא הוחלט לא להגיב לדברי המתנחלים ולא להתעמת עמם מילולית. תחילה שקלו בצה"ל לא לאפשר לאף קצין לדבר. אך בסופו של דבר הוחלט לאפשר לאלוף בירן להתראיין בכלי התקשורת. האלוף בירן אמר שהוא משתתף בצער המתנחלים ומשפחות נרצחי הפיגועים.

יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, אמר לראש הממשלה, יצחק רבין, ולשר החוץ שמעון פרס בפגישתם בפאריס, כי לא יתנגד שישראל תסייע לפלשתינאים בגביית המסים בגדה המערבית, במסגרת העברת הסמכויות לידיהם, ותעביר לאחר מכן את הכספים לידי הרשות הפלשתינית.

השלושה דנו בפגישתם בסוגיית האכיפה של הסמכויות שיועברו לפלשתינאים, ובעיקר של המיסוי הישיר. "תוכלו לעזור לנו, מדוע לא?", שאל ערפאת.

בדיונים שהתקיימו בישראל לקראת השיחות על העברת הסמכויות, הוחלט שלא להקים בשלב הנוכחי משטרה פלשתינית. אחד הרעיונות שהועלה, היה להציע לאש"ף למנות פקידים אזרחיים לאכיפת הגבייה.

משלחות ישראל ואש"ף ייפגשו מחר בקהיר, לפתיחת השיחות על השלב הבא ביישום הסכם העקרונות. ועדה אחת תדון בהעברה מוקדמת של סמכויות לפלשתינאים בגדה המערבית, ועדה שנייה ב"שאריות" מהסכם עזה ויריחו.

השיחות יימשכו יומיים, ויוקדשו לקביעת המתכונת וסדרי היום להמשך המשא ומתן. הדיונים המפורטים יתחילו ככל הנראה בשבוע הבא.

ראש הממשלה קיים אתמול דיון לקראת חידוש השיחות, בהשתתפות השרים פרס ויוסי שריד. הוחלט כי בראש הצוות לעניין העברת הסמכויות יעמוד מתאם הפעולות בשטחים, האלוף דני רוטשילד, ובראש הצוות לעניין "שאריות עזה ויריחו" יעמוד האלוף עוזי דיין.

במשלחת הישראלית ישתתף גם היועץ המשפטי של משרד החוץ, יו

(סוף בעמוד 18א)

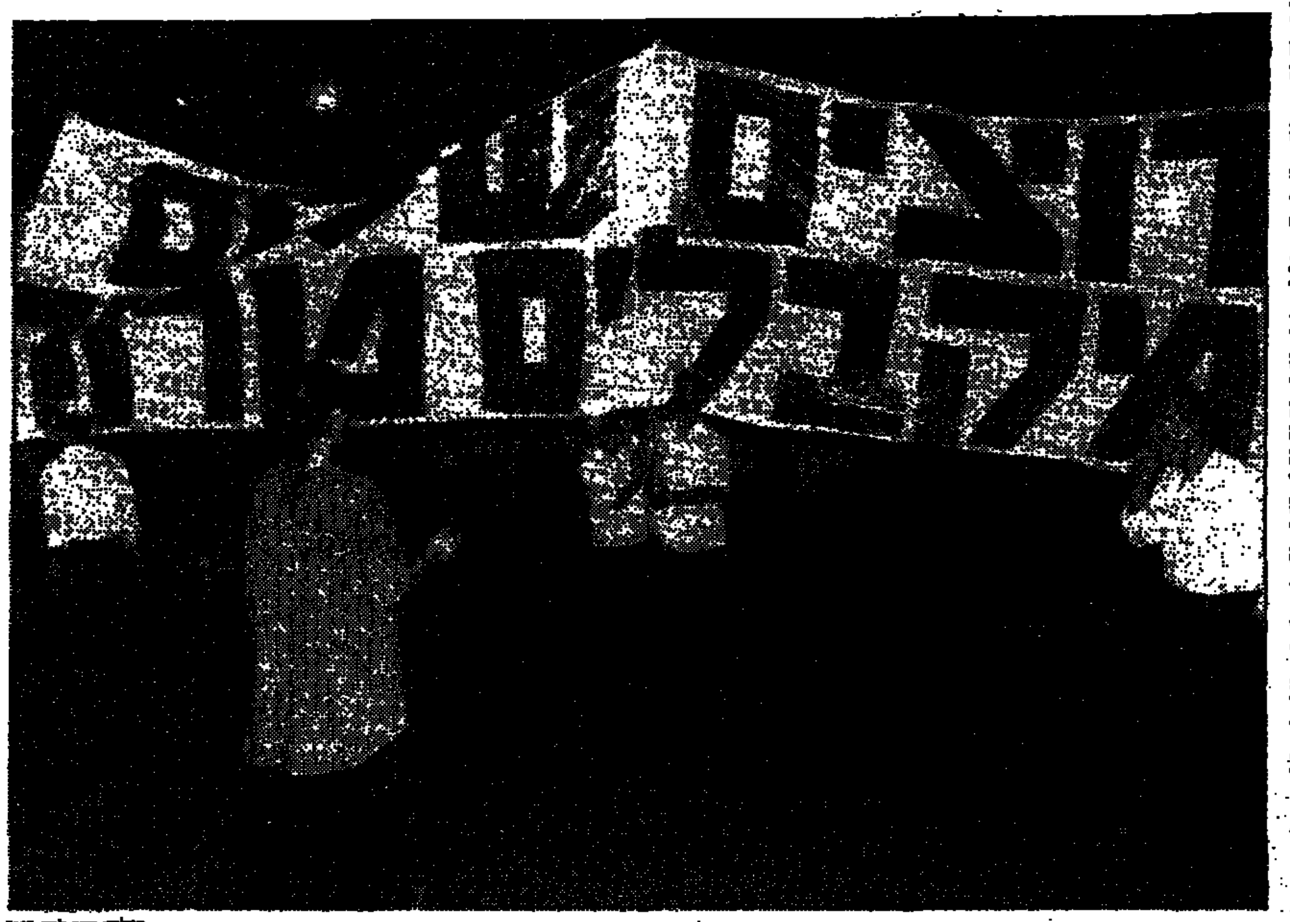

תצלום: יעקב לטר, "יפו"

הפגנת פעילי הימין, אתמול בירושלים. כ–1,500 מפגינים יצאו בתהלוכה מאוהל המחאה מול משרד ראש הממשלה לביתו ברחוב המלך ג'ורג', ונשאו כרזות שעליהן נכתב "רבין שקרן" ו"ממשלת דמים עם הסכם דמים" (ראו ידיעה בעמ' 4א)

מת שליט צפון־קוריאה, קים איל סונג; חשש במערב מהקצנה בעמדות פיונגיאנג

מאת עקיבא אלדר
שליח "הארץ" בוואשינגטון

קים איל סונג, שליטה של צפון קוריאה מאז הקמתה ב-1948, מת שלשום לפנות בוקר מהתקף לב. בן 82 היה במותו.

עם היוודע הידיעה על מותו של קים, זרמו אלפי צפון־קוריאנים, רבים מהם נושאים פרחים, אל הפסל הענק של מנהיגם, המשקיף על הבירה פיונגיאנג. אמבולנסים וצוותים רפואיים הוזעקו למקום, מחשש להתפרצויות.

ראו עמ' 11א

הרשויות בצפון־קוריאה הודיעו על תקופת אבל של שבעה ימים; במשך תקופה זו יוצב ארונו של קים בארמון פיונגיאנג. בנו הבכור של השליט הצפון־קוריאני, קים יונג איל, שככל הנראה יירש את מקום אביו, הודיע אתמול, כי נראה שההלוויה תתקיים ב-17 ביולי. לדבריו, זרים לא יוזמנו להשתתף בה.

מותו של קים מעורר חשש במערב מפני נסיגה ביחסים עם צפון־קוריאה, בעקבות הקצנה בעמדותיה. נשיא ארצות־הברית, ביל קלינטון, אמר אתמול בנאפולי, שם הוא שוהה לרגל מפגש שבע המדינות המתועשות, כי לפי שעה לא ניכרים סימנים מעוררי חרדה במדיניות צפון־קוריאה.

אנשי ממשל ומומחים בוואשינגטון מסרו, כי הם יודעים מעט מאוד על יחסו של יורש העצר לתחום הגרעיני.

קים איל סונג

תנחומים מקלינטון

ישראל כבר העלתה בפני האמריקאים את החשש מפני הקצנה בעמדותיה של צפון־קוריאה לאחר העברת השלטון לקים הבן, כאשר ביקשה את ברכתה של ארצות־הברית למגעיה עם צפון־קוריאה.

קלינטון הביע אתמול תקווה, שהמשא ומתן עם צפון־קוריאה – שהחל שלשום והופסק לאחר שבע שעות, עם ההודעה על מותו של קים איל סונג – יחודש במהרה. נשיא ארצות־הברית שיגר תנחומים לעם הקוריאני, ואמר כי הוא מעוניין ב"המשך הדו־שיח עם פיונגיאנג".

לדבריו, הוא היה משגר משלחת להלוויית נשיא צפון־קוריאה, אילו זרים היו מוזמנים להשתתף בה.

ראש המשלחת האמריקאית, עוזר מזכיר המדינה רוברט גאלוצ'י, אמר אתמול, כי לפי בקשתם של הצפון־קוריאנים, משלחתו תקיים עמם מגע שוטף, בהמתנה להודעה על המועד לחידוש המשא ומתן.

בגבול בין שני חלקי חצי האי הקוריאני הורד אתמול הדגל לחצי התורן, ורמקולים השמיעו מוסיקה קודרת ודברי שבח לנשיא צפון־קוריאה.

קצינים בכירים בצבא דרום־קוריאה מסרו, כי צבאות דרום וצפון קוריאה הועמדו בכוננות.

הקצינים הדרום־קוריאנים אמרו, כי לא הבחינו בכל תנועה יוצאת דופן מצד כוחות הצפון, העלולה להפר את הסכם הפסקת האש בין שתי המדינות.

צבא יפאן והכוחות ארצות־הברית ביפאן הועמדו אף הם בכוננות, לקראת מצב חירום.

ערפאת הורה לגייס לשירות הביטחון הפלשתיני רוצחי משתפי פעולה ששוחררו מהכלא

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, הורה לראש שירות הביטחון הפלשתיני, ג'יבריל ראג'וב, לגייס לשורות השירות 90 אסירי עולם פלשתינאים, ששוחררו לאחרונה מבתי כלא בישראל. עם האסירים האלה נמנים גם חברים בארגונים המתנגדים לתהליך השלום. רבים מהם הורשעו ברצח חשודים בשיתוף פעולה עם ישראל או בסיוע לרצח.

90 האסירים המשוחררים האלה שהו מאז צאתם לחופשי בחוסר מעש ביריחו. בעת ביקורו של יאסר ערפאת בעיר הם התלוננו בפניו כי הם חסרי תעסוקה וכי הם מבקשים להשתלב בכוחות הפלשתיניים. ערפאת הבחין כי מדובר בקבוצה גדולה של אנשים שעלולה להתסיס את האזור ולכן הורה לגייס את חבריה.

בין האסירים שהשתחררו לפני כשבועיים גם מחמוד אבו מוחמד, ראש חוליית "האריה הרעול" שנדון ל-88 שנות מאסר, לאחר שהורשע ברצח 12 משתפי פעולה עם שלטונות ישראל.

מקור ביטחוני בישראל הביע תמיהה על החלטת ערפאת. המקור הזכיר שהאסירים המשוחררים גויסו לשב"כ הפלשתיני שאמור לשתף לעתים פעולה עם השב"כ הישראלי. "מוזר שרוצחים שהורשעו ברצח פלשתינאים יסתובבו עם נשק ביריחו", אמר המקור.

בשטחים פרצו ביומיים האחרונים כמה תקריות. מקורות צבאיים מסרו כי שני מטעני חבלה מאולתרים הונחו שלשום בלילה בסמוך לצומת הכוכבית בחברון. מטען אחד התפוצץ בעת שחבלן עסק בנטרולו. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. בסריקות נתגלה מטען חבלה נוסף שנוטרל בידי חבלן משמר הגבול. עוד נמסר כי קשיש כבן 70 תושב הכפר אירטה שבנפת טול כארם נרצח בידי רעולי פנים על רקע חשד לשיתוף פעולה עם השלטונות.

ברצועת עזה דווח על שתי תקריות שבהן נרגמו אנשי המשטרה הפלשתינית ומשמר הגבול באבנים בדרום הרצועה; לא דווח על נפגעים.

קבוצת מתנחלים התפרעה בחברון וגרמה נזק לבתי ערבים
עמ' 3א

רפאל איתן: מעשי הרצח האחרונים מוכיחים את כישלונה המוחלט של הממשלה בטיפולה בטרור
עמ' 5א

הברפלד יהיה חבר הוועדה המרכזת בהסתדרות מבלי שיועמד לבחירה במרכז מפלגת העבודה
עמ' 5א

רפי פרידן ויעקב צור, הנאשמים בהאזנות סתר לבכירים בתקשורת, יכפרו באשמה במשפטם הנפתח מחר
עמ' 7א

אדם אחד נרצח ו-5 נפצעו, אחד מהם קשה, מדקירות בקטטות בין צעירים בגוש דן
עמ' 7א

ועדת הג'-7 התחייבה להעביר 200 מיליון דולר לסגירת הכור בצ'רנוביל
עמ' 12א

בגליון זה 28 עמודים בשלושה חלקים

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	3.0150	-0.03%
שחור	3.04	—
סל		
יציג	3.3464	+0.09%

החברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות
אל פסק ON-LINE
גמאטרוניק
טל: 02-821777

המלך חוסיין: לא אהסס לפגוש את ראש ממשלת ישראל, אם זה לטובת ירדן

מאת גיא בכור ואלוף בן

חוסיין מלך ירדן הודיע אמש מעל בימת הפרלמנט הירדני כי לא יהסס לפגוש את ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין, וכי הוא רואה את המפגש הזה כחובה לאומית, ככבוד וכשירות למען ירדן "המאוימת מכל כיוון".

בנאום הגיבי מול חברי הפרלמנט הירדני, אשר שודר בכל אמצעי התקשורת הירדניים, הכין חוסיין את דעת הקהל הירדנית למשא ומתן עם ישראל, שיתחיל ב-18 ליולי בירדן ובישראל, וכן למפגש פומבי ראשון בינו לבין רבין, שאמור להתקיים בקרוב, לדברי מקורות ירדניים.

"אם המפגש ביני לבין ראש ממשלת ישראל הוא המחיר לשינוי המצב לטובת המדינה הזו, ירדן, לא אהסס כלל לעשות זאת, ואני רואה זאת כחובה, ככבוד וכשירות למען ארצי, המאוימת מכל כיוון. אם יהיה צורך לפגישה הזו, הרי שברצון האל, היא תתקיים", הבהיר חוסיין, כאשר מולו יושבים גם כל צירי "האחים המוסלמים" בפרלמנט הירדני, מתנגדי תהליך השלום עם ישראל.

זוהי הפעם הראשונה שבה המלך הירדני מזכיר פגישת פסגה פומבית בינו לבין ראש ממשלת ישראל, מאז החל תהליך מדריד. עד היום התנגד חוסיין לכל פגישה פומבית שלו עם גורם ישראלי.

המלך הירדני נימק בנאום את המפגש הזה כלחץ אמריקאי ישיר עליו, כתמורה למחיקת חובות החוץ של ירדן, להסרת סנקציות למכירת נשק לצבא הירדני ולהיענות לדרישות ארה"ב, לאחר התקדמות הדיונים בין שתי המדינות. "יותר מכך, האמריקאים (למעשה הקונגרס האמריקאי, לפי דבריו של חוסיין) התנו את כל זה בעריכת מפגש ביני לבין ראש ממשלת ישראל, ואם יתקיים מפגש כזה, הרי שהם יהיו מוכנים לעשות זאת", כלומר ללכת לקראת ירדן מבחינה כלכלית וצבאית.

"אהיה אתכם כן", ציין חוסיין, "באמונה גבוה הלחצים עלינו, כפי שלא ידענו בחיינו. אנו סובלים רבות והאחריות כבדה".

חוסיין הדגיש בנאומו כי כל רגב באדמתה של ירדן בערבה "יקר לנו", והדגיש כי אין מדובר בשטח קטן, אלא באזור גדול מרצועת עזה.

בראיון שפורסם אתמול בעיתון הלבנוני הפרו־סורי "אסאפיר" אמר חוסיין כי "הגיע הזמן שירדן תדאג לאינטרסים שלה".

חוסיין אמר כי רבת עמון לא הסתירה דבר ממנהיגי סוריה שמבקרים "לא יידעו אותנו על השלבים אותם עברו במו"מ". המלך הוסיף כי "התיאום חייב להיעשות משני הצדדים". הוא הדגיש כי היחסים עם דמשק עדיין רגילים.

"ירדן לא היססה מעולם לתמוך באחיה הערבים. מילאנו את התחייבויותינו ב-1967, המשכנו לתמוך בפלשתינאים עד היום בו החליטו ללכת בדרכם שלהם", אמר המלך בהתייחסו להסכמים בין ישראל לפלשתינאים. "אנו מקווים שנגיע לשלום כולל. אולם אם נחכה לזמן בו כל המדינות הערביות יפתרו את בעיותיהן, הרי נגרום לכך שלא נמלא את התחייבויותינו כלפי בני עמנו", הוסיף המלך.

ישראל וירדן יקיימו השבוע שתיים או שלוש פגישות תיאום, להשלמת הפרטים הטכניים לעריכת השיחות ביניהן בערבה ובים המלח. בראש צוות ההכנה הישראלי עומד מפקד היחידה לקישור לכוחות הזרים בצה"ל, תא"ל ברוך שפיגל.

(סוף בעמוד 18א)

מקור צבאי בכיר: "אין כוונה לקיים פעולה בלבנון דוגמת מבצע דין־וחשבון"

מאת איתן רבין, כתבו הצבאי של "הארץ"

ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, קיים ביום שישי דיון מיוחד בעניין האפשרויות לשינוי פעולות צה"ל בלבנון. מקור צבאי בכיר שהשתתף בפגישה, אמר כי "אין כוונה לקיים פעולות, דוגמת מבצע דין־וחשבון".

רבין כינס את הצמרת הצבאית בלשכתו בתל־אביב, כדי לדון באירועים בשטחים ובדרום לבנון. הדיון עסק בעיקר בשתי התקריות, שבהן נהרגו שני חיילי צה"ל, סגן יהודה אלגרבלי וסמל אביחי שמעיה דנוך, בהתקפות חיזבאללה על מוצב ריחן בדרום לבנון.

בדיון השתתפו סגן הרמטכ"ל, אלוף אמנון שחק, הממלא את מקום הרמטכ"ל השוהה בסין, אלוף פיקוד הצפון, יצחק מרדכי, וקצינים בכירים נוספים. הקצינים סקרו בפני רבין את אירועי השבוע שעבר בדרום לבנון. מקור צבאי הגדיר את האירועים במוצב ריחן כ"חוסר מזל". ראש מטה פיקוד צפון, תת אלוף רפי נוי, אמר כי בצה"ל מעריכים שחיזבאללה יוסיף לנסות ולפגוע בצה"ל ובצד"ל, בעיקר בדרום לבנון, ואולי אף בגבול הצפון.

אלוף יצחק מרדכי אמור לקיים היום כנס בפיקוד הצפון, שבו יסכם את פעילות הכוחות בדרום לבנון. מרדכי יציג הערכות מצב לגבי האירועים בדרום לבנון, ויסקור את תוכניות הצבא. מקור צבאי אמר ל"הארץ", כי צה"ל ימשיך בפעולות שקיים עד כה, כמו התקפות מטוסי חיל האוויר ופעולות יבשתיות נקודתיות.

עובדי חברת החשמל יסיימו היום או מחר את עבודתם ליד מוצב צה"ל באזור טייבה, שנועדה להסיט את כבל החשמל שגרם להתחשמלותם של שני החיילים, אביקם הפמן ועוז הודרה, בשבוע שעבר.

בסוף השבוע נשמר השקט בדרום לבנון, למעט מקרים בודדים של חילופי אש בין צה"ל וצד"ל לבין חיזבאללה.

למי שחוכר בדעתו רכב:

תשובה

מהירות התגובה!

הממשלה תקיים היום דיון ראשון על התקציב לשנת '95

בכירים באוצר מציעים להחיל כבר מאוגוסט הקלת נטל המס על שכבות הביניים

מאת גידי מלץ

הממונה על הכנסות המדינה באוצר, יורם גבאי, ונציב מס הכנסה, דורון לוי, הציעו שלשום לשר האוצר, אברהם שוחט, להקדים את השלב הבא ברפורמה במס הכנסה מינואר '95 לאוגוסט השנה. ההצעה הועלתה בכנס שהתקיים בקיבוץ שפיים לגיבוש מסגרת התקציב ל-'95, שבו השתתפו כל ראשי האוצר.

בשלב השני של הרפורמה תבוטל מדרגת המס של 35%, ויורחבו המדרגות האחרות. הרפורמה נועדה להקל את נטל המס המוטל על שכבות הביניים, המשתכרות בין 4,000 ל-12 אלף שקל לחודש. לפי הערכות האוצר, כתוצאה מכך יגדל השכר נטו של שכבות אלה ב-50–250 שקל לחודש. כזכור, השלב הראשון של הרפורמה – הרחבת מדרגות המס וביטול היטל הקליטה – בוצע בינואר השנה.

בדיון שלשום, טען גבאי, כי ההשפעה של השלב הראשון של הרפורמה תקוזז כאשר ייכנס לתוקף חוק ביטוח בריאות ממלכתי באוקטובר השנה, ולכן יש להקדים את השלב השני. הוא ציין, כי חוק ביטוח הבריאות יפגע בעיקר במשפחות במעמד הביניים, שבהן שני בני הזוג עובדים. כמו כן ציין גבאי, כי ההחלטה שהתקבלה השנה להעלות את תקרת המס ולהרחיב את בסיס השכר לצורך תשלומי דמי הביטוח הלאומי פוגעת אף היא בשכבות הביניים, שהיו אמורות ליהנות מהרפורמה.

לדברי גבאי, אפשר לבצע את השלב הבא ברפורמה לאלתר, כיוון שהכנסות המדינה ממסים השנה עולות על התחזיות המוקדמות של האוצר ב-2–2.5 מיליארד שקל.

נציב מס הכנסה, דורון לוי, הביע אף הוא תמיכה בהקדמת השלב השני של הרפורמה, וציין כי לאחר ששלטונות מס הכנסה הצליחו לשפר ולייעל את מנגנון הגבייה, הגיע הזמן להיטיב עם הנישומים.

יצוין, כי רוב ראשי האגפים באוצר תומכים בהצעה להקדים את הרפורמה, אולם שר האוצר טרם החליט בעניין זה. לפני שבועיים הביע שר האוצר התנגדות להצעה, אבל פקידים באוצר אומרים כי הוא נוטה היום לתמוך בה.

היום תקיים הממשלה דיון ראשון בסדרה של חמישה דיונים על תקציב המדינה לשנת '95. ראשי האוצר יגישו סקירה מקרו־כלכלית, שתכלול הערכת מצב לשנים '93 ו-'94 ותחזית לשנים '95 עד '97. כמו כן יקבלו השרים דיווח על ביצוע תקציב '93 ועל ביצוע החלטות הממשלה בנוגע לתקציבי '93-'94.

בשבועות הקרובים תקיים הממשלה דיונים ארוכים על מבנה התקציב ל-'95 ועל שינויים בסדרי העדיפויות ובתקציבי המשרדים השונים. בסוף אוגוסט יגישו ראשי האוצר לאישור הממשלה הצעות לשינויים מבניים במשק הנלווים לתקציב.

בדיון שיתקיים היום יודיעו ראשי האוצר, כי נאלצו לעדכן את תחזית האינפלציה ל-'94 ולהעמידה על 10%–11% במקום 8%. לפי הערכות האוצר, שיוצגו בדיון, יואט קצב הגידול בצמיחה ב-'95 ויעמוד על 5%, לעומת 6%–7% השנה, כתוצאה מירידה בצריכה הפרטית הנובעת מהירידות בבורסה, ועקב שינויים בשוק העבודה. המשך הירידה בשיעור האבטלה ייצור, להערכת האוצר, לחצים להעלאות שכר ויגרום לשחיקה מסוימת ברווחיות המגזר העסקי.

ארה"ב דחתה 5 בקשות של ישראל לרכוש ציוד רגיש, המשמש גם לייצור נשק גרעיני

מאת שרון שדה
כתב "הארץ" לענייני ביטחון

ארה"ב דחתה חמש בקשות רשמיות של ישראל לרכישת ציוד רגיש, שניתן להשתמש בו גם לייצור נשק גרעיני. כך עולה מדו"ח מיוחד של מבקר המדינה האמריקאי (GAO) שבדק את תהליך קבלת ההחלטות בנוגע ליצוא של רכיבים אמריקאיים לשמונה מדינות. ברכיבים אלה ניתן להשתמש ליישומים אזרחיים וצבאיים, ולפיתוח תשתית גרעינית.

בדו"ח, שהעתק ממנו נמסר ל"הארץ", צוטטו נתוני משרדי המסחר והאנרגיה של ארה"ב, לפיהם אושר לחברות אמריקאיות למכור לישראל ציוד מגוון ופריטים שונים, בשווי כ-193.37 מיליון דולר בין השנים 1988 עד 1992.

ציוד זה, שנמכר גם למדינות אחרות, נמצא בפיקוח אמריקאי הדוק מחשש שינוצל לשימושים צבאיים לא קונוונציונאליים. המדינות האחרות שלגביהן נבדק אופן יישום מדיניות היצוא היו דרום־אפריקה, פקיסטאן, איראן, עיראק, הודו, ברזיל וארגנטינה.

בציוד שאושר לישראל כלולים מחשבים, רכיבים למחשבים ומכשירים אלקטרוניים, ציוד למדידה בלייזר, ציוד לייזר, ציוד אופטי, רכיבים אלקטרוניים ועוד.

ארה"ב נענתה לכ-90 אחוז מבקשות ישראל, אך סירבה לספק לה מספר פריטים ואלמנטים, כגון מכשירי ליפוף מיוחדים, כבלים, ציוד לכורים גרעיניים ולתחנות כוח גרעיניות, ציוד חישה העמיד בפני קרינה וכן גז הליום מועשר.

בקטגוריה משנית, שבה נספרו אישורי יצוא לרכיבים בעלי זיקה הדוקה לייצור חימוש גרעיני שניתנו למדינות הכלולות בדו"ח, תופסת ישראל את המקום הראשון במספר האישורים שקיבלה, ביחס למדינות האחרות. מבקר המדינה האמריקאי מציין כי ישראל נתפסת בעיני הממשל האמריקאי כבעלת תוכנית גרעינית עצמאית, שאינה נתונה תחת פיקוח חיצוני ולפיכך ראויה לתשומת לב מיוחדת.

תנסה לחכור רכב ותגלה במהירות את המסלולים
הסיבובים שעליך לעבור בכל חברה.
אצלנו העניין פשוט מאוד - פנית בבוקר - אתה גומר
את **כל הסידורים באותו היום**
והרכב מגיע אליך הביתה מאובזר בהתאם למוסכם!

צלצל: 03-5616392

הדרך הנכונה לחכירה

כרמל ליסינג
בשיתוף בנק כרמל
הסנהדרין? 52, ת"א 67214 פקס 03-5610383

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מזג האוויר

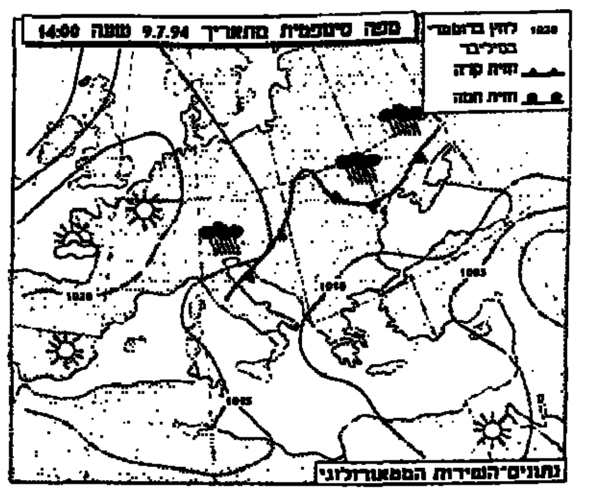

ללא שינוי

היום יהיה בהיר עד מעונן חלקית, ללא שינוי ניכר בטמפרטורות. הים יהיה נוח עד גלי. גובה הגלים: מ־40 עד 100 ס"מ. טמפרטורת המים: 27 מעלות.

רוח צפון־מערבית תנשב במהירות של 30 קמ"ש, וישררו תנאים ביניים לראייה.

תיאור המפה הסינופטית: אפיק עונתי מאיראן גורם למזג אוויר מעונן חלקית באזורנו. שקע מעל בריטניה גורם שם לגשם. שקע בצפון אירופה גורם לגשם בצפונה של היבשת ובמערבה. רכס מעל מערב אירופה גורם שם למזג אוויר נאה.

התחזית להיום

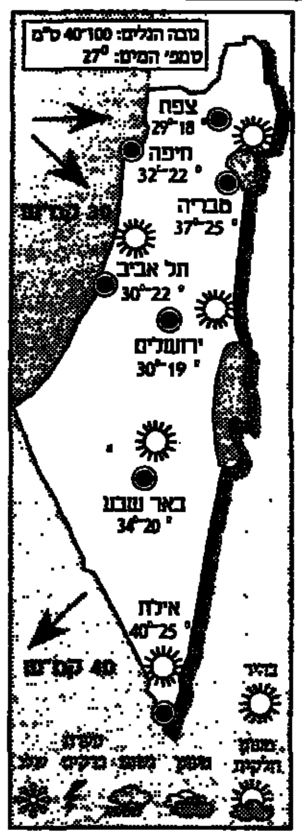

זריחת השמש 05:47
שקיעת השמש 19:48
זריחת הירח 07:07
שקיעת הירח 20:44

זיהום האוויר

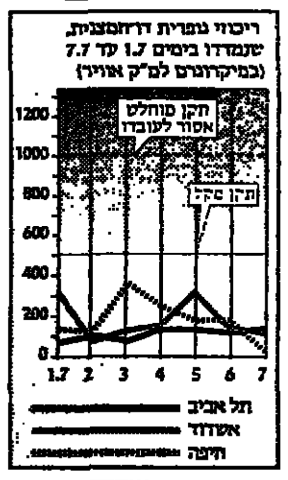

מפלס הכנרת

עומס החום

תחזית להיום	בוקר 7–12	צהריים 12–16	ערב 16–20	לילה 20–7
אזור תל אביב	בינוני	בינוני	בינוני־קל	קל
אזור חיפה	בינוני	בינוני	בינוני־קל	קל
אזור ירושלים	בינוני־קל	בינוני־קל	קל	קל
אזור הגליל	בינוני־קל	בינוני־קל	קל	קל
אזור הכנרת	בינוני־כבד	בינוני־כבד	בינוני	בינוני־קל
צפון הנגב (באר שבע)	בינוני	בינוני־כבד	בינוני־קל	קל
אזור אילת	בינוני	כבד	כבד־בינוני	בינוני

הטמפרטורות בעולם

תחזית להיום	מינימום	מקסימום	מזג האוויר
איסטנבול	20	30	בהיר
אמסטרדם	10	22	מעונן חלקית
אתונה	22	33	בהיר
בודפשט	14	24	מעונן חלקית
בוקרשט	12	26	מעונן חלקית
בריסל	10	21	גשם
ברלין	13	21	גשם
וינה	13	24	גשם
ורשה	11	20	גשם
ז'נווה	16	24	מעונן חלקית
טורונטו	21	30	מעונן חלקית
יוהנסבורג	• 0	• 20	בהיר •
לונדון	14	20	מעונן
ליסבון	17	27	בהיר
מדריד	18	34	בהיר
מוסקווה	10	21	גשם
ניו יורק	23	35	מעונן חלקית
ניירובי	• 13	• 21	מעונן •
פאריס	14	22	גשם
פראג	11	21	מעונן
פרנקפורט	16	23	גשם
ציריך	14	21	מעונן חלקית
קהיר	24	37	בהיר
קופנהאגן	12	24	מעונן חלקית
רומא	17	29	מעונן חלקית

• טמפרטורות אתמול

פיגועי החמאס

מקורות ביטחוניים: חוליית החמאס שהרגה את שחר סימני הרגה גם את אריה פרנקנטל

מאת איתן רבין

צה"ל ממשיך במצוד נרחב אחר שתי חוליות החמאס אשר ביצעו ביום חמישי את הפיגועים הקטלניים בכפר עקב בגדה ובצומת הדורסינה בחברון. באחד הפיגועים האלה נרצח חייל צה"ל, טוראי אריה פרנקנטל, בן 20. גופתו נמצאה בכפר עקב שבאזור רמאללה. בפיגוע השני נרצחה שרית פריגל, בת 17, כשחוליית מחבלים ירתה על מכונית משפחתה בצומת הדורסינה.

לדברי מקורות ביטחוניים חוליית החמאס שהרגה וחטפה את החייל שחר סימני באפריל '94 היא ככל הנראה אותה חוליה שחטפה והרגה את פרנקנטל. כוחות גדולים של צה"ל נמצאים באזור חברון והמתח עדיין בעינו. הצבא ממשיך בחיפושים נרחבים אחר חוליות המחבלים אך החקירה מתנהלת בעיקרה במישור המודיעיני בידי חוקרי שירות הביטחון הכללי.

לשב"כ ולצה"ל יש מידע לגבי שתי החוליות אשר ביצעו את הפיגועים. החוקרים סבורים כי מדובר בחוליות חמאס שלא היו פעילות בחודשים האחרונים ושבו לפעילות בסוף השבוע שעבר.

מחקירה סופית של חטיפתו ורציחתו של טוראי אריה פרנקנטל עולה, כי הוא נורה בעודו ונגרר ממכונית המחבלים לתוך הבית בכפר עקב, שבו נמצאה הגופה. מתברר כי החייל נחטף באזור הדרום, נורה בתוך המכונית וחוטפיו הגיעו לכפר. שם הם הובילו אותו לתוך הבית הנטוש ושם דקרו אותו.

המחבלים נטלו את נשקו האישי אבל השאירו את הדיסקית ואת תעודת החוגר שלו. אף ארגון לא נטל אחריות לחטיפתו ורציחתו של החייל. אבל בשיחת טלפון שהתקבלה בגלי צה"ל הודיע צעיר בעל מבטא ערבי שהחמאס הוא, שאחראי לשני הפיגועים בגדה המערבית.

אלוף פיקוד המרכז, אילן בירן, התייחס אתמול לפיגועים שבוצעו בשטח הפיקוד. "למרות הפיגועים הקשים יש לבצע את העבודה. החיילים הם שאחראים על הביטחון. החיילים עושים ככל יכולתם, על מנת שהתושבים כאן יוכלו לנהל מערכת חיים שגרתית ככל האפשר. בדרך כלל אנחנו מצליחים לסכל את הפיגועים אבל הראיה היא שהשבוע, לאחר הפוגה בפיגועים הצליחו המחבלים לבצע שני פיגועים קשים.

"אכן ספגנו שתי מכות קשות. כשיש אירועים כאלה אנחנו ערוכים להילחם בטרור וגם בהפרות הסדר. הדברים האלה נעשים בשיקול ובבטחה. כאשר יש אירוע קשה נדרשות פעילויות נוספות. לפיכך תגברנו את אזור חברון וקריית־ארבע בכוחות נוספים של צה"ל, צבא ומשטרה על מנת לאכוף חוק וסדר, למנוע התפרעות ולקיחת החוק בידיים", אמר האלוף בירן.

אלוף פיקוד המרכז הוסיף כי "הנהלה האחרונה של הטרור לא נגמרה. צריך להניח כהנחת עבודה שהחמאס כמו גם יתר ארגוני הסירוב ימשיך לנסות ולבצע פיגועים. הטרור נמשך ועלינו להמשיך ולהילחם בו עד תומו. עם זאת, אנחנו צריכים להיות מספיק ריאליים לדעת שאת הטרור אי־אפשר לחסל לחלוטין". האלוף אילן בירן צופה כי ביקור ערפאת ברצועת עזה, לא ישנה את מהות הטרור או הפרות הסדר של ארגונים המתנגדים להצהרת העקרונות.

האלוף אילן בירן קיים בסוף השבוע הערכות מצב לגבי המשך ההתפתחויות בגדה המערבית. הוא גם התייחס לתגובות הקשות של המתנחלים אשר כינו אותו בוגד, ודרשו את התפטרותו בהפגנות שונות. האלוף בירן אמר: "הפיגועים האלה כואבים לי ואני משתתף בצער התושבים ומבין את זעמם. אני מציע לא לעשות הכללה לגבי כל המתנחלים. היתה להם כוונה להתרעם אבל אנחנו צריכים לעשות את העבודה". אחת הטענות של המתנחלים היתה כי יש לאסור על נהגים פלשתינאים לעקוף מכוניות של מתנחלים כפי שנאסר עליהם לעקוף כלי רכב צבאיים. האלוף בירן הסביר כי אין לצה"ל כל כוונה לשנות את תקנון התעבורה בתחום הזה.

ביום ששי קיים ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, דיון בלשכתו בהשתתפות אלוף פיקוד המרכז, גורמי צה"ל וגורמי הביטחון הקשורים לפעילות בגדה המערבית. ראש הממשלה שמע דיווחים וסקירות על שני הפיגועים שאירעו בסוף השבוע שעבר בגדה המערבית. מקורות מדיניים מסרו, כי לא ניתנו הנחיות מיוחדות, למעט החלטה לתגבר את כוחות צה"ל באזור חברון.

להערכת גורמי הביטחון באמצעות הפיגועים ביום חמישי החמאס מאותת על חידוש פעילותו נגד כוחות צה"ל והמתנחלים. לפי הערכת מקורות ביטחוניים שתי חוליות שונות ביצעו את הפיגוע בצומת הדורסינה שבו נרצחה שרית פריגל ואת חטיפתו והריגתו של החייל אריה פרנקנטל.

לגורמי הביטחון ידועה זהות אנשי החוליה. גורם ביטחוני אמר ל"הארץ": "ברור כי החוליות הללו עשו הפוגה מסוימת בפיגועים, אולי גם בעקבות ביקורו של ערפאת באזור. החמאס ימשיך בפיגועים ואין מבחינתם כוונה להפסיק. יש לקשר לכך גם את הידיעות האחרונות על כך שהשייח אחמד יאסין מנהיגם הרוחני לא ישוחרר. הדבר אולי הגביר את הרצון שלהם לחדש שוב את הפיגועים". קציני צה"ל קיבלו הוראה לרענן את ההוראות הקיימות, האוסרות נסיעה בטרמפים, בעיקר בגדה המערבית.

עם זאת מסתמנת הערכה כי המחבלים שחטפו את אריה פרנקנטל היו מחופשים ליהודים. הדבר הקל עליהם לחטוף את החייל. גורמי ביטחון אומרים כי גם פיגוע הירי בצומת הדורסינה בוצע בשיטה ידועה של החמאס, לירות מרכב חולף. בעקבות הפיגוע צה"ל יתגבר את הסיורים באזור חברון.

שיחת היום / עם ד"ר קים דה סונג

על מותו של מנהיג צפון־קוריאה, קים איל סונג

נראה כי זו הפיכה בהנהגת הבן הבכור

מה ההערכות בדרום־קוריאה לסיבת מותו של קים איל סונג?

בשידורים בצפון־קוריאה דווח כי הוא מת מהתקפת לב, אבל ככל שעובר הזמן נראה שזו היתה הפיכה צבאית, בהנהגת בנו הבכור, קים יונג איל. הסיבה העיקרית לחשד זה היא, שבדרך כלל, כשדיקטטור במדינה קומוניסטית מת, מודיעים על מותו לפחות שלושה ימים אחרי המוות. אבל הפעם צפון־קוריאה הקדימה להודיע על המוות כמה שעות לאחר שהתרחש.

קים סבל ממחלות לב?

היו לו בעיות לב, והוא עבר כמה ניתוחים, כמו גם ניתוח לב פתוח. אבל בהתאם לעדויות, בריאותו בזמן האחרון היתה טובה מאוד.

מדוע לקים יונג איל למרוד באביו?

לאחרונה היו כמה התפתחויות שנראו כהחלשות במעמדו של קים יונג איל. הוא לא נראה בציבור בחגיגות החודשים האחרונים. אשתו השלישית של קים איל סונג, שאינה אמו של קים יונג איל, הצטלמה עם קארטר בביקורו בצפון־קוריאה. האנשים שנכחו בפגישות אמרו שהתערבה במהלך השיחות, בעוד שקים יונג איל לא היה בסביבה, כמובן.

הבן הוא גם יו"ר המועצה הצבאית של צפון־קוריאה, תפקיד שאביו העביר לו בשנה שעברה.

מי שולט כרגע בצפון־קוריאה?

דה סונג הוא סגן יו"ר הוועדה לענייני חוץ של המפלגה הדמוקרטית בדרום־קוריאה

הם לא הודיעו על כך, אבל הם הודיעו על הרכבת ועדת ארגון ההלוויה של הנשיא, שהיו"ר שלה הוא הבן. במקום השני ברשימה מופיע קצין בכיר בצבא, בשם הו ג'ין זה. אשתו של קים איל סונג אינה מופיעה כלל.

במדינות קומוניסטיות מי שמופיע בראש הרשימה הוא הוא גם מי שעומד לתפוס את השלטון. כלומר, נראה שקים יונג איל משתלט על הכוח הצבאי.

איך מותו של קים ישפיע על פתרון המשבר בחצי האי הקוריאני?

כולם מסכימים שהפסגה שנועדה להיערך בעוד כשבועיים, בין מנהיגי הצפון והדרום, לא תתקיים בעתיד הנראה לעין.

אם קים יונג איל יירש את מקום אביו, הוא, אולי ינסה לערוך משאל עם לפני שיחליט על פעולה משמעותית. לכן נראה שתעבור לפחות שנה לפני שתיערך ועידת פסגה.

אם הוא יחוש מספיק ביטחון בשליטתו במדינה, במיוחד בשליטתו בצבא, הוא יציע לחדש את השיחות בין הצפון לדרום.

בגלל המצב הכלכלי בצפון־קוריאה, אין להם ברירה אלא לדבר עם ארצות־הברית, יפאן ודרום־קוריאה. בינתיים הם אולי יציעו להגיע לסיכום בנושא הגרעין, תמורת סיוע כלכלי מהעולם.

אבל כיוון שמותו של קים איל סונג התרחש ברגע קריטי, הצבא הנצי עלול להשתלט על המדינה, הוא עשוי לערוך טיהורים למתנגדיו, וישתרר בצפון קוריאה חוסר סדר מוחלט. אם זה המצב, יעברו לפחות עוד כמה ימים עד שיתברר מה קורה שם.

מה היו התגובות בדרום־קוריאה למותו של קים איל סונג?

לצבא ניתנו הוראות להתריע כל ניסיון להפרות הפסקת האש מצד הצפון, אבל גם נאמר לצבא לא לנקוט פעולות קיצוניות שעלולות לגרום לפעולות קיצוניות של הצפון.

מה היו תגובות האנשים ברחוב?

האנשים קיוו להצלחת הדיאלוג בין הצפון לדרום, והם מאוכזבים כי הם חשים שתקוותם התנפצה. אולם, הם לא מודאגים כל כך מהמצב, כי הם חושבים שהאמריקאים מגינים עלינו.

הדאגה העיקרית היא של כעשרה מיליון פליטים מהצפון, שציפו שוועידת הפסגה תוביל לאיחוד משפחות, שממנו הן נפרדו לפני 45 שנה.

מאת יעקב צלאל

חוליית עז א־דין אל קסאם הודיעה בכרוז כי רצחה את החייל פרנקנטל

מאת עמירה הס
סופרת "הארץ" ברצועת עזה

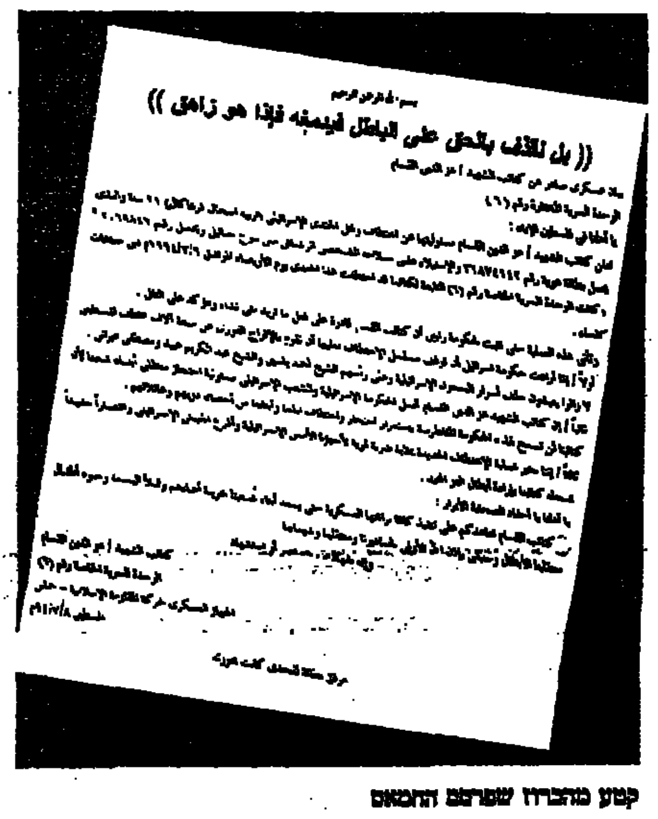
بسم الله الرحمن الرحيم
((بل نقذف بالحق على الباطل فيدمغه فإذا هو زاهق))

קטע מהכרוז שפרסם החמאס

חוליית עז א־דין אל קסאם של החמאס קיבלה על עצמה את האחריות לחטיפתו ורציחתו של החייל אריה פרנקנטל ביום רביעי. ההודעה נמסרה שלשום בכרוז שנשלח לסוכנויות ידיעות בגדה המערבית, בצירוף תצלום תעודת החוגר של פרנקנטל. כדי למנוע מעשים דומים, נכתב בכרוז, נדרשת ישראל לשחרר מיד את 7,000 האסירים הפלשתינאים שכלואים בבתי כלא ישראליים, ובראשם ובראשונה את השייח אחמד יאסין, שייח עבד אל כרים עובייד ואת מוסטפא דיראני.

"יחידות אל קסאם", נכתב בכרוז "מקבלת אחריות על חטיפת והריגת אריה יצחק פרנקנטל" (יצחק הוא שם האב, כפי שמופיע בתעודה), "בן 20, שמספר תעודת הזיהוי שלו 31874142, ונטילת נשקו האישי, גליל מס' 2069846. היחידה החשאית המיוחדת של עז א־דין אל קסאם חטפה אותו ביום רביעי, ה־6.7, בשעות הערב.

"פעולה זו מוכיחה לממשלת רבין שיחידות קסאם מסוגלות לעשות כל שברצונה, ומדגישה ראשית, אם הממשלה הישראלית מעוניינת לשים קץ לחטיפות עליה לשחרר מיד את שבעת אלפי הפלשתינאים המוחזקים אשר עדיין נמצאים בבתי הסוהר הישראליים, ובראשם השייח אחמד יאסין, שייח עבד אל כרים עובייד ומוסטפא דיראני.

"שנית, יחידות אל קסאם מאשימה את הממשלה הישראלית והעם הישראלי בהמשך מעצרם של האסירים שלנו. היחידה לא תרשה לממשלה זו להמשיך לעצור ולהוציא את אבותינו וילדינו. שלישית, אנו רואים בפעולת החטיפה זו מכה ניצחת למנגנוני הביטחון הישראליים ולנשק הצבאי, וניצחון חדש לתהליכנו.

"היחידה מבטיחה להמשיך בפעולותיה הצבאיות, עד שהאויב ישוב לפני אסירינו וילדינו". ככל הידוע, כרוז זה הגיע לעזה דרך סוכנויות ידיעות בגדה. אנשים בעזה שהכרוז הגיע לידיהם הרגישו שפעולת החטיפה והרצח כרוכה באחד הנושאים המעסיקים ביותר כיום את הפלשתינאים, שאף מעורר מתח בין בין הרשות הפלשתינית לתושבים: שאלת האסירים הפלשתינאים. שביתת הרעב של האסירים, מכתב של אסירי הפתח הבו הם קוראים "להניף דגלים שחורים ביום בואו של ערפאת" והפגנות המוניות ומתמשכות של הדרישה העממית ברצועה לא נתנו לנושא לרדת מסדר היום הציבורי הפלשתיני.

סוגיית שחרורם של האסירים הכלואים עדיין בישראל תידון במשא ומתן בין הישראלים לבין ועדה פלשתינית חדשה שהוקמה במיוחד לצורך זה, ובראשה האסיר לשעבר הישאם עבד אלראזק מג'באליה.

ועדה מיוחדת זו הוקמה, לדברי אנשי הפתח ברצועה, בעקבות פנייה ישירה שלהם אל ערפאת, ולאחר שהנציגים הפלשתינאים בוועדת התיאום הצבאית הגיעו, בסיבוב הפו"מ הקודם, עם הישראלים לפשרות שעוררו מחלוקת. כך למשל, פירוש שונה לסעיף בהסכם קהיר אפשר את העברת אסירי העולם לתחום הממשל העצמי ביריחו.

בהסכם קהיר נכתב שאסירים פליליים יועברו לחסות הרשות הפלשתינית; הצד הישראלי פירש ב"אסיר פלילי" גם את רוצחיהם של פלשתינאים שהיו חשודים בשיתוף פעולה, בעוד שהצד הפלשתיני ראה בהם מלכתחילה אסירים ביטחוניים. במשא ומתן קיבלו הנושאים הנוגעים בפלשתינאים – כולם אנשי צבא השחרור הפלשתיני שהגיעו לא מכבר – את הפרשנות הישראלית. בעזה ראו בזאת הוכחה לסכנות קודמות שהשמיעו, שאלו טעויות בלתי נמנעות של מי שבא מבחוץ ושלא היה מעולם אסיר במתקן כליאה ישראלי כלשהו.

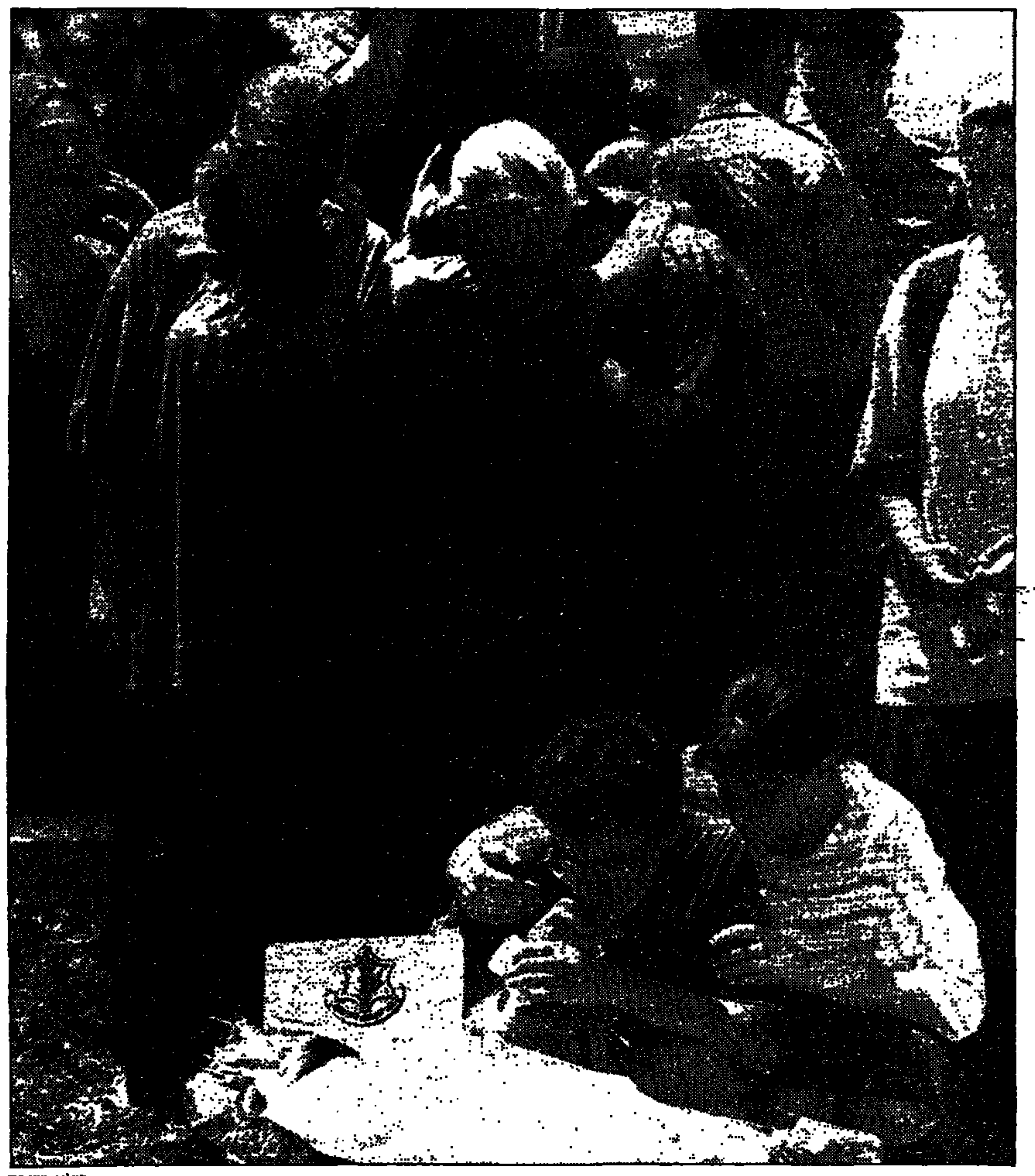

תצלום: שוי קרן

חברים ובני משפחה בהלווייתו של החייל אריה פרנקנטל, שהתקיימה שלשום

"חיפשת את האמת ביהדות ואהבת את השלום", ספד מורו של פרנקנטל על קברו

(ע). בני משפחה, חניכי תנועת בני־עקיבא, ידידים וחברים לנשק, ליוו שלשום בצהרים למנוחות את חייל צה"ל, השריונר אריה פרנקנטל, שנרצח בידי מחבלים. בטקס המספד, שהתקיים בחלקה הצבאית בבית העלמין בחולון, נכחו האלוף דני יתום, קצין שריון ראשי, תא"ל אמי פלנט וקצינים בכירים נוספים.

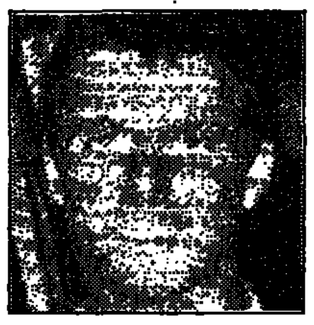

אריה פרנקנטל

"אריק, הקרנת שלום כלפי חוץ וסערת מלחמה בפנים", אמר הרב מרדכי ברדייר בקול חנוק מדמעות. הרב ברדייר, שהיה מורו ומחנכו של אריה פרנקנטל סיפר כי הוקסם ממנו כבר בפגישתם הראשונה. "היו בו חן נעורים, יופי, טעם טוב, לבטים קשים וחכמת חיים של אדם זקן", אמר. הוא תיאר את פרנקנטל כאדם "שחיפש את האמת שביהדות ואהב את השלום".

הרב ברדייר פנה להורים השכולים ואמר להם כי הנועם שהיה בבנם הוא מתנת אלוהים שניתנת אולי פעם בדור. "תודה רבה לכם שהעמדתם לעם ישראל פנינה כזו", אמר. מפקד היחידה של אריה פרנקנטל סיפר, כי הוא עבר בהצלחה את הטירונות, הפך לנהג טנק מצטיין וגילה מוטיבציה להצליח.

הרב הראשי לישראל, ישראל מאיר לאו, אמר כי אנו חיים בעולם הפוך שבו אבות אומרים קדיש על בניהם. הוא הוסיף: "אינני יודע מה אריק חשב בדקות האחרונות לחייו – רק אלוהים יודע זאת כי הוא יודע תעלומות לב". לאו הגדיר את אריק כ"מרגלית" ו"שכיית חמדה". הוא ציין כי "הוא מילא את חייו באהבת התורה, ואנחנו לא היינו ראויים שהוא ימשיך אתנו עוד שנים רבות".

"היית אדם מופת, לא קורא ספר אלא לומד ספר", ספד ליד הקבר ד"ר יוסי אבינרי. האב השכול אמר קדיש, וחזן צבאי נשא את תפילת אל מלא רחמים.

שריד: מבצעי הפיגועים הם אויבים משותפים לנו ולפלשתינאים

(ע). השר לאיכות הסביבה, יוסי שריד, אמר שלשום בבוקר, בעקבות גל הטרור האחרון כי "צריך לראות את הרוצחים ומבצעי הפיגועים, כאויבים משותפים של ישראל והפלשתינאים. כל מי שרוצה ביקומו של ההסכם וכל מי שמבקש לראות את תהליך הפיוס מתקדם ומתרחב, צריך לשתף פעולה, ולהכות יחדיו במיוחד ולהפעיל ככל שניתן את עוצמתנו".

השר שריד אמר עוד, כי העובדה שהטרור ירד בשבועות האחרונים, מאז ביצוע ההסכם, "הפריעה", את מנהיגיו של הטרוריסטים הערבים והם החליטו להוכיח שוב כדי להוכיח את שתהליך הפיוס וההשלמה בינינו לבין הפלשתינאים, עדיין לא קטל אותם ותביעתם עדיין רעה ומכאיבה".

שריד הוסיף, כי אותם רוצחים רוצים להוכיח לנו ובמיוחד לערפאת את קיומם. "ערפאת מצהיר בריש גלי שהוא יהיה נאמן להסכם אתנו, אז הרוצחים מצהירים שערפאת לא מדבר בשמם ומבחינתם ההסכם לא מחייב והם ממשיכים בפעולות הטרור".

סגן שר הביטחון, מרדכי גור, אמר שלשום בבוקר כי האפשרויות העומדות בפני צה"ל בדרום לבנון הן רבות, הגנתיות או התקפיות. עוד אמר, כי ישראל עשתה תמיד מאמצים רבים להגיע להסדר עם לבנון ובכלל זה להגיע להבנה עם ארגון החיזבאללה, אשר יביא להפסקת הירי. אולם כל הניסיונות עלו בתוהו.

ספריות עם חלונות זכוכית להגנה מפני אבק
קטלוג חינם לכל דורש
למי שמכבד ספרים...
אינטרסיסטם
בן־יהודה 97 ת"א, ☎ 03־5249327
אולם תצוגה: פתוח א־ה מ־09.30־13.00 ומ־16.00־19.00
וביום ו' מ־9.30־13.00

חישובית זהב
תוכנה להנהלת חשבונות וניהול עסק
לעצמאים ובעלי עסקים
הנה"ח חד־צידית כפולה • חשבוניות • בנקים • לקוחות/ספקים • מלאי
אלפי משתמשים • קלה ונוחה להפעלה • מאושרת ע"י מס־הכנסה
לקבלת תוכנת הדגמה חינם פקסס 03-496118
מערכת מידע קולי 24 שעות 03-6476858
המחיר החל מ־ 350 שקל כולל מע"מ
אוטוסופט
רח' הרוגי מלכות 7 תל־אביב טל' 03-6471486

בטולמנ'ס הצעה מרתקת לחדר המשפחה ספה מיטה+2 כורסאות 2,490 ש"ח

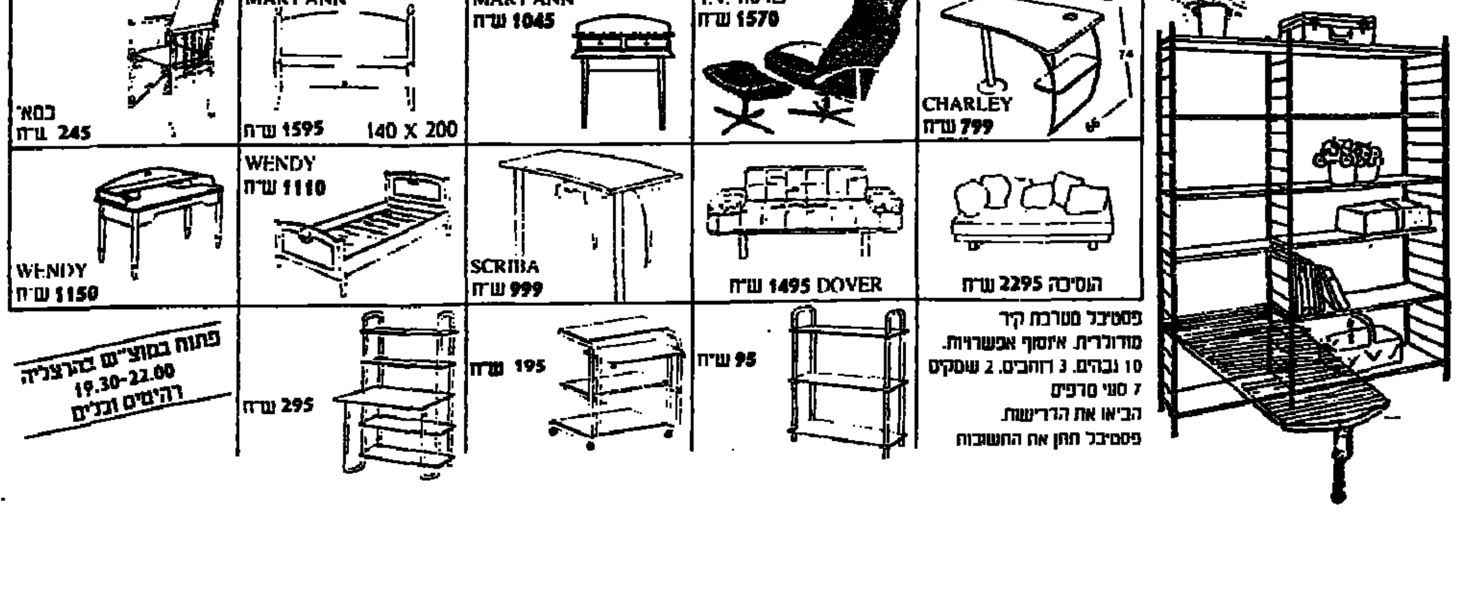

פסטיבל מערכת קיר מודולרית. איסוף אפשרויות. 10 גבהים, 3 רוחבים, 2 שקעים, 7 סוגי מדפים. הביאו את הדרישות. פסטיבל תתן את התשובות.

בתצוגות תמצאו חלק מהמגוון הרחב המוצע ע"י טולמנ'ס לחדרי שינה, חדרי ילדים, חדרי מגורים, חדרי אוכל ושימוש איחסון מגוונת. 1,300 מ"ר של עיצוב רעיונות והשראה, חוויה בשפע. כל המחירים המופיעים במודעה אפשרות לתשלומים נוחים ויזה וקודים.

טולמנ'ס
הרצליה פיתוח מדינת היהודים 87 09-544390
תל־אביב, ה' באייר 72, 03-6053135
מפרץ חיפה, סקלף 5, 04-413729
ירושלים, הסדנה 4 תלפיות, 02-723223

שר השיכון ידון עם המתנחלים על אכלוס הדירות שאליהן פלשו

לאחר משא ומתן עם הצבא הותר ל–15 משפחות מקריית ארבע להישאר במשך סוף השבוע בדירות שאכלוסן הוקפא עם חילופי השלטון ביוני '92

מאת נדב שרגאי ושלמה דרור

ראשי מועצת יש"ע וקריית ארבע ייפגשו הבוקר עם שר השיכון, בנימין בן אליעזר, כדי לדון בגורלן של 54 יחידות דיור בגבעת יצחק, אליהן פלשו שלשום מתנחלים מקריית ארבע.

מדובר בדירות שמשרד השיכון הקפיא את שיווקן לציבור עם חילופי השלטון ביוני 1992. הדירות נמצאות בין גבעת החרסינה לקריית ארבע, בנייתן הושלמה אך הן לא חוברו לחשמל, טלפון, מים וביוב.

בעקבות רצח שרית פריגל ביום חמישי בלילה, החליטה מועצת קריית ארבע לאכלס את הבתים, וסוכם כי בעת מסע ההלוויה של שרית פריגל בירושלים, ייכנסו המשפחות מקריית ארבע לגבעת יצחק.

הפעולה נדחתה בכמה שעות מאחר ולמשטרה נודע על התוכנית והיא הציבה שמירה במקום. עם חזרת האוטובוסים מההלוויה הופנה הצבר לעבר גבעת יצחק, ולדירות הגיעו פורצים מתנחלים. במקום נמתחו קווי חשמל ואולתרו חיבורי ביוב.

המשטרה והצבא הכריזו על המקום כשטח צבאי סגור, הורו לעיתונאים לפנות את השטח ולא ייעצרו מיד. באותה עת הורמו כרוזות גדולים של צבא כדי לנסות ולמנוע מתושבים נוספים להגיע למקום דרך השדות.

צה"ל והמשטרה פנו ברמקול למתנחלים שהצליחו להיכנס לדירות, והודיעו לתושבים שעליהם להתפנות מיד, ולא יפנו בכוח.

ראש מועצת קריית ארבע, צבי קצובר, שחשש מעימות אלים עם המתנחלים, התקשר אל אלוף שאול מופז, מפקד כוחות צה"ל ביו"ש, אשר חג באותה שעה במסוק מעל השטח. קצובר אמר למופז כי תהיה זו שגיאה להיכנס לעימות עם המתנחלים 24 שעות בלבד לאחר רצח שרית פריגל, והציע ליישב את המחלוקת באמצעות שיחה. קצובר הציע כי יותר ל–15 המשפחות שכבר הצליחו להיכנס לדירות להישאר במקום במשך השבת.

אלוף מופז קיבל את אישור הרמטכ"ל להצעה, והבוקר כאמור תתקיים פגישה בין המתנחלים והשר בנימין בן אליעזר.

קצובר אמר אתמול ל"הארץ" כי הממשלה צריכה לאפשר את אכלוס הדירות וכי אין סיבה למנוע זאת. קצובר אמר כי בקריית ארבע מתגוררות כיום עשרות משפחות בקרוואנים מכיוון שאין דירות עבורן. "גם מי שעוזב את הקריה לא יכול להעביר את דירתו למי שמחפש מקום דיור, מכיוון שמשרד השיכון מחייב את העוזבים להשאיר את הדירות סגורות ואוסר עליהם למכור אותן או להשכיר אותן".

קצובר אמר כי עד כה, "למרות כל הדיבורים", כמעט ואין עזיבה, אולם אין הוא יכול להעריך עזיבה בעקבות הפיגוע מה יתרחש.

"הצבא נלחם ביהודים"

דוד רותן, תושב קריית ארבע, אומר שהצבא מגן על ערבים ונלחם ביהודים. "יום אחרי שרוצחים שני יהודים, מונעים החיילים מאתנו להתיישב בבתים שבנתה הממשלה. הם רוצים שערבים ייכנסו לבתים אלה. אנחנו נחזור לכאן ביום ראשון ובמשך השבוע, ולא ניתן להם מנוחה", אומר רותן.

לדברי רותן, בכל העימותים שהיו עד היום עם הצבא לא היתה אלימות כזאת מצד החיילים. "קצת רגישות", הוא אומר, "רק הבוקר קברנו את מתינו, אנשים כאן זועמים והאלוף הפיקוד מתייחס אלינו בצורה שגם לערבים לא היתי מוכן שיתייחסו".

המתנחלים פנו לצבא בדרישה לאסור על מכוניות ערבים לעקוף רכב ישראלי במטרה למנוע פיגוע דומה בעתיד. כיום אסור למכוניות ערביות לעקוף כלי רכב צבאיים בלבד. הצבא סירב לבקשה. "לא ייתכן שיתנו לסמכויות לעצור כלי רכב לאזרחים", אומרים גורמים בצבא. גם סירוב זה העלה את ההרגשה שהצבא אינו עומד לצד המתנחלים.

את הרגשות האלה מנצלים בעיקר אנשי "כך". לאחר הרצח הגיע אלוף פיקוד המרכז, אילן בירן לקריית ארבע. צעירים המזוהים עם תנועת כך, חלקם תושבי ירושלים שמיהרו להגיע למקום, החלו בקריאות "חמאס", "משתף פעולה", לעבר אלוף בירן. חלקם אף ניסה לפגוע בו. עשרות חיילים גוננו על האלוף בגופם, והוא נאלץ להימלט מהמקום. במשך התקרית לא נחלץ אף אחד מתושבי קריית ארבע לעזרת האלוף, או ניסה להרגיע את הרוחות.

שלשום, בהלווייתה של שרית פריגל זכה מפקד כוחות צה"ל ביו"ש, אלוף שאול מופז, ליחס דומה, אלא שהפעם נחלצו אנשי מועצת יש"ע ובראשם, המזכ"ל אורי אריאל, לגונן על האלוף.

תושבי גוש עציון חסמו שלשום את כביש ירושלים-חברון סמוך ליישוב נווה דניאל. הם הקימו מחסומי אבנים והבעירו צמיגים. הכביש נפתח למעבר מכוניות ישראליות. מכוניות של ערבים לא הורשו לעבור במחסום.

התפרעויות של מתנחלים

תושבים מאל בירה, טוענים כי באזור פסגות פגעו מתנחלים ברכוש ערבי. תושבים בכפר סיפרו שמכוניות של מתנחלים עברו בכבישים הצביים לייישוב ומתוכן השליכו אבנים לעבר בתים.

בכפר עקב, שם נמצאה גופתו של החייל אריה פרנקנטל, תלו פעילים של "כך" צמיגיהן של עשרות מכוניות. גם בכפר אל ג'יב הסמוך נחתכו צמיגי מכוניות. ברוב המכוניות נחתכו לפחות שני צמיגים ובחלקן כל הארבעה.

עיקר הפגיעה ברכוש ערבי היתה לאורך הציר המוביל לקריית ארבע מצומת הכוכית. רוב הפגיעות היו בליל הרצח אך גם שלשום נגרמו פגיעות ברכוש. מכונית אחת הוצתה, צמיגי מכוניות נוקבו ומספר רב של שמשות נופצו.

סמוך לגבעת מג"ב הציתו מתנחלים שדות של ערבים. שטחים מעובדים וכמה מטעים באזור מערב חברון הוצתו אף הם לטענת ערבים מהאזור.

חיילים שומרים על בניין בשכונת אשמורת יצחק בקריית ארבע, אליו פלשו מתנחלים

צילום: יעקב לסר, "שי"

סוף השבוע בטלוויזיה / אברהם טל

מבוי סתום רווי דם

"יומן" עם ישראל סגל, ערוץ 1; "מסמך בששי" עם ירון לונדון, ערוץ 2, ליל שבת 20:06.

עונג שבת זה לא היה, לראות קבוצת מתנחלים מתושבי קריית ארבע מתנפלים מילולית ופיסית על קציני וחיילי צה"ל ומשמר הגבול, כאילו הם אחראים לרצח שרית פריגל; ולשמוע את הטענה, שהצבא משתף פעולה עם החמאס ברצח יהודים. הנה נפגשים המרגיז והמגוחך, וממססים את שארית האהדה למתנחלי חברון וקריית ארבע, שאחד מהם עוד עלול "ליישב את החשבון" במעשה שיאפיל על הטבח במערת המכפלה.

פניו ההמומות של אלוף פיקוד מרכז, אילן בירן, אמרו הכל. לא היה צורך להביאו לראיון באולפן "יומן", כי את שבלבו אינו יכול לגלות ומכל ניסה לסחוט ממנו הצהרה בוטות הרחבה מהירה של הממשל העצמי הפלשתיני לחברון, ומה שהוא יכול לומר לא מוסיף כלום, ורק מעיד על קוצר היד למנוע כליל מעשי רצח נתעבים.

כמסקנה הגיונית למבוי הסתום רווי הדמים בחברון, הציגה כתבה של אתי חסיד על נטישת יישובי יהודה ושומרון. מדובר בתושבי יישובים "לא אידיאולוגיים", שעילת התיישבותם העיקרית במקום, "איכות חיים", נפגעה. קשה להזדהות עם היבבות שהשמיעו אחדים מהם, במיוחד תושבי מעלה אפרים: הם ידעו היטב שהווילות לא נבנות חמש דקות מכפר סבא, ושלליכוד אין זיכיון קבע על השלטון.

חסיד עוררה רושם שקיימת תנועת בריחה המונית, דבר שהוא כנראה (עדיין) לא נכון. היא לא סיפקה מידע איך מסתדרים הפליטים: מה גורל הדירות הננטשות, האיך הם מארגנים לעצמם דיור חלופי בארץ.

אחרי כתבה מנופחת של חנן עורן על "אקדמיה לביטחון ואבטחה", שמפעילים ישראלים בארצות חבר העמים (רק זה חסר – הסתבכות של ישראלים עם המאפיות של מוסקוה ופטרבורג) הופגנו בשידור חי עם אסירים בכלא באר שבע, לרגל הקרנת הסרט "6 פתוח, 21 סגור". אמנם לא שוכנעתי לגמרי שמשה בן חיים ופטריק כהן יעלו על מסלול הישר, ושאמנון ומלי יחיו מעתה לתמיד כזוג חופשי ומאושר, אבל לפתוח יש תקווה.

בעוד ערוץ 1 עוסק בבעיות הרות אומה וחברה – בערוץ 2 פטפט ירון לונדון עם נוסעים בטיסת לילה לארה"ב. גימיק בלי ערך מוסף: באותו היגיון אפשר לעצור עוברים ושבים ברחוב, ולחקור אותם בתקווה לגלות משהו "מעניין" בעברם, במשפחתם וכו' – רק בלי רעש מנועים מטוסים ברקע. פה ושם התגלה סיפור רבע-מעניין, אבל בסך הכל היה חבל על הזמן.

קבוצת מתנחלים התפרעה בשכונה בחברון וגרמה נזק לבתי ערבים

תושב השכונה: עלינו מטילים עוצר, ולמתנחלים נותנים להסתובב חופשי

קבוצת מתנחלים נכנסה ביום חמישי בלילה לחצרות בתי ערבים בשכונת השאללה, מאחורי בית הדסה בחברון, וגרמה נזק לרכוש. שמשות נופצו ורכוש הוצא מהחצרות ופוזר בסמטאות.

מוסא מחמד אל זריפי, תושב השכונה, אומר שהמתנחלים פרצו את הדלת לחצר, שברו עגלה שעמדה בכניסה לבית ושברו חלונות. "לא הצענו לצאת החוצה", אמר אל זריפי, "הם ניסו לשבור גם את דלת הכניסה אבל לא הצליחו. אחר כך גם עברו כאן בית אחרי בית. כל השכונה שמעה איך הם משתוללים [illegible]".

אל זריפי שוחרר מהכלא השבוע, שם ריצה עונש מאסר של שמונה שנים על פעילות חבלנית. "אנחנו מוכנים שהצבא ייצא מכאן וישאיר אותנו לבד עם המתנחלים. בלי הגב של הצבא, אחד על אחד, הם לא יהיו כאלה גיבורים", אומר אל זריפי.

עבד חמיד אבו סנינה מתגורר לא רחוק מביתו של אל זריפי. "אני בן 71, ועוד לא ראיתי פחד כזה כל חיי", אומר אבו סנינה, "אין מי שישמור עלינו. לא הפתח ולא האו"ם. גם החיילים שלכם, איפה הם כשצריך אותם. הם רק יודעים להטיל עוצר עלינו. למתנחלים נותנים להסתובב חופשי. אתמול בלילה, בשעה 12, התעוררנו כששמענו יריות. הפעם זה היה קרוב ביותר, חשבתי שהצבא נכנס לתוך הבית. רציתי ללכת לראות מה קורה ואז בחוץ ליד שמעתי קול של חלון נשבר. עד עכשיו אני שומר את האבן ששברה את החלון. פחדתי להסתכל החוצה שלא יהרגו אותי, אבל לפי הקולות כבר ידעתי שאלה מתנחלים. פחדתי שהם ישרפו את הבית כמו שעשו כבר לפני שנה".

אבו סנינה מתגורר עם שניים מילדיו ונשותיהם בבית אחד. 15 נכדיו גם הם מתגוררים במקום. "אנחנו כבר רגילים להתנהגות של המתנחלים", אומר אבו סנינה, שמביתו אפשר לראות את החלק האחורי של בית הדסה. "דווקא עם אלה שגרים שם אין הרבה בעיות. לא מלחמה ולא ברכה. יש לנו בעיות עם החיילים שלפעמים צועקים עלינו. אבל אתמול בלילה אומרים שבאו לכאן אנשים מקריית ארבע. יש כאן אנשים שמכירים אותם. למה הצבא לא עוצר אותם, למה נותנים להם להגיע לכאן?", שואל אבו סנינה.

"עוצר ישמור עלינו"

בתשובה לשאלה מדוע לא פונים תושבי השכונה לצבא ומתלוננים על המתנחלים, עונה אבו סנינה "אנחנו כאן לא מהיום. עכשיו עוצר, מי שייצא יעצרו אותו וישלם קנס. אבל גם אחר כך, מי ילך למשטרה ויחכה שם ארבע שעות ובסוף יגידו לו תלך מכאן. לבן שלי הנה, שברו מכונית מרצדס. 5,000 דינאר עלו לו התיקונים. הוא הלך למשטרה ושאל מי ישלם לי. אמרו לו תלך לערפאת, הוא ישלם לך. אז בשביל מה נלך למשטרה? שיביאו לכאן את ערפאת שישמור עלינו וגמרנו".

אנשים המזוהים עם תנועות ימין קיצוניות אישרו שהם השתתפו בהשתוללות שנערכה בחברון. לדברי אחד הדוברים, המעשים יימשכו.

מכיוון שהתושבים הערבים נמנעים מלהתלונן במשטרה על ההתפרעות ואין עדויות מצולמות מהמעשה, ספק אם המשטרה והצבא יצליחו לתפוס את המתנחלים שהתפרעו במקום.

שלמה דרור

שנת מאסר נגזרה על חבר החמאס שלא דיווח על הכוונה לבצע הפיגוע בחדרה

התביעה הסכימה לעסקת טיעון בנימוק ש"תושבים חוששים לדווח לשלטונות"

מאת גבי זהר

בית הדין הצבאי בג'נין גזר בסוף השבוע שנת מאסר בפועל ושנתיים מאסר על תנאי לתקופה של חמש שנים על מאגד עלי דאלה חסיב, 32, מהכפר יאמון שבשומרון, לאחר שהורשע באי מניעת פיגוע התאבדות, שהיה ביום הזיכרון האחרון בתחנת אגד בחדרה.

חסיב, שהינו חבר ארגון החמאס השתתף בעבר בזריקת אבנים לעבר כוחות הביטחון, הואשם כי יומיים לפני פיגוע ההתאבדות בחדרה נפגש עם סעיד בדרנה, תושב הכפר יעבד, וזה דיווח לו על הכוונה לבצע בקרוב פיגוע התאבדות. יומיים לאחר מכן ביצע עמר עמרנה, מיעבד, את פיגוע ההתאבדות בהוראת סעיד בדרנה.

חסיב הואשם כי לא דיווח לשלטונות על הכוונה לבצע את הפיגוע. התביעה הצבאית הסכימה בתום המשפט לעסקת טיעון, לאחר שאמרה כי "אי דיווח לשלטונות על מעשה פיגוע רציני הוא חמור, ואולם התביעה מודעת לחשש שבו נתון אדם תושב השטחים, בנסיבות הקיימות בשטחים, חשש שדיווח כזה לשלטונות עלול לגרום לסכנה לביטחונו. התביעה מודעת למצב שבו נתונים אנשים בשטחים כשמגיע אליהם מידע דומה".

התביעה הצבאית גם קיבלה את עמדתו של הנאשם כי סבר שהידיעה על הפיגוע היא ידיעת שקר ולא ציפה שתתבצע בפועל ואף לא סייע למבצעי הפיגוע. "בית המשפט מודע לכך", נאמר על ידי סנגורו של הנאשם, "כי הרבה אנשים מתגאים בכך שהם מתכוונים לבצע פעולות כאלו אבל הם לא רציניים בכוונתם. בית המשפט יודע כי באזור ג'נין יש חמישה כפרים ואין בהם נקודת משטרה או מרכז ביטחוני כדי שיוכלו להגן על אנשים המבקשים לדווח על פעולות כאלו".

"מדובר בפשע נורא"

אב בית הדין, השופט סא"ל עודד פסנזון, אמר בגזר הדין כי "אינו מקל ראש במצבו של הנאשם שהוא כמו של כל אזרח אחר הגר באזור ומודע לעבירה העומדת להתבצע וההשלכות של דיווחה לשלטונות. הסיבה כי הנאשם לא דיווח על העבירה לשלטונות היא חברותו בארגון החמאס, והצריך להיות ברור לנאשם, מעבר לכל ספק, כי מדובר בפשע נורא ומעשה פסול של אדם שעלה לפוצץ אוטובוס ובו אזרחים תמימים בלי הבחנה מי יהודי, ובלבד שיהרגו אנשים רק על היותם יהודים. אני מקבל בריחוק רב את דברי הנאשם כי הפעולה המתוכננת מיותרת בעיניו, וכי כך אמר למתכנן הפעולה, ולפיכך אני מקבל את עסקת הטיעון".

חמישה בני אדם נהרגו בפיגוע שהיה בחדרה, אריק פרלמוטר מעין אורות, רוזמין מנסאקר מחדרה, דוד מיאל מתל אביב, דאנה פרידה מירבה תבלה בלטין מחדרה. הפיגוע באוטובוס אגד 820 בתחנת אגד בחדרה אירע ביום הזיכרון בשעת בוקר. מטען חבלה רב עוצמה התפוצץ באוטובוס שנסע מעפולה לתל אביב ועצר לתחנת ביניים בחדרה. בפיגוע נפצעו 30 נוסעים.

כמה מאות מתושבי חדרה הגיעו סמוך לתחנת אגד בחדרה וביקשו לעשות שפטים בגופת המחבל עמר עמרנה, אך המשטרה מנעה זאת מהם והסמה את התחנה. כוחות הביטחון והמשטרה הצליחו לאתר את מפעליו של המחבל ואף עצרו שני תושבי הכפר ברטעה המערבית, אזרחי ישראל, בחשד שהסיעו את המחבל לחדרה. השניים הכחישו כי ידעו לאיזו מטרה מבקש המחבל לנסוע לחדרה. נגדם הוגש כתב אישום.

ללא מכרז!

רק בנק מקצוען נותן לך את כל הברירות!

הלוואת ברירה
בבנק המזרחי

לתקופה של 3, 6 או 12 חודשים

גובה הריבית ייקבע בתום תקופת ההלוואה, לפי הנמוך מבין המסלולים:

תקופת הלוואה / מסלולים	3 חודשים	6 חודשים	12 חודשים
החזר בריבית קבועה	14%	14%	14.25%
החזר בריבית ניידת	פריים+0.75%	פריים+0.75%	פריים+0.75%
החזר בריבית צמודה למדד			מדד+ריבית של 3.75%

הערה: מסלול ההצמדה למדד–רק למתמידים בהלוואה של 12 חודשים.

כבר לאחר חודש ימים תוכל לפרוע את ההלוואה בכל עת

ללא עמלת פרעון מוקדם.

פרעון הקרן – בתום תקופת ההלוואה (בתשלום אחד).
פרעון הריבית – תשלומים חודשיים בהתאם למסלול ההחזר בריבית קבועה.
עמלת הבטחת הברירה הינה בשיעור 0.1%–0.4%, בהתאם לתקופת ההלוואה.
סכום ההלוואה 50,000 ש"ח– 1,500,000 ש"ח.
בתקופת המבצע – הלוואות ינתנו ללא עמלת ביצוע.

ניתם מערכות חדמות

הלוואת ברירה בבנק המזרחי: הכי גמישה, הכי כדאית!

פרטים בסניפים. הבנק רשאי לשנות את התנאים בכל עת. אישור ההלוואה והבטחונות לפי שיקול דעת מנהל הסניף.

בנק המזרחי מקצוען ולעניין

חיוג ואתה מנוי
02-258245-8
03-5124333/344
04-623166-7
הארץ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

רפאל איתן: מעשי הרצח האחרונים מוכיחים את כישלונה המוחלט של הממשלה בטיפולה בטרור

מאת גדעון אלון
כתב "הארץ" לענייני הכנסת

חברי האופוזיציה הגיבו בחריפות רבה על הפיגועים האחרונים בהם נרצחו הנערה שרית פריגל מקרית ארבע, החייל אריה פרנקנטל מגוש גימזו, והטילו על הממשלה את האחריות לביצועם. ח"כים מסיעות האופוזיציה יעלו השבוע את הנושא במליאת הכנסת, במסגרת הצעות דחופות לסדר היום.

ח"כ צחי הנגבי (ליכוד) אמר כי רק לפני שבוע התרברבו ראש הממשלה, יצחק רבין, ושר החוץ, שמעון פרס, בנתונים הסטטיסטיים המעידים על ירידה בשיעור פיגועי הטרור. לדבריו, לא חלפו 72 שעות וישראל ליוותה למנוחות שני חללים של הטרור הפלשתיני. הוא סבור כי על הממשלה לחדול מלפזר אשליות ותוכנית להתייצב בפני הציבור ולהודות באמת, כי ההסכם שעליו חתמה גובה מאתנו רק קרבנות, שכול ושפיכות דמים של יהודים.

ח"כ מיכאל איתן (ליכוד) אמר כי הממשלה מסייעת לערפאת ולאש"ף כמיטב יכולתה. לדבריו, אש"ף משתף פעולה עם החמאס והחמאס טובח ביהודים. מעגל זה, מהווה תזכורת לדברי הרמטכ"ל, אהוד ברק, שאמר כי לאש"ף ולחמאס מטרות זהות. הוא סבור כי מציאות זו צריכה להדליק נורות אדומות אצל מי שתומך בה־

שרון: הטרור ילך ויגבר

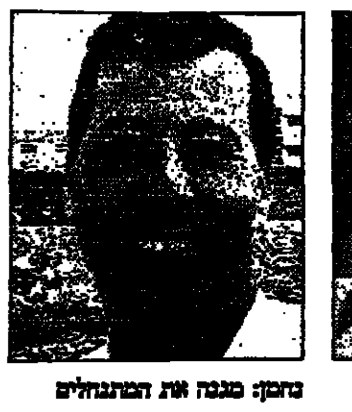
נחמן: מגנה את המתנחלים

עברת סמכויות נוספות לאש"ף בשטחים. איתן קורא לממשלה להטיל אחריות על אש"ף ולתבוע ממנו להפסיק לאלתר את פעולות הטרור.

ח"כ רון נחמן (ליכוד) טוען כי נודע לו ממקורות ביטחוניים שהסדרי מהכפר קרוואת באני חסן, שדקרו את בני הזוג סקודי מקרית נספים בשבוע שעבר, הוא איש אש"ף שנמנה על האסירים הביטחוניים ששוחררו עפ"י ההסכם עם אש"ף יומיים לפני ניסיון הרצח. לדבריו, ראש הממשלה מטעה ביודעין את הציבור כשהוא טוען שהמחבל הוא איש החמאס.

נחמן גינה בחריפות את קומץ המתנחלים בקרית ארבע שהטיחו כי־נויי גנאי באלוף פיקוד המרכז, אילן בירן. לדבריו, זעמם צריך להיות מופנה כלפי הדרג המדיני ובעיקר כלפי ראש הממשלה "שחגג" את השלום עם ראש אש"ף, יאסר ערפאת, בפאריס. הוא הציע ליצחק רבין ולשמעון פרס, לתרום את כספי פרס השלום שקיבלו למשפחות "קרבנות השלום" היהודים שנרצחו בשבוע שעבר.

יו"ר סיעת צומת, ח"כ רפאל איתן, אמר כי הרצח השפל של החייל אריה פרנקנטל והרצח של הנערה שרית פריגל, מוכיח יותר מכל את הכישלון המוחלט של הממשלה בטיפולה בטרור. לדבריו, בעוד שרבין ופרס מקבלים פרס בפאריס, ממשיכים שותפיו של ערפאת בשטחים לרצוח יהודים.

רפאל איתן הרגיש כי ערפאת עושה שלום המאפשר לאחרים לעשות בשבילו את העבודה המלוכלכת. "ממשלה כזו שמדברת על קרבנות שלום כדבר המובן מאליו, אסור לה להמשיך ולשלוט. עליה ללכת מיד לבחירות חדשות ולבקש את אמון העם", אמר איתן.

ח"כ משה פלד (צומת) קרא לרבין להפסיק מיד את השיחות להעברת הסמכויות לאש"ף בשטחים. לדבריו, מעשי הרצח מוכיחים כי פני ערפאת לירושלים ולמדינה פלשתינית.

סיעת המפד"ל הודיעה כי פעולות הטרור והרציחות המתועבות מחייבות דרכי תגובה תקיפות שיתווידו לצה"ל ולזרועות הביטחון את כושר ההרתעה שנפגע. "אין להשלים עם כך שאבדן שיקול הדעת המדיני יפגום חלילה בחומה של צה"ל, במקריות התגובה התקיפה וביכולת ההרתעה של זרועות הביטחון", נאמר בהודעת המפד"ל. עוד קראו במפד"ל לראשי מערכת הביטחון שלא ליפול במלכודת השאננות המדינית ולא להתפתות ללכת שולל אחר הזיונות מתעים של פיוס לאומי, איפוק והבלגה.

ח"כ רחבעם זאבי (מולדת) אמר כי בעוד רבין ופרס לוחצו את ידיו של יאסר ערפאת בפאריס, לוחצו אנשיו של מנהיג אש"ף על ההדק בחברון. הוא קרא לרבין להפסיק לאלתר כל מגע עם אש"ף עד להפסקה מוחלטת של פעולות הטרור.

(ע). ח"כ אריאל שרון (ליכוד) אמר כי אין ללכת שולל אחרי ההודעות המרגיעות של הממשלה על הצלחת ההסכם עם ערפאת, ועל ירידה, כביכול, בטרור. לדבריו, היתה זו טעות לחלק מתנאות לערפאת ול"כוחות המחבלים", שהגיעו לעזה וליריחו, על ביצוע ההסכם. "ראש הממשלה טעה כשהעניק את הציון 'טביר פלוס' לביצוע ההסכם. מה סביר במעשי הטרור הנוראיים האלה ומה הפלוס הנוסף שזכה לו ערפאת?", הקשה שרון. הוא הדגיש כי היתה זו טעות לצאת ול"חגוג" עם ערפאת בפאריס ולהאשים את המחנה הלאומי ב"ריקוד על הדם".

שרון אמר עוד כי הטרור ילך ויגבר. לדבריו, צריך לקחת ברצינות את מה שאומרים ראשי שירותי המודיעין והביטחון שלנו. "בשעה שהטרור נמשך, צריך לומר את האמת ולהפסיק את הניסוי בחיי אדם. צריך לחזור ולהבין שרק צה"ל ושירותי הביטחון יכולים להילחם בטרור והממשלה חייבת להתנתק מכל שיקול אחר עכשיו, ולהורות להם לפעול להביא לחיסול הטרור", אמר. הוא הדגיש כי הכרחי לעמוד על עניין הביטחון כדבר ראשון ולהתחיל להילחם בטרור בצורה רצינית "כאילו לא היה הסכם".

צבי קצובר בהלוויית שרית פריגל: "אלה לא קרבנות שלום אלא קרבנות איוולת"

בהלוויה השתתפו כ־1,500 איש, ביניהם אנשי כך, שגידפו את אלוף שאול מופז

מאת נדב שרגאי

כ־1,500 אנשים, בהם חברים, ידידים, קרובי משפחה ורבים מתושבי קרית ארבע, ליוו שלשום בצהרים למנוחת עולמים את שרית פריגל, שנטמנה בבית העלמין בהר המנוחות בירושלים.

מסע ההלוויה יצא מבית ההלוויות סנהדריה באיחור רב, מאחר והקהל המתין לבואם של אברהם פריגל ובנו נוריאל, אביה ואחיה של שרית, שנפצעו בפיגוע ליד גבעת הרסינה, ועשו את דרכם אותה שעה מבית החולים הדסה עין כרם.

סמוך לשעה 13.00 החל טקס ההלוויה. דודה של שרית, משה פריגל, אמר בקול חנוק מדמעות, כי שרית היתה "פרח שרק החל לפרוח". "נפלת קרבן לשנאה בת שנים", אמר משה פריגל, "אינני מאשימים איש, גם לא את הצבא. נזכור אותך לעולמים כאוהבת, תומכת יפה וחייכנית. יהי זכרך ברוך".

ראש מועצת קרית ארבע, צבי קצובר, נשא גם הוא דברים: "משפחת פריגל היקרה, אברהם, סופי, שגיא ונוריאל. באתם לקרית ארבע, השתקעתם בה ללא פוליטיקה, ללא דיבורים. ביקשתם לחיות חיים שקטים וצנועים. טיפחתם את הבית ואת הילדים ואת שרית. ביקשתם לתת להם כל מה שאתם יכולים. גידלתם פרח, ילדה יפה ושקטה, שסיימה רק עכשיו את בחינות הבגרות. טרם התגייסותה לצה"ל יצאה לנפוש ולא שבה יותר לביתה. מחבלים קטעו את פתיל חייה בשיא פריחתה. המרצחים הללו עדיין מסתובבים חופשי. גם אחרי שייתפסו – ישוחררו באחד ההסכמים ויהיו לשוטרים ושוב ירצחו פרחים בשיא פריחתם, וראש הממשלה שלנו הנכבד יאמר...". בשלב זה נקטעו דבריו, בקריאות בוז, אולם הן הושתקו בידי בני משפחת פריגל שזעקו לעבר הקהל: "כבוד הנפטרת, שיהיה כאן שקט". מקרב הקהל עלתה קריאה נגדית: "כבוד עם ישראל". וקצובר המשיך בדבריו: "ראש הממשלה יאמר: אלה קרבנות השלום, אבל אלה לא קרבנות השלום. אלה קרבנות האיוולת, שאתה ראש הממשלה, אחראי להם".

"אנחנו, כאנשי רשמי", אמר קצובר, "אני אמור לדבר בשם הממשלה, אבל בשם הממשלה הזאת אפשר רק לבכות על מה שהיא מעוללת לסוביביה. כמה קרבנות דורש 'השלום' הזה. שרית – אנחנו נפרדים ממך. היי לנו למליץ יושר בשמים. השתדלי עבורנו לבטל את רוע הגזירה ושתעבור ממשלת זדון מן הארץ. יהי זכרך ברוך".

בהלוויה השתתפו רבים מראשי מועצת יש"ע וקרית ארבע, מנכ"ל מועצת יש"ע, אורי אריאל, וחברי המועצה, פנחס ולרשטיין, יעקב רדמב. השתתפו גם הרב אליעזר ולדמן, הרב שמעון בן ציון, הרב משה לוינגר, הרב דב ליאור, באולה כהן, אלוף פיקוד מרכז, שאול מופז, חברי הכנסת יגאל ביבי, יוסי בא־גד ועוד.

בהלוויה אירעה תקרית בין מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון, אלוף שאול מופז, לבין אחדים מאנשי כך, אשר גידפו אותו. הללו הוסו על ידי מרכזת המלוויים. גם בין בני משפחת פריגל לצלמי העיתונות, התרחשה תקרית, כשבני המשפחה דרשו מהצלמים לחדול מצילום ההלוויה, אך הרוחות נרגעו לאחר כמה דקות.

תקרית במערת המכפלה

ביום חמישי בלילה, התרחשה תקרית ליד מערת המכפלה. כמה נשים מחברון ומקרית ארבע, פונו בכוח והוכו על ידי שוטרי מג"ב, לאחר שקראו תהילים ליד מערת המכפלה. הנשים קיבלו תחילה רשות לקרוא תהילים במקום, בעקבות רצח שרית פריגל, אולם כעבור זמן קצר, דרשו מהן אנשי מג"ב להתפנות. הנשים השיבו כי יסיימו תחילה את אמירת התהילים והבטיחו להתפנות לאחר מכן. החיילים השיבו כי קיבלו פקודה לפנותן ואף בכוח, והפינוי החל. כמה מהנשים נפצעו באורח קל ונזקקו לטיפול רפואי.

תצלום: יואב לור
אמה של שרית פריגל רוכנת על האלונקה בעת ההלוויה בהר המנוחות בירושלים

פעילי הימין הפגינו מול ביתו של ראש הממשלה בתל־אביב וליד הרבנות בי"ם

מאת רויטל ברבה ושלמה דרור

מאות פעילי הימין קיימו אתמול הפגנה מול ביתו של ראש הממשלה, יצחק רבין, ברמת אביב בתל־אביב. המפגינים שרפו תמונות של ראש הממשלה ושל מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת.

ההפגנה, שאירגן המטה המשותף למען ארץ ישראל, החלה אתמול בשעה 22:00 בלילה. המפגינים נשאו לפידים וקראו קריאות: "בדם ואש את רבין נגרש", "רבין תזמר", "רבין יהיה הקורבן הבא", "מוות למחבלים, מוות לערפאת". על עשרות השלטים שנשאו המפגינים נכתב "רבין מוביל לשואה", "אין לרבין מנדט", "ממשלת הרוצחים", "רבין תיזהר מפרס", "זה לא שלום, זה טרור".

המפגינים, שהפריעו לתנועה ברחוב, שרו שירי ארץ ישראל, וקראו ברמקול: "רבין הוא רוצח. השבוע נרצחו חיילים בגלל ראש הממשלה. רבין הרוצח, תצא החוצה אל העם".

הפגנה נוספת של פעילי הימין התקיימה בירושלים. כ־1,500 מפגינים צעדו בתהלוכה, והתייצבו מול היכל שלמה. המשטרה חסמה את רחוב המלך ג'ורג' לתנועה, מיוזמתה. ההפגנה עברה בשקט, ללא התפרעויות.

אתמול בערב יצאו המפגינים מאוהל המחאה מול משרד ראש הממשלה לכיוון רחוב המלך ג'ורג'. המפגינים תיאמו עם המשטרה את מסלולם, ובגלל מספרם הרב נקבע כי לא יגיעו עד ביתו של ראש הממשלה, אלא יישארו מול הרבנות הראשית.

על הכרזות שנשאו המפגינים נכתב "רבין שקרן", "ממשלת דמים עם הסכם הדמים" ועוד.

הרב יעקב מידן, שפתח את העצרת, אמר כי "בתקופה האחרונה חלה עלייה חדה במספר הפיגועים נגד מתיישבי יש"ע". הוא הוסיף: "מי שמשחרר אלפי מחבלים של החמאס אומר שאנחנו משתפים פעולה עם החמאס". המפגינים קטעו את דבריו של מידן בקריאות נגד רבין. הרב קרא שלא להשתמש בקריאות הללו, "המזוהות מבחינתנו גול עצמי", אך ללא הועיל.

"הממשלה מפקירה את ביטחון התושבים", אמר נציג המטה על מדרגות הרבנות. הקהל הריע, ומישהו תקע בשופר. ההפגנה הסתיימה כעבור שעתיים בשירת ההמנון הלאומי.

בעלי מסעדות וסוחרים בירושלים התלוננו על כך שזו השבת השנייה שמרכז העיר נחסם לתנועה, והדבר פוגע בעסקים.

כמה צעירים, המזוהים עם תנועת "כך" יידו אתמול אבנים על מכוניות של ערבים בצומת סנהדריה בר־אילן בירושלים. כמה שמשות של מכוניות נופצו.

(ע). הפגנה נוספת, שבה השתתפו כ־50 איש, התקיימה אתמול בצומת רעננה. המפגינים, שניצבו בצדי הכביש, נשאו דגלים ולפידים ומחו על המצב הביטחוני הקשה באזור ועל הפקרת ביטחונם של המתנחלים. ההפגנה הסתיימה כעבור שעה.

עצרת של הימין במרכז ירושלים

עציר פלשתינאי, שנחשד בשיתוף פעולה, מת בחקירה של המשטרה הפלשתינית

מאת עמירה הס, סופרת "הארץ" ברצועת עזה

תושב רפיח שהיה עצור כעשרה ימים במשטרה הפלשתינית, מת באמצע השבוע שעבר בחקירה.

פריד ג'רבוע, בן 28, נשוי ואב לילדים, נעצר בסוף יוני בחשד לשיתוף פעולה עם ישראל, ומת בלילה שבין ה־4 ל־5 ביולי. משפחתו שקברה אותו ביום חמישי שעבר, דיווחה על סימנים כחולים של מכות ופציעות על גופתו. הממונה על משרד המשפטים ברשות הפלשתינית, עו"ד פריח אבו מדין, אישר ביום שישי ש"מותו נגרם על ידי שימוש באלימות". הודיע ששני קצינים ושוטר שאחראים למותו של ג'רבוע, בעצור ונמצאים בחקירה.

ג'רבוע, תושב מחנה הפליטים שבורה, מת באגף החקירות בכלא עזה. משפחתו דיווחה על מותו ועל חשדותיה כי מותו נגרם כשל עינויים בחקירה, ל"מרכז עזה לחוק ומשפט", ארגון העוקב אחר הפרת זכויות אדם הן תחת השלטון הישראלי והן תחת השלטון הפלשתיני.

בהודעה לעיתונות שפירסם אתמול המרכז, נכתב שעל פי מידע שמגיע אליו, "יש סיבה אמיתית לדאגה על תנאי המעצר והחקירה של העצורים בידי הרשות הפלשתינית". המרכז דורש מהרשות להקפיד על החוק ועל היחס האנושי כלפי העצורים, תהיה סיבת המעצר אשר תהיה. בין השאר דורש המרכז להתיר ביקורי עורכי דין ומשפחה באופן קבוע, ולהודיע מיד לעציר על סמך איזה חוק הוא נעצר או האשם. כן הוא דורש לפרסם ברבים את תוצאות החקירה והניתוח שלאחר המוות שיערכו בעקבות מותו של ג'רבוע.

"מותו של פריד ג'רבוע היכה אותנו בהלם", נכתב בהודעה. "אנו רק יכולים לקוות שזהו מקרה יחיד... אמור שהוא ייהפך לתקדים... אסירים פלשתינאים סבלו תחת ידיהם של שירותי הביטחון הישראליים בזמן הכיבוש. לא נרשה את המשך הסגנון הזה של מעצר וחקירה על ידי שירותי הביטחון הפלשתיניים".

מדור פרסומי

לאחר שמחקר מדעי אישר סופית - היום צמח הגת גם בכמוסות

במשך שנים נעשו מחקרים שבדקו את הסיבות לאריכות הימים אצל יוצאי תימן. הסטטיסטיקות הצביעו על כך שיוצאי תימן מאריכים ימים יותר מבני עמים אחרים, זאת ועוד: הם שומרים על כושר העבודה שלהם ועל בריאותם עד גיל מופלג. לאחרונה גם נודע שכושרם המיני גבוה במיוחד.

פ. נחמני

עד עתה היו השערות שמקורן בפולקלור: שאולי האוכל החריף אותו נוהגים התימנים לאכול, הוא הגורם לבריאותם יוצאת הדופן. אמרו שזה הסחוג, החילבה והחוואייג' ורק לאחרונה עלתה השערה שאולי אלה עלי הגת אותם לועסים התימנים באופן קבוע. ואכן - היום יש כבר חותם רשמי להשערה זו: ממחקר שערכו רופאי המרפאה ליעוץ וטיפול מיני בבית החולים העמק בעפולה בקרב צעירים ומבוגרים בני העדה התימנית, עולה כי 90% מהנשאלים עד גיל 50 דיווחו על תשוקה מינית מוגברת עקב לעיסת עלי הגת. 83% מהם דיווחו על משך זיקפה ארוך יותר מאשר זיקפתם הרגילה, בלי עלי הגת.

מה שהיה עד לפני זמן קצר נחלתם של תימנים בלבד, הפך ללהיט גם בשכבות אחרות של הציבור. יותר ויותר אנשים בצהלה, נווה אביבים, בחיפה ירושלים, ולמעשה – בכל הארץ, גילו את תכונות הפלא של צמח הגת שכעת יש להן סימוכין במחקר מדעי.

ממחקר שפורסם לאחרונה בכנס השלישי של האגודה הישראלית לטיפול מיני עולה, כי גברים לועסי הגת הם בעלי חשק מיני גבוה יותר ובעלי זיקפה ממושכת. המחקר נערך בבית החולים המרכזי העמק בעפולה על ידי צוות רופאים חוקרים בראשות ד"ר א. צברי. במסגרת המחקר התבקשו 100 גברים לועסי גת לענות על שאלונים שכללו שאלות על גיל, מצב משפחתי, מקצוע, משך לעיסת הגת, השפעתו על מערכת העצבים, העיכול והשתן ושאלות הנוגעות להתנהגות המינית כמו השפעה על תשוקה מינית, משך זיקפה, אין אונות ופליטת זרע. כאמור: 90% מהנשאלים עד גיל 50 דיווחו על תשוקה מינית מוגברת עקב לעיסת עלי הגת ו־83% מהם דיווחו על משך זיקפה ארוך יותר.

תוצאות המחקר גרמו עניין רב בציבור. כתבות רבות נכתבו בנושא, וגברים (וגם נשים) החלו להתעניין בצמח הגת. עם זאת, עדיין נשארו כמה בעיות: עלי הגת הטריים הם מרים, קשים ללעיסה ויוצרים צבע בחלל הפה. עתה נפתרו בעיות אלו – החידוש העולמי שיוצא בימים אלה לשוק, כמוסות "גת פלוס" העשויות מעלי הגת הידועים נותנות אותן תוצאות כמו בעת לעיסת עלי הגת, ללא תופעות הלוואי. היום כל אחד יכול – לא צריך ללעוס, צריך רק לבלוע, לבלוע ולהרגיש בעננים, להרגע ולהיות עירני – כמוסות גת פלוס.

מנהג לעיסת הגת שהיה נפוץ בעיקר בקרב עולי תימן הוותיקים, התפשט לאחרונה גם בקרב הדור הצעיר. היום יכולים גם מי שאינם יוצאי תימן להנות מיתרונות הגת הודות לכמוסות החדשות המכילות אותו. החומר הפעיל בעלים, הנקרא קאתינון, דומה במבנה המולקולרי ובהשפעתו הקלינית לאמפתאמין – חומר תרופתי מעורר.

סופרים ומיסטיקנים משתמשים להגברת הריכוז

בשיחה עם רב תימני התברר כי מנהג לעיסת עלי הגת אומץ במשך שנים על ידי אינטלקטואלים רבים מבני תימן. לדוגמא: הסופרים התימניים. אלה משתמשים בעלי הגת באופן קבוע לצורך הגברת הריכוז.

המיסטיקנים בקרב העדה התימנית יודעים לספר כי זו דרכם להתרכז, להתמקד ולהתבונן פנימה אל תוך עצמם. החומר המופק מלעיסת העלים מרגיע מוח, ומעורר מאירך וגורם ליכולת ריכוז רבה. עוד סיפר הרב כי בתימן היה נהוג להשתמש בגת בלילות שימורים, כאשר היה צורך להשאר עירניים במשך שעות רבות. על כן נטילת כמוסות הגת יכולה לעזור רבות לצעירים המבקשים לשמור על עירנות בתקופות של בחינות, לנהגים הנוהגים שעות ארוכות ללא מנוחה ולכל מי שמרגיש צורך בתוספת רעננות ומרץ.

הכמוסות גם מונעות את תופעות הלוואי של מרירות בפה עם לעיסת העלים, צבע ירוק בחלל הפה ועוד. כל מה שצריך לעשות זה לבלוע שתי כמוסות ליום – אחת בבוקר ואחת בערב ולהנות מכל היתרונות. הכמוסות, אגב, אינן תרופה. הן טבעיות לחלוטין.

בכמוסות הגת פלוס כל היתרונות של עלי הגת בלי החסרונות ופלוס מיוחד – שורה ארוכה של ויטמינים מיוחדים כתוספת.

כמוסות הגת פלוס היוצאות בימים אלה למכירה לקהל הרחב מכילות את כל היתרונות של עלי הגת הטריים, ללא החסרונות. בתוך כמוסה אחת הוכנסו כ־40–50 עלים יבשים שיובשו ונטחנו. בנוסף הוכנסו ויטמינים E ו־C, פיקטין הדרים, אבץ, בטא קרוטן ותוספת גלוטנית. כל אלה עוזרים להפיח רוח חיים בעלי הגת המיובשים, כדי שאפשר יהיה להפיק מהם את מירב התועלת, כאילו נקטפו זה עתה.

את כמוסות הגת פלוס אפשר להשיג בכל רשתות הסופרפארם והכלל פארם, בבתי המרקחות ובבתי הטבע. המחיר לבקבוק המספיק לחודש ימים - 138 ש"ח.

הממשלה תיזום תיקון בחוק הגנת השכר שיאפשר לביטוח לאומי לגבות מס ארגון בשביל ההסתדרות

מאת חיים ביאור וגדעון אלון

הממשלה תיזום תיקון לחוק הגנת השכר, אשר יאפשר גביית מס ארגון להסתדרות, בשיעור 0.8% מהשכר מכ-2 מיליון שכירים במדינה. סיכום על כך התקבל בפגישה שהתקיימה ביום שישי בין שר המשפטים, דוד ליבאי, לבין מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ חיים רמון. חקיקה זו תאפשר להכניס לתוקף את חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

בפגישה שנערכה בלשכתו של ליבאי בתל-אביב השתתפו גם המיועד לגזבר ההסתדרות, ח"כ חיים אורון, המיועד ליו"ר הוועד הפועל, ח"כ רן כהן, וכן ח"כ עמיר פרץ, מראשי סיעת רם בהסתדרות. ליבאי ציין, כי ביקש מהיועץ המשפטי של משרד העבודה והרווחה, עו"ד יצחק ברק, להכין טיוטה של הצעת חוק, אשר תאפשר למוסד לביטוח לאומי להיענות לפניית ההסתדרות הכללית, ולגבות עבורה את מס הארגון.

כיום מוטל על כ-40 אלף שכירים, שאינם חברים בארגונים מקצועיים או בהסתדרות, מס ארגון בשיעור של 1% משכרם. על פי התיקון לחוק, ייגבה מס הארגון מכל שכיר החבר באיגוד עובדים או בהסתדרות מקצועית, לרבות הסתדרות העובדים הלאומית. התיקון לחוק הגנת השכר, שיחוקק כהוראת שעה, יקבע שמס הארגון יוטל גם על כל שכיר הנהנה מפירות המאבק המקצועי של האיגודים, גם אם אינו חבר בהם.

ח"כ אורון מסר בעקבות הפגישה, כי הוסכם עם שר המשפטים שקבלת התיקון לחוק הגנת השכר תיעשה בהליך מהיר, מאחר שבמקביל פועלת ועדת העבודה והרווחה של הכנסת לגיבוש התקנות של חוק ביטוח בריאות ממלכתי, שכבר התקבל בכנסת, וככל הנראה יופעל החל מ-1 בינואר '95. חוק זה מבטל את הזיקה הקיימת עשרות שנים בין החברות בקופת חולים הכללית לבין החברות בהסתדרות, ויוצר בעיה באשר למקור ההכנסות של ההסתדרות.

ירצו לזכות בכספי המס

לדברי אורון, התיקון לחוק הגנת השכר יצריך הגדרה של המושג "ארגון עובדים" ואת, כדי למנוע אפשרות שיקומו עתה עשרות גופים שיכנו את עצמם "ארגוני עובדים", במטרה לזכות בנתח מכספי מס הארגון. "מדובר בניסיון להתאים את חוק הגנת השכר למציאות החדשה, שהפכה על פיה מצב שבו במשך 70 שנה בריאות והתאגדות מקצועית היו כרוכים יחדיו", אמר.

הצעת החוק שתיזום הממשלה תוגש למליאת הכנסת עוד בחודש זה, בטרם תחל פגרת הכנסת. אורון אמר, כי בעוד ימים אחדים ייעשה מאמץ נוסף ללבן את הצעת החוק, בשיתוף עם היועץ המשפטי במשרד העבודה והרווחה. הוא ציין, כי ההצעה תחייב דיון ציבורי, לנוכח העובדה שמדובר בעניין מורכב העלול לעורר מחלוקת.

כהן: לבטל הטבות שכר

הצעת חוק מס הארגון הוכנה בידי ועדת השרים שמינתה הממשלה לעניין זה, בראשות שר המשפטים. לאחר פגישתו עם רמון, אמר שר המשפטים כי ועדת השרים בודקת שתי אפשרויות. האחת לחוקק חוק ארגוני עובדים, שיסדיר את המימון שלהם בחסות חוק יסוד: זכויות חברתיות, אשר יובא לאישור הכנסת. האפשרות השנייה, שנראה כי תתקבל, היא התיקון לחוק הגנת השכר. ליבאי העריך, כי יישום האפשרות השנייה יהיה מהיר יותר ויעורר פחות קשיים משפטיים.

מאז הקמתה, המקור התקציבי העיקרי של ההסתדרות הוא כספי המס האחיד שהוא גבוה מתברית. כספי מס זה מסתכמים ב-2.5 מיליארד שקל בשנה. 75% מסכום זה מופנים למימון קופת חולים הכללית והיתרה, כ-550 מיליון שקל, מיועדים למימון הפעילות של הוועד הפועל והמוסדות הארגוניים של ההסתדרות.

התקציב השנתי של ההסתדרות ל-'94 היה 480 מיליון שקל, ובתוספת תקציב הפעילות לנעמ"ת, לתנועת הנוער העובד והלומד ולגופים אחרים הנתמכים בידי ההסתדרות, התקציב השנתי מגיע לכ-700 מיליון שקל. לפי הערכות, כספי מס הארגון יסתכמו בכ-500 מיליון שקל בלבד, ולפיכך ייווצר פער של כ-200 מיליון שקל. ח"כ רן כהן אמר, כי פער זה בין הסכומים שיגבו מהמס האחיד לבין הצרכים התקציביים של ההסתדרות יכוסה באמצעות קיצוץ ניכר בהוצאות ההסתדרות. קיצוץ זה החל כבר, ויגבר בתנופה בחודשים הקרובים.

כהן ציין, כי 85% מתקציב ההסתדרות מיועד לתשלומי שכר. "לכן, הדרך העיקרית להגיע לקיצוץ תקציבי תהיה, ראשית, הקטנה משמעותית במספר המשרות בוועד הפועל ובמועצות הפועלים, ושנית, ביטול הטבות שכר גלות שמהן נהנו בכירים בהסתדרות במשך שנים רבות," אמר כהן.

הוא דיווח כי לפי הוראת רמון, הוציא מנהל האדמיניסטרציה בוועד הפועל, משה חייק, חוזר לכל העובדים, כי מעתה לא יוחזרו הוצאות אירוח במסעדות. עוד נקבע שעובדים הנהנים מאחזקת רכב, אינם זכאים עוד להחזר הוצאות בגין נסיעה במוניות. "גילינו שבתחום זה היתה חגיגה. הוצאות האירוח של חלק מחברי הוועדה המרכזת של ההסתדרות הגיעו ל-2,000 עד 3,000 שקל לכל אחד", טען כהן.

דיון בקרנות הפנסיה

רמון ייפגש היום עם המנהלים של שבע קרנות הפנסיה ההסתדרותיות, בעקבות פרסום דו"ח ועדת פוגל על מערכת הפנסיה, ולקראת הדיון שיתקיים מחר על קרנות הפנסיה בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

מזכ"ל ההסתדרות הצהיר על התנגדותו לאמץ את המלצות הדו"ח, שלא להנהיג פנסיית חובה. לדבריו, בדעתו ליזום בהקדם את קבלת חוק פנסיה ממלכתי, כדי להחיל את הביטוח הפנסיוני גם על כל מי שאינו עמית בקרנות הפנסיה הקיימות.

הברפלד יהיה חבר הוועדה המרכזת בהסתדרות מבלי שיועמד לבחירה במרכז מפלגת העבודה

מאת ירח טל
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

חיים הברפלד יהיה חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות מבלי שיצטרך לעמוד לבחירות במרכז המפלגה – כך סוכם בהתייעצות שקיים שלשום ראש הממשלה, יצחק רבין, עם השרים שמעון פרס ואהוד ברק, מזכ"ל המפלגה, נסים זוילי ועם הברפלד.

ההתייעצות נועדה לגיבוש הצעות בדבר דרך בחירת נציגי העבודה לוועדה המרכזת של ההסתדרות, שיועלו היום אחר הצהרים בכינוס של מרכז המפלגה בבית-ברל.

סוכם כי לאישור המרכז תובא הצעה, שלפיה רק ששה מתוך תשעת המקומות שהוקצו בהסכם הקואליציוני לעבודה בוועדה המרכזת של ההסתדרות, ייבחרו בבחירה חשאית בידי מרכז המפלגה. שניים נוספים, חיים הברפלד ומזכ"ל נעמ"ת, עו"ד עפרה פרידמן, ייכללו בוועדה המרכזת מבלי שיצטרכו לעמוד לבחירה נוספת, בנימוק שהם היחידים אשר נבחרו בפריימריס. מקום אחד במכסת המקומות שהוקצתה לעבודה משוריין לנציג מר"ע, שהתמזגה על פי הסכם עם העבודה ערב הבחירות להסתדרות.

עוד סוכם, כי אם בין ששת הנציגים לוועדה המרכזת שייבחרו בידי המרכז לא יהיה אף נציג ערבי, יוקצה נציג ערבי לאחד משמונת המקומות כדי שייכלל ברשימת חברי העבודה בוועדה. כמו כן הוחלט להביא למרכז הצעה, שלפיה הוא יתמקד רק בבחירת נציגי העבודה וחלוקת התיקים תיעשה בידי צוות שיורכב מראש הממשלה, מזכ"ל המפלגה וראש סיעת העבודה בהסתדרות.

הברפלד. מנסים להניעו לפרוש

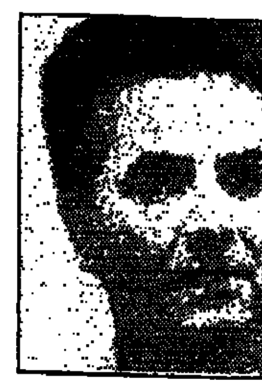
זוילי. יציג את ההצעה

זוילי יציג היום הצעות אלה למרכז. המרכז יתבקש להחליט על דרך בחירת חברי העבודה בוועדה המרכזת, והבחירה עצמה תתקיים בכינוס נוסף ביום חמישי השבוע.

לא מן הנמנע, כי מול ההצעות שיציג זוילי יציגו חברי המרכז הצעות נוספות, כמו הצעה שכל שמונת נציגי העבודה בוועדה המרכזת, לרבות הברפלד ופרידמן, יעמדו לבחירה, או הצעה שהמרכז יקבע בבחירות חשאיות את חברי העבודה בוועדה המרכזת ואת התיקים שיופקדו בידיהם. ואולם קרוב לוודאי שההצעה שיעלה זוילי תזכה ברוב.

במפלגת העבודה ממשיכים בניסיונות להניע את הברפלד "לפרוש מרצון" מההסתדרות, כדי לא לערום קשיים על השותפות הקואליציונית עם רם. גורם בכיר בעבודה, שהשתתף בהתייעצות אצל ראש הממשלה, אמר שלשום: "המפלגה לא תתן יד לפסילה אישית. רק הברפלד שנבחר בפריימריס יחליט מתי מסתיימת תקופת כהונתו".

בעבודה מעריכים, כי ראשי המפלגה יצליחו לשכנע את הברפלד לכהן במשך כמה חודשים כנציג הבכיר של העבודה בהסתדרות, ורק לאחר מכן לפרוש, כדי שהדבר לא ייראה כהדחה. עד אז מקווים במפלגה למצוא להברפלד תפקיד בכיר הולם מחוץ למערכת ההסתדרותית.

במסגרת הצעירה של מפלגת העבודה התארגנה קבוצה, המבקשת להריץ כמועמד צעיר מטעמה לראשות הסיעה בהסתדרות במקום הברפלד, לכשזה יפרוש. הקבוצה מתכוונת להריץ את אופיר פינס, מתאם הפעולות במפלגת העבודה. תומכיו של פינס טוענים, כי הוא יכול להיות מענה הולם לרמון, וכי אפשר יהיה להכשירו בארבע השנים הקרובות להתמודדות על ראשות ההסתדרות בבחירות הבאות.

יצוין, כי בהתייעצות אצל רבין התברר כי יש תמימות דעים בנוגע לכך שעל המפלגה לדרוש לעצמה את ראשות האגף לארגון, משאבי אנוש ומועצות הפועלים. כזכור, עניין זה לא סוכם עדיין במשאומתן הקואליציוני בין העבודה לרם. על העבודה הוטל לבחור בין ראשות האגף לאיגוד מקצועי לבין ראשות האגף לארגון. העבודה תתבע לבנות נציג מטעמה לממלא מקום ראש האגף לאיגוד מקצועי. סיעת רם מתנגדת לכך.

עניין נוסף שטרם הוסדר הוא מינוי מ"מ מזכ"ל ההסתדרות. העבודה תובעת תפקיד זה לנציג מטעמה. סיעת רם עומדת על כך שאם יכונה מ"מ מזכ"ל מטעם העבודה, יכונה ממלא מקום נוסף מטעמה.

יו"ר ארגון עובדי קופ"ח: נתנגד להעברת הבעלות על בתיה"ח של הקופה לממשלה

היום תחל בעבודתה הוועדה שתגבש תוכנית לעבודת קופ"ח עד סוף '94

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ" לענייני בריאות

ועדה משותפת למשרד האוצר, משרד הבריאות, ההסתדרות וקופת חולים הכללית תחל היום בגיבוש תוכנית לפעילות קופת החולים עד לסוף שנת '94. הוועדה שתתכנס בשעות אחר הצהרים בלשכת הממונה על התקציבים באוצר, דוד ברודט, אמורה להגיש לשרי האוצר והבריאות ולמזכ"ל ההסתדרות, בתוך 10 ימים, הצעה למקורות הכיסוי לגירעון התפעולי של הקופה, העומד על למעלה מ-1.6 מיליארד שקל לשנה זו.

תוכנית זו היא המשך לתוכנית החירום שגיבשה הממשלה לקופה לתקופה שבין ה-9 ביוני ועד ה-15 ביולי. כחלק מתוכנית זו, קיבלה הקופה הלוואה בסך 400 מיליון שקל, לצורך הבטחת השירותים הרפואיים. על הקמת הוועדה המשותפת החליטו שר האוצר, אברהם שוחט, שר הבריאות, אפרים סנה, מזכ"ל ההסתדרות, חיים רמון, וגזבר ההסתדרות, חיים אורון, בפגישה שקיימו ביום חמישי בלשכת שר האוצר בתל-אביב.

הוועדה תידרש גם לדון בהיערכות הקופה להפעלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, בתחילת שנת '95, נוכח העובדה שהחוק אוסר להשתמש בכספי מס הבריאות לתשלום חובות העבר של קופה מבטחת. כמו כן, תבחן הוועדה אפשרויות להעביר את בתי החולים של הקופה לבעלות הממשלה או לעמותות ציבוריות, וכן לשנות את המבנה הארגוני שלה, בין השאר על ידי פירוקה לקופות אזוריות.

תוספות השכר

הגירעון התפעולי של קופת החולים הכללית לשנת '94 הוא תוצאה של המרכיבים הבאים: 700 מיליון שקל תוספת שכר המתחייבות מההסכמים שנחתמו עם ארגוני העובדים במערכת הבריאות; 220 מיליון שקל כתוצאה מייקור מחיר יום אשפוז ב-20% מעבר לעליית המדד; 150 מיליון שקל מהשקעות בתשתית מתקני הקופה; 85 מיליון שקל כתוצאה מגידול בתשלום לבתי החולים הממשלתיים מעבר להסכם הגלובאלי שנחתם עם הממשלה; 120 מיליון נובעים מהוצאה חריגה על תרופות.

400 מיליון שקל בגירעון לשנת '94 הוא חוב ההסתדרות לקופה. בתקופת תוכנית החירום – 9 ביוני עד 15 ביולי – נדרשה תשלום חובות לספקים, לרבות בתי חולים ממשלתיים, תשלום חובות עבור שירותים. כמו כן, צומצמו השירותים שנותנת הקופה. שלשום קיבלה הקופה 350 מיליון שקל מתוך הסכום של 400 מיליון שקל, אשר אושר לה, כחלק מהתוכנית, כהלוואת גישור לחוב ההסתדרות.

על ההסתדרות לשלם את החוב בסך 400 מיליון שקל עד לסוף שנת '94. אם יופעל חוק ביטוח בריאות ממלכתי קודם לכן, לא תידרש ההסתדרות להעביר את מלוא החוב, משום שהכספי יגיע ממס בריאות שישולם לביטוח הלאומי. אם יופעל חוק ביטוח בריאות קודם לכן, כמתוכנן – באוקטובר '94, לא תידרש ההסתדרות להעביר את החלק היחסי של החוב לחודשים אוקטובר עד דצמבר. לכן, בימים הקרובים יחפשו דרך להעביר לקופה כיסוי להלוואה של עד 50 מיליון שקל, למקרה שהפעלת החוק אכן תוקדם.

תרומת העובדים

התרומה לתוכנית ההבראה לקופת החולים אמורה להגיע מהממשלה, מההסתדרות, מקופת החולים ומהעובדים. יו"ר ארגון עובדי הקופה, חיים ברנע, הודיע בסוף השבוע כי הוא מתנגד לכל שינוי מבני, לרבות העברת הבעלות על בתי החולים של הקופה לידי הממשלה. בשיחות שקיים בשבוע שעבר עם ראש הממשלה, שר הבריאות ומזכ"ל ההסתדרות הודיע ברנע, כי הוא מתנגד למהלך כזה, קודם שיובטחו הסדרי הפנסיה, הפיצויים והתנאים הסוציאליים של העובדים.

"אני לא מוכן לשום עסקאות על חשבון העובדים", אמר ברנע. הוא ציין כי יתנגד לדרישה כי שכרם של העובדים יקוצץ ב-10% עד 20%, כתרומה להבראת הקופה. הוא הציע למזכ"ל ההסתדרות להופיע בפני מועצת עובדי הקופה, ולשכנע אותם. "הדבר היחיד שבנוגע לדון בו הוא הסדר של הלוואה לקופה לתקופה של שנתיים עד שלוש שנים, בתנאים של תוכנית חיסכון. משמעות הדבר שבמקרה זה הביטחונות לתרומת העובדים יהיו איגרות חוב. אבל על זה נדון רק לאחר שיוצג בפני העובדים הסכם שתחתום ההסתדרות עם הממשלה. ניתוח ההסכם יאפשר לגבש עמדה סופית. בנושא של העובדים", אמר.

בפגישה עם רמון הודיע ברנע כי לפני כל הסדר, הוא דורש העלאה מיידית בשכרם של עובדי המינהל והמשק בקופה ב-20% נוספים. לפני כשלושה שבועות הושג הסכם על העלאה של 25%, אשר שיקפה העלאה ריאלית של 10% בתקופה שבין יולי '94 ועד ינואר '95.

לדברי ברנע, "לא נוכל להסכים להסדר זה, לאחר שהתברר כי ארגונים אחרים קיבלו העלאות של 40% ויותר, ואצל הרופאים בשיעור של למעלה מ-70%. אם לא ייענו לדרישה זו, לא יהיה מנוס מלפתוח שוב במאבק". בפגישה שקיים בסוף השבוע חיים רמון עם נציגות רופאי הקופה, הודיעו ראשי ארגוני הרופאים כי יתנו תשובה על כל תרומה נדרשת, רק לאחר שיוצגו בפניהם תוכניות ההבראה, ויתברר כי יישמרו הזכויות הסוציאליות ותנאי העבודה שלהם.

פרופ' דן מיכאלי: הנהלת קופת חולים תיאלץ לצמצם בהוצאות על כוח אדם

מאת עדנה ארידור
סופרת "הארץ" לענייני בריאות

יו"ר מועצת המנהלים של קופת חולים הכללית, פרופ' דן מיכאלי, מייחס חשיבות רבה לפעילות הוועדה המקצועית, אשר אמורה לגבש תוכנית לפעילות הפיננסית של הקופה עד לסוף שנת '94. זאת, משום שהוועדה תדון גם בהיערכות הקופה להפעלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי בתחילת שנת '95. חוק זה אוסר על שימוש בכספי מס הבריאות לתשלום חובות העבר, ומטיל על הממשלה אחריות לאספקת שירותי בריאות.

לדעת מיכאלי, מצב זה יוביל לגיבוש תוכנית לשינוי מבני, אשר תביא לכך שעיקר פעילותה של הקופה תהיה בתחום הקהילה, לאחר שבתי החולים יוצאו מבעלותה. הסדר כזה הוחמץ בתוכניות הבראה קודמות, קבע מיכאלי.

מה עומד על סדר יומה של הוועדה לגיבוש תוכנית ההבראה לקופת החולים?

"בשלב ראשון, הצורך לסגור את תקציב '94. הקופה עדיין עובדת ללא תקציב. מעבר לצורך בהשתתפות ההסתדרות בתקציב הקופה לשנת '94 – בסכום של 400 מיליון שקל, המכוסה באמצעות הלוואה ממשלתית – יש גירעון של קרוב למיליארד שקל, אשר נוצר בגין הסכמי השכר ומחיר יום אשפוז. מסיבה זו, צריך השתתפות של כל הגורמים המעורבים בהבראה.

"מזכ"ל ההסתדרות הודיע אמש שהוא יעשה מאמץ לקבל את הסכמת העובדים לוויתור על שכר כתרומתם להבראה. הנהלת קופת חולים תצטרך להביא תוכנית של צמצום הוצאות בכוח אדם. הדבר הזה מחייב בדיקת שונות התוצאות".

איך תוכל הקופה להמשיך ולתפקד עם מיגור בהשקעות בתשתית ובציוד, בעיקר בבתי החולים שבבעלותה?

מיכאלי: לוותר על בתיה"ח

"הוועדה תידרש להחליט גם על גובה ההשקעות בתשתית לשנים '94-'95. לדבר יש חשיבות מרובה לקראת הפעלת חוק ביטוח בריאות ממלכתי. יש צורך להבטיח שבתי החולים של הקופה יוכלו להתחרות בבתי החולים הממשלתיים. ייתכן שלאור הקשיים הפיננסיים, יוחלט על שיעור השקעות נמוך יותר ב-'94, וגבוה יותר ב-'95".

האם העברת הבעלות על בתי החולים של הקופה לידי הממשלה תתרום להבראה?

"אני רואה בכך חשיבות רבה. הקופה צריכה להתמקד בשירות הקהילתי, משום שיעילות שירות זה הוא מה שקובע לגבי המבטחת. המבוטח לא בוחר בקופה זו או אחרת לפי בית החולים שאליו נשלח לטיפול במקרה הצורך. מכירת בתי החולים לממשלה תאפשר לשלם את חובות העבר. מהלך זה יאפשר לממשלה להפעיל את כל בתי החולים במדינה במתכונת זהה. הממשלה תוכל להחזיר לעצמה חלק מההוצאה על ידי העברת הבעלות לציבור, בדרך זו או אחרת".

האם אתה סבור שחוק ביטוח בריאות ממלכתי יציל את הקופה?

"החוק יוסיף מקורות למימון עלות סל השירותים. התוספת יכולה להגיע למיליארד שקל, דבר שיאפשר מימון השירותים בצורה טובה יותר. הדבר הכי חשוב בחוק הוא מדד שירותי הבריאות, שתפרסם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ויחייב את הממשלה. זאת אומרת שבעתיד יהיה לנו קריטריון אובייקטיבי שמחייב את עדכון תקציב שירותי הבריאות, וגם חלוקת כספי המס בין הקופות תיעשה על בסיס שוויוני, וזה מה שחשוב לקופה.

"החוק קובע, כי חובות עבר לא ימומנו ממס הבריאות. לכן, על הוועדה למצוא פתרון מה לבעיית חובות הקופה, קודם הפעלת החוק. לי ברור שבשנת '95, בהנחה שהחוק יוישם, תיכנס הקופה לעידן חדש, שבו תפעול בתי החולים ימומן ממקורות כספיים של המדינה, ואנחנו נתמקד בהתוספות ובפיתוח השירותים בקהילה".

אחת התוכניות שנבדקות היא פירוק הקופה לחמש קופות אזוריות, אשר יפעלו באורח עצמאי?

"אני חושב שאסור ליישם המלצה זו. יש צורך לתת לכל מחוז של הקופה עצמאות בניהול משאומתן עם בתי החולים השונים, על בסיס תעודות ותנאים שווים. זאת אומרת שלבתי החולים הממשלתיים לא תהיה עדיפות על בתי חולים של הקופה, או להפך.

"הסכנה הטמונה בהצעה זו היא שיהיה צורך בצעד מכין של חקיקה, שתאפשר הפעלת קופת חולים באזור מסוים, ולא תהיה אחראית לשירותים בכל הארץ. הפעלת הצעה כזו תביא לכך שיקומו קופות אזוריות, אשר יפעלו כמתנופל עם בית חולים אחד. אני יודע כבר היום שיש מגעים עם יזמים פרטיים לביצוע תוכנית זו, ואני אתנגד לה בכל תוקף".

אל: ראש הממשלה ושרי ממשלת ישראל,
חברי ועדת הכלכלה בכנסת

אנו מחזקים את ידיכם לקיצור חוזי הבלעדיות הכובלים ל-49 שנה ומונעים את הרפורמה במשק הדלק.

- ציבור הנהגים בישראל
- ארגוני הצרכנים בישראל
- אגוד לשכות המסחר בישראל

כולם תומכים!

כל הגורמים הרישמיים בישראל ובראשם מבקרת המדינה הגב' מרים בן פורת, פרופ' יצחק זמיר שבחן את הנושא עבור הממשלה, ועדות הכלכלה וביקורת המדינה בכנסת ושרי האנרגיה משה שחל, פרופ' יובל נאמן, ופרופ' אמנון רובינשטיין, קבעו מפורשות, שיש לקצר את החוזים הכובלים כדי לאפשר תחרות במשק הדלק.

הממונה על ההגבלים העיסקיים קבע כבר לפני שנה:

חוזי הבלעדיות הם "הסדרים כובלים"!

- יש בשוק דלק זול, אך לתחנות אסור לרוכשו וכך נמנעת ההנחה מהציבור.
- אורך החוזים במדינות המערב 3-10 שנים, אך אנו כבולים לעשרות שנים.
- הציבור מימן כבר מזמן את ההשקעות להקמת התחנות לחברות.

מדוע לחכות???

גורמים שונים מסייעים לחברות הדלק הותיקות לשמור על ריווחי התיפעול הבטוחים של כ-1/2 מיליארד שקל בשנה בטענות והסתייגויות שונות.
6 שנים מצליחות החברות לדחות ולעכב כל הליך ופשרה לקיצור החוזים.
יש להמנע מפתרון מדורג שיאפשר לחברות להשתלט על התחנות, כלכלית, וימנע רפורמה.

יש לשחרר את הענף מהחוזים הכובלים עכשיו!

הדרך המעשית ליישום רפורמה אמיתית שתיצור תחרות ותוזיל את מחיר הדלק לציבור במאות מליוני שקלים לשנה, היא שיחרור מיידי של הסדרי הבלעדיות הכובלים שאורכם למעלה מ-12 שנים בחוק.
בחוק יודגש הצורך בשמירת מעמדם ומניעת נישולם של בעלי הזכיון.

ארגון סוכנים ובעלי תחנות הדלק בישראל

هكذا من الأصل

משפטנים בכירים המליצו על הוצאת ניצב גנות לחופשה

גנות מכחיש מידע זה. מפקד המחוז הצפוני נחשד בכך שקבלנים ביצעו שיפוצים וסיידו את ביתו ללא תשלום בשנת 1992. במקרה אחר, נחשד גנות בכך שאנשי עסקים ערכו מסיבה לרגל מינויו והוא לא שילם עבור שירותי הקייטרינג. תיקו של תנ"צ רמי רהב, סגנו של גנות, יועבר למחלקה לחקירות שוטרים בקרוב

מאת ראובן שפירא

משפטנים בכירים ביותר הם שהמליצו על הוצאתו לחופשה של מפקד המחוז הצפוני של המשטרה, ניצב יעקב גנות. זאת, בניגוד להודעה הרשמית שפרסמה המשטרה וב־ניגוד להצהרתו של ניצב גנות ביום חמישי. גנות הצהיר כי הוא החליט לצאת לחופשה ביוזמתו על מנת לתת דוגמא כיצד קצין משטרה נוהג כדי לא להשפיע על חקירה. המש־פטנים נימקו את דרישתם בחומרת החשדות נגד גנות. הם גם הבהירו לבכירים בפיקוד המשטרה שאם גנות לא ייצא לחופשה לאלתר, יהיה צורך להשעותו.

גנות חשוד בקבלת טובות הנאה משני קבלנים בצפון ואת החקירה נגדו מנהלת המחלקה לחקירות שוט־רים במשרד המשפטים. בינתיים מת־חבטים בפיקוד המשטרה בבעיה חדשה. גם נגד ממלא מקומו של ני־צב גנות, תנ"צ רמי רהב, קיימים חש־דות פליליים וישנה המלצה לפתוח נגדו בחקירה פלילית במחלקה לחו־קירות שוטרים. תנ"צ רהב חשוד כי הוא מעורב בהעלמה מכוונת של מס־מך מתיקו האישי של שוטר שעמו היה מסוכסך. החשדות להתנהגות לא הולמת של תנ"צ רהב ולביצוע עבירות פליליות עלו בחקירה פנ־מית של קצין בודק בכיר שהגיש את ממצאיו למטה הארצי של המשטרה לפני שבועות אחדים. תיק החקירה מצוי כעת בעיון במדור משמר ומשמעת במטה הארצי.

מקורות משטרתיים, הבקיאים בחשדות נגד תנ"צ רהב, אמרו בסוף השבוע כי יש לשקול שוב את המשך תפקודו של תנ"צ רהב כממלא מקו־מו של מפקד המחוז הצפוני, מאחר שלא ייתכן שאת מפקד המחוז הצפו־ני בפלילים יחליף מגבר שגם הוא חשוד בביצוע עבירות פליליות. נר־אה כי כבר בימים הקרובים ייערך דיון בסוגיה הזאת בדרגים משטרתי־ים בכירים.

למרות שהפקודות והנהלים במשטרה ובמשרד המשפטים מחיי־בים העברה מיידית של חשדות לפ־ליליים נגד אנשי משטרה למחלקה לחקירות שוטרים במשרד המשפ־טים, הרי שמסיבות לא ברורות, עכ־בה עד כה העברת תיק החקירה בעניינו של תנ"צ רהב מידי המשט־רה לידי המחלקה לחקירות שוטרים.

קצין משטרה מוסמך אמר אתמול, בתגובה על העיכוב בהעברת תיק החקירה בעניינו של תנ"צ רהב למ־חלקה לחקירות שוטרים, כי חומר בדיקה של קצין בודק אינו מועבר אוטומטית למחלקה לחקירות שוט־רים. אם יש חשד לפלילים, נבחן החומר במטה הארצי ומועבר למחל־קה לחקירות שוטרים. "במקרה הספ־ציפי של תנ"צ רהב, היתה הידברות בעל פה בין המשטרה לבין המחלקה לחקירות שוטרים והחומר יעבור לשם בימים הקרובים", הסביר.

מנהל עבודה נעצר

ניצב גנות חשוד כי קיבל במשך השנים האחרונות טובות הנאה מק־בלנים ואנשי עסקים ידועים בצפון הארץ, שבין השאר, אירחו אותו על חשבונם במסעדות וביצעו עבודות שיפוצים בביתו. השיפוצים והסיוד נערכו בשנת 1992.

ביום ששי האחרון נעצר מנהל עבודה בחברה קבלנית מהצפון החש־וד במעורבות בפרשה וכן בניסיון לשיבוש הליכי חקירה, לפי החשד, לחץ אותו מנהל עבודה על פועלים שלא יספרו על העבודות שבוצעו בביתו של ניצב גנות.

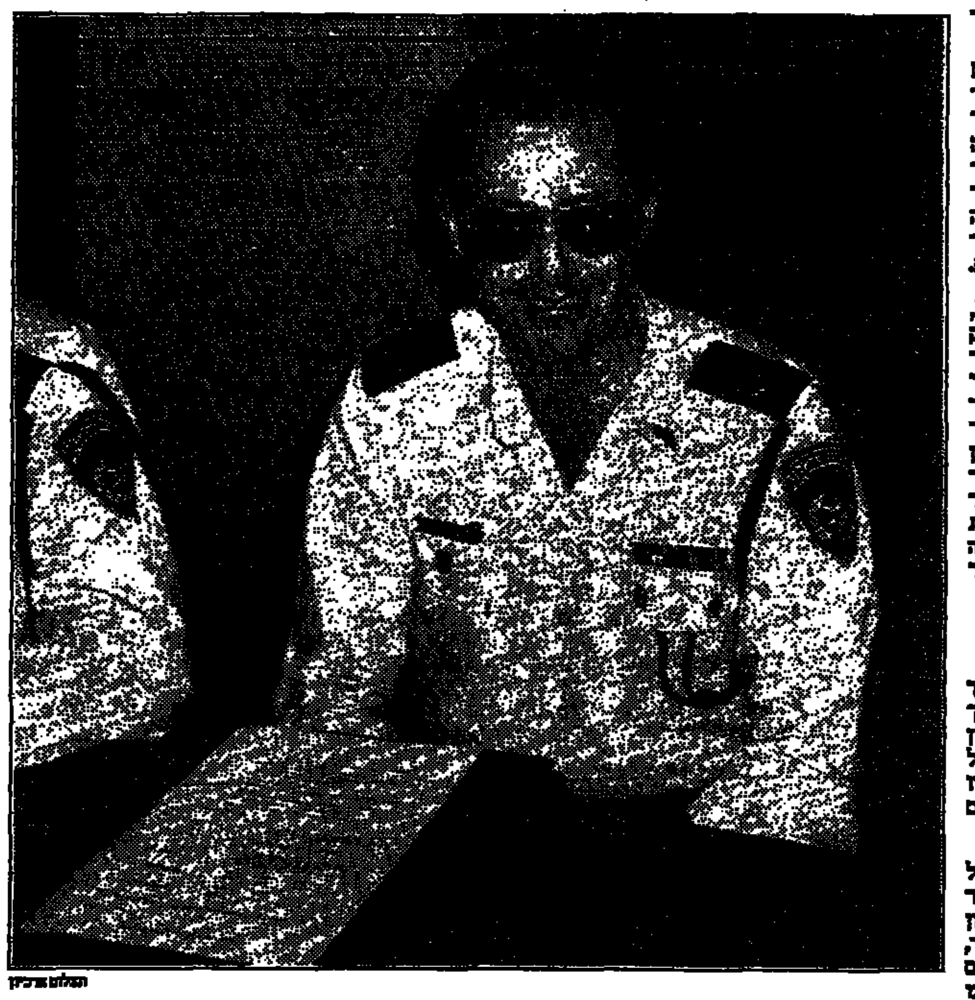

ניצב יעקב גנות. הכחיש את החשדות נגדו

תצלום: ארכיון

חשד נוסף נגד ניצב גנות נוגע במסיבה שערכו עבורו אנשי עסקים לפני כשנתיים, לרגל מינויו לתפקיד מפקד המחוז. במסיבה זו, שבה השת־תפו קציני משטרה בכירים אחרים, קיבל גנות, לפי החשד, שירותי קייטרינג ולא שילם עבורם. אחדים מאנשי העסקים כבר נחקרו על ידי חוקרי המחלקה לחקירות שוטרים וש־ניים אף נעצרו ושוחררו בערבות לא־חר חקירה.

גם ניצב גנות כבר נחקר והכחיש את החשדות נגדו. למרות זאת, הת־רשמו החוקרים ומשפטנים בכירים, העוקבים אחרי החקירה, כי החשדות נגד ניצב גנות רציניים וכי יש ראיות לכאורה המבססות את החשדות. לכן הוחלט שהוא ייצא לחופשה.

מוסר "הארץ" בצפון מוסר: ניצב יעקב גנות, הכחיש אתמול בתוקף את הפרסומים לפיהם יציאתו לחו־פשה נכפתה עליו על ידי בכירים במשטרה. לדבריו, היוזמה ליציאה לחופשה היתה שלו. "איש לא ביקש ממני לצאת לחופשה ואיש לא דרש ממני לצאת לחופשה. החלטתי על כך ביום חמישי. התקשרתי למפכ"ל המשטרה ובאישורו התקשרתי והו־דעתי על כך לשר המשטרה משה שחל", אמר אתמול ניצב גנות.

ניצב גנות הסביר כי "החלטתי לנקוט בצעד זה, כדי שקציני ושוטרי המחוז הצפוני שידעו או שהיו אמו־רים לדעת על החקירה שמתנהלת נגדי, לא יראו אותי בתפקידי כמפקד מחוז עד אשר תסתיים החקירה". לדבריו, יומיים לאחר החלטתו, הוא שלם מאוד אתה והוא ממתין כעת לקבלת ההחלטה בנושא החקירה.

ניצב גנות הוסיף כי הוא פנה אל היחידה החוקרת לערוך עבורו לאלתר פוליגרף כדי שהוא יוכל להוכיח את חפותו. גנות סירב להגיב על עצם החקירה המתנהלת נגדו. "אין בכוונתי להתייחס לחקירה כדי שזה לא יתפרש כהתערבות או כניסיון להשפיע עליה", אמר.

ח"כים מתנגדים להצעת צה"ל לגזור שנת מאסר לחייל העובד בעבודה פרטית

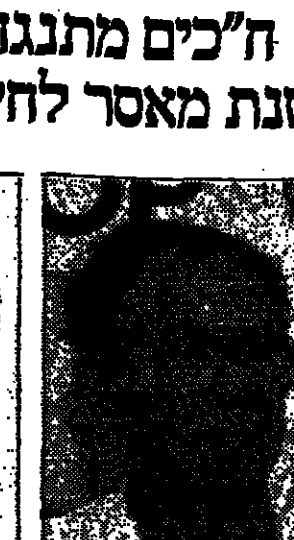

גור. ההצעה תידון

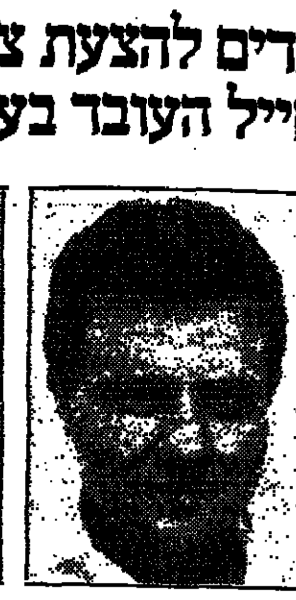

שטרית. ענישה חמורה

מגן. הציע לבטל

מאת גדעון אלון
סופר הפרלמנטרי של "הארץ"

מערכת הביטחון מציעה לקבוע בחוק השיפוט הצבאי כי חיילים בשירות סדיר ובשירות קבע שי־עסקו בעבודה פרטית בשירותם הצבאי, ללא קבלת אישור, יהיו צפויים למאסר בפועל של שנה אחת.

יוזמת החקיקה הזו שנוסחה בפר־קליטות הצבאית הראשית הוב־אה בשבוע שעבר לאישור מליאת הכנסת בקריאה ראשונה, על ידי סגן שר הביטחון, מרדכי גור, קוב־עת כי "חייל שללא היתר עפ"י פקודות הצבא או שלא בהתאם לתנאיו עבד בעבודה או עסק בעי־סוק שמטרתו לקבל בעבודו שכר, או עשה התעסקות מקצועית, דינו מא־סר שנה". ח"כ אליעזר זנדברג (צו־מת) ששירת בעבר בפרקליטות הצבאית, הביע תמיהה על החקיקה החדשה, משום שלדבריו גם כיום בפקודות מטכ"ל ישנה הנחיה האוסרת על חייל לעבוד או לעסוק בהתעסקות במסגרת שירותו הצבאי, ללא קבלת היתר.

כן מציעה מערכת הביטחון לה־טיל בחוק השיפוט הצבאי הגבלות על קצינים בכירים במילואים, שמשתמשים בדרגתם הצבאית בעסקאות פוליטיות. מוצע לקבוע בחוק כי קצין במילואים יוכל לצי־ין את דרגתו הצבאית אם אין באו־פן השימוש בדרגה משום פגיעה בשמו הטוב של הצבא. שר הבית־חון יוכל לקבוע בתקנות מהו השי־מוש לרעה שנעשה על־ידי קצינים במילואים בדרגותיהם.

התיקונים הללו לחוק השיפוט הצבאי עוררו ביקורת חריפה ביו־תר בכנסת. ח"כים מסיעות שונות אמרו כי לא יתנו את ידם לאישור התיקונים הללו. ח"כ מאיר שטרית (ליכוד) אמר שלפי המצב החוקי הנוכחי ניתן להעמיד חייל שעבד או למד ללא אישור במהלך שירו־תו הצבאי לדין משמעתי, אולם עתה מציעים להפוך את העבירה הזו לעבירה חמורה ביותר שתידון בבי"ד צבאי. לדעתו אין מקום לע־נישה חמורה כל־כך, משום שישנם חיילים קשיים שמבקשים לסייע לכלכלת משפחתם ומפקדיהם מונעים זאת מהם. גם הח"כים אליעזר זנדברג וחיים דיין (צומת), רחבעם זאבי ויוסף בא־גד (מול־דת), עובדיה עלי, דב שילנסקי ודוד מגן (ליכוד), מתחו ביקורת על הסעיף והציעו לבטלו.

דיון נוסף

בעקבות הביקורת החריפה שהו־טחו הח"כים, החליט סגן שר הביטחון שלא להביא את הצעת החוק לאישור המליאה בקריאה ראשונה, משום שאיש מנציגי הקואליציה לא נכח באולם. אילו ביקש גור לקיים הצבעה על הצעת התיקון לחוק השיפוט הצבאי היא היתה נופלת. גור הבטיח להביא לדיון במערכת הביטחון את הבי־קורת שהטיחו הח"כים.

קבינט הקליטה ידון היום בהארכת תקופת הסיוע לאמנים עולים

הקבינט ידון גם במתן זכויות של תושבי קבע לפליטים מבוסניה

מאת ראלי סער
סופרת "הארץ" לעלייה וקליטה

ועדת השרים לעלייה וקליטה (קבינט הקליטה) בראשות שר הקליטה, יאיר צבן, תתכנס היום לדיון בהמשך זכאותם של אמנים עולים לסיוע כספי מה רשויות, ובמתן זכויות של תושבי קבע לפליטים מבוסניה, השוהים בארץ.

קבוצה של 46 פליטים מבוסניה, הכוללת משפחות וילדים, שוהה זה כשנה וחצי בקיבוץ בית אורן, במע־מד של תושבים ארעיים. כמה משפחות בוסניות שחולצו מאזורי הקרבות והובאו לישראל עזבו בינתיי־ים את הארץ, אבל הקבוצה השוהה בבית אורן הביעה רצון להישאר בארץ. עם זאת חבריה אינם רוצים להיקלט בקיבוץ.

ממשרד הקליטה נמסר, כי הבוסנים מקבלים דמי קיום וביטוח רפואי "בהיקף דומה לזה שמקבלים העו־לים". קבינט הקליטה עומד להציע היום להעניק לפליטים מבוסניה מעמד של תושב קבע בארץ, כדי שיוכלו לקבל זכויות המוענקות לעולים כמו סיוע בדיור וקבלת משכנתאות.

אם יתקבלו ההצעות, הן יאושרו היום, הבוסנים יוכלו לעזוב את בית אורן ולרכוש דירות. השר יוסי שריד, המטפל בעניין הבוסנים, אמר אתמול: "אנחנו הזמנו אותם, הם אורחים רצויים שנמצאים פה כבר שנה וחצי, וצריך עכשיו לדאוג למעמד האזרחי של־הם. הם צריכים לקבל מעמד, שיאפשר להם לעבוד בצורה מסודרת, וגם לקבל זכויות שיאפשרו להם מגורים ודברים אחרים. אני מקווה שנתגבר על הבעי־ות האחרונות וההצעה תאושר".

שריד אמר כי כמה משפחות שהגיעו עם הקבוצה הבוסנית המקורית לישראל, עזבו לסלובקיה — שם שוהים רבים מפליטי המלחמה בבוסניה — ואחרים הצטרפו לקרוביהם בצרפת.

קבינט הקליטה ידון גם באישור הצעת החלטה בעניין המשך זכאותם של אמנים עולים לסיוע כספי. לאחרונה פגה תקופת זכאותם — בת שלוש השנים — של האמנים העולים לסיוע.

הדיון, שיבחן את ההצעה להאריך את המשך תקצי־בם של האמנים העולים בשנתיים נוספות — הוא חלק ממכלול דיונים שיקיים משרד הקליטה בעניין המשך זכאותם של העולים גם לסיוע בדיור ובמשכנתאות — זכאות שעומדת לפוג בקרוב.

על־פי נתוני משרד הקליטה מאז ראשית גל העלי־יה ב־89' עלו לארץ 14 אלף עולים שהגדירו את עצמם כאמנים. 55% מהם בתחום המוסיקה, 30% בתחומי האמנות הפלאסטית ו־15% בתחומי התיאטרון, הספרות והמשחק.

6 מיליון שקלים בשנה

האמנים העולים מקבלים סיוע בשלושה מסלולים: סיוע להרכבים אמנותיים באמצעות המרכז לקליטת אמנים עולים, במינהל התרבות, בהיקף של 6 מיליון שקלים בשנה; במסגרת המרכז לקליטת מדענים עו־לים — לבעלי תואר שלישי שפרסמו פרסומים מקצועי־ים, ודרך אגף התעסוקה במשרד הקליטה.

המרכז לקליטת מדענים עולים מממן את תעסוק־תם של 133 אמנים עולים, שמשתלבים בהוראה אקד־מית או במחקר במוסדות להשכלה גבוהה, במוסיקה, ארכיטקטורה, תיאטרון ובימוי ותולדות האמנויות.

לאחר תקופת מימון של שלוש שנים, הם מתקבלים לעבודה בגוף שמעסיק אותם. אגף התעסוקה במשרד הקליטה מפעיל 232 ועדות מקצועיות שקובעות את רמתו האמנותית של העולה. מבין 4,640 העולים שפנו לאגף, הוכרו 2,320 עולים כ"אמנים מצטיינים", הגדרה שמזכה אותם במענק חד־פעמי ובסיוע חודשי.

בדיון של קבינט הקליטה היום תיבדק הצעת החל־טה לפיה המרכז לקליטת אמנים עולים במינהל התר־בות יסייע במשך שנתיים נוספות לגופים המעסיקים לאמנים עולים תעסוקה מלאה. במשך תקופה זו תי־עשה הערכה אמנותית־מקצועית של גופים אלה ושל יכולתם להשתלב בחיי התרבות בארץ, במגמה להע־ביר את הטיפול בהם לידי הרשויות המקומיות או לאמרגנים פרטיים. המרכז יעניק לגופים ליווי כלכ־לי־עסקי.

העולים הקימו בארץ עשרות תזמורות, תיאטרון, תיאטרוני בובות, ולהקות שונות כמו תיאטרון גשר, הסימפונייטה של רעננה, התזמורת הקאמרית של רחובות ולהקת הביג בנד של יהוד.

מחקר: שני שלישים מהתלמידים העולים קובלים על אי התחשבות מצד המורים

מאת אור קשתי
סופר "הארץ" לענייני חינוך

מחקר שעשה "המכון לחקר הטי־פוח בחינוך" שבבית הספר לחינוך באוניברסיטה העברית, בהזמנתו של משרד החינוך, העלה ממצאים קשים בנוגע לקליטת תלמידים עולים במ־ערכת החינוך. בין השאר, נמצא כי "כמחצית מן העולים חשים שהיחס אליהם אינו טוב, וכשני שלישים מהם דיווחו כי המורים לא מתחשבים בהם בכיתות הלימוד, ואינם משתד־לים לדבר לאט ובשפה מובנת".

מחברי המחקר מציינים, כי זהו מחקר ראשוני בלבד, המתייחס לעש־רה בתי ספר יסודיים ולעשר חטיבות עליונות, שנבחרו כמדגם מייצג של מערכת החינוך. עיבוד השלם של המחקר הסתיים לפני כמה חודשים, למרות שהביקורים והתצפיות בבתי הספר התקיימו כבר לפני כשנתיים.

עוד עולה מהמחקר, כי "הבעיות והבעייתיות העיקריים במסגרות הח־נוך היסודיים הם הצפיפות, ובמוסדות העל־יסודיים התעלמות הדדית וני־תוק", עם זאת, "בבית הספר היסודי המגעים בין העולים לוותיקים רבים יותר, וההתפתחות של הבדידות שכי־חה יותר מאשר בחטיבה העליונה".

עוד נמצא, כי "כשני שלישים מה־עולים, בחינוך היסודי והעל־יסודי כאחד, הביעו ביטויי מצוקה שהוזו כמאפיינים של הלם תרבותי בעת ההגירה, ובעיקר נוסטאלגיה לעבר, געגועים לחו"ל, הסתגרות, עייפות וצמצום ההשקעה בלימודים. העולים דיווחו גם על היעדרויות מבתי הספר בשכיחות גבוהה יותר מעמיתיהם הוותיקים בארץ".

כמו כן התברר, כי "בין רבע לש־ליש מהעולים דיווחו על קשיים הנובעים ממצוקה כלכלית: מחסור בספרי לימוד, קושי לעמוד בתשלו־מים שונים לבית הספר והעדר תנ־אים מינימאליים להכנת שיעורי בית. קשיים מסוג זה שכיחים יותר בקרב העולים, בהשוואה לתלמידים ותיקים בארץ, גם בבתי ספר שבהם יש שיעור גבוה של אוכלוסיית מצו־קה ותיקה".

בהתייחס לאופן קליטת התלמי־דים בידי הצוותים של בתי הספר, כותבים מחברי המחקר כי "המרואיי־נים דיווחו על קשיים כגון הצורך לטפל במספר גדול של עולים, היות העלייה הקליטה תהליך מתמשך ומתמיד ולא אירוע חד פעמי, והעדר התלהבות מצד התלמידים הוותיקים. תמונת מצב זו לוותה לעתים קרובות בהסתייגות ובאי התעניינות מצד העולים. קשיים אלה שחקו במהרה את המוטיבאציה של צוותי בתי הס־פר".

30% מהעולים לא רוצים להתגייס לצבא

ממצאים נוספים של המחקר מת־ייחסים לגיוס לצה"ל ולהשתרשות בארץ. מתברר כי 30% מהתלמידים העולים לא רוצים להתגייס לצבא, לעומת 10% מהתלמידים הוותיקים. פער גדול במיוחד נמצא בקרב הלומ־דים בבתי הספר העיוניים: 33% מה־עולים לא רוצים להתגייס, לעומת 9% מהוותיקים.

מבין העולים, שיעור הבנות שדי־ווחו על אי רצון להתגייס לצבא גדול משיעור הבנים.

בהתייחס לירידה אפשרית מהא־רץ, נמצא כי 64% מהתלמידים העו־לים אינם מתכוונים לרדת מהארץ, לעומת 88% מהוותיקים, ו־36% מה־עולים מביעים כי כאשר יהיו מבוג־רים לא יחיו בארץ, לעומת 12% מהתלמידים הוותיקים.

לגבי התקופה שקדמה לעלייה לארץ, מצאו מחברי המחקר כי "כש־ני שלישים מהתלמידים העולים בב־תי הספר היסודיים מביטים לאחור בגעגועים: הם מתגעגעים מאוד לבית ולחברים שהיו להם (71%), הם מרגישים שהיו להם שם יותר חברים (67%), הם זוכרים שהיה שם יותר סדר ושקט בכיתה (65%), ומדווחים על כך שהשקיעו יותר בלימודים (64%)".

עוד כותבים מחברי המחקר, כי "תוך תקופה קצרה יחסית נוצרה בק־רב הישראלים הוותיקים מערכת שלמה של אמונות וסטריאוטיפים הקשורים לעולים החדשים מבריה"מ לשעבר.

"רבות מאמונות אלה חסרות בי־סוס אמפירי ומקורן באי הבנה תרבו־תית, ובאי סובלנות. סטריאוטיפים אחרים מקורם במצבים אמיתיים והתנהגויות של העולים, הנובעות ממטען תרבותי ומהרגלים שהובאו עמם. הסטריאוטיפים שהעולים עצמם מפתחים לגבי הישראלים אי־נם תורמים אף הם להתקרבות תרבו־תית".

את חוסר הסובלנות של התלמי־דים הישראלים מייחסים בבתי הספר לדברים ששומעים תלמידים אלה בבתיהם, בעיקר במקרים שבהם הור־ים מתחרים עם האוכלוסייה הוותי־קה על מקומות דיור ותעסוקה.

"דומה שגם בין המורים יש מידה לא מועטה של עמדות שליליות ואי־מוץ חפוז של סטריאוטיפים. המורים, כמו תלמידיהם, לא למדו את התר־בות שממנה באים העולים, ולא טרחו די להתעמק בקשייהם של מהגרים. הציפייה היא שהעולים יעשו לבדם את כל מאמצי ההסתגלות, ומהר, וי־טמעו בשלמות בתרבות הישראלית. משנתקלת ציפייה זו במציאות שונה, היא הופכת מהר לאכזבה ולחשד־נות", נכתב במחקר.

הפורום המשותף לח"כי ליכוד ועבודה דן בהסדר עם הפלשתינאים ובמעמד י־ם

הסכמה בין הח"כים בחוג כפר ויתקין כי אין לסגת לחלוטין מהגולן

מאת ירח טל
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

הפורום המשותף לחברי הכנסת מהעבודה ומהליכוד, חוג כפר ויתקין, שב ונפגש שלשום בפעם השל־ישית בקיבוץ רעיה א', שבו מתגורר ח"כ אלי גולדשמידט, הנמנה עם חב־רי הפורום.

הפגישה התקיימה בהרכב חסר. מכלל עשרות הח"כים של הליכוד, החברים בפורום, הגיעו רק שלושה — דן מרידור, מיכאל איתן ועובדיה עלי. מעשרות הח"כים של העבודה השתתפו רק ארבעה — גדליה גל, אורי אור, רפי אלול וגולדשמידט.

חברי הפורום המשיכו בדיון על המצב המדיני־ביטחוני, שבו החלו במפגש הקודם, שהתקיים בביתו של ח"כ מיכאל איתן, בכוכב יאיר.

הח"כים איתן ואלול טענו בדיון, שהתקיים שלשום, כי על חברי הפ־ורום להגיע להסכמה לפחות לגבי הסדר הביניים עם הפלשתינאים, כדי להתקדם בדיאלוג ביניהם. מקצת מחברי הפורום חשים כי אפשר להג־יע להסכמה על הסכם עזה ויריחו, שהוא כבר בבחינת עובדה מוגמרת וכן על ירושלים, שלגביה יש קונסנ־זוס רחב.

ח"כ אלול הציע שחברי הפורום יגבשו תוכנית לחיזוקה של ירושלים וינסו להעבירה במפלגותיהם. אנשי הליכוד טענו, כי מפלגתם כבר גי־בשה תוכנית כזו, ויו"ר המפלגה, ח"כ בנימין נתניהו, ואנשי הצוות המדיני של הליכוד הציגו אותה ביום חמישי שעבר במסיבת עיתונאים. אנשי הליכוד אמרו, כי טוב יעשו הח"כים מהעבודה אם ישכנעו את ראשי מפ־לגתם לאמץ את התוכנית, ולהוציאה לפועל יחד עם הליכוד, כדי להוכיח כי יש קונסנסוס מלא על כך שירוש־לים תישאר מאוחדת תחת ריבונות ישראלית.

אלול אמר, כי הסיכוי שהעבודה תאמץ תוכנית שחותמת הליכוד טבועה בה קלוש, ולכן הציע שחב־רי הפורום המשותף של הח"כים מהעבודה והליכוד יזמו תוכנית כזו, שתהיה מבוססת על התוכנית שגיבש הלי־כוד, עם כמה שינויים.

ואולם נציגי העבודה בפורום הת־נגדו להצעתו של אלול ולהצעת נציגי הליכוד, וטענו כי עצם העלאת נושא ירושלים הוא בבחינת הצהרה כי קיימת מחלוקת על כך.

דוברים מהעבודה ומהליכוד כא־חד התייחסו בחומרה להתפרעות הש־ליליות בהפגנת הימין במוצאי שבת שעברה בירושלים. כמו כן הביעו דאגה לנוכח החרפת העימות המילו־לי בין ראשי שתי המפלגות, צוין, כי הידברות כפי שקיימת בפורום זה, בין נציגי העבודה והליכוד, ויציאה בהודעות משותפות על הסכמות שה־ושגו בדיונים, עשויות להועיל לה־רגעת הרוחות.

השרה נמיר חוזרת היום לארץ; "הרופאים מעריכים שראייתה המלאה תשוב אליה"

מאת ראלי סער, סופרת "הארץ" לעבודה ורווחה

שרת העבודה והרווחה, אורה נמיר, תשוב לארץ היום בערב, לאחר שהות של כחודש בלוזרן שבשווייץ. בשבועיים האחרונים החלימה נמיר מניתוח להסרת גידול לא ממאיר בראשה ונמצאה תחת מעקב רפואי במרפאה הפרטית סאנטה אנה. כתוצאה מהניתוח נפגעה ראיי־תה בעין שמאל והיא עדיין רואה בעין זו רק באופן חלקי.

לדברי חברתה של נמיר, העיתונאית תמר אבידר, שליוותה אותה בתקופת הניתוח וההחלמה, נמיר נבדקה על ידי רופא עיניים בעל מוניטין בציריך והוא "היה אופטימי והעריך שנמיר תשוב, עם הזמן, לראות באופן מלא בעינה השמאלית".

נמיר אמרה אתמול, כי ביקשה מנהגה האישי לאסוף אותה הישר מכבש המטוס. "אינני מעוניינת בשלב זה להיפגש עם חברים, אנשי לשכה או עיתונאים, ואני רוצה להגיע מיד אחרי הטיסה הביתה. אני צריכה לשמור על עצמי מאוד". היא הוסיפה, כי "נעים מאוד ומרגש לחזור הביתה".

לדבריה, התחייבה בפני רופאיה בשווייץ "לא לחזור בבת אחת לעבודה. בשלב הראשון אקיים פגישות עבודה מבוקרות עם אנשי משרדי בבית, אך הטלפון בביתי יהיה מנותק ולא אקבל שיחות, כי אם לא אנתק את הטלפון, זה יהיה כאילו חזרתי לעבוד באופן מלא".

נמיר, שהתאכסנה בשבועיים האחרונים במלון בלוזרן, אמרה שהקדישה את הזמן כדי "לחזור לעצמי. לא עברתי טיפולים רפואיים אינטנסיביים. הצוות הרפואי בסאנטה אנה הדריך אותי ועברתי בדיקות". היא ציינה כי בארץ תטופל בידי הרופאה שלה, ראש מחלקת עיניים בבית־החולים וולפסון בחולון, ד"ר מרינה ירכו.

ועדת שרים: להסדיר בחקיקה בדיקות איידס לקטינים

מאת גדעון אלון

יש להסדיר מיד בחקיקה את עניין בדיקות האיידס לקטינים. כך קבעה ועדת השרים לענייני חקיקה. העניין הועלה בדיון שקיימה הוועדה בהצ־עת חוק של ח"כ בני טמקין (מרצ). על־פי ההצעה רופא לא יוכל לסרב לבקשתו של קטין לערוך בדיקות לגילוי איידס — גם ללא הסכמת ההורים או האפוטרופוס של הקטין.

ח"כ טמקין הציע גם, כי תוצאות הבדיקה יימסרו לקטין אך ורק על ידי רופא או עובדת סוציאלית, שעב־רו הכשרה מתאימה. כמו כן מציע טמקין לקבוע בחקיקה, כי בתי הספר העל־יסודיים יעבירו שיעורים על בדיקות לגילוי איידס.

בסופו של דבר החליטה ועדת השרים להעביר את הצעת החוק לדי־ון בוועדת העבודה והרווחה של הכנ־סת, בצירוף הבהרה שתסביר, כי הממשלה תומכת בעריכת בדיקות לגילוי איידס אצל קטינים, אך מב־קשת כי הורי הקטין יידעו במידה שתוצאות הבדיקה חיוביות.

שלושה הרוגים בתאונות דרכים

מאת אמנון יוסף ועתי"ם

שלושה אנשים נהרגו ו־10 נפצעו בארבע תאונות דרכים שאירעו בסוף השבוע.

חנן אוקנין, בן 18 ממושב מגן שבנגב המערבי, נהרג שלשום בתאו־נת דרכים שאירעה ליד צומת מגן. התאונה אירעה כאשר הצעיר שנ־הג במיניבוס טראנזיט, נסע מאופקים לכיוון מגן ולפתע סטה שמאלה, ירד לשוליים, התנגש בעץ והתהפך. כתוצאה מכך נפצע אוקנין קשה. אמבולנס של מד"א העביר אותו לבית החולים סורוקה בבאר שבע וז־מן קצר לאחר מכן הוא מת מפצעיו.

רמי מסרוואה, בן 19 תושב טייבה, נהרג אתמול לפנות בוקר בהתנגשות חזיתית בין טנדר סיטרואן למכונית סובארו לבאסי ביציאה הצפונית מה־עיר טייבה.

חקירה העלתה כי מכונית הסובא־רו נגנבה קודם לכן מטנייה ונהגו בה שני צעירים. טנדר הסיטרואן יצא מטייבה. כתוצאה מההתנגשות נפצעו אנושות נוסע הטנדר, רמי מסרוואה, ומאוחר יותר נפטר. נהג הטנדר נפ־צע קשה ופונה על ידי אמבולנס של מד"א לבית החולים ביילינסון. שני נוסעי הסובארו נפצעו באורח קל עד בינוני ופונו לבית החולים מאיר בכ־פר־סבא.

ערבי תושב מזרח ירושלים נהרג שלשום בלילה בתאונת דרכים בעיר ושניים נוספים נפצעו. מחקירה רא־שונית שביצעה המשטרה עולה כי רכב ובו שלושה אנשים ניסה לעקוף רכב אחר, וכאשר ניסה לחזור למס־לול פגע באי תנועה. הנוסע שישב ליד הנהג נפצע בצורה אנושה ומת לאחר שפונה לבית החולים. הנהג והנוסע הנוסף נפצעו באורח קל. המשטרה עצרה את הנהג לחקירה.

חמישה אנשים נפצעו שלשום בה־תנגשות בין שני כלי רכב בכביש מכבים־רעות ליד היישוב שילת. ני־דת טיפול נמרץ ושלושה אמבולנ־סים של מד"א העבירו את הפצועים לבית החולים אסף הרופא. אחד הפ־צועים שנפצע קשה בראשו, אושפז בבית החולים הדסה עין כרם בירוש־לים. מצבם של ארבעת הפצועים האחרים הוגדר קל עד בינוני.

זיאד לא חגר חגורת בטיחות

חקירת המשטרה בתאונה שבה נהרג חבר הכנסת וראש עיריית נצ־רת, תאופיק זיאד, העלתה כי המנוח לא חגר חגורת בטיחות בעת שנהג בכביש ירושלים־יריחו, שם התרחשה תאונת הדרכים.

בידי המשטרה יש עדויות לפיהן עוד ביציאה מיריחו נהג זיאד בצורה לא זהירה וביצע עקיפות מסוכנות גם על קו לבן. כרית האוויר בכלי הרכב של זיאד, שהופעלה בהתנגשות, החמירה עוד יותר את הפגיעה בו, כאשר לא חגר את חגורת הבטי־חות, והוא מת מיד.

2 צוללנים הצליחו להיחלץ מהחור הכחול בדהב לאחר שהאוויר במכליהם נגמר

מאת רויטל לוישטיין

רונן יעקבי וגיא משען הצליחו להיחלץ שלשום מהחור הכחול בדהב שבסיני, לאחר שבעומק של 60 מט־רים נגמר האוויר במכלי האוויר של־הם.

השניים ירדו אל החור הכחול, לאחר שמילאו אוויר בדהב. למרות שעל־פי תעודות הצולל שברשותם, מותר להם לצלול רק לעומק של 30 מטרים — הם צללו לעומק של 60 מטרים, לדבריהם, לא בכוונה.

כשגילו, כי האוויר במכליהם נג־מר נבהל יעקבי, צוללן חדש יחסית, ועלה במהירות אל פני המים. משען, צולל ותיק יותר, עלה בצורה מתונה.

השניים נסעו במונית לגבול בטאב־בה ומשם פונו לבית החולים יוספטל באמבולנס של מד"א. בבדיקה התב־רר, כי לא נפגעו. למרות זאת הם טופלו בתא לחץ.

לשניים תעודות צולל בעלות שני כוכבים, המגבילות את הצלילה לעו־מק של 30 מטרים.

מנכ"ל התאחדות לצלילה, ישר־אל גונן, מסר כי מחקירת שני הצו־ללנים עולה, שהם לא תכננו לבצע צלילה עמוקה והעריכו לא נכון את העומק.

הוא הוסיף, כי תעודות הצלילה נלקחו מהם למשך חודש, שבו ייקר־או לבירור בהתאחדות.

בנוסף, יידרשו השניים לעבור מבחנים בנושאי הוראות בטיחות, תכנון צלילה וכללי צלילה נכונה בטרם תוחזר להם התעודה.

"אנחנו מחנכים צוללים בקורס לצלול רק לעמקים המותרים על פי התעודה שברשותם. ישנם חריגים וצוללים שלא מקפידים על הכללים, בהם מטפלים", אומר גונן.

חברת החשמל לישראל בע"מ

מכרזים

מכרז מס' 94/2165 — החברה מזמינה בזאת הצעות לביצוע עבודות כדלקמן:
בידוד תרמי של טורבינה (בהתזה) ובידוד מתקנים שונים ביח' 5, בתחנת הכח מ"ד ב' בחדרה (במכרז אופציה לביצוע העבודה גם ביח' 6).
לוח הזמנים לביצוע העבודה: שלושה חודשים.
רשאים לבצע את העבודה הנ"ל רק קבלנים אשר יוכיחו כושר ביצוע ונסיון בעבודות דומות וברשותם עובדים בעלי סיווג בטחוני מתאים.
מחיר רכישת המכרז 819.- ש"ח (כולל מע"מ).

מכרז מס' 94/2174 — ייצור אספקה והרכבת צנרת פלדה בקטרים שונים (כ־ 10,000 מ.א) כולל תמיכות מפלדה בתחנת הכח מ"ד ב' בחדרה.
לוח זמנים לביצוע העבודה: שמונה חודשים.
רשאים לבצע את העבודה הנ"ל רק קבלנים רשומים בסיווג 150א'־1, 410א'־1 אשר יוכיחו כושר ביצוע ונסיון בעבודות דומות וברשותם עובדים בעלי סיווג בטחוני מתאים.
מחיר רכישת המכרז 468.- ש"ח (כולל מע"מ).

מכרז מס' 94/2173 — חמישה רתכים (ק־11, 7,10) לעבודה בתנאי רגי בתחנת הכח רדינג בתל־אביב.
התקשרות לשנה.
רשאים לספק עובדים כנ"ל רק קבלנים/חברות לאספקת כח־אדם הרשומים כחוק, אשר יוכיחו נסיון באספקת עובדים כנ"ל וברשותם עובדים בעלי סיווג בטחוני מתאים, שעברו בהצלחה מבחן רתוך בחברת החשמל.
מחיר רכישת המכרז 468.- ש"ח (כולל מע"מ).

פרטים נוספים וטפסי המכרזים אפשר לקבל במשרדי אגף הבצוע, מחלקת מכרזים, רח' החשמל 16, תל־אביב (קומה 11, טלפון: 03-5678690/1) בין השעות 08:00־14:00 עד יום חמישי 14.7.94.

יש להמציא מסמכי רישום (מרשם הקבלנים, מע"מ וכד') בעת רכישת המכרזים.

הגשת ההצעות במשרדנו בתל־אביב כדלקמן:
למכרזים מס' 94/2174, 94/2173 עד יום רביעי 27.7.94 שעה 13:00.
למכרז מס' 94/2165 עד יום רביעי 3.8.94 שעה 13:00.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

עיריית תל־אביב־יפו

הודעה על תורנות במשרדי העירייה היום ט' באב

משרדי העירייה סגורים היום יום ראשון 17.7.94

להלן היחידות התורנות
אגף התנועה — טל': 5217315/4
מכבי אש — טל': 6994111
אגף שירותי רווחה
כוננים — ביפר — 5206666
בתחום הזקן מנוי - 26933
בתחום הילד והנוער מנוי - 26932

חופי רחצה פתוחים בשעות 07:00 — 19:00

בכל פניה ניתן לפנות למוקד העירוני 106 24 שעות ביממה.

קבלת מודעות
לוח העיר
בטל': 638־20־20

לראשונה: מסע הסברה נגד סמים בבתי הסוהר

מאת גבי זהר

לראשונה הולך בבתי הסוהר במסע הסברה מרוכז ומקצועי נגד השימוש בסמים.

זו הפעם הראשונה שבשירות בתי הסוהר עורכים מבצע מניעה לשימוש בסמים, שכן עד כה פעילות הסמים של השב"ס היתה בעיקרה פעילות טיפולית לגמילת אסירים נרקומנים מסמים.

אנשי מקצוע מטעם מרכז ההסברה הרשות למלחמה בסמים, הופיעו בימים האחרונים בפני מאות אסירים בבתי הכלא שאטה ודמון, והתנו הסברים על הנזקים הכלולים לשימוש בסמים.

בעקבות המפגשים ביקשו האסירים מהנהלת שירות בתי הסוהר, שהיתה שותפה ליוזמה הזו, להרחיב את פעילות ההסברה. מנהל מחוז חיפה הצפון במרכז ההסברה, אריה שכרון, אמר כי בעקבות הניסיון הראשון הוחלט להמשיך בפעילות ההסברה בבתי הסוהר, ולא להסתפק במפגש בודד, אלא לערוך מגוון פעילויות שונות בתחום ההסברה בנושא הסמים בבתי הסוהר.

בעקבות הצלחת התוכנית, בוחנים אפשרות להרחיב את הפעילות גם לבתי כלא צבאיים.

אדם אחד נרצח ו–5 נפצעו, אחד מהם קשה, מדקירות בקטטות בין צעירים בגוש דן

יהושע זנגשווילי נדקר למוות בקטטה ביפו; בן 18 נפצע קשה בקטטה בחולון

מאת משה מזבאל

אדם אחד נרצח וחמישה נפצעו, אחד מהם באורח קשה, בחמישה מקרים של דקירות סכין, שאירעו בשבת לפנות בוקר בגוש דן. הנרצח הוא יהושע (מושיק) זנגשווילי, בן 19, מלוד. המשטרה עצרה את החשוד בדקירה ושני צעירים נוספים, תושבי לוד, החשודים במעורבות בקטטה שקדמה לדקירה.

דקירתו של זנגשווילי היתה תוצאה של סכסוך בין שתי קבוצות צעירים, שיצאו לבלות בליל שבת במועדון הלילה אלמנדו ביפו. הם התקוטטו כבר במועדון, אך שוטרו סולקו. כשיצאו בדרכם ללוד והגיעו לשדרות ירושלים ביפו, בערך בשבע בבוקר, התעורר ביניהם שוב ויכוח. עדי ראייה סיפרו למשטרה, כי זנגשווילי התקרב למכונית הקרובה והיכה את נהגה. הנהג יצא מהמכונית ודקר את זנגשווילי כמה פעמים בגבו. זנגשווילי התמוטט על המדרכה והנהג ושני חבריו נמלטו מהמקום. רופא של מד"א שהוזעק למקום, קבע את מותו.

למקום הרצח הגיעו שוטרי משטרת יפו בפיקודם של מפקד משטרת מרחב איילון, נצ"מ יורם רודמן, ומפקד משטרת יפו, סנ"צ יעקב פלג. לאחר שגבו עדויות עצרו השוטרים את החשוד בדקירה ושניים מחבריו, במכונית שבה נסעו, בכניסה ללוד. נמסר, כי הם אינם משתפים פעולה עם המשטרה. הסכין שבה בוצע הרצח לא נתפסה. היום יובאו השלושה לבית משפט השלום בתל אביב להארכת מעצרם.

נצ"מ רודמן אמר, כי כדי למנוע מקרים כאלה הודיעה המשטרה לבעלי מועדוני הלילה להציב שומרים במועדונים, אך לא תמיד הם מצליחים לגלות כלי נשק.

בדקירה נוספת שאירעה בליל שבת בחולון, נפצע באורח קשה צעיר בן 18, תושב חולון. בערך ב–11 בלילה הגיעו לרחוב בן גוריון הצעיר ושני צעירים וקראו לו לרדת למטה. הצעיר ירד ובין השלושה התפתח ויכוח סביב טענתו של אחד משני הצעירים, בן 17, לפיה בן ה–18 "התחיל עם חברתו". בשלב מסוים שלף הנער בן ה–17 אולר ודקר את הצעיר בבטנו.

הנדקר הועבר לביה"ח וולפסון במצב קשה. כמה שעות לאחר מכן נעצר החשוד בדקירה.

תושב כפר שלם, יוסי מזרחי, בן 23, נפצע באורח קל מדקירת סכין. לטענתו התנפלו עליו כמה צעירים שאינו מכיר ברחוב צוקרמן בכפר שלם ואחד מהם דקר אותו בידו ובבטנו. מזרחי אושפז במצב קל בבית החולים איכילוב. המשטרה עדיין בודקת את גירסתו.

מקרה הדקירה הרביעי אירע ברמת גן. תושב תל אביב נדקר ברחוב בצלאל 12 על־ידי שני אנשים. המשטרה חושדת, כי הרקע לדקירה הוא סכסוך שפרץ בין הנדקר שלטענתו מיודד עם פרוצה שעובדת במקום, ובין שני לקוחותיה. עדיין לא נעצרו חשודים.

בבריכת השחייה רחוב אילת בבני ברק, פרצה אתמול תגרה בין שתי קבוצות נערים, בסביבות גיל 16, מרמת גן ומבני ברק.

הנערים, ששהו בבריכה החלו להתיז מים זה על זה. ההתזות התדרדרו והחלה תגרת ידיים בין שתי הקבוצות ולאחר מכן נדקרו שניים מהנערים ונפצעו באורח קל עד בינוני. המעורבים בתגרה שלא נפצעו, נמלטו. צעיר כבן 18 מבני ברק נעצר כחשוד בדקירה.

רודמן: השומרים לא מצליחים

חומר חקירה נגד חבר מועצת מעלות־תרשיחא החשוד בשוחד בחירות הועבר לפרקליטות

עו"ד יוסף עודה חשוד במתן השוחד. להערכת בא־כוח המשטרה, יוגשו עוד 23 כתבי אישום בפרשה זו

מאת גבי זהר

משטרת מרחב הגליל העבירה בסוף השבוע את חומר החקירה נגד עו"ד יוסף עודה לפרקליטות מחוז חיפה, לקראת הגשת כתב אישום נגדו. עו"ד עודה הוא חבר במועצה המקומית מעלות־תרשיחא וחשוד במתן שוחד בחירות. כתב האישום שיוגש נגד עו"ד עודה הוא רק הראשון בפרשה זו. צפויים עוד כתבי אישום רבים נגד חשודים בקבלת שוחד ומתן שוחד בעת מערכת הבחירות לרשויות המקומיות שהתקיימו ב–2 בנובמבר 93'.

הבחירות החוזרות למועצה המקומית מעלות־תרשיחא התקיימו לפני כארבעה חודשים, זאת, לאחר שבית המשפט המחוזי בחיפה ביטל את תוצאות הבחירות שהתקיימו ב–2 בנובמבר 93'. בית המשפט המחוזי בחיפה דן בכך בעקבות ערעור על תוצאות הבחירות, שהגישו מאייל דקאר ואברהים הואר, באמצעות פרקליטיהם, ארם פיש ושחר פרנקל. המערערים טענו כי קיים חשד שניתן שוחד בבחירות מצד רשימותיהם של עו"ד יוסף עודה וג'ורג' הואר שנבחרו לכהן במועצה.

השופט מיכה לינדנשטראוס החליט לבטל את תוצאות הבחירות למועצת מעלות־תרשיחא לאחר שקבע כי הוכח במידה שהבחירות היו נגועות בשוחד לבוחרים וכן כי נפגע עקרון חשאיות הבחירות. לפי מסקנה של חברת חקירות פרטית, עשרות מתושבי מעלות נחשדו בקבלת שוחד ומתן שוחד. בא־כוח המשטרה טען בבית המשפט כי ישנם 23 חשודים אשר הודו בקבלת שוחד או במתן שוחד כדי להטות את תוצאות הבחירות.

בבחירות התמודדו 11 רשימות. 7 מהן כללו מועמדים תושבי תרשיחא ו–4 כללו מועמדים תושבי מעלות. החקירה הוחלה לאחר שרשימותיהם של עודה והואר, קיבלו מאות מקולותיהם של תושבי מעלות. למועצה נבחרו 3 רשימות של תושבי תרשיחא ו–3 רשימות של תושבי מעלות.

בבחירות החוזרות נבחר עו"ד עודה שנית כחבר מועצה בעוד שהואר נכשל. במקומו נבחר אחד המערערים – איברהים הוארי.

שופטי בית המשפט העליון, אליעזר גולדברג, מישאל חשין וצבי טל, דחו את ערעורו של הואר על החלטת השופט לינדנשטראוס לבטל את תוצאות הבחירות. השופטים אימצו בהחלטתם, בתום דיון שנמשך כעשר שעות, את קביעת שופט בית המשפט המחוזי בחיפה כי אכן היתה פגיעה בחשאיות ההצבעה.

לפני הבחירות החוזרות למועצת מעלות־תרשיחא עצרו חוקרי משטרת מרחב הגליל את איברהים הוארי. ההוארי היה זה שחשף את פרשת שוחד הבחירות והגיש תלונות במשטרה נגד עודה והואר. הוא נעצר ל–24 שעות בחשד שלכאורה זייף מסמכים. בעקבות המעצר שיגרו פרקליטיו של הוארי מכתב תלונה חריף למחלקה לחקירות שוטרים במשרד המשפטים. במכתב טענו עורכי הדין, בין השאר, כי עולה חשש כבד ביותר ששיקולים זרים מצד חוקרי משטרת מרחב הגליל גרמו למעצר. עורכי הדין מכנים את המעצר "מעצר שווא" וטוענים כי הוא נועד לשרת את מטרתו של החשוד העיקרי בפרשה, עו"ד יוסף עודה, ולהסיט את תשומת הלב ממעשיו לפני הדיון בערעור לבית המשפט העליון. הפרקליטים הוסיפו כי עקב הנסיבות על המשטרה היה להיזהר כפליים.

גולדברג. הערעור נדחה

לינדנשטראוס. הבחירות בוטלו

רפי פרידן ויעקב צור, הנאשמים בהאזנות סתר לבכירים בתקשורת, יכפרו באשמה, במשפט הנפתח מחר

בין השאר נאשמים פרידן וצור בהאזנה לדירקטורית ב"ידיעות אחרונות", לסמנכ"ל ב"ידיעות אחרונות" ולסמנכ"ל ב"מעריב". לטענת השניים, כל האזנות סתר שבוצעו – היו חוקיות

מאת משה מזבאל

מחר יחל להתברר בבית משפט השלום בתל־אביב, משפטם של רפי פרידן ויעקב צור, בעליה ומנהליה של חברת החקירות "אג"ם – ייעוץ ביטחוני". השניים נאשמים בהאזנות סתר לא חוקיות לשיחות הפלאפון והטלפון של בכירים בתקשורת ובעסקים. הם יכפרו בכתב האישום נגדם ויטענו כי מדובר בהאזנות סתר חוקיות.

המשפט מעורר סקרנות, שכן המשטרה עדיין לא הצליחה לחשוף את זהות מזמיני הציתותים לטלפונים לבכירים בעיתונים "ידיעות אחרונות", "מעריב" ו"הארץ". במקביל לבקשות ההליכים המשפטיים, נגד הנאשמים בביצוע האזנות הסתר, ממשיכה היחידה הארצית לחקירות פשעים לעבוד על המקרה.

כתב האישום טרם עודכן

משפטם של פרידן וצור היה אמור להיפתח בראשית החודש שעבר, אך הוא נדחה פעמיים. בפעם הראשונה לבקשת הסניגוריה, שטענה כי לא הספיקה לעבור על כל חומר החקירה. השופט זכריה כספי נענה לבקשתה. הדחייה השנייה, היתה לבקשת התביעה. התובע, עו"ד רפי לוי, נימק את בקשתו בכך שהוא מבקש לעדכן את כתב האישום ולהוסיף כ–15 סעיפי אישום נוספים. עד יום שישי לא עודכן כתב האישום, אולם לנוכח כוונת הפרקליטות לעדכנו, תיתכן דחייה נוספת על פי בקשת התביעה.

פרידן וצור נעצרו ב–12 באפריל השנה על ידי שוטרי היחידה המרכזית של משטרת תל־אביב. הם נעצרו בעקבות תפיסתם בשעת מעשה של שניים מעובדיהם, שעסקו בהחלפת קלטות של מכשיר הקלטה בתוך מכונית, שחונה לא הרחק מביתה של מרים נוזף מוזס בהרצליה. נוזף מוזס מכהנת כדירקטורית ב"ידיעות אחרונות". פרידן הודה בחקירתו במשטרה בביצוע האזנות סתר לקווי הטלפון של ינון אנגל, סמנכ"ל ב"ידיעות אחרונות" ויעקב קרמי, סמנכ"ל ב"מעריב". עם זאת, טען פרידן כי את האזנות הסתר ביצע בהתאם לחוק. הוא סירב למסור את שמות מזמיני הציתותים. יעקב צור כפר בחשד המיוחס לו וטען כי אין לו כל קשר לביצוע האזנות הסתר.

כעבור 17 ימי חקירה, הפתיעה הפרקליטות את הסניגוריה והגישה כתב אישום נגד פרידן וצור. קודם לכן הועברה החקירה, באופן מפתיע, מהיחידה המרכזית של משטרת תל־אביב, ליחידה הארצית לחקירות פשעים.

מכתב האישום עולה כי הנאשמים רפי פרידן ויעקב צור השתמשו במערכת מתוצרת חברת E.C.I להאזנה למכשירי פלאפון. המערכת מאפשרת לקלוט שיחות טלפון סלולרי מכתובת מראש ושיחות אקראיות.

בעקבות עתירת העיתונים "ידיעות אחרונות", "מעריב" ו"הארץ", התיר בית המשפט לפרסם את רשימת השמות של בכירים בתקשורת ובעסקים, שעל פי כתב האישום פרידן וצור צותתו לשיחות הפלאפון שלהם. הרשימה נמצאה במשרדי חברת "אג"ם – ייעוץ ביטחוני" בבית הוד דפנה בתל־אביב. היא כללה 231 שמות וביניהם, לשכת נשיא המדינה, המנהל הכללי האוצר, עורכי העיתונים "ידיעות אחרונות", "מעריב" ומו"ל עיתון "הארץ" ורשת שוקן. ברשימה הופיעו גם חוקרים פרטיים ורבים מאנשי עסקים.

בסעיף האישום השני נטען כי הנאשמים התקינו מכשיר האזנה לשני קווי הטלפון בביתה של מרים נוזף מוזס. המכשירים התגלו בבדיקה שנערכה ב–6 באפריל, אך הם הותקנו שנית ונתגלו על ידי שוטרי משטרת הרצליה כעבור שבוע.

בסעיף האישום השלישי נטען כי בתחילת שנת 94' התקין פרידן, על דעת שותפו לחברה צור, מכשיר האזנת סתר לקו הטלפון של יעקב קרמי מ"מעריב", בביתו בחולון. המכשיר חובר לקו הטלפון בארון הסעיף של בזק, בקרבת מקום וחנתה מכונית ששימשה בסיס האזנה. בה הונח מכשיר הקלטה שבאמצעותו הוקלטו שיחות הטלפון של קרמי.

בסעיף האישום הרביעי נטען כי באותה שיטה הואזנו הנאשמים לשיחות הטלפון של ינון אנגל בתל־אביב.

עם הגשת כתב האישום ביקש התובע מבית המשפט להאריך את מעצרם של הנאשמים עד תום ההליכים נגדם. התובע נימק את בקשתו בכך, שהיקף העבירות וחומרתן מחייב את המשך החזקתם של פרידן וצור במעצר. לעומתו, טענו פרקליטי הנאשמים עוה"ד פנינה דבורין, דן קאל, אהוד דגן ומוטי כץ, כי האזנת סתר לפלאפון אינה סותרת את החוק. עוד טענו, לגבי סעיפי האישום האחרים, כי מדובר בהאזנות חוקיות וגם אם יורשעו בהם הנאשמים, הרי שהעונש המירבי הצפוי להם יהיה קטן מזה שיוטל עליהם בפועל אם יישארו במעצר כל תקופת המשפט.

השופט זכריה כספי החליט לקבל את טענת הסניגוריה. כעבור כשלושה שבועות של מעצר בית מוחלט, הוא שיחרר את שני הנאשמים.

תצלום: ניקי קרמן

(מימין לשמאל): עו"ד מרדכי כץ, עו"ד אהוד דגן, פרקליטי הנאשמים בהאזנות סתר, והנאשמים רפי פרידן ויעקב צור

שמעון ברדה זוכה מהאשמות של הדחת עד ושיבוש הליכי משפט

נמנה עם כנופיית לפתא, שזוממה לפוצץ את הר הבית

(ע). שמעון ברדה (35) מחולון, עליו נאמר בזמנו, כי היה מנהיג כנופיית לפתא, שזוממה לפוצץ את הר הבית, זוכה בבית המשפט המחוזי בתל־אביב מהאשמות של הדחה בעדות ושיבוש מהלכי משפט.

בכתב האישום נאמר, כי בפברואר השנה הובל ברדה ברכב משטרתי מבית הכלא קישון לבית המעצר באבו־כביר. ברכב ישב גם יהושע מגדל, שהיה אמור להיות עד תביעה במשפט שוד נגד ברדה. בעת הנסיעה, טענה התביעה, פנה ברדה למגדל בטון מאיים ובתנועות גוף מאיימות ואמר לו בין היתר: "תחשוב פעמיים על מה שאתה עושה, לא כדאי לך".

שמעון ברדה. בטון מאיים

הבעיה – הנסיעה המשותפת

השופט אמנון סטרשנוב ציין בהכרעת הדין, כי שורש כל הרע במקרה זה היה בהסעתם המשותפת של הנאשם ושל עד התביעה נגדו, והסעתם המשותפת הזו מכשול חמור בפני השניים בבחינת "פרצה הקוראת לגנב". "כאשר מקבצים בצוותא נאשם ועד תביעה נגדו במהלך נסיעה ממושכת בטנדרים, כלום ניתן לצפות מהם כי ימלאו פיהם מים ויחליפו ביניהם מלות נימוסין גרידא", הקשה השופט.

השופט סטרשנוב הוסיף כי לא שוכנע שהנאשם התכוון להניא את מגדל מלמסור עדות בכלל או להניעו למסור עדות שקר, והחליט לזכותו מאשמה.

שמעון ברדה נחשב לעבריין מסוכן ואלים. באחרונה התפרסם כאשר נתפס ב–20 ביולי 93' בכניסה לדירה במרכז תל־אביב, לאחר מאבק קשה בינו לבין שוטרים. ברשותו התגלה אקדח טעון. הוא נחשד בכך שנמנה עם כנופיית שודדי הכספות אך שוחרר בערבות על ידי שופטת בית המשפט המחוזי בתל־אביב דורה פלפל רק מכיוון שנציג המשטרה איחר לדיון. בין השאר ייחסו לברדה שוד של תכשיטים ותכנון שוד של חלפן כספים בירושלים.

העבירה החמורה ביותר שיוחסה לברדה, ושבגינה נידון לעשר וחצי שנות מאסר, היא הניסיון להחדיר חומר נפץ את מסגדי הר הבית בירושלים. בשעתו, עתר היועץ המשפטי לממשלה לשעבר, יוסף חריש, לבג"ץ כדי שיבטל את החלטת ועדת השחרורים שליד שירות בתי הסוהר לקצר בשליש את עונשו של ברדה.

בן יאיר הורה לבדוק שוב את תיק החקירה נגד הרב של פתח תקוה

(ע). היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן יאיר, הורה להחזיר לעיון פרקליטות מחוז המרכז את תיק החקירה שנפתח נגד הרב הראשי של פתח תקוה, ברוך סלומון. הרב חשוד בהתפרצות לבית משפחת אבירם בעיר בעת מסיבת יום הולדת של תאומים בני 11 ובהפסקת המוסיקה בבית בנימוק של חילול שבת.

החלטת בן יאיר התקבלה בעקבות ערעור על החלטה קודמת לסגור את התיק מחוסר עניין לציבור. את הערעור הגיש יו"ר סיעת מרצ במועצת עיריית פתח תקוה, עו"ד אברהם ארן. הוא טען, כי הדעת אינה סובלת שרב ראשי מנצל את מעמדו, פורץ עם חסידיו לבית משפחה ומשבית אותה על רקע אמונתו. לדבריו, בעבר כבר פרץ הרב בליל שבת לבית קפה עם עשרות מחסידיו על רקע מלחמות השבת בעיר.

הפרשה החלה לפני כשנה, כאשר בני משפחת אבירם הגישו תלונה נגד הרב סלומון למשטרת פתח תקוה. מפקד המשטרה בעיר, סגן ניצב דוד מנצור, מסר כי הטיפול בתיק הועבר למרחב השרון עקב הרגישות המיוחדת הנובעת מכך שמדובר באישיות ציבורית בעיר. הוא ציין, כי לאחר החקירה הועבר התיק לפרקליטות מחוז מרכז, והתקיימה התכתבות ענפה בין הפרקליטות לבין לשכת היועץ המשפטי.

הרב סלומון, שהתבקש להגיב על החלטת היועץ המשפטי, אמר: "כל מה שיש לי להגיד אומר אם וכאשר יתנהל דיון משפטי. אני רואה כזכות להיתפס על קדושת השבת".

חייל דרוזי חשוד כי ירה למוות באחותו "בגלל אורח חייה"

האחות, איכלאס באסם, הגיעה לביקור מארה"ב

(ע). איכלאס באסם, 38, מהכפר ראמה שליד כרמיאל, נרצחה שלשום בערב ביריות. בני המשפחה והשכנים שהגיעו למקום, סיפרו, כי ראו את באסם מוטלת על הרצפה ולידה עומד אחיה החייל, שהגיע הביתה לחופשה, עם רובה גליל.

צוות של אמבולנס הוזעק למקום והרופא קבע את מותה של באסם. אחיה הסגיר את עצמו לצוות השוטרים, בפיקודו של מפקד משטרת כרמיאל, סנ"צ ריקמוד מאור, שהגיע למקום. הוא הודה במעשה.

מחקירה ראשונית עולה, כי החשוד, חייל בשירות סדיר, בן 20, המשרת בגבול לבנון, התווכח עם אחותו על אורח חייה המודרני. באסם היגרה לפני כמה שנים לארה"ב, שם שינתה את שמה לרות סימונס והתגוררה אצל אחיה. החשוד סיפר לחוקרים, כי ביקר את אחיו ואחותו לפני כמה שנים וכששאל את אחותו על חבריה היא אמרה לו שאין זה עניינו.

לפני כשבועיים הגיעה באסם לביקור בישראל. שלשום השתתפה בכנס של ראשי רשויות דרוזיות בעכו. כששבה לבית הוריה, פגש אותה החשוד וביקש ממנה לשנות את דרכיה. הוא אמר לה שהיא מביישת את המשפחה. באסם השיבה לו, על־פי החקירה, כי איש לא יאמר לה כיצד לנהוג בחייה.

הוויכוח התלהט, ואז לקח האח את רובהו וירה, על־פי החשד, לעבר באסם צרור של כ–20 כדורים. היא נהרגה במקום.

החשוד נלקח לתחנת המשטרה בכרמיאל. סנ"צ מאור מסר, כי הוא הודה ברצח ואמר לחוקרים, כי כל דרוזי באה חייב לנהוג כמוהו. הוא אף שחזר את המעשה.

היום יובא החשוד לבית משפט השלום בעכו, שם תבקש המשטרה להאריך את מעצרו ב–15 יום.

נדחתה תביעת אדם שרצח את הוריו לקבל קצבת שאירים

(ע). אדם שרצח את אביו ואת אמו לא יקבל קצבת שאירים מכוח עבודתו של אביו המנוח כפרקליט בשירות המדינה. כך קבעו ביום ו' נשיא בית הדין הארצי לעבודה, השופט מנחם גולדברג, סגן הנשיא השופט אליאסף, והשופטת עדינה פורת.

נקבע כי האיש, הסובל מסכיזופרניה קשה, אינו יכול לעמוד לדין בגין מעשיו. המדינה נושאת בהוצאות אשפוזו בבית חולים פסיכיאטרי. השופטים קיבלו את פסיקת בית הדין האזורי לעבודה וקבעו, כי היה על התובע באמצעות אפוטרופוס להוכיח כי אין לו הכנסה מכל מקור אחר, בכדי לאשש את טענתו כי אינו עומד ברשות עצמו.

אולם, נקבע כי גם אם היה מוכיח זאת לא היה זכאי לתשלומים, מכיוון שהמדינה משלמת עבורו את הוצאות האשפוז בבית החולים. האפוטרופוס טען, כי יש לראות את תשלומי המדינה לבית החולים כבאילו שאינם מיועדים על מנת לכלכל את התובע, אלא על מנת להגן על הציבור מפניו.

השופטים מציינים בהחלטתם, כי אלמלא היה התובע מאושפז אשפוז כפוי, סביר היה להניח כי היה עומד לדין בגין הריגת הוריו, ונכלא לתקופה ארוכה, דבר שממילא היה מבטל את זכאותו לגמלה. לפיכך נקבע, כי לצורך העניין אין זה רלוואנטי לשקול האם משלמת המדינה בעבור הגנת הציבור מפניו, או בעבור מילוי צרכיו.

פלאפון

ללא תשלום

כל כך קל להשיג אותך

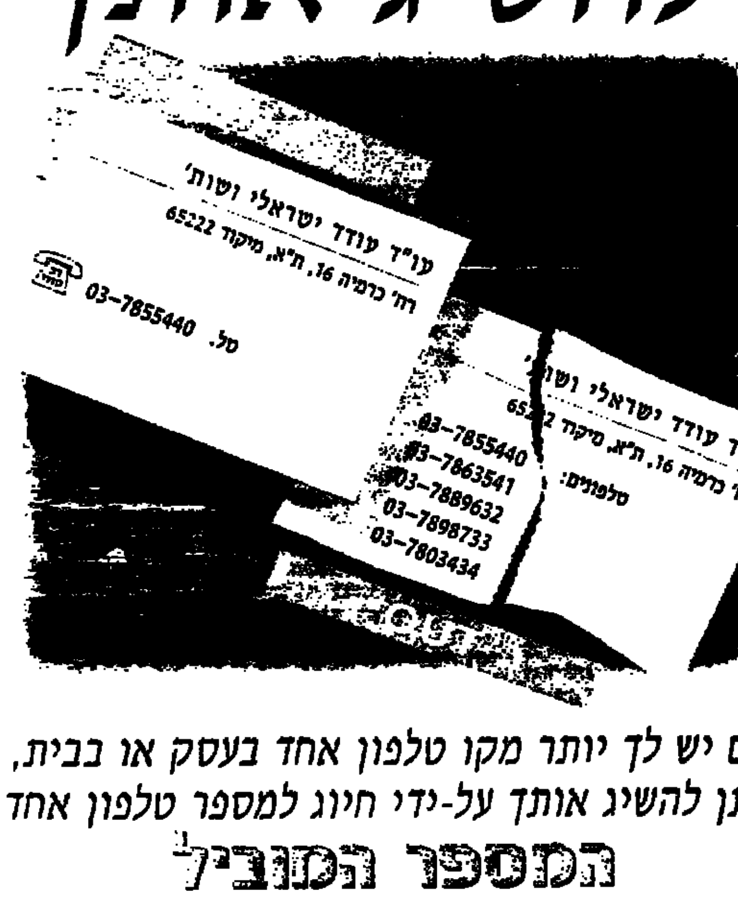

אם יש לך יותר מקו טלפון אחד בעסק או בבית, ניתן להשיג אותך על-ידי חיוג למספר טלפון אחד:

המספר המוביל

"המספר המוביל" הוא אחד מבין מספרי הטלפון שלך.
כל חיוג ל"מספר המוביל" יוביל אל שאר המספרים שלך. גם אם הטלפון שלך תפוס, השיחה הנוספת מופנית אל קו אחר אצלך, הפנוי באותו רגע.

עשרות אלפי בתי עסק ובתים פרטיים כבר נהנים מיתרונות המספר המוביל.
יותר מ-5000 מהם הצטרפו לשירות בחודש האחרון.

ומה אתך?

השירות ניתן ללא תשלום

להפעלת השירות חייג 199 או לפקס 198

פיתוח ללא נישול-
החלטות כנס־החירום של חקלאי ומתיישבי ישראל

הנציגים הנבחרים של כל חקלאי ומתיישבי ישראל, שנזעקו לכנס־חירום להגנת זכויותיהם על הקרקעות אותן הם מעבדים ושומרים עשרות שנים, קובעים:

- השינויים העוברים על ההתיישבות וירידת ההכנסות מהחקלאות מחייבים להמשיך וליצור מקורות הכנסה וקיום נוספים לחקלאים וזאת בכדי לאפשר פעילותו של מיגזר כפרי המתקיים בכבוד במסגרת משבצות ישוביו.
- הקרקע היא בסיס קיומנו ואנו תובעים מתן אפשרות הוגנת -בזכות ולא בחסד - ליזום ולפתח את הכפר העתידי בכל הרובדים: חקלאות, תעשיה, מלאכה, ותיירות. לא ניתן לנשל אותנו מאדמתנו על-ידי יזמי-חוץ, בסיוע הממשלה וללא הסכמתנו.

שותפות - כן; נישול - לא!

- אנו שותפים למדיניות פיתוח וסלילת כביש "חוצה ישראל" ולשינוי יעוד של קרקע חקלאית ותובעים, כי שינויי היעוד יהיו רק במידת ההכרח וכי המתיישבים יטלו חלק מרכזי ביזמות ופיתוח על אדמתם.
- החלטת הממשלה לגבי כביש "חוצה ישראל" והמלצות ועדת פוגל - כפי שהובאו לידיעתנו -יש בהן שרירות ונישול ואנו קוראים לממשלה לחזור בה מהחלטתה לגבי כביש 6 ולא לאשר המלצות ועדת פוגל.
- נעשה את כל שניתן בפעילות ציבורית ומשפטית ובצעדים שננקוט בשטח על־מנת לסכל נישולנו מהקרקע.
- הכנס מברך ורואה הכרח בפעולה משותפת במסגרת המרכז החקלאי, תנועות ההתיישבות, המועצות האזוריות ועמותת כביש "חוצה ישראל" על־מנת להגן על זכויותינו כמתיישבים על אדמותינו.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

גביע העולם ארה"ב '94

רוברטו באג'ו עשה זאת שוב: איטליה בחצי הגמר

דינו באג'ו קבע 1–0 (26), קאמינרו השווה (59) ואז בעיצומו של לחץ ספרדי, כבש רוברטו את שער הניצחון בדקה ה־87, 2–1

תצלום: אי־פי

קשר נבחרת איטליה, דינו באג'ו, צוהל אחרי שהבקיע את השער הראשון נגד ספרד

רוברטו באג'ו הוכיח שוב כי הוא מבצה של ממש. שער שהבקיע אמש, שלוש דקות לפני תום 90 הדקות ברבע הגמר נגד ספרד, העניק לאיטליה ניצחון 2–1 ועלייה לחצי הגמר. זו הפעם השביעית שאיטליה עולה לחצי גמר בגביע העולם.

היא תתמודד ביום רביעי, בניו ג'רזי, נגד המנצחת במשחק רבע הגמר הערב בין גרמניה לבולגריה.

באג'ו, שכבש שער שיוויון נגד ניגריה בשמינית הגמר בדקה ה־88, קיבל כדור מג'וזפה סיניורי אחרי פריצה מצויינת. הוא השתחרר, ומזווית קשה הבקיע את אנדוני זוביזארטה, אחרי כישלון בהרחקה של המגן הספרדי, אבלארדו פרננדז.

במחצית הראשונה התנהל המשחק בקצב בינוני. בדקה ה־26 כבש דינו באג'ו שער ראשון בבעיטה אדירה מ־25 מטר והעלה את איטליה ליתרון. בדקה ה־59 השווה הספרדי קאמינרו.

המשחק הפגיש 11 שחקנים ששיחקו בגמר אליפות אירופה לאלופות – שישה ממילאן וחמישה מברצלונה – וגם הפעם היתה ידם של האיטלקים על העליונה. האיטלקים היו טובים יותר בפתיחה.

ההזדמנות הראשונה המשמעותית היתה בדקה ה־14, אבל בעיטתו של רוברטו באג'ו נהדפה על ידי פרר, אחרי מסירה נפלאה של מסארו. בהמשך התאזן המשחק וסרג'י וקאמינרו הגיעו להזדמנויות טובות, אבל ג'יאנלוקה פאליוקה, השוער האיטלקי, שחזר אחרי שני משחקי השעיה בעקבות ההרחקה במשחק עם נורווגיה, הציג יכולת טובה.

13 דקות לאחר פתיחת המחצית השנייה, השוותה ספרד אחרי סדרת טעויות של ההגנה האיטלקית. קוסטאקורטה ניסה לבלום את סרג'י אבל נפל, בנאריבו נע קדימה מעט יותר מדי, כדי לשמור על אוטרו, וקאמינרו שהיה פנוי, לא החמיץ את ההזדמנות שניתנה לו ומ־15 מטר הבקיע בכדור שפגע בקפה ברגלו של אחד משחקני איטליה, והיטעה את פאליוקה.

בדקה ה־77 החמיץ ברטי, כאשר זוביזארטה הדף כדור שבעט. מן העבר השני הגיע המחליף חוליו סאלינס לבדו מול פאליוקה, אבל השתהה והחמיץ את ההזדמנות הגדולה ביותר של ספרד לנצח.

כשנדמה כי המשחק יימשך בהארכה, כבש רוברטו באג'ו את שער הניצחון והעלה את האיטלקים לחצי הגמר.

אריגו סאקי היה מאושר אחרי המשחק: "אני מאוד שמח. היה לנו אמנם מזל, אבל הראנו רוח קרבית. היינו מאוד עייפים לקראת הסוף והשחקנים ממש סבלו".

המאמן הספרדי, חאווייר קלמנטה: "זה היה משחק צמוד מאוד. טעות של ההגנה שלנו הביאה לשער הניצחון האיטלקי, כל שחקני עלו קדימה במטרה לנצח ואז ספגנו שער".

● איטליה: פאליוקה, קוסטאקורטה, מאלדיני, בנאריבו, טאסוטי, קונטה (ברטי, 66), אלברטיני (סיניורי, 46), דינו באג'ו, דונאדוני, מסארו, רוברטו באג'ו.

● ספרד: זוביזארטה, נדאל, פרר, אלקורטה, אבלארדו, אוטרו, גויקוצ'אה, קאמינרו, באקרו (הירו, 65), סרג'י (סאלינס, 60), לואיס הנריקה.

שפט שאנדור פול (הונגריה), 54,605 צופים, בבוסטון.

מלך השערים

6. אולג סאלנקו (רוסיה)

5. יורגן קלינסמן (גרמניה)

4. מרטין דאהלין (שוודיה), גבריאל באטיסטוטה (ארגנטינה), חריסטו סטויצ'קוב (בולגריה), רומאריו (ברזיל)

3. קנט אנדרסון (שוודיה), ג'יאורגי האג'י (רומניה), חוזה קאמינרו (ספרד), רוברטו באג'ו (איטליה), בבטו (ברזיל), דניס ברגקאמפ (הולנד)

2. איליה דימיטרסקו (רומניה), פלורין ראדוצ'יו (רומניה), אנדוני גויקוצ'אה (ספרד), ארולדו האלגסיה (קולומביה), ג'ורג' ברני (שוויץ), לואיס גארסיה (מקסיקו), פואד אמין (סעודיה), קלאודיו קאניג'ה (ארגנטינה), הונג מיונג־בו (דרום קוריאה), דניאל אמוקאצ'י (ניגריה), רודי פלר (גרמניה), פיליפ אלבר (בלגיה), ווים יונק (הולנד), עמנואל אמוניקה (ניגריה), דינו באג'ו (איטליה)

היום החצי השני של רבע הגמר

בעיה בקישור לאלופת העולם

גרמניה – בולגריה, 19.00, ניו יורק

אלופת העולם גרמניה והנבחרת המפתיעה של גביע העולם, בולגריה, יתייצבו הערב (19.00, ניו יורק) למשחק רבע הגמר שבו אמור לותר מתיאוס להשוות את שיא ההופעות של שחקן בגביע העולם (21). השיא מוחזק בידי אובה זיילר, ולאדיסלאב ז'מודה ודייגו מראדונה.

מתיאוס, שנפצע בבוהן ברגלו באימון, חזר להתאמן וישחק היום. עם גרמניה תגבר ומתיאוס יהיה בריא, הוא ישבור את השיא בחצי הגמר. אבל לגרמניה יש בעיה קשה במרכז השדה. מתיאס זאמר שנפצע, לא התאמן ביומיים האחרונים וספק גדול אם ישחק הערב. "הוא שחקן חשוב מאוד עבורינו ואני מקווה שיתאושש וישחק", אמר מאמן נבחרת גרמניה, ברטי פוגטס. האמר אמר, כי הסיכוי שישחק הוא "פחות מ־0.1%".

אחרי שסטפן אפנברג נשלח הביתה בגלל התנהגותו ומריו באסלר נפגע, לגרמניה כדי להיות לצד אשון שאמור להשתלב, הצטמצמו האפשרויות של פוגטס בקישור ונציגותו של האמר תיפגע בהם עוד יותר.

פוגטס לא אמר מי יחליף את זאמר אם הוא אכן לא ישחק, אבל כפי הנראה יחזור אנדריאס מילר להרכב, לאחר שפוגטס הושיב אותו על הספסל בשני המשחקים האחרונים של גרמניה.

גרמניה עשתה את הדרך משיקגו לניו ג'רזי בעוד הבולגרים נחו בניו ג'רזי בעקבות ניצחונם על מקסיקו. "אנחנו צריכים להתאושש בעקבות ההארכה נגד מקסיקו, המשחק הזה התיש אותנו", אמר המאמן דימיטאר פנב.

חריסטו סטויצ'קוב, שנפצע קלות בידו נגד מקסיקו, אך ישחק, אמר שלבולגריה אין מה להפסיד: "נעלה לשחק רגועים כי מי שחייב לנצח זו גרמניה וכל הלחץ יהיה על השחקנים שלהם".

יורדן לצ'קוב, שחקן הנבחרת שמשחק בהמבורג, אמר: "אני משחק נגד גרמנים כל שבוע ואני יודע כמה הם חזקים. לא משנה מה יקרה, אנחנו לא מפסידים, מקסימום איננו מנצחים". המאמן פנב היה אתמול אופטימי: "הגרמנים צריכים לפחד מאיתנו ולא אנחנו מהם".

בולגריה תשחק ללא אמיל קרמנלייב שספג אדום נגד מקסיקו, אבל טריפון איוואנוב, ולאטקו יאנקוב וצאנקו צ'בטאנוב, שלא שיחקו בגלל צהובים, יחזרו להרכב נגד גרמניה.

הגרמנים והבולגרים נפגשו 17 פעם והיתרון הגרמני מכריע: 15 נצחונות, תיקו אחד והפסד אחד (הפרש שערים 48–16).

ברזיל לחצי הגמר לאחר 2–3 דרמטי על הולנד

ברזיל עלתה אמש לחצי הגמר אחרי ניצחון דרמטי 2–3 (0–0) על הולנד ותתמודד בחצי הגמר אור ליום חמישי, בלוס אנג'לס, עם המנצחת בין רומניה לשוודיה.

המחצית הראשונה היוותה תיאבון למחצית השנייה הנפלאה. הולנד הסתגרה בהגנה וברזיל שלטה במגרש.

במחצית השנייה הלכו ההולנדים לתקוף את השער של ברזיל, אולם השערים נפלו בצד השני. בדקה ה־51 קיבל בבטו כדור להתקפה מתפרצת באגף השמאלי, העביר כדור הגבהה מצויין ורומאריו כבש מקרוב. בדקה ה־61 העלה בבטו ל־2–0 כאשר ניצל הגנה הולנדית מרומה, חטף את הכדור עבר את השוער דה חוי, וכבש מקרוב.

הולנד התאוששה בעזרת שער מהיר של דניס ברגקאמפ, שניצל קיפאון בהגנת ברזיל וכבש מקרוב.

הולנד המשיכה ללחוץ, המאמן אדבוקאט צירף חלוץ שלישי (רה בוה). בדקה ה־76 הגביה אוברמארס כדור קרן משמאל וארון וינטר השווה בנגיחה, 2–2.

בדקה ה־80 התעלם השופט בדילה מקוסטה ריקה מעבירה מוקדמת של מאזיניו ושרק לעבירה לזכותו. את כדור העונשין בעט בראנקו מ־30 מטר לפינה השמאלית של דה חוי, הכדור ניתז מהקורה פנימה. 2–3 לברזיל.

מספר 10 שייך למנהיג

לדייגו מראדונה, רוברטו באג'ו, דניס ברגקאמפ, לותר מתיאוס, ג'יאורגי האג'י, מרטין דאהלין, רוי ויגרלי, קרלוס ואלדרמה, ראי, אנצ'ו שיפו ותופיק אבליבר, יש מכנה משותף נוסף מלבד היותם כדורגלנים. כולם לובשים חולצה עם המספר 10. בהרבה קבוצות ונבחרות המנהיג לובש את החולצה עם המספר הזה. הוא יכול להיות עושה המשחק או החלוץ, ואפילו הבלם האחורי, כמו במקרה של מתיאוס הגרמני.

המסורת הוחלה עם פלה, השחקן הטוב בהיסטוריה. הוא לבש חולצה עם מספר 10, במשחק הבכורה שלו בנבחרת ברזיל בשנת 1958 בהיותו בן 17. השחקנים עם מספר זה שפעילים עדיין בגביע העולם הם: מתיאוס, ראי, דאהלין, באג'ו, סיראקוב הבולגרי, האג'י והוסה מארייה באקרו הספרדי.

אבי רצון / דאלאס

סימן שסאקי צודק

משהו לא טוב קרה לגביע העולם הזה. אם איטליה ביכולת של קרמונזה מנצחת נבחרת מצויינת כמו ספרד, סימן שאריגו סאקי צודק. לא חשוב איך משחקים, חשוב שמנצחים. מול, שיש שחקנים כמו רוברטו באג'ו שאפילו מערכי משחק של מאמנים, אינם יכולים למנוע מהם מהלכים חשובים ואנשים מהסוג שראינו בשער של באג'ו סמוך לשריקת הסיום. יש היום בעולם רק מספר קטן של שחקנים שהבקיה אישית שלהם יכולה להכריע משחק. קלינסמן, רומאריו, האג'י, וכמובן באג'ו.

עוד משהו מוזר. הנבחרת האיטלקית שהיתה האחרונה שתפסה את הרכבת לשמינית הגמר, היתה לראשונה שהעפילה לחצי הגמר. ההשפעה של המאמן האיטלקי על מה שקרה באיצטדיון פוקסבורו בבוסטון היתה שוב מכרעת. למרות שלפתע פתאום הוא מצא לקונטה מקום בהרכב הראשון, הצליחה איטליה במחצית הראשונה להעניק כדורגל סביר, אשר הביא לה את היתרון הראשון. מסארו ובאג'ו פתחו לאגפים, ואיפשרו לדינו באג'ו לבוא מאחור ולכבוש שער מרהיב, אם כי ניתן לעצירה. הקליגיאליות של זוביזארטה עם חלוצי וקשרי היריב העלתה שוב סימני שאלה, וקלמנטה יכול לשוב ולשאול את עצמו מדוע המשיך לתת הזדמנות לשוערה של ברצלונה, גם אחרי מה שקרה באתונה.

לקראת סוף המחצית הראשונה, עוד הספיק מסארו למסור מצוין לרוברטו באג'ו שבעט מול זוביזארטה, אבל נדאל הצליח בשניה האחרונה להרחיק לקרן.

במחצית השנייה המשיך סאקי להפתיע. אמנם החילוף שבו נכנס סניורי במקום אלברטיני היה מוצלח, אבל ברטי היה פשוט עלוב כדורגל. בכל פעם שהאיטלקים ניסו לצאת קדימה, הצליח ברטי להחזיר את הכדור לספרדים שפשוט השתלטו על מרכז המגרש והאיטלקים נראו נבוכים, בלשון המעטה. הלחץ הספרדי גם גרם לטעות בלתי רגילה בהגנה של הסקוואדרה אזורה. קוסטאקורטה איחר להגיע לכדור ליד קו ה־16, בנאריבו שהיה בתנועה לכיוון אחר, נאלץ לעשות חצי סיבוב כדי לנסות ולמנוע מקאמינרו לכבוש, אבל בנאריבו רק שיפשף את הכדור שהטעה את פאליוקה ל־1–1.

מי שחשב שהאיטלקים יוותרו למשחק אחרי השיוויון הספרדי, טעה. נדאל, קאמינרו גויקוצ'אה ופרר המשיכו להחזיק בכדור, לכבוש מרחב, לפתוח לאגפים ורק חוליו סאלינס שעבר זמנו מנע מהם שער יתרון. אותו סאלינס גם עמד חופשי מול פאליוקה במצב שרק באג'ו ורומאריו מצפים ומתפללים לשכמותו, אבל סאלינס בעט לרגליים של פאליוקה, שהגיב מצוין, וספרד נבעטה הביתה. משום שאז, באמר על אחד בין באג'ו לזוביזארטה, זה הפך ל־2–1.

בגביע העולם מניעים את הכדור שש דקות יותר מבאיטליה '90

הטורניר בארה"ב הוא הפורה ביותר מאז ספרד '82

מזכ"ל פיפ"א, ספ בלאטר, מסר ביום שישי, כי לפי סקרים של פיפ"א הכדור הונע על ידי השחקנים 61 דקות ו־37 שניות בממוצע ב־44 המשחקים הראשונים. עליה ממוצעת של שש דקות לעומת גביע העולם באיטליה לפני ארבע שנים. בלאטר טען כי סטאטיסטית "הצענו לאוהדים שני משחקים נוספים בחינם".

עד עתה הובקעו 118 שערים בממוצע של 2.68 שערים למשחק. מדובר בעליה של 18 שערים לעומת איטליה '90, והטורניר הפורה ביותר מאז ספרד '82. לפני ארבע שנים ב־18 משחקים לא הובקעו שערים או שהובקע רק שער בודד. בארה"ב זה קרה ב־11 משחקים (רק שני משחקים הסתיימו ב־0–0). 12 נבחרות ניצחו לפחות במשחק אחד, ארבע יותר מאשר באיטליה '90.

שביעות רצון בבוסטון למרות שההכנסות היו פחות מהצפוי

ראשי מרכז התיירות בבוסטון חישבו כבר שלשום, יממה לפני המשחק האחרון בעיר, את ההכנסות מאירוח חלק ממשחקי גביע העולם בעיר, וגילו פער שלילי של מיליוני דולרים מהסכום לו ציפו.

ראשי העיר סיפרו, כי הוועדה המארגנת ציפתה שהמשחקים יניבו 170 מיליון דולר, וכי הרווחים שהתקבלו היו רק 86.5 מיליון (70 מיליון מהכנסות ישירות, שבעה מיליון חמישה מיליון ממסים וארבעה מיליון וחצי ממכירת כרטיסים).

"הוכחנו לכל העולם שבוסטון יכולה לארח אירוע ספורט מהדרג הראשון בעולם", אמר נשיא משרד התיירות של בוסטון, פאטריק מוסקריטולו. "האם גביע העולם העניק כל מה שציפינו? תשובתי חיובית, כיון שאנו לא מודדים את זה רק במונחים כלכליים", הוסיף נשיא המשרד.

המשחקים עזרו לבתי המלון, שתפוסתם בימי היתה 89%, עלייה של 6% מהשנה שעברה. זו השנה הטובה ביותר בעסקי המלונאות באיזור בוסטון מאז 1988.

ההערכות עליהן התבססה הוועדה המארגנת נעשו על ידי שני פרופסורים מאוניברסיטת דרום קליפורניה, שהתבססו על מחקר של ד"ר פטר רוזנברג. הנוסחה הזו הותאמה לכל אחת מתשע הערים שאירחו את המשחקים.

מפגש בין שני כוכבי הטורניר

רומניה – שוודיה, 22.30, סן פרנסיסקו

שוודיה ורומניה יתמודדו הערב (סן פרנסיסקו, 22.30) ברבע הגמר על הכרטיס האחרון לחצי הגמר. המשחק מפגיש שתיים מהנבחרות המפתיעות של הטורניר וגם שניים מהכוכבים הגדולים שלו עד כה, גיאורגי האג'י הרומני ומרטין דאהלין השוודי.

"חיכינו כל חיינו להזדמנות הזאת", אמר המאמן הרומני אנג'ל יורדנסקו, "הרבה תלוי ביכולת של האג'י". גם השוודים יודעים זאת, ודאהלין אמר: "האג'י הוא אחד הטובים בטורניר. אסור לנו לתת לו מרחב, אם ברצוננו לנצח".

האג'י משוכנע בניצחון הרומני: "השוודים אולי מועמדים לניצחון, אבל כדורגל לא משחקים על פי תחזיות. אני חש את הניצחון באוויר. יש לו טעם משכר", אמר האג'י והוסיף "הניצחון נגד ארגנטינה הוכיח שאנחנו יכולים לנצח כל נבחרת".

בנבחרת רומניה חוששים מדאהלין וכפי הנראה ישמור עליו אישית מיודרג בלודריץ'. "זאת תהיה מלחמה על המגרש. אני לא אוותר לו והוא בוודאי לא יוותר לי", אמר בלודריץ', שהוסיף: "יש אנשים שאומרים, כי ארגנטינה טובה משוודיה ואם ניצחנו אותה, לא תהיה לנו בעיה נגד שוודיה. אבל השוודים משחקים במגנון אחר ויהיה לנו קשה יותר נגדם".

המאמן השוודי, טומי סבנסון, מאמין בניצחון. את סוף השבוע בילה עם מכשיר וידיאו בלמידת המשחק בין ארגנטינה ורומניה ומשחקים אחרים של רומניה. "אתמול ראו השחקנים 30 דקות תקציר ממשחקי רומניה ולמדנו כמה דברים שיעזרו לנו", אמר סבנסון.

הרומנים הרבו להתבסס על התקפות מתפרצות במשחקים הקודמים שלהם. "אבל נגד שוודיה זה לא יהיה קל", אמר חלוץ מילאן, פלורין ראדוצ'יו. ראדוצ'יו לא שיחק נגד ארגנטינה בגלל שני צהובים, אבל הערב הוא אמור לפתוח בהרכב.

עד היום התמודדו ביניהן שוודיה ורומניה שבע פעמים. השוודים ניצחו בשלושה משחקים, הרומנים בשניים ושניים הסתיימו בתיקו. הפרש השערים 16–8 לשוודיה.

מדד הצפייה בארה"ב עשוי לעבור את התחזית המוקדמת

בששה משחקים ששודרו בארה"ב על ידי איי.בי.סי. צפו כ־3.96 מיליון בתי אב בארה"ב, נתון ששקל ל־4.2 נקודות במדד צפייה. כך פירסם ביום שישי מכון הסקרים נילסן, הסוקר את שידורי הטלוויזיה בארה"ב. המדד, שנחזה מראש על ידי יו"ר הוועדה המארגנת אלן רותנברג, לפני פתיחת הטורניר, עשוי לעלות כאשר יפורסם ביום חמישי המדד הרשמי של המשחק ארה"ב – ברזיל.

אם יתאמתו התחזיות המדד יהיה 9.0 נקודות, יהיה זה הדירוג הגבוה ביותר למשחק כדורגל ששודר בארה"ב. כל נקודת מדד בארה"ב שווה ל־942 אלף בתי אב.

איי.בי.סי. משדרת את המשחקים בשפה האנגלית בארה"ב (10 מ־52 משחקים). ערוצי הספורט בכבלים אי.אס.פי.אן. ואי.אס.פי.אן. 2, משדרים את שאר המשחקים בשפה האנגלית בארה"ב. ערוצי יוניוויז'ן ורא"י אמריקה, מעבירים את השידורים בספרדית ואיטלקית.

לסניורי הידד!

עירית לינור

היתרון הגדול בצפייה במונדיאל ללא דוקטורט בכדורגל הוא האובייקטיביות. ניקח, לדוגמה, את נבחרת איטליה. לפני שהמונדיאל התחיל, לא ידעתי שום דבר על רוברטו באג'ו, ולכן איכות ביצועיו לא גרמה לי עוגמת נפש. בעוד אוהדי המשחק סודקים את מוחם הקטנטן בנסיון לברר מה קרה לו, למלך המשית, אני ראיתי בסך הכל ברנש מזור, עם תסרוקת שחציה שלומי שבת וחציה בן דרוק, שככל הנראה מעדיף לנום את שנתו בדשא, ולא במיטה, כנהוג.

במשחק נגד ניגריה התעורר הבעד, הבקיע שני שערים ואחר כבר דיל, צורת הבקעה נחותה, וכל המומחים הצביעו על קאמבק, שלא לדבר על נס רפואי. אבל אני, שמכירה את רוברטו מאתמול, עדיין זוכרת היטב, שבכל משחקי המונדיאל עד היום, השמות האיטלקיים שהדהדו באוזניי היו סניורי המסור והנדיר, דניאלה מאסארו (שבכל שחקני המונדיאל שחצה את שנתם העשרים ותשע, זכה לתאר "קשיש"), בנאריבו ועוד פעם סניורי. לסניורי הידד!

במשחק מול ספרד, נשאר סניורי על הספסל לאורך כל המחצית הראשונה, ואילו רוברטו באג'ו עלה על המגרש רזוע, מפוזר, ומיס־לין מלאים טאלק. כזה בן תפנוקים הרשא בבוסטון עוד לא ראה. מלא בהכרת ערך עצמו, הניח באג'ו את הבקעת השער הראשון לרגליו של דינו באג'ו, אולי מביזון, שכמוני, גם הוא סבור שכל הבאג'ואים הם אותו דבר. במחצית השנייה העלה סאקי את סניורי, ויחד איתו את ידידי ברטי. שלוש דקות בערך אחרי שברטי נכנס, כבר נמצא הספרדי שיעשה עליו עבירה. לדעתי, כל עבירה שמבצעים על ברטי היא לא כדי להוליך ממנו את הכדור, אלא מפני שנוכחותו על המגרש מעצבנת. למעשה, אני מתפלאה שחבריו לנבחרת לא מתקלים אותו חוזר והקל ובברוטאליות. ההבדל בין הנבחרות היה ניכר לעין כשהאיטלקים הבקיעו שער, הם נכנסו כאיש אחד להורדמה. כשזה קרה לספרדים, המנוע שלהם מייד עבר להילוך רביעי, ובעקבותיהם התנתקו האיטלקים ממבנות ההגשמה והתחילו לזוז בלי צורת הליכה. את שער הניצחון כבש רוברטו באג'ו, ולפני שהרוסים של הכדורגל יפרצו ביבבות הערצה, נזכיר להם מי העניק לרוברטו את המסירה הגדולה: אחד, ג'וזפה סניורי.

ספורט

עורך אבי רצון

ישראל גברה 77–69 על רוסיה ותתמודד היום נגד טורקיה על המקום החמישי

דורון שפר היה שוב הבולט בנבחרת העתודה באליפות אירופה בסלובניה

לובליאנה, סלובניה (מיוחד ל"ספורט הארץ"). נבחרת העתודה של ישראל תתמודד היום (18.30) עם טורקיה על המקום החמישי באליפות אירופה עד גיל 22. אתמול ניצחה ישראל במשחק מצויין את רוסיה 77–69 (33–36).

דורון שפר שוב היה המצטיין בנבחרת הישראלית עם 20 נקודות. הקלעים האחרים: אלי בלול 16, אהרוני 12, שלף 8, קובי בלול 8, קטש 7, מוכתרי 5, דרור כהן 1.

הישראלים עדיין מאוכזבים בגלל ההפסד ליוון, בעקבות איבוד כדור גורלי של גור שלף ארבע שניות לסיום, שמנע מהנבחרת לעלות למשחקי הדירוג 1–4, ולהבטיח את ההשתתפות באליפות אירופה לנבחרות עד גיל 22 שתתקיים בטורקיה ב־1996, בלי צורך במשחקים מוקדמים.

אורן אהרוני, אחת ההפתעות של ישראל בטורניר, אמר אמש: "אנחנו נבחרת טובה מאוד, בטורניר שהוא ברמה גבוהה מאוד. דורון שפר הוא שחקן ענק שמעלה את יכולת השחקנים האחרים בנבחרת בשתי דרגות לפחות".

בעתודה נשמר להיווצר כשמתברר שאין לדירוג בטורניר כל השפעה על עליית הנבחרות מאירופה לאליפות העולם באוסטרליה שתתקיים בעוד שלוש שנים.

במשחק הגמר של האליפות, הערב, יתמודדו בלארוס, שמחקה אמש בחצי הגמר יתרון של 24 נקודות במחצית וניצחה 69–63, ואיטליה (האלופה הנוכחית) שגברה על יוון 95–75.

● נבחרת הנוער של ישראל נוצחה אמש 84–79 בידי יוון (היריבה הראשונה באליפות אירופה) במשחקה הרביעי בטורניר בוימינטרבאך, בולגריה. שלשום זכתה הנבחרת בניצחונה השלישי בטורניר, אחרי שניצחה את נבחרת העתודה של בולגריה 88–90. אלון שטיין היה הבולט בישראל עם 29 נקודות.

אמסלם בודק אפשרות להצטרף להפועל חיפה במקום לגבת

מאת אלי פרומי

שמעון אמסלם, מי שהיה קפטן הפועל תל אביב, עשוי לשחק בעונה הבאה בהפועל חיפה.

למרות הסיכום העקרוני עם הפועל גבת הודיע פרקליטו של השחקן, עו"ד איתן ארז, לאמסלם שהוא מעוניין לבדוק גם אפשרויות אחרות, גם בגלל הסערה שגבת הודיעה לאמסלם שהיא מוכנה לשלם לו רק 70 אלף דולר נטו, בעוד שאמסלם דרש כ־80 אלף דולר.

הנהלת גבת זעמה אתמול על אפשרות ביטול העיסקה. בגבת טענו שעו"ד ארז מעוניין שאמסלם ישחק בחיפה בעיסקת חבילה שתעביר גם את לייזר גורדון (שגם אותו מייצג עו"ד ארז) להפועל חיפה.

עו"ד ארז סירב להגיב אמש על טענות גבת. שמעון אמסלם אמר: "ביקשתי מגבת כמה ימים של מחשבה. זה שינוי גדול לגבי ואני רוצה לבדוק גם אפשרויות אחרות".

● ווין קמבל, ששיחק בתחילת העשור בהפועל גליל עליון ובהפועל ת"א, הוא המועמד העיקרי לשחק במכבי ירושלים בעמדת שחקן הציר. בירושלים בודקים גם את מועמדותו של קורן הלמס, ששיחק במכבי ראשל"צ.

● דיוויד תרדיקל התחתן בשבוע שעבר טופית כוך השני של מכבי ת"א. תרדיקל אמור להגיע לישראל לפתיחת אימוני הקבוצה ב־26.7.

● הפועל תל אביב תסכם כנראה השבוע עם מילטון ואגנר. גורמים בהנהלת הקבוצה עדיין מנסים להחזיר את ראנקו דוראש במקומו של ואגנר.

● הפועל ירושלים מעוניינת בתווה הרבאס.

● חברת "אפולייריי" תאמץ את נבחרת הנשים בכדורסל, וכן את הליגה הלאומית בכדורסל לנשים.

● עדי אוזלאי, מאמן הפועל גבעתיים, ייצא מחר לסדנת אימון בניו יורק ובשיקאגו כדי לבדוק כמה זרים המועמדים לקבוצה.

אריה ליבנת

● קבוצת הנשים של א.ס. רמת השרון החתימה את סו הייקס (בת 28, 1.90) שנבחרה שלוש פעמים בסוף שנות ה־80 לנבחרת העונה בארה"ב, ולאחר מכן שיחקה שתי עונות בקומו ושנתיים בליגה היפאנית.

אריה ליבנת

החולצה הצהובה החליפה בעלים: ייטס ביום שישי, מוסאייו אחרי הקטע בשבת

בקטע השישי, שלשום, ניצח בארטולאמי, אתמול סיים ראשון סבוראדה

פוטורוסקפ, צרפת (אי־פי). שני רוכבים זכו בסוף השבוע ללבוש את החולצה הצהובה בסיום הקטעים שלשום ואתמול – שון ייטס ביום שישי ויוהאן מוסייאו בשבת.

מוסייאו הבלגי מקבוצת GB MG מוביל בדירוג הכללי בסיום הקטע השביעי שהיה אתמול לאורך 259 ק"מ בין רן לפוטורוסקפ, פארק מחוץ לפואטייה. מוסייאו, שהיה במקום השלישי בדירוג הכללי בתום הקטע השישי, בפיגור של ארבע שניות אחרי שון ייטס הבריטי, חזר להוביל לאחר שלבש את החולצה הצהובה בסיום הקטע השלישי.

"המטרה שלי היתה לזכות שוב בחולצה הצהובה", אמר מוסייאו. ייטס, היה חסר תקווה בארש ליכולתו לשמור על המקום הראשון עוד לפני תחילת הקטע. "עם כל הרוכבים שמצטיינים במאמצים, זה יהיה קשה מאוד. בכל מקרה, אני שמח שלבשתי את החולצה הצהובה במשך יום אחד".

יאן סבוראדה הסלובקי מקבוצת למפרה ניצח אתמול בקטע (5:56.50 שעות), זמן זהה לזה של דיאמולידין עבדוז'אפארוב מאוזבקיסטאן ושל אולאף לודוויג הגרמני. עד 17 רוכבים סיימו בתוצאה זהה.

ארוס פולי מאיטליה הוביל אתמול ברוב שלבי הקטע, וההפרש הגדול ביותר משאר הרוכבים היה 18 דקות. 33 ק"מ לסיום הדביקה אותו חבורת המובילים ועקפה אותו.

הדירוג הכללי: יוהאן מוסייאו (GB MG) 34.41.06 שעות; שון ייטס (מוטורולה) פיגור של שש שניות; ג'יאנלוקה ברטולאמי (מפאיי קלאס) פיגור של שבע שניות.

מיגל אינדוראין, אלוף שלוש השנים האחרונות, מדורג שביעי בדירוג הכללי, בפיגור של 26 שניות אחרי מוסייאו. אתמול אמר אינדוראין: "לא פתחתי טוב את המירוץ, אבל השתפרתי ואני בטוח שאצבור".

עבדוז'אפארוב ממשיך ללבוש את החולצה הירוקה, אותה לובש רוכב המאוצים הטוב ביותר. מאריו דה קלרק הבלגי, ממשיך ללבוש את החולצה הלבנה עם הנקודות האדומות, אותה לובש המטפס הטוב ביותר.

היום ייערך הקטע השמיני של המירוץ בין פואטייה לטרליסאק, שאורכו 216 ק"מ ורובו מישורי.

ייטס הבריטי (34) מקבוצת מוטורולה עלה שלשום למקום הראשון בדירוג הכללי, לאחר שסיים במקום השישי את הקטע השישי של המרוץ בין שרבורג לרן, 270 ק"מ, והיה לבריטי השלישי שלבש מ־1962 את החולצה הצהובה, והשני במירוץ השנה.

ג'יאנלוקה בארטולאמי האיטלקי ניצח בקטע הארוך בזמן של 6:48.47 שעות. בארטולאמי רכב ברוב שלבי הקטע עם הדבוקה המובילה, ושני ק"מ לסיום ניתק מהם. החבורה המובילה, בראשות עבדוז'אפארוב מאוזבקיסטאן (קבוצת פולטי), התקרבה אליו אבל סיימה בפיגור של שתי שניות. ביט זברג משווייץ (קבוצת קאררה) סיים במקום השלישי בפיגור של שתי שניות גם הוא.

גרג למונד, שזכה בעבר שלוש פעמים במירוץ (1986, 1989, 1990), פרש שלשום במהלך הקטע השישי. למונד, שאשתקד לא השתתף בגלל תשישות, פרש בק"מ ה־180. "זהו ליום של משתתף. בקטע שהיה ביום חמישי נגמרה לי האנרגיה בגוף. אני איני יכול לעקוב אחרי המובילים במירוץ, עליך שאפרוש. אני אומר שאיני יכול לרכב יותר, אבל לא בטוח הזה".

● רולף סורנסן הדני, נקנס אתמול על ידי ראשי הוועדה המארגנת בגלל שדחף בקטע השביעי את המוביל בתחילת הקטע, שון ייטס. סורנסן, שלבש בשבוע שעבר את החולצה הצהובה, נקנס ב־500 פראנקים שוויצים (375 דולר). כמו כן, הוספו לזמנו המצטבר 20 שניות, שהורידו אותו עשרה שלבים, למקום ה־33.

באר שבע ניצחה את יאנג בויס משווייץ 0–1 באינטרטוטו

מכבי נתניה סיימה 0–0 עם האלופה בדנמרק

מאת איברהים אבו רקייק

הפועל באר שבע סיימה את משחקה השני באינטרטוטו, מול קבוצת יאנג בויס משווייץ, בנצחון ביתי 1–0, משער של ויקי בוקובזה ששיחק בעונה שעברה בהפועל ירושלים.

השער הובקע בדקה ה־32. גרי חוות עבר ארבעה שחקנים אורחים ובסיום המבצע האישי מסר לבוקובזה, שהגיח מאחור ומול השוער בעט חזק לפינה הנגדית וקבע 1–0. זה שערו השני של בוקובזה באינטרטוטו, ונראה שהמאמן הרוסי של הפועל באר שבע ישלי פצ'נקו מעוניין להחתימו.

שוער המשנה של באר שבע, שאול סמרג'ה, שהחליף את אסי רחמים הפצוע, אך האוקראיני סרגיי מאטבלו לא הרשים.

● באר שבע: סמרג'ה, חוות, דרי, אילוז, דהן, בוקובזה, אלימלך, וקנין, פאסבלו, אבינרוד, אביטן. כן שותפו: חזן, סגרון, ספפרנסס. שפט חיים ליפשביץ, 800 צופים.

● מכבי נתניה סיימה אתמול ללא הכרעה, 0–0, את משחק החוץ שלה בטורניר האינטרטוטו עם אלופת דנמרק קבוצת סילקבורג. לנתניה זה תיקו שני רצוף, לאחר שבשבוע שעבר סיימה בתיקו 2–2 עם לוקומוטיב סופיה מבולגריה.

מאמן מכבי נתניה ויקו חדד ציין את משחק ההגנה המשופרת של נתניה שהתגוננה נכון מול עדיפות ברורה של המארחים. במכבי נתניה נבחן קשר בלגי שימשיך להתאמן עם הקבוצה וגם ישובץ בהרכב בשבוע הבא באינטרטוטו בשוודיה.

● הפועל חיפה. עופר טלקר קשר הנבחרת האולימפית ומכבי עירוני אשדוד חתם ביום שישי בקבוצה. בפגישה שהתה בסוף השבוע בין ראשי הפועל חיפה לקבוצתו של טלקר סוכם שהכדורגלן ייסכור בסכום שינוע בין 200 ל־250 אלף דולר.

אשר גולדברג

מכבי פתח תקוה. הקבוצה תשחרר ככל הנראה את החלוץ טל בניה. נבדקת אפשרות להעבירו להפועל פתח תקוה, בעיסקת חליפין עם קבוצת מכבי חיפה, לפיה יועבר אדרום קייסי מהפועל פ"ת למכבי חיפה תמורת איזון נצקין שיגיע למכבי פ"ת בתוספת סכום כספי שיועבר להפועל פ"ת. בתחילת השבוע אמור להגיע למכבי פ"ת חלוץ מארמניה.

אשר גולדברג

הפועל פתח תקוה. כרמלו מישיש לא הגיע בשבוע שעבר לאימונים כפי שהבטיח. בקבוצה ממתינים היום לבואו של השחקן, אבל בודקים שמועות לפיהן נבחן באחת קבוצות הליגה הראשונה בצרפת. בסוף השבוע הגיע חזר אלכסנדר סולוס.

● מכבי תל אביב, מחזיקת הגביע, פותחת היום את אימוניה. המאמן אברהם גרנט חזר מארה"ב והפנים החדשות בקבוצה יהיו אלון מזרחי שנקנה ממכבי חיפה, יורי שוקאנוב קשר נבחרת בלארוס, ונדד המאמן חלוץ הנבחרת האולימפית ומכבי שפרעם. לאימון יגיעו גם איציק זוהר שאמור לסכם בימים אלה את תנאיו הכספיים, אמיר שלה ואבי נמני שדחה את המחשבה לשחק בקאן

אשר גולדברג

ברוגרה נגד פורז'ה היום בגמר בגשטאד

גשטאד, שווייץ (רויטר). סרחי ברוגרה וגי פורז'ה ישחקו היום בגמר הטורניר בגשטאד (פרסים של 485,000 דולר). ברוגרה, מדורג 1, ניצח בחצי הגמר את אנדריאה גאודנזי 6–4, 6–1. פורז'ה גבר על ייבגני קפלניקוב (6) 7–5, 6–3.

בורל הסתפק בצרפת ב־10.12 שניות

וילנב ד'אסק, צרפת (רויטר). לירוי בורל, שיאן העולם בריצת 100 מטר, ניצח שלשום בתחרות גרנד פרי באתלטיקה שהיתה כאן, בזמן של 10.12 שניות.

טלוויזיה

ערוץ 1

15.30 גביע העולם, תקציר משחקי אתמול; **19.00** גביע העולם, רבע גמר, שידור ישיר מניו יורק: גרמניה – בולגריה; **22.30** מונדיאל, רבע גמר, שידור ישיר מסן פרנסיסקו: שוודיה – רומניה.

יורוספורט

8.00 גביע העולם, תקציר משחקי אתמול; **12.00** האליפות הפתוחה של שווייץ, גמר, שידור ישיר: סרחי ברוגרה – גי פורז'ה; **16.00** מירוץ אופניים, שידור ישיר של הטור דה־פראנס.

ציפית 2

14.45 עד **18.30** טור דה־פראנס. הערכות, שידור ישיר של המירוץ, סיכום.

"שוודיה מסוגלת לזכות בגביע"

הכריז מאמנה טומי סוונסון כאשר נחתה נבחרתו בארה"ב. במרוצת הטורניר הוכיחו שחקניו כי לביטחון העצמי יש בינתיים קבלות. הערב, נגד רומניה, יידרשו להוכחה נוספת. ב־30 השנים האחרונות לא היתה לשוודיה נבחרת כה מעולה, שבה מככבים כדורגלנים טובים וחזקים, מרביתם משחקים בליגות אירופה

מרטין דאהלין. ראש חץ בהתקפה. שחקן מנשנגלאדבך

תומאס ברולין. כשרון שמכבב בפארמה האיטלקית

עודי דן

שוודיה, שתשחק הערב נגד רומניה ברבע גמר גביע העולם, מוכרת היטב לחובבי הכדורגל בארץ. במוקדמות היא שובצה יחד עם ישראל בבית 6 האירופי, וניצחה אותנו פעמיים בקלות (5–0, 3–1). גם במשחקים הקדם אולימפיים לברצלונה, לא בדיוק הצלחנו מול שוודיה (הפסד 1–2 ו־0–0). בקיצור, סבלנו מדאהלין ומברולין, מאנדרסון ומזטרברג יותר מפעם אחת.

ישראל התמודדה עם שוודיה גם בהופעתה היחידה בטורניר הגמר, במקסיקו 70'. אז הסתיים המשחק ב־1–1, ומרדכי שפיגלר הבקיע את השער ההיסטורי. השוודים, לעומת זאת, מופיעים בפעם התשיעית בטורניר הגמר ובעבר גם הגיעו להישגים מפוארים.

תשעה מהסגל מאמינים ששוודיה תגיע לגמר, שישה מהם אופטימים יותר: מדברים על זכייה בגביע

ב־1938 סיימה שוודיה במקום הרביעי, ב־1950 במקום השלישי וב־1958, כשהטורניר נערך בשוודיה, הגיעה המארחת עד הגמר ונכנעה 2–5 לברזיל של פלה, ואווה ודידי. ב־1948 זכו השוודים במדליית הזהב האולימפית.

מאז נשפכו הרבה מים לים הבלטי, ושוודיה – למרות ששחקניה מפוזרים בכל הליגות הבכירות, וכמה מהם כוכבים גדולים בכל קנה מידה – לא הצליחה להתקרב להישגים. ב־1970, 1978 ו־1990 לא עברה את השלב המוקדם, ב־1966, 1982 ו־1986 כלל לא העפילה לגביע העולם. ההצלחה היחידה של שוודיה ב־30 השנים האחרונות, היתה בגרמניה 74, כאשר עלתה לבית רבע הגמר.

הפעם יש לשוודיה נבחרת מעולה, שכבר השוותה את הדי שג הזה, ובהחלט יכולה לעלות הערב לחצי הגמר, ומי יודע מה הלאה. השוודים הגיעו לארה"ב עם ביטחון רב, ואחרי העלייה לרבע הגמר, אין ספק שהוא עוד גבר. "אנחנו מסוגלים לבנות כל נבחרת ואפילו לזכות בגביע", אמר המאמן טומי סוונסון, כאשר נחתה הנבחרת בארה"ב.

משאל בין השחקנים גילה, כי תשעה מ־22 מאמינים ששוודיה תגיע לגמר, שישה מתשעת האופטימיים מאמינים בזכייה בגביע. "נשכיח את הכישלון באיטליה ונגיע לפחות לחצי הגמר, אנחנו חזקים יותר ומנוסים יותר. באיטליה היינו ירוקים וחוסר הניסיון פגע בנו", אמר או קלאס אינגסון, שחקן פ.ס.וו, והוא ידע כנראה מה אמר. באיטליה 90' נוצחה שוודיה בשלושה משחקים בשלב המוקדם, כולל נגד קוסטה ריקה, וחזרה הביתה מושפלת ללא נקודה.

על מרטין דאהלין, חלוץ בורוסיה מנשנגלאדבך, כבר נכתב כאן בהרחבה בשבוע שעבר, אבל דאהלין הוא רק אחד מ־12 שחקנים בסגל השוודי, שמככבים בליגות אירופה השונות. בהגנה אנו מוצאים את פטריק אנדרסון, חברו של דאהלין ממנשנגלאדבך; את יאן אריקסון מקייזרסלאוטרן ואת רוג'ר ליונג, שעבר מגלאטסראי הטורקית לארמיניה ודקר הגרמנית. בקישור משחקים קלאס אינגסון מפ.ס.וו איינדהובן, האקו מילד מסרווט ז'נבה, יונאס תרן מבאנפילד וסטפן שוורץ שעזב את בנפיקה ליסבון לטובת אנגליה.

בהתקפה הנפלאה של שוודיה משחקים מלבד דאהלין תומאס ברולין מיודענו (פארמה), קנת אנדרסון (משחק בצרפת, עבר בעיצומה של המונדיאל מליל לקן) ואת הנריק לארסון מפיינורד רוטרדם. אנדריאס לימפאר, קשרה המעולה של אוחרסון (עד לעונה שעברה ארסנל) יושב על הספסל בגלל פציעה.

אם מוסיפים לרשימה זו שחקני 'בית', מתברר ששוודיה מציבה נבחרת חזקה. בין אלה שמופיעים בליגה השוודית הוצי מקצוענית, צריך לציין את השוער תומאס ראוולי (גטבורג) בן ה־34, שישווה הערב את שיא ההופעות השוודי בנבחרת (115 משחקים) ויעלה למקום השלישי בכל הזמנים, אחרי פיטר שילטון (אנגליה) ופאט ג'נינגס (צפון אירלנד). המגינים יואכים ביורקלנד ומיכאל נילסון (שניהם מגטבורג) והקשר סטפן רן, אף הוא מהאלופה השוודית.

אגב, לגטבורג שבעה שחקנים בסגל ומבחינת מכבי חיפה, ההצלחה של שוודיה ושל שחקני גטבורג, יכולה להיות חרבות רעות. אחת משמונה הקבוצות שעשויה להתמודד נגד חיפה בסיבוב הראשון של גביע האלופות יכולה להיות האלופה השוודית, אבל זאת יתברר רק ב־20 ביולי.

השוער ראוולי, מגטבורג, ישווה הערב את שיא ההופעות בנבחרת, 115. קבוצתו שיגרה 7 שחקנים לסגל

על מכלול האפשרויות בסגל השוודי, אפשר ללמוד מהעובדה שסוונסון בחר לקחת לארה"ב את לימפאר, למרות שהיה ברור לו, כי הסיכוי שהוא ישחק, קלוש ביותר. ומצד שני לא זימן סוונסון שחקנים כמו סטפן פטרסון המצטיין מאייאקס וג'וני אקסטרום הוותיק המנוסה, היום בריאל בטיס הספרדית.

ערב המשחקים, היתה שוודיה במקום השלישי בדירוג הנבחרות של פיפ"א (אחרי ברזיל וגרמניה), אם כי תמיד צריך לזכור שאת הדירוגים האלה צריך לקחת בעירבון מוגבל. הבאה בתור בדירוג פיפ"א היתה נורווגיה. ריצ'ארד מולר נילסן, מאמן אלופת אירופה, דנמרק, אמר כי השוודים יכולים להגיע בגביע העולם, לפחות עד להיכן שהגיעו באליפות אירופה לפני שנתיים בשוודיה, שבה הפסידו 2–3 לגרמניה בחצי הגמר.

ההצלחה של המאמן סוונסון: שילוב של יכולת מקצועית ואופי

מאת עודי דן

האיש שאחראי יותר מכל להצלחה השוודית, הוא מאמן הנבחרת טומי סוונסון בן ה־49. סוונסון, ששיחק כמעט כל הקריירה שלו כקשר באוסטר, היה כדורגלן השנה בשוודיה ב־1969 ושיחק 39 פעם במדי נבחרתו, כולל בגביע העולם 1970, גם נגד ישראל. בשנים 1971–1973 שיחק סוונסון בסטאנדרד ליאז' ואחר כך חזר לקבוצת אוסטר, סיים שם את הקריירה ככדורגלן פעיל ופנה לעיסוק בהדראה. הדיים בבית הספר הניבו שיקמנו אותו וב־1978 החל לאמן בקבוצת אוסטר, אותה הוביל לשלוש אליפויות רצופות.

הוא אימן גם בנורווגיה ובטורקיה. אחרי הכישלון של שוודיה במונדיאל באיטליה 90', מונה למאמן הנבחרת הלאומית. סוונסון, התברר לשוודים מייד, הוא ניגוד מוחלט של קודמו אולה נורדין. נורדין התחכך עם שחקנים ועיתונאים, נחשב איש קשה שלא מסתדר עם אף אחד. סוונסון הוא קר רוח, צנוע, חייכן, רגוע ואוהב מאוד את שחקניו.

סוונסון יצר בנבחרת השוודית אווירה מצויינת, אבל לא רק אופיו הנוח גורם להצלחתו. הוא הקנה לנבחרת סגנון כדורגל "דרומי" יותר, השוודים משחקים בצורה טכנית יפה, הרבה יותר משכניהם הנורווגים, למשל.

ב־1992 הוביל סוונסון את שוודיה לחצי גמר אליפות אירופה, ושנה אחר כך העפילה הנבחרת בקלות לגביע העולם. הישגים אלו העניקו לו במשאל עיתונאים בשוודיה את תואר "מאמן השנה בספורט" ב־1992 וב־1993, הישג חסר תקדים.

"אין באפשרותך לעשות יותר, מאשר את הטוב ביותר שלך ולשמוע לעצות של אחרים", אמר פעם סוונסון – קו מחשבה שראוי כי כמה אנשים אצלנו יקראו ויאמצו.

סוונסון מצליח, בינתיים, גם בגביע העולם. ההצלחה נובעת בין היתר מהיותו יסודי מאוד. הוא מקפיד מאוד על כל מה שקשור למשחק, גם מחוץ לכר הדשא, ומעסיק צוות של רופאים ומומחים שעוזרים לו בנושאים סביבתיים, כגון: אוכל, שינה, טיסות, מזג אויר, וכל סוגי האימונים, כולל מה שהוא קורא "אימונים מנטליים". לסוונסון יש גם נשק סודי, ואולי הוא בעצם סוד ההצלחה של שוודיה: משקה מזגו שעשוי מתפוחי אדמה ואמור לשמר את האנרגיה והרעננות של שחקניו.

מאמן טומי סוונסון

בירטי פוגטס, מאמן נבחרת גרמניה, התראיין שלשום במחנה האימונים של גרמניה בפרברי שיקגו לקראת המשחק הערב נגד בולגריה

הנשק הסודי של האמריקאים

תוכנת מחשב יוצרת סידרת תמונות עשויות נקודות ומאפשרת למאמן להבחין בדקיות במשחק

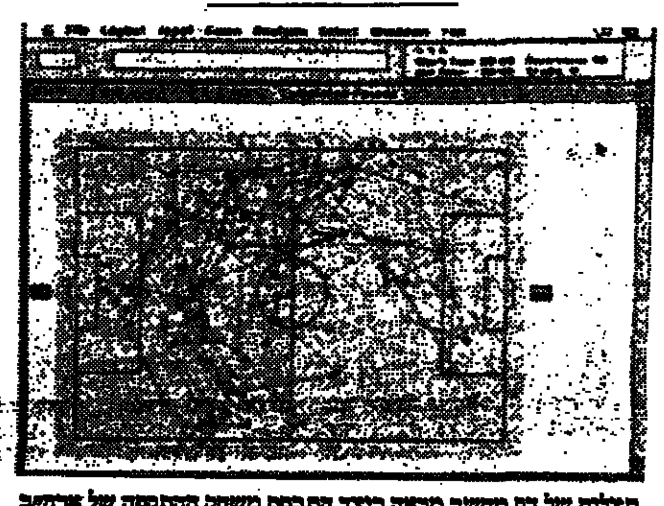

תצלום של דף מחשב מראה כיצד התבסס משחק ההתקפה של ארה"ב בצידו השמאלי של המגרש ב־30 הדקות הראשונות, בעקבות הניתוח הממוחשב של הצוות המקצועי האמריקאי

Newsweek

כאשר הפתיעה ארצות הברית את קולומביה (2–1), היו לה שני צופים במושבי העיתונאים. אחד התבונן בנעשה במגרש וקרא בשמות השחקנים שנגעו בכדור. השני רשם כל תנועה של הכדור על מחשב מקינטוש. התוצאה היתה סידרה של תמונות עשויות מנקודות מחוברות ביניהן, שהראו כל מסירה של כל אחת משתי הקבוצות – וחשפה נקודת חולשה בהגנתה של קולומביה. המגן וילסון פרז פרץ שוב ושוב להתקפה והפקיר את ההגנה. לא היה זה מקרה שבמחצית השניה תקפו האמריקאים באגף שהפקיר פרז – ועד מהרה הבקיעו את שער הניצחון.

"זה מהפכני", אומר עוזר המאמן האמריקאי סטיב סמפסון על נשק המחשב שלו. "זה נותן לנו חומר מדהים". התוכנה המכונה "מבט שני בשביל כדורגל", רושמת כל נגיעה בכדור בדייקנות המרגיזה את אנשי המסורת, האוהבים את הכדורגל כמשחק של "זרימה" ולא של נתונים יבשים. אבל ממציאה של "מבט שני", מאמן הכדורגל האמריקאי (לשעבר ישראלי) הוותיק צבי פרידמן, מציין שאין מאמן שמסוגל לראות את כל הדקויות במשחק. למשל, הוא אומר, "כל מי שמעורה בכדורגל ידע שהכוכב הרומני גיאורגי האג'י תוקף משני האגפים" – אבל רק המחשב גילה חולשה: 9 מתוך 10 מסירות של האג'י משמאל, מצאו שחקן של קבוצתו, אבל פחות משליש מהמסירות מימין מגיעות ליעדן.

זה לא מנע מנבחרת ארצות הברית להפסיד לרומניה 0–1. המחשב תושף מגמות. הוא אינו מבקיע שערים או מחלץ כדורים מהיריב. אבל המאמן הראשי של ארצות הברית, בורה מילוטינוביץ', שאינו מן החדשנים הגדולים, מגלה עניין במחשב, אומר סמפסון, אולי משום שנתונים ברוקים עוזרים לשכנע את "השחקנים האנוכיים" שהמאמן יודע טוב יותר.

חשש בגרמניה שפוגטס יתפטר

ראשי התאחדות הכדורגל הגרמנית חוששים שהמאמן הלאומי, ברטי פוגטס, יתפטר אחרי גביע העולם בגלל הביקורת שנמתחה עליו בתקשורת הגרמנית. פוגטס אמר לפני יומיים, כי ישוחח עם מעסיקיו בתום הטורניר.

"אני חושש מאוד שברטי עלול לעזוב בגלל ההתקפות על פעילותו", אמר נשיא ההתאחדות, אגידיוס בראון, בראיון ליומון פרנקפורטר אלגמיינה צייטונג. הראיון פורסם במהדורת יום שישי, אך היומון מסר הודעה לעיתונות על תוכן הראיון יומיים לפני שפורסם.

פוגטס, שהתראיין בערוץ הכבלים ו־SAT, לא פסל אפשרות של התפטרות, למרות שחוזה שלו עם ההתאחדות הגרמנית מסתיים בשנת 2006 ומתיר לו בלעדיות להפסיק את עבודתו. "נקיים שיחות שלום אחרי גביע העולם. נדבר על עניינים שקשורים בכדורגל, אבל גם על דברים אחרים. תמיד יש שיחות אחרי גביע העולם. לאחריה, נראה מה יקרה בעתיד", אמר פוגטס.

בשיחות עם עיתונאים, אחר ליום שישי בארה"ב, ציין המאמן הגרמני כי אינו מתכוון להודיע לבראון על הפסקת עבודתו. "אמרתי שדיברו ואדנתו נדבר. יש לי כוונות להמשיך בתפקידי". הוא הוסיף, כי אין שום מחלוקת בינו לבין בראון, על אופן תפקודו כמאמן.

פלה: מראדונה לא הבין מעולם את מחוייבויותיו לחינוך צעירים

פלה לא מקבל את ההתנצלויות של דייגו מראדונה בדבר השימוש בסם מסוג אפדרין. ביום שישי אמר פלה, כי אם מראדונה היה בן 17 "אולי אפשר להבין את המעשה. אבל מראדונה השתתף בארבעה טורנירי גמר וידע שאסור לו לעשות דבר כזה. אני לא מקבל שום תירוץ".

פלה גם תקף את עיתוני ארגנטינה, שדיווחו כי נשיא פיפ"א, ז'ואאו האוולאנז', רצה שמראדונה יגורש. "זה דבר דוחה. החוקים האלה חלים על כולם, לא רק על ארגנטינה. זה היה יכול לקרות לכל אחד אחר".

פלה אמר, כי מראדונה לא הבין מעולם את המחוייבויות שהיו לו לחינוך צעירים כשחקן הטוב בעולם. "הוא מעולם לא יכול היה לנצל את העמדה בה היה. אולי זה קשור למשפחתו. כולם עוקבים אחרי מעשיהם של הכוכבים. הם צריכים לשמש דוגמה".

פלה גם התייחס לעתידו של מראדונה: "הוא אולי מבוגר בשביל לשחק כדורגל, אבל הוא עדיין צעיר. עכשיו יהיה קשה לו להתפקד בגלל מה שעבר".

פלה גם דיבר על עתיד גם הכדורגל בארצות הברית בעקבות טורניר הגמר: "אני מקווה ששחקנים בולטים יגיעו לשחק בליגה האמריקאית, כמו ביפאן". למרות זאת, פלה לא כל כך אופטימי: "המשחק לעולם לא יכול להשתנות לפטבול או לבייסבול".

"אם ארה"ב הגדולה לא מסוגלת להפסיק את הקטל ברואנדה, איך פיפ"א מסוגלת למנוע רצח כדורגלן?"

נשיא ההתאחדות הבינ"ל בהתייחסו לפרשת אסקובאר. על הרחקתו של מראדונה בגלל סמים אמר: ראשי פיפ"א ידעו על בעיותיו, אך היו חסרי אונים למנוע הישנות הבעיה אחרי שהושעה בגלל קוקאין לפני 3 שנים

נשיא פיפ"א, הברזילאי ז'ואאו האוולאנז', אמר ביום שישי כי ההתאחדות הבינלאומית תעשה את המכסימום האפשרי לשמור על תדמית ההגנה ומשחקים מרתקים, אך להתאחדות אין השפעה על חוליים כמו סמים ואלימות. האוולאנז' ציין כי הרצח של הקולומביאני אנדריאס אסקובאר והשימוש של דייגו מראדונה בסמים אסורים, הוכיחו שטרגדיות אישיות בחיים נכנסו גם לספורט.

"פיפ"א מביעה צער רב על דברים אלה", אמר האוולאנז' במסיבת עיתונאים בדאלאס, "אנחנו פונים למשפחת קולומביה כדי שתבדוק איך כוכב כדורגל יכול להירצח. אבל פיפ"א אינה יכולה לנקוט בשום צעד כדי למנוע פשע כזה. ההתאחדות לא יכולה לשנות חיילים שישמרו על חיי השחקנים. אם ארה"ב הגדולה לא מסוגלת להפסיק את הקטל ברואנדה, איך פיפ"א מסוגלת למנוע מצב של רצח כדורגלן?".

במקרה של מראדונה, שסולק מגביע העולם, אחרי שנכשל בבדיקת סמים, אמר האוולאנז' כי ראשי פיפ"א ידעו על בעיותיו של מראדונה, אך היו חסרי אונים כדי למנוע את הישנות הבעיה אחרי שהושעה בגלל קוקאין לפני שלוש שנים. "אנחנו עשינו הכל עבור מראדונה בעניין הסמים. עקבנו אחריו וליווינו אותו מספרד לארגנטינה. ידענו על הבעיה ואמרנו גם להתאחדות הארגנטינית שאנחנו יודעים, כדי שיעזרו לו. למרות התקוות שלנו שהוא יגמל, זה לא קרה".

המקרה של מראדונה היה היחיד עד כה בו נכשל כדורגלן בבדיקת סמים, בגביע העולם 94'. פיפ"א בטוחה, לדברי נשיאה, ששיטת הבדיקה לפיה שני שחקנים מתבקשים בכל משחק לתת דגימות שתן, היא היעילה ביותר. "אנחנו פועלים רק לפי החוק. העובדות הן פשוטות מאוד. הרופאים עושים עבודה מצויינת".

האוולאנז' ובכירי פיפ"א אמרו, כי הם מרוצים מאוד מהופעת ארה"ב בטורניר, ומהסדר והאירגון של הטורניר על ידי האמריקאים, בעיקר מהצפייה העצומה במשחקים. "אנחנו מרוצים מאוד שארה"ב הצטרפה לספורט הבינלאומי הזה", סיים האוולאנז'.

משקיף מהצד / יהושע שגיא

חברת כנסת על יחס הנשים למשחקי גביע העולם בכדורגל

האלימות ירדה בגלל הכדורגל? זה רע, כי מה יהיה בשנה הבאה?

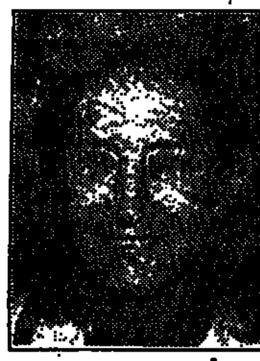

יעל דיין, ח"כ מטעם העבודה, מתרגשת מהמשחקים ועוקבת אחריהם

● מה דעתך על המשחקים?

בפתיחה היו משחקים יותר סרבים ופחות מעניינים, אבל העיקר מתחיל הלילה, במוצ"ש. שמחתי שהאיטלקים, שיש לי אליהם התייחסות שמרנית, המשיכו קדימה. איטליה זו אירופה. לא הייתי מרגישה נוח אם מדינה שאינה מאירופה תתפוס מקום ראשון.

● מאיזו בחינה?

לפי הרגשתי, בלי ביסוס מרעיה כדורגלני, כדורגל זה אירופה. על זה גדלתי. בילדותנו הכרנו שמות וקבוצות וכולם היו מאירופה.

● ראית כדורגל באירופה?

בוודאי. הייתי גם במאראקאנה בריו דה ז'נירו, אבל כמעט רמסו אותי במשחק עם פלה, כשהיה בשיאו, וקבוצתו ניצחה.

● נבהלת במאראקאנה?

בוודאי, כי הקבוצה של פלה ניצחה. אני לא רוצה לחשוב מה היה קורה אילו הפסידה.

● את מקבלת הטענה שהשידורים הרבים פוגעים בנשים?

אם זה היה חודש בשנה הייתי אומרת שזו פגיעה לא רק בנשים, אלא גם בגברים שלא מעוניינים בכדורגל ערב ערב. פעם ב־4 שנים אני מתייחסת לזה ברוחב לב. יש כבלים וערוץ 2, כך שההתחברות לעולם לא נפגעת. לפי הרגשתי, יותר נשים רואות כדורגל מכפי שחושבים. אינני רואה את הגבר המשתלט על המסך לעומת האשה העשוקה שאין לה מה לראות.

● סקר קובע שרמת האלימות במשפחה ירדה בזכות הכדורגל.

זה רע מאוד. אם האלימות ירדה בגלל הכדורגל, שהוא אחת ל־4 שנים, מה יהיה בשנה הבאה? רמת האלימות תעלה?

● אם גם הנשים יגלו אותו עניין במונדיאל זה לא יקרה.

גם למשחקים בארץ היו באות יותר נשים, אבל הבעיה היא: מי יישאר עם התינוקות? נראה את הגבר שיסכים להישאר בבית שבוע כן שבוע לא, כדי שאשתו תלך לספורט. מה נשאר? המסך.

● איך רואה פגיעה בנשים.

הטענה שלוקחים מהנשים שעות שידור – מגוחכת. קודם אמרו שנשים לא מבינות בפוליטיקה, עכשיו הן לא מבינות גם בכדורגל.

● הטענה שהצפייה הלילית מונעת למחרת תפוקה בעבודה?

אין לזה הוכחות. אני רואה גברים ארומי עיניים ומפוהקים גם בכנסת, אבל זה היה בתחילה, בלילות של הגמר באנ.בי.איי.

● אלה המתמכרים הקשים.

להיות מכורים לדברים אחרים זה יותר מזיק. גם למסך, גם לכלכלה, גם לבן אדם. מכל ההתמכרויות אצביע בעד ההתמכרות לספורט. אגב, מתי הגמר?

● ביום ראשון הבא 17 ביולי.

לא הייתי עורכת שום כנס ביום הזה, גם לא כנס בעד השלום.

● את מוכנה להמר כי ינצח?

אסמה אם האיטלקים, למרות שאומרים שזה לא ריאלי. עם כל האחרים יש לי חשבון אישי שלא לעניין הרגליים.

בעיטה עולמית

אמו חולת הלב של האג'י חששה לבריאותה וחזרה לרומניה

שישה מבני משפחתו של גיאורגי האג'י חזרו מארצות הברית לעיר הנמל הרומנית קונסטאנצה. אמו של הכוכב, צ'ירימה, בת ה־64, שמסופלת תשע שנים בגלל בעיות לב, אמרה: "רציתי לצפות במשחק רבע הגמר בבית, בגלל שזה יותר בריא ללב שלי".

משפחת האג'י התכנסה אתמול בביתה שבו חמישה חדרים, והאווירה לקראת המשחק נגד שוודיה היתה אופטימית מאוד. "האג'י נמצא בשיא הקריירה שלו", אמר יוזף בוקסה, מגלה כשרונות הנגרי. "הוא יצירתי מאוד, ובעל יכולת סיום טובה", הרסיף בוקסה שלפני 19 שנים גילה את האג'י. האג'י היה בן הטיפוחו של בוקסה עד 1981, אז עבר השחקן לקבוצת נוער בבוקארשט.

האג'י (29) נולד בסאקלה, כפר הנמצא 50 ק"מ מצפון לקונסטאנצה, כילד שלישי לשני איכרים. בגיל שבע עבר לקונסטאנצה. אמו סיפרה אתמול, כי גיאורגי ביקש כל הזמן כסף לנעלי טניס ולכדורי רגל. "לא היה לנו הרבה כסף, אבל אי אפשר לסרב לבקשות של ילד".

באיי פארו תומכים בשוודיה

תושבי איי פארו, קבוצת איים הצי עצמאית (דנמרק בעלת החלק הסני), הנמצאת בין סקוטלנד לאיסלנד, מקווים כי שוודיה תזכה בגביע העולם. "בתחילה קיווינו שנורווגיה תזכה, אבל היא כבר הודחה. עכשיו אנחנו תומכים בשוודיה", אמר אתמול אחד מתושבי האיים, יון היינסן.

נבחרת איי פארו ניצחה ב־1990 את אוסטריה 1–0 במוקדמות אליפות אירופה, ואז הודרה לתודעה העולמית.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

"חברות מבלגיה, אנגליה, ושווייץ מספקות ללוב חומרים לייצור נשק כימי"

וואשינגטון (ע"מ). שליט לוב, מועמר קדאפי, בונה מתקן ענק לייצור נשק כימי בתרהונה, 65 ק"מ דרום-מזרחית לטריפולי, שישלים את מתקן הייצור בראבטה.

בניית המתקן בתרהונה הוטלה על חברת ג'אפם, חברת קש שהוקמה כדי לרכוש את הציוד ההנדסי לבניית המתקן ולייצור גז רעיל.

המתקן, שאמור להתחיל לפעול עד 95', יוכל לייצר גז חרדל בכמות של אלף טונות מטרי בשנה, גז טבון (90 טונות מטרי) וגז סומאן (1,300 טונות מטרי). טיפה קטנה מכל אחד מהחומרים הללו מסוגלת להרוג אדם תוך כמה דקות.

לפי העיתון "ג'י.פי.אר.אס רפורט" נחשפו כוונותיו של טריפולי לאחר שהתגלה, כי חברת ג'אפם הזמינה בבריטניה שני מתקני ייצור כימיים. ההזמנה, בשווי חצי מיליון ליש"ט, הועבר לחברת ההנדסה הרב-לאומית, השייכת לחברת אי.פי.די הבריטית. העסקה הוסתרה באמצעות פעילות שחולקה לשלושה שלבים: ג'אפם יצרה קשר עם חברת "אי.פי.די הילס אנד הילס", החברה-הבת האוסטרלית של אי.פי.די, וזו העבירה את ההזמנה לחברה-האם שלה בלונדון. בנוסף לציוד, כללה ההזמנה גם חומרים לייצור גז ובעיקר אלכוהול "פינאקולון", המהווה את המרכיב הבסיסי לייצור גז עצבים מסוג "סומאן".

החברה הבלגית האוסקו מספקת לג'אפם חומרים רעילים נוספים, כמו אתילן אוקסיד, המשמש לייצור גז חרדל ופצצות מצית, ודי מתיל-אמין – מרכיב בגז העצבים מסוג טאבון.

קשה להוכיח שהחומרים הללו מיועדים לייצור נשק כימי, משום שהרבה מוצרים רעילים המשמשים לייצור נשק כימי, משמשים גם כדשנים או כקטלי חרקים ולכן אינם כלולים ברשימה הבינלאומית של חומרים "מסוכנים" שהיצוא שלהם אסור. אתילן אוקסיד, לדוגמה, משמש לייצור שרפים תעשייתיים וחומרי ניקוי.

ג'אפם גם הזמינה משווייץ את הפרטים הטכניים הדרושים לבניית מנהרות תת-קרקעיות מקבילות, באורך של 150 מטר, שתוכננו על-ידי חברת הנדסת הכיוב של ולצבורג שבאוסטריה. סוג זה של מנהרות משמש במקרים רבים להסתרת מתקנים צבאיים.

יתרה מכך, לוב רכשה ציוד לייצור נשק כימי שחלקיו הפנימיים מצופים באמאיל או בטפלון, העמידים בפני חומרים רעילים. כמו כן סיפור אודיו שווייצרי מתוחכם ומערכת ממוחשבת המאפשרת לכלים לפעול אוטומטית, נחשבים כעדויות נוספות לשימוש הצבאי המיועד של מתקן תרהונה.

רבין החליט לצמצם את החסיון שהטיל על תרגיל צאלים ב'

הנאשם רס"ן ק' העיד בסוף השבוע

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, נענה להמלצת הפרקליט הצבאי הראשי, תא"ל אילן שיף, לצמצם את צו החסיון שהטיל על משפט צאלים ב'. בשבוע שעבר ביקשו שני הנאשמים, רס"ן ק' וסרן א', מרבין לצמצם ככל שניתן את צו החסיון עליו הוא חתם. מדובר בחסיון על פרטים מסוימים הקשורים לתרגיל צאלים ב'. לחסיון זה יש השלכות לגבי הדיונים במשפט שכן פרטים הקשורים למהות התרגיל, ואריך היער באסרו לפרסום. מידע זה מוגדר כסודי ביותר.

שני הנאשמים טענו כי אם לא יצומצם צו החסיון, הדבר יפגע בהגנתם. הם אמורים למסור את המידע הרלוואנטי לשופטים בלבד. לאחר שהגישו הנאשמים את בקשתם לרבין, היא הועברה לפצ"ר לשם מתן המלצה. הפרקליט הצבאי הראשי התייעץ עם עובדי מערכת הביטחון, בהם עובדי מחלקת ביטחון שדה והחליט כי יש מקום להיענות לבקשת הנאשמים.

ביום חמישי הסתיים חלקה של התביעה במשפט צאלים ב', לאחר שהתובע, רס"ן אבנר ידקוני, הודיע שלא יזמן עדים נוספים. בסוף השבוע העיד לראשונה הנאשם רס"ן ק'. עדותו ארכה כמה שעות. הוא סקר את תפקידו בסיירת מטכ"ל, והתייחס להיבטים הבטיחותיים של התרגיל. רס"ן ק' אמור להמשיך להעיד מחר. ההערכה היא כי מחר יתייחס רס"ן ק' לתאונה עצמה, בה נהרגו 5 חיילים מסיירת מטכ"ל ונפצעו 6. בתום עדותו ייחקר רס"ן ק' על ידי התובע.

עד ההגנה השני במשפט יהיה הנאשם סרן א'. בתום עדותם של שני הנאשמים הם יזמנו עדי הגנה נוספים.

מתנחלים פלשו

(סוף מעמוד 1א)

אל זינגר, וראש המנהל האזרחי בגדה, תא"ל גדי זוהר. רוטשילד יקיים היום שיחת תיאום עם ראש המשלחת הפלשתינית, נביל שעת, לקביעת גודל המשלחות והרכבן.

בדיון שקיים רבין סוכם כי ישראל תציע להתמקד בשלב ראשון בהעברת חמש הסמכויות שנקבעו בהסכם העקרונות – בריאות, חינוך, רווחה, תיירות ומיסוי ישיר. בדיון נאמר כי העברת המשרדים תיעשה במתכונת שכבר בוצעה בעזה וביריחו, אך עיקר הדיונים יוקדשו לקביעת מתכונת העבודה והתיאום בין הרשות הפלשתינית שתקבל לידיה את הסמכויות, לבין המינהל האזרחי הישראלי שימשיך לפעול ויטפל ביתר המשרדים.

משרד הבריאות הפלשתיני בגדה יזדקק למשל לתיאום עם המינהל הישראלי בכל ענייני התשתית, רישוי הבנייה, המכס, המים והחשמל. בפגישה בפאריס הוסכם שהוועדה להעברת הסמכויות תדון גם בעריכת בחירות בשטחים, אך מקורות מדיניים בירושלים אמרו כי ישראל מעוניינת לשמוע מהפלשתינאים אילו בחירות הם רוצים לקיים בשטחים ובאיזה עיתוי.

ישראל תציע שהוועדה לעניין ספחי הסכם עזה ויריחו תקיים חלק מדיוניה בשטח, ולא בקהיר, בעיקר כדי ליישם את הסדרים החדשים במעברי הגבול ברפיח ובגשר אלנבי.

סגן שר החוץ, יוסי ביילין, יוצא היום לתוניסיה בראש משלחת ישראל למפגש השישי של ועדת ההיגוי לשיחות הרב-צדדיות. בשיחות ידונו בהצעות לנסח הצהרת עקרונות לעתיד המזרח התיכון. מדינות ערב לא הגישו עד כה את יעדי החזון שלהן לעתיד האזור. ביילין יציע לכנס מפגשים-ביניים מיוחד לדיון בעניין זה, אם לא תושג הסכמה בדיונים בתוניסיה.

ארה"ב תעלה בשיחות את הרעיון להקים מסגרת-קבע אזורית לשיתוף פעולה, שהציע פרס. האמריקאים הודיעו לישראל, כי יביעו תמיכה ברעיון, אך לא ילחצו ליישמו מיד, לפני שתושג תמיכה מצד מדינות ערביות, כדי שלא ייראה כהצעה אמריקאית-ישראלית.

לאחר 12 שנים בתוניס, מאז פינוי ביירות, ייערך מחר בתוניסיה טקס פרידה רשמי לראש אש"ף יאסר ערפאת. הטקס שייערך בארמון הנשיאות קרטאג' בתוניס יסמן את סוף תפקידה של תוניסיה בתולדות אש"ף, אם כי במדינה יישארו כמה מחלקות של הארגון.

"דרום-אפריקה וישראל יפתחו מטוס קרב חדש"

מאת איתן רבין

ישראל ודרום-אפריקה משתפות פעולה בפיתוח מטוס קרב חדש, כך מדווח השבועון הדרום-אפריקאי "זיק אבר סטאר". לפי הדיווח בשבועון, ישראל ודרום-אפריקה חתמו על הסכם חשאי לייצור מטוס הפצצה חדיש שיצויד במנועים דומים לאלה של מטוס הכפיר. שני הצדדים ישקיעו במטוס החדש 1.8 מיליארד דולר. בידיעה לא נאמר מתי ייפתח ייצור המטוס וכמה תשקיע ישראל בייצור.

גל גניבות משמורת האלמוגים באילת; תייר רוסי נעצר

מאת גבי זהר

לאחרונה שוב יש גל של גניבות משמורת האלמוגים באילת. בסוף השבוע עצרה משטרת אילת תייר מרוסיה, שגנב אלמוגים מהשמורה. הבוקר יובא התייר לבית המשפט באילת להארכת מעצרו לאחר שתפסוהו פקחי רשות שמורות הטבע ושוטרים שבאו לעצרו. האלמוגים הוחזרו למים בחוף הדרומי של אילת.

מנהל מחוז אילת ברשות שמורות הטבע, רוני מלכא, מסר כי בחודשים האחרונים הוגבר שיתוף פעולה בין השוטרים המצרים לבין פקחי רשות שמורות הטבע במסוף הגבול בטאבה כדי למנוע הברחת אלמוגים, צדפים, בעלי חיים ודגים לישראל.

ישראלים ותיירים, שעוברים מסיני לאילת, מנסים כל העת להבריח יצורים ימיים, שאסור להוציאם מהים, הן על פי החוק המצרי והן על פי חוקי שמורות הטבע בישראל. כל מוצג ימי שנתפס מוחרם והמבריחים צפויים לעונשים.

המאבק הרב הנוכחי מתמקד בפוספטים על אניות בנמל אילת מצריך לגרום לנזק האלמוגים בשמורה. אבק הפוספטים, שהוא חומר דשן, גורם התפתחות של אצות במי הים והן חונקות את האלמוגים. ברשות שמורות הטבע העבירו לאחרונה פנייה למשרד לאיכות הסביבה בעניין.

המלך חוסיין

(סוף מעמוד 1א)

השיחות בין ישראל לירדן ייפתחו בשבוע הבא ויתנהלו בשני ערוצים: ועדה דו-צדדית ישראלית-ירדנית, שתדון בגבולות, בביטחון, במים ובאיכות הסביבה; וועדה תלת-צדדית שבה תשתתף גם ארה"ב, שתדון בכלכלה ובפרויקטים.

מזכיר המדינה האמריקאי, וורן כריסטופר, שר החוץ, שמעון פרס, ואישיות ירדנית, ככל הנראה ראש הממשלה, עבד אל סלאם אל מג'אלי, המשמש גם שר החוץ, ייפגשו לפתיחת השיחות המשולשות, וייתכן שהמפגש ביניהם יפתח גם את השיחות הדו-צדדיות.

לאחר מפגש הפתיחה, שייערך באוהל ממוזג באתר עין עברונה שליד אילת, ימשכו השיחות לסירוגין בבתי מלון לחוף ים המלח, בשני הצדדים. בשבוע שעבר סוכם כי המשלחות ינועו בסירה בין אתרי השיחות בשתי גדותיו של ים המלח.

ישראל תבקש השבוע שירדן תתיר לעיתונאים ישראלים לסקר את השיחות גם בבית המלון בצד הירדני של ים המלח.

ראש המשלחת הישראלית לשיחות עם ירדן, אליקים רובינשטיין, ייצא היום לתוניסיה כחבר משלחת ישראל לוועדת ההיגוי הרב-צדדית, וייפגש שם עם עמיתו, ראש המשלחת הירדנית, השגריר פאיז טראונה.

עקיבא אלדר מוסיף: מקורות ישראליים בוואשינגטון מסרו כי כריסטופר יפתח את סיורו באזור בביקור בירושלים ביום שני בעוד שבוע, בד בבד עם פתיחת השיחות הדו-צדדיות בין ישראל לירדן. למחרת ייצא המזכיר לדמשק וביום רביעי ישוב לישראל לפגישה עם נציגי ישראל וירדן, במלון על גדות ים המלח.

רויטל לוישטיין מוסיפה: משני עברי הגבול בעין עברונה נמשכות בקצב מהיר ההכנות לפתיחת השיחות עם הירדנים ב-18 ביולי.

בצד הירדני הוקם במשך סוף השבוע מגדל שמירה בצמוד לגדר הגבול, והובאו מכבשים ומשאיות, מכשירים את הקרקע וסוללים כביש מוביל לאתר. אתמול סיירו בשטח פקידים בכירים ממשרד החוץ הירדני, ועקבו מקרוב אחר התקדמות העבודות.

בגדר הגבול נפתח פתח קבוע, המשמש מעבר לשני הכיוונים ונוסף בגדר תיל הנפתחת תבנית חליפות. בגדר הראשונה בצד הישראלי נפתח פתח קבוע והוצב שער כניסה. בין שתי גדרות המערכת, בצד הישראלי, הוקמו שני אוהלים המשמשים את פלוגת האבטחה שהובאה לאתר הבוקר מאז יום חמישי.

פרס ייפגש בקרוב עם מוסא בקהיר

בפגישה יעלה פרס את טענות ישראל כלפי מדיניות מצרים במסגרות בינ"ל

מאת אלוף בן
סופרו המדיני של "הארץ"

שר החוץ, שמעון פרס, מתכנן לצאת בקרוב לביקור במצרים, כדי להעלות בפני עמיתו המצרי עמרו מוסא את טענותיה של ישראל כלפי התנהגותה של מצרים במסגרות אזוריות ובינלאומיות.

בשבוע שעבר התקיים באלכסנדריה מפגש בדרג שרי חוץ של "פורום מדינות הים התיכון". ישראל לא הוזמנה להשתתף בפורום, שהוקם לפני חודשים אחדים ביוזמה מצרית ובהשתתפות מדינות אירופיות כמו צרפת, איטליה, ספרד, יוון ופורטוגל.

בתגובה לטענות ישראל, השיבו המצרים שהכינוס נועד לשיחות גישוש לא פורמאליות, והם לא רצו להוסיף מדינות המעורבות בסכסוכים להקמת ארגון שיעסוק בשיתוף פעולה אזורי. מדינות אחרות שלא הוזמנו למפגש היו סוריה, לבנון, קפריסין ומאלטה. נציגים ישראלים שביקרו בשבוע שעבר בקפריסין ובמאלטה שמעו שם ביקורת על מצרים, שלא הזמינה אותן לכנס.

פרס ידון עם מוסא גם בבעיית הפצה הגרעינית, המאיימת לשתק את השיחות הרב-צדדיות לאיכות הסביבה. מצרים דורשת לדון בפירוק הגרעיני בקבוצת עבודה זו. ישראל מתנגדת בתוקף, ורואה בכך ניסיון להעלות לדיון את יכולתה הגרעינית של ישראל "בדלת האחורית". ישראל הציעה לדון עם מצרים בבעיית ההפצה בערוץ דו-צדדי, ולא בשיחות הרב-צדדיות, אך המצרים מסרבים לסגת מעמדתם.

מצרים מנהלת מאבק דיפלומטי להטלת פיקוח על יכולתה הגרעינית של ישראל, בכל פורום בינלאומי אפשרי. מאמץ זה צפוי להתגבר בשנה הבאה, כאשר יעמוד להאריך את האמנה למניעת תפוצת הנשק הגרעיני (NPT).

מקורות מדיניים בכירים בירושלים אמרו אתמול כי "יש לנו הערכה רבה לתפקיד החיובי שממלאת מצרים בשיחות השלום הדו-צדדיות, שהן החשובות ביותר, אבל יש טענות רבות כלפיהם בתחומים הרב-צדדיים. לדעתנו זוהי מדיניות מצרית מכוונת, לסייע בהשגת השלום, ובמקביל להפגין עמדה נוקשה במסגרות אזוריות כדי לחזק את מעמד מצרים בעולם הערבי ולהראות שאינה נוטה לצד ישראל".

המצרים טענו, במסרים שהועבירו לישראל, כי הם מילאו תפקיד חיובי בוועידת הארגון לאחדות אפריקה בתוניס, בחודש שעבר, וסייעו בבלימת הצעות החלטה קיצוניות שהעלו משלחות אש"ף בוועידה.

בכיר בעבודה, לקראת חידוש המו"מ עם יעו"ד: לא נוכל להתחייב לחיזוק התנחלויות

מאת ירח טל
כתב "הארץ" לענייני מפלגות

מחר יתחדש המשא ומתן הקואליציוני בין מפלגת העבודה ליעו"ד. צוות המו"מ של העבודה – שבו חברים השר עוזי ברעם, מזכ"ל העבודה, נסים זווילי, וח"כ אלי דיין – אמור להשיב בו על התיקונים שיעו"ד דורשת להכניס לטיוטת הצעת ההסכם, שהציגה בפניה העבודה.

בכיר בעבודה אמר אמש, כי העבודה לא תוכל להיענות לדרישה של יעו"ד לכלול בהסכם הקואליציוני התחייבות מפורשת לחיזוק ההתנחלויות בשטחים. הוא הסביר, כי דרישת יעו"ד מנוגדת גם לחוק ולהחלטות בג"ץ, שכן יעו"ד הגישה רשימה של התנחלויות ושל מספר הדירות, שהיא דורשת שהעבודה תתחייב לאכלס אותן, וכן רשימה מאוד מפורטת של אתרים שבהם היא דורשת לסלול כבישים ולהשקיע בתשתיות. בכך יש, לדבריו, משום דרישה למעין תקציב ייחודי – דבר שבג"ץ פסל ושמנוגד לחוק התקציב. הסעיף בנושא הזה בהצעה המקורית שהגישה העבודה ליעו"ד מנוסח באופן כוללני ולא מחייב.

בעבודה מעריכים, כי למרות הפערים בעמדות הצדדים אפשר יהיה להגיע, אולי עוד השבוע, לחתימה על הסכם קואליציוני, אם כי סבורים שם, שקיים סיכוי מאוד סביר שח"כ אסתר סלמוביץ לא תצרף את חתימתה להסכם ולא תצטרף לקואליציה, דבר שייחשב מבחינה כבגידה של פרישה מיעו"ד.

גם ביעו"ד לא מוציאים מהכלל אפשרות כזאת. בעבודה מציינים, כי הם, מצדם, יהיו מוכנים לחתום רק עם שניים משלושת חברי סיעת יעו"ד, אולם במקרה כזה סיעת יעו"ד לא תוכל לקבל גם שר וגם סגן שר, ובכלל הנראה תצטרך להסתפק רק בשר. במקרה כזה צופים שח"כ אלכס גולדפרב, המועמד לתפקיד סגן שר, יעורר קשיים והוא אף עלול להצטרף לח"כ סלמוביץ ולהתנגד להצטרפות לקואליציה.

ח"ג ואתה מנוי של הארץ
02-254245-8
03-5121333 344
04-523155-7

סרטו של דן וולמן זכה בפרס ראשון בתחרות וולגין

בפרס הסרט התיעודי זכה הבמאי גנאר חסאן

מאת רוני פרצ'ק

פסטיבל הקולנוע הבינלאומי ה-11, הנערך בירושלים, ננעל אתמול בטקס חלוקת פרסי וולגין לקולנוע הישראלי. בפרס עבור הסרט העלילתי הטוב ביותר זכה "המרחק" בבימויו של דן וולמן. וולמן קיבל 25,000 דולר – תרומה מבשמת וולגין.

בקטגוריית הסרט התיעודי זכה "איסתיקלאל" בבימויו של גנאר חסאן. חסאן קיבל 10,000 דולר. הסרט "בית", בבימויו של דוד אופק, זכה בפרס בסך 5,000 דולר, בקטגוריית הסרט הקצר.

הסרט "צל הרדוף" זכה בפרס מיוחד על טיפולו בנושא זכויות האדם.

בציונים לשבח זכו הסרטים "הגמל המעופף" של רמי נעמן, "6 פתוח, 21 סגור" של עמית גורן, ו"קשוחה" הסרט התיעודי של כמאל ראזאן. בחבר השופטים של הסרטים העלילתיים ישבו השחקנית חנה מרון, והבמאי משה מזרחי, מבקרי הקולנוע דרק מלקולם (מה"גארדיאן") והבריה יאנג ("וראייטי") והעיתונאית ההודית אומה דה קוניה.

מארגני הפסטיבל מסרו, כי עדיין אין בידם נתונים על מכירת כרטיסים, אך ניכר כי השנה נמכרו פחות כרטיסים ותפוסת האולמות היתה דלילה יותר מבשנים קודמות.

אתמול בפסטיבל הקולנוע / אורי קליין

הצניעות ניצחה

פסטיבל הסרטים בירושלים ננעל אמש, ויחד עמו תחרות וולגין. תוצאות התחרות מספקות ביותר, וצוות השופטים עשה עבודה נכונה וטובה. הענקת הפרס הגדול לסרטו של דן וולמן, "המרחק", איננה רק בחירת הסרט הטוב ביותר שהוקרן במסגרת התחרות, אלא הצהרה המעדיפה את הצניעות, היושר והאמת על הנפיחות, הגסות והיומרה שאין לה כיסוי. "המרחק" הוא סרט יפה ומרגש, ואני מקווה שהוא יזכה גם מחוץ לפסטיבל בהערכה שלה הוא ראוי.

את התחרות עצמה סיימו "ארץ חרשה", סרטה של ארנה בן-דור ניב, שעלילתו מתרחשת במעברת עולים ב-1949, ו"אחרי החגים", סרטו של אמנון רובינשטיין על-פי ספרו של יהושע קנז, שעלילתו מתרחשת במושבה בשרון בשנות ה-30. שני הסרטים סובלים מבעיות דומות, נוטים אל הרגשני המלודרמטי, והבטחות המחשבתית מחליפה בהם את הרגש.

התחרות כולה, למרות הגודש הקולנועי שאפיין אותה, לא הציגה דיוקן מעודד במיוחד של הקולנוע הישראלי העכשווי, וסרטו של וולמן בלט בו אמנם לטובה כמבינה של צלילות, מורכבות ורגש אמיתי. היומרה שלטה ברבים מסרטים אלה, יחד עם הרצון המתיש הזה להיות איכותי בכל מחיר. סרטו של וולמן הוכיח שהאיכות היא זו של מחשבה ורגש.

מוצלחת גם הבחירה ב"איסתיקלאל" של גנאר חסן כסרט התיעודי הטוב ביותר. הסרט עוסק ביחסם של ערביי ישראל ליום העצמאות ויש לו איכויות דומות לסרטו של וולמן: שיקול דעת, תבונה והגינות. אולי אין זו שנה טובה במיוחד לקולנוע הישראלי, אך זו היתה שנה טובה לשופטים.

פעם בחודש מגיע כדור הרגעה לביתם של 280.000 איש

סטודיו כהן (יעקבסון)

מרקחתון מוסף בריאות, עדכני בכל תחומי הרפואה, בתרופות חדשות ובתזונה נכונה.

אם אתה רוצה להגיע עם המוצר שלך לביתם של מאות אלפי קוראים ("הארץ", העיתונים המובילים ברשת שוקן" ומבקרים בבתי מרקחת פרטיים) - פרסם ב"מרקחתון". זהו מוסף בריאות של עיתון "הארץ" בשיתוף איגוד בתי-המרקחת הפרטיים, המופיע פעם בחודש ומביא מאמרים וסקירות על חדשות הרפואה בארץ ובעולם.

במוסף מתפרסמות מודעות של קופות החולים, יבואני תרופות, מכוני בריאות שונים ושרותי בריאות אתה לא יכול להרשות לעצמך לא להיות שם.

הארץ עיתון אחד טוב מול כל הצהוב

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה
של יקירתנו

פלורה (זוהרה) דסה

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון 10.7.94
בשעה 14.30 בבית העלמין בחולון.

אבלים:
בניה: אברהם דסה וב"ב
רוברט דסה וב"ב
יוסי דסה וב"ב
חיים דסה וב"ב
כלותיה, נכדיה וכל בני המשפחה

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתה בשיבה טובה
של אמנו וסבתנו

שבע גרינוולד-טייכר ז"ל

(לידענסק – מונטבידאו – חדרה)

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון, ב' באב תשנ"ד
10.7.94, בבית העלמין הישן בחדרה.
על מועד ההלויה נא להתקשר לטל' 09-580173.
השבעה בבית אייזנברג רח' גורדון 2, דירה 26, הרצליה ב'

בתה וחתנה: בלה ונפתלי אייזנברג
בנה וכלתה: אלי ואסתר גרינוולד – מונטבידאו
הנכדות: סוזי ויורם גבות וב"ב
פטי אייזנברג
רוסאנה וריקרדו גרוס וב"ב – מונטבידאו
מריאלה וסזר נחמן וב"ב – מונטבידאו

לפחות פעם בשנה אתם נזכרים
שיש צורך לטפל בענין.
במצבות שלייפשטיין (1940)
מחלקה לשיפוץ וחידוש מצבות יקיריכם
טל: 03-6476177

ממשלת ישראל
אבלה
על מותה של

שני שרית פרי-גל
הי"ד

אשר נרצחה בפגוע חבלני בחברון

ומשתתפת באבלה הכבד
של המשפחה השכולה

יקירנו

יצחק (איידיק) דוארי (פוצ'טר)

נפטר בשיבה טובה

ההלויה תתקיים היום יום ראשון ב' אב תשנ"ד 10.7.94 בשעה 14:15
בבית העלמין הירקון כביש חוצה שומרון
נפגשים ליד שער הכניסה
יושבים שבעה בבית הבת משפ' ריס רח' שארית הפליטה 59 שכ' דניה חיפה

אבלים:
אשתו: חיה — נכדיו: אורית דלית ואסף
בתו וחתנה: צפורה וסעדיה ריס — נינתו: ליאור
וכל בני המשפחה

ליאיר גרינברג והמשפחה

אתכם באבלכם על מות

האב

חברי מועצת המנהלים
ועובדי ראדא

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו לאחר מחלה קשה של אבינו וסבנו היקר

יוסף (פריץ) בלומנטל ז"ל

הלויה תצא ביום שני ג' באב תשנ"ד 11.7.94 בשעה 12:00 בצהרים,
מבית הלוויות המתחי "אוהל יעקב" שד' רוקח 11 תל אביב (וידינג) לבית העלמין ירקון
(כביש חוצה שומרון)
יושבים שבעה בבית הבן אורי בלומנטל רח' אורדים 37 נוה שרת תל אביב

האבלים בניו, כלתו, נכדיו
וכל בני המשפחה

קשר ישיר
לפרסום מודעות
177-022-7575
מספר אחד
קשר ישיר
לכל העיתונים

חדשות חוץ

ממשלת פיונגיאנג אסרה ריקודים, משחקים ושירה למשך כל השבוע, לאות אבל

בנו הבכור של קים איל סונג: זרים לא יוזמנו להלוויה

מאת סוכנויות הידיעות

קים יונג איל, בנו הבכור של קים איל סונג – מנהיג צפון קוריאה שמת ביום ששי לפנות בוקר מהתקף לב – הודיע אתמול, כי נראה שהלוויית אביו תתקיים ב-17 ביולי. לדבריו, זרים לא יוזמנו להשתתף בה.

התקשורת הצפון-קוריאנית מסרה, כי קים יונג איל יכהן כראש הוועדה המארגנת את ההלוויה.

בהודעת רדיו ששודרה אתמול נמסר, כי בתקופת האבל, שתימשך עד להלוויית המנהיג, ייערכו טקסי זיכרון במשרדים ובמפעלים ברחבי המדינה. הדגלים יורדו לחצי התורן, וייאסרו ריקודים, משחקים, שירה, או כל שעשוע אחר.

נראה כי יורשו של קים איל סונג יהיה בנו הבכור, בן ה-52, למרות שעד כה לא פורסמה הודעה רשמית בעניין מפיונגיאנג.

נשיא דרום-קוריאה, קים יונג סאם, הכריז אתמול, לאחר היוודע הידיעות על מותו של קים יונג איל, על כוננות בצבא דרום-קוריאה החמושה. גם בצבא צפון-קוריאה הוכרזה כוננות. כך מסר בכיר במשרד ההגנה של דרום-קוריאה.

מסיאול נמסר, כי נשיא דרום-קוריאה, קים יונג סאם, הביע צער למשמע הידיעות על מותו של נשיא צפון-קוריאה, ימים ספורים לפני פגישת הפסגה הבין-קוריאנית.

"מנהיגי דרום וצפון קוריאה היו מוכנים לשבת ולדון בנושאים רבים הקשורים לשלום, ובעתיד שתי הקוריאות", אמר קים יונג סאם, בראיון לטלוויזיה של דרום-קוריאה.

מנהיגי דרום וצפון קוריאה היו אמורים להיפגש בפיונגיאנג, בתאריכים ה-25 עד ה-27 ביולי.

מותו של המנהיג הצפון-קוריאני גרר אתמול הבעות תנחומים ממנהיגים בעולם, בצד הבעות חשש, כי המשטר הרופף בצפון-קוריאה ייהפך לבלתי צפוי עוד יותר.

מנהיגי שבע המדינות המתועשות הגדולות, הנמצאים בימים אלה בנאפולי, איטליה, לרגל ועידת הפסגה הכלכלית ג'י-7, הפסיקו אתמול את שיחותיהם, לאחר הידיעה על מותו של המנהיג הצפון-קוריאני.

שלושה ימי אבל בקמבודיה

מנהיגי שבע המדינות הביעו את תנחומיהם לעם הצפון-קוריאני, והדגישו את תקוותם, כי השיחות בנושא תוכנית פיתוח הנשק הגרעיני של פיונגיאנג לא ישובשו.

"אנו מקווים שצפון-קוריאה תמשיך לא אחר התחייבויותיה בתחום הגרעיני. חשוב לנו מאוד שהיא תעשה זאת", אמר אתמול שר האוצר הבריטי, קנת קלארק, בראיון לבי-בי-סי.

לדבריו, "אני מניח שמותו של קים יגדיש את העובדה כי צפון-קוריאה מהווה את אחד הנושאים הדחופים ביותר כאן".

נשיא רוסיה, בוריס ילצין, שהיה בדרכו לנאפולי, הביע אתמול תנחומים לעם הקוריאני. בהודעה שפורסמה במוסקווה אמר ילצין, כי "אני מקווה שהמאמצים שנעשו לאחרונה במטרה לפתור את בעיית תוכנית הגרעין הצפון-קוריאנית ולשפר את היחסים בין הצפון לדרום בחצי האי הקוריאני יימשכו גם בעתיד".

לדברי ילצין, "אנו מקווים שייעשו הצעדים הראשונים לקראת מילוי תקוותם של בני העם הקוריאני לאיחוד של שלום ודמוקרטיה בין הצפון לדרום".

מלך קמבודיה, נורודום סיהנוק, הביע אתמול צער עמוק על מותו של "ידידי הוותיק קים איל סונג", והכריז על שלושה ימי אבל לאומי בקמבודיה.

בהודעה שנשלחה מבייג'ין תיאר סיהנוק את קים כ"אלוף הבלתי מנוצח של האנטי-אימפריאליזם, אנטי-קולוניאליזם, אנטי-ניאו-קולוניאליזם ולוחם למען אי ההזדהות".

שכנותיה של צפון-קוריאה, החוששות מערעור היציבות באזור, הביעו את השתתפותן לאחר מותו של המנהיג.

דובר ממשלת יפאן, קוזו איגראשי, הביע את תנחומי האומה, כי "אני מקווה שלמצב פתאומי זה לא תהיה השפעה שלילית על השלום ועל היציבות בחצי האי הקוריאני".

נשיא הפיליפינים, פידל ראמוס, אמר, כי "בצומת חשוב זה, צו השעה הוא שנישאר בנתיב הדרישה לשלום והמעבר לפעולה לטובת כל האנשים באזור שלנו".

בהודעה שמסרה משרד החוץ של וייטנאם נקבע, כי קים הוא "מנהיג גדול ומכובד, שתרם תרומה מכרעת לשחרור העם הקוריאני ולבניית ארצו".

"העם הווייטנאמי חש צער גדול על מותו של הנשיא קים איל-סונג. אנו רוצים לחלוק עם העם הווייטנאמי הרגשת אובדן גדולה זו", נאמר בהודעה.

בהצהרה שפרסם משרד החוץ הסיני נאמר כי "סין מתאבלת עמוקות על מותו של קים – ידיד קרוב של העם הסיני".

בשבועות האחרונים הדגישה סין את ידידותה עם משטרו של קים איל סונג וביקשה להניא את המערב משימוש בסנקציות כדי לאלץ את צפון-קוריאה לפתוח את מתקניה הגרעיניים בפני צוותי בדיקה בינלאומיים.

עדיין לא ברור כיצד ישפיע מותו של קים על היחסים בין שתי המדינות. אף שהמנהיג נהנה מקשרים אישיים הדוקים עם מנהיגיה של סין, בחוגים בלתי רשמיים נאמר, כי בנו ויורשו של קים אהוד הרבה פחות על מנהיגי סין.

בהצהרה של משרד החוץ הסיני לא הוזכר שם הבן הבכור, אך הובע ביטחון כי תושבי צפון-קוריאה "ילכדו את שורותיהם כדי לבנות את מדינתם, לקיים את השלום והיציבות בחצי האי הקוריאני ולסיים את המשימות שקים איל סונג הניח אחריו".

דאגה בארה"ב מהאפשרות שקים יונג איל יירש את מקום אביו; נחשב אלים ותמהוני

מאת עקיבא אלדר, שליח "הארץ" בוואשינגטון

קים יונג איל, בנו הבכור של קים איל סונג, שככל הנראה יירש את מקום אביו ויהיה לשליט החדש של צפון קוריאה, עלול לעורר בארצות-הברית ובעולם החופשי געגועים לאביו הנוקשה והלא צפוי, קים איל סונג.

קים איל סונג היה השליט היחיד שידעה המדינה הקומוניסטית מאז חלוקתו של חצי האי הקוריאני בשנת 1948, ואנשי ממשל ומומחים בוואשינגטון אומרים, כי הם יודעים מעט מאוד על בנו הבכור ויורשו האפשרי. אולם, די במעט הידוע להם על אישיותו של קים יונג איל, בן ה-52, כדי לעורר בקרבם דאגה יתרה.

קים יונג איל נחשב לתמהוני, הנוטה בקלות להשתמש באלימות. הוא תואר רבות כ"מטורף למחצה" וכ"מנותק מהמציאות". במרוצת 30 השנה האחרונות הוא יצא מארצו פעמיים בלבד, והתרחק ממבקרים זרים, בהם ג'ימי קארטר, שביקש לשוחח עמו בעת ביקורו האחרון בפיונגיאנג.

נשיא ארצות-הברית, ביל קלינטון, החליט להגביר את הלחץ על פיונגיאנג להגיע לסיכומים בעניין תוכניות הגרעין של צפון-קוריאה גם בעקבות החשש שקים ילך לעולמו, ושיורשו העצר יציג עמדות נוקשות ובלתי מתפשרות ביחס לאמצעי הפיקוח של הוועדה לאנרגיה אטומית.

הבשורה על מותו של קים איל סונג הגיעה לוושינגטון שעות אחדות לאחר שנפתחו שם השיחות בין נציגי ארצות-הברית לפקידים צפון-קוריאנים, בעניין האיום הגרעיני בחצי האי הקוריאני.

בוואשינגטון יצפו עתה בחרדה להחלטתו של השליט החדש של צפון קוריאה, אם להמשיך בדיאלוג – שהתאפשר בתיווכו של נשיא ארצות-הברית לשעבר, ג'ימי קארטר. באם יחליט אחרת, הנשיא קלינטון ייאלץ לחדש את מאמציו להפעיל סנקציות כלכליות נגד צפון קוריאה.

מזכיר ההגנה האמריקאי, ויליאם פרי, אמר בשנה שעברה, כי הוא צופה את נפילתה של ממשלת צפון-קוריאה בתוך שנים מעטות. הוא הדגיש אז, כי ארצות-הברית מבקשת להבטיח שההתמוטטות לא תהיה כרוכה בשואה גרעינית.

קלינטון שלח מאירופה "תנחומים כנים" לצפון-קוריאה, והביע תקווה שהשיחות לפתרון הסכסוך הגרעיני-מדיני יימשכו ברוח הנהגה. "אנו מעריכים את מנהיגותו ואת נחישותו בחידוש השיחות בין שתי הממשלות, ואנו מקווים כי הן ימשיכו כפי שהתחילו", אמר קלינטון.

(ע"ד, ע"צ). נשיא ארצות-הברית לשעבר, ג'ימי קארטר, אמר אתמול, כי הוא מקווה שממשיכי דרכו של קים יכבדו את מחויבותו לשלום. "רוזלין ואני מצטערים מאוד על מותו הפתאומי של הנשיא קים איל סונג", אמר קארטר בהודעה שפורסמה בשגרירות ארצות-הברית בטוקיו.

לדברי קארטר, "אנו מקווים ומאמינים כי קים יונג איל והבכירים האחרים בממשל צפון-קוריאה יכבדו את זיכרונו של מי שהיה המנהיג הדגול של מדינתם במשך קרוב ל-50 שנה".

לארצות הברית אין ראיות מהימנות לגבי פשע שהביא למותו של מנהיג צפון-קוריאה, קים איל סונג. כך אמר אתמול היועץ האמריקאי לביטחון לאומי, טוני לייק, לכתבים שהגיעו לפגישת הפסגה של הג'י-7.

לייק ציין, כי ארצות-הברית אינה חוששת מאיום צבאי צפון קוריאני, וכי הנשיא קלינטון החליט שלא להכריז על כוננות בקרב הכוחות הצבאיים האמריקאיים בקוריאה.

לדברי לייק, "אין לנו כל ראיה שתגרום לחשדות. צפון-קוריאה דיווחה שקים מת מהתקף לב, ואין לנו כל הוכחה כי הדבר אינו אמת". לייק הוסיף, כי "ארצות-הברית תמשיך לעקוב אחר המצב מקרוב".

פולחן דתי סביב אישיותו של קים איל סונג

מאת ניצן הורביץ

מעטה כבד של חשאיות אופף את המתרחש בצפון-קוריאה, ובמיוחד את קורות חייהם של קים איל סונג ובנו הבכור, קים יונג איל. במשך שנים ארוכות טרחו מנגנוני התעמולה הרשמיים על יצירת ביוגראפיה מושלמת לשניים, שתתאים למסורת פולחן האישיות. באופן שיטתי טושטשו והועלמו כל הפרטים המביכים או פרטים שאינם עולים בקנה אחד עם קורות חיים של שליטים הרואים עצמם כאלים למחצה.

משום כך קשה מאוד היום לציין במדויק גם פרטים טריוויאליים, כגון מקום הלידה. לפי הפולחן הרשמי, נולד קים יונג איל באתר "המחנה הסודי" בהר פאקדו, משם כביכול ארגן אביו את ההתנגדות לכיבוש היפאני בשנות ה-30 וה-40.

"המחנה הסודי" נפתח ב-'87 והוכרז כאתר חובה לעלייה לרגל לכל אזרחי המדינה. הבאים למקום ממלמלים את השירים הרשמיים, וקוראים בכתובים המספרים כי כאשר נולד קים הבן, "הופיע כוכב זוהר בשמים, מעל ההר, בין אורות מסתוריים וקשת כפולה נפלאה".

קים איל סונג חי בברית-המועצות עד '45, ובנו נולד שלוש שנים קודם לכן בחבארובסק שבמזרח הרחוק הסובייטי. קים הגיע לצפון-קוריאה עם יחידות הצבא האדום.

פולחן האישיות סביב האב והבן עולה על זה שאפיין את סטאלין ואפי' את אנוור הוג'ה האלבני. למעשה המדובר בפולחן דתי של ממש. לשניים מוקדשים רבבות פסלים, אנדרטאות, "אתרים היסטוריים", בנייני ענק וקשתות ניצחון.

קים נולד ב-1912, שנתיים לאחר סיפוחה של קוריאה ליפאן. היפאנים ניצלו באופן אכזרי ביותר את המשאבים וכוח העבודה, ולמעשה היו הקוריאנים עם של עבדים בשירות יפאן. בשנים אלה הקים קים איל סונג את "האיחוד למלחמה באימפריאליזם". ב-'32 הקים בסין את "צבא הגרילה העממי האנטי-יפאני", שהפך ל"צבא המהפכני העממי של קוריאה". אחר כך הקים את "התנועה לחידוש המולדת". מאז התגורר בברית-המועצות ועסק בהכשרת קאדרים לתפיסת השלטון בקוריאה.

ב-'41 אולצה קוריאה להשתתף במלחמה לצדה של יפאן. שישה מיליון חיילים גויסו, כמעט חצי מיליון נהרגו בקרבות ומיליון וחצי נפצעו. ב-10 באוגוסט '45, חמישה ימים לפני כניעת יפאן, נכנס הצבא הסובייטי למדינה. פחות מחודש לאחר מכן נחתו האמריקאים באזור הדרומי.

בוועידת מוסקווה שנערכה בדצמבר הוקמה ועדה משותפת אמריקאית-סובייטית לטיפול בענייני קוריאה. בפועל, המדינה חולקה בין שני אזורי הכיבוש. בפברואר '46 הוקמה בצפון "ועדה עממית זמנית". במאי הוחלו ונכשלו שיחות בין האמריקאים לסובייטים על איחוד קוריאה. קים איל סונג לא בזבז זמן, והחל מבצע בצפון רפורמה אגררית. בתחילת '47 הלאים את התעשייה. באוקטובר, כאשר המלחמה הקרה כבר היתה בעיצומה, התפרקה הוועדה המשותפת, ובאמצע '48 הוקם בצפון הצבא העממי. קים איל סונג הפנה את כל המשאבים לתוכניות ההתחמשות.

כיום הצבא הצפון-קוריאני הוא עצום בגודלו: 1.1 מיליון חיילים, שמונה שנים של שירות צבאי. באוגוסט '48 נערכו בחירות, בלא שהאו"ם הורשה לפקח עליהן. ב-9 בספטמבר '48 הכריזה האסיפה על הקמת הרפובליקה העממית הדמוקרטית של קוריאה, והחלוקה קיבלה תוקף רשמי.

ביוני '50, בתירוץ של "תוקפנות דרומית", פלשו לדרום חמש דיוויזיות צפוניות וכבשו את סיאול. ארצות-הברית התערבה בסכסוך לבקשת האו"ם, וב-7 ביולי נחתו הכוחות המערביים בפוסאן. ידוע כי בעת המלחמה עזב קים איל סונג את המדינה. באוקטובר הגיעו כוחות ארצות-הברית עד הגבול הסיני, אולם כחצי מיליון "מתנדבים" סינים הדפו אותם לאחור.

לאחר התקפות נגד של האמריקאים התייצבה החזית על קו הרוחב 38, שם נקבע קו הגבול. מספר ההרוגים הכללי במלחמת קוריאה מוערך בכ-800 אלף, מהם 300 אלף בצפון ו-200 אלף סינים. ביולי '53 נחתמה שביתת הנשק בכפר פאנמונג'ום, שהיה מאז למקום המפגש של נציגי הכוחות. לאורך קו הגבול הוקם אזור מפורז, שהיה למוקד מתיחות בינלאומי קבוע. בדרום קוריאה הוצבו רבבות חיילים אמריקאים.

סיוט של חקירות ומעקבים

ב-'58 עזבו את צפון-קוריאה החיילים הסינים, וקים המשיך בביצור משטרו. היציאה מהמדינה, גם לבעלי תפקידים רשמיים, נאסרה כמעט לחלוטין. המשטר הצפון-קוריאני הפעיל מערכת ריגול ובילוש הדוקה עד כדי מחנק. כל אמירה שעלולה היתה להתפרש כביקורת על המשטר, תנאי החיים, וכל תלונה שהיא, גררה באופן כמעט מיידי סיוט של חקירות ומעקבים. כל תושב חייב היה לשאת על דש חליפתו את דיוקנו של המנהיג, ובכל בית, משרד, או מקום ציבורי כלשהו חובה היה לתלות את תמונתו של קים כשלצדה מטלית לצורך ניקויה בכל עת.

גולים שונים מעידים, כי הם עצמם התייחסו לקים איל סונג כאל ישות על-אנושית, מעין "אדם עליון". המעטים שזכו לבקר בארמון הנשיאות מספרים על אווירה "פרעונית". הארמון המרכזי, יאנגו-גאק, שוכן כ-30 ק"מ מהבירה. מסילת רכבת תת-קרקעית מובילה מהארמון למשרד בפיונגיאנג. לנשיא ולבנו 3,000 משרתות ו-12 אלף שומרים. בכל הדרכים שמור לבן, הידוע בנהיגתו הפרועה, נתיב המסומן בקו צהוב.

ב-'71 הציע קים איל סונג לפתוח בשיחות עם הדרום. שיחות אלו התנהלו במשך השנים בדרגים שונים. ב-'80 הציע להקים קונפדרציה איחוד שתי הקוריאות עם ממשלה לאומית ואוטונומיה אזורית. ב-'84 ביקר במוסקווה לראשונה מזה 23 שנה. ב-'88, כאשר הגוש הקומוניסטי כולו זועזע מגלי ההדף של הגלסנוסט והפרסטרויקה, פוצצו סוכנים צפון-קוריאנים מטוס נוסעים של הדרום. המתח בין שתי המדינות גבר מאוד, והצפון החרים את אולימפיאדת סיאול.

ב-'90 חלה התקרבות חשובה עם יפאן. ב-'91 התקבל הצפון לאו"ם, אולם סירב להצעת הדרום להכריז על חצי האי הקוריאני כנקי מנשק גרעיני. בדצמבר '91 מונה קים יונג איל למפקד הצבא, ובמבצע הגדול שנערך בפיונגיאנג לרגל יום הולדתו ה-80 של קים איל סונג, נשמע לראשונה קולו של הבן, וזה היה ככל הנראה הסימן, כי האב החליט סופית שבנו יירש את השלטון.

ב-'92 חתמה צפון-קוריאה על הסכם פיקוח על הנשק הגרעיני עם הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית. אולם לאחר מכן סירב הצפון לאפשר לפקחים לבקר באתר הגרעיני ביונגביון, והודיע על פרישתו מהאמנה הגרעינית. בתגובה איימה ארצות-הברית בסנקציות, אולם רק בעקבות ביקורו של ג'ימי קארטר בצפון, לפני שלושה שבועות, הסכים קים איל סונג לקיים שיחות בנושא, ומשלחות משתי המדינות נועדו שלשום בז'נווה.

הפרטים הידועים על קים הבן, בן ה-52, שככל הנראה יירש את מקום אביו, אינם מבשרים טובות לתושבי הצפון. קים יונג איל נחשב לאדם זועף, אימפולסיווי וקפריזי, וככל הנראה מעורער בנפשו.

משמרה צפון-קוריאנית משתחווה בפני פסלו של קים איל סונג בבירה פיונגיאנג, בצילום משנת '90

הודעות בעניין תכנון ובנייה

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי שמעונים

הודעה בדבר אשור תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 6 (11) לחוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990, ובהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר 7/במ/91", השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: רהט שכונה 8 גוש 100012/2, 100013/1 עיקרי הוראות התכנית: יצירת מסגרת תכנונית להקמת אזורי מגורים ע"י קביעת יעודי קרקע ומגבלות והנחיות בניה. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בעתונות ביום 17/01/93 ובילקוט הפרסומים מספר 4084 התשנ"ג עמוד 1701 בתאריך 11/02/93. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שמעונים וכל המעונין רשאי לעיין בה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דנינו
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה מחוז הדרום

הועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2), (1) לחוק התכנון והבניה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה נהריה, לשם התקלה בקו בנין. היתר: תוספת מגורים לבית קיים בקו בנין 2.70 מ' בחזית וצפון מזרח במקום 3.00 מ' המותרים. שטח החלקה: 303 בגוש: 18209 רחוב שביל הברוש 3 עיר נהריה. את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית בעירית נהריה. לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ז'קי סבג
ראש העיריה יו"ר הועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבניה נהריה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה

תאריך: 05/07/94

הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה בקשה לשם אישור הקלה על חלקה מס': 100 בגוש 10054 ברחוב: הגבורים חדרה. תוספת של 6% בניה מעבר לשטח התעסוקה הכולל. כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר הנ"ל במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה, רחוב הלל יפה, את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדויקת. התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

תיק 424
בקשה 940320

נחמיה להב
ראש העיר יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

עירית חיפה משרד מהנדס העיר הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה רח' ביאליק, חיפה טלפון מספר 04-356807

הודעה על פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה בקשה ע"י: אשכנזית בע"מ לאשר תוספת לבנין קיים והקמת בנין מגורים, ברח' יצחק יציב 67, קרית חיים בגוש 11582 חלקה 18. הבקשה כרוכה בהקלה הבאה: 1. עודף שטח בניה מעל למותר. 2. הגבהת קומת עמודים למגורים. אפשר לעיין בבקשה בשעות לפניה ורישוי על הבניה בתיק בנין שמספרו 3126/38/001 בבנין העיריה, רח' ביאליק 3, חיפה, בימים: יום ב' 08.00-11.30 16.00-17.00, יום ד' 08.00-11.30 16.00-17.00. המעונין להגיש התנגדות לבקשה, יפנה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ד"ר י. חס
מהנדס העיר

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי מנשה אלונה

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי לתכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר מ/162 א", אתר תיירות ושרותי דרך, עין שמר. המהווה שנוי לתכנית הבאות: מ/162 עין שמר. השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: עין שמר מערבית לצומת עירון (מסוף לצומת הכניסה לקיבוץ). גוש 10108 חלקות 3, גוש 10108 ח"ח 22, 29, גוש 10114 ח"ח 30, עיקרי הוראות התכנית: * תוספת אזורי בנית. * הגדרת שמושים מותרים. * איחוד חלקות. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בי"פ מספר 4180 תשנ"ד עמוד 1451 בתאריך 30/12/93. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית חיפה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה מנשה אלונה וכל המעונין רשאי לעיין בה, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד"ר חיים קופלמן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז חיפה

מרחב תכנון מקומי שומרון

נמסרת בזאת הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, כי הוגשה בקשה ע"י [illegible] פרוסת מחצבה בגוש 10386 חלקה 88 בבנין אלפרקה שבאושרה יש משום הקלה לעניין מרווח של 1.4 מ' עד 1.8 מ' במקום 3.0 מ' התנגדות מנומקת בכתב, אפשר להגיש תוך 14 יום מפרסום הודעה זאת, לועדה המקומית השומרון (ת.ד. 58, זכרון יעקב 30950)

זהר לוין
יו"ר הועדה המקומית השומרון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "שהם"

[illegible]
פרסום הקלה עפ"י הוראת סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה "שהם" בקשה להקמת בית מגורים בגוש 6814, 6846 מגרש 2232 א שוב שהם שם המבקש כהן מתבקשת הקלה בעלית גג בשטח 23 מ"ר כל המעונין, אם כבעל הנכס או כבעל זכות אחרת, בקרקע, בבנינים או בנכסים הנ"ל, שהתכנית עשויה להשפיע עליהם, יוכל לעיין בתוכנית במשרדי הועדה המקומית הנ"ל בשעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות לתכנית תוך 14 יום מתאריך פרסום זה.

ד"ב שיש
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ובניה, רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 להלן החוק ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6578 חלקה 32 מגרש 2082 רח' עקיבא 90 הקלה המבוקשת בחלוקת דירות בבנינים ללא תוספת שטח בניה וללא תוספת יחידות דיור. במקום 4 דירות בשטח של 120 מ"ר סמוצע מבוקשים 4 דירות בשטח של 127.8 מ"ר ממוצע ע"ח שטח הדירות הנותרות בבנין. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו, רשאי להגיש התנגדות להיתר ההקלה תוך שבועיים מתאריך הודעה זו, לועדה המקומית במשרדי העיריה.

זאב בילסקי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה

הועדה המקומית לתכנון ובניה, רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 להלן החוק ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6578 חלקה 32 מגרש 2079 רח'/הכלנית 19 הקלה המבוקשת בחלוקת דירות בבנין ללא תוספת שטח בניה וללא תוספת יחידות דיור. במקום 2 דירות בשטח של 120 מ"ר ממוצע מבוקשים 2 דירות בשטח של 127.8 מ"ר ממוצע ע"ח שטח הדירות הנותרות בבנין. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו, רשאי להגיש התנגדות להיתר ההקלה תוך שבועיים מתאריך הודעה זו, לועדה המקומית במשרדי העיריה.

זאב בילסקי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה

הועדה המקומית לתכנון ובניה, רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 להלן החוק ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6578 חלקה 32 מגרש 2080 רח' עקיבא 90 הקלה המבוקשת בחלוקת דירות בבנינים ללא תוספת שטח בניה וללא תוספת יחידות דיור. במקום 4 דירות בשטח של 120 מ"ר ממוצע מבוקשים 4 דירות בשטח של 127.8 מ"ר ממוצע ע"ח שטח הדירות הנותרות בבנין. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו, רשאי להגיש התנגדות להיתר ההקלה תוך שבועיים מתאריך הודעה זו, לועדה המקומית במשרדי העיריה.

זאב בילסקי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה

הועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 להלן החוק ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6578 חלקה 32 מגרש 2081 רח' עקיבא 88 הקלה המבוקשת בחלוקת דירות בבנינים ללא תוספת שטח בניה וללא תוספת יחידות דיור. במקום 4 דירות בשטח של 120 מ"ר ממוצע מבוקשים 4 דירות בשטח של 127.8 מ"ר ממוצע ובמקום דירה בשטח של 130 מ"ר מבוקשת דירה בשטח 145 מ"ר ע"ח שטח הדירות הנותרות בבנין. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו, רשאי להגיש התנגדות להיתר ההקלה תוך שבועיים מתאריך הודעה זו, לועדה המקומית במשרדי העיריה.

זאב בילסקי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה

הועדה המקומית לתכנון ובניה מרחב רמת השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 שהוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת השרון בגוש 6416 חלקה 295 ברחוב סוקולוב 81 המסומנת כאזור מגורים מסחרי בקשה לפטור להיתר להקלה באחוזי בניה/קוי בנה בבנית למסחר מגורים ומשרדים ההקלה המבוקשת באחוזי בניה מגיעה ל-11% ובהעברת אחוזי בניה מקומה לקומה בקוי בניה 3.60 מ' בצדדים במקום 4.0 מ' 5.40 מ' מאחור במקום 6.0 מ' כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אישור ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
ת.ב. 114

אפרים חירם
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת השרון

הועדה המקומית לתכנון ובניה מרחב רמת השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון ולבניה תשכ"ה-1965 שהוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת השרון בגוש 6417 חלקה 416 ברח' הנרקיס 11 מלובב 31 המסומנת כאזור מגורים ג בקשה לפטור להיתר להקלה באחוזי בניה/קוי בניה/מס' קומות בבנית בית מגורים הכולל 14 יח"ד דיור ההקלה המבוקשת באחוזי בניה מגיעה ל-11% בקוי בניה צדדים של 3.60 מ' במקום 4.0 מ' במספר קומות בבנית בנין בן 4 קומות מגורים במקום 3 קומות ע"ג קומת עמודים מפולשת כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אישור ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
ת.ב. 234

אפרים חירם
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת השרון

עירית הרצליה חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה, הוגשה על ידי שמואלי ברכה ושאול בקשה המתייחסת לקרקע שבכתובת שלה 118 הרצליה. גוש 6667 חלקה 211 מגרש 1 ומהווה הקלה לגבי הסעוף: באיזור האשור בו מבוקשת ההקלה היתר: הקלה באחוזי בניה עד הקלה עד 6% באחוזי בניה כל המעונין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרדי הועדה המקומית ברחוב בן גוריון 2 בבנין לב העיר, הרצליה, בימים א' ג' ה' 12.00-9.00 ובימי ב' 18.00-16.00 כל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה להקלה הנ"ל רשאי להגיש התנגדות מנומקת בכתב לסשרדי הועדה המקומית תוך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.

אלי לנדאו
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

מרחב תכנון מקומי שומרון

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965, כי הוגשה בקשה להחלקת חלקה 168 בגוש 10073 בבנבר שבאישורה יש משום הקלה לעניין גודל מגרש מינימלי 450 מ"ר במקום 500 מ"ר כפי שנקבע בתכנית ש/276 ההוה על השטח התנגדות מנומקת בכתב אפשר להגיש תוך 14 יום מפרסום הודעה זאת, לועדה המקומית השומרון (ת.ד. 58, זכרון יעקב)

זהר לוין
יו"ר הועדה המקומית השומרון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "שדרות הכרמל" רח' סרי 2 חיפה טלפון 33083

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה (תשכ"ה-1965) ניתנת בזה הודעה כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מורדות הכרמל הגישה על ידי החוש אשר בקשה להקלה בגוש 11208 ח' חלקה 17.13 מ"ר 37 ברחוב האשלים 26 נשר שם המספר התכנית החלה על המקרקעין נשוא הבקשה ג/1096 מהות ההקלה/ תוספת 6% בניה וסטיה מקו בנין צדדי עד 10% הסטיה מת.ב.ע. הנ"ל על השטח. ניתן לעיין בבקשה ללא כל תשלום במשרדי הועדה בשעות הקבלה הרגילות. המעונין להגיש התנגדות יגישה לועדה בכתב מנומק תוך 14 ימים מיום פרסום הודעה זו.

עמר מרדכי יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מורדות הכרמל"

עיריית פתח-תקוה הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

הודעה עלפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת בקשה לפתן הקלה בגוש 6714 חלקה 108 מגרש ברחוב תדהר 1 בינת יסקבוסקי 6 ת.ב. 4862 לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב' בו מותר להקים בנין מגורים בן 4 קומות על קומה מפולשת וחדרים על הגג, 120%. קו בנין לחזית 6 מ'. בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם הקמת בנין בן 4 קומות על קומה מפולשת וחדרים על הגג, והבלטת מסתורות מעבר לקו הבנין להיות ב' 2 מ'. כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל ישאל להגישה לועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

גיורא לב
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי שמעונים

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 6 (11) לחוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990, ובהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר 7/במ/167". המהווה שנוי לתכנית הבאות: מתאר 7/02/223/2 מפורטות 7/03/263, 7/03/264, 7/03/266 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: רהט שכונה 11 גוש 100221 עיקרי הוראות התכנית: יצירת מסגרת תכנונית להקמת אזור מגורים ע"י שינויים ביעודי קרקע וקביעת מגבלות בניה. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בעתונות ביום 10/01/94 ובילקוט הפרסומים מספר 4189 התשנ"ד עמוד 1989 בתאריך 03/02/94. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שמעונים וכל המעונין רשאי לעיין בה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דנינו
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה מחוז הדרום

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי שמעונים

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 6 (11) לחוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990, ובהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר 7/במ/167". המהווה שנוי לתכנית הבאות: מתאר 7/02/248/2 מפורטות 7/במ/321 אר השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: כסייפה שכונה 21 גוש 100300 (בהסדר) חלקות: 7/1, כ/49, כ/18, כ/84 עיקרי הוראות התכנית: יצירת מסגרת תכנונית להקמת אזורי מגורים ע"י שינויים ביעודי קרקע וקביעת מגבלות בניה. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בעתונות ביום 13/02/94 ובילקוט הפרסומים מספר 4209 התשנ"ד עמוד 2728 בתאריך 10/03/94. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה שמעונים וכל המעונין רשאי לעיין בה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דנינו
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה מחוז הדרום

חוק התכנון ובניה התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי ט. תכנון מקומי מחוף

הודעה בדבר הפקדת תכנית תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז חיפה ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה ט. תכנון מקומי מחוף מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר ג/1163" חוות בריאות בעירית הכרמל" המהווה שינוי לתכניות הבאות: ג/626 סנטוריום בעירת הכרמל. השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: גוש 11734 חלקות 262, 261, 260, 268 וחלק מחלקה 269, פארק הכרמל. עיקרי הוראות התכנית: הגדלת זכויות בניה. כל המעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע ע"י התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו בתאומות, למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז חיפה רח' חסן שוקרי 11 חיפה 31048 טלפון: 04-816222 המתנגד ימציא העתק התנגדותו למשרדי הועדה המקומית. ט. תכנון מקומי מחוף. התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

ד"ר חיים קופלמן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז חיפה

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי יוחם

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 6 (11) לחוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990, ובהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר 26/במ/1/ד". המהווה שנוי לתכניות הבאות: מתאר מס' 107/02/26 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: ירוחם שכונה צפונית גושים 39073, 39749 חלקה 2 וחלק חלקות 8, 4, 39832 עיקרי הוראות התכנית: יצירת מסגרת תכנונית להקמת שכונת מגורים ע"י קביעת יעודי קרקע ומגבלות בניה. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בעתונות ביום 30/06/93 ובילקוט הפרסומים מספר 4118 התשנ"ג עמוד 3187 בתאריך 08/06/93. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירוחם וכל המעונין רשאי לעיין בה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דנינו
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה מחוז הדרום

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי חיפה

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, מחוז חיפה ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה חיפה מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר חפ/1745 ב", שכונת רמת יוסף אלון המערבית. המהווה שנוי לתכניות הבאות: חפ/1745 רמת יוסף אלון, חפ/1050 קרית רמה מזרחית, חפ/1050 ב' קרית רמה מזרחית, חפ/1050 ב.ב' קביעת שטח בניה המותר למגורים חפ/400 תכנית מתאר של חיפה. השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: חיפה מערבית לרחוב אינשטיין, סמוכה לרחוב המשוריין והמסוע לשכונת רמת אלון גוש 11196 חלקות 3, גוש 11196 ח"ח 42, גוש 11198 חלקות 88, 89, 91, 94, 95, 96, 98, 99, 100, 101, 102, 104 גוש 11196 חלקות 103, 118, גוש 11198 ח"ח 90, 92, 93, 96, 97, 100, 101, 104, 105, 108, 109, 119, 120, 123, 147, גוש 11198 חלקות 93, 95, 96, 98, 99, 100, 101, גוש 11199 ח"ח 92, 94, 97, 98, 102, 103, 104, 105 גוש 11199 ח"ח 106, 107, 108, 110, 118, עיקרי הוראות התכנית: * הכנת תכנון מפורט להזק השטחי הכלול בתחום תכנית חפ/1745 לצורך הקמת שכונת מגורים של כ' 150 יח"ד תוך כדי: קביעת הנחיות אשר אפשרו קבלת היתר בניה במקום. התוויית דרך ביחס להלקות וחיבור לרח' הנבט קיים. והקצאת שטחים לגנון ציבור ושטח ציבורי פתוח. * הגדלת שטח הבניה המותר ביחידה הקיימת ברוח הנבט תוך כדי קביעת קו בנין חדשים להסטפת המתוכננת. כל מעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו בתאומות, למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז חיפה רח' חסן שוקרי 11 חיפה 31048 טל: 04-816222 המתנגד ימציא העתק התנגדותו למשרדי הועדה המקומית, חיפה ביאליק 3 חיפה 31040 טל: 04-356356 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

ד"ר חיים קופלמן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז חיפה

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי אפקים

הודעה בדבר אשור תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 6 (11) לחוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן-1990, ובהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, בדבר אשור תכנית, המהווה שנוי תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר 2/במ/146/1/ד". המהווה שנוי לתכניות הבאות: 2/במ/146 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: אופקים שכונת מישור הגפן גוש 100212 (בהסדר) עיקרי הוראות התכנית: שינוי שטחי הבניה באזור מגורים א' ובתוספת הבנוי במגרשים מס' 1-156, 172, 171, 262-267, 262-269, 268-275, 276, 280-282. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בעתונות ביום 09/02/94 ובילקוט הפרסומים מספר 4190 התשנ"ד עמוד 2067 בתאריך 08/02/94. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הועדה לבניה למגורים ולתעשיה, במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אופקים וכל המעונין רשאי לעיין בה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שלום דנינו
יו"ר הועדה לבניה למגורים ולתעשיה מחוז הדרום

חוק התכנון ובניה, התשכ"ה-1965 מרחב תכנון מקומי הגלבוע

הודעה בדבר הפקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז צפון ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה הגלבוע מופקדת תכנית המהווה שנוי תכנית מפורטת הנקראת: "תכנית מספר ג/8451 המהווה שינוי לתכניות הבאות: משי"צ 15 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: יזרעאל גוש 20673 חלקות 6, גוש 20674 חלקות 4, עיקרי הוראות התכנית: שנוי יעוד משטח למבני משק לשטח תחנת תידלוק ושרותי דרך. כל מעונין רשאי לעיין בתכנית, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו בתאומות, למשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה, מחוז צפון קרית הממשלה נצרת עילית 17000 טל: 06-508508 המתנגד ימציא העתק התנגדותו למשרדי הועדה המקומית, הגלבוע ד.נ. גלבוע 18120 טל: 06-531777 התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובלווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

אפרים קרייצלר
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז צפון

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

חדשות חוץ

ועידת הג'י־7 התחייבה לתת סיוע מיידי של 200 מיליון דולר לסגירת הכור בצ'רנוביל

מנהיגי שבע המדינות המתועשות התחייבו לחדש את המאמצים לצמצום ממדי האבטלה בעולם

מאת דפנה הררי
וסוכנויות הידיעות

שבע המדינות המתועשות הגד־לות ביותר בעולם דחו אתמול הצעת סחר חופשי של ארצות הברית, אך התחייבו לחדש את המאמצים להת־מודדות עם האבטלה בעולם, שהגי־עה לממדי שיא.

במנשר שפרסמה ועידת הפסגה הכלכלית, נאמר כי המדינות המש־תתפות בפסגה ימשיכו במאמצים לבטל את מחסומי הסחר העולמיים. עם זאת, נוסח החלטה זו היה רחוק מההצעה האמריקאית להתחיל בסבב חדש של שיחות סחר עולמיות, במט־רה לטפל במחסומים מוגדרים במגז־רים חשובים, כמו טלקומוניקציה ושירותים פיננסיים.

מנהיגי המדינות התחייבו לתקוף מחסומים לצמיחת ההעסקה ולקדם הכשרה מקצועית, כאמצעי להוריד את רמות השיא של האבטלה.

"האבטלה נותרה גבוהה מדי, כש־רק במדינותינו יש 24 מיליון מובט־לים", נאמר בהצהרה משותפת שפרסמו המנהיגים. "זהו בזבוז שאין לקבלו".

נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, ומנ־היגי גרמניה, בריטניה, צרפת וקנדה, צפו בראש ממשלת איטליה, סילוויו ברלוסקוני, שהקריא את מנשר הסי־כום בתאטרון בנאפולי, בארמון שבו התקיימו הפגישות.

במנשר לא הוזכר מצבו הקשה של הדולר, שצנח לאחרונה לשפל חסר תקדים לעומת הין היפאני בשוקי העולם.

מקורות בפסגה אמרו, כי ארה"ב וצרפת רצו לכלול הבהרה על הדולר במנשר הסיום, אך מדינות אחרות התנגדו לכך.

לאחר הקראת המנשר, נועדו מנהי־גי מדינות המערב עם נשיא רוסיה, בוריס ילצין, לדיון על מצב אי הוודאות שנוצר עקב מותו של קים איל סונג, נושא שצפוי להיות בראש סדר היום.

הצעתה של ארה"ב לפתוח בסבב חדש של שיחות סחר נדחתה, בעיקר בשל התנגדותו הנמרצת של נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן. מיטראן טען כי על המדינות לזכות באישור תחיקתי להסכם שהושג בשנה שעב־רה על פתיחת השווקים, לפני שיתחילו בסבב חדש של שיחות. קלינטון משך את הצעתו ודווח כי אמר לשותפיו לדיונים, כי יעלה הצעה זו בוועידת הפסגה שתתקיים בשנה הבאה בהאליפקס שבנובה סקוטיה, קנדה.

בנוסח הסיומי של המנשר הזכי־רו המנהיגים את נחישותם לאשרר את ההסכם, שעליו חתמו 123 מדי־נות, עד סוף השנה, כדי ליצור ארגון סחר עולמי חדש ב־1 בינואר 95'.

במסגרת הסיכום הפוליטי של היו"ר התורן של ועידת שבע המדי־נות המתועשות, אשר יתפרסם היום בסיום הדיונים בנאפולי, צפויה להיכלל התייחסות אל מעורבותה של איראן במימון פעולותיהם של ארגוני טרור. בשלב זה עדיין לא ברור מה יהיה הנוסח בו ישתמשו ראשי שבע המדינות בהתייחסותם לעניין, אך ידוע ששר החוץ הבריטי, דאגלס הרד, העלה את הנושא במה־לך השיחות שהתקיימו אתמול בין שרי החוץ, ושהושגה הסכמה בעניין שיש להסב תשומת לב לנושא.

הבריטים טוענים שבידיהם הוכ־חות ברורות לכך שאיראן נמצאת בקשרים עם האיי־אר־איי, הצבא האי־רי הרפובליקאי, וכי קשרים אלה הביאו לגירושו של דיפלומט איראני מבריטניה לפני כמה חודשים. איראן מכחישה קשרים אלה מכל וכל. לפי פרסומים בלונדון, האיראנים עשו לפני שנים אחדות ניסיון לעניין את האיי־אר־איי בעסקה, בה יקבל הארגון כמות גדולה של נשק, תחמושת, וכ־סף (מקורות אמינים מטעים), במטרה לסיוע בהבאתם להורג של מתנגדי השלטון האיראני באירופה. האיי־אר־איי לא נענה להצעה, אך הקשרים בין איראן לאיי־אר־איי נמשכו, ושי־רותי הביון הבריטיים טוענים שבידם הוכחות למספר פגישות שהתקיימו בין נציגים איראנים בכירים לבין הנהגת האיי־אר־איי.

בריטניה הובילה בעבר לשורה של החלטות נגד איראן בוועידות קודמות של המדינות המתועשות, אך הן התקבלו רק בצורה חלקית, שכן חלק ממדינות האיחוד, ביניהן גרמניה, אינן מוכנות להפסיד את הקשרים הכלכליים עם איראן, המב־טיחים לקופתן סכומי כסף גדולים.

מקורות בלונדון מעריכים, שהצ־הרתם של ראשי שבע המדינות המ־תועשות לא תהיה חריפה מהצהרות קודמות, ולא תכלול קריאה לפעולה מעשית כלשהי.

כמו כן התחייבו המנהיגים להעני־קים סיוע בהיקף של 200 מיליון דולר, כדי לסגור באופן סופי את הכור הגרעיני בצ'רנוביל שבאוקראינה, שבו אירעה ב־86' התקלה הגרעינית החמורה ביותר בהיסטוריה. סכום זה תואר כמקדמה, שבעקבותיה יינתן לאוקראינה סיוע כספי נוסף.

לאחר "תמונת מחזור" מסורתית, חידשו המנהיגים את דיוניהם. בצי־לום המחזור שהתקיים בבוקר, נפקד מקומו של ראש ממשלת יפאן, טומיאיצ'י מוריאמה, שהחל את כהונתו רק לפני שבועיים. מוריאמה בן ה־70 הובהל לבית החולים, לאחר שחש ברע בארוחת ערב רשמית שלשום בלילה. הוא נשאר אתמול בבית החולים, לטיפול בהרעלת קי־בה.

נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, לוחץ את ידו של ראש ממשלת איטליה, סילוויו ברלוסקוני

יומן

מותו של רודן

מאות הרופאים שעמדו לשירותו האישי של "המנהיג הגדול" במסגרת "המכון לאריכות ימים" בפיונגיאנג, ואשר מטרתם היחידה היתה להאריך ככל האפשר את חייו (וחיי בנו), הגיעו לקצה גבול יכולתם. קים איל סונג, בן 82, השליט הוותיק בעולם, מת משלשום מהתקף לב, על־פי הידיעה הרשמית. קים שלט בצפון־קוריאה באגרוף ברזל מעת הקמתה, לאחר מלחמת העולם השנייה, ועד היום. הביוגרא־פיה הרשמית שלו – חומר לימוד חובה בכל בתי הספר בצפון־קוריאה – מספרת שהגיע לצפון עם הצבא הרוסי בסוף המלחמה.

העולם, בעזרתו האדיבה של ג'ימי קארטר, יכול היה להציץ באופן נדיר בקים ובגוף ממלכתו לפני שלושה שבועות. בעקבות המפגש נאות קים לחדש את השיחות עם ארצות הברית על התוכנית הגרעי־נית של צפון־קוריאה המטרידה את הקהילה הבינלאומית. הדיונים החלו ביום שני בז'נווה, אך נדחו עקב המוות. קים אף הסכים לפסגה ראשונה עם עמיתו הדרום־קוריאני, שהיתה אמורה להתקיים החודש בפיונגיאנג. כעת לא ברור מה יעלה בגורלן של היוזמות הללו, שהולידו בהן תקוות מרובות כל כך.

לקים יש אמנם יורש רשמי: הבן, קים ז'ונג איל, בן 52, "המנהיג היקר". אולם זה זמן רב שרווח אי־ודאות באשר לתהליך הירושה. קים הבן, למרות שדובר בו רבות, בעיקר על־ידי מערכת התעמולה הצפו־נית, כמעט ולא הופיע בציבור או דיבר ישירות לעם, ומעט מאוד ידוע על אישיותו מעבר לחומר הלימוד הנלמד באריקות ורבות. מאז התמוטטות הגוש הקומוניסטי סבלה צפון־קוריאה ממצוקה כלכלית קשה, אולם הדבר לא גרם לריכוך כלשהו במשטר האימים. המדינה הוסיפה להתחמש ככל יכולתה והשלטונות הגבירו את פולחן האישי־ות ו"דת הציות". מסע הטיהורים הבלתי־פוסק הקשה מאוד על ארגון התנגדות כלשהי למשטר, ומשום כך היתה מקובלת בשנים האחרונות ההערכה, כי רק עם מותו של קים איל סונג עשוי להתחולל במדינה המסוגרת הזו שינוי פוליטי.

במדינות האזור נמסר אתמול, כי למרות הכוננות הגבוהה שהוכרזה במנגנוני הביטחון הצפון־קוריאניים, אין סימנים להפיכה או למשהו בדומה לכך. גם כוחות הדרום הועמדו בכוננות, ובסיאול עוקבים בדריכות רבה אחר ההתפתחויות בצפון ומקווים לקריסתה של השוש־לת הקומוניסטית הראשונה בעולם.

ניצן הורוביץ

מכונית המנהלים של רנו
סיפור הצלחה אירופאי!

למי שרוצה להרגיש מנהל על הכביש:

רנו 21 - שיא של נוחות, אלגנטיות ועוצמה אדירה, מרחב פנימי גדול במיוחד, כורסאות ישיבה וכסא מתכוונן, חלונות חשמליים, נעילה חשמלית בשלט רחוק, אפשרות לתיבת הילוכים אוטומטית אלקטרונית בת 4 הילוכים, הגה כח, מזגן מקורי חזק עם בקרת אקלים, מנוע רב עוצמה, הזרקת דלק רב נקודתית, ממיר קטליטי (דלק נטול עופרת).

מחיר החל מ-
69,950 ש"ח

בואו עוד היום לאולמות התצוגה של רנו, הזמינו את ה"מספר 1" שלכם,
ותהנו מתנאי אשראי עד 70% מערך המכונית ועד 3 שנים. המחיר כולל מע"מ ואינו כולל מס בולים לפי מחירון מס' 94-008 מיום 28.6.94

■ תל אביב - ריבל 22 טל' 03-6394848 ■ חיפה - צומת וולקן שדרות ההסתדרות 163 טל' 04-723294-5
■ ירושלים - הרי הכבשים 15 אזור התעשיה תלפיות טל' 02-786633
■ רכב חיפה - יפו 32 חיפה טל' 04-510296-8
■ טבריה - א.ר. אוטוספורט בע"מ, יהודה הגדי, אזור התעשיה טל' 06-790483
■ רחובות - טל' 08-362002/5
■ באר שבע - עמינל רח' הפלדה, אזור התעשיה עמק שרה טל' 07-270911-3
■ הרצליה-קרמר, סוקולוב 99 טל' 09-572911,584686
■ אשקלון-אלבי את מנשה בע"מ א.ת. צפוני טל' 07-750757
■ אילת - טל' 07-378025
■ נצרת-אליאס ב. זהר בע"מ בנין פורמה טל' 06-571305
■ נתניה - אזור התעשיה רח' פנקס טל' 09-340404
■ פתח-תקוה - "המוסך מרכזי" ניסים את ישראל 1994 בע"מ, אלכסנדר ינאי 18 טל. 03-9347282, 9312508
■ חדרה - "חיים בורקין" תחנת דלק פז, צומת חדרה טל' 06-337699
■ כפר סבא - מוסך רון השע"ש בע"מ פינת החרושת 6 א.ת. ב. טל' 09-956764, 956827
■ אשדוד - טל' 08-521713
■ ק. גת - טל' 07-811534

בני משה קרמו
177-0224848

RENAULT

בית המשפט בלוס אנג'לס: די בראיות שהוצגו כדי להעמיד את סימפסון לדין

מאת עקיבא אלדר
שליח "הארץ" בוואשינגטון

השאלה אם או־ג'יי סימפסון רצח את גרושתו וידי־דה לא תרפה מאמריקה גם בחודשים הבאים – כך קבעה שלשום שופטת בית המשפט העירוני בלוס אנג'לס, קתלין קנדי־פאואל, לאחר שהתרשמה כי די בראיות שהציגה התביעה כדי להעמיד את שחקן הפוטבול לדין ולהשאירו במעצר.

רוב הפרשנים שניתחו את שלב הקדם משפטי באמצעי התקשורת, סבורים כי הראיות שהציגה הת־ביעה לא יספיקו כדי לשכנע את חבר המושבעים לשלוח את סימפסון לגרדום.

התביעה תחליט בשבועות הקרובים בשאלה אם לדרוש עונש מוות, או להסתפק במאסר עולם בלא אפשרות של שחרור מוקדם. עד ספטמבר – המועד הצפוי לפתיחת המשפט – יצטרך בית המשפט למצוא 12 איש, שלא נחשפו למבול הפרשנויות המציף את אמריקה זה שלושה שבועות, ולמנותם כמושבעים. התובע המחוזי בלוס אנג'לס, גיל גרסטי, אמר בסוף השבוע כי הוא מאמין שאפשר יהיה למצוא מושבעים אובייקטיוויים.

התובע המחוזי הדגיש, כי החקירה נמשכת במאמץ להשיג ראיות נוספות כדי לבסס את כתב האישום נגד סימפסון. מומחה מטעם התביעה העיד בשלב הקדם משפטי, כי מאפייני הדם של סימפסון זהים למאפיינים הגנטיים של סימני דם שנמצאו בעקבות הנעל אשר התגלו במקום הרצח ולאורך שביל ביתה של גרושתו. העד ציין, כי רק לאחד מכל 200 בני אדם יש שילוב דומה של תכונות דם. בחקירה הנגדית אמר העד, כי משמעות הדבר שטיפות הדם אשר נמצאו במקום הרצח יכולות להיות שייכות ל־40 עד 80 אלף מתושבי לוס אנג'לס. הצדדים מצפים עתה לתוצאות של בדיקה גנטית מורכבת של דגימות הדם ממקום הרצח.

עדותו של חוקר נוסף, שניתח את החתכים בגופם של הקרבנות, לא היתה חד־משמעית, שכן המומחה לא הוציא מכלל אפשרות כי הרוצח השתמש בסכין שונה מזו אשר תיאר זבן, שהעיד כי סימפסון רכש אצלו סכין ארוכה זמן קצר לפני הרצח.

עדות המאשרת כי בחדר המלון שבו שהה סימפסון בשיקאגו שעות אחדות אחרי הרצח נמצאו שברי כוס זכוכית, תקשה על התביעה לבסס את כתב האישום על סימני הדם שנמצאו במכוניתו ועל כפפה שנלקחה ממקום הרצח.

ההגנה טוענת, כי סימפסון נפצע מאותם שברים ומוסיפה לטעון לחפותו. פרקליטיו של סימפסון צפוי־ים לערער בפני בית המשפט העליון של קליפורניה על החלטת השופטת העירונית להתייחס לראיות שנ־לקחו מביתו של סימפסון בלא שהשוטרים הצטיידו בצווי חיפוש.

פניו של סימפסון נשארו קפואים בעת הדיון בבית המשפט, לבד מהתרגשות שאחזה בו למשמע תיאור מפורט של רצח גרושתו. העיתונים דיווחו בהרחבה רבה על דמעה שנצצה בזווית עינו של הכוכב, שחגג אתמול בכלא את יום הולדתו ה־47.

תימן תכונן ממשלה חדשה, בהשתתפות מתונים מהדרום

(ע"ר). ממשלת תימן היושבת בצנעא, מנהלת התייעצויות על כי־נון ממשלה לאומית מאוחדת חדשה, לאחר תבוסת הפורשים הדרומיים, מסר אתמול מקור רשמי.

אותו מקור אמר, כי בממשלה הח־דשה יכהנו חברים מתונים במפלגה הסוציאליסטית של מנהיג דרום תי־מן, עלי סאלם אל־ביד. אל־ביד ברח מדרום תימן יחד עם רוב הבכירים במשטר החדש שניסה לכונן בדרום תימן, לאחר פרוץ המלחמה לפני כחודשיים.

סגן נשיא דרום תימן, עבד אל רחמן א־ג'פרי, הגיע לג'יבוטי ביום ששי והודיע, כי הוא ומנהיגים אח־רים בדרום תימן יצאו מעדן "באורח זמני", כדי למנוע את הרס העיר על ידי כוחות הצפון.

"קיבלנו החלטה היסטורית לסגת באורח זמני... העניין של עמנו לא מת", אמר א־ג'פרי, לאחר שהגיע לג'יבוטי מעדן, שנפלה בידי הכוחות הנאמנים לנשיא צפון תימן, עלי עבדאללה סאלח.

כשנשאל א־ג'פרי לאן מועדות פניו לאחר שיעזוב את ג'יבוטי, אמר: "כל הדרכים מובילות לעדן". "לא עזבנו כדי לראות כיצד בני עמנו מתחסלים, אלא כדי להפסיק את העוול ממנו הם סובלים", השיב בת־גובה לשאלה למה יצא מעדן ביחד עם מנהיגים אחרים של דרום תימן.

א־ג'פרי האשים את נשיא צפון תימן בניסיון להכניע את עדן באמצ־עים בלתי אנושיים ובלתי חוקיים, לאחר שניתק את מקורות המים והפ־גיז את תחנת הכוח שלה.

א־ג'פרי מתח ביקורת על התגו־בה הבינלאומית המאוחרת למלחמה בתימן. "אנו כואבים על הדרך בה הקהילה הבינלאומית גררה רגליה נוכח המלחמה. הם קראו להפסקת אש כאשר ידעו שלצד השני אין כל כוונה להיענות לקריאות אלה", אמר.

4 נהרגו בחבל נאטאל בדרא"פ

(ע"ר). ארבעה אנשים נהרגו בפרו־בינציה קוואזולו־נאטאל, עם התחדש האלימות בדרום אפריקה, מסרה המשטרה אתמול. בין ההרוגים היה מנהיג מקומי של מפלגת האינקאתה, שנורה סמוך לכפר הנופש מארגייט שלחוף האוקיינוס ההודי.

האלימות הפוליטית בדרום אפרי־קה שככה לאחר הבחירות באפריל, אך התחדשה לאחר שמנהיג מקומי של אינקאתה נרצח ביום שלישי. מאז נהרגו לפחות שמונה אנשים ומא־ות נותרו חסרי בית באזורי השחו־רים ובעיירות הסמוכות למארגייט.

מקורות המקורבים לממשל מסרו, כי פליטים נמלטו אתמול משני אזו־רים כפריים הקרובים למארגייט.

ארגוני שלום טענו כי שנות המא־בק הותירו יותר מחצי מיליון פלי־טים באזור, והוסיפו כי ממשלתו של הנשיא נלסון מאנדלה צריכה להק־דיש מאמצים רבים יותר לפתרון בעיית הפליטים.

בקצרה

● איסלאמבאד. טילים שנורו על ידי כוחות המתנגדים לנשיא, בור־האנודין ראבאני, נפלו בבירת אפג־ניסטאן, קאבול, ביום ששי. הטילים גרמו למות 12 בני אדם ולפציעתם של 54 נוספים, כך נמסר בשידור מרדיו קאבול. (ע"ר)

● בלפאסט. פגז מרגמה שהתפוצץ במערב בלפאסט ביום ששי, גרם לפ־ציעתם של מספר חיילים ושוטרים, כך הודיעה משטרת בלפאסט. דובר המשטרה לא מסר את מספר הנפג־עים, הוסיף כי עדיין לא ברור אם אנשי המחתרת האירית אחראים לפיגוע. (ע"ר, ע"צ)

● בון. ממשלת גרמניה החליטה בי־ום ששי לקצר את שירות החובה הצבאי מ־12 חודשים ל־10 חודשים. הרפורמה מבוססת על הצעה של שר ההגנה הפדראלי, פולקר רוהה, וכול־לת קיצוץ 30 אלף חייל מכוח האדם הצבאי. (ידפ"א־י)

● מרכז האו"ם. ריצ'ארד גולדסטון, השופט הדרום־אפריקאי שניהל את החקירות בקשר למעשי אלימות ופ־עולות חשאיות של כוחות הביטחון בארצו, יתמנה לתובע הראשי של טריבונאל האו"ם לפשעי מלחמה ביוגוסלביה לשעבר. מזכיר האו"ם, בוטרוס גאלי, הביא את שמו של גולדסטון בפני חברי מועצת הביט־חון, ומצפים כי הם יאשרו את המינוי ביום ששי. (ע"ר, ע"צ)

היום הסיבוב השני של הבחירות לנשיאות באוקראינה ובבלארוס

מאת איזבלה גינור

בבלארוס ובאוקראינה יתקיים הי־ום הסיבוב השני של הבחירות הישי־רות לנשיאות המדינה העצמאית. בחירות אלה, שתוצאותיהן מוכרעות היום, הן הבחירות הישירות הראשו־נות במדינות אלה, ועשויות להיות גם האחרונות.

שתי המדינות הסלאוויות, שמנ־היגיהן חברו עם בוריס ילצין לפרק את ברית המועצות ולהקים במקומה את חבר המדינות העצמאיות, עלו־לות להיות הראשונות שייקלטו חז־רה אל ברית המועצות המתחדשת.

מבלארוס כמעט נחסך הסיבוב השני, כאשר המועמד הפופוליסטי אלכסנדר לוקשנקו הפתיע עם למע־לה מ־45% מהקולות בסיבוב ראשון, ונראה כי תידרש הפתעה נוספת כדי למנוע ממנו את הנשיאות היום. לו־קשנקו פיזר הבטחות לרווחה חבר־תית, ועלילות בדבר התנכלויות לביטחונו, בסגנון המזכיר את ולדי־מיר ז'ירינובסקי ברוסיה.

המועמד המתחרה, ראש הממשלה ואצ'סלאב קביץ', שיזם כאחרונה אי־חוד מוניטארי עם רוסיה, הגיע בסי־בוב ראשון רק ל־17% מהקולות. כדי לחזק את סיכוייו, בא למינסק ראש ממשלת רוסיה, ויקטור צ'רנומירדין, והבטיח את זירוז האיחוד, שיסמל שעבוד כלכלי מלא לרוסיה ולמדינ־יותה. באיחוד זה עדיין ניתן לראות שחזור מסגרותיה של ברית המועצות לשעבר. לעומת זאת, מסמל לוקשנ־קו איחוד מסוג אחר: אנשלוס, והיי־נו, סיפוח שהוא אובדן הישות המדינית הנפרדת.

באוקראינה, המרוץ בין הנשיא הנוכחי, ליאוניד קראבצ'וק, לבין ראש ממשלתו לשעבר, ליאוניד קוצ'מה, צמוד. כל תוצאה טומנת בחובה סכנה. אם יישאר קראבצ'וק בתפקידו, בעיקר בזכות התמיכה הנ־רחבת שיש לו במערב הלאומני של אוקראינה, עלולה המחלוקת עם רו־סיה סביב הנטיות הבדלניות של קרים ודונבאס, המאוכלסים במיעוט רוסי גדול, להגיע לכלל עימות אלים.

אם ייבחר קוצ'מה, בעיקר בעזרת קולותיהם של בדלנים ושל המתגעג־עים לשלטון הסובייטי עקב המשבר הכלכלי, עלול העימות להיווצר בתוך אוקראינה עצמה, עד כדי מלח־מת אזרחים. לשני הצדדים יש מילי־ציות חמושות.

בשתי המדינות אין לאיש מהמת־מודדים פתרונות כלכליים משכנ־עים. שתיהן נקלעו לשיתוק מדיני בשל מאבק בין הנשיאים לבין הפרל־מנטים. בשתיהן לא יצאו מוניטין טו־בים במיוחד לעצמאות, ואפשר שלא יהיה צורך במלחמה כדי שיחזרו חז־רה אל חיקה של אמא רוסיה.

הארץ

יום ראשון ב' באב התשנ"ד
10 ביולי 1994

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212
ת"ד 233 תל אביב 61001 פקס 6810012 מערכת, 6815857 הנהלה, 6815859 מודעות
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2, טל' 02-254245, ת"ד 273 י-ם 91002 פקס 02-254249
חיפה: רחוב נורדאו 20, טל' 04-6231667, ת"ד 5259 חיפה 31052 פקס 04-670715
שירות חלוקה למנויים 03-5121333, 03-5121344 מודעות לתו ודרושים 03-6382020
המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי   עורך המשנה: יואל אסתרון
גרשום שוקן, העורך 1939-1990

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken St., Tel (03)5121212, Fax 6810012

שבס ואחריותו של רבין

מנכ"ל משרד ראש הממשלה שמעון שבס אינו יכול להתגונן רק במחאה שולקה לו מבקרת המדינה על גילוי לבו בעת מתן עדותו על המחלוקת בין השר משה שחל לבין מפכ"ל המשטרה לשעבר יעקב טרנר. העדויות החריפות של המבקרת כלפי שבס והגב בחשיבותן הציבורית מן המחלוקת בין שחל לטרנר. "במעורבותו הפעילה בשיחה, ובייחוד בהצגת הבקשה בשמו של דרעי לעריכת שינויים בצוות החקירה, הוא חרג, לדעתי, כמנכ"ל משרד ראש הממשלה מגבולות המותר וההולם את תפקידו ומעמדו", קבעה מבקרת המדינה.

הדעת נותנת כי הלחצים והשדולות שהופעלו לשנות ולרכך את חקירתו של אריה דרעי במשטרה היו רבים ומגוונים. סביר להניח כי לא המנכ"ל שבס בלבד ניסה את כוחו בכך; רק בדרך מקרה – כפועל יוצא מחקירה בעניין אחר – נחשפה עובדת מעורבותו התמוהה בחקירת המשטרה.

עיון בדין וחשבון של מרים בן פורת מאשר פיסות מידע שהצטברו מאז תחילת כהונתו של מנכ"ל משרד ראש הממשלה: שבס לוקה בפעילות-יתר מזיקה, החורגת במידה ניכרת מכל מה שמותר ואפשרי במשטר דמוקרטי תקין.

הכללים החלים על כל עובדי המדינה, יש ליישמם במיוחד במשרד ראש הממשלה. שמעון שבס התיר לעצמו להתפלמס בפומבי עם שרים ולגעור בהם: הוא נזף בשרים בייגה שחם, יעקב צור ובנימין בן אליעזר; לעתים מזומנות נואל להציג את דעותיו כחלופה לעמדתם של שרים ולא רק כעזר לצדם, כפי שמצופה ונדרש מפקידים בכירים: לשר שחל חלק ציונים ("שחל אולי הסכן ופתרן, אבל שקרן הוא לא"). בשום דמוקרטיה מערבית אין פקיד שיתבטא בראש חוצות על שרים כפי שעשה שבס ויישאר בתפקידו.

בהיותו ראש האופוזיציה נאבק מנחם בגין נגד הטלת האחריות למדיניות הממשלה על כתפי הפקידים. הוא הטיף לעמיתיו בליכוד להימנע מכל מחלוקת עם עובדי המדינה. לא הם נושאים באחריות אלא השרים הממונים עליהם.

בממשלתו של יצחק רבין השתרשו נוהגי שלטון וסגנון בלתי נסבלים. לא רק האופוזיציה תוקפת את הפקידים. השרים, וראש הממשלה בראשם, לא נרתעים מלמתוח ביקורת נוקבת בפומבי על פקידיהם – "הפוגלים", כפי שהתבטא בנו ראש הממשלה עצמו – ואילו פקידים כמנכ"ל משרד ראש הממשלה נותנים דרור ללשונם.

אך פעילותו של מנכ"ל משרד ראש הממשלה, כפי שנחשפה בדין וחשבון של מבקרת המדינה, איננה עוד פליטת פה או ביקורת בלתי מרוסנת. במקרה זה עולה החשד כי המנכ"ל היה מעורב לכאורה בניסיון לשבש הליכי חקירה ומשפט, כשהעביר למפכ"ל המשטרה את בקשתו של אריה דרעי להחליף את צוות החוקרים. הערותיה של המבקרת אינן יכולות להיות סוף פסוק לעניין זה.

ראש הממשלה חייב להבין, שכל צעד בלתי נאות של מנהל משרדו עלול להתפרש כביטוי לרצונו של ראש הממשלה עצמו. כששבס מדבר עם מפכ"ל המשטרה על החלפת צוות החקירה בעניינו של דרעי, יכול המפכ"ל להסיק כי הפנייה היא מטעם ראש הממשלה או על דעתו.

האחריות למעשיו של שבס נופלת איפוא על כתפיו של יצחק רבין. אם ראש הממשלה אינו נוקף אצבע לרסן פקיד שכשל פעם אחר פעם בהבחנה בין מותר לאסור – אין מנוס מהמסקנה כי הפקיד פועל ברשות ובסמכות.

ראשו של טרנר על טס

מאת אורית שוחט

הקריאה של דו"ח מבקרת המדינה על נסיבות פיטוריו של יעקב טרנר מותירה את הקורא נרגז. איך זה שהמבקרת, שמכנה בימיה כבר הרבה שקרנים, גונבים ומכובים, ובכל אותם מקרים נזהרת מלפגוע בשמם הטוב, הבה-קם להפלילם כרבני נביאי הגישה בגרם תלונה, דווקא הפעם משתמשת בכל אוצר החרפות, כמו "כזב", "שקר", "העמדת פנים", "היתממות" ו"אי אמינות", דווקא נגד טרנר, דווקא בהליך לא שיפוטי שבו הנפגע לא יכול להתגונן, להתעמת עם עדים או לערער על המסקנות לפני ערכאה נוספת.

המבקרת נפגשה עם טרנר ומשה שחל (כל יתר העדים נחקרו על ידי אחרים), והתרשמה לטובה משחל. כל השאר נגזר מאותה התרשמות אישית. לכן, כשהיא מוצאת אי-דיוקים בדברי שחל, היא סולחת עליהם, כשהיא מוצאת אי-דיוקים בדברי טרנר, היא מנפחת אותם. הקורא בדו"ח אינו מתרשם שיש יותר ראיות לכך ששחל מדייק בדיבוריו ובגירסאותיו מאשר טרנר. יש גבול למשמעות שאפשר לייחס לרושם אישי, גם אם המבקרת מתאפיינת מדולת הפרטים שביומנו של טרנר. הרי דווקא מי שמכזב, יוכל להוסיף פרטים ליומנו בדיעבד.

המבקרת אינה מאמינה לטרנר בעניין העיקרי. היא לא מוצאת תימוכין לטענתו ששחל הפעיל עליו לחץ להחליף את חוקריו של דרעי. אלא שגם לא נמצאו הוכחות הפוכות. מתוך העדויות של החוקרים עוזי ברנר ואלכס איש שלום, המצוטטות בדו"ח, מתברר כי טרנר דיבר אתם על החלפת החוקרים. הם זוכרים לחץ כזה. הם לא זוכרים שטרנר הודיע מכך. אבל גם אם טרנר לא היה גיבור כפי שהוא מתאר, עדיין אין הוכחה לכך ששחל לא לחץ עליו. הרי אפילו מתוך רישומיו של שחל עולה שהמפכ"ל דיבר אתו על "הקווים האדומים" שיש למשטרה. מדוע ידבר בכלל המפכ"ל על קווים אדומים, אם לא מופעל עליו לחץ? אם שמעון שבס לחץ, מדוע פוליטיקאים אחרים לא ילחצו רק משום ששבס הודה?

טרנר כבר אינו איש ציבור, אבל שחל ודרעי עדיין אנשי. כדי לדעת אם הופעל או לא הופעל לחץ, האם לא כדאי לבדוק מה אמרו העדים האחרים? למה אין זכר לעדותה של דורית ביניש בדו"ח? הרי טרנר טוען שהוא נעזר בה כדי להדוף את הלחצים. האם לא כדאי לפרסם את רשימת העדים ואת עיקרי עדותם כדי שנדע מי הפך את שחל מבואש למשמיע? אם נדע מיהם העדים, נוכל גם לעקוב אחרי התפתחות הקריירה שלהם. למשל: אבי דותן, העד העיקרי לטובת שחל, שהיה ראש המטה המבצעי שלו ואיש סודו, מונה בינתיים למנכ"ל חברת הנפט. אלה דברים שראוי לדעת.

הדו"ח לא נותן תשובה סבירה לשאלה מדוע שחל פיטר את טרנר. במקום אחד בדו"ח אומר שחל שמועמדות טרנר לראשות עיריית תל אביב גרמה לו מבלי התקשרות והוא התקשר מיד עם טרנר וקבע אתו את פגישת ההדחה. אבל במקום אחר בדו"ח אומר שר המשטרה שטרנר עצמו סיפר לו על הפגישה עם גנים זוילי, לפני קיומה, והוא אפילו נתן לו כמה עצות. מדוע לא הזהיר את טרנר שאם ייפגש עם זוילי, יודח מתפקידו, המבקרת לא שואלת. שום דבר לא מצליח לפגום בהתרשמותה הטובה משחל.

שחל הרי לא באמת הודיע מכך שיש לו "מפכ"ל פוליטי" עד שפגישת זוילי-טרנר פורסמה בכלי התקשורת. מאותו רגע היה ברור לשחל שלפני שיאשימו אותו, כדאי שהוא יאשים את טרנר.

אם המבקרת היתה כותבת במסקנותיה דברים חריפים על הסימביוזה בין פוליטיקה למינהל ציבורי, בתוספת קשות כטרנר שבדק את האפשרות להיות ראש עיר בתוספת כשחל שלא העמיד אותו על מקומו, אפשר היה לראות בדו"ח ציון דרך. אילו היתה אומרת שלא מצאה תימוכין לכך ששחל הפעיל לחץ על טרנר להחליף את חוקרי דרעי, ולא מצאה קשר בין זה לבין פיטוריו, גם זה היה סביר. יותר מזה הרי לא נגזר מהדו"ח, כמה שלא הופכים בו.

שיחות בין לובשי מדים לפוליטיקאים שמציעים להם תפקידים ערב פרישתם מתרחשות כל יום. עוד יותר מתרחשות כאלה הן השיחות בין לובשי מדים לאנשי עסקים. המבקרת היתה יכולה לקבוע בהזדמנות זו כללי משחק חדשים, במקום לחקור בנפלאות היומן של טרנר ולהוציא אותו להורג כיוון שלא כתב בו את השעה הנכונה.

רק לעתים רחוקות מתקיימות הפגישות בין פוליטיקאי לעובד ציבור בגלוי כפי שקרה בין זוילי לטרנר. דווקא הפומביות הזאת מעידה על טוהר הכוונות, אם כי אין היא מעידה על הבנה גדולה בהגינות ציבורית. ההבדל בין שחל לטרנר הוא ששחל קיווה שהפגישה תתקיים בסתר, וטרנר קבע עם זוילי במשרדו שבבניין המשטרה. מרגע שטרנר נודע, שחל לא היה יכול לומר "נתתי לזה גיבוי" בלי להינזק פוליטית. לכן הוא העדיף למסור את ראשו של טרנר על טס.

זה כל מה שעולה מהדו"ח. לא יושרו של שחל, לא אי-יושרו של טרנר. לפני שבועיים, בכתבה של אורית גלילי במוסף "הארץ", כבר סיפר מקורביו של שחל שהוא ייצא מדו"ח הזה נקי כתינוק. הרי גם טרנר וגם המבקרת קטנים על האינטואיציה שלו.

אלכס ליבק / שוטר פלשתינאי, ג'באליה, יוני '94

מחסומים בדרך לשלום

מאת גדעון לוי

ימים אחדים אחרי תום ביקורו הראשון של יאסר ערפאת בשטחי האוטונומיה, וכבר שגרה גדולה שבה אופפת את השטחים. בלאו הכי הביקור כמעט שלא הורגש, למרבה ההפתעה, מחוץ לשטחי האוטונומיה. מתברר שאחרי ההתפכחות מהאופוריה הגדולה שבאה עם ועידת מדריד, שוב אין הפלשתינאים מתנבנים בציפיות שווא. אלא שלספקנות של תושבי השטחים יש גם עוד סיבה, מעשית יותר: תחת השמש שלהם באמת כמעט שאין כל חדש.

אם התקדמות בתהליך השלום פירושה שינוי אמיתי באווירה – לא רק בפסגת פאריס, אלא גם בתור ליד משרדי המינהל האזרחי – כי אז השבוע האחרון לא הביא כל התקדמות שכזאת. בפאריס אמנם דיברו בסוף השבוע על הרחבת האוטונומיה בשאר חלקי הגדה, אבל במשרדי הממשל, בחדרי החקירות ובמחסומי הדרכים בשטחים כאילו לא היו דברים מעולם.

מאז נחתמו הסכמי אוסלו וקהיר שוב אין רואים את חיילי צה"ל מפטרלים ומתחככים בכל מקום, כפי שהיה נהוג בכל שנות הכיבוש. למחנות הפליטים הם כמעט שאינם נכנסים עוד, וגם בריכוזי הערים אפשר לשהות שעה ארוכה עד שרואים את הג'יפ הראשון. בצמצום החיכוך הזה עד למינימום, שיכול היה להתבצע באותה הוד צורה כבר לפני תשע שנים ולמנוע שפך דם גדול, לא הביא, כצפוי, לעלייה במעשי האלימות, למעט הפיגועים הרצחניים שהיו בסוף השבוע.

אלא שדווקא על רקע השינוי הזה בולט הקיפאון ביחסים שבין תושבי השטחים לביורוקרטיה הצבאית האזרחית ששולטת בהם. שם אין חדש.

לישראלי ממוצע קשה לתאר לעצמו את ממדי הסבל שגורם לאוכלוסייה בשטחים מתוצאה מפרמודרי הממשל. ישראלי שמתעכב בתור של שעה אצל פקיד השומה שלו ולא ראה את התור לקבלת אישור יציאה לישראל בשטחים – לא ראה תור מימיו. תלאות הביורוקרטיה הישראלית הן כאין וכאפס מול כוס המרורים שאנו משקים את תושבי השטחים מעשה יום יום. אל הצורך להצטייד באין-ספור אישורים, שאותם אפשר להשיג רק בתורים ארוכים, מתלוות בשטחים גם ההשפלות הקטנות והגדולות.

תור המתנה לבאים בשערי משרדי המינהל האזרחי בעיר כלשהי? אין דבר כזה. אפילו לא גגון. בכל עיר בגדה החדים על עצמם המראות של עשרות אנשים השרועים מדי יום, מתנך החומה ועד שקיעה, על הרצפה מול הכניסה למשרד כלשהו, מחכים ומחכים, ברוב המקרים לשווא.

קשה לדמיין מה עובר על אזרח מן התושבים שרוצה למשל לשלוח את ילדו לטיפול רפואי בירדן, שלא לדבר על מי שרוצה לצאת עכשיו לעבודה בישראל. אחרי חצי יממה של המתנה ישלחו אותו בדרך כלל למשרד אחר, ימנו אותו לעוד שבועיים, וחוזר חלילה. הכל נעשה בדרך כלל בתערובת של התעללות והשפלה: צריך היה לראות, בשבוע שעבר את התעמרותו של חייל המלואים המשופם במחסום שבכפתה משרדי המינהל האזרחי בשכם בנער המבוהל שהעזו לעמוד ליד הגדר אחרי יום של המתנה נואשת ולנטוף לאחוז שבמכונית האטרים. החייל התעמר, הנער נבהל, ומתעוררת השאלה מה יצא אתו הנער מכאן אחרי יום ההשפלות והטרטורים, ומי שם את החייל הזה לנהוג בגסות כזאת בנער? כאן לא שמעו על אוטונומיה, כאן לא יודעים דבר על התפייסות בין שני העמים שכבר היתה צריכה להתחיל.

גם בבתי הדין הצבאיים לא שמעו את שמעו של השלום שבפתח: עכשיו דווקא מחמירים שם בענישה, ולדברי אנשי התביעה הצבאית, מדובר בבריוניות, לא בצירוף מקרים. ילדים, בידי אבנים, נשלחים עכשיו לחודשים רבים בכלא, רבים מאי פעם, כאילו לא שיחררה ישראל זה עתה רוצחים פלשתינאים מכלאם. גם יחס החיילים במחסומים לא השתנה כמלוא הנימה: החייל ממשיך לחשוב שהוא אלוהי הארץ הזאת ותושביה. כך, על כל פנים, נוהגים רובם.

ככה לא בונים שלום. כל עוד ישראל נוכחת בשטחי הכיבוש שלה, אין די בכל ההסדרים המדיניים שבעולם. כדי ליצור מציאות אחרת ומערכת יחסים חדשה בינינו לבין הפלשתינאים צריכה ישראל להורות לפקידיה, לחייליה ולחוקריה לשנות מקצה אל הקצה את יחסם לתושבים הפלשתינאים. ביטחון ישראל לא ייפגע כמלוא הנימה אם תורה המדינה לנציגיה בשטחים לגלות סוף סוף, אחרי 27 שנות כיבוש, יחס קצת יותר אנושי לנכבשים.

כשם שהאינתיפאדה התחילה בפרסודי הפלשתינאים במחסומי הדרכים, צריך עכשיו גם השלום אתם להתחיל עם קץ ההשפלות בדיוק ליד אותם מחסומים.

לא צודק ולא חכם

מאת עוזי בנזימן

ההתנקשות בחייהם של בני משפחת פריגל מקרית ארבע שהסתיימה במות הבת ובפציעת אביה ואחיה, לבד מתוצאותיה הטרגיות, המחישה את הניכור המיוחד הפעור בין הנהגת המדינה לכלל ציבור המתיישבים היהודים בשטחים. הפיגוע הרצחני עורר תגובות קשות, צפויות, מצד הגרעין הקשיח של המתנחלים: הם חירפו וגידפו את אלוף פיקוד המרכז, ואף ניסו להכותו. אפילו, כתם דוברים הרשמיים של מועצת יש"ע, מצאו לנכון לגלגל על ראש הממשלה ושר החוץ, ששהו באותה שעה בפאריס, שם קיבלו פרס שלום מאונסק"ו, ולתלות בהם אחריות כביכול למעשה הפשע.

התפרצויות הזעם של סוף השבוע, הראויות לגינוי בפני עצמן, עוררו מחדש את השאלה אם יצחק רבין נוהג בתבונה ביחסו לכלל הישראלים המתגוררים ביהודה, שומרון ועזה. הכל מבינים ש-120 אלף היהודים הגרים בשטחים יוצרים את הקושי הגדול ביותר להשגת הסדר מלא ומוסכם עם הפלשתינאים. ודאי שרבין אינו יוצא מכלל זה: הבעיה הגלומה בהתיישבות בשטחים אינה זרה לו. לפי שעה הוא מעדיף להשאיר אותה ללא טיפול מיוחד, ובכך להשתמש בה כקלף מיקוח במשא ומתן המתנהל עם אש"ף על יישום השלבים הבאים של הסכם אוסלו. הגישה הזאת, שיש בה הרבה ציניות ולא מעט קהות לב, מאפשרת לכאורה את ראש הממשלה לעשות מאמץ כדי לרכוש את אמונם של המתיישבים שבגורלם הוא משחק. אלא שרבין מתנהג כמי שאינו זקוק לשיתוף פעולה מצד ציבור זה. הוא מזלזל בו בפומבי, מטיח בו כינויי גנאי מפלגים ומגבר אותו להזלזול במדיניות הממשלה ומיערה.

בכביש שם נעה המדיניות הישראלית כלפי יהודי השטחים – רבין אינו צודק ואינו חכם. הוא אינו צודק משום שתושבי אותו ההתיישבות היהודית את הגיון קיומה ("אין לה משמעות ביטחונית", "חשוב לי להגן על עפולה ולא על אלון מורה") סותרים את התפיסות הביטחוניות שהנחו עד כה את כל ממשלות ישראל, ובהן אלו שהנהיגה תנועת העבודה. הוא לא צודק גם משום שהמגד שהוא מסדר לציבור המתיישבים עושה עוול למניעים הפטריוטיים של חלק, לא קטן ממנו. והוא לא צודק כשהוא יוצר לאנשים אלה דימוי של מי שבמו ידיהם ובאחריותם הבלעדית הביאו על עצמם את הצרה של היותם אבן הנגף העיקרית להשגת פיוס מלא בין ישראל לפלשתינאים.

גישתו של רבין גם אינה חכמה. לכאורה, מעניינו לבודד את הפלח האידיאולוגי והלוחמני בקרב המתיישבים כדי לצמצם את חזית הסירוב היהודית, שעמה יגיע, כנראה, לעימות רבתי בבוא שעת האמת שבה יוכרע גורל השטחים. לכאורה, הוא יקל על עצמו גם עכשיו, כשהוא מנהל את הקרב הפוליטי על דרכו המדינית, אם ייצור חיץ בין הגרעין המתלהם לרוב הציבור הישראלי המתגורר בגדה וברצועה. הפרדה כזו לא תאפשר למנהיגות הנוכחית של יש"ע לדבר בשמם של 120 אלף איש, ודאי שלא תעמיד את ההנהגה באופן בלעדי לרשותם של גורמים קיצוניים כמו בני קצובר או נעם ארנון. לכאורה, היו רבין והממשלה מפיקים תועלת פוליטית לא קטנה אילו עודדו ריכוז רעיוני בתוך השטחים על עתיד ההתיישבות היהודית בהם.

מסיבות שוב יותר בתחום הספרה הרגשית מאשר התבונה המפוכחת, רבין מעדיף לראות את כלל המתיישבים היהודים כמקשה אחת, וזו, מכל מקום, משמעותן של התבטאויותיו ותגובותיו. הוא מדבר על כל הימין כעל מי שדוחק על ההדק", והוא מצהיר שבכלל התושבים הישראלים ביו"ש ובעזה "אינם מדיים לו" ושנזקם מרובה מתועלתם ("הם נטל ביטחוני"). הוא משדר לעגים רשינה ומיאוס ויוצר להם תדמית של מצורעים.

הואיל וכ-80% מהתושבים היהודים בשטחים הגיעו לשם מסיבות כלכליות ולא אידיאולוגיות, יש להניח שהם גם יכבדו את החוק ואת הוראות הממשלה – אם יתבקשו להסתגל לשינוי במעמדם כתוצאה מהסכם על כינון האוטונומיה, ואם יגיע יום ויהיה עליהם להתפנות ולשוב לקו הירוק. אין לזלזל גם בפוטנציאלה של לפחות חלק מההנהגה הממוסדת של המתנחלים לכללי המשחק הדמוקרטיים ופתיחותה מעימותים עם צה"ל. מה איפוא ההיגיון והתועלת בהתגרויות הבלתי פוסקות של רבין בציבור זה? תהה לו די תעסוקה בעימות עם הגרעין הקנאי של אוכלוסייה זו שאינו נרתע מלנקוט אלימות, כפי שהוכח גם לאחר הפיגוע במשפחת פריגל.

עד שראש הממשלה מוליך צעדים לעימותים, להבהרה שמתחוללת בה לדעתו ולירידה ברמת האחריות שהוא מצא בה (ואיזן עם רבין בספר השנה של העיתונאים), מוטב שיתן דעתו למנגנון שבו הוא מדבר בפנותו לציבור המתיישבים בשטחים ולמידת האחריות שהוא מגלה בדרך סיפור לו בהם.

גם זה שוחד?

בינתיים / אמנון דנקנר

למי שיש קשרים, אומר הפתגם העממי, אין צורך בפרוטקציה. אבל עכשיו, מתברר, אין צורך בשניהם. אין צורך? שומר נפשו ירחק מהם, שאחרת יסתבך בפלילים. מעשה בגבי יעקבזון, עוזרו של שר הפנים אריה דרעי שהיה ממונה על פניות הציבור בלשכה. במסגרת תפקידו טיפל בפניות בענייני גיוס של בני ישיבות ונהג לבוא במשא ומתן עם הממונה בצה"ל על עניינים אלה. לימים ביקש ממנו הקצין כי יפעל לסדר עבודה לאשתו, ויעקבזון אכן פעל בעניין וסידר לה עבודה בעיריית רמת גן אחרי השתדלות אצל ראש העיר. על כך הורשע בשבוע שעבר על ידי השופט המחוזי עודד מודריק בעבירת שוחד.

מה לא הוכח במשפט? לא הוכח כי הקצין נתן לו חסד אחר המעשה. הדיפך: כל התיקים נבדקו ונמצא שבכמה מקרים אף דחה הקצין את בקשותיו של יעקבזון. מה כן הוכח? הוכח שארתו יעקבזון היה מסוג הנשמות הפעלתניות הנהנות מסידור עניינים לכל דורש ומבקש. ועוד הוכח דבר שבכלל אינו צריך הוכחה: לא רק ששרים, ח"כים ויותר אזרחים פנו ליעקבזון וגו' בשפע של עניינים כדי שיסדר אותם, אלא גם שכבה זה עובר כבר הרבה שנים בכל משרדי הממשלה והרשויות האחרות: רשת צפופה של פניות, פתקאות, מכתבים, שיחות טלפון ושיחות מסדרון שעניינים קטנים וגדולים יותר נמסרים בהם מיד ליד כדי שימצאו את פתרונם.

זה כמובן מאוד לא בסדר, מתקוממות מיד נשמות של צדיקים שכתובנו. הפרוטקציה והקשרים האלה הם סרטן בגופה של הביורוקרטיה. היא צריכה לפעול על פי הקווים הישרים שלה, והטייתה ממסלול כדי לעשות טובה לשר זה או אחר, לח"כ אחד או שני, אולי אפילו לעיתונאי חשוב שפנה בעניין דחוף, היא בניגוד חמור למינהל התקין. כל מי שמעודו לא פנה למישהו כדי לסדר איזה עניין במהירות או ביעילות או כמוסר אנושי, שלוש תכונות שאינן הראשונות הקופצות למחשבה כשחושבים על הביורוקרטיה, מוזמן להיות הראשון שיידה את האבן ביעקבזון ובדומיו. בעצם, אותם מיידי אבנים הם גם הראשונים שיזרקים אש על המנגנונים הממשלתיים כשמתגלה כיצד הם נוהגים ברשעות, בטפשות ובחוסר יעילות.

קשה לומר שהביורוקרטיה היא אויב האנושות מספר אחת, אבל היא בוודאי תופסת מקום טוב בצמרת הרשימה. ואכן, עיקר הפניות בתוך המערכת השלטונית הן לאו דווקא לסידורים לטובת אנ"ש, אלא בקשות לטפל בענייניהם של אזרחים סתם.

טוב שיש דרך עקיפין שבה אפשר לסגור עניינים מהר וביעילות על פי פניות אישיות, שאחרת לא היתה תרופה למשיכת ידה של הביורוקרטיה.

יעקבזון לקה בפסק הדין על כך שהיה עלול להיות אצלו צל מחשבה כי בבוא העת יציב מול הקצין את עניין הטובה שעשה לאשתו כדי שהקצין יטה לו חסד בבקשותיו לגבי בני הישיבות. על פי אמת מידה כזו, גם שר המטפל בעניינו של אזרח שהפנה אליו על ידי חבר כנסת עלול ללקות שמא חלפה בו מחשבה כי בבוא היום יקבל מאותו חבר כנסת תמיכה במאבק על איזשהו תפקיד, למשל.

אפשר לתהות אם כל העניין אינו נגוע באותן השרנות והרות שהממסד נוהג בהן כלפי אנשי ש"ס ותרבותם. האם היה עולה על הדעת, למשל, להאשים בפלילים פקיד ממשרד האוצר הממונה על תקציב משרד השיכון ונזקק בכך למגע יומיומי ידידותי עם חשב משרד השיכון, אם היה ממליץ על בנו של אותו חשב שסיים את לימודי הכלכלה שלו שיקבלו אותו למשרה זוטרה במשרד האוצר? האם בכלל סבירה המחשבה שפקיד בממשלה העושה טובות אישיות לפקיד אחר באותה ממשלה יורשע בשוחד?

יכולים לבוא ולטעון כי יש כאן פגיעה במינהל התקין, ויכולים להחמיר בעניינים כאלה בבואם לדיון במישור של המשפט המינהלי, אולם כשהדברים מגיעים למשפט הפלילי הנושא קלון ועונשים קשים, צריך השופט להיזהר אם אין כאן גזירה שהציבור אינו יכול לעמוד בה. כל מי שיש לו שיג ושיח עם אנשי רשות, שרים, ח"כים ופקידים, יודע כי שנתם נודדת עכשיו בלילות כשהם חושבים על המספר העצום של הרשעות בעוון נתינת שוחד שהיו לוקים בהן אילו היו אמות המידה של פסק דינו של השופט מודריק חלות על מה שעשו באופן טבעי וגלוי במשך שנים רבות.

נכון שיש מקרים שבהם בתי המשפט צריכים ליצור נורמה חדשה ולגבש ולהחיל נורמות פסולות שהשתרשו. נדמה כי לא זה המקרה. אם פסק הדין של יעקבזון באמת יהיה מעתה אורים ותומים, עוד נתגעגע מאוד לימים הטובים של הפרוטקציה, כי לא יהיה לנו מפלט ומושיע מפני מנגנון שאינו יודע חסד ואינו יודע רחמים. מה שמבדהו קצת היא המחשבה שבסופו של דבר זה לא יקרה. החיים חזקים יותר מפסקי דין שאינם מתקבלים על הדעת, אנשי ציבור ימשיכו לטפל בעניינים כאלה ויאמרו לעצמם כי עניין יעקבזון התגלגל לאן שהתגלגל רק משום שעלה במזלג שכוחו בעינייה של ש"ס. והם גם יצדקו.

שעותיו היפות

מאת דני רבינוביץ

תופיק זיאד היה אוהב את "איסתיקלאל", סרטו של ניזאר חסן, שהוקרן בהקרנת בכורה בפסטיבל הקולנוע של ירושלים ביום רביעי שעבר. זיאד, מן הסתם, היה מגיע לסינמטק לבכורה החגיגית לולא נקבר באותו הבוקר בנצרת. בשבילי היתה בכורת הסרט עוד טקס אשכבה שנתן לזיאד – איש סוער, עליז מר נפש, מאלו שבגופם גילמו את מצבם הבלתי אפשרי של הערבים אזרחי ישראל.

"איסתיקלאל" הוא סרט שלא היה אפשר לעשות מבחוץ. צריך היה מישהו כמו ניזאר חסן, בן הכפר משהד שבשיפולי הרי נצרת באכה בקעת בית נטופה, כדי לקרוע את מסך הביעות ולגלות את הרמייה שעשו הערבים אזרחי ישראל בנפשם מאז קום המדינה כשנדרשו למדינה ולחגה העיקרי, יום העצמאות.

זהו הדבר הראשון שהיה תופיק זיאד אוהב ב"איסתיקלאל": הנכונות הרפלקסיווית לקרוא לילד בשמו, גם כשהוא מביך, משפיל ומבייש. במקרה זה – נסיונם של בני משהד, אז והיום, להעלות על נס את דגל ישראל ולהתייצב, כאילו היו מזוהים אך בעצם מושפלים, לחגיגות היום שמשמעותו האמיתית בעבורם היא עצב ואבדן.

מספרים במשהד, אומר חסן בסרט, שפעם, ביום עצמאות אחד בשנות החמישים, הונף במצוות השלטונות דגל ישראל מעל גג בית הספר שבכפר, אך נעלם בלילה ממקומו. חיפשו המנהל המורים ושאר אנשי הכפר את הדגל בכל מקום ולא מצאו, עד שהתייאשו ושכחו.

עברו ימים. ערב אחד הגיעו הגברים כמנהגם אל הדיוואן, מקום המפגש בכפר, לשיחה ולשתיית קפה של אחרי העבודה. במשך הערב הגיע למקום זקן מזקני הכפר, מצא לעצמו מקום פנוי במעגל, הפשיל את גלימתו כדי להתיישב, ואז נגלה הסוד. מתחת לגלימה הציצו מכנסי הסרוואל שלו, תפורים בקפידה מבד הדגל שנעלם בלילה.

יש בסרט עוד רגעים משעשעים. כמו שיחות הטלפון שמנהל ראש המועצה, איש מפלגת העבודה, ממשרדו בכפר לבית נשיא המדינה, כדי להמחיש למצלמה את העובדה ש"נאמנותו" לדגל ולמדינה יוצאת נשכרת. ראש המועצה יודע את המשחק היטב: שתק את המשותק שהיהודים רוצים לראות, וקידומו לצמרת הפוליטית לא ייעצר. אבל כוחו האמיתי של הסרט מקופל ברגעים הדרמטיים שבהם ממלאים מרואייניו של חסן פיהם מים כשהוא דורש מהם תשובה ברורה לשאלותיו המביכות: מה באמת הרגשת, אדוני המנהל, כשהנפת ביום העצמאות את הדגל על גג בית הספר? מדוע, ידידי הנהג, עצרת את משאיתך בכביש בין עירוני בגליל ביום הזיכרון ולא המשכת בנסיעה כמו מכוניות אחרות? מה עושים לך, חבר, צבעי דגל ישראל, ולחלופין – צבעי הדגל הפלשתינאי? ומה הרגשת כשנודע על מכוניתך בג'נין אבני האינתיפאדה? חסן אינו מרפה ממרואייניו – כולם בני כפרו, חלקם חברי ילדות ובני משפחה. שתיקת המבוכה שלהם היא הסיפור האמיתי בסרט.

הסרט, שהופק במסגרת התוכנית "מסבך" בשידורי "קשת" בערוץ השני, עוסק בשקר שאיפיין את מה שהערבים אזרחי ישראל כבנים "תקופת המתואמים", ושרבים טוענים בצדק שטרם נסתיימה. חוסר יכולתם של ישראלים רבים, בשנות החמישים וגם היום, להתמודד עם הקיום הקולקטיווי כאן של עם אחר, הביא למהלך מבעית של הכחשה והתכחשות, ולייצור כפוי של "נאמנות כבושה", כמו זו של ראש המועצה, המקווה להיות השר הערבי הראשון בישראל.

שעותיו היפות של תופיק זיאד הוקדשו למאבק הזה ממש. בשנות השישים והשבעים היו המתואמים נציגי הציבור היהודים כמעט של המיעוט הערבי בישראל. שיתוף הפעולה בינם לבין מפלגות השלטון התבסס על עסקאות של קולות בקלפי תמורת הטבות לעצמם ולציבור שייצגו, והביא בחלק ממערכות הבחירות רבים מהערבים אזרחי ישראל להצביע למפלגת העבודה, מפ"ל ולאחרונה ליחד וש"ס. כשיצאו המפלגה הקומוניסטית הישראלית והקואליציות שהקימה – רק"ח וחד"ש – למאבק על לב הבוחרים במגזר הערבי בישראל, העמידה את חשיפת השקר הזה כמוקד הוויכוח.

תופיק זיאד מצא עצמו באצבע השורה החזיתית. כמי שהיה אחד המשוררים הפלשתינאים הראשונים שכתבו אחרי 1948 ותרם בכך רבות להחייאת התרבות והשירה הפלשתינית, זכה לפרסום ברחבי המזרח התיכון אחרי 1967 כשכתב, מתוך ישראל, לאחיו הערבים "קברו את מתיכם וקומו". ההתעוררות שלה הטיף היתה מיזגה של מודעות פוליטית לאומית עם הבנה שלערבים בגליל ולפלשתינאים בפרט יש צורך דחוף בהכרה במציאות ובהתמודדות ריאלית עם משמעויותיה.

תופיק זיאד, איש רעים להתרועע, בלט בין יתר מנהיגי הקומוניסטים, יהודים כערבים, בהיותו איש עממי באמת, מנהיג פופולרי שהליכותיו פשוטות. הוא נבחר לראשות עיריית נצרת ב-1976, ומאז המשיך לזכות בתמיכת בני עירו בכל מערכות הבחירות המקומיות ובמערכות הבחירות לכנסת. בחירתו לא באה לו בזכות הישגים מוניציפליים כבירים, אלא בזכות מה שהיה ומה שסימל: ההיפך הגמור מגיבוריו של ניזאר חסן, הלכודים בשתיקתם הנבוכה.

ג ם ב ג ל י ד ה א פ ש ר ל ה ת א ה ב .

בלו-מון - הגלידה הטובה ביותר. עובדה.

בסקר השוואתי שנערך ע"י כלבודק
בין סניפי הגלידריות המובילות
ובוצע ע"י המכון למיקרוביולוגיה של המזון,
זכתה גלידת בלו-מון בציונים
הגבוהים ביותר,
והיא היחידה שהוגדרה כבעלת
"איכות מיקרוביולוגית מעולה".
אז אם אתם מאמינים
באהבה חופשית לגלידה,
כדאי להתאהב בגלידה הראויה.

גלידה בלו מון
הגלידה הטובה ביותר. נקודה.

קניון ערים, כפר סבא • דיזנגוף סנטר, תל-אביב • רח' דיזנגוף 306, תל אביב • התחנה המרכזית החדשה, תל אביב • קניון איילון, רמת גן • קניון בת ים • קניון הזהב, ראשון לציון • קניון לב אשדוד • קניון שאול המלך, באר שבע

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

כבר לא אהיה דוגמן לבנטון, אבל אני עובר טוב בחוגי בית

מאת לילי גלילי

מרדכי וירשובסקי, המזכ"ל המתפטר של רצ, אינו נרתע מהביקורת במפלגה על תפקודו ולא מסתיר את כוונותיו להתמודד לכנסת הבאה. "הספציאליטה של רצ בבחירות האחרונות היה הצעירים", הוא אומר. "בינתיים אני מסתכל על החמישייה הפותחת של מרצ, ואני לא ממש רואה משב רוח של נעורי נצח"

על התפטרותו מתפקיד מזכ"ל התנועה הודיע מרדכי וירשובסקי לחברי הנהלת רצ אגב דיון במינוי מועמדים לוועד הפועל של ההסתדרות. ההודעה, שנמסרה לפני שבועיים, היתה למעשה גירושין צפויים, בהסכמה. במשך השנה ורבע שכיהן לא טבע וירשובסקי את חותמו על התנועה וגם לא רווה נחת של ממש בתפקיד.

מאז התמנה בבחירות המוניציפליות לראש מינהל התרבות והאמנות בעיריית תל אביב מיעט וירשובסקי להקדיש זמן לענייני התנועה. בפועל עשה במשרדיה שעות ספורות בשבוע, וההזנחה החלה לתת את אותותיה בשטח. אם תפקיד בתחום התרבות תפור בדיוק למידותיו, קשה לומר זאת על כישוריו כמזכ"ל. וירשובסקי עצמו היה מוכן לפרוש מוקדם יותר, אלא שראשי התנועה חששו מזעזועים נוספים במערכת בעיצומן של הבחירות להסתדרות. עם ההודעה על התפטרותו סיכם וירשובסקי: "לא הייתי מאושר מהרבה דברים שקרו בחיים הפוליטיים של המפלגה בשנתיים האחרונות, אך מה שאכל אותי הוא שהלכנו ברשימה משותפת עם ש"ס להסתדרות. אני בעד קואליציה עם ש"ס בממשלה, למען השלום, אך רשימה משותפת, כשהפתק שלי מחזק גם מפלגה שהיא כולה אנטיתזה לרצ, זהו הרס האידיאולוגיה. אני כועס על עצמי שלא נלחמתי, אבל כל הזמן אמרו לי שהמזכ"ל חייב להיות מפשר ומאחד. עכשיו ארשה לעצמי לעלות על הבריקדות".

אך דווקא העלייה על בריקדות אינה להיט ברצ בתקופה האחרונה. זו בדיוק הטענה המושמעת עתה נגד זהבה גלאון, אחת מן המתמודדים על תפקיד המזכ"ל שייבחר בסוף החודש. על גלאון נאמר במסדרונות התנועה, שהיא "עצמאית מדי וחזקה מדי". ואכן, גם ממקום מושבה כחברת מועצת התנועה לא הקלה גלאון, שניהלה תקופה ארוכה את ארגון "בצלם", את חייהם של חברי הכנסת והשרים של תנועתה. היא התסיסה את המועצה בפרשת גירוש אנשי החמאס, תקפה את התמיכה במעצרים המנהליים של אנשי "כך", ועירערה אפילו את הסכם עזה-יריחו בשאלות מוסריות כגון מה עם ההתנחלויות, למה אין מפנים את נצרים, ובכלל, אישה רצ. בקיצור, עשתה את כל הדברים שחברי הכנסת של רצ ושריה עשו פעם, ואינם רוצים לזכור עכשיו.

לא בכדי אין היא זוכה לתמיכתו של איש מחברי הכנסת. אבל החטא הגדול באמת הוא זיהויה המתולם עם יוסי שריד. הבחירות למזכ"לות הפכו זה כבר לבחירות מקדימות לראשות התנועה. "לתמוך בזהבה פירושו להקריב את שולה", אמר השבוע ברדמסיות חבר כנסת של רצ. ניצחונה האפשרי של גלאון על המועמד השני, משה רז, מתפרש כניצחון "מחנה שריד" על "מחנה אלוני", ונעשה לפיכך השיקול העיקרי בבחירה.

רז (28) רכז הסיעה בכנסת, הוא היפוכה של גלאון. איש נעים הליכות, שכולם מרוצים מתפקודו. "אדם שיכול לעבוד עם כולם". בחירתה של גלאון מוצגת על ידי כמה מהח"כים כאיום על הפלורליזם בתנועה, בעוד שרז מוצג כמי שיביא שקט ואחדות פנימית. את מועמדותו לתפקיד הציעה אלוני לאחר שג'נט אביעד מ"שלום עכשיו" דחתה על הסף את הצעתה לקבל את התפקיד. בכך נוסף לסיפור המוצגות גם ממד פמיניסטי, ואלוני נתפסת כבוגדת בעניין הנשי בהתנגדותה לגלאון. מה גם שלגלאון בת ה-38 שאיפות פוליטיות לא מוסתרות – נקודת מוצא בעייתית גם בתנועה שחרתה על דגלה את קידום הנשים בפוליטיקה.

בלשכתו המרווחת בבניין העירייה גם מרדכי וירשובסקי (64) אינו מסתיר את שאיפותיו הפוליטיות ואת כוונותיו להתמודד על מקום בכנסת הבאה. תווית הכישלון בבחירות האחרונות, שבהן נכשל על חודו של קול, התפוגגה עם הזמן. "ביום ההשבעה של הח"כים באתי לבניין, וחשבתי שלא אעמוד בזה. אבל עמדתי. אני בכלל בנוי לעכל כישלונות. לא מאלה שבוכים שהותירו אותם פצועים בשדה הקרב", הוא אומר בציטוט מרומז מנאומו הזכור של שריד.

בכלל, לאורך השיחה מרבה וירשובסקי כאדם שהשתחרר מכבלי שתיקה כפויה. הוא אינו נמנע מלומר כי "מזכ"לים של מפלגות אוכלים חרא בכמויות", התבטאות הנשמעת חריגה מפיו.

תקופת המזכ"לות לא היטיבה אתך. ייתכן שאף שחקה את האהדה כלפיך בתנועה דווקא לאחר הכישלון בבחירות.

"מזכ"ל מפלגה הוא, בהגדרה, אדם לא אהוד. אילו הייתי ממשיך להיות מזכ"ל, הייתי ממשיך לאבד אהדה, כמי שצריך לדרוך בדרך על הרבה יבלות. אך באמת רציתי בתפקיד. אפילו דחיתי שתי הצעות שהגיעו אלי מאוחר יותר, להיות שגריר בצ'כיה ובשווייץ. זה לא עניין אותי. תפקיד השגריר בשווייץ הולם אדם על סף פנסיה, אני עוד באמצע המסלול".

במפלגה נשמעת ביקורת רבה על תפקודך כמזכ"ל. זו אינה נקודת מוצא נוחה למאבק על המשך החיים הפוליטיים.

"גם לי יש ביקורת על עצמי. היו הרבה נושאים שנמנעתי מלהילחם עליהם, כמו סילוק אלוני ממשרד החינוך, הגירוש, הכניעה לש"ס. השתדלתי להיות מאופק. הבנתי שהתשתית האידיאולוגית של צורת המפלגה דורשת מזכ"ל מאופק ומפשר. אבל זה נגמר. דווקא בכל הנוגע לטיפול בסניפי התנועה איני מרגיש אשם. אולי לא הסתובבתי בסניפים מספיק, אבל פשוט לא הזדמנתי. אני יודע שזקפו לחובתי את סירובי להסיר את מועמדותי בבחירות המוניציפליות ואת סירובי לתמוך בקהלני. אני פשוט לא ראיתי בו מועמד מתאים. אם אז היה לי עוד צל-צלו של ספק, עכשיו אני בטוח".

משתמע שאתה נהנה לעבוד עם רוני מילוא.

"כבה. יש לי תיאוריה בעניין הזה. אולי רצוי בפוליטיקה שאנשים יהיו שונים מאוד זה מזה כדי שיעבדו יחד. דווקא עם אדם שהיה קרוב אלי אישית ופוליטית, כמו אמנון רובינשטיין, הגעתי לריב כזה. ייתכן שהשוני והמרחק מביאים לשיתוף פעולה נכון יותר".

אתה שוקל התמודדות נוספת בעוד שנתיים, בעידן שנגמרים ועיניים בהולות נעשים בלתי־נמנעים מקרים.

"בראה את העיניים המצולות בעוד שנה, כאשר חיים רמון יודיע, כמזכ"ל ההסתדרות, לפרוע את כל השטרות שחילק בשפע. אילו הייתי מתמודד על ראשות הממשלה רק כאיש מבוגר, מקריח, בעל עיניים טרוטות, אולי לא היה לי סיכוי רב. אבל כחבר כנסת, עם הרקורד והכישורים שלי, אני מרגיש שאני מסוגל להתמודד. הספציאליטה של רצ בבחירות האחרונות היה הצעירים. בינתיים אני מסתכל על החמישייה הפותחת של מרצ, ואני לא ממש רואה משב רוח של נעורי נצח. אפילו דדי צוקר, הנער שבחבורה, נראה כמתקרב לגיל הפנסיה. בכלל, אני מעריך כי עידן הרגש על הגיל, ההופעה והלוק הנכון הוא רק שלב מעבר. עדיין נדמה לי שאילו בגין היה יוצא מקברו, הוא היה זוכה בבחירות. אני יודע, כמובן, שכבר לא אהיה דוגמן לבנטון, אבל אני עובר טוב בחוגי בית. בכל שלב בפעילות שלי הלכה אתי גם קבוצה של צעירים".

שומעים בחלל החדר את צחצוח החרבות. יש לך תוכנית פעולה מגובשת?

"ראשית, אני רוצה לגייס את המפלגה למאבק נגד הפעלת חוק הבחירה הישירה לראשות הממשלה. עכשיו נוצר סיכוי מחודש לדחות את הקטסטרופה הדמוקרטית הזאת. בדרגיסטים (הכינוי שנתן וירשובסקי לאברהם בורג, ל"ג) צדק בעיקרון, אם כי הוא הרס את האמירה שלו כשהשתמש במילה 'ג'יהאד'. אני יודע שזה לא יהיה פשוט גם בתוך התנועה, ויהיה עלי להיאבק ביוסי שריד ובאמנון רובינשטיין, שהיו מיוזמי החוק. אבל אני נאחז בהחלטת מועצת רצ, שהיתה נגד החוק, אף כי איפשרה חופש הצבעה לחברי הכנסת. עכשיו התעייכו אלוני, בני טמקין ונעמי חזן להילחם בחוק, ובמפ"ם אני צריך לנער את האבק ההיסטורי מן הנושא. בהחלט יש עוד סיכוי".

בעבר הרבית להתבטא גם בנושאים מדיניים, כמו למשל הצבעתך החריגה נגד מלחמת לבנון. מן השתיקה המתמשכת אפשר להבין שכל מה שנעשה בשנתיים האחרונות היה לרוחך?

"לא. לדעתי, לא היינו צריכים ללכת על הסדר עזה-יריחו תחילה, אלא על כל השטחים. כמזכ"ל, הייתי מנוע מלהביע את דעתי. אני יודע שיכולתי לעשות כותרות בנוסח 'אני רואה בהצבעת השרים בגידה', אבל לא הייתי מוכן לראות בזה שיטת עבודה של מזכ"ל".

עכשיו, כשקיבלת גיבוי של שליש מתפקיד המזכ"ל – האם תצטרף לאחד המחנות?

"כל עוד שולה אלוני היא ראש התנועה, אני תומך בה, ואמשיך לתמוך בה כל עוד תרצה בכך. עם כל הביקורת עליה, היא עמוד התווך של המפלגה".

נגזר מכאן שתתמוך ברז בהתמודדות על תפקיד המזכ"ל.

"איני רוצה להכריז בפומבי על עמדה מצהירה. אך צר לי שעל התפקיד שנחשב כה מרכזי מתמודדים רק שניים. יש עוד כ-15 אנשים בתנועה שיכולים למלא את התפקיד לא פחות טוב מן המועמדים. המזכ"ל החדש יצטרך להתמודד גם עם עניין בעייתי כמו המשך ההתמזגות במרצ, ועם שאלות גדולות – האם יהיה למרצ מזכ"ל אחד, ואצל מי יתרכז הכוח הזה. אלה דברים מאוד לא ברורים בשלב הזה".

אתה עומד היום בראש ועדה שתקבע את השיטה לבחירת חברי כנסת במרצ. יש כבר כיוון ברור?

"כרגע מדובר על שלוש אפשרויות: פריימריס פתוחים, פריימריס של המתפקדים, כמו בעבודה, ופריימריס בשלבים. בשיטה זו ייבחרו 50 איש, ופאנל מצומצם יותר יעשה סדר בתוכם. אותי עצמי לא מפחידה אף אחת מן השיטות, כי בכולן לא יהיה התנאי הבא – לא אצטרך עוד לעבור את מחסום 40 האחוזים שהאחרים לא נדרשו לעבור רק מפני שכיהנתי בכנסת יותר משתי קדנציות. ביחס לכל השאר, עוד נראה. בינתיים אעלה בהנאה על כל בריקדה שנראית לי מוצדקת תכנונה".

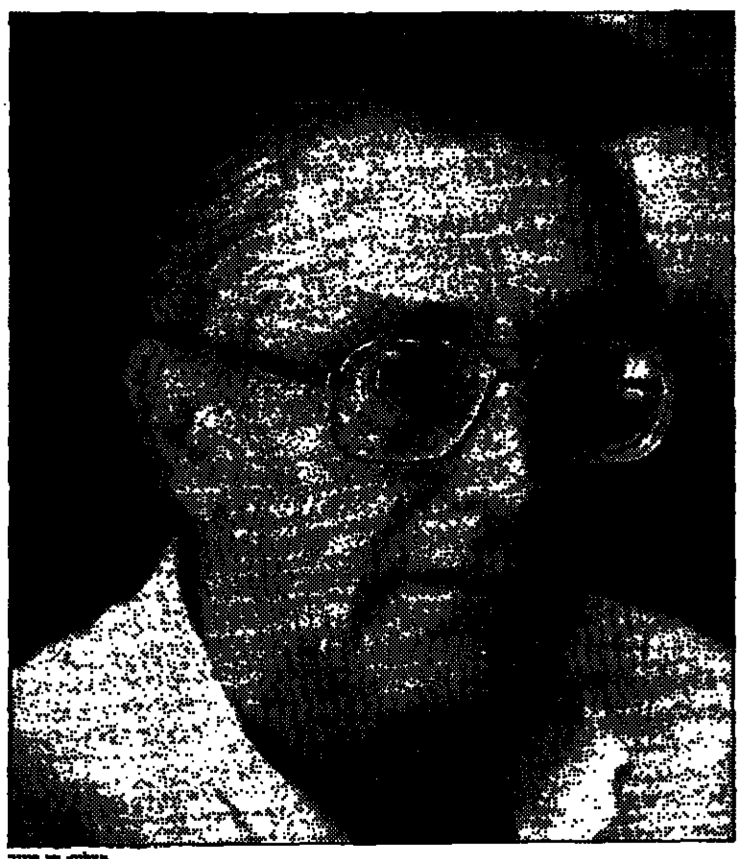

הצלום: רג אייגר

וירשובסקי: "אני לא מאלה שבוכים שהותירו אותם פצועים בשדה הקרב"

גרעין הבעיה

השיחות בין ארה"ב לצפון קוריאה אמנם הופסקו, אך מגמות הצדדים ברורות ומעריכים כי לא ישתנו

מאת יעקב צלאל

סיאול

חצי האי הקוריאני הוא אולי הבץ האחרון בתבערה שכונתה המלחמה הקרה, שעמדה בסימן הפחד הגרעיני, וגם הוא נמצא בתהליך קירור מתקדם. סיבוב השיחות השלישי בין ארה"ב לצפון קוריאה בענייני גרעין, שנפתח ביום שישי בז'נבה, אמנם הושעה אתמול בעקבות מותו הפתאומי של נשיא צפון קוריאה קים איל סונג, ועדיין לא ברור מתי יתחדשו השיחות. אבל את יומן הראשון סיכמו שני הצדדים כמועיל, וההערכה היא שלא צפוי שינוי חד בעמדות.

המגמה האמריקאית הברורה היא להכניס את מתקני הגרעין של צפון קוריאה לפיקוח סדיר ומלא של הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה גרעינית, בעוד שהמטרות של צפון קוריאה מוצהרות פחות, אבל ברורות גם הן: לקשור קשרים עם ארה"ב והמערב כדי לשפר את מצבה הכלכלי של המדינה ולצאת מהבידוד הבינלאומי שהיא נתונה בו.

תהליך נטרול הפוטנציאל הצבאי של יכולתה הגרעינית של צפון קוריאה מעניין גם את דרום קוריאה ויפאן, ולפני כעשרה ימים נפגשו בוואשינגטון נציגים של יפאן, ארה"ב ודרום קוריאה כדי לדון בעמדות ארה"ב לקראת השיחות. בסיום השיחות אמר נציג דרום קוריאה, השגריר לענייני גרעין קים סאם הון, שעמדות שלוש המדינות נותרו כשהיו. "בעיות עבר של תוכנית הגרעין הצפון קוריאנית צריכות להיפתר עם בעיות ההווה והעתיד", אמר.

הדגש על העבר אינו מקרי, שכן לדרום קוריאה נדמה שאמריקה מזניחה אותה ומתרכזת רק בהווה ובעתיד. "דרום קוריאה", אומר נאם קוונג ג'ין, חבר האסיפה הלאומית של הדרום, "חייבת ללחוץ על אמריקה לחקור גם את העבר הגרעיני של הצפון, ולא רק לדרוש את הקפאת התוכנית הגרעינית".

לדברי נאם, יש בצפון קוריאה שתי סיעות, יונית ונצית, שעמדותיהן שונות ביחס להמשך תוכנית הגרעין. הוא מונה את הסיבות לעצם קיומה של התוכנית. הראשונה היא הצבאית – צפון קוריאה מוציאה שישה מיליארדי דולר, שהם 33% מהתקציב הממשלתי, על צבאה אך אינה מסוגלת להתחרות בדרום, המשקיע סכום כפול בהוצאות צבאיות. פיתוח התוכנית הגרעינית נתפס איפוא כדרך היחידה לפתרון בעיית הביטחון של הצפון. לאחר סיום המלחמה הקרה הצפון בודדה ומבודדת. שינויים כלכליים משמעותיים עשויים למוטט את המשטר, והנשיא, קים איל סונג, שהיה מודע למצב, ראה בתוכנית הגרעינית אמצעי שליטה וחסימה. סיבות נוספות הן החשש מפני המטרייה הגרעינית האמריקאית בצפון מזרח אסיה, וההזדמנות הכלכלית להרוויח מטבע חוץ ממכירת פלוטוניום למדינות כמו איראן, סוריה ולוב.

נאם, הנמנה עם מפלגת האופוזיציה הגדולה, טוען שהדרום חייב להבהיר לאמריקה כי בשיחות עליה לדרוש לבדוק את אתרי הפסולת הרדיואקטיבית, שהצפון עדיין לא איפשר לפקחי הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית לגשת אליהם, ולעמוד על כך ששתי הקוריאות ינהלו בעתיד ביקורות הדדיות במתקנים גרעיניים. על כך כבר הוסכם בהצהרה המשותפת לאי גרעון חצי האי הקוריאני שנחתמה בין שתי הקוריאות ב-13 בדצמבר 91'. בעקבות ההצהרה חתם הצפון על הסכם מלא בינו לבין הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית לפיקוח על מתקניו הגרעיניים, ודרום קוריאה ביטלה את התרגיל השנתי המשותף לצבאה ולצבא האמריקאי.

במארס 1992 הוקמה ועדה משותפת (לשתי הקוריאות) לבקרה גרעינית כדי לתאם את הביקורת ההדדית על המתקנים הגרעיניים, אולם היא לא הצליחה לבחור אתרים שיהיו מוסכמים על שני הצדדים. בשל חוסר ההתקדמות המוחשי בשיחות ב-1992, חידשו דרום קוריאה וארה"ב את התרגיל הצבאי השנתי בראשית 1993. מהלך זה הביא להקשחת העמדה הצפון קוריאנית, אך הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית המשיכה לערוך את הביקורות השגרתיות במתקנים הגרעיניים של הצפון. בבדיקות אלה התגלה, לטענת הסוכנות, שהצפון הפיק ב-1990 פלוטוניום בכמויות שעלו על מה שהיה מוכן להצהיר. בתגובה דרשה הרשות לערוך ביקורת בשני אתרים שלטענתה שימשו אתרים לפסולת גרעינית. צפון קוריאה דחתה את הדרישה והודיעה על כוונתה לפרוש מהחוזה לאי הפצת נשק גרעיני, אך השאירה את הדלת פתוחה למו"מ.

הצפון חתר כל העת לנטרול הפוטנציאל הגרעיני האמריקאי באזור, ודרש שארה"ב לא תוכל לאחסן או להעביר כלי נשק גרעיניים בחצי האי הקוריאני.

ביוני-יולי 1993 התנהלו שני סיבובי שיחות בין נציגי וואשינגטון לפיונגיאנג, וממשלת הצפון החליטה להשעות את ביצוע ההחלטה על הפרישה מהחוזה. בסיבוב השיחות הראשון התקבלו החלטות הצהרתיות בעיקרן, ורק בסיבוב השני הוסכם בין הצדדים שיש ליישם את האמנה לאי הפצת נשק גרעיני, להתיר לסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית לבצע את הביקורות במתקנים הגרעיניים בצפון, וכן סוכם על חידוש הדו-שיח בין הצפון לדרום בנושאים שונים. אבל חשובה מכל היתה ההסכמה האמריקאית שניתנה בו, לפעול למען הסבתם של הכורים הצפוניים ממכורי גרפיט, שניתן להפיק מהם פלוטוניום, לכורי מים קלים, המיועדים לשימושים אזרחיים בלבד. פירושה הוא סיוע לצפון בסכום של כ-1-2 מיליארדי דולר. אך הסיכומים ההדדיים נתקעו בשלב הביצוע, שכן הצפון לא היה מוכן לקבל ביקורות של הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית בשני מתקנים, שלהערכתה שימשו לאחסון פסולת גרעינית.

השיחות שהחלו בסוף השבוע בז'נבה חזרו בעקבות המיני-משבר שהתעורר לפני כחודשיים ונרגע בביקורו של ג'ימי קרטר בפיונגיאנג.

לפני שהחלו אמר רוברט גאלוצ'י, ראש המשלחת האמריקאית לשיחות, כי "איננו דנים עם צפון קוריאה על בסיס של אמון. אנחנו דנים אתם על הבסיס של מה שהם עשו ומה שהם אומרים שאפשר לאמת". עתה לא ברור גורלן של השיחות, אבל נראה כי לנשיא החדש שייבחר בצפון קוריאה לא תהיה ברירה אלא להסכים לפשרות עם המערב בתמורה לסיוע כלכלי. הבטוח של דבר יתבע לצפון קוריאה לפתוח משרדי קישור שלה בוואשינגטון ושל ארה"ב בפיונגיאנג. זו תהיה הצגה שלא רק קים לא היה מסרב לה, אלא גם יורשיו לא יוכלו לדחות.

שד על הקיר

במקלט לנערות ערביות במצוקה, הראשון מסוגו, מקבלות הדיירות יחס חם ומגונן והדרכה כיצד לשוב לחברה שממנה ברחו בגלל ניצול מיני ואלימות, לא אחת מצד קרובי משפחה. "המטרה אינה ללכת נגד הורים, אלא להקנות להן כלים להתמודדות", אומרת מנהלת המעון

מאת מרב נשר

"פה מכבדים את האדם בלי שום אינטרסים. אני מרגישה כאן מוגנת, מעודדים אותי ומלמדים אותי לעמוד על זכויותי. אני מקבלת חום ואהבה ואת כל מה שחסר לי בחוץ – אוכל ולבוש", אומרת לילה (שם בדוי), בת 18, החוסה במקלט לנערות ערביות במצוקה, המקלט הראשון והיחיד מסוגו בישראל.

במקלט שוהה לילה מאז פתיחתו, ב-1 בספטמבר 93'. בחודשים האחרונים, יש להניח, גוללה את סיפור חייה שוב ושוב באוזני המטפלים השונים. את ההתעללות שעברה היא מבטאת איפוא בעצרת התנתקות מסוימת מרגשותיה, ובסבר פנים תמים של נערה. עיניה מרוכזות בנקודה מרוחקת, ורק בסיומי משפטים היא מישירה מבט אל עאסי רימה, מנהלת המקלט, בציפייה לאישור.

בהיותה ילדה התגלעו מריבות קשות בין הוריה, והיא ושתי אחיותיה הוכו וסבלו השפלה והזנחה. "לא דאגו להלביש ולהאכיל אותנו, ואם ביקשתי משהו, היו מכים אותי עם סימנים". בגיל חמש הוכנסה לפנימיית בנות וממנה יצאה ונכנסה לסירוגין במשך השנים. הבריחה הראשונה היתה לבית ההורים, ומשם החוצה. בהיותה בת שבע ברחה לילה בשנית, הפעם אל האם שנישאה מחדש. "אמא שלי אמרה לי שאין לה בנות וסגרה לי את הדלת בפרצוף". לילה חזרה לפנימייה. לאחר שנה אסף אותה דודה לביתו. כאן נחשפה בפעם הראשונה לגילוי עריות: בן דודה, בן 15, החל לשחק אתה במשחק שהסתיים בבעילתה. לילה התלוננה לפני הדוד על "הפציעה", שכן לא הבינה מה בוצע בה, והוא יעץ לה שתחזור לפנימייה, מחשש לבנו.

עם תחילת גיל ההתבגרות, כאשר הבנות בפנימייה שוחחו על מין, מספרת לילה, "נזכרתי במה שקרה ושאלתי את עצמי למה שתקתי ולמה סבלתי את עצמי, ועוד גיליתי את הסוד". כשהיתה בת 15 הופיע אביה, שהתחתן גם הוא והקים משפחה חדשה, ודרש לקבלה, בלא אחיותיה. בבית האב היא נעשתה, לדבריה, משרתת למשפחתו החדשה. היא אולצה לישון במטבח ונמנע ממנה לבקר בבית הספר. בלילות אנס אותה האב. כשהתנגדה לו – הוצאה בכפייה ובמכות לחצר, שם לנה בכל תנאי מזג אוויר. באחת הפעמים, כשהאב היכה אותה במוט ברזל, הוא שבר את רגלה. כשלקח אותה לבית החולים איים עליה ברצח אם תגלה כיצד נפצעה.

לילה שתקה, אך עם החלמתה ברחה בחזרה לפנימייה. שם לא הסכימו לקבלה, כדי לא להסתבך עם האב, שהיה איש מבוסס ומכובד במקום מגוריו. לילה שוטטה ברחובות, עד שחברה לקחה אותה לשירותי הרווחה, ודרכם הגיעה למקלט.

המקלט משמש מסגרת הגנתית לנערות שסבלו מהתעללות מינית, נפשית ופיסית. צוות טיפולי קבוע מספק עזרה רפואית, עזרה סוציאלית ואבחון וטיפול פסיכולוגי בקבוצה ובאופן פרטני. רימה עומדת בראש הצוות, הכולל עובדת סוציאלית, אם בית וארבע מדריכות. כמאה פניות הגיעו למקלט מאז הוקם, באמצעות המשטרה, בתי חולים, שירותי הרווחה ופניות לקו טלפון חם לקורבנות אלימות נגד נשים הפועל זה כשנתיים. רק כששים נערות ובחורות, בנות 13-25, נענו ומצאו מחסה זמני במקלט, רובן קורבנות של התעללות מינית מצד קרובי משפחה. מרביתן באות ממעמד חברתי-כלכלי נמוך, והמשפחות מתאפיינות בבעיות של יחסי אישות וביחסים מעורערים. נערות מתחת לגיל 18 המגיעות לכאן נדרשות לחתימה של אחד ההורים, או לצו בית משפט, על פי חוק הנוער.

"התפיסה המסורתית בחברה הערבית מעניקה לגיטימציה למה שנתפס כאלימות סבירה: כאמצעי חינוכי כלפי ילדים או נשים", אומרת נואל אברהוטם, מפקחת מחוזית בשירותים לנערה במצוקה במשרד הרווחה. אלימות והתעללות מינית בתוך המשפחה קיימות בדרגות שונות גם בחברות אחרות, אולם השיפוט מחוץ למסגרת המשפחתית גוררת בחברה הערבית תגובה חריפה על מה שנתפס כ"חילול כבוד המשפחה". הנערה הערבייה היא איפוא לא אחת קורבן כפול, הן למעשה שנעשה בה והן להשלכות המסוכנות של גילוי הסוד.

"על הרקע הזה, ובתוך הקונפליקט של גיל ההתבגרות, נוצר נתק בין ההורים לנערה", אומרת אברהוטם. "המתחים אלה בולטים במיוחד בחברה הכפרית, הנמצאת בתהליך של מעבר מחברה מסורתית לחברה פתוחה ומודרנית. הצעירות מאמצות מנהגים שאינם מתקבלים בעין יפה אצל המבוגרים, כמו לבוש שונה מהמקובל, איפור ויציאה לבילויים. חלק מהנערות נכנסות למרוד בהורים. המרד יכול להתבטא בבריחת הנערה לבדה, או עם הבחור הראשון שנמצא, אשר במקרים רבים ינצל אותה מינית. נערות מסוג אחר, הסוג הסביל, מגיבות בדיכאונות ובהפרעות קשות".

לרבות מן הבנות המגיעות למקלט דימוי עצמי מעורער והן בורות בכל הקשור למין ולסכנות השימוש בסמים. חלקן הגדול לא למדו לימודים סדירים. "כשבתורה מגיעה אין לה אמון באיש", אומרת רימה. "מרוב אלימות והשפלה הגיעו לפה בנות לא־מדברות, שנרתעו כשניסינו ללטף אותן".

במקלט הנערות רוכשות חינוך מיני ומודעות לשימוש בגוף. לילה אומרת שהיא אוהבת לקרוא ספרים "על פיסיולוגיה, על גוף האדם, האיברים ותפקידם בגוף". רימה מדגישה גם את החינוך לאסרטיביות: "הבנות הרגישו דחויות במסגרת המשפחה והחברה, וחשבו שאם ייענו לחיבוק, יהיו יותר מקובלות. חלקן סבלו מחסך בליטוף ובאוכל ונוצלו מינית תמורת סיפוק צרכים בסיסיים אלה. כאן הן לומדות למי אפשר להיענות ולמי יש לסרב בתוקף".

למעשה, קשה למצוא שידוך מתאים לנערות אלה, היות ששמן הוכתם. המטרה העיקרית, לדברי רימה, היא ללמדן לעמוד על שתי רגליהן. "יותר חשוב שיהיו בריאות נפשית ושלמות עם עצמן, שיפתחו קריירה ויוכלו לכלכל את עצמן". גם ללילה דעה מפורשת בנושא זה: "אם אשיג בחור והוא יגלה על עברי, הוא יתחיל להשפיל אותי ויחזיר אותי למעגל הסגור שבו הייתי בתור נערה, ואז לעולם לא אתחתן".

חרף המסר הפמיניסטי על עצמאות, הצוות הטיפולי אינו מעוניין במהפכות חינוכיות. הנערות אמורות להשתלב שנית בחברה המסורתית שממנה באו ואין כוונה להעמיס עליהן מסרים המנוגדים למסורת. "המטרה אינה ללכת נגד הורים, אלא להקנות לנערות כלים להתמודדות שיאפשרו להן לשפר את תנאי המחיה בבית", אומרת רימה. היא עצמה מחזיקה בדעה שעדיף שכוונה תכיר בחור לפני האירוסין והחתונה, או לפני שהיא מזמינה אותו לבית הוריה – אך שומרת את השקפתה זו לעצמה. "אני כן ממליצה להן להיפגש עם בחור שההורים מייעדים לשדך להן, אך מבהירה שזכותן לסרב להתחתן עם מי שאינו נראה להן".

המקלט ממוקם ביישוב עירוני ערבי, בבניין אבן מוקף חצר. סמוך לדלת הכניסה תלויה כרזה, שציירה אחת הדיירות, ועליה שורה משירו של תופיק זיאד – "אתן מוציאות מפי כדי שילד בוכה ייהפך לילד צוחק".

הדמות הראשונה שנתקלים בה בכניסה היא דווקא של גבר, העוסק בשיפוץ המקום. אך לבד מעובד אקראי זה, חסר במקום מדריך מקצועי שישמש מודל גברי חיובי לנערות. "אין לנו התנגדות לשלב מדריך, ואכן הבנות הגיבו בחיוב לפסיכולוג שטיפל בהן זמן מה", אומרת חיותה שנבל, מנהלת ארצית של השירות לנערות במצוקה. "אבל יש צורך בגבר פתוח וחסר דעות קדומות, והוסים התקבלו פניות מצד עובדים סוציאליים ערבים לטפל ספציפית בנערות במצוקה".

המעון אמור לקלוט עשר בנות, אך בפועל הוא מאכלס 15, בשלושה חדרי מגורים צפופים. חדר מרכזי גדול משמש חדר אוכל ופעילויות. מכשיר טלוויזיה המוצב בפרוזדור שידר תפילה מוסלמית של יום שישי שהשתלבה בקולות המואזין בחוץ. חזותן הבינותה של הבנות, המפטפטות או רוקדות, עשויה להטעות. "הן רגילות לקבל סמכות, אבל בתוכן רוחשים הרבה מתחים. הן מפגינות את הכעסים, המורדים כמריבות קשות ביניהן ובאלימות", מעידה אברהוטם.

סדר היום כולל השכמה בשעה מוקדמת וקבועה, תורנות ניקיון ומטבח, ופעילויות שונות כגון מלאכת יד, מחול אירובי, שיעורי שפות ומחשב, ודרמה יצירתית. באחרונה גם החלו הדיירות לעבוד במעון בשביל מפעל טקסטיל גדול, ויקבלו דמי כיס תמורת עבודה זו. "חשוב להציב בפניהן גבולות, כי הן באות ממשטר של בלגן", מסבירה רימה.

את הקירות המרופים מעטרים עבודות יד, הדבקות וקישוטים מעשה ידי הדיירות, וגם תמונות של רוקנביות וגלידות ומעדנים נוספים שהבנות לא טעמו לפני שהגיעו לכאן. מעל אחת הכניסות תלויה תמונתו של ראמבו – אולי כדי לשאוב ממנו חוסן נפשי – וסמוך לה תמונת שד. אביה של אחת הנערות ניסה לשכנעה שהיא רדופת שדים, כדי להצדיק את מעשי האונס שעשה בה, ובתהליך הטיפולי הצליח הצוות הטיפולי "להוציא ממנה את השד". לא נעדרת גם תמונתה של השרה אורה נמיר, שיזמה את הקמת המעון. דיירות המקום נפגשו עם השרה בשבוע הילד, בחודש מאי, ונמיר אירחה אותן לצהריים. לפני צאתה לשווייץ, לניתוח, הן גם שלחו לה מכתב.

פתיחת המקלט התאפשרה רק לאחר כניסתה של נמיר לתפקידה בינואר 93'. עד לפתיחתו נמסרו נערות במצב דומה למשפחות אומנה ערביות, אולם זה היה פתרון לא מספק, בשל הקושי לגייס משפחה שתסכים לקבל נערה בגיל מבוגר יחסית. גם הניסיון לשכן נערות יהודיות וערביות במקלט משותף לא עלה יפה. נמיר החליטה על הקמת שני מקלטים – לנערות ערביות ולנשים ערביות – שהוקמו כבר כחצי שנה אחר כך. את שיפוץ המקלט והפעלתו ממנים משרד הרווחה ותרומות שמגייסת עמותת הנשים הערביות "נשים נגד אלימות".

מהמקלט חוזרות רוב הבנות אל משפחותיהן, בעקבות הצלחת הטיפול או מחוסר פתרון הולם אחר. כדי למנוע סיכונים מן הנערה, מוודאים שירותי הרווחה תוך כדי השיקום כי יחס המשפחה אליה הוערך. אם הדבר מתאפשר, נערכים מדי פעם מפגשים בין הנערה למשפחתה במקום נייטרלי ובנוכחות עובדים סוציאליים. יש פעמים שהמשפחה משנה את יחסה לבת. סמירה (שם בדוי), בת 22, בת בכורה במשפחתה שנשאה בעול ניהול משק הבית כיוון שאמה אינה מתפקדת, הושפלה על ידי אביה והרקמון האחוז, ורקמנים שאירח האב בבית ניסו לנצלה מינית. במקלט, שאליו הפנתה לאחר בריחתה מהבית, היתה נתונה להתקפי היסטריה ועילפון, אך בהדרגה שיקמה את עצמה. בו בזמן טיפל עובד סוציאלי במשפחה, באמצעות אחד האחים, וניסה לשקם שם את מעמדה. כשחזרה לביתה, בתום שלושה חודשים, התקבלה בהערכה וגם למשמע דיבור על שלה. כיום היא חולקת בניסיונה עם אחרים ומשמשת תוכנת תומכת לשתי משפחות נוספות.

אולם פתרון כזה אינו ישים לנערות במצב קשה משל סמירה, שאינן יכולות לחזור למשפחתן. תקופת השהות במקלט – האמורה להימשך כחודש – מתארכת אצלן, והבדומה ללילה, יש התקיפה במקום חודשים. "אין זה פתרון אידיאלי. המסגרת כאן מגוננת ורוב הזמן הן כלואות בבניין. אנחנו משתדלות להכין אותן בינתיים לפרידה ולשהות עצמאית בחוץ", אומרת רימה. הפתרון המתוכנן למצוקה זו הוא הוסטל, האמור להיפתח, על פי תכנונו של משרד הרווחה, בתוך חצי שנה ויאכלס בין 12 ל-14 נערות שיקשיות עד גיל 18. זו תהיה מסגרת לטווח של שנה-שנתיים ובה ינהלו הדיירות אורח חיים נורמלי, תחת השגחה ופיקוח, ויוכלו לצאת את הבניין ולרכוש הכשרה מקצועית או השכלה.

הצלום: רחל הירש

במקלט לנערות. "מרוב אלימות והשפלה הגיעו לפה בנות לא־מדברות, שנרתעו כשניסינו ללטף אותן", אומרת המנהלת

ראיתי שמעתי / אמנון ברזילי

טרנר, שחל, שבס, דרעי

הפרק הבא בפרשת מפכ"ל המשטרה לשעבר, רב־ניצב יעקב טרנר, יתקיים בקרוב בוועדה לביקורת המדינה של הכנסת. הפעם כנראה בהשתתפותו של ראש הממשלה יצחק רבין. רבין התבקש להופיע לפני חברי הוועדה בעניין אחר, אך בגלל האירועים בלבנון דחה את הופעתו.

דו"ח המבקרת על פרשת טרנר איכזב את האופוזיציה: נציגי הליכוד בוועדה לביקורת המדינה של הכנסת, ובראשם יו"ר הוועדה ח"כ דוד מגן, קיוו שמרים בן פורת תצלוב את שר המשטרה משה שחל, כדי שיוכלו להפיק מכך רווח פוליטי. אבל ציון מעורבותו של מנכ"ל משרד ראש הממשלה שמעון שבס, שהמליץ לפני המפכ"ל לשעבר טרנר להחליף את צוות החקירה של שר הפנים לשעבר אריה דרעי, בא בדיוק בזמן מבחינתם: דווקא לקראת המפגש עם הבוס של שבס.

בליכוד ינסו להפוך את העניין לאירוע פוליטי. בתגובה על השאלה אם יתבעו בוועדה את פיטוריו של שבס, מציע מגן להפריד בין הצעדים שינקוט הליכוד לבין פעילותה של הוועדה לביקורת המדינה.

"סיעת הליכוד, כאופוזיציה, יכולה לתבוע את פיטוריו של שבס", הוא אומר. "אנחנו, בוועדה, מתמקדים בתביעות מציאותיות. אינני חושב שיש עילה לתבוע את פיטוריו של שבס. נבקש מרבין הסברים והפקת לקחים, כיצד לפקח על מנהלים במשרדי הממשלה החורגים מסמכויותיהם".

היה היו שתי חברות

בסך הכל, סבור ח"כ מיכאל איתן מהליכוד, חוות הדעת של מבקרת המדינה היא אוסף של קטעי רכילות. איתן טוען כי כל החומר שהמבקרת התבססה עליו היו גרסותיהם של כמה אנשים, וכדבריו, לך תדע מי אומר את כל האמת.

המבקרת נדרשה לחקור את הנסיבות שהביאו לפיטוריו של מפכ"ל המשטרה טרנר על ידי שר המשטרה שחל. שחל טען כי הסיבה היא פוליטית ונעוצה בקשר שנוצר בין טרנר לבין מנכ"ל העבודה ח"כ נסים זוילי. טרנר טען כי הסיבה לפיטוריו היתה עמידתו בלחצים להחליף את צוות החקירה המשטרתית בפרשת דרעי.

המבקרת קיבלה את גרסתו של שחל. אבל יש כמה ספיחים שלא הביאה בחשבון, הנושאים אופי אישי. מרים בן פורת לא ידעה כנראה על הקשר האישי בין רעייתו של המפכ"ל לשעבר, אריאלה טרנר, לבין חברתו לחיים של מנכ"ל העבודה זוילי, הוגט אלחדד. זוהי חברות הדוקה שהתחילה בבאר שבע, בראשית שנות השבעים. כאשר טרנר פיקד על בית הספר לטיסה בחצרים, עבדה רעייתו אריאלה בעיריית באר שבע, לצד בעלה של הוגט אלחדד אז, שעבד כחשב במחלקת החינוך של העירייה. בעבודה טוענים שיש קשר בין החברות של הנשים לבין פנייתה של מפלגת העבודה בבאר שבע לטרנר, עוד ב־1992.

"אנשים מבאר שבע ומהדרום פנו אלי ואל שחל ואמרו שטרנר לוקח את ראשות העירייה בבאר שבע בהליכוד", אומר זוילי. "על היוזמה של הפעילים בבאר שבע דיווח זוילי לשר שחל. "בעיקרון, שחל ידע שאני הולך לפגוש את טרנר", קובע זוילי. "הוא לא ידע את היום המדויק. אם שחל ידע שזה מעמיד את טרנר במצב כזה שלא יוכל להמשיך כמפכ"ל המשטרה, למה לא אמר לי? כי אז לא הייתי נפגש עם טרנר".

יעקב טרנר. חברים מבאר שבע

משה שחל. אחרי התבטאות

בני הזוג טרנר טוענים כי אין שום קשר בין החברות שלהם עם הוגט אלחדד לבין נסים זוילי. טרנר אומר כי נפגש עם זוילי לראשונה בחייו בלשכתו במטה המשטרה ב־12 בפברואר 1993.

יש מחלוקת על מה דיברו השניים. טרנר טוען כי דובר באופן כללי על ראשות עיריית תל אביב. זוילי טוען כי ההצעה התייחסה לבאר שבע. בעניין אחד אין ויכוח: טרנר היה מוכן להתפשר על באר שבע. את הווטו על הצעה זו הטילה אריאלה טרנר. רעייתו של המפכ"ל, כיום מנהלת השיווק של חברת "סנפרוסט", רצתה להישאר בתל אביב.

למה דרעי לא העיד

לפני כחמישה חודשים התקשר היועץ המשפטי של משרד מבקרת המדינה, עו"ד מוטי בס, ללשכתו של אריה דרעי וביקש ממנו שיעיד לפני המבקרת בפרשת פיטוריו של המפכ"ל טרנר. בס התעניין בעיקר בשני אירועים. האחד מ־31 בינואר 1993, היום שבו הודיע דרעי על הפרת זכות השתיקה. ביום זה הציע שבס לטרנר להחליף את צוות החקירה. השני הוא הפגישה בין דרעי לטרנר שהתקיימה בביתו של העיתונאי שאול שיף ברעננה במארס 1991.

"למה לא, בשמחה, מתי שתזמנו אותי", השיב דרעי לעו"ד בס. אחרי שתיקה קלה בטלפון אמר לו בס: "יש לך בעיה מיוחדת. אתה עומד בפני משפט. אי אפשר לדעת אם העדות שתיתן לא תפגע בך. אני מציע לך להתייעץ עם עורך דינך, דן אבי יצחק". דרעי אמר שישיב לו בהקדם. התשובה של הפרקליטים היתה שלילית, בדיוק כפי שציפו במשרד מבקרת המדינה.

עכשיו מנתחים עורכי הדין של דרעי כל מלה בדו"ח של המבקרת. טרנר הוא אחד מעדי התביעה המרכזיים של הפרקליטות. עם חוות דעת כזו, סבורים בש"ס, לא יהיה קשה לקעקע את אמינותו במשפט דרעי.

שחל חוגג

למשה שחל היו כמה סיבות טובות לחוגג בשבוע שעבר. חוות הדעת של המבקרת היתה רק אחת מהן, אם כי בהחלט החשובה מכולן. מישהו אמר בסוף השבוע בחיוך, כי "המבקרת האשימה את שחל בהאשמה חמורה מאוד: היא קבעה ששחל פעל בתום לב". אבל שחל היה זקוק מאוד לחוות הדעת הזאת, במיוחד אחרי המכות הקשות שספג בשנה החולפת. הבולטת בהן היתה פיטוריו של טרנר והאצבע המאשימה שהופנתה לעברו. האחרונה ניתתה עליו לאחר שהכחיש בפומבי, מעל דוכן הכנסת, את קיום מכתבו של פרס ליורגן הולסט בעניין המוסדות הפלסטיניים בירושלים. שחל גם נחשב לנפגע העיקרי מניצחונו של חיים רמון בבחירות להסתדרות. אבל עכשיו הגיע תורו לחכך כפיים בסיפוק.

בתחילת השבוע שעבר הודיע רבין לשחל כי הוא ימלא את מקומו בעת היעדרו מן הארץ ביום חמישי, לרגל נסיעתו לצרפת לקבלת פרס אונסק"ו. בדרך כלל ממלא את מקומו שר החוץ שמעון פרס, אבל גם הוא נסע לצרפת לאותה מטרה. שחל כבר מילא פעם את תפקיד ממלא מקום ראש הממשלה בהיעדרם של השניים מהארץ, אבל אחר כך זכו בכבוד גם שרים אחרים בממשלה, בהם ישראל קיסר ובנימין בן אליעזר. ייתכן שהפעם זכה שחל בתואר כפיצוי על עוגמת הנפש שנגרמה לו, במידה רבה בגלל רבין, בפרשת המכתב להולסט.

בשבוע שעבר גם צורף שחל, באופן בלתי רשמי, לצוות השרים האקסקלוסיווי שנמנים עמו פרס ויוסי שריד, הדן יחד עם ראש הממשלה בתוכניות האוטונומיה.

וטרנר מחכה לג'וב

יעקב טרנר, שדו"ח המבקרת הפך אותו ממאשים לנאשם, עדיין מחוסר עבודה. הוא ממתין לג'וב. "יש לי דיאלוג חיובי עם רבין", הוא אומר. הדו־שיח הזה מתקיים באמצעות איתן הבר, מנהל הלשכה של ראש הממשלה. "מחפשים בשבילי תפקיד הולם", אומר טרנר. "דיברו על תפקיד מנכ"ל של 'אל על', רשות הרכבות והנמלים, מינהל מקרקעי ישראל, שיכון ופיתוח. כולם משתבצים. לי עוד לא מצאו".

באמריקה / עקיבא אלדר

תצלום: איי.פי

או.ג'יי סימפסון בבית המשפט. פרקליטי מדינה בירמוס מנתחים כל בדל ראיה

כולם סימפסון

שניים־עשר אלף דולר שילם כתב העת "נשיונל אינקווירר" לזבן בחנות סכינים בעבור הגילוי כי מכר סכין לאו.ג'יי סימפסון. הסיפור הזה משך במיוחד את תשומת לבו של סום בגלה, יועצו של הנשיא ביל קלינטון. "האיש אינו משתכר ודאי יותר מעשרים אלף לשנה. לך תוכיח עכשיו אם באמת מכר לסימפסון את הסכין", אמר לי באירוע חברתי. מכאן גלשה השיחה חיש קל אל מגיעיה של פאולה ג'ונס. הופעתה של כוכבת חדשה מליטל רוק בשמים האפורים של קלינטון היא כבר אה רק שאלה של זמן, נכון יותר – של מחיר. מה מפריע לפלונית למכור עוד הצצה לאומית אל מכבסיו של נשיא. ברי שתמצא עיתון סופרמרקט שיקנה את הסחורה.

אחרי 218 שנות עצמאות, מייצגת ארצות הברית את השוק החופשי האולטימטיווי. סוחר בתמונות ובכדורי פוטבול חתומים בידי סימפסון הסביר שהמחירים מאמירים (עד 150 דולר התמונה, 500 ויותר לכדור), שכן הכל יודעים שאם יישלח למאסר עולם, תהפוך חתימת ידו למצרך נדיר. מותם של ניקול סימפסון ורון גולדמן מיטיב עם הספסרים. בחזית בית המשפט בלוס אנג'לס גובר הביקוש לחולצות טי ועליהן הדפסים מיוחדים להנצחת האירוע. בעיתוני אמריקה כתבו שמפגיני הימין בירושלים הניפו כרזות "ערפאת גרוע מסימפסון". קוראים רבים זקפו גבה לנוכח גילויי אהדה אלה כלפי מנהיג אש"ף.

המושג סוביודיצה זר לאמריקה. התיקון הראשון לחוקה – חופש הביטוי – גובר על מה שגם בישראל הפך ל"אות מתה" בספר החוקים. במהלך השידורים הישירים מאולם בית המשפט מנתחים עורכי דין ופרקליטי מדינה בירמוס כל בדל ראיה שהוצגה בהליך המקדמי. הם משיבים בלי הנד עפעף לשאלה כמו "מה היית מחליט אילו ישבת על כיסאה של השופטת?" פרשנית מלומדת הביעה תקווה שבית המשפט יפסול את הראיות שהשוטרים ליקטו בביתו של סימפסון בלא שהצטיידו בצו חיפוש. אם יתקבלו הראיות, יהיו 12 אזרחים – שופטים לעת מצוא – חשופים לפרשנות של טובי המומחים.

במלאות לה 218 שנה, מנופפת ארצות הברית של אמריקה בגאווה בדגל שוויון הזכויות. מקרה סימפסון מלמד שלמיעוט החשוב והגדול ביותר שלה יש דעה לא מחמיאה על המדינה היחידה שמפרסמת דו"ח שנתי על זכויות האדם בעולם: יותר משני שלישים מהשחורים באמריקה אינם מאמינים שסימפסון יזכה למשפט צדק. הקנאי השחור חליד עבדול מוחמד קרא למאמיניו לסלוח לאו.ג'יי את "בגידתו", כלומר, נטישת אשתו השחורה לטובת ניקול הלבנה, ולהתייצב לימין השחור ברצח הכפול (יש להניח כי יהדותו של רון גולדמן נחשבת בעיניו לנסיבה מקילה. לפי שעה הוא מעלים עין מבחירתו של סימפסון בפרקליט המתהדר בשם יהודי מובהק, רוברט שפירו). שחורים זוכים כאן לתהילה רק בספורט ובבידור.

לרוע המזל, נפגעו בזה אחר זה ארבעה מגיבוריהם: המתאגרף מייק טייסון, הזמר מייקל ג'קסון, הכדורסלן מג'יק ג'ונסון ועכשיו כוכב הפוטבול סימפסון. הציבור השחור בשל להתקוממות, ועסקנים שחורים דוגמת מוחמד לא יחמיצו שעת כושר כזאת. הם ימצצו את הפשע הזה עד תומו. אמריקה צריכה להתפלל שהוא לא יסתיים בעוד הוצאה להורג, כפי שמאפשר החוק במדינות אחרות ובהן קליפורניה. תמיכה בצירוף עונש מוות לספר החוקים הפדרלי היתה לאחת מסיסמאות הבחירות שמועמדים לקונגרס מפזרים בין אזרחים חרדים ערב כניסתה של אמריקה לשנות האלפיים.

לא להרגיז

הגנרל האמריקאי ג'וזף הואר, ראש מטה ויורשו של נורמן שוורצקופף בפיקוד על הכוח האמריקאי במפרץ, לא ביקר עד היום בישראל. אין לו חלילה משהו נגדה ויש לו אפילו הזמנה פתוחה. בהרצאה במכון הוואשינגטוני למדיניות במזרח התיכון הסביר הגנרל (ארבעה כוכבים) שהערבים מתקנאים בישראל. "הם משתוקקים להשיג מעמד דומה לשלה אצל האמריקאים. ביקור שלי בישראל", אמר הגנרל, "עלול להעכיר את יחסי עם הערבים (בעיקר מדינות המפרץ וירדן), והרי בשלותי לשמור על יחסים טובים אתם ולרכוש את אמונם. יתרה מזאת, הם יחשבו שהלכתי אצל היהודים כדי לחלוק עמם מידע ורעיונות".

הואר סיפק הצצה נדירה אל תפיסת עולם הרווחת במסדר הביטחוני בארה"ב. נראה בעליל שביקורו הגלוי של סגן שר החוץ הישראלי במדינות המפרץ אינו מרשים את הגנרלים. הזרוע המדינית מטיפה להתקרבות בין ישראל לבין מדינות האזור שאינן גובלות בה, ובתוך כך להסרת החרם הערבי. הזרוע הצבאית אמונה על שימור הקואליציה נגד סדאם חוסיין מתקופת מלחמת המפרץ ומגלה, ממש כמו אז, רגישות יתרה לתלונותיהם של השותפים הערביים.

הם בשום פנים ואופן אינם "ערביסטים" שונאי ישראל; הגנרל, המצויד בתואר מוסמך של אוניברסיטת ג'ורג' וואשינגטון, אמר ששלמותה הטריטוריאלית של ישראל – בגבולות שעליהם תסכים עם הערבים – היא אינטרס מובהק של ארה"ב. לא ייתכן הסדר בלי שזו תערוב לו. הוא אינו דוגל בפירוק חד צדדי של ישראל מנשק גרעיני, ומציע לדון בכך לאחר שתיכון יציבות באזור. עד אז הוא צריך להשלים את הצבת החטיבה האמריקאית המשוריינת בכוויית לשם הרתעתה של עיראק. ארה"ב שואפת שכוחן של מדינות המפרץ ושיתוף הפעולה ביניהן יעמוד להן עד שהמעגל השני (מצרים וסוריה) ו/או השלישי (ארה"ב ומדינות אירופה) ייכנסו לפעולה. מתברר שבמזרח התיכון יש רק ממשלה אחת הדוגלת בהרחבת קואליציה.

יש חדש בצנטרום...

מכיל בטא קרוטן

"צנטרום פלוס" היא תוספת חדשה, מקיפה ומאוזנת של 29 ויטמינים ומינרלים עם בטא קרוטן.

הנוסחה החדשה של "צנטרום פלוס" מכילה גם ויטמינים ומינרלים המוגדרים כ"אנטיאוקסידנטים" – נוגדי חימצון: ויטמין C, ויטמין E, אבץ, סלניום ובטא קרוטן. כשהתזונה אינה מספקת והגוף זקוק לתוספת, שימוש יומיומי ב"צנטרום פלוס" ישלים את החסר. "צנטרום פלוס" הורכב בהתאם לתקן הרשמי של מינהל המזון והתרופות האמריקאי (FDA), ומיוצר ע"י חברת התרופות "לדרלה", הידועה בהתמחותה בתחום הוויטמינים. אז מעכשיו, כאשר הגוף זקוק לתוספת – השלם את החסר עם "צנטרום פלוס". יש לעיין בעלון המצורף לאריזה לפני השימוש.

מומלץ על־ידי רופאים.

להשיג רק בבתי מרקחת ללא מירשם רופא.

Lederle

כל טבליה מכילה:	כמות לטבליה	אחוזים מהכמות היומית המומלצת לפי R.D.A	כל טבליה מכילה:	כמות	אחוזים מהכמות היומית המומלצת לפי R.D.A
ויטמין A	4000 IU	100%	ברזל	18 MG	100%
בטא קרוטן	1000 IU		יוד	150 MCG	100%
ויטמין D	400 IU	100%	נחושת	2 MG	100%
ויטמין E	30 IU	100%	זרחן	[illegible] MG	[illegible]
ויטמין C	60 MG	100%	קלציום	[illegible] MG	[illegible]
ויטמין K1	25 MCG	25%	אבץ	15 MG	100%
חומצה פולית	400 MCG	100%	מנגן	2.5 MG	
ביוטין	30 MCG	10%	כרומיום	25 MCG	
ויטמין B1	1.5 MG	100%	מוליבדנום	60 MCG	
ויטמין B5	10 MG	100%	סלניום	25 MCG	
ויטמין B2	1.7 MG	100%	סיליקון	10 MCG	
ויטמין B3	20 MG	100%	סטניום	10 MCG	
ויטמין B6	2 MG	100%	ונדיום	10 MCG	
ויטמין B12	6 MCG	100%	ניקל	5 MCG	
מגנזיום	100 MG	25%			

צנטרום פלוס

29 ויטמינים ומינרלים

עם בטא קרוטן

באומן בר רבואי

הכ־ מן הأصل

هكذا من الأصل

הוא לא היטלר

מאת אריה נדלר

בחודשים האחרונים, בעקבות הסכם אוסלו, הסכמי קהיר, והצעדים שבאו בעקבותיהם, החריף העימות בין שמאל לימין. בעימות זה יש שני צדדים, שתגובותיהם למתרחש שונות זו מזו באופן ברור ומהותי.

מצד אחד נמצא השמאל, מהסס משהו, רוצה אבל חושש, רואה מציאות מורכבת בגוונים שונים של אפור. מהצד השני ניצב הימין: יודע, בטוח, רואה אופקים בהירים וחזקים. אין נפקא מינא אם אלה אופקים זכים ותבולים של עתיד לאומי גאה, או אופק שחור של סופה מתקרבת וסכנת כיליון. בשני המקרים ראייתו את העתיד ישירה, חדה וברורה.

פן חשוב נוסף של עמדת הימין, כפי שהיא מקבלת ביטוי בהפגנות ובדברי הנואמים, הוא השימוש התכוף בשואה כמטאפורה, האמורה לשכנע את השומעים שאסון עומד לפתחנו. בשימוש זה בשואה, שבא מתוך מצוקת אמת ופחדים ממשיים, של אלה המתנגדים למהלכים המדיניים של ההווה, יש סכנה גדולה. סכנה שסופה "השטחה" של זכר השואה.

באופן בלתי מודע ובלתי מכוון יכול שימוש בלתי אחראי זה בזכר השואה לתת סיוע לגרועים שבאנטישמים, העושים לילות כימים כדי להשכיחה ולהכחישה.

אין ספק שכוונת האוחזים בשלט "ערפאת הוא היטלר" איננה לסייע למכחישי השואה. נהפוך הוא. זעקתם מקורה בפחדים, שולקם לגיטימיים, והיא עצמה ניזונה מהוויית השואה. בהשוואה בין ערפאת להיטלר אומרים לנו המפגינים: "גוזו לכם, הנורא מכל עומד לקרות". כאילו אחרי שאמרו "ערפאת הוא היטלר", אי אפשר לומר עוד דבר. הנורא מכל כבר נאמר.

אולם מתוך רצון להעצים את הצעקה, עלולים אלה למצוא את עצמם מוללים, מגמדים ומשטיחים את זכרה ההיסטורי של השואה. בסופה של דרך ותהליכים זו של ההשוואה בין ערפאת להיטלר עומדים מכחישי השואה, ומוכים ש"משטיחי השואה" יעשו בעברם את המלאכה.

בימה

בשימוש התכוף שעושים דוברי הימין בשואה כמטאפורה, שבא מתוך מצוקת אמת, יש סכנה גדולה

מה כל כך נורא בהשוואה בין ערפאת להיטלר? ראשית, זהו סילוף היסטורי חמור. ערפאת הוא היטלר? אש"ף הוא האס־אס? לא ערפאת ולא ארגונו יימצאו בין המועמדים לזכייה בפרס ההומניזם והחמלה העולמיים. אולם, גם ארגונים אחרים שלחמו על זכותם להגדרה עצמית לא התיימרו להציג מועמדות כזו. ביניהם אפשר למצוא גם כמה שהם האבות האידיאולוגיים של מנסחי סימן השוויון בין ערפאת להיטלר.

גם בהשוואה לארגונים דומים אחרים נראה שאש"ף אינו יוצא דף נקי, אך מכאן ועד ההשוואה בין ערפאת להיטלר הדרך ארוכה. ראוי שלעולם לא יישכח: השואה לא היתה אירוע של אלימות ורצח שנבעו מתוך מטרה פוליטית. היא היתה אירוע ייחודי חד פעמי בדברי ימי אדם, שבו הוקם בית חרושת משוכלל למוות ושבו סעיף במצע פוליטי של מפלגה אירופית אמור היה להיות מוגשם על ידי חיסול פיסי מלא, מוחלט ומתוכנן של בני עם אחד.

האם האמירה שערפאת הוא היטלר פירושה שלאש"ף תוכנית מגירה להקמת תאי גזים? האם הבסיס האידיאולוגי לקיום אש"ף הוא הגשמת רעיון החיסול המלא, הסופי והמוחלט של הישראלים? של היהודים?

"החיפזון מן השטן", ובמקרה זה החיבור החפוז של שלטים בנוסח "ערפאת הוא היטלר", והשימוש במטאפורת השואה לקידום צורכיהם הפוליטיים של מתנגדי ההסכם, הוא שטני באמת.

רשעותה וסכנתה של הסיסמה הזאת הן בכך שלכל משוואה יש שני חלקים. האוחז בשלט האומר "ערפאת הוא היטלר", מתכוון לומר שערפאת הוא כל כך נורא ובלתי אנושי, שכדי לתפוס את מידת הסכנה שבו אין ברירה אלא להשוותו לנורא מכל. כלומר, מנסחי הסיסמה ומשטיחי השואה האחרים רוצים לשכנע את קהל שומעיהם שאם "ערפאת הוא היטלר", הרי שההסכם עם אש"ף אינו אלא גרסה מודרנית של פרוטוקול ועידת ואנזה והאוטונומיה היא כרוז שילוח למשרפות.

אבל את הדברים הללו אומרים אנשים שהשואה ויהודיה מוכרים להם, וזכרה כועד בקרבם. אפשר להניח שבמקרים רבים הם בנים ובנות למשפחות של ניצולי שואה. אלא שאת הדברים שומעים אחרים. כאלה שבשבילם השואה איננה תו מלובן בבשרם, אלא עניין מרוחק יותר.

יותר מכך: את הדברים שומעים וקוראים גם אחרים, שאינם יהודים או ישראלים. בשבילם השואה קשורה לדימויים הלקוחים מסדרת טלוויזיה סוחטת דמעות, או מסרטו של סטיבן שפילברג על אוסקר שינדלר. כשאלה שומעים ש"ערפאת הוא היטלר", הם עלולים לקפוץ למסקנה לגבי צדה השני של המשוואה: "אם ערפאת הוא היטלר, והוא הוזמן על ידי קלינטון, אז היטלר לא כל כך נורא".

בנוסף לכך, אם ערפאת הפך מאיש רע לאורח מכובד באולפני ה־CNN, ואם הוא כמו היטלר, האם היטלר הוא שוחר משוחר עדי עד? לו היה חי, אולי גם הוא היה מרואיין על ידי טד קופל? יותר מכך: אם האוטונומיה, מדינה פלשתינית ונסיגה מהגולן הן ממש כמו השואה, האם השואה היתה באמת כה ייחודית ונוראה?

אמירות נוספות וחוזרות אחרות מסוג זה "משטיחות" את השואה. הראשון שצעד בדרך זו היה מנחם בגין. אחריו באו רב שילנסקי ויצחק שמיר, ומחרימים מחזיקים אחריהם בנימין נתניהו, אריאל שרון ורחבעם זאבי. למען זכרה הקדוש והייחודי של שואת היהודים, לפני 50 שנה, יש להפסיק זאת. משטיחי זכר השואה היום, סוללים את הדרך להכחשתה ולהשכחתה בעוד 100 שנה.

הכותב הוא פרופסור לפסיכולוגיה חברתית ודיקאן הפקולטה למדעי החברה באוניברסיטת תל אביב

החצי השני של הכתובת

ארכיאולוגיה

מאיר בן דב

בימים אלה נחשף שבר נוסף מהכתובת הארמית שהתגלתה בשעתה באתר תל דן

יותר מ־25 עונות חפירה מנהל אברהם בירן בתל דן המקראי, ובתקופה זו זכתה משלחתו לחשוף תגליות מרתקות בתחומי הארכיאולוגיה המקראית. אחת מהן היתה במת הפולחן הגדולה שבנה ירבעם הראשון בדן, שבה הוצב עגל הזהב, שהיתה פעילה עד לכיבושה של ממלכת ישראל הצפונית בידי האשורים, ושוקמה לאחר מכן. תגלית חשובה אחרת בתולדות הבנייה באר"י היתה השער בעל הקמרונות מתקופת האבות. גם מכלול שערי הכניסה והחומות בדרום העיר מתקופת הבית הראשון מהווים תגלית בעלת ערך רב.

בשנה שעברה החליט בירן להפסיק את מלאכת החפירה ולעסוק בשיקום, בשימור ובשחזור האתר, בסיוע החברה הממשלתית לתיירות ובשיתופן של רשות שמורות הטבע, מחזיקת האתר, הרשות העתיקות, בראשות גיורא סולר, מנהל מחלקת השימור של הרשות.

תוך כדי פעולות השיקום היה צורך ב חפירות בקנה מידה מצומצם, ובירן הטיל את ניהולן על אחד מעוזריו, יגאל בן אפרים, ארכיאולוג יליד קיבוץ שמיר השכן. במהלך החפירות התגלה ברחבת שער העיר שבר כתובת בארמית שהציב אחד ממלכי ארם־דמשק שכבש את דן, בין שאר ערים, ובה תועדו האירועים. כ לימים החזירו מלכי ישראל את הערים הכבושות לתחומם, ניתצו את הכתובת השתמשו באבניה לריצוף רחבת השער.

שבר הכתובת הזה נחשב, כבר רק, לאחת התגליות החשובות בארכיאולוגיה המקראית בארץ ישראל. בכתובת נזכרו מלך ארם־דמשק, מלך ישראל, ומלך מבית דוד, כלומר מיהודה. היתה זו הפעם הראשונה שהמושג "בית דוד" נחשף במפורש במקום כלשהו. התגלית, שעיקריה הובאו בשעתה במדור זה, עוררה הדים רבים בקרב חוקרי המקרא והארכיאולוגיה.

התגלית המרתקת הציתה את דמיונו של בירן, והוא העריך שבמאמץ נוסף ייתכן לחשוף שברים אחרים של הכתובת שישלימו את התמונה. ואכן, השנה הוא אירגן משלחת נוספת, והחופרת בימים אלה בתל דן. לפני ימים מספר נשאו המאמצים פרי. למרגלותיה של חומת העיר התגלה שבר נוסף, "החצי השני", של הכתובת.

אלא שגם שבר זה, המוסיף כמה שורות לכתובת, אינו סוף פסוק, ובירן ממשיך ביתר שאת בחיפושים אחר שברים נוספים.

בשבר החדש, שבו שרידי חמש שורות בארמית בכתב רהוט, מופיע שמו של האל הדד, מחשובי אלי הפנתיאון של דמשק, וכן נזכרת העיר אפק. בארץ ישראל היו כמה ערים שנשאו שם זה, כיוון שנבנו על אפיקי מים. אחת מהן, ששכנה לחופי הכנרת, אותרה כבר לפני שנים רבות בתחומי קיבוץ עין גב, ונערכו בה חפירות ארכיאולוגיות.

החפירות הנמשכות עתה בתל דן, בהנהלתו של בירן, חשפו גם תגליות נוספות. הרחק מן השער התגלתה במה פולחנית נוספת, ולידה שתי מצבות (אסטלות) שבחזיתן הוצבה קערת בזלת על אבן מגולפת. תגלית זו מצטרפת לתגליות קודמות של מציבות אחרות, ובהן אחת שגובהה יותר ממטר.

החופרים ממשיכים במלאכתם כשהם ערים לכל בדל אבן היוצא מן החפירה שמא הוא נושא גילופי כתובות שישלימו את "כתובת דן" המרתקת. נחישותו של בירן ודבקותו במטרה הצדיקו עצמן, וכנראה שתל דן יזכה לעוד עונות חפירה עתירות ממצאים, ובמקביל תוגבר פעולת השיקום, השימור והשחזור לרווחתם של כל העוסקים בארכיאולוגיה מקראית ולהנאת התיירים והמבקרים באתר.

75 שנות הארץ / 9–10 ביולי

1924
בדבר הקנדידטורה של ביאליק לקבלת פרס נובל

גם ה"דוואיש כרוניקל" האדרון מביא טלגרמה מסופרו בשטוקהולם, כי ביאליק הוא קנדידט לקבלת הפרס הספרותי של נובל בשנה זו. תרגומי יצירותיו של ביאליק שנעשו ע"י הרב הראשי ד"ר אהרנפרייז, הועילו לעשות את המשורר מפורסם כל צרכו בשוודיה.

1927
מס על גטין

זה זמן רב נעשתה צרפת למרכז הבין לאומי בעניני גטין. אם בשאר המדינות קשה לקבל מאת בית המשפט פסק דין של גט, אין בית המשפט בצרפת מניח מכשולים יתרים בדרכם של אלו, השואפים לפתוח את כבלי הנשואין שלהם. ביחוד מרובים עתה בצרפת הגירושין מצד האזרחים האמריקאיים. יש שאזרח אמריקאי כזה, המבלה בפאריס ירחים אחדים, מגרש את אשתו ונושא לו אשה שניה ומגרש אותה שוב, ועושה לו חלופין כאלו ארבע וחמש פעמים. הממשלה הצרפתית גמלה כה עתה להטיל מס גבוה על זרים המגרשים את נשותיהם בצרפת. מצד אחד היא חוששת על־ידי זה להפחית את הגירושים ומצד שני יכניס המס החדש הזה הרבה כסף לקופת הממשלה.

1959
מהומות על רקע עדתי בחיפה

הפגנות ומעשי־הרס של תושבי שכונת ואדי סאליב

מאת אריה נשר

מהומות על רקע רגשי קיפוח עדתיים פרצו אתמול בשכונת ואדי סאליב בחיפה התחתית, המאוכלסת ברובה על ידי יוצאי צפון אפריקה, בעקבות שמועות על מותו של אדם שיכור שנפצע אור ליום אתמול על ידי המשטרה. המהומות לוו בהפגנות המוניות שבהן נישאו דגלים שחורים, בהתפרעויות שהתבטאו בהריסת מועדוני מפא"י ומועצת פועלי חיפה, ברגימת מכוניות משטרה באבנים, שריפת מכוניות ולאחרונה התפרצות פתאומית לפנות ערב ללב הדר הכרמל והריסת שמשות בעשרות חלונות ראווה... בד בבד עם הפיכת מכוניות.

1963
לחקור הטלת פצצות גז ע"י המצרים בתימן

לונדון, 8 (ע"ד האי.פי.). "מתוך תחושה מוסרית ומדינית" חייבת בריטניה לתבוע מאו"ם לחקור את הידיעות שלפיהן מטילים מטוסים מצריים פצצות של גז מרעיל על ישובים הנאמנים לכוחות המלוכנים בתימן — בדרישה זו יצא כאן הבוקר העיתון "דיילי טלגראף" במאמרו הראשי... הכתב מוסר, כי שבעה אנשים לפחות, לרבות ילדה בת חמש, מתו ביסורי גסיסה איומים מאז הטלת פצצות הגז הראשונות בחודש שעבר. כן גרם הגז המרעיל לכוויות קשות ותושבי הכפרים שנפגעו משוועים לעזרה.

כל הציטוטים נלקחו מגיליונות "הארץ" בתאריך המצוין ומובאים כלשונם בעת הפרסום

עריכה: יעל אונגר

מדע / צפריר רינת

תולדות סודות האטום

ארצות הברית צינזרה יומנים פרטיים של מדענים במטרה לשמור על סודות האטום, אולם בשנות הארבעים היא לא הצליחה למנוע מהפיסיקאי נילס בוהר למסור חלק מסודות אלה לסובייטים

פרק מאלף וסבוך בתולדות הנשק האטומי והאנרגיה האטומית בארצות הברית, והסודות המדעיים הקשורים בהם, נחשף בחודש שעבר לקוראי העיתונות הבריטית והעיתונות המדעית האמריקאית. הגילוי הדרמטי היה של העיתון הבריטי "סנדיי טיימס", שבגיליונו מלפני שבועיים קבע שהפיסיקאי הדני נילס בוהר סייע לרוסים להשיג את סודות האטום של ארצות הברית. העיתון הסתמך על פיסיקאים בריטים שאופשרה להם גישה למסמכים מסווגים של הקג"ב. מסמכים אלה כללו תיאור מפורט של פגישות שקיימו הסובייטים עם בוהר בנובמבר '45, חודשים ספורים לאחר הטלת פצצות האטום על הירושימה ונגאסקי.

נילס בוהר, הנחשב לאחד הפיסיקאים החשובים של המאה, נמלט מפני הנאצים לבריטניה במלחמת העולם השנייה. לאחר מכן עבר לארצות הברית ושם השתתף בפיתוח פצצת האטום. עם סיום המלחמה חזר לדנמרק.

בנובמבר '45 הגיעו לפגישה עם בוהר כמה נציגים סובייטים ובהם קולונל מהקג"ב שעבד במחלקה שעסקה בריגול אטומי ויעקב טרלצקי, פיסיקאי סובייטי שהיה אחראי לניתוח מידע מדעי ששירותי הריגול הצליחו להשיג. הנציגים הסובייטים המטירו על בוהר שאלות בכל הנוגע לצדדים הטכניים של פיתוח פצצת אטום והוא ענה באופן מפורט למדי על 22 שאלות.

בוהר סיפק לסובייטים מידע על דרך השגתו של אורניום 235, המשמש להכנת הפצצה. הוא גם השמיע כמה הערות שהבהירו לבני שיחו באיזו תכיפות הציאו האמריקאים פלוטוניום מהכורים. לדברי ג'ון הסארד, פיסיקאי ממכון האימפריאלי בלונדון, סייעו ההערות האלה לסובייטים במידה רבה. התיאור שסיפק בוהר על שיטות הקירור של כורים גרעיניים נוצל בידי הסובייטים בכורים מסוג RB-MK שהם פיתחו. הכור בצ'רנוביל גם הוא מסוג זה של כורים.

שיחותיו של בוהר עם הסובייטים מאפשרות, לדברי "סנדיי טיימס", הצצה מרתקת לרמת ההבנה המדעית באמצע שנות הארבעים. העיתון מציין שכל אחד מבוגרי לימודי הפיסיקה של ימינו היה עונה בקלות על השאלות שהופנו לבוהר, אבל טובי המדענים של סטאלין שתו את דבריו בצמא.

עד היום הכחישו מקורביו של בוהר את הטענות שייחסו לו שיתוף פעולה עם הסובייטים, אולם מסמכי הקג"ב מוכיחים מעל לכל ספק שבוהר סיפק לסובייטים מידע רב חשיבות, הגם שייתכן שעשה זאת בלא להיות מודע לכך, במפגשים שהיו חלק מביקורי נימוסים של הסובייטים אצל המדען המפורסם. הסובייטים טענו באוזני בוהר שהם הגיעו לדנמרק כדי לבדוק ציוד גרמני שנפל לידיהם.

בוהר סבר כבר בעת פיתוח פצצת האטום שעל הרוסים והבריטים להעביר את סודות הפצצה גם לסובייטים, כדי למנוע מרוץ חימוש לאחר מלחמת העולם השנייה. וינסטון צ'רצ'יל נחרד מהרעיון ודרש להבהיר לבוהר שעליו לחדול ממאמצי השכנוע שלו. אחד מאנשי הק.ג.ב סיפר שבתחילת המפגשים היה בוהר עצבני מאוד וידיו רעדו. רק בשלב מאוחר יותר נרגע, כאשר נשאל על ידי הסובייטים אם קיימת דרך יעילה להתגונן מפני הפצצה האטומית, ענה בוהר שהאמצעי היחיד הוא לקיים פיקוח נשק בינלאומי.

לעומת סיפורו הדרמטי של בוהר – שעל פיו הצליחו הסובייטים להמריץ מדען חשוב ולגרום לו למסור להם מידע רב ערך – סיפורו של גלן סיבורג, שהיה ראש הוועדה האמריקאית לאנרגיה אטומית בשנים 1961–1971, אופייני לסיווג הביטחוני בתחום האטום, המלווה בסרבול ביורוקרטי ובמדיניות צרת אופקים.

סיבורג גולל באחד הגיליונות האחרונים של כתב העת היוקרתי "סיינס" את סיפור היומן האישי שכתב כאשר היה יו"ר הוועדה לאנרגיה אטומית. אל היומן צירף סיבורג התכתבויות אישיות וסיכומי פגישות. הוא הקפיד להוציא ממנו כל מה שהוגדר חומר מסווג. עם עזיבתו של סיבורג את הוועדה ב־1971 נבדק היומן, ופרט לכמה השמטות הותר לו לקחת אותו בשלמותו.

במשך 12 שנים היו שני העותקים מיומנו של סיבורג פתוחים לעיונם של חוקרים, מאחר שהם נחשבו לא מסווגים. אולם ב־1983 התחילו הבעיות. בהוראת מדיניות ממשלו של רייגן החל משרד האנרגיה – האחראי לוועדה לאנרגיה אטומית – להפעיל מדיניות קשוחה בהגדרת מסמכים כחומר ביטחוני מסווג. אחד מעותקי היומן של סיבורג נלקח בידי ההיסטוריון של משרד האנרגיה לכמה שבועות, אבל הוחזר רק לאחר כמה שנים, וחלקים בו הוגדרו מסווגים.

גם העותק שהחזיק סיבורג בביתו נלקח ב־1985, לאחר שפקידי הממשלה איימו על סיבורג כי ייאסר אם יסרב למסור את היומן. בשנתיים הבאות נעשתה בשני עותקי היומנים סריקה ארוכה ומייגעת של בדיקות. שוב ושוב הפעילו צוותים מתוגברים של אנשי משרד האנרגיה, וחזרו להוסיף השמטות והטילו עוד מגבלות על הפצת היומנים.

שיא הפעילות לחסיון הסודות הרבים ביומנים, שבעבר הוגדרו לא מסווגים, היה כאשר צוותים של משרד האנרגיה התחילו לסרוק לא רק את היומנים, אלא גם חומר הקשור בפעילותו של סיבורג עוד בטרם החל את עבודתו בוועדה. סיבורג העיד באירוניה, שאנשי משרד האנרגיה לא שמו לב לכך שגם יומניו ומכתביו מתקופת בית הספר התיכון היו במחסן בביתו, ואלה ניצלו מפעולת סיווג מקיפה.

לדעת סיבורג, הפכה מדיניות הסיווג הביטחוני בארצות הברית לשרירותית ומשוללת כמעט לחלוטין קריטריונים אובייקטיביים. פעולת הצוותים השונים, שבדקו את יומניו של סיבורג, הניבה תוצאות שונות, שכן מה שצוות אחד הגדיר מסווג הוגדר על ידי צוות אחר באופן שונה. במקרים אחרים הגדירו הצוותים חומר מסווג מידע שכבר התפרסם בגלוי בארצות הברית. סיווג מפוקפק אחר היה של פרטים או שמות הקשורים בגופים פוליטיים.

את עבודת הסיווג של מידע רגיש, קבע סיבורג, צריכים לעשות אנשים נבונים והמסוגלים לקבל החלטות מתוחכמות. עליהם להיות בעלי תפיסה כוללת ביחס למגוון נושאים מדעיים וביטחוניים ולהקדיש זמן נאות לקריאת חומר רב ומפורט.

סיבורג מציין שבשנים האחרונות מראה הקהילה המדעית והביטחונית בארצות הברית נכונות גדולה יותר לחשוף את תעשיית הנשק והאנרגיה האטומית. לפני שנתיים פירסם כתב עת מדעי פופולרי תיאור מרתק של קהילת מדעני הגרעין במעבדות ליברמור, אחת משלוש המעבדות המרכזיות שפותחו בהן כלי הנשק הגרעיניים. לפני שנה פורסם תיעוד מפורט של ניסויים שערך לאורך השנים משרד האנרגיה וההגנה, ואלה עוררו זעם רב לאחר שהתברר שבני אדם נחשפו לקרינה רדיואקטיווית בלא ידיעתם.

חילים אמריקאים בעת ניסוי אטומי. הסודות נשמרו באופן חלקי

ישראלים, ערבים ואצות

מדענים מאוניברסיטת בר אילן ישתפו פעולה עם מדענים ממדינות ערביות בפרויקט לניטור מי הים התיכון. כך הוחלט בפגישה שהתקיימה לפני חודשיים בין פרופ' שלמה גרוסמן, סגן נשיא אוניברסיטת בר אילן למחקר, וישראל פאר, מנהל רשות המחקר של בר אילן, לבין נציגי אוניברסיטאות מאלג'יר, מתוניס, ממרוקו, מירדן, ממצרים ונציגים פלשתיניים.

הפגישה נערכה במונפלייה שבצרפת במסגרת הפעולות לשיתוף פעולה מדעי בין מדינות הים התיכון למדינות האיחוד האירופי. המנהל המדעי של פרויקט הניטור יהיה פרופ' צבי דובינסקי מהמחלקה למדעי החיים באוניברסיטת בר אילן, והמתאמת שלו תהיה נציגת אוניברסיטת אוראן האלג'ירית.

פרויקט הניטור המשותף יתבסס על המחקרים שערך פרופ' דובינסקי ומטרתו תהיה לעקוב אחר התכונות האופטיות של מי הים התיכון. נתונים על תכונות אלה עשויים להבהיר אם המצב האקולוגי של הסביבה הימית משתפר או נעשה גרוע יותר, מאחר שהם גם מאפשרים מעקב אחר מצבה של אוכלוסיית הפיטופלנקטון – האצות המיקרוסקופיות הנמצאות בתחתית מארג המזון של הסביבה הימית ומשפיעות על מארג זה.

אצות אלה קולטות אור ומפזרות אותו בהתאם לצפיפותן, והמעקב אחר קליטת האור ופיזורו מסייע לעמוד על מבנן הפיסיולוגי של האצות ועל תקינות המערכת האקולוגית כולה.

מחקרי השדה והמעבדה שערך פרופ' דובינסקי מלמדים כי יכולת ההתאמה של מים לאור וצל, מצב חומרי המזון שבהם והתכונות האופטיות שלהם משפיעים, בין השאר, על יכולת הפוטוסינתזה ותכולת הפיגמנטים של האצות המיקרוסקופיות.

החוקרים מעוניינים להגדיר את היחסים שבין חלוקת ספקטרום שדה האור הקיים במים ובין הרכב הפיגמנטים של האצות. הם סבורים שבגלל פעילות האדם השתנו התכונות של אוכלוסיית האצות והביאו לגדילתה – גידול האמור להשפיע על התכונות האופטיות של המים ועל הרכב חומרי המזון בים.

בין האצות לבין התכונות האופטיות של המים קיימים קשרי גומלין מורכבים. יכולת הגידול של אוכלוסיות האצות תלויה בעיקר בזמינות אור וחומרי מזון ובניצולם. שדה האור של המים העמוקים, לעומת זאת, נשלט על ידי קרינה התלויה במשתני אקלים, כמו מידת העננות, וביכולת העברת האור של המים, התלויה בקרקעית הים וגם באצות.

הרכב של ספקטרום האור במים העמוקים נשלט על ידי הפיגמנטים מבצעי הפוטוסינתזה של אוכלוסיית האצות ועל ידי התפזורת של חומר אורגני הקולט בעיקר קרינה אולטרא סגולה וקרינה כחולה בגלים קצרים. רק האור שנקלט על ידי האצות יכול להיות מנוצל לפוטוסינתזה וזה מאפשר לעקוב אחר מידת היעילות שבה מנוצל אור זה על ידי האצות.

היכולת של האצות לבצע פוטוסינתזה תלויה באורכי הגל של האור, אולם העברת האור מהפיגמנטים אל המרכזים מחוללי התגובה הפוטוסינתטית איננה אחידה ולכן אין זהות גמורה בין יכולת קליטת האור לניצולה. כדי להבין את תהליך העברת האנרגיה מחלקיקי האור לפוטוסינתזה במלואו, החוקרים חייבים להכיר את יכולת קליטת האור וגם את ניצולה.

האצות מתאימות את עצמן לשינויים בשדה האור בעיקר באמצעות התכולה המשתנה של הפיגמנטים בתאים. תכולה זו גם משפיעה ככל הנראה על יכולת הפוטוסינתזה שלהן.

ההתאמה לשינויים בשדה האור מתבצעת בין השאר באמצעות פעילות של אנזימים, כמו ריבולוז ביספוספט קרבוקסילז, המשפיעים על התהליכים הפוטוכימיים ועל היכולת של האצות לבצע פוטוסינתזה מקסימלית.

המסקנה הנובעת מהאופן שהאצות מתאימות את עצמן לשינויים באור היא שיחסי הקרינה־פוטוסינתזה עשויים להשתנות במידה רבה בין מינים שונים של אצות ואפילו בתוך אותו מין בזמנים שונים ובתנאים סביבתיים שונים. רק היכרות יסודית עם מנגנוני התגובה הפוטוסינתטית של האצות לאור שנוצר סביבם תאפשר להעריך כיצד אוכלוסיית בעלי החיים בים מושפעת ממשתנים סביבתיים ומהאצות עצמן.

לדעת פרופ' דובינסקי, מחקר האצות צריך לבדוק את היחסים שבין התכונות האופטיות של מי הים התיכון לבין הרכב הפיגמנטים של האצות. החוקרים גם צריכים להבין את הקשרים שבין הרכב הפיגמנטים באצות לבין התכונות הפיסיולוגיות שלהן, כפי שהן באות לידי ביטוי במשתנים הפוטוסינתטיים, ולדעת מהי ההשפעה של תוספת מזהמים וחומרי מזון על הסביבה שהאצות חיות בה.

כל אלה יוליכו אל המטרה המרכזית של המחקר – בניית מודלים אשר יקשרו בין שיעורי הפוטוסינתזה למדידות התכונות האופטיות של המים. זה יאפשר לחוקרים להבין את ההשפעות הסביבתיות השונות על האצות כפי שהן באות לידי ביטוי בהרכב המים וביכולת העברת האור שלהם ויאפשר להם לקבל החלטות נכונות בנושאים של מדיניות סביבתית בים התיכון.

זרקור

חקר הסביבה

מגמה ללימודי אקולוגיה לקראת תואר מוסמך באוניברסיטת בן גוריון, שזכתה בעת האחרונה להכרה מוסדית, ומרכזים חדשים למחקר ולפיתוח אקולוגי הם התוספת האחרונה למחקר המדעי של הסביבה בישראל. בראש המגמה ללימודי אקולוגיה עומד פרופ' צבי אברמסקי מהמחלקה למדעי החיים, והיא תמנה 18 חוקרים, רובם חברי המחלקה למדעי החיים, או חוקרים ממרכז מיטראני לאקולוגיה מדברית שבמכון לחקר המדבר, בשדה בוקר.

המו"פים האקולוגיים יוקמו במשותף על ידי משרד המדע והחברה להגנת הטבע, והם יפעלו בשיתוף עם אוניברסיטאות תל אביב, באר שבע וירושלים. לכל מרכז ימונה יועץ – פרופסור שהוא חוקר בכיר בתחומו, ויהיה בו מרכז־חוקר ברמה של מסטרנט או דוקטורנט.

בבית ספר שדה בהר גילה יפעל מו"פ אקולוגי שיעסוק בחקר פיסיקת העננים ונדידת ציפורים. לרשות הצוות יעמוד מכ"ם בעל עוצמה רבה, שנרכש מהצבא הרוסי, ושוויו – 600 אלף דולר. מפעילו הרוסי של המכ"ם, שהיה גנרל בצבא הרוסי, בא לארץ כדי לפקח על הפעלתו. המכ"ם יאפשר זיהוי מזג אוויר טוב יותר הכולל גם זיהוי שטפונות במדבר יהודה, ובפעם הראשונה בישראל יהיה אפשר לקיים תצפית על אוויר מזרח גב ההר ומדבר יהודה. המכ"ם גם יוכל לעקוב אחר נדידת ציפורים באזורים שבעבר לא היה אפשר לערוך בהם מעקב כזה. מעקב זה יהיה אפשרי מאחר שהציפורים נקלטות באותו אורך גל שהמכ"ם פועל בו.

מגלה הספיראלה

בסוף החודש שעבר מת בארצות הברית ויליאם וילסון מורגן, אחד מחשובי האסטרונומים של המאה ה־20. מורגן, בן 88 במותו, חקר במשך יותר מ־60 שנה את מבנה הכוכבים. הוא פיתח שיטות לסיווג כוכבים על פי בהירותם, וחישב את המרחקים של כוכבים והוכיח את קיומן של גלקסיות ענקיות.

מורגן התפרסם בעיקר בזכות גילוי אופן ארגונם של מיליארדי הכוכבים הנמצאים בין כוכבי של גלקסיית שביל החלב. העיתון "ניו יורק טיימס", ציין שהגילוי המעניין ביותר של מורגן היה זיהוי ודאי של קטעים משתי זרועות ספיראליות שהגלקסיה מורכבת מהן, וזיהוי ברמת סבירות גבוהה של זרוע שלישית.

זאת היתה הפעם הראשונה שמדען הצליח להוכיח כי לגלקסיית שביל החלב יש מבנה ספיראלי.

לפני פרסום תגליתו העיקרית של מורגן, פיתחו הוא ועמיתו, פיליפ קינן, שיטה אשר איפשרה לאסטרונומים לקבוע את כמויות האור שכוכבים מקרינים על פי מרכיבי הצבע בספקטרום של האור המוקרן מהם. שיטה זו נוצלה לקביעת מרחקים של כוכבים בהירים והיוותה שלב חשוב בדרך לגילוי המבנה של גלקסיית שביל החלב.

תצלום: ניו יורק טיימס
האסטרונום ויליאם מורגן. מימין דגם גלקסיית שביל החלב

הבימה התיאטרון הלאומי
הקאמרי של תל אביב
התיאטרון העירוני חיפה
03-5283335 · 03-6233335 · 04-620670
תיאטרון באר שבע
בית ליסין
האופרה הישראלית – ת"א 03-6927777
תיאטרון הסמטה
"אדם בן כלב"

חייג
02-254245-8
03-5121333/4
04-623166/7
הארץ

גלריה

הקופסה השחורה היא כתומה

אושר גדול לחובבי הטריוויה. ספר שמפריך מאות אמיתות, אמונות ודעות. מתברר שהאמריקאים לא המציאו את הפופקורן ואין פינגווינים בקוטב הצפוני. בינתיים, רק באנגלית

מאת שגיא גרין

טרומפלדור אמר: "טוב למות בעד ארצנו", בפלמ"ח השתנו אז במקלות במקום ברובים, יש לישראל חיל האוויר הטוב בעולם וחדר אטום ביריעות ניילון מגן מפני נשק כימי. אמת או שקר? כדי לענות יש לזכות למהדורה העברית של "ברק לא מכה פעמיים", ספרו הבהיר המשעשע של לורנס מור, שראה אור החודש בארצות הברית (הוצאת אוון).

בניסיון להסביר למה כתב את הספר כותב מור בהקדמה ש"אחד הדברים המדהימים ביותר שאנחנו מאמינים בו, הוא שכל מה שאנחנו מאמינים בו הוא נכון. כשמשהו נתפס על ידינו כמובן מאליו אנחנו רק לעתים נדירות בודקים אותו".

אבל, ממשיך מור, אנחנו גם אוהבים להפתיע, ולהפיק הנאה, כמעט פרוורטית, כשאנחנו מגלים ש"עובדה" מוכרת וידועה היא פשוט לא נכונה. על פי הספר שכתב, מתגלה מור כטוטה גדול: הוא אסף מאות אמונות ודעות רווחות ב־11 תחומים שונים ובדק את אמיתותן. אושר גדול לחובבי טריוויה.

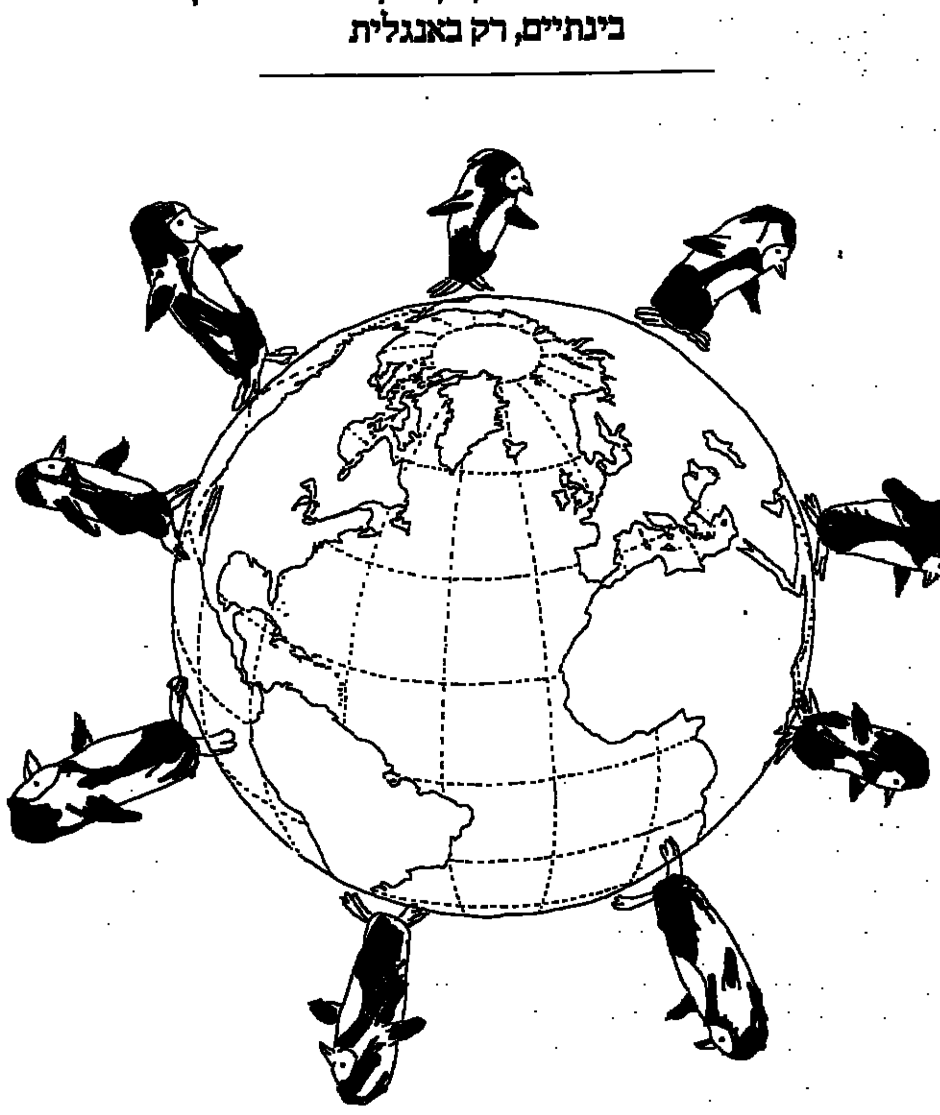

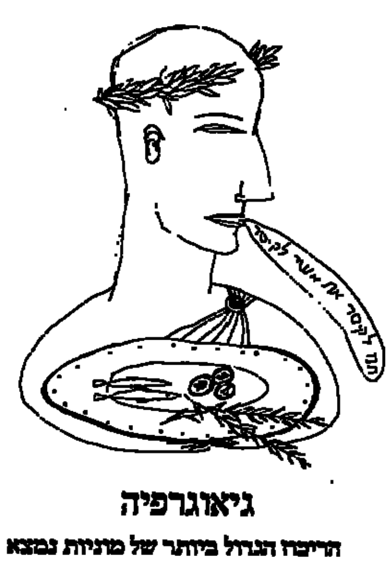

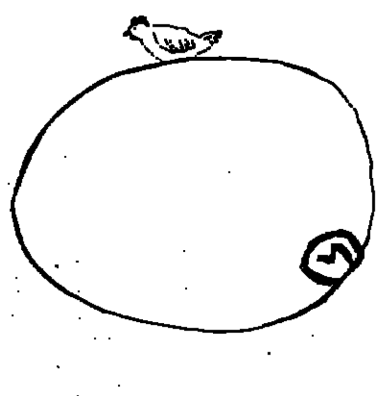

חיות

פינגווינים חיים רק בקוטב הצפוני והדרומי.

בקוטב הצפוני לא חי אפילו פינגווין אחד. כל 17 המינים השונים של הפינגווין חיים בחצי הכדור הדרומי, מרביתם באנטארקטיקה אבל יש גם פינגווינים אוסטרליים, כשני מיליון פינגווינים חיים ליד פונטה טומבו, ארגנטינה ותושבי דרום צ'ילה משמשים בית לעוד פינגווינים רבים.

השימוש העיקרי שנעשה בעור חזיר הוא לייצור כדורי רגל.

השימוש העיקרי שנעשה בעור חזיר הוא הכלת גופו של החזיר.

תנינים מפחדים ממים.

תנינים בכלל לא מפחדים ממים. למעשה, תנינים יכולים לשחות. הסיבה שבגללה הם לא אוהבים מים היא טקס הניקוי העצמי המפרך שבא בעקבות הטבילה.

עזים אוכלות קופסאות שימורים מפח.

עזים לא אוכלות קופסאות שימורים. אבל אם הן רעבות מספיק הן יאכלו בתאווה את תוויות הנייר הדבק שעל הפחית. הן לא מסוגלות לעכל את הפח עצמו.

קנריות ממין נקבה שרות טוב יותר, ולכן רוב האנשים קונים אותן בציפורי־שיר.

רק קנריות ממין זכר יכולות לשיר.

אמנות ובידור

פלוטו הוא הכלב של מיקי מאוס; גופי הוא בכלל לא כלב.

אין ספק שפלוטו הוא כלב. בתחילה קראו לו רובר, והוא הסתובב בששה כמה שנים לפני שגופי הופיע. לגופי עצמו קראו בשנותיו הראשונות דיפי־דוג, רמז ברור למוצאו הכלבי.

ג'ון ויין שירת בחיל הנחתים במלחמת העולם השנייה.

ויין הקאובוי הלוחם, ששמו האמיתי הוא מריון מוריסון, לא היה, בעצם, חייל אפילו יום אחד בחייו.

בתיאטרון השקספירי שיחקו גברים, נשים, ילדים וילדות.

כל התפקידים במחזות שקספיר מולאו על ידי גברים וילדים. באנגליה של אותה תקופה, נשים הגונות לא עלו לבמה, לא כל שכן ילדות קטנות: רומיאו ויוליה היו שניהם גברים, כך גם אנטוני וקליאופטרה, וכך גם כל הנשים של "נשי וינדזור העליזות". רק חצי מאה לאחר מותו של שקספיר עלתה על הבמה האשה הראשונה בתיאטרון באנגליה.

המשפט "הדרך לגיהנום רצופה בכוונות טובות" לקוח מהמקרא.

את המשפט כתב קרל מארקס בספרו "הקפיטל".

פסטיבל וודסטוק התקיים בוודסטוק, שבמדינת ניו יורק.

פסטיבל וודסטוק תוכנן במקור להתקיים בוודסטוק, אבל הדבר לא הסתייע. החווה שבה התרחש המאורע, בסופו של דבר, נקראת "בית אל", והיא מרוחקת כ־40 מייל מוודסטוק.

קרן אנגלית היא קרן אנגלית.

כלי הנשיפה הקרוי "קרן אנגלית" עשוי מעץ ודומה לאבוב. הוא נוצר בכלל בצרפת, לא באנגליה. הקרן הצרפתית, מצד שני, היא אכן קרן צרפתית.

שרלוק הולמס אומר לעוזרו "אלמנטרי, ווטסון יקירי" לפחות פעם אחת בכל ספר שכתב קונן־דויל.

הולמס אף פעם לא אמר את המשפט. את הרפליקה הזאת כתב מישהו בהוליווד.

אוכל

יין לבן עשוי מענבים ירוקים, ויין אדום מענבים אדומים.

יין לבן אפשר ליצור מענבים בכל צבע. אף על פי שהקליפה והתוכן של זנים אדומים הם כהים, הנוזל שמופק מהם הוא כמעט תמיד לבן. כדי להפיק יין אדום משולבת בתהליך ייצור היין גם קליפת הפרי, האדומה.

"סלט קיסר" נקרא על שמו של יוליוס קיסר.

סלט קיסר קיבל את שמו מאות שנים אחרי מותו של השליט הרומי. הוא הומצא בסביבות שנת 1950 על ידי סיזר גרדיני, ממסעדת "סיזר" בטיחואנה, מקסיקו. הסלט מכיל חסה, שום, אנשובי, שמן זית, ביצים, מיץ לימון וגבינה מגוררת.

אכילת שוקולד גורמת לאקנה.

ניסויים רבים, חוזרים ונשנים, הוכיחו שאין שום קשר בין שוקולד לבין אקנה. השינויים ההורמונליים אצל מתבגרים עלולים לגרום לדלקות בבלוטות השומן ובזקיקי השיער – זה אקנה.

האמריקאים המציאו את הפופקורן.

האינדיאנים שחיו באמריקה טיגנו פופקורן (וקראו למאכל "זאה מאיס אורוסה") אלפי שנים לפני שהגיע האירופי הראשון. אבל כדי להיות הוגנים, חייבים לציין שהאירופים הוסיפו את החמאה.

נייר אורז עשוי מצמח האורז.

נייר אורז לא עשוי מצמח האורז או מכל צמח אחר מאותה משפחה, אלא מגזע של עץ קטן הגדל באסיה, ממשפחת הג'ינסנג.

היסטוריה

נפוליאון נוצח בקרב ווטרלו.

הקרב לא התרחש בווטרלו. נפוליאון הפסיד ב־1815 לצבאו של ולינגטון בעמק שמתחת לבל אליאנס, כשבעה מייל דרומית לווטרלו.

מוסוליני גרם לרכבות באיטליה להגיע בזמן.

הדעה המוטעית הרווחת הזאת יכולה לשמש דוגמה מצוינת לכך שסיסמת פרסומת יכולה להשפיע זמן ממושך. הרכבות באיטליה מעולם לא הגיעו בזמן, כך מציינים היסטוריונים רבים.

מלחמת 100 השנים ארכה 100 שנים.

מלחמת 100 השנים, בין אנגליה לבין צרפת, החלה באופן רשמי בשנת 1337 ותמה ב־1453, אחרי 116 שנים בדיוק.

קליאופטרה היתה מצרייה.

קליאופטרה השתייכה לשושלת התלמית, מקדונים ששלטו על מצרים 250 שנים אחרי שאלכסנדר הגדול כבש אותה, ב־332 לפני הספירה.

אטלס נושא את העולם על כתפיו.

כך זה באמת נראה בציורים ובפסלים אחדים, אבל זה פשוט לא נכון. אטלס נושא על כתפיו את השמים ולא את הארץ. הרי האטלס בצפון־מערב אפריקה נקראו כך משום שהיה נראה כאילו הם תומכים ברקיע שלא יפול.

גיאוגרפיה

הריכוז הגדול ביותר של מוניות נמצא בניו יורק.

אם כך למה כל כך קשה לתפוס אחת כזו כשרק מתחיל לרדת קצת גשם? האמת היא שמקסיקו סיטי היא העיר עם הכי הרבה מוניות.

ארמון באקינגהם הוא הגדול בעולם.

בפירוש לא. מדובר בדירת שני חדרים. בארמון, שהוקם בשנת 1703 ונרכש ב־1761 על ידי המלך ג'ורג' השלישי כ־600 חדרים. ובכל זאת ארמון ורסאי, מצדה השני של התעלה, הוא הגדול ביותר בעולם.

לקברניטי אונייה מותר להשיא בני זוג ברגע שהאונייה שלהם מצויה במים הבינלאומיים.

קברניטי אוניות לא יכולים יותר לבצע טקסי נישואים או גירושים. חתונה אזרחית היא חוקית רק כשבני הזוג מקבלים היתר נישואים מהממשלה שבתחומה הם מתגוררים. באוקיינוסים לא שולטת כיום אף מדינה, לכן הנישואים בתוך אונייה אינם מתקבלים כחוקיים ביבשה.

מדע

הקופסה השחורה במטוס היא שחורה.

הקופסה השחורה במטוסים היא בצבע כתום, מה שמאפשר למצוא אותה ביתר קלות במקרה של תאונה. היא נקראת "שחורה" אולי מפני שהיא אטומה ואף אחד במטוס לא יכול לפתוח אותה.

אין תשובה מדעית לשאלה: מה קדם למה, הביצה או התרנגולת?

יש תשובה מדעית מוחלטת: הביצה היתה קודם. דינוזאורים הטילו ביצים מאות שנים לפני שהתרנגולת הראשונה התרוצצה על פני כדור הארץ.

יהלומים, אבני אודם וספיר הם יקרי ערך בגלל החומרים שמהם הם מורכבים.

יהלומים מורכבים מפחם, בדיוק כמו זה המשמש למנגל. ואילו אבני אודם וספיר מורכבים מתחמוצות אלומיניום, אותו חומר שמצוי לעתים גם בנייר ליטוש.

התעמלות בוקר

1. מה המקצוע שנרשם בכרטיס הביקור של אל קאפונה?
2. למי העניק פרנק סינטרה כלבת פודל ושמה "מאפיה"?

(התשובות בעמ' ב7)

הצגה חדשה / ציפי שוחט

דואט לאחת

סטפאני אברהמס (גילה אלמגור): "עכשיו אני לא יכולה לנגן יותר. ובגלל שהחלום והכאב היו כאלה נוראים באבידה החדשה הזאת, ניסיתי להעמיד פנים שאני אוכל לחזור בחזרה אל העולם הישן עם תוכניות קטנות ומוחשיות, כמו להיות המזכירה של דיוויד".

ד"ר פלדמן (שלמה בר־שביט): "את חייבת לעבוד על זה, גברת אברהמס. אין שום קסם בחדר הזה, בקירות האלה, או בי, שיכול לשנות משהו או למצוא איזו תשובה. רק עבודה קשה, מאומצת. עבודה פנימית וכואבת. יותר כואבת ממה שאת חווה עכשיו".

סטפאני: "זאת לא אשמתך, דוקטור פלדמן, זה לא שאין לך את הכישרון. זה משום מפני שאני כאן – ואני לא יכולה יותר לשיר..."

ברגע מסוים מגיעה סטפאני, על כיסא גלגלים, ומודיעה שמסרה את כינורה. הוויתור על הכינור כמוהו כוויתור על חייה. הרגע הזה הוא תמצית הטרגדיה של הכנרת המוכשרת, שחלתה בטרשת נפוצה, מחלה חשוכת מרפא שגרעה את יצירתה.

ז'קלין דה פרה, הצ'לנית הידועה ואשתו של הפסנתרן המנצח דניאל בארנבוים, היתה הדמות שעליה ביסס המחזאי טום קמפינסקי את דמותה של סטפאני ב"דואט לאחת". אבל אין זה מחזה ביוגרפי על חייה של דה פרה. קמפינסקי, שהיה חולה בעצמו ובמשך שנים סירב לצאת מפתח ביתו, כתב במידה רבה מחזה על חייו ועל החרדה שלו מפני אובדן היצירתיות. את התפקיד הראשי הועיד לאשתו, השחקנית פרנסס דה לה טור. בכל זאת, לפני שהועלה בראשונה נשלח המחזה לאישורה של דה פרה.

המחזה בנוי משישה מפגשים בין סטפאני לפסיכולוג שלה, ד"ר פלדמן (שלמה בר־שביט), שאמור להציע פתרונות שאין ברשותו, שאין ברשות אף אחד.

אלה ששה סיבובים, שהופכים למעין קרבות בזירת אגרוף. היא קמה ונופלת – הוא לא נותן לה ליפול שוב. הוא רוצה לעזור לה, היא מערערת את שלוות רוחו. במשך החיטוט והגילוי העצמי עוטה סטפאני מסיכות כדי להגן על עצמה. ד"ר פלדמן מקלף אותן וחושף את הטרגדיה במלוא עוצמתה: בשל מחלתה ננטשה גם בידי בעלה, המלחין המפורסם. תהליך החשיפה מוביל אותה גם למחוזות ילדותה, אל יחסיה המיוחדים עם אמה הפסנתרנית שמתה בצעירותה, ואל אביה, שהסתייג מהקריירה שלה.

"דואט לאחת" אינו מחזה על חולי, אלא על אובדן היכולת ליצור. זהו מחזה של דיאלוג, הכתוב מצוין, שנותן לשני שחקנים הזדמנות להפגין יכולת משחק.

גילה אלמגור כאילו חיכתה לתפקיד כל חייה. השחקנית כאן מתרסקת מול עיני הצופה, בלי אפשרות להסתתר מאחורי מיזנסצינה או אפקטים בימתיים. המחזה הגיע לידיה של אלמגור כבר לפני 12 שנים. סוכנו של קמפינסקי ראה אותה ב"מלכת הכביש" והציע לה את הזכויות למחזה, אבל קמפינסקי סירב לשחרר מנימוקים פוליטיים. ביום חתימת ההסכם עם יאסר ערפאת קמפינסקי הפשיר את הזכויות, שנקנו על ידי בית לסין.

שלמה בר־שביט הוא הפרטנר שלה, בתפקיד כפוי טובה וקשה, דווקא בגלל השתיקות הרבות.

"דואט לאחת" בתיאטרון בית לסין, מאת טום קמפינסקי; תרגום: אילן חצור; בימוי: איציק ויינגרטן.

שלושה ספרים וכמה תסריטים כבר נכתבים על פרשת או"ג'יי סימפסון

שעתיים לאחר שנמצאו גופותיהם של גרושתו של או"ג'יי סימפסון, ניקול בראון סימפסון וחברה רונלד לייל גולדמן, כשהן מתבוססות בדם, היה טום קולברט בשיחת טלפון עם ביל ביירנס. קולברט הוא מנהל תעשיית "אר אנד די", חברה שמחפשת סיפורים חמים לפני שהם הספיקו להתקרר. "יש כאן סיפור גדול, שעוד לא הגיע לעיתונים", אמר לביירנס באותה שיחה. כבר למחרת ישב אצל מו"לים בניו יורק וחתם על חוזה לכתיבת ספר בזק על הרציחות.

הסיפור הזה נשמע טרגי ואכזרי מכדי שיעשו ממנו רווח, אבל ב־17 ביוני צפו כ־95 מיליון איש במשטרה והרדיפה אחר מכוניתו הנמלטת של סימפסון באוטוסטרדה של לוס אנג'לס. זה מספר שקשה מאוד למפיקי קולנוע או מו"לים להתעלם ממנו.

שלושה ספרי בזק נכתבים כבר עכשיו על הפרשה, שני סרטי טלוויזיה נמצאים בעשייה ורשתות השידור הקדישו לנושא שעות על גבי שעות של שידורים. הרשת המובילה היא אי־בי־סי, שבה עבד או"ג'יי סימפסון בתור פרשן ספורט. בינתיים היא גייסה את מיטב כוחותיה לסקר את המהלך המשפטי הסנסציוני. ההתלהבות היתה גדולה כל כך, שבשלב מסוים פיטר ג'נינגס אף השתיק את ברברה וולטרס, בניגוד לכללי הנימוס האמריקאיים, בשידור חי. המרואיינים המבוקשים ביותר הם חבריו לחיים של סימפסון, פאולה בארביירי, אמו, אשתו הראשונה, מרגריט, וחברו הטוב אל קאולינגס.

גם מחלקת הסרטים של אי־בי־סי כוננה על הפרשה, כמו רשת פוקס ורשתות אחרות, שהמספר 95 מיליון איש מתרוצץ בראשן.

הרצח שבו חשוד סימפסון הביא לעלייה במחירי כל הפריטים, קלטות הווידיאו והסרטים שבהם השתתף. במיוחד שמח הקהל לגלות סרטים חינוכיים כמו For Goodness Sake, ששודר ב־25 ביוני. בסרט הקצר משוחח או"ג'יי סימפסון ארוכות על הדילמה המוסרית שבפיתוי. בסרט ששודר הוציאו את הסצינה הזאת בעריכה. אספנים ישמחו ודאי לפשפש בין גזרי הפילם על רצפת העריכה כדי למצוא קטע אירוני זה.

ציור שיוחס לוולאסקז לא נמכר

ציור של מריה הקדושה, שיוחס לצייר הספרדי דייגו ולאסקז, שמת ב־1660, לא נמכר בשבוע שעבר במכירה פומבית בלונדון. מומחים הטילו ספק בקביעה שוולאסקז אכן צייר את הציור. מנהל המכירה של סותביס הציע כמחיר התחלתי 5.2 מיליון דולר והעלה את הסכום בשלושה שלבים ל־6.1 מיליון דולר – מחיר המינימום שקבע המוכר, סוחר האמנות האמריקאי שארל בלי. לא נמצא לציור קונה.

ייחוס הציור לוולאסקז הוטל בספק בידי פרופ' אלפונסו פרז סאנצ'ז, המנהל הקודם של מוזיאון פראדו במדריד, ספרד, הנחשב לסמכות בכירה בנושא. לדעתו צייר את הציור אלונסו קאנו, בן זמנו של ולאסקז, גם הוא מסביליה.

לולא היה ויכוח על זהות הצייר, היה הציור יכול להימכר תמורת 15 מיליון דולר. בסותביס ציפו למכירה ב־9.2 מיליון דולר. יו בריגסטוק, מנהל המחלקה של ה"אולד מאסטרס" בסותביס, אמר אחרי המכירה שהעדר הקונים היה "מאכזב מאוד, אבל מובן לאור הפרסום הרב שהיה לוויכוח".

בציור הלא חתום נראית המדונה סופקת ידיה, הילה של 12 כוכבים סביב ראשה, מתחת לרגליה ירח מלא שקוף, שמים וורדים מעליה ומאחוריה נוף עם סירה. יש תמונה דומה, בצבעים עשירים יותר, של ולאסקז בגלריה הלאומית בלונדון. בסותביס אומרים ששתי התמונות, וכנראה עוד תמונה דומה המוצגת בפראדו, צוירו פחות או יותר באותו זמן, 1618–1620.

בלי קנה את התמונה במכירה פומבית בפאריס ב־1990 תמורת 3.4 מיליון דולר, למרות שהאמן תואר רק כ"בחוגו של ולאסקז". לרעיון שלו שהיה זה ולאסקז עצמו מצא תמיכה בקרב מומחים של הגלריה הלאומית בלונדון.

איי־פי (לונדון)

גדעון עפרת נבחר לאוצר הביתן הישראלי בביאנלה בוונציה

ד"ר גדעון עפרת נבחר להיות מורשה הביתן הישראלי בביאנלה בוונציה שתתקיים בקיץ הבא. עפרת, אחד משני מתחרים, נבחר לתפקיד על ידי המדור לאמנות פלסטית שליד המועצה הציבורית לתרבות ואמנות.

עפרת אצר את הביתן הישראלי בביאנלה בוונציה 93' והציג אז את החממה של אביטל גבע. הבחירה עוררה מחלוקת בעיקר סביב השאלה אם גידול מלפפונים הוא אמנות. הביתן זכה לתשומת לב בינלאומית רבה מכל ביתן ישראלי בביאנלות מתחילת שנות ה־80.

עפרת נחשב עד לבחירתו לאוצר הביתן בביאנלה הקודמת לדמות חוץ־ממסדית, הוא אף הגדיר את עצמו כ"אוצר־גרילה". הוא מתמחה בחקר האמנות הישראלית ובבחינת הזרמים הסמויים בה, בעיקר מייצגים.

עפרת אוצר גם את אירועי תל־חי שייערכו בספטמבר. עפרת צפוי להודיע על בחירת האמן או האמנים לביתן הישראלי באוגוסט הקרוב.

סמדר שפי

הרשות השנייה מחפשת תוכניות טלוויזיה מקוריות ל־1995

הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו פנתה לאיגודי המפיקים העצמאיים כדי לקבל הצעות להפקת תוכניות חדשות ל־1995. הרשות מחפשת תוכניות שיהיה בהן עניין לציבור ותוכניות עם יישומי מולטימדיה או טלוויזיה אינטראקטיווית.

על פי החוק, הוקצו לרשות השנייה 25% משידורי ערוץ 2, וכיוון שהרשות לא מפיקה תוכניות בעצמה, היא רוכשת את ההפקות מגורמים חיצוניים. לדברי מנכ"ל הרשות, נחמן שי, נעשה ניסיון לכסות נושאים שלא מקבלים ביטוי אצל הזכיינים, כמו למשל התוכנית "מקום קטן", המתרכזת במקומות מרוחקים ממרכז הארץ.

בקרוב יתחילו שידורי ערוץ 2 ב־11:00, כדי לענות על צורכי הילדים הנמצאים בחופשת קיץ.

עירית רוזנבלום

הצעת היום / נירה רוסו

תבשיל ירוק: פול, שעועית וקישואים

קיץ, נכון? רוצו למקפיא ושילפו משם שלוש שקיות של ירוקים קפואים: פול, שעועית ירוקה עדינה וקישואים. אפשר גם לקנות קישואים טריים. בשלו בשמן זית, עם נגיעה עדינה של עגבניה ופלפל. תענוג.

המצרכים:

- 7 כוסות מים
- 400 גרם פול קפוא
- 400 גרם שעועית ירוקה קפואה
- 4 קישואים טריים, פרוסים על קליפתם
- 6 תפוחי אדמה קטנים, קלופים
- ½ כוס שמן זית
- מלח ופלפל בנדיבות
- 1 כפית סוכר
- 1 עגבניה קלופה
- 1 גמבה, קלויה וקלופה (אין ברירה)

הכנה:

1. מחממים מים בקומקום חשמלי, מעבירים לסיר גדול ומביאים לרתיחה.
2. חולטים את הפול, השעועית והתפודים במים הרותחים במשך 10 דקות, מסננים מהמים.
3. מוסיפים שמן זית, מלח, עגבניה, פלפל, סוכר, גמבה קלופה וחתוכה, ומבשלים על להבה בינונית 30 דקות, תוך ערבוב.

חייג
02-254245-8
03-5121333/44
04-623166/7
הארץ

هكذا من الأصل

גלריה

האבולוציה של היאפיות

"מלאך רתובי" – סטיבי ניקס. אן־אם־סי
"דייוויד בירן" – דייוויד בירן. הד ארצי

אלבומים

אורי לוטן

מבחינה מוסיקלית טהורה אין שמץ של דמיון בין סטיבי ניקס לדייוויד בירן, אבל מכמה בחינות אחרות הם דומים למדי. שניהם זמרים מובילים לשעבר בלהקות מיתולוגיות (היא ב"פליטווד מק"; הוא ב"ראשים מדברים") ושניהם מסמלים, כל אחד בדרכו, שלבים שונים באבולוציה של היאפיות.

מבחינת הקריירה (אלמנט חשוב ביותר בחייו של היאפי), שניהם עומדים בשלב קריטי במיוחד, שבו הם אמורים להוכיח את עצמם כסולנים עצמאיים על חורבות האגדה שפירנסה אותם יפה כל כך בעבר. יש לומר ששניהם מנסים כבר די הרבה זמן, וראוי להזהיר שהסבלנות עומדת לפקוע. אם זה לא ילך להם עד סוף הקדנציה הראשונה של ביל קלינטון, כנראה שלא תהיה ברירה אלא להוציא לשוק עוד אוסף של "ראשים מדברים" ו"פליטווד מק".

להיות אקס־סולן של להקה היסטורית הוא ג'וב לא קל, שמעטים עמדו בו בכבוד. כשמדובר בלהקות עם מעמד אלוהי כמעט, כמו להקות האם של בירן וניקס, זה יכול להיות מבצע סיזיפי.

מבין השניים, אלבום הסולו החדש של בירן הוא, ללא ספק, המעניין יותר, אף על פי שהוא נופל לעתים קרובות מדי למלכודות רבות מדי. הוא מנסה לא להיות "ראשים מדברים", ולא תמיד מצליח, אבל ברובו הוא ניסיון רציני, אולי רציני מדי, למצוא כיוון עצמאי. "ראשים מדברים" לא היו נערים עובדים, פרחחים מסוממים או מרדנים אובססיביים. עצם העובדה שהם קראו לעצמם "ראשים מדברים" ולא "אשכים חודקי שיניים" או "צפרניים מצפצפות" אומרת הכל.

בירן אולי לא יאהב את זה, אבל אפשר לומר שהוא ולהקתו מסמלים את תודעתו המשמעותית ביותר של היאפי לעולם הרוקנרול. לזכותם, צריך לומר שהוא יאפי חכם. התדמית האינטלקטואלית הניו יורקית שליוותה את "ראשים מדברים" עדיין מלווה אותו כצל. הוא נראה כמישהו שלפעמים – ולאו דווקא מתוך שעמום או יאוש – צופה בסרט טוב או אפילו קורא ספר. הטקסטים באלבום החדש הם מן הטובים שכתב, אבל מבחינה מוסיקלית זה לא תמיד עובר.

ניקס. הזמרת של ביל קלינטון

בירן. התדמית האינטלקטואלית

בהיסטוריה של "פליטווד מק" מסמלת סטיבי ניקס את המעבר ההדרגתי מלהקת רוקבלוז נפלאה ליצרנית זבל פלסטי עמיד. ניקס היא זמרת עם קול נהדר, וספית יפהפייה שזכתה לכבוד עילאי: להיות הזמרת של הנשיא. לא פלא שקלינטון בחר בהם כלהקת הבכורה שלו. הם שבעים, נקיים, מצליחים ויש להם שם טוב.

באופן רשמי האלבום החדש הוא לא אלבום של "פליטווד מק", אבל הניסיון להיבנות על מה שנותר מתהילתם הוא שקוף כל כך, שבא לצחוק. 15 שירים, כל אחד משעמם יותר מקודמו, כולל גרסה משעממת ל"ממש כמו אשה" של בוב דילן, עם האיש עצמו בגיטרה. המחמאה היחידה שאפשר לתת לה היא שגם קלינטון כבר לא נראה כל כך טוב.

"אירוסמית". התבגרות לא מכובדת

נכון, הקליפים שלהם מצוינים

הקהל שיבוא לראות את "אירוסמית" בפארק הירקון מכיר אותם בעיקר מלהיטי האלבום האחרון ב"אם־טי־וי". אבל ללהקה הזאת יש הרבה מאוד אלבומים, לא בהכרח מוצלחים

מאת מיכל פלטי

אחרי שהמגזין "רולינג סטון" הכריז ש"זה נס שהלהקה הזאת קמה מן הקבר", ואחרי ההשוואות הלא מחמיאות בין סטיבן טיילור, הסולן, למיק ג'אגר, אפשר לומר ש"אירוסמית" עשו מסלול מוכר של להקת רוק אמריקאית ותיקה, כולל כל הקלישאות. היום מגיעה הלהקה לישראל, וביום שלישי תופיע בפארק הירקון בתל אביב.

"אירוסמית" החלה את דרכה ב־1973 כלהקת הבי־מטאל מבוסטון, עם האלבום "אירוסמית", והיא עדיין מוציאה אלבום חדש כמעט כל שנה. רוב האלבומים שהוציאה בינוניים למדי, רק שניים הטביעו את חותמם כאלבומים מאפיינים – "צעצועים בעליית הגג" מ־1975 ו"רוקס" מ־1976.

"אירוסמית" לא היו מעולם "לד זפלין" או "בלק סאבאת'". הם חסרים את התחכום, המורכבות והשירים המצוינים של הראשונה, הם מסחריים ופופוליסטיים הרבה יותר מהשנייה. היו להם כמה בלדות שהרדיו האמריקאי שידר ללא הרף ("תמשיך לחלום", למשל), להיט נוסף אחד עם להקת הראפ "ראן די־אם־סי" ("הולכת בדרך הזאת") ולסטיבן טיילור, הסולן עם הפה הענק, יש בהחלט יכולת מרשימה לשאוג.

אבל הטענה הנשמעת שוב ושוב, בעיקר בארצות הברית, היא לגבי התבגרותה הלא מכובדת, המלוטשת מדי של הלהקה. ב־1994 הם הוציאו את האלבום "גט א גריפ", עם בלדות קיטשיות כמו "בוכה" ו"מושלמת", אבל הווידיאו קליפים המצוינים שליוו את השירים שיכנעו את העורכים המוסיקליים ב"אם־טי־וי" להקרין אותם ללא הרף.

"גט א גריפ" הביא בעקבותיו סיבוב הופעות באירופה, בעיקר בפסטיבלים של רוק כבד שבהם מצרפים ל"אירוסמית" להקות שלא שייכות כלל לז'אנר שלהם, כמו, למשל, להקת "תראפי".

סביר להניח שהשיקולים להביא את "אירוסמית" לישראל מונחים בעיקר מנתוני המכירות של אלבומם האחרון. על פי נציגי חברת הד ארצי, "אירוסמית" עומדת לקבל תקליט זהב על מכירת 20 אלף עותקים בישראל. כיוון שאנחנו בעיצומו של קיץ שכולו מצוות של אמנים שמסכימים לבוא לכאן (אפילו סטינג הוליס שהשתפרנו בהרבה), מיהרו האמרגנים לצרף את "אירוסמית" לרשימת המופיעים בפארק.

הקהל הישראלי שיבוא לראות את "אירוסמית" מכיר בעיקר את האלבום האחרון ואת הדואט עם "ראן די־אם־סי" (מתוך האלבום "פאמפ"), והוא יורכב מן הסתם מצופים נלהבים של "אם־טי־וי". אבל הקהל הזה יצטרך לחכות בסבלנות ללהיטים מ"גט א גריפ", משום של"אירוסמית" יש הרבה אלבומים לבחור מהם מה לשיר.

במלים אחרות, ההחלטה להביא את "אירוסמית" לפארק מגוחכת כמעט כמו הבאתם של "דוראן דוראן" לסינרמה או כמו הביקור של פול יאנג בפסטיבל הבלוז בחיפה. אמנם האטרקציה בהופעה אינם כמה להיטים של רגע מלפני שני עשורים, אבל גם לבסס מופע שלם על כמה שירים פופולריים מהשנה האחרונה אינו רעיון מוצלח במיוחד.

קול המוסיקה הקאמרית בגליל העליון

כפר בלום **1994**
23.7-30.7 חגיגות עשור

תאטרון–מוסיקה, מבחר הפקות מן העשור
להפקות אלו לא תהיינה חזרות פתוחות לקהל!

א. שינברג: "פיירו הסהרורי" אופ. 21, לקול ולאנסמבל קאמרי
ג'. ק. מנוטי: "הטלפון", אופרה קאמרית לסופרן, לבריטון ולאנסמבל קאמרי
יום ג' 26.7 שעה 11:00 (קונצרט מס' 4) ● יום ו' 29.7 שעה 17:00 (קונצרט מס' 10)

פ. מקסוול–דייויס: "שמונה שירים למלך משוגע" לזמר–שחקן ולאנסמבל קאמרי
וו. וולטון: "פאסאד", שעשועים לזמרים–שחקנים ולאנסמבל קאמרי
יום ג' 26.7 שעה 17:00 (קונצרט מס' 5) ● יום ו' 29.7 שעה 21:00 (קונצרט מס' 11)

א. סטרווינסקי: "מעשה בחייל" לשחקנים, לרקדנית ולאנסמבל קאמרי
ל. בריו: סקוונצה V לטרומבון סולו
ל. בריו: עיבודים לשירי עם למצו–סופרן ולאנסמבל קאמרי
יום ג' 26.7 שעה 21:00 (קונצרט מס' 6) ● יום ו' 29.7 שעה 11:00 (קונצרט מס' 9)

נותרו מספר כרטיסים לקונצרטים הקאמריים, לשיר האמנותי ולמופעי הג'ז
הזדרזו והכינו כרטיסים מראש!

רכישת כרטיסים:
"קסטל" טל' 03–5467085, "קופת חיפה" טל' 04–662244, "בימות" טל' 02–240896
"קלעים" טל' 02–256869, "טיאסטה" טל' 06–959777
פרטים בטלפון: 06–947311 24 שעות ביממה ובמשרד כרטיסים "קסטל" תל אביב, טל: 03–5467085
מידע מעודכן בטלטקסט דף 478

"קול המוסיקה הקאמרית בגליל העליון" מתקיימים בחסות:
עיתון הארץ · ויסה
בסיוע:
קרן תרבות אמריקה ישראל
משרד התיירות
אמנות לעם
המרכז לתרבות ולחינוך של ההסתדרות
הסוכנות היהודית
סולמוס נחלשון
"עלמא" – עסקים למען אמנות
קול ישראל – רשות השידור
משרד החינוך והתרבות, מנהל התרבות, המחלקה למוסיקה
מועצה אזורית הגליל העליון

כפות תמרים

מסעדה ישראלית עם סגנון

רח' אחד העם 60
תל אביב
טלפון להזמנות:
03 202166
שעות הפתיחה:
ימים ב'-שבת
מ-20:00 עד 23:00

התזמורת הקאמרית הישראלית

מייסדה של גארי ברתיני ◆ מנצח אורח ראשי: פיליפ אנטרמון

תכניות 94/95

"העלה מקוריות ודמיון מתוך לכך בקאמרית הישראלית"
ד"ר חנוך רון, "ידיעות אחרונות", 3.6.94

"קולות" 6 קונצרטים

1 — ספטמבר 1994 — ג'וליוס רודל - מנצח
שארלוט הלקאנט, מצו–סופרן
בטהובן: סימפוניה מס. 1
שוסון: פואמת האהבה והים
קורט וייל: סימפוניה מס. 2

2 — דצמבר 1994 — ג'וזף סוונסן - מנצח
אליוט פיסק, גיטריסט
סוונסן: "מנטרה" (הרהורים על שוסטקוביץ)
רודריגו: קונצ'רטו ד'ארנחואז לגיטרה ולתזמורת
היידן: סימפוניה מס' 102

3 — ינואר 1995 — ערב מוצארט/טורטלייה - מנצח
שרון עזריאלי, סופרן
סימפוניה קונצרטנטית לאבוב, קלרינט, באסון וקרן
אריות מתוך האופרות:
"המלך הרועה", "נישואי פיגארו",
"דון ג'ובאני", "כך עושות כולן"
סימפוניה מס. 39

4 — מרץ 1995 — אדוארדו מאטא - מנצח
גיטרז–הרז: פוסטלוד לכלי מיתר (לראשונה בישראל)
שוברט: סימפוניה מס. 3
קופלנד: אביב בהרי האפלאצים

5 — מאי 1995 — המקהלה הקאמרית ההולנדית
לב מרקיז - מנצח
ערב צ'ייקובסקי
תכנית א־קפלה

6 — יוני 1995 — דייוויד שטרן - מנצח
צבי פלסר, צ'לו
קודאי: מחולות גלנטה
יאן רדז'ינסקי: קונצ'רטו לצ'לו ולתזמורת
ברהמס: סרנדה מס. 1

קצת אחרת
4 מופעים מוסיקליים בימתיים
שילוב של מוסיקה, מחול ופנטומימה.

"גוונים" 6 קונצרטים

1 — נובמבר 1994 — היינריך שיף - מנצח וצ'לן
לוטוסלאבסקי: מוסיקת אבל
היידן: קונצ'רטו לצ'לו ב־ רה מאז'ור
שוברט: סימפוניה מס. 4 ("הטראגית")

2 — דצמבר 1994 — ז'אן ברנארד פומייה - מנצח ופסנתרן
מנדלסון: הפתיחה "מלוזינה היפה"
בטהובן: קונצ'רטו לפסנתר מס. 1
פורה: מאסק וברגמאסק
מוצארט: סימפוניה מס. 31 ("פריס")

3 — פברואר 1995 — מנחם נבנהויז - מנצח
גד לברטוב, ויולן
עודד זהבי: "אבק ורוח"
מרטינו: קונצ'רטו ראפסודי לויולה ולתזמורת
מטיאס סיבר: אלגיה לויולה ולתזמורת
מוצארט: סימפוניה מס. 38 ("פראג")

4 — אפריל 1995 — סוונסן עם צימבליסטה
ג'וזף סוונסן - מנצח
חן צימבליסטה, כלי הקשה
בארבר: אדאג'יו למיתרים
עמי מעייני: קונצ'רטו לכלי הקשה ו־8 כלי נשיפה
בטהובן: סימפוניה מס. 3 ("ארואיקה")

5 — מאי 1995 — המקהלה הקאמרית ההולנדית
לב מרקיז - מנצח
שוברט: מיסה ב־סול למקהלה, תזמורת וסולנים ויצירות מאת קורנליוס, ובריטן.

6 — יוני 1995 — פיליפ אנטרמון - מנצח ופסנתרן
בלוך: קונצ'רטו גרוסו מס. 1
בטהובן: קונצ'רטו לפסנתר מס. 2
היידן: סימפוניה מס. 94 ("ההפתעה")

"לכל המשפחה"
6 קונצרטים לנוער

מהרו והרשמו! טל: 03-6961167

קונצרט בונוס
לרוכשי 12 הקונצרטים "קולות וגוונים"
שלב חצי גמר בתחרות הבינלאומית לפסנתר
ע"ש רובינשטיין - אפריל 95

גלריה

מה מרתיע פושעים?

רחובות מטופחים, פסי הרעדה, מחסומים מעוצבים וקהילה מלוכדת. זו תפיסתו של האדריכל אוסקר ניומן, שיישם אותה בשכונת העוני פייב אוקס באוהיו. מאז, אומרים התושבים, "אפשר לשבת במרפסת ולא לשמוע יריות"

מאת אליס קָן
ניוזוויק

אוסקר ניומן. הוכיח שמה שטוב לעשירים כנראה טוב גם לעניים

האסוציאציה הראשונה שיש לרוב אנשים ממלחמה בפשע היא שוטרים. אוסקר ניומן, לעומת זאת, רואה גדרות ומחסומים – מחסומים מעוצבים יפה שמקרינים תחושה של קהילה וגם מעבירים מסר ברור למי שנוטה להיות לארמנות, שפלישות עוינות לאזור לא יורשו. בעידן שבו אפילו ילדים נושאים נשק, הרעיון שמחסומים בלבד יכולים למנוע פשע נשמע תמים למדי. כמעט כמו הסברה שאפשר למנוע מפורץ לחדור לביתכם בהצבת שלט "נא לא להיכנס".

אבל לאדריכל ולמתכנן הערים ניומן יש חסידים. רבים מהם מתגוררים בשכונה פייב אוקס בדייטון, אוהיו. לפני שלוש שנים החלה השכונה להידרדר. עוני, זנות וסחר בסמים הסתננו אליה. הגישה אל השכונה, המרוחקת מרחק דקות ספורות בלבד ממרכזו המסחרי של העיר, קלה ומהירה, לכן נחשב המקום לתחנת מעבר נוחה לביצוע פשעים.

"ברור היה שאם לא היינו עושים משהו מהר, היינו מאבדים את השכונה", אמר ריי ריינולדס הממונה על הפיתוח העירוני בדייטון. המשטרה שיגרה כוח מחץ. "הקצבנו שם כוח אדם בהיקף אדיר בניסיון לספק תחושת ביטחון מסוימת", אמרה קצינת המשטרה ג'וארות רווהאנג'פרסון, שלא חשבה שכוח זה ישנה משהו באופן משמעותי בטווח הארוך. היא שמעה על גישה מבטיחה יותר – תפיסה בתכנון ערים שתוארה בספרו של ניומן מ-1972 "חלל הניתן להגנה".

כפרופסור לאדריכלות באוניברסיטת וושינגטון בסנט לואיס, הבחין ניומן שבעוד חלקים מסוימים של העיר היו ידועים כמסוכנים, אחרים נותרו בטוחים ושלווים – בעיקר אזורים אמידים בשולי העיר, שבהן נמצאות האחוזות הגדולות. רחובות נעימים ופרטיים שידרו גם הם ביטחון דומה, שגרם לניומן לתהות אם אפשר להעביר את תחושת הביטחון הזו גם אל השכונות העניות. רווהאנג'פרסון הזמינה את ניומן לדייטון ב-1991, ולאחר ששמעו את דבריו החליטו בעירייה לאפשר לו לשרטט תוכנית לדייטון. יישומה של התוכנית עלה 693 אלף דולר.

למרות ההידרדרות של פייב אוקס, עדיין היו בה תושבים הנחושים בדעתם לשמור על שלמות המקום, שהפיכתו לשכונת עוני מסוגרת כמו גטו הדאיגה אותם. במקור תיכננו התושבים להתמקד רק באזורים הנגועים ביותר, אבל אחרי כמה פגישות הם בחרו באסטרטגיה כלל קהילתית. במשך השנה הקימו עובדי עירייה פסי הרעדה ומחסומים, סגרו רחובות וסימטאות ובנו שערי לבנים ומתכת מקושטים בלוחיות עם הלוגו של השכונה.

הוחלט גם לפצל שכונה גדולה אחת לכמה שכונות קטנות, מוגדרות. שכונות קטנות יותר, טען ניומן, יחזקו את תחושת הקהילה וגם יקשו על ביצוע עבירות אנונימיות. סגירת רחובות אמנם עלולה להקשות על מעבר מכוניות ממקום למקום, אבל היא תרתיע זרים מלשוטט באזור ללא מעש.

בקיץ 1993 הבחינו התושבים בשינוי מרשים. "זה פשוט נהדר", ציין פטריק דונלי, תושב השכונה, "אפשר לשבת במרפסת ולא לשמוע יריות". בכירים בעירייה היו לא פחות מרוצים. בשנה האחרונה ירד עומס התחבורה במקום ב-67%, שיעור מקרי הפשע ירד ב-26% ופשעים אלימים הצטמצמו עד כדי חצי.

למרות החשש של המשטרה כי ירידה בפשיעה בפייב אוקס פירושה עלייה במקומות אחרים, לא היה זינוק מקביל כלפי מעלה באזורים סמוכים. נראה שהפשע, אמר ריינולדס, נעלם. בינתיים עוצר ריינולדס את נשימתו ותוהה אם במשך הזמן עבריינים "יתרגלו לעקוף את המחסומים", ושוב יציפו את השכונה.

ניומן מנסה כעת לחולל פלאים גם בסיאטל ובמקומות אחרים, אבל כל המעורבים בתוכנית דייטון טוענים שלא מדובר בתרופת פלא; זאת קהילה נחושה ונמרצת שהוכיחה שעם כמה רעיונות טובים אפשר להבקיע סדקים בפשע. בכל זאת התושבים מעודדים. גם אם דייטון לא תחולל נס, לפחות, כמו שאומר דונלי, "יש לפייב אוקס סיכוי טוב לנצח".

שוברט מיליטריסטי

תזמורת ראשון לציון. מנצח: נעם שריף; כנר: ירון פרנסקי; אולם נגה, 5.7

קונצרט

עדו אברבאיה

קונצרט הפרידה של תזמורת ראשון לציון מאולם נגה, לפני המעבר לאולם החדש במשכן לאמנויות הבמה, נערך בצלו של פרגום ידקיץ – זכר ל"חלום ליל קיץ" המוצגת שם בעת. בעת הקונצרט נזכרתי בקונצרט של דניאל ברנבוים, שהתקיים יום קודם לכן בהיכל התרבות.

ראוי בהחלט להשוות בין שני האירועים. בשני המקרים נוגנו שתי יצירות מונומנטליות השייכות לפסגת הקלאסיקה: אצל ברנבוים, שני קונצ'רטי גדולים של בטהובן וברהמס; בראשון לציון, הקונצ'רטו לכינור של בטהובן והסימפוניה הגדולה (מס. 9) של שוברט.

הדבר הראשון המתבקש להשוואה הוא היחסים בין הסולן למנצח. בפילהרמונית ניצח ישראלי צעיר, ירון טראוב, האסיסטנט של ברנבוים בתזמורת שיקגו. ירון פרנסקי הוא הנגן הראשי של תזמורת ראשון לציון, פקודו הישיר של נועם שריף. טראוב השתדל להיות קשוב לברנבוים, לרסן את התזמורת כך שלא תעלה עליו. נגינתו והתנהגותו מסגירות כי תפיסתו המוסיקלית מושפעת במידה מכרעת מזו של ברנבוים.

יש קושי במצבו של חבר תזמורת, שצריך להפוך לרגע לכוכב ראשי, בעוד שבפעילותו היומיומית הוא חייב להיטמע מבך בכל כוחו. פרנסקי עמד באתגר בצורה מרשימה ואמינה וניצב כמוסיקאי רציני ומעמיק מול היצירה הקשה ומול התזמורת. שריף אמנם דאג שהתזמורת לא תאפיל על הסולן ברגעי הנגינה המשותפת, אבל בקטעי ה"טוטי" (התזמורת לבדה) גרמה לעתים שהקונצ'רטו הופך לסימפוניה בתוספת כינור. אמנם יש בקונצ'רטו הזה משהו מפתה להתייחס אליו כך בקטעים התזמורתיים המרתקים, אבל, בסופו של דבר, זו אינה הפרופורציה הנכונה.

בצורה שאנו שומעים את בטהובן היום, זהו הקונצ'רטו לכינור הרומנטי הראשון, ותפיסה זו אולי תלויה בגישתו של הכנר הדגול יוסף יואכים (1831–1907), שקבע לו מסורת בעליפה. בפרק הראשון, למשל, יש חילופי טמפו רבים וקיצוניים שלא כתובים בפרטיטורה, אבל כל אחד מבצע אותם, ובצדק. ברגעים האלה השתוקקתי לכך ששריף יגיש לירון פרנסקי כל עזרה אפשרית – למשל, יקיים אתו הרבה יותר קשר עין בנקודות הקריטיות של חילופי טמפו או במקום שהתיאום בין הסולן לתזמורת נוטה לברוח.

בסימפוניה של שוברט כל רגע היה מרתק, אבל לא בכל רגע יכולתי להסכים עם הגישה של שריף. העיקרון שלו היה, שוברט גדול מן החיים, אולי גדול מעצמו. זו הסימפוניה היחידה שבה שוברט מתקרב לסגנון מונומנטלי, בניגוד לקודמותיה (פרט לבלתי גמורה), הקרובות עדיין להיידן. אבל שוברט של שריף מגיע לעתים למשהו בין בטהובן לברוקנר, עם רגעים אדירים ממש מיליטריסטיים ואלימים, ודווקא בפרק השני הלירי. אמנם הרגעים הליריים (קטעי סולו בכלי הנשיפה) בפרק הזה היו עדינים, אבל הניגוד עם ה"מארש הצבאי" בכלי המיתר היה חריף מדי.

הפרק המשכנע ביותר היה פרק הסיום, שהיה יכול להיות אפקטיבי יותר אילו היה היחידי שהוגש באנרגיה כה אדירה. שריף גוסף באינטרפרטציה של הסימפוניה, ולרגעים הגיש אינטרפרטציה יתרה. בכל מקרה, זה היה ביצוע מרשים ויוצא דופן, אבל אולי היה ראוי לתת לקונצרט הזה הרמוניות של כמה וכמה ביצועים חוזרים (כמו בפילהרמונית), שבהם היתה שהות למצוא נימה רגועה והולמת יותר את שוברט.

פינו נואר שכדאי לחכות לו

יין

דניאל רוגוב

ענב הפינו נואר מניב אמנם את כל יינות בורגונדי הגדולים, אבל הרבה מהיינות המיוצרים ממנו במדינות אחרות באירופה מאכזבים. גם הטובים ביינות איטליה מן זה הכרם עומק, הפינו נואר הגרמני הוא בדרך כלל מתוק מדי, יינות שווייציים על טהרת הפינו אמנם נקיים וחלקים, אבל ריקים, ובין היינות הרומניים המגיעים לפעמים לישראל יש הבדלי איכות עצומים.

בשאר העולם נודעה לענבים האלה הצלחה מעורבת. בקליפורניה באורגון שבארצות הברית וכחלקים של אוסטרליה מייצרים אמנם כמה יינות פינו נואר מצוינים, אבל היינות מדרום אפריקה, ניו זילנד וצ'ילה היו תמיד מאכזבים.

אצלנו עדיין לא מכירים כל כך את הפינו נואר. ויקטור שיינפלד, היינן הבכיר ביקבי רמת הגולן, מציין שבין השאר נובע הדבר מכך שהענבים האלה משגשגים בעיקר באקלים קר, ומספר המקומות שבהם אפשר לגדלם בהצלחה בישראל מוגבל. שיינפלד אומר גם שהיקב שלו עורך כל הזמן ניסויים ביין מהענבים האלה, אבל טרם הגיעה השעה בה יהיו מוכנים לייצרו. סיבה אפשרית נוספת לכך שפינו נואר אינו מוכר כאן היא שעד כה לא עיכבו הישראלים היכרות של ממש עם יינות בורגונדי. עד היום, היקב המקומי היחידי שייצר יינות על בסיס ענבים אלה הוא לטרון, והיינות היחידים שיובאו בקביעות היו מרומניה. לא מכבר טעמתי שלושה יינות פינו נואר – שניים מלטרון ואחד מרומניה.

היין הרומני, מבציר 1988, בחלק הדרומי-מזרחי של המדינה, סמוך לים השחור. היין, עם צבע סגול-שחום עמוק וניחוח שזיפים מיובשים כבד, אופייני לפינו נואר בכך שהוא שומר על ניחוח הפרי אפילו אחרי שש שנים, מעוגל יפה ועם רמה נאה של תיבול. היין נמכר תמורת 15 שקל הבקבוק. לצערי, אולי בשל אחסון לקוי, היין כבר עבר את שיאו והוא כבר בירידה. אם יש לכם ממנו בבית, הייתי מציע לשתות אותו עכשיו, כי לדעתי צפויה לו הידרדרות מהירה.

בפעם הראשונה טעמתי את יינות פינו נואר 1991 ו-1992 של לטרון במארס. בטעימה המחודשת שמחתי לגלות ששני היינות מתפתחים יפה בבקבוקים. היין מבציר 1991 אף מפגין שיפור ניכר מאז טעימתי הראשונה. עכשיו אפשר לזהותו בהחלט כפינו נואר. הוא עדיין קל גוף וחד-ממדי במקצת, אולם בסך הכל הוא התעגל יפה והמעדיפים יינות קלים ודאי יקבלו אותו בשמחה. היין עולה 16 שקל הבקבוק – תמורה טובה לכסף.

היין של לטרון מבציר 1992 מורכב הרבה יותר, וטרם הוצא למכירה, אבל הוא מפליא להתפתח בבקבוק. יש לו ניחוח פרי עם שכבות שזיפים, תות שדה, מנטה ואקליפטוס, וכבר עכשיו הוא פריי חולק הרבה יותר מקברנה סוביניון בן גילו. העובדה שהיין יושן עשרה חודשים בעץ אלון שארנטה (חביות מהסוג שבו מיישנים קוניאק) מוסיפה צד נעים, מעושן קלות, לבוקה ולטעם. אמנם היין עודנו צעיר למדי, אבל כבר עכשיו הוא מתפתח ומשתהה על החך הרבה לאחר הבליעה, ואני מעריך שעם ההבשלה הוא יפתח עומק נוסף מבלי לאבד מתכונות הפרי המקסימות. היין ייצא לשוק כחודש לפני חג המולד ויעלה לא יותר מ-20 שקלים. מה שעושה את קנייתו לכדאית.

הטמפרטורה הנכונה

כאשר מאחסנים יינות, אפילו לתקופות זמן קצרות, בטמפרטורה העולה על 25 מעלות צלזיוס, הם מתקלקלים במהירות. שינויי טמפרטורה גדולים בתוך זמן קצר מזיקים להם לא פחות. לכן, יצאתי בשבוע האחרון של יוני לבדוק את הטמפרטורה שבה שוהים היינות בלילה בכמה מחנויות היין היוקרתיות בישראל. כל החנויות ממוזגות ביום ולכולן מקומות אחסון ליינות לזמן ממושך. מטרת הבדיקה הלילית שלי היתה לראות מה קורה בחנויות בשעות הלילה המאוחרות ובשבת.

"דרך היין" בתל אביב היתה החנות היחידה שבה ביקרתי שמשאירה את המזגן פועל במשך 24 שעות ביממה. פירוש הדבר שהטמפרטורה בחנות מצוינת לאחסון לטווח קצר והפרשי הטמפרטורה בין יום ולילה מוגבלים להבדל אידיאלי של מעלה או שתיים.

בשני הסניפים של "אבי בן" בירושלים מכבים את המזגן עם סגירת החנויות, בערך ב-23:00. כיוון שהלילות בירושלים קרים בדרך כלל מיום, הטמפרטורה לא מגיעה לנקודה מסוכנת.

בשאר המקומות שבהם ביקרתי – "הילולים" בתל אביב, "יואב סופרדרינק" ברמת השרון, "פתחים שולחן" בבנס ציונה, "צפתלי" ברמת גן ו"בית המשקה" ברחובות – מכבים את המזגן כשסוגרים את החנויות, מה שיוצר הפרשי טמפרטורות של בין שבע ל-11 מעלות בתוך 24 שעות. במקרים אחרים הטמפרטורות בתוך החנות מגיעות גם ל-27 מעלות צלזיוס.

אמנם המעלת מזגן ואחזקתו יקרות, אבל חנויות מודרניות מחויבות למכור יינות שאוחסנו בתנאים הטובים ביותר.

תשובות
1. "שחור בירוקים מיד שנייה".
2. למרילין מונרו.

רדיו

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה
07.07 לקום עם מוסיקה..
שומאן: הפתיחה "גנובבה". קליטורה: קונצ'רטו בפרנסור לאבוב ולתז. אופ. 110. רנה: קונצ'רטינו בפרינסבל מחזור לקלרנית ולתז. דבוז'אק: פרק הסיום מתוך הקונצ'רטו לצ'לו ולתז. אופ. 104
08.05 לקום עם מוסיקה – שעה שלישית. "הכינור" – מקלאסי עד פופ. קטעים מפורסמים לכינור מאת ויוולדי, ברהמס, דבוז'אק, מאסנה, שוטן, רימסקי-קורסקוב, פגניני, גרפלי ועוד
09.00 תוכניות הבוקר של קול המוסיקה. מיצירות טלמן, באך, ויליאם פילד, דניאל שטיידריך קלאו, רוסק, קלמנטי, מוצרט, שוברט וביזה
12.20 רדיו: סימפוניה על שירים צרפתיים לפסנתר ולתז. אופ. 25. ראוול: שלישיה בלה מינור לפסנתר, לכינור ולצ'לו. אלבניס-ביזה: סימפוניה מס' 3 בפרינסבל מינור, אופ. 11
13.57 בימת שיר
14.06 מוסיקה לשעת הצהריים. מיצירות ק. סטאמיץ, ברהמס, מוצרט, הבי ושומאן
16.00 מוסיקה ליום ראשון. שוסטקוביץ': "תפילות ערבית" (דוספרה סולנלי)
18.00 מאולם ההקלטות
19.05 צלילים בין ערביים. ראוול: רפסודיה ספרדית. ב. בודאר: סוויטה לחליל ולתז. אופ. 116. פורה: אימפרומפטו, אופ. 86.
מבוכנו: הפתיחה "רוזמונד" ויולה, אופ. 18
20.00 בימת שיר. נוויות ורדי: "כנפי הרוחות"
20.03 לפני קונצרט. ברהמס: סונטה מס' 1 בפרינסבל, אופ. 38 למישה מייסקי/ פורים ברנה)
20.30 מאולמי הקונצרטים שלנו. שידור חי מאולם נגה ביקור – חנה, הסיום. חיפה/סמנלי ספרדי. סולנים: מישה מייסקי – צ'לו. זמרים: שריל מריש, זהבה גל, מסר דשה, מישל בארט. המק. הפיל. ת"א, מק. הקיבוץ הארצי, מק. הגליל העליון. בלוך: "שלמה" לצ'לו ולתז. מנצח: מישה דורמידנט
23.00 צלילים לסיומו של יום

רשת א'

07.30 שירים עבריים
08.05 שרשים
09.05 פתות, חיסכון והשקעות. רם תרמור
10.05 סלודיה. משה טימור
11.05 היום. בריאות, רווחה ותבור
12.05 עיתונות בבוקר
13.00 חדשות ותכניות באנגלית ובצרפתית
14.05 בראש צעיר
15.05 פנים אל פנים
16.05 מה קרה לי. סיפורים מהחיים
17.00 חדשות באנגלית ובצרפתית
17.05 קול האמנויות. יובל מסקין
18.05 מנחת ערב
20.00 מבט לחדשות
20.50 פרקי היום בתנ"ך
21.00 כלים שלובים. ייעוץ משפחתי
22.05 אומר בשבוע. פיוטים
23.05 עיתונות בבוקר. (ש.ח)

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 עניין אחר. דליה יאירי
10.05 הכל דיבורים. שלי יחימוביץ'
12.05 בוקר היום
14.05 רגעי קסם
15.05 זמן חוץ
15.45 עיתונות חוץ. יואל דפל
16.05 צבע הבוקר. ענת דורדה
17.05 חמש אחרי החדשות. צבי לידר
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
21.05 כותרות מכבו היום הזה
21.15 שירים עבריים
23.05 אהבה עברית. מיכאלי ומבור
01.05 לתוך הלילה. מגוש ברנית

רשת ג'

06.06 סע לאט
07.05 אוקסן ב'
09.05 עקרן את הקולוניה
10.05 קול סיאט וקול כלה
11.05 עושים גלים. דידי הררי
13.05 להתג. שוש עטרי
14.05 אהבה עצמית. גיל קומר
15.05 קפסת הלהיטים
17.05 בדרך מן הים. עם יהודית בר-יעקב
18.05 מקום בממרות. נועם גילאור
21.05 כותל המזרח. שעה עם אמן
22.05 שיר לאוהבי. מנחם פרי
23.05 חולם בהקיץ. באהה סביון

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 אנתרופולוגיה משודרת. ערכים ותפיסות ביהדות. תפיסת הגלות. מרצה ד"ר ישראל קול
06.30 בוקר טוב ישראל
07.15 בוקר חדש. דהון נשר
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 עברית על הבוקר
10.05 נבון לקרץ. קובי מידן ואבירי גלעד
12.50 בילוי היום. ישי חדייס
13.15 החום מטל. טל ברמן
15.05 יש עם מי לדבר. יעקב אחימאיר
16.00 שעה לפני. רזי ברקאי
17.00 ערב טוב ישראל. רזי ברקאי ותמר לוגאי
18.05 שעה קלה על כלכלה. בבני רנגבור
18.30 סוף היום. שיר הפריזמן
20.00 מבט לחדשות
20.30 קיץ על השוק. שידור חי מהשילת בתל-אביב של מרגלית בזעפי ולהקת הנססלה, העולם החדש, מירמנה
22.05 ויטמינים. רני קרמל
23.05 24 – היום שהיה. ירון ולנסקי
24.10 יומן מונדיאל
24.15 ציפור לילה משוחררת. מישן רייכר
02.00 לא רדמים לישון

גלגל"צ

07.05 מרינה בדרך. אמיר אשר
09.05 גלגל הצלה. שירים עבריים עם ליגור והצן
11.05 שמש. אלי ישראלי
13.05 מיתג אדירה. ארי שמאי
14.05 ערקי קרן. סיון רחוון
15.05 שבוע רוב. רובי לבץ
16.05 חום בבבית. רון לוינטל
18.05 גלגלאה. לאה פוז
20.05 ודריב אין. נדב רביד
22.05 לילה טוב. ליקך כרטע

קולנוע

תל אביב

גורדון המחודש – האמת שלא תיאמן. 18.30, 22.00. אבון הורי. 20.00
גן העיר – בדרוה קטן. 19.30, 22.00. נבי האוטמייר. 14.30, 17.00
גת – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 17.00, 19.30, 21.50
דיזנגוף 1 – הבריחה. 11.00, 13.05, 15.10, 19.40, 21.50
דיזנגוף 2 – ברכה – שלום משלוא. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50
דיזנגוף 3 – שלושת המבקים – לבן. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.40, 21.50
דקל – פילדלפיה. 19.30, 21.50
הוד 1 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00
הוד 2 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00
הוד 3 – בשם האב. 16.45, 19.30, 22.00. 11.30, 13.50
הוד 4 – ללא מור. 16.45, 19.30, 22.00. שמשון נעים. 11.30, 13.50
חן 1 – מלך האריות. (אנגלית) 19.35, 21.50. (עברית) 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 2 – החבורה שלי 2. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
חן 3 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
חן 4 – מאהב אחר יותר מדי. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.55
חן 5 – ערה באפלה. 17.00, 19.30, 21.50. נבי האוטמייר. 11.00, 13.30
מילנו 1 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
מילנו 2 – העיקרון. 17.00, 19.30, 22.00
מילנו 3 – תיק שקנאי. 19.30, 22.00. משפחת צבעוני. 17.00
לב 1 – הקפיצה הגדולה. 11.00, 13.00, 15.10, 19.30, 22.00
לב 2 – ברסים. 11.10, 13.10, 15.00, 17.30, 19.50, 22.00
לב 3 – עירונה. 15.05, 22.00. קיקה. 19.40, 17.20, 13.05
לב 4 – קליפורניה. 13.10, 15.10, 17.15, 19.40, 22.00. בגעות הלפון. 11.15
מוזיאון – האשה שיצרה שבע נשמותיה. 17.00, 19.45, 22.00
סקסים – עידן התמימות. 19.15, 21.40. הוצויה. 15.00. לא לשחור. 17.00
סינמטק – אדלכה. 17.30, 19.45, 21.45
צפון – אהובים. 17.00, 19.30, 21.50
רב-אור 1 – ארץ הצללים. 16.45, 19.20, 21.50
רב-אור 2 – תנועות קצרות. 17.30, 21.00
רב-אור 3 – תעצרו את העיר פעם שנייה. 17.00, 19.30, 21.50
רב-אור 4 – שאטיה היום. 16.45, 19.15, 21.50
רב-אור 5 – עידן התמימות. 19.15, 21.55. בלו לתשע הנביל. 17.00
שחף 1 – מאווריק. 17.00, 19.30, 22.00
שחף 2 – רשימת שינדלר. 20.45. בין קינה. 17.00
תל-אביב 1 – מאווריק. 17.00, 19.30, 22.00. לתפר בנוי יזק. 11.30, 13.30
תל-אביב 2 – האקדח מת מצחוק 33 ושליש. 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
תל-אביב 3 – קוראים לי בטהובן 2. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00

ירושלים

אור – האשה שיצרה שבע נשמותיה. 19.30, 21.30
ג'יל 1 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30. מאווריק. 16.30, 19.15, 22.00
ג'יל 2 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.15, 16.00, 19.00, 21.50
ג'יל 3 – בשם האב. 13.50, 16.30, 19.15, 21.45. משפחת צבעוני. 11.30
ג'יל 4 – האקדח מת מצחוק 33 ושליש. 11.30, 13.30, 17.00, 19.30, 21.30
ג'יל 5 – הבריחה. 11.00, 13.30, 16.30, 19.30, 22.00
ג'יל 6 – שלושת המבקים – אהוב. 11.30, 13.30, 17.00, 19.30, 21.30. בבבה.
ג'יל 7 – רשימת שינדלר. 20.30. קוראים לי בטהובן 2. 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
ג'יל 8 – קוראים לי בטהובן 2. 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
חן 1 – תעצרו את העיר פעם שנייה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. (עברית) 11.00, 13.00, 17.00
חן 3 – הקפיצה הגדולה. 19.30, 21.50. בלשני המנגינה. 11.00, 17.00
חן 4 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 5 – החבורה שלי 2. 11.00, 17.00, 19.30. ערה באפלה. 21.50
חן 6 – קיקה. 19.25, 21.50. ארון לאור. 17.00
חן 7 – ארץ הצללים. 16.40, 19.15, 21.50
מוזיאון ישראל – שלושת המוסקטרים. 16.00
רון 1 – החבורה שלי 2. 10.45, 17.00, 19.15, 21.30
רון 2 – פילדלפיה. 19.15, 21.30. הראש בי שמדבר עכשיו. 10.45, 17.00
תיאטרון ים – אהוב. 19.00, 21.30

חיפה

סינמה קפה מוריה – בר פיש. 19.30, 21.30. אלבום ותלה אהבה. 17.30
סינמה קפה נסח' 1 – רשימת שינדלר. 18.15, 21.15
סינמה קפה נסח' 2 – קליפורניה. 21.30. בן, גברת הנשיא. 19.00
עצמון 1 – מאווריק. 16.30, 19.00, 21.20
עצמון 2 – הבריחה. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 3 – העיקרון. 16.30, 19.00, 21.20
עצמון 4 – בשם האב. 16.15, 18.45, 21.20
עצמון 5 – האקדח מת מצחוק 33 ושליש. 16.30, 19.00, 21.15
פנורמה 1 – קוראים לי בטהובן 2. 11.00, 13.00, 16.30, 19.00. ברכה – שלום משלוא. 21.30
פנורמה 2 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.00, 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 3 – אהוב. 19.00, 21.30. סוד הגן הנעלם. 11.00, 13.00, 16.30

אורלי – קיקה. 18.45, 21.15
רב אור 1 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00, 16.45, 19.00, 21.20
רב אור 2 – החבורה שלי 2. 11.00, 16.40, 19.00, 21.20
רב אור 3 – הקפיצה הגדולה. 19.00, 21.20. בלשני המנגינה. 16.45. המסכה ושודדי הנזהם. 11.00
רב גת 1 – מלך האריות. (אנגלית) 19.00, 21.20. (עברית) 11.00, 17.00
רב גת 2 – תעצרו את העיר פעם שנייה. 16.45, 19.00, 21.20. בנות. 11.00
רב מור 1 – ערה באפלה. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 2 – החבורה שלי 2. 11.00, 16.45, 19.00, 21.20. בבדונת זהב. 21.20
רב מור 3 – מאהב אחר יותר מדי. 11.00, 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 4 – מלך האריות. (אנגלית) 19.00, 21.20. (עברית) 11.00, 13.00, 17.00
רב מור 5 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00, 13.00, 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 6 – קליפורניה. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 7 – תעצרו את העיר פעם שנייה. 16.45, 19.00, 21.20

אשדוד

גיל 1 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 17.00, 19.30, 21.30
גיל 2 – מאווריק. 11.30, 17.00, 19.45, 22.00
גיל 3 – לשחרר את ווילי. 11.00, 17.00, 19.30, 21.45
גיל 4 – הבריחה. 17.00, 19.30, 22.00. ישראלים מצחיקים. 11.30
גיל 5 – קוראים לי בטהובן 2. 11.30, 17.00, 19.30, 21.50

אשקלון

חן 1 – פילדלפיה. 19.20, 21.50. החבורה שלי 2. 11.00, 17.00
חן 2 – החבורה שלי 2. 19.30, 21.50. בלשני המנגינה. 11.00, 17.00
חן 3 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – תעצרו את העיר פעם שנייה. 19.15, 21.50. ארון לאור. 17.00
חן 5 – הבריחה. 19.30, 21.50. ותלים בנבורת. 11.00, 17.00

באר-שבע

רב נגב 1 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 2 – ארץ הצללים. 19.20, 21.55. מכם הגדי. 11.00, 17.00
רב נגב 3 – לשחרר את ווילי. 19.30, 21.50. בבנות. 11.00. אחמנת עם שריפים. 17.00
רב נגב 4 – תעצרו את העיר פעם שנייה. 19.30, 21.50

בת-ים

חן 1 – החבורה שלי 2. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – מאווריק. 19.20, 21.50. ותלים בנבורת. 11.00, 17.00
חן 4 – הבריחה. 19.30, 21.50. לשחרר את ווילי. 11.00, 17.00
חן 5 – לשחרר את ווילי. 19.30, 21.50
חן 6 – בן, גברת הנשיא. 19.30, 21.50. מאהב אחר יותר מדי. 11.00, 17.00
חן 7 – תעצרו את העיר פעם שנייה. 19.30, 21.50. ארון לאור. 17.00

הרצליה

סטודיו 1 – ארץ הצללים. 19.30, 22.00
סטודיו 2 – בשם האב. 19.30, 22.00
סמאר 1 – קוראים לי בטהובן 2. 11.00, 13.00, 15.00, 16.45, 18.30. אייס ונטורה – בלש בגמוק. 20.20, 22.10
סמאר 2 – הקפיצה הגדולה. 19.45, 22.00. אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00, 16.00, 18.00. שאנבר הזאב ביותר. 13.00
סמאר 3 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.15. מאווריק.

חדרה

לב 1 – מאווריק. 10.30, 12.30, 17.00, 19.30, 22.00
לב 2 – הבריחה. 22.00. קוראים לי בטהובן 2. 10.30, 12.30, 17.00, 19.30
לב 3 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 10.45, 17.15, 19.40, 21.50
לב 4 – לשחרר את ווילי. 10.30, 12.30, 17.00, 19.30, 22.00. אלבום תולה אהבה. 12.30

חולון

גל 1 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גל 2 – הבריחה. 11.30, 13.45, 16.45, 19.30, 22.00
גל 3 – קוראים לי בטהובן 2. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00. אובי הצולליה. 11.30, 13.30
גל 4 – קליפורניה. 17.00, 19.30, 22.00. לתפר בנוי יזק. 11.30, 13.30
גל 5 – האקדח מת מצחוק 33 ושליש. 11.30, 13.30, 17.00. בשם האב. 19.30, 22.00

כרמיאל

סינמה 1 – אבניר. 19.00, 21.30. המסכה ושודדי הנזהם. 17.00
סינמה 2 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 17.00, 19.00, 21.30
סינמה 3 – בשם האב. 19.00, 21.35. ותלים בנבורת. 17.00

כפר-סבא

גיל 1 – מאווריק. 11.30, 14.00, 17.00, 19.45, 22.15
גיל 2 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3 – הבריחה. 11.30, 13.45, 17.00, 19.30, 22.00
גיל 4 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גיל 5 – אהוב. 17.00, 19.30, 22.00. לתפר בנוי יזק. 11.30, 13.30
גיל 6 – קוראים לי בטהובן 2. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גיל 7 – בשם האב. 19.20, 22.00. האקדח מת מצחוק 33 ושליש. 11.30, 13.30, 17.30
עמל – התפרטים בבכבילי הזלם. 19.30, 21.30. מוט הגדי. 17.30

נתניה

גיל 1 – מאווריק. 11.30, 14.00, 17.00, 19.45, 22.15
גיל 2 – לשחרר את ווילי. 11.00, 15.30, 17.00, 19.30, 22.00
גיל 3 – אהוב. 17.00, 19.30, 22.00. אבי הצולליה. 13.30. קוראים לי בטהובן 2. 11.30
גיל 4 – קוראים לי בטהובן 2. 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גיל 5 – הבריחה. 11.30, 15.45, 17.00, 19.30, 22.00
חן 1 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. (עברית) 11.00, 13.00, 17.00
חן 2 – תעצרו את העיר פעם שנייה. 19.30, 21.50. החבורה שלי 2. 11.00, 13.00, 17.00
חן 3 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – החבורה שלי 2. 19.30, 21.50. ארון לאור. 11.00. בלשני המנגינה. 17.00

פתח-תקוה

היכל 1 – מאווריק. 11.00, 14.00, 17.00, 19.45, 22.15
היכל 2 – קוראים לי בטהובן 2. א' 11.30, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
היכל 3 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00
רם 1 – הבריחה. 17.00, 19.30, 22.00
רם 2 – פילדלפיה. 19.45, 22.00. משפחת צבעוני. 17.00
רם 3 – ללא מור. 17.00, 19.30, 22.00

קריות

קריון 1 – מאווריק. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 2 – לשחרר את ווילי. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 3 – הקפיצה הגדולה. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 4 – בשם האב. 19.00, 21.30. ותלים בנבורת. 11.00, 16.45
קריון 5 – אהוב. 19.00, 21.30
קריון 6 – האקדח מת מצחוק 33 ושליש. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 7 – קליפורניה. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 8 – קוראים לי בטהובן 2. 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 9 – הבריחה. 19.00, 21.30

ראשון-לציון

הזהב 1 – מאווריק. 11.30, 14.00, 17.00, 19.45, 22.15
הזהב 2 – מאווריק. 17.00, 19.45, 22.15. לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30
הזהב 3 – לשחרר את ווילי. 11.00, 13.30, 17.00, 19.30, 22.00
חן 1 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. (עברית) 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 2 – תעצרו את העיר פעם שנייה. 19.30, 21.50. בנות. 17.00. מוט הגדי. 11.00
חן 3 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – החבורה שלי 2. 11.00, 13.00, 17.00, 19.30, 21.50
עמון – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45
סמאר 1 – תעצרו את העיר פעם שנייה. 11.30, 17.00, 19.45, 22.00
סמאר 2 – קיקה. 22.00. החבורה שלי 2. 11.30, 17.00, 19.45
סמאר 3 – פילדלפיה. 19.25, 22.00. התפרטים מבכבילי הזלם. 11.30, 17.00
סמאר 4 – הקפיצה הגדולה. 19.30, 22.00. אלדין. 11.30, 17.00
ראשון – לבן. 19.30, 21.45
רון 1 – בן, גברת הנשיא. 21.30. קליפה מסוייה. 19.30
רון 2 – כל מה שהרצי. 21.30. משפחת צבעוני. 19.30

רחובות

חן 1 – מאווריק. 17.00, 19.20, 22.00. סוד הגן הנעלם. 11.10, 15.20
חן 2 – לשחרר את ווילי. 11.00, 16.00, 18.00, 20.00, 21.45
חן 3 – אהוב. 19.30, 21.50. קוראים לי בטהובן 2. 11.10, 15.30, 17.00, 19.00
חן 4 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00

ר"ג-גבעתיים

אואזיס 1 – מאווריק. 21.55. אייס ונטורה – בלש בגמוק. 17.00, 19.30
אואזיס 2 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 21.55. מאווריק. 16.45, 19.15
אואזיס 3 – הבריחה. 19.30, 21.50. ארון לאור. 17.00
רבגן 1 – מלך האריות. (אנגלית) 19.30, 21.50. (עברית) 11.00, 13.05, 15.10, 17.15
רבגן 2 – לשחרר את ווילי. 19.30, 21.55. אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00, 13.00, 15.00. המסכה ושודדי הנזהם. 17.15
רבגן 3 – החבורה שלי 2. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30. ערה באפלה. 21.50
רבגן 4 – תעצרו את העיר פעם שנייה. 19.40, 21.55. לשחרר את ווילי. 11.00, 13.10, 15.20, 17.30

רעננה

מוצ"ח – הבריחה. 19.30, 21.30
פארק 1 – קוראים לי בטהובן 2. 10.45, 12.55, 15.05, 17.15, 19.40. תעצרו את העיר פעם שנייה. 22.10
פארק 2 – מאווריק. 19.40, 22.10. לשחרר את ווילי. 10.45, 13.00, 15.15, 17.15
פארק 3 – לשחרר את ווילי. 20.10. הקפיצה הגדולה. 22.30
פארק 4 – אייס ונטורה – בלש בגמוק. 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00
פארק 5 – תעצרו את העיר פעם שנייה. 17.00, 19.40, 22.00

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
נוסדה בשנת 1936 ע"י ברוניסלב הוברמן
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה
מספרי הטלפון שלנו:
תל-אביב – מחלקת המנויים – 03-5251502
חיפה – מחלקת המנויים – 04-664167
ירושלים – משרד "בימות" – 02-240896
שימו לב לשינויים בתאריכים!
אנטוניו פפ... מנצח
זמרים אורחים
המקהלה הלאומית ... בהדרכת אבנר איתי
קונצרט מס' 6
קונצרט מס' 9
קונצרט מס' 10
קונצרט מס' 11
[illegible]
אנטוניו פפאנו, מנצח
מוריץ אוליבייה, סופרן
סוזי הרנדו, טנור
מרדיק ברבזיאל, בריטון
בתוכנית:
סמנטה: הפתיחה לאופרה ה"כלה המכורה"
אריות מתוך אופרות מאת ורדי ודוניצטי
ברבר: אדג'ו
ברנשטיין: מחולות סימפוניים מתוך "סיפור הפרברים"
קונצרט מס' 6
ת"א, סידרה ט', יום ה, 15.7.94, 14:00, היכל התרבות

התזמורת הסימפונית ירושלים
רשות השידור
מנהל מוסיקלי: דוד שלון
העונה ה-56 השנ"ד
קונצרטים מיוחדים
ערב סיור לאירופה
דוד שלון, מנצח
יום שלישי, 12.7, ב-8 בערב
בוגום לעמים הרעים (?)
מנדלסון
הפתיחה "ים שקט ומסע צלח"
שולמית רן
קונצ'רטו לתזמורת
ברהמס
סימפוניה מס' 4
יום חמישי, 14.7 ב-1.00 בצהריים
"אולפן פתוח"
טביאה צימרמן, סולנית
קופיטמן
"קנטוס V" לויולה ותזמורת
שומאן
סימפוניה מס' 2
קופת התזמורת טל. 611495-9 ימים א-ה 16-19 ששי 10-13

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

עמדות נוקשות ביותר

בתגובה על הידיעה "עבד א־שאפי: היינו מעדיף שפרשת יבוא בנושאי הסכם שלבים יותר" ("הארץ", 3.7)

ד"ר חיידר עבד א־שאפי מצטט התבטאויות כביכול של חברי משלחתנו למו"מ בוואשינגטון בשעתו, ובהם החתום מטה, כי "האדמה הזו היא שלנו, אתם הפלשתינאים זרים בה, ועליכם לשמוח שאנו סובלים את קיומכם בה".

זיכרונו של ד"ר עבד א־שאפי בגד בו, לצערי. לא היו דברים מעולם: מעולם לא תיארנו את הפלשתינאים כזרים וכמי שקיומם נסבל. אשר לזכות על הארץ, היא אמנם יסוד עמדתה של מדינת ישראל מאז ומתמיד, וכך כתוב בהכרזת העצמאות, מכוחו של ספר הספרים. ואולם, המנדט שלנו היה לנהל מו"מ על הסדרי ביניים ולא על הסדרי הקבע וזכויות הקבע, ואת ניסינו לעשות. דווקא עבד א־שאפי וחבריו ניסו להעתיק את המו"מ לפסי פולמוס היסטורי, כמו באמירה שחזר עליה פעמים רבות "אנו – הפלשתינאים – העם המקורי בארץ (the indigenous people) וקדמנו לאברהם". אנו ביקשנו להתרכז במו"מ התכליתי, וכל האמור מתועד לעייפה בפרוטוקולים.

כך אירע, לדאבוני, שחלק גדול מבאי המלווה במו"מ ההוא נבע מעמדת ד"ר עבד א־שאפי שהיתה, כמי שמעיד כל משתתף במו"מ אז, נוקשה ביותר. אני מציין זאת ללא קשר ליחסים אישיים ידידותיים שהתפתחו בינינו. טענה מעין זו שהשמיע הפעם גם לא השמיעה עד כה.

אליקים רובינשטיין
היועץ המשפטי למערכת הביטחון

דיווח חד צדדי

בתגובה על "יו"ר ועד העובדים של עיריית רמת גן מואשם בקבלת שוחד" מאת משה טובאל ("הארץ", 30.6)

ברצוני למחות על פרסום הידיעה בנוגע ליו"ר ועד העובדים בעיריית רמת גן, יוסף רמתי. אמנם מדובר בכתב אישום, ומכאן שהעיתון נהג כשורה מבחינת האתיקה העיתונאית, אך מן הצדק היה להביא גם את התייחסותו של י' רמתי או את התייחסות העירייה.

מהיכרותי עם רמתי אוכל לקבוע, כי כל פעילותו בראשות ועד הפועלים זה 30 שנה נעשית בהתנדבות ובאופן מעורר הערכה. רמתי מסר את גרסתו המפורטת על האישום למשטרת ישראל, ועל פי גרסתו זו, אין כל שחר ויסוד להאשמה נגדו. רמתי משוכנע כי בבית המשפט תוכח צדקתו.

ממי מאיר
דובר עיריית רמת גן

חלקם של ההורים

בתגובה על "לבטל את המסיבה" מאת אמנון דנקנר ("הארץ", 26.6)

קיימת אכן בעיה בכמה מקומות בארץ שבהם בתי הספר מתחרים ביניהם מי יערוך מסיבת סיום מפוארת ויוקרתית יותר. משרד החינוך מתנגד, כמובן, בכל תוקף לתופעה. קיימות גם הנחיות מפורשות שפורסמו בחוזר מנכ"ל משרד החינוך, הקובעות כי בית ספר רשאי לקיים מסיבת סוף שנה צנועה, המתבססת אך ורק על הכוחות הפנימיים – מורים ותלמידים של בית הספר.

חשוב לדעת כי להורים חלק נכבד בעניין. בדרך כלל ועד ההורים של בית הספר הוא שקובע כיצד תיראה מסיבת סיום השנה. הם שקובעים את התקציב, הם אלה המחייבים את ההורים לשלם. ההורים, למרבה הצער, הם גם המתלוננים וגם הרוצים לשלם, ולמשרד קשה היום לפקח על כך.

על פי החלטת שר החינוך, אמנון רובינשטיין, תצא בתקופה הקרובה הנחיה חדשה שתגדיר קריטריונים מפורטים ובכלל זה סכומים מרביים שמותר לבית ספר להוציא ולגבות מההורים בעד מסיבת הסיום. אנחנו מקווים שהנחיה זו תאפשר פיקוח על קיומה ותגרום לכך שמסיבת הסיום תחזור להיות צנועה וחסכונית בהוצאות ועשירה בכישרון וביצירתיות.

יצחק מרניק
דובר משרד החינוך והתרבות

נותר רק לחזור לאריות והזברות

בתגובה למכתב "אשה אינה קולב פרסומי" ("הארץ", 1.7)

אסתר עילם מוחה על מודעה של החברה להגנת הטבע שמופיעה בה חברת אחת הקבוצות הפסטורליות של מזרח אפריקה (כבראה) ועל אותה עגיל ענק דמוי צלחת (על כך אין ויכוח) ובפיה – כך לדברי עילם – "פרוטת לחם".

אולי יש במודעה קורטוב של התנשאות אתנית, אבל גם זה בספק: לפי תזיקה של עילם, אסור בכלל לצלם נשים לפרסומת, גם אם מטרת הפרסומת היא לפרסם (בהומור) את הטיול אל ארצה ושבטה של הנערה. אסור גם לצלם גברים המחזיקים בחניתות, משום שבכך מציגים אותם כתוקפנים ושולטים. לפי אותו הגיון פרסומי, כדאי לחזור אל התקופה שבה פרסמה את עצמה דרום אפריקה בעזרת פרוספקטים שהיו מלאים באריות ובזברות, מתוך התעלמות מרוב בני האדם שחיו בה. מוטב היה אילו דאגה עילם באמת לזכויותיהן של נשות אפריקה העולם, למשל בהתייחסות אל מילת הנשים, הנהוגה לצערנו גם בישראל.

תמר הראבנר
מבשרת ציון

לא מכחישי שואה, אלא מצדיקיה

ב־12 ביוני הודמנתי עם קבוצת מורים ותלמידים מטעם "עמותת המורים לקידום ההוראה הדינמית" של הסתדרות המורים, להקרנת הסרט "רשימת שינדלר" בקולנוע "גיל" בירושלים. יותר משהוזעקו אותי הסרט, זיעזעו אותי דברי המבוא של פרופ' משה צימרמן מן האוניברסיטה העברית. בדבריו טען פרופ' צימרמן כי עלינו להודות להיטלר על השואה שהביא על העם היהודי, כיוון שבזכותה קמה לנו מדינת ישראל, וכדי למנוע ספקות חזר על דבריו אלה בהמשך הרצאתו.

בתום דבריו ניגשתי אליו ואמרתי לו כי דבריו פגעו מאוד ברגשותי, בהיותי ניצול שואה, שנותר יחיד מכל משפחתו. על כך הוא ענה לי, כי בהקשרים מסוימים ניתן לומר גם דברים כאלה.

אכן, אין לנו עדיין מכחישי שואה, אך יש לנו כבר מצדיקי שואה.

שי גמבור
ירושלים

פחיות לא בחינם

סוף כל סוף זכינו גם בישראל למכבר משקאות בפחיות העשויות מאלומיניום בלבד, המתאימות במיוחד למחזור. אך גם אלה עדיין מושלכות בחוצות הערים ולאורך הכבישים.

חבל שאין מצליחים למנוע את השלכת הפחיות ברשות הרבים, בעזרת חינוך לאזרחות טובה ואכיפת החוקים. עם זאת, הפתרון לעידוד האיסוף של פחיות השתייה מהרחובות מוכר וידוע, ורק אצלנו משום מה עדיין אינו מיושם. הניסיון בארצות הברית ובמקומות אחרים מלמד שבקביעת ערך כספי לפחית השתייה (או לכל מכל אחר), באמצעות הטלת פיקדון, אפשר להניע בני נוער, או נצרכים, לאסוף את הפחיות. אזרחים שאכפת להם מצפים שהמשרד לאיכות הסביבה ומשרד התמ"ס יעשו את המוטל עליהם.

יצחק חלף
הרצליה

למי הסמכות לאשר

בתגובה על "כשיאפול באוזנותי" מאת אברהם טל ("הארץ", 30.6)

בהתייחסו למועמדותו של רפי פלד לתפקיד מנכ"ל חברת החשמל כותב טל, כי כל מועמד שמקובל על שר, בתחום שהוא אחראי לו, הוא בהכרח פסול ופגום מראש. שהרי לכל היותר יכול אותו מועמד להיות "נאמן אסיר טובה". למולנו, גישה מוזרה זו אינה עומדת במבחן ההיגיון.

מעבר לעובדה שהמועמד שנבחר במקרה זה פה אחד על ידי דירקטוריון חברת החשמל לשמש מנכ"ל החברה הוא המועמד המתאים ביותר לתפקיד, הרי שגם עקרונית יש לשר, לצד אחריותו המיניסטריאלית, סמכות מיניסטריאלית לאשר או להמליץ על מועמד שנראה לו מתאים לתפקיד כה בכיר. לפיכך, עצתו של טל, ששר צריך לנהוג כ"ראש קטן" ואל לו להתעניין או לגלות מעורבות במינוי מנכ"לי החברות שתחת סמכותו, היא דמגוגיה וקנטרנית לשמה.

טל אף סותר את עצמו, שכן לשיטתו נשללה מהדירקטוריון הסמכות להכריע במינוי, ולמעשה הכל ידעו והבינו שהליך בחירת המועמדים מיותר, לנוכח העובדה בביטול ש"לשר יש מועמד". והנה, היה עוד מועמד, ומועמד בכיר, שמצא לנכון להתמודד, אלא שעובדה פשוטה זו מוצנעת על ידי טל בין השורות.

הקריאה שיצאה מפי רבים, לרבות במאמרים בעיתון זה, למען התערבות שר האנרגיה בנעשה בחברת החשמל (בעיקר בהתייחס לשיבושים האחרונים ביחסים שבין העובדים להנהלה ובין ההנהלה לדירקטוריון) קיבלה ביטוי מוצדק וענייני בבחירת האדם הנבון ביותר לחברת חשמל בשעתה עתה, והמינוי יעמוד ממילא בכל דרישות החוק.

יוסי לובטון
עוזר שר האנרגיה והתשתית

טלוויזיה

ערוץ 1 (11)

06.30 חדשות בעברית
06.31 מהדורת חדשות בערבית
06.45 "ג'ינגל", על כוחות בדרכים
06.58 בן חיות בגביע העולם
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 הצמחוניים. אורחים קטנים
08.25 גברת פלפלת. הפרנבות השובבות
08.55 נצנוצים. בעלי חיים
09.00 מעשיות חיות. אריות הים
09.10 אבא אמא. ניר הצהוב
09.30 דיגי בעקבות התגליות הגדולות. סדרה בהנפשה. לואי פאסטר – החיסון
09.55 טלטקסט
10.00 קשר משפחתי. נסיעה לבוסטון
10.30 עשרת בני לאבוק. סדרה קומית.
11.00 ימבה קיץ. יום הצוער
12.30 הרובוטים הצעירים. סדרת הרפתקאות. פרק 5. ערוץ משפחתי
13.30 קיץ עם סליק. פרק 2. לומדים את עובדות החיים
14.00 רחוב סומסום. באו נעשה הבנה
14.30 במצולות הים עם דולפי. פרק 19. גולת המול
15.00 אבא, כלב פרטי. כשסאלי פוגשת את בבי (חלק ב)
15.30 גביע העולם בכדורגל. ארה"ב 94. תקציר משחקי אתמול
16.00 חדשות
16.05 עולם יקר. בידור עם קריאה לשמירה על כדור הארץ, אוצרותיו ויופיו
17.00 ערב חדש. רק מרגלית
17.30 תוסס. מבזק לצעירים
18.15 חדשות באנגלית
18.30 חדשות
19.00 גביע העולם בכדורגל, ארה"ב 94. רבע הגמר. שידור ישיר מניו יורק
19.45 חדשות
19.50 המשך השידור מניו־יורק
21.00 מבט שבשבת
22.00 אהבה ומלחמה. הגבה בשדרה עשירית
22.25 גביע העולם בכדורגל, ארה"ב 94. רבע הגמר. שידור ישיר מסאן פרנסיסקו
23.15 חדשות
23.20 המשך השידור מסאן פרנסיסקו
24.25 ממקור של מקום. מבט אל השמורות

ערוץ 2 (22)

13.00 תוכניות לילדים ולכל המשפחה
14.00 כלכפום. עירן אלתרמן ואבי גרייניק משתוללים על הרקע מדי יום
14.05 מסע בין כוכבים – הדור הבא. איש העם
15.01 אמת או חובה. על המבדל בין בנים לבנות
15.30 שריף ובורג'. סדרה מצויירת
16.00 הילים המצויצים
17.00 קו לחדשות. עיכובי חדשות ומראיין מוכר באולפן ומשיב לשאלות הצופים
17.30 מוקש – אחראים על הגוש
18.01 שלום עליכם עם עוזי חיטמן
18.30 חוף פרדייס
19.00 סמוך – שעשועון עם אפי אבני
19.30 מיסטר בין
20.00 החדשות
20.30 חנן וחנן. חנן גולדבלט וחנן נתנגן מגישים בדיחות מקוריות וידועות
21.00 ביזה וצבר רוח. עם יעקב אגמון.
22.00 קיץ על המים, תוכנית קיץ חדשה. מנחים: מיכל זואריץ וגידי ורדי
23.00 רצח באפילה. פרק 4
23.30 החדשות
23.35 רצח באפילה. המשך
24.00 התחנה

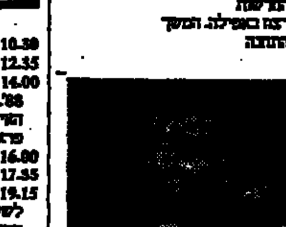
האגי'. ערוץ 1. 22.25

כבלים

ערוץ 3 (03)

08.00 שידור מקומי/ הגבירה הצעירה
09.00 לחיות את החיים. פרק 20 (ש.ח)
09.45 צעירים וחסרי מנוח. פרק 1097 (ש.ח)
10.30 אורחים בסלון
11.00 לוטו אהובתי
11.30 אגמודלה. פרק 97 (ש.ח)
12.15 מרפי בראון
12.40 פלקון קרסט. פרק 52 (ש.ח)
13.30 המאגן
14.00 הקופסה. קליפים עבריים (ש.ח)
14.10 נשים מסוכנות
15.00 סופה. פרק 19
15.50 בוטס לבריגג
16.40 שלושה בדירה אחת
17.05 ספינת האהבה
17.55 הקופסה. קליפים עבריים
18.00 לחיות את החיים. פרק 21
18.45 צעירים וחסרי מנוח. פרק 1098
19.30 שידור מקומי/ בן אמסים
20.00 אגמודלה. פרק 98
20.50 פלקון קרסט. פרק 53
21.40 חופשי על הבר
22.10 ביטויים 2. חלק אחרון
23.50 דרך סיגמוכי הגרש
24.15 דינק לאתמול
01.05 קיזאק

סרטים (04)

10.30 "סופרמן 2". ארה"ב 80'. 122 ד'
12.35 "כבולה לאהבה". ארה"ב 34'
14.00 "הנישואים של אלדו מורו". איטליה 88'. חטיפת אלדו מורו, יו"ר הפרלמנט האיטלקי בשנת 78. בבימוי: גיפה פראורה. 112 ד'
16.00 "שמנה קיץ". ארה"ב 79. 93 ד'
17.35 מרט קרבי
19.15 "מרגל". ארה"ב 90'. סוכן סי.איי.אי לשעבר, נרדף על ידי קבוצה בתוך הסוכנות. עם ברוס גרינווד, ביייסמן פרקר, קורין רוקס ומייקל טאקר. בבימוי: פיליפ ב. מסיבה. 88 ד'
21.00 "שוטר במשרה חלקית". ארה"ב 86'. עובר סטריה, ממליך את תכנו השוטר בחברת ריקודים לקראת תחרות ריקודים של המשטרה המתמודדת בבת זוגו לריקוד. עם ננסי טילי, בארצי ריינהולד והאדווד קיסל. בבימוי: מייקל דינר. 88 ד'
22.30 "בצר שוליים". ארה"ב 90'. נער מחבורת "הדרקים" מתאהב בנערה מחבורת "היוקרתיים". עם ג'וני דפ, איימי לוקיין, פולי ברגן, איגי פופ, וילם דפו. בבימוי: ג'ון ווטרס. 81 ד'
23.55 "תשוקה". אנגליה 89'. אשת עסקים מצליחה מתעוררת בבוקר הראשון שלאחר יום הרגע, ומגלה שהפכה לאלמנה ולמשרה מרכזית בראצת. עם דומיניק סודוני, מייקל קאצ'ר ונייג'ל דייוויס. בבימוי: פרק גריזי. 85 ד'
01.20 "התעצבויות במילבורי". ארה"ב 91'

הצגה שניה (06)

22.00 "התצלום הנורוך". ארה"ב 90'. שמונה של ריינטנר אירגון שהמתין שבע שנים לגזר דין מוות, מתקרבת. צלם עיתונות שנשכר על מנת להנציח את הרגע, מתחיל לחשוד שמעלי הארץ הם משטר. עם רוי שיידר וארליס הווארד. בבימוי: מרק פירסון. 99 ד'
23.45 "הגבלנים". איטליה 53'. חמישה גברים משועממים וריקניים מעיירה קטנה הפרובינציאלית על חוף הים האדריאטי חולמים לעבור לעיר הגדולה. הם עושים הכל כדי להמשיך מטבורה ולהשיג בכף לבילויים בדרכי הנוער שנות. עם אלברטו סורדי ופרנקו פאבריצי. בבימוי: פדריקו פליני. 103 ד'

ספורט (05)

16.00 מקס אטה. קליפים
16.30 מבזק הכדורגל העולמי
17.30 כדורעף. מחליבה העולמית
19.00 רוגבי שלמני
19.30 מקס אטה. קליפים
20.30 היומן הבינלאומי
21.50 אתגעים. הגמנסטיקה האמריקאי

22.00 החלקה על הקרח

ילדים (06)

06.30 ארוחת בוקר. מצוירים על הבוקר
08.30 הבוקר של בורלי
09.05 הבוקרים המופלאים. פרק 1
09.30 טבע פראי. על צמחים ובעלי חיים
10.05 שעת הדגר – לבני נגוס
10.30 באטמן איש העטלף. פרק 7
11.00 שושה. פרק 7
11.30 פרקי לגאים. פרק 27
12.00 מעוזן ויילדה. פרק 1
12.30 אני וסוד בחו. פרק 70
13.05 דבורי המירבת ביבים. פרק 42
13.30 אחי הגדול ג'ק. פרק 17
14.00 שידור חוזר של התוכניות הבוקר (14.00-08.30)
19.30 שבבים, שבבים. פרק 571
19.55 נשואים פלוס
20.20 משפחת סימפסון
20.45 הכל נשאר במשפחה
21.10 האמפר

תרבות מדע וטבע (08)

06.00 אנציקלופדיה פתוחה. תרבות האמנות
11.00 מסעות גילוי בטבעקים (ש.ח)
12.00 בעקבות הארפתקה (ש.ח)
13.00 רפואה אלטרנטיבית
13.30 שומרים שיאים. פרק 18
14.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)
16.00 מסעות גילוי בטבעקים (ש.ח)
17.00 בעקבות הארפתקה (ש.ח)
18.00 המודרניסטים הרוסים
19.00 דיוקנו של אמן. ג. ארדון
19.30 ציירים במבצעלו של קיטינג. שומר לנגישים חלום, הנחתי
20.00 לנגישים חלום, הנחקי
20.30 על בג העולם. אמטוריו
21.00 מדי בריאה. מבזק לענייני בריאות
21.30 אוצרות חביים. מוריאון ונצריע
22.00 דיסקברי. מעבר ל־2000. פרק 318
23.00 רפואה אלטרנטיבית (ש.ח)
23.30 שומרים שיאים. פרק 13 (ש.ח)
24.00 אנציקלופדיה פתוחה (ש.ח)

הום סינמה (42)

ביוזה אשה. 07.45, 14.45, 01.45
לחיות. 10.30, 23.30
אשה לשניים. 12.45, 17.30, 19.30, 21.30, 04.30

הום סינמה (43)

אני אמריקה. 08.15, 20.30
לחישות באפילה. 10.15, 16.15, 02.45
קר מדי בינה. 12.15
מיפינה. 14.15
תוצרת אמריקה. 18.15, 22.30
הגעה מגונה. 00.45

הום סינמה (44)

אהבה בדרכים. 08.30, 14.30
דני שובבני. 10.30, 21.00, 01.15
מאורסבי. 12.30
מניקה. 16.30, 18.45, 23.00
בדרך למטה. 03.15

הארץ ממליץ

קולנוע

◆ קיקה. סרטו של פדרו אלמודובר הוא הבאה מחולטת. העלילה המופרכת במכון מאבלסת אוסף נפלא של טיפוסים קיצוניים, שכל אחד מהם בא ממסורת ז'אנרית אחרת, ויחד הם מצטרפים למצגת אנושית שבנה ומורכבת שנוצרה בסהדוריות סוחפת בין המלודרמטי, הקומי, המרגש והמרתק, ויקטוריה אבריל מרהיבה באחד התפקידים הראשיים. לב, תל אביב; חן, ירושלים; אורלי, חיפה

קליל 3000

מעקה בטיחות רב־יישום מאלומיניום

סדרת המעקים הבטיחותיים של קליל מאפשרת פתרונות ארכיטקטוניים חדשניים המשפיעים על חזות הבניין וצורתו במיגוון רחב של פונקציות: מרפסות, חדרי מדרגות ומעקי הפרדה – כיד הדמיון הטובה.

למעקים קליל 3000 איכות גימור מעולה של אלומיניום צבוע השומר על מראה חדש לאורך שנים רבות (הוא אינו מחליד כמו מעקים מברזל בהם יש צורך לחדש את הצבע כל שנה).

סדרת המעקים של קליל 3000 כוללת פרופילים ואביזרים יחודיים מקוריים, המסופקים בלעדית ע"י קליל ומהווים יחד חלק בלתי נפרד מבטיחות המוצר.

חוזק ביופי

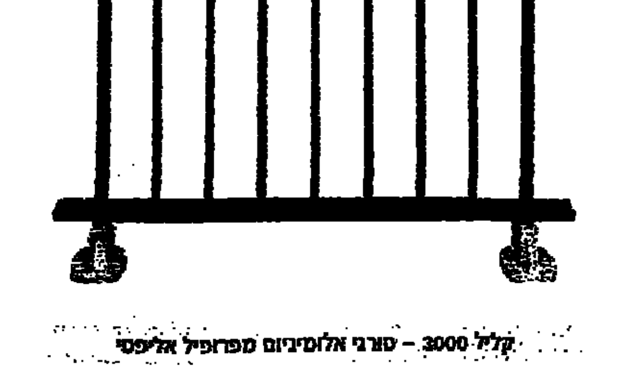
קליל 3000 – סורגי אלומיניום מפרופיל אליפסי

קליל 3000 – מעקה עם פנל זכוכית נקי

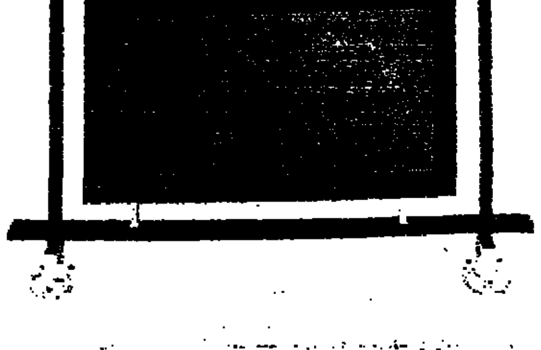
קליל 3000 – מעקה עם פנל זכוכית ממוסטר

קליל פרופילי אלומיניום

קליל תעשיות בע"מ ■ ת.ד. 210, קרית מוצקין 26114 ■ טל: 753044, 757914, 04-789110-2 ■ פקס: 04-757799

בתי חולים

תל אביב – רנה־איכילוב, טל' 6974504 (ילדים: איכילוב, טל' 6974444 (פנימית, כירורגית)
ירושלים – שערי צדק, טל' 555111 (פנימית, נשים, א.א.ג.) ביקור חולים, טל' 701111 (כירורגית); הדסה עין כרם, טל' 427427 (אורטופדיה, ילדים, עיניים)
באר שבע – המרכז הרפואי סורוקה, טל' 400111

בתי מרקחת

תל אביב – בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535 (עד 03:00); סופר־פארם, איינשטיין 40, רמת־אביב, 6413730; בבלי, שדאל 1, טל' בבלי, 6040552; קופ"ח הכללית, אבן גבירול 9, 5232383
ירושלים – רינה פארם, דוד ילין 31, 383788
חיפה – דרך הים, דרך הים 209, 371472
באר שבע – ירושלים, הרצל 34, 277034
רמת גן – עמית, בן גוריון 130, 6722954
חולון – אהרון, הפרץ 52, 889153
בת ים – בת ים, הנביאים 3, 5515671
נתניה – פורת, פ"ת 76, 340967
פתח־תקוה – קופ"ח הכללית, ההסתדרות 21, 9343395
רעננה – מרכז רעננה, אחוזה 120, 451114

עזרה ראשונה

מד"א – עזרה ראשונה ונפשית (24 שעות ביממה). ירושלים 610303 תל אביב 5461111. ילדים ונוער 6961113 חיפה 672222/3 נתניה 625110 באר שבע 281128 כרמיאל 988418 כפר סבא 974555 חדרה 333453
אוזן קשבת לילדים ולבני נוער מטעם ארגון ההורים הארצי. טל' 03-621515

אנוש – העמותה הישראלית לבריאות הנפש מרכז ייעוץ למשפחות נפגעי הנפש, לאנשי מקצוע ולקהל הרחב. טל' 03-5400672, 03-5494899, 04-326727 בימים א'-ה' מ־09.00־13.00 וביום ב' מ־15.00־18.00
קו אל"י – האגודה להגנת הילד עזרה לנפגעי אלימות, טל' 03-6961070, 03-6956763 א'-ה' 08.00־22.00. פניות ברוסית ביום ד' 18.00־22.00
יד עזרה הנפשית ציבור רפואי תל אביב 813581 ירושלים 244242 חיפה 381704 בימים א'-ה' מ־09.00־14.00 וביום ו' מ־09.00־11.00
אומבודסמן ארצי לילדים ונוער תלונות על פגיעות בזכויות ילדים ובני נוער. המועצה לשלום הילד. טל' 02-256099
הקו הלבן ייעוץ, עזרה ותמיכה ללסביות והומוסקסואלים. א'-ה' 19.30־23.30, טל' 03-292797
מרכז סיוע לנפגעות אונס (24 שעות ביממה). תל אביב טל' 5234819. קו טלפון מיוחד לסיוע לנערים ולגברים נפגעי תקיפה מינית טל' 5449191 בימים א', ג' ו־ה' בשעות 18.00־22.00 ירושלים טל' 514455; חיפה טל' 382611, מגדל 1991
קו פתוח לנפגעות אלימות מינית, טלפונית ונפשית במרכז לסיוע לנשים (נגב). טל' 07-74907, בימים א'-ה' 08.30־12.00, 16.00־19.00
ויצו 24 שעות קו אדום לנשים מוכות, טל' 03-5461133, 08-550506, 02-514111, 07-376310
ויצו סיוע משפטי וייעוץ בענייני משפחה, ימים א'-ה', 09.00־14.00, 03-5421791
מרכז סיוע לנפגעי לחץ מטעם "מעגלים" א' ו־ה' 11.00־13.00, ב' ו־ד' 16.00־18.00 טל' 03-5220031 רח' מאפו 13 תל אביב
קו חירום לנשים במצוקה 09-505720
מר"ס – מטופחות ונפגעי סמים. מוקד סיוע

המידע. בימים א'-ה' מ־09.00־14.00 שד' ירושלים 11, יפו, טל' 03-5170789/9
האגודה למניעת אלכוהוליזם 24 שעות 724128
הוועד למלחמה באיידס המכרה והמידע לחולים ובני משפחותיהם. בימים ב' ו־ה' מ־19.30־22.30 טל' 5660380, 5604576 ת.ד. 33682, ת"א
האגודה לזכויות האזרח בישראל תל אביב: ביאליק 12, טל' 5254162/3; ירושלים טל' 243984/5; חיפה טל' 348217; באר שבע טל' 239094. בימים א'-ה' מ־09.00־14.00

חירום

עזרת רפואי בבית לקשישים וחולים כרוניים ע"י המחלקה לטיפולי בית בבית החולים איכילוב ת"א, טל' 6974628; 6974627
מוקד לב בסט"א שירות לחולי לב 177-0226699

שיניים

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל אביב: איכילוב, מרפאת שיניים לטיפולי חירום, רח' ויצמן 6, בימים א'-ה' מ־19.00־24.00, ביום שישי מ־15.00 עד 24.00, בשבת מ־08.00־24.00; ירושלים: הדסה עין כרם מ־16.00־22.00

24 שעות

חייג חמצר ירושלים: 513188; תל אביב: 5655777; חיפה: 647647
מודיעין אגד 03-5375555, 02-3845555, 04-5495555
מודיעין דן 03-6394444
המוניות בתחנת עליות 03-9731111, אגליה 03-9731122
רכבות: מודיעים והודי גדרה. תל אביב 03-5652200, 04-303133
תחזית מזג האוויר 03-9668855

30 אלף שקל – שכר חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות – ביוני

מאות עובדים במועצות הפועלים ובקופת חולים טרם קיבלו דמי ההבראה במלואם – בנימוק של קשיי נזילות

מאת חיים ביאור

40 מבין 44 חברי הוועדה המרכזת של ההסתדרות קיבלו בשבוע שעבר שכר חודשי שכר בסך 28–30 אלף שקלים כל אחד. סך התשלומים לחברי הוועדה, כולל המפרשים, הגיע לכמיליון ורבע שקלים.

שכרו הרגיל של חבר הוועדה המרכזת הוא 13–15 אלף שקל לחודש. למשכורת יוני, ששולמה להם בראשית יולי, צורפה תוספת שכר בגין הסכם השכר האחרון של האיגודים המקצועיים האקדמאיים. תוספת זו שולמה עתה לחברי הוועדה המרכזת למפרע מינואר '94 וגובהה 10–12 אלף שקלים.

בנוסף לכך קיבלו חברי הוועדה המרכזת עם משכורת יוני דמי הבראה בסך כ-3,000 שקלים. יצוין, שמאות רבות של עובדים במועצת הפועלים ובקופת חולים טרם קיבלו את דמי ההבראה במלואם והנהלות המוסדות נימקו זאת בקשיי נזילות.

חברי הוועדה המרכזת צמודים מאז '91 לדרגה הגבוהה ביותר בסולם השכר של העובדים האקדמאיים. רוב חברי הוועדה הם ממפלגת העבודה והחלק הגדול ייאלצו לסיים בקרוב את כהונתם, עקב המהפך הפוליטי בהסתדרות.

יו"ר האגף למינהל ומשאבי אנוש בהסתדרות, מאיר גת, שאישר את הפרטים, ציין עם זאת ש"הסכום הגבוה יוצר רושם מוטעה, מאחר שמדובר בתוספת חד-פעמית, הנובעת ממהות הסכם השכר של האקדמאים".

לדבריו, תחולת הסכם האקדמאים היא מראשית '93, אך האיגודים האקדמאיים ויתרו על תוספת שכר באותה שנה וסיכמו עם משרד האוצר שהיא תיכנס לתוקף רק מ-'94, בשיעור גבוה יותר (המוערך בכ-40%, כולל קידום בדרגות). "במקום שהתוספת של 10–12 אלף שקלים תתחלק על פני כל התקופה מינואר '93, היא מחושבת רק החל מינואר '94.

לכן הסכום יצא מוגזם", אמר גת, והוסיף ש"לא הוגן לשפוט את שכר חברי הוועדה המרכזת רק על סמך חודש מסוים".

הוועדה המרכזת החדשה, שתיכנס לכהונתה בעוד כשבועיים, תמנה רק 23 איש. חלק מהטבות השכר שהיו נהוגות עד כה לחברי הוועדה המרכזת יבוטלו. לפיכך צפוי שעלות השכר הכוללת לחברי הוועדה, שהיא הגוף הביצועי העליון בהסתדרות, תקטן במחצית או יותר.

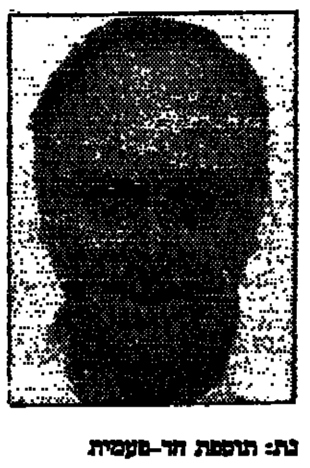

צילום: תוספת חד-פעמית

הוועידה לכלכלת המזה"ת במרוקו תיפתח ב-30 באוקטובר

מאת זוהר בלומנקרנץ

הוועידה הבינלאומית לכלכלת המזרח התיכון נקבעה להתקיים ב-30 באוקטובר עד ה-2 בנובמבר בראבט שבמרוקו. בוועידה צפויים להשתתף אנשי עסקים וראשי מדינות מכל העולם, כולל נשיא ארה"ב, ביל קלינטון. אנשי עסקים מישראל כבר החלו בהכנות לקראת הוועידה, שתוקדש לשיתוף פעולה ולפרויקטים אזוריים.

כי"ל תבטל הצמדת שכר הבכירים לשכר המהנדסים

בכיר שיסרב יפוטר תוך שלושה חודשים

מאת אבי שוברט

הנהלת כימיקלים לישראל עומדת לבטל את הצמדת שכרם של בכירי הקונצרן לסולם השכר החדש של המהנדסים בסקטור הציבורי. משמעות ביטול ההצמדה היא אובדן תוספת של כ-40% לשכרם של 350 מבכירי הקונצרן. הנהלת כי"ל הודיעה לבכירים, כי מי מהם שלא יחתום על חוזה חדש, המבוסס על ביטול ההצמדה, יפוטר תוך שלושה חודשים.

ההנהלה ניהלה בחודשים האחרונים משא ומתן ארוך עם הנהלות החברות הבנות, בעקבות תביעתה לבטל את החוזים האישיים של בכירי הקונצרן. היא ביקשה להחתים את הבכירים על חוזים חדשים, שכרם השכר אינו צמוד לסולם השכר של המהנדסים ושונה מסולם השכר של העובדים.

כוונת ההנהלה עוררה תסיסה קשה בקרב בכירי הקונצרן. בתגובה הודיעו ראשי הקונצרן, היו"ר ויקטור מדינה והמנכ"ל הקונצרן חיים ארז, כי עובד שלא ייענה לדרישתם ייאלץ לפרוש מעבודתו בכי"ל. הודעה זו הביאה להתגברות התסיסה, בעיקר בקרב בכירים במפעלי ים המלח.

לאחר דיון הדברים הוחלו דיונים אינטנסיביים שבהם שותפו המנכ"לים של החברות הבנות. הוצגו טענות ובעיות שהעלו בכירים בקונצרן. טענות אלה הועברו לבדיקתם של היועצים המשפטיים והפעילות בעניין רוכזה בידי המשנה למנכ"ל כי"ל למשאבי אנוש, יעקב דנון, ששימש בעבר כממונה על השכר במשרד האוצר.

לפני כשבוע הושגה הסכמה עקרונית לגבי ההסכם החדש, המבוסס על ביטול ההצמדה לשכר המהנדסים ושינוי מבנה השכר. במקביל הוצעה לבכירים תוספת שכר חד-פעמית למיתון התנגדות. סיומת החוזים החדשים הועבר בנוכחות הימים האחרונים לבכירי כי"ל.

בהנהלה מעריכים, כי מרבית הבכירים יחתמו על החוזה ואלה שלא יחתמו יקבלו את מלוא ההצמדה על-פי החוזה הישן, אך ייאלצו לפרוש תוך שלושה חודשים.

בנק אמברוס הבריטי ישקיע 50 מ' ד' בתעשייה הישראלית

מאת אבי שוברט

בנק ההשקעות הבריטי אמברוס עומד להקים קרן בהיקף של 50 מיליון דולר להשקעות בחברות תעשייתיות ישראליות. סגן יו"ר מועצת המנהלים של אמברוס, ממקיל סורקין, ביקר בימים האחרונים בישראל ונפגש עם מנהל מרכז ההשקעות במשרד התעשייה והמסחר, משה דברת. הוא סקר בפניו את תוכנית ההשקעות של הבנק.

לדברי סורקין, בנק ההשקעות הבריטי נוסד ב-1839 והיקף נכסיו נאמד ב-10 מיליארד דולר, המנוהלים באמצעות 30 מרכזים ברחבי העולם. הוא ציין, כי הקרן מבקשת להתמקד בהשקעותיה בישראל בקידום התרחבותן של חברות ישראליות הפועלות בחו"ל.

לדבריו, הבנק מתמחה בפעילות מסוג זה. כן עוסק הבנק בניהול פיננסי, ביטוח וניהול השקעות. ההון העצמי של הבנק עומד אשתקד על 500 מיליון לירות סטרלינג.

לובלסקי: באוזבקיסטאן יש פוטנציאל לפעילות עסקית

מאת זוהר בלומנקרנץ

סגנית שר התעשייה והמסחר, מאשה לובלסקי, תצוות היום להנהלת המשרד על ביקורה עם שר החוץ, שמעון פרס, באוזבקיסטאן ובטורקמניסטאן בשבוע שעבר. לובלסקי תמליץ לראות באוזבקיסטאן מדינת יעד להשקעות ולשותפויות בפרויקטים עם ישראל.

"מצאנו שבאוזבקיסטאן מעוניינים בידע שרכשנו בנושא החלב. הם מבקשים להיעזר בנו כדי לפתח תעשיית מזון", אמרה לובלסקי.

שר החוץ, שמעון פרס, צפוי להמליץ, כי לטורקמניסטאן יגיע לעיתים שגריר ישראל המוצב באחת המדינות השכנות.

אחד העניינים המרכזיים שעלו בביקור באוזבקיסטאן היה אם תוכל החברה לביטוחי סיכוני סחר החוץ לתת ערבויות לפעילות מסוג זה, לנוכח הקשיים שהתגלעו לגבי פעילות חברות ישראליות בקזחסטאן.

לדברי לובלסקי נשיא אוזבקיסטאן, שר החוץ ושר התעשייה שלה, הבהירו כי יכבדו כל התחייבות עם אנשי העסקים הישראלים.

התעשיינים פועלים להאטת קצב חשיפת המשק ליבוא

מאת אבי שוברט

ראשי התאחדות התעשיינים מנסים להביא את שר התעשייה והמסחר, מיכה חריש, לפעול להאטת קצב חשיפת המשק ליבוא מתחרה. ראשי התעשיינים, ובהם נשיא התאחדות התעשיינים, דן פרופר, מנכ"ל ההתאחדות, יהודה בלייזבסקי, ומנהל אגף הכלכלה בהתאחדות, חזי גוטמן, נפגשו עם חריש בסוף השבוע והציגו בפניו שורה של בעיות הדורשות.

פרופר ציין בפני חריש, כי ההידברות המזורזת של ממשלת ישראל להצטרף להסכמי הסחר העולמיים, וכוונתה לממש במקביל את תוכנית החשיפה, מקטינות את יכולת ישראל לשאת ולתת על הסכמי סחר המותנים בהדדיות. לדבריו, ישראל מתקשה להגיע להסכמי סחר המעניקים הקלות למוצרים ישראלים בשל העובדה, ויכולת להעניק הטבות למוצרים זרים מעבר לאלה שכבר ניתנות בתוכנית החשיפה.

חריש אמר לתעשיינים, כי הוא מעכב חתימה על הסכמי סחר עם מדינות שונות מכיוון שהסכמי סחר אלה עשויים לפגוע בענפים רגישים בתעשייה הישראלית, כגון תעשיית הטקסטיל. הוא הוסיף, כי בשלב זה אינו מכוון בקשיים מיוחדים הנגרמים לענפי תעשייה מההסכמים הקיימים, וכי הארכה שניתנה לתעשיית הטקסטיל בתוכנית החשיפה המדורגת תאפשר לענפים אלה להיערך בהתאם.

עוד העלו התעשיינים בפגישה את עניין מתווה הקרקעות לתעשייה באזור המרכז. כן ציינו כי הם מתקשים להרחיב מפעלים בשל חוק תכנון המכרזים.

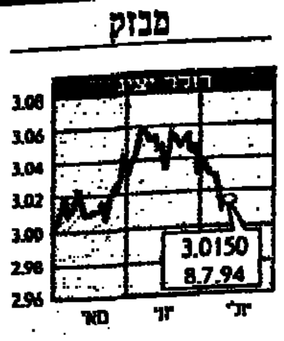

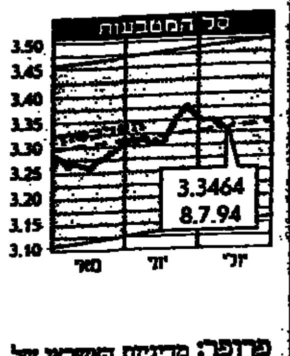

פרופר: מדיניות האשראי של פרנקל הביאה לנסיגת הבורסה ולנפילתה (עמוד 2ג)

חברת השמל: ב-'94 צפוי גידול של 6% בצריכה (עמוד 2ג)

בעולם

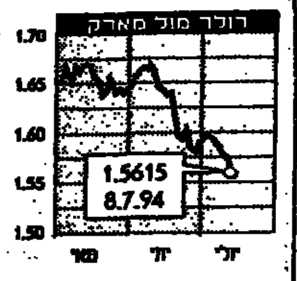

הדולר שב נחלש מול הין, המארק והפרנק השוויצרי ביום שישי (עמוד 6ג)

שערי המטבעות המובילים מול הדולר ביום שישי בניו יורק:
מארק – 1.5615, +0.72%
ין – 98.15, +0.66%
ליש"ט – 1.550, +0.65%

מדד מניות התעשייה בניו יורק עלה ביום שישי ב-12% (עמוד 6ג)

29% מיבולי הקפה בברזיל נפגעו מן הכפור שפקד את המדינה (עמוד 8ג)

אושרה הפרטת הדואר והטלפון בגרמניה (עמוד 8ג)

מדורים

אנשים ועסקים. מדיניות המכבכה כלפי משקיעים (עמוד 2ג)

דו"ח על דו"ח. אלקטרה מוצרי צריכה – נערכת לצמצום בשוק המקומי (עמוד 2ג)

צרכנות. עשרות ילדים נופלים מדי שנה מקומות גבוהות ונפגעים קשה, חלקם אף מתים. התקנת סורגים היתה יכולה להצילם (עמוד 3ג)

שוק ההון

קופות הגמל של הבינלאומי הכפילו את אחזקותיהן במניות ברבעון השני, שהסתכמו ב-30 ביוני ב-478.7 מיליון שקל (עמוד 5ג)

יומן

עידוד לעבודה זולה

מליאת הכנסת תצביע כנראה מחר בקריאה שנייה ושלישית על הצעת חוק לצמצום ממדי העוני (תיקוני חקיקה) שהגישה הממשלה אחרי דיון ממושך בתוכניתה של שרת העבודה והרווחה, אורה נמיר, בנושא זה. האם תהיה לחוק תרומה ממשית לצמצום ממדי העוני – על כך יש חילוקי דעות; רומה שלא יכולים להיות חילוקי דעות על כך שהחוק מכביד מכבידה משמעותית את נטל המסים (בגלגולם כדמי ביטוח לאומי) על שכירים בעלי הכנסות בינוניות ומעלה.

החוק מעלה את תקרת המס לצורך גביית דמי ביטוח לאומי כפי שלושה לפי ארבעה מהשכר הממוצע, ומאפשר לכלול בהכנסה לצורך חיוב בדמי ביטוח לאומי (לפי הגדרת שרת העבודה והרווחה בהסכמת שר האוצר) "סוגים נוספים של תשלומים, טובות הנאה או קצובות שנתן המעסיק במישרין או בעקיפין לעובד" החייבים במס הכנסה. מדובר בדמי הבראה, קצובת ביגוד, החזר הוצאות רכב, טלפון וכו'. מצד שני, החוק מקטין את שיעור תשלומי הביטוח הלאומי על חלק ההכנסה שאינו עולה על מחצית השכר הממוצע מ-5.35% ל-2.67%, כלומר במחצית.

בעוד שהקלת המס לבעלי שכר נמוך היא בהחלט במקום, ולא יקרה שום אסון אם בעלי שכר הנמדד בעשרות אלפי שקלים בחודש ישלמו כמה מאות שקלים נוספים (הם לא יחושו בכך במילא) – הרי יש פסול מהותי בכך שהנטל מוכבד שוב על בעלי הכנסות שבין אלה לאלה. זוהי שכבת העובדים המקצועיים, המיומנים והמנוסים, בדרג המינהלי הטכני, שתרומתם למשק היא מכרעת. ההעלאה הנוכחית מקזזת להם את הקלות המס הצנועות שניתנו השנה, ואולי גם את ההקלות המובטחות בשנה הבאה, העומדות ממילא בספק.

נוסף לכך כולל החוק המוצע התערבות מפלה של המחוקק בעלויות השכר למעסיק. לפי החוק, בעקבות הגדלת התקרה לצורך חיוב בדמי ביטוח לאומי מפי שלושה לפי ארבעה מהשכר הממוצע, והכללת רכיבי שכר נוספים בבסיס ההכנסה, דמי הביטוח שיצטרך המעסיק לשלם להבא על חלק השכר עד מחצית השכר הממוצע במשק יירדו מ-2.40% ל-2.18%, ואילו שיעור המס המקביל שישלם המעסיק על חלק שכר זה יפחת מ-4.95% ל-3.15%.

גם אם מניחים שמבחינת סך תשלומי המעסיקים (והכנסות המדינה) לא יחול שינוי בגין תיקוני שיעורים אלה, הרי ברור כי תחול יוקרת עלותם של עובדים בעלי שכר נמוך ותתייקר עלות שכרם של עובדים בעלי שכר בינוני וגבוה. ה"ה דן פרופר ודב לאוטמן ותעשייניהם בתעשיית המזון והטקסטיל בוודאי מקדמים תיקון זה בברכה; לא כן חבריהם בתעשיות עתירות ידע ואחרות, המשלמות שכר בינוני וגבוה משום שהן נזקקות לעובדים משכילים, מקצועיים ומיומנים. הם יצטרכו לשקול אם לא עדיף להם להגדיל את משקל העובדים הבלתי משכילים, הבלתי מקצועיים והבלתי מיומנים בכוח העבודה שלהם ולחסוך בעלויות השכר.

אברהם טל

שחל: חברות הדלק החזירו לעצמן כל ההשקעה בתחנות

החברות עידכנו רשימת התחנות שישוחררו מהחוזים: 175 בארץ ועוד 25 תחנות בשטחים

מאת עמירם כהן

"לדעת כולי עלמא (כל העולם), בתקופה של 14 שנה החזירו לעצמם הצדדים את מלוא ההשקעות בתחנות הדלק", כותב שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, במבוא להצעת החוק החדשה למשק הדלק. הדודש בדברים הוא, שבפעם הראשונה מאשר משרד האנרגיה את טענת בעלי תחנות הדלק, כי מרכיב ההחזר ההשקעה של חברות הדלק בתחנות נכלל במחיר הבנזין לצרכן. בכל הניסוחים הקודמים לחוק משק הדלק שהוגשו לאחרונה, סירב משרד האנרגיה להתייחס לעניין זה. חברות הדלק הגדולות שללו עד כה את קיומו של מרכיב זה במחירי הדלק לצרכן.

הצעת חוק משק הדלק המעודכנת קובעת, כי כל החוזים הבלעדיים ארוכי הטווח שבין חברות הדלק הוותיקות לבין בעלי תחנות הדלק יבוטלו לאחר 14 שנה מיום כריתתם, וכי משך כל הסכם אספקה חדש בין חברות הדלק לבעלי תחנות הדלק לא יעלה על שלוש שנים.

עוד מציע החוק, כי חברות הדלק לא יחויבו במס שבח בשל קיצור חוזי החכירה וכי יתרות הסכומים שהשקיעה חברת הדלק בתחנת הדלק, בניכוי הפחת, תוכר לחברה כהפסד הון לצורכי מס. החוק החדש, אם יתקבל, יאפשר שחרור מאות תחנות דלק בתוך זמן קצר.

מקור במשרד האנרגיה אמר ל"הארץ", כי בפגישה שהתקיימה בסוף השבוע בין נציגי המשרד לבין נציגי חברות הדלק הגדולות, הבהירו נציגי המשרד כי אם לא יגישו חברות הדלק עד היום רשימה מעודכנת של התחנות המיועדות לשחרור מחוזי הבלעדיות, המבלאות אחרי הקריטריונים שדורש שחל – כלומר שיהיו בה יותר תחנות דלק ויותר תחנות בנפחים מרכזיים, יגיש שחל את הצעת החוק החדשה לממשלה כבר היום.

הגשת הצעת חוק משק הדלק נדחתה בשבוע

משרד האנרגיה דחה את רשימת תחנות הדלק שהוגשה לו בשבוע שעבר על ידי חברות הדלק, וטען כי רשימה זו לא מספקת ולא תביא לפתיחת תחרות בשיווק הבנזין.

ל"הארץ" נודע כי רשימה מעודכנת, המונה 175 תחנות דלק בישראל ועוד 25 תחנות בשטחים, כבר הוגשה למשרד האנרגיה בסוף השבוע וכי שר האנרגיה החליט שלא להגיש היום את הצעת החוק החדשה לאישור הממשלה ולהמתין שבוע נוסף, עד לקבלת רשימה סופית של התחנות, כדי לוודא שאכן הן עומדות בקריטריונים שקבע.

מנכ"ל משרד האנרגיה, עמוס רוזן, אמר ל"הארץ" כי אם יתברר שהרשימה המתוקנת עומדת בכל הקריטריונים ליצירת תחרות בשוק הבנזין, יתאפשר שחרור מיידי של 15% משוק הבנזין לתחרות: לאחר השלמת התהליך, בעוד שש שנים, יגיע שיעור התחנות המשוחררות מהחוזים ל-66%. עוד אמר כי אם תעמוד הרשימה הדרושה בקריטריונים שנקבעו, תוכן עוד השבוע במשרד הצעת חוק חדשה.

בסוף השבוע התנהלו גם מגעים בין ארגון בעלי תחנות הדלק, שיוצגו על ידי עו"ד יגאל ארנון, לבין חברות הדלק הוותיקות, בניסיון להגיע לפשרה.

מנכ"ל משרד האנרגיה אמר בתגובה למגעים אלה, כי כל פשרה שתושג בין חברות הדלק לבעלי תחנות הדלק אינה מחייבת את משרד האנרגיה, אך המשרד יתחשב בה בהצעת החוק המעודכנת שתוגש, אם יהיו בה אלמנטים שיתרמו ליצירת תחרות בשיווק הבנזין.

צווארון לבן / צבי הראל

תעשיית השוחד של מפקח מס

אליהו אברהם, מפקח בכיר במס הכנסה, הורשע ב-27 מקרים של קבלת שוחד מנישומים, במרמה ובהפרת אמונים. למרות החשדות שהתעוררו נגדו במס הכנסה, רק תלונה של נישום הביאה להעמדתו לדין

במשך 12 שנים עבד אליהו אברהם (45) במס הכנסה. הגיע לתפקיד של מפקח בכיר במשרדי פקיד שומה 2, המשרדים בביה... בתל-אביב. אברהם, תושב חולון, העלה את רף השחיתות של עובדי מס הכנסה שנתפסו בעבר. הוא הורשע ב-27 מקרים של קבלת שוחד מנישומים שבתיקיהם טיפלה המחלקה שבה שימש כמפקח, וכן ב-12 עבירות של מרמה והפרת אמונים. את המעשים ביצע הנאשם בשנים 1986–1990.

ביום שלישי שעבר נגזרו על אברהם שנתיים מאסר בפועל. כשפטו התבוד בפני שופט בית המשפט המחוזי בתל-אביב אפרים שלו. התובעת, עו"ד רוס סודה, אמרה בסיכומיה לעונש, כי ניתן להגדיר את מעשיו של הנאשם כקבלת שוחד "בקנה מידה תעשייתי".

הפרקליטות והמשטרה החליטו שלא להעמיד לדין את השוחדים בכתב השוחד לאברהם כדי לעודדם למסור עדויות נגדו. שיקול נוסף היה שאברהם שידל את הנישומים לתת לו שוחד. יצוין כי החוק מתמיר עם מקבל שוחד (עובד ציבור) פי שניים בהשוואה לנותנו – עונש של עד 7 שנות מאסר למקבל השוחד, לעומת 3.5 שנים לנותנו.

כבר בזמן החקירות של המשטרה הקל אברהם על עבודת החוקרים. ההודעות שמסר היו בעיקרן הודאות באשמה. אשר למניעיו סיפר אברהם במשטרה: "שורש הבעיה הוא במשכורות הנמוכות שנותנים לעובדי מדינה שלא מתאימות אפילו לאוספי זבל. אם הייתי מרוויח 3,000 שקל, לא הייתי מעלה על הדעת לעשות דבר כזה. אני מתכוון ל-3,000 נטו, לא ברוטו. אתם צריכים להבין אותי. את ידעת (החוקר מתכוון לחוקרת – צ"ה) כמה שנים זה לקח לי רק לחשוב אם כדאי לעשות דבר כזה אבל לבסוף לא היתה לי ברירה".

בהודאה אחרת אמר אברהם כך: "אני גם חייב להוסיף, שבחלק מהכספים שקיבלתי מכל מיני נישומים קיבלתי גם דולרים והחלק השארתי בכיסי האישי לצורכי מחיה. ב-99.95% אני קיבלתי מאנשים כסף רק במזומן. אני צריך להיות טיפש בשביל לקבל צ'ק. אם הייתי מקבל צ'קים ומפקיד אותם בבנק, אפשר היה להוכיח מה שעשיתי. אבל אני לקחתי במזומן, כי לזה אין ריח".

בחקירתו במשטרה סיפר עוד אברהם, כי את הסכומים השונים שקיבל עבור הנישומים ששילמו לו שוחד, ושהוגשו להוליה בה עבד, כתבו בני משפחתו, כדי שאיש מעובדי המשרד לא יכיר את כתב היד.

לאחר שהוגש נגדו כתב האישום התכחש אברהם להודאותיו במשטרה. הוא כפר כפירה כללית בכתב האישום. באמצעות סניגורו (סניגור ממונה מטעם בית המשפט בגלל חסרון כיס) הודיע, כי הוא מבקש לקיים משפט זוטא לגבי קבילות ההודאות שמסר במשטרה. במשפט הזוטא טען אברהם, כי הוא סובל מהפרעות נפשיות ואף נמצא בטיפול במחלקה לבריאות הנפש. לדבריו, הוא נוטה לאבד את צלילות דעתו במצבי לחץ. עוד טען, כי בעת חקירתו אמר לחוקרים שהוא מוכן להודות בדברים שאינו יודע אם ביצע כלל. אחרי ששמע השופט מפי החוקרים את נסיבות גביית ההודאות מאברהם, ולאחר שקרא חוות דעת רפואית שהוגשה מטעמו, החליט כי אין בסיס לטיעוניו לפסילת ההודאות במשטרה. עם זאת, ציין השופט, לנוכח ההלכה שאין להרשיע נאשם רק על פי הודאה שנמסרה מחוץ לכותלי בית המשפט, נדרש "דבר מה" לתמיכה בהודאה כזו. עם פתיחת שלב ההוכחות נמצאו ראיות למכביר שחיזקו את הודאות הנאשם.

מבול מעשי השוחד של המפקח הבכיר במס הכנסה בין 1986 ל-1990 מעורר את השאלה כיצד לא נחשפו כבר בראשיתם.

כשהגיע שטרית לביתו אמר לו אברהם שהוא יכול להוריד את השומה מ-50 ל-15 אלף שקל בלבד, אבל זה יעלה לו 5,000 דולר

אברהם: שורש הבעיה הוא במשכורות שנותנים לעובדי מדינה. אם הייתי מרוויח 3,000 שקל נטו, לא הייתי מעלה על הדעת לעשות דבר כזה

ההודאות על אברהם במס הכנסה ראויים לביקורת נוקבת מפני שלא פעם אחת נבדקה עבודתו והתגלו בה חריגות מהותיות. למשל, הטיפול שלו בעניינו של נישום בשם אהרון רוזנבלט, מורה לנהיגה. במשפט התברר כי באחת הפגישות בין השניים אמר לו אברהם כי יוכל להיות לו לעזר רב יותר מרואי החשבון שמטפלים בעניינו. רוזנבלט שילם לו 1,500 שקל – כדי שידאג להפחתת השומות שלו ויגיש לו דו"ח לשנת 1988. אברהם, בשם מס הכנסה, חתם על הסכם שומה עם רוזנבלט לגבי הכנסות בשנים '84–'87 וקבע לו הכנסה קטנה מזו שצריכה היתה להיקבע. באפריל 1989 הגיש אברהם עבור רוזנבלט דו"ח שנתי וכתב בשבילו בקשה לביטול קנסות ולהקטנת מקדמות. מפקח אחר מטעם מס הכנסה, שבדק בסוף '89 את עבודתו של אברהם בנוגע למקורות המימון של רוזנבלט, כתב כך: "נראה לי כי המפקח (אברהם) מכסה יותר מאשר חושף, ולראיה התוספות האפסיות שהוספו להצהרות הנישום".

השמועה כי אליהו אברהם מקבל שוחד, וביכולתו לסגור תיקים בעייתיים במס הכנסה, עברה מפה לאוזן. אולם רק בתחילת 1990 הוא נעצר על-ידי המשטרה, כמה חודשים לאחר שאחד הנישומים, בעצת יועץ המס שלו, סירב לשלם שוחד בסכום גבוה ופנה למשטרה.

חושף הפרשה היה משה שטרית, בעל מספרה, שענייני המס שלו טופלו בידי אברהם. את שטרית ייצג היועץ לענייני מס צבי רגב. רגב הודיע לשטרית, כי מס הכנסה דורש ממנו 50 אלף שקל, ואמר לו שלדעתו מדובר בסכום מוגזם מאוד והוא אינו מבין כיצד הגיעו במס הכנסה לסכום זה. שטרית סיפר בעדותו, כי נקבעה פגישה משולשת: הנאשם, יועץ המס והנישום. עוד לפני הפגישה התקשר אברהם לשטרית ואמר לו לבוא לפגישה ללא יועץ המס. הסיבה שמסר אברהם היתה: יועץ המס אינו מקצועי והוא רק מסבך את העניין.

שטרית שמע לדברי המפקח הבכיר והגיע לפגישה בגפו. בפגישה נרמז שטרית לשמוע כי חובו תפח בינתיים והגיע ל-50 אלף שקל. שטרית המופתע אמר לאברהם, כי יועץ המס אמר לו שהסכום הנדרש הוא 30 אלף שקל לכל היותר. תשובתו של אברהם היתה שיועץ המס הוא שקרן. ואולם הוא הוסיף כי הוא יכול לעזור לו בפתרון הבעיה והזמינו לביתו בחולון. כאשר הגיע שטרית לביתו אמר לו אברהם, כי הוא יכול להוריד את הסכום מ-50 ל-15 אלף שקל בלבד, אולם הדבר יעלה לו 5,000 דולר. שטרית השיב שעליו לחשוב על כך. בתום השיחה התקשר שטרית ליועץ המס וסיפר לו את שאירע בביתו של אברהם. על פי עצתו של יועץ המס, החליט שטרית לפנות למשטרה.

לאחר שסיפר במשטרה מה שדרש ממנו אברהם, הודרך לו החוקרים להתקשר אליו מתחנת המשטרה ושיחתם הוקלטה. לאחר מכן נקבעה פגישה בין שטרית לאברהם במשרדי פקיד השומה. לפגישה הגיע שטרית עם סכום של 3,000 שקל בשטרות שאותם קיבל מן המשטרה. לסכום הזה הוסיף שטרית צ'ק בסכום של 5,000 שקל. כשהגיע שטרית למשרדו של אברהם, אמר לו האחרון בשיפוט, כי הבין הצעה נוחה להסיל חוב למס הכנסה. אברהם הקטין את החוב ל-12 אלף שקל בלבד והשניים חתמו על הסדר. דקות אחדות אחרי שהנאשם קיבל את דמי השוחד, הוא נעצר על-ידי החוקרים שהמתינו מחוץ למשרד.

למקרא עשרות הרשעותיו של הנאשם נראה כי הוא שילשל לכיסו כמה עשרות אלפי שקלים. התובעת גם ביקשה מבית המשפט להטיל על אברהם קנס. השופט הסכים, עקרונית, לדעתה כי מן הראוי להטיל קנס בעבירות שבצע כסף הוא המניע לביצוען, אולם נסיבות המקרה מנחות אותו להרוג מכלל זה. ועל כך כתב השופט: "אולם בהביאי בחשבון שהנאשם פוטר מעבודתו, כי נוכח מצב בריאותו יתקשה למצוא מקום עבודה וכי, לדבריו, הכנסתו היחידה היא מהגמלה מהביטוח הלאומי שהוא מקבל כנכה, החלטתי שלא להטיל עליו קנס".

DARCOM
חיים חדשים בתקשורת
שרותי טלפון ופקס מוזלים לחו"ל
CallingCard
הקוד האישי לשיחות בינ"ל מכל מקום בעולם
קווי נל"ן בינלאומיים
VideoConference
ישיבות ומפגשים בינלאומיים בוידאו
להזמנות ולפרטים על מגוון השירותים הנוספים העומדים לרשותכם התקשרו לדארקום:
טל' 03-5777-555 פקס 03-5777-577
גיתם מערכות הדרוש

طبق الأصل

هكذا من الأصل

דו"ח על דו"ח / רווית ארידור וצביקה ליפשיץ

אלקטרה מוצרי צריכה – נערכת לצמצום בשוק המקומי

צמיחה בביקושים בשוק המקומי והשתלבות בשווקים בינלאומיים איפשרה לחברה צמיחה מוגברת בשנתיים האחרונות, אך הדבר בא על חשבון תזרים מזומנים שלילי מפעולות

חברת אלקטרה מוצרי צריכה (להלן – החברה), החברה הבת של חברת אלקו, שהיא חברה ציבורית שניירות הערך שלה נסחרים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב, הנפיקה לציבור לראשונה בספטמבר 93', לאחר ארגון מחדש שעברה החברה.

השליטה בחברה נרכשה על ידי אלקו מכלל תעשיות ביוני 91', כאשר החברה היתה חלק מקבוצת אלקטרה – חברה ציבורית שניירות הערך שלה נסחרים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב.

בשנים 91'–92' בוצע ארגון מחדש בקבוצת אלקטרה ואוחדו הפעילות בתחום מוצרי הצריכה החשמליים, ובעיקר פעילות המזגנים הביתיים, ורוכזו בחברה. איחוד זה נעשה בכמה שלבים:

א. אלקטרה ישראל (החברה האם הקודמת) מכרה את השליטה בחברה לאלקו (החברה האם הנוכחית).
● ב. העברת מפעל ייצור המזגנים מאלקו לחברה.
● ג. העברת מערך השיווק והשירות בתחום מוצרי הצריכה החשמליים מאלקטרה ישראל לחברה.
● ד. העברת פעילות הייצור של מזגנים מרכזיים מהחברה לאלקטרה ישראל.

הארגון מחדש פתח בפני החברה את היכולת להתרכז בעיקר בתחום הייצור והמכירה של מזגנים ביתיים, יחד עם זאת, מתפתחת החברה גם בתחום המסחרי.

הפעילות המסחרית

החברה רכשה מאלקו את אלקטרה סחר – המייצגת של חברת WHIRLPOOL וחברת PHILIPS בישראל.

הפעילות המסחרית של אלקטרה מוצרי צריכה תרמה ב־93' 79 מיליון שקל מכירות מתוך 313 מיליון שקל, המהווים 25% מכלל המכירות, כעוד שב־92' מכרה החברה ב־22.5 מיליון שקל בלבד שהיו 12.5% מסך המכירות.

הפעילות המסחרית של החברה מאופיינת בשיעור רווח גולמי של 22.7% ב־93' – שיעור רווח דומה לשיעור הרווח הגולמי של פעילות הייצור של החברה.

למרות שעיקר מכירותיה של החברה הם בתחום הייצור, החברה כאמור ממשיכה ומתפתחת גם בתחום המסחרי.

ברבעון הראשון של 94' רכשה החברה כ־33% ממניות מנסור העוסקת ביבוא, שיווק ומכירה של מוצרי צריכה חשמליים.

מכירותיה של חברת מנסור ברבעון הראשון של 94' היו 49.5 מיליון שקל, כלומר קצב מכירות שנתי של 198 מיליון שקל. למנסור חנויות למכירת מוצרי החשמל ברחבי הארץ.

דו"ח רווח והפסד מאוחד
מותאם לש"ח של חודש מרץ 1994

	לתקופה של שלושה חודשים שנסתיימה ביום 31 במרץ 1994	לתקופה של שלושה חודשים שנסתיימה ביום 31 במרץ 1993	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1993
	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
הכנסות ממכירות ושירותים	89,269	74,157	313,234
עלות המכירות והשירותים	71,670	58,908	240,430
רווח גולמי	17,599	15,249	72,804
הוצאות מכירה ושיווק	9,989	7,543	34,909
הוצאות הנהלה וכלליות	2,723	1,999	8,272
	12,712	9,542	43,181
רווח הפעולה לפני הוצאות מימון	4,887	5,707	29,623
הוצאות מימון, נטו	1,964	269	12,557
רווח הפעולה לאחר הוצאות מימון	2,923	5,438	17,066
הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו	178	(86)	628
רווח לפני מסים על ההכנסה	3,101	5,352	17,694
מסים על ההכנסה	577	12	3,838
רווח לאחר מסים על ההכנסה	2,524	5,340	13,856
חלק החברה ברווחי חברה כלולה (לאחר הפחתת הפרש מקורי בסך 419 אלפי ש"ח)	82	–	–
רווח נקי לתקופה	2,606	5,340	13,856

פעילות הייצור

החברה היא המובילה בישראל במכירת מזגנים ביתיים (לפי הערכת החברה כ־30% מהשוק), כאשר ב־93' הסתכמו מכירותיה בתחום זה ב־229 מיליון שקל. גידול של 48% לעומת 92'.

ברבעון הראשון של 94' גדלו המכירות ל־82 מיליון שקל לעומת 74 מיליון שקל ברבעון המקביל ב־93'. אולם מנתונים אלו אין להסיק לגבי המכירות השנתיות מאחר שקיימת עונתיות שמאופיינת במכירות גדולות יותר בחודשי הקיץ.

הגידול במכירות נובע משני גורמים עיקריים:
● גידול בביקוש המקומי למזגנים.
● חדירה לשווקים חדשים בחו"ל.

מכירות החברה מתמקדות בכמה מזגנים חדישים שבהם היא מתמחה. מזגנים מפוצלים עיליים המשווקים בשם "אלקו הייטק", מזגנים מפוצלים רצפתיים המשווקים בשם "אלקטרה" (אלקטרה התחייבה שלא להתחרות בחברה בתחום זה), מזגני חלון ומזגנים ניידים.

המגוון הרב של המזגנים יחד עם הביקושים הגדלים למזגנים בשנים 92'–93' העלו את מכירות החברה מ־121 מיליון שקל ב־92' ל־229 מיליון שקל ב־93'.

הגידול הרב בביקוש המקומי למזגנים נובע משני סיבות. האחת, רכישות ראשונות של מזגנים, והשנייה, רכישות חוזרות (כלומר החלפת מזגן ישן בחדש). כדי לבחון את אפשרות הצמיחה של החברה בתחום המזגנים בישראל יש להבחין בין שני סוגי הרכישה הללו.

אם צפוי שהגידול בביקוש יימשך כתוצאה מרכישות ראשונות, הרי שצפוי כי גם בשנים הקרובות קצב הצמיחה במכירות החברה יהיה גבוה. אולם, סביר יותר להניח שבעתיד רכישת מזגנים תאופיין ברכישות חוזרות (בדומה לרכישת מקררים), ואז צפוי כי קצב העלייה בביקושים יתמתן. במקרה זה תצטרך הנהלת החברה להתחרות בשוק שצומח בקצב איטי בהרבה מאשר היום. מכיוון שהחברה היא חברה מובילה בענף (לפי הערכת ההנהלה, מהווה החברה כ־30% מהשוק), הרי גם במצב שקצב הביקושים יירד, תוכל החברה לנצל את יתרונות הגודל כדי לבסס עצמה באותו שוק.

הפעילות בחו"ל

במקביל להתפתחות החברה בשוק המקומי, מתפתחת החברה גם במכירות לחו"ל.

מכירות החברה לחו"ל עלו מ־58 מיליון שקל ב־92' (שהיו כ־32% מכלל מכירות החברה) ל־84 מיליון שקל ב־93' (שהיו כ־27% מכלל המכירות), כלומר גידול של כ־45% במכירות לחו"ל.

רוב המכירות לחו"ל הן לאירופה: כ־72% מכלל המכירות ליצוא ב־92' וכ־78% ב־93'. המדינה המרכזית באירופה שאליה מייצאת החברה היא ספרד (כ־36% מהמכירות לחו"ל ב־93').

השוק האירופי ובעיקר השוק בספרד נתונים בשפל כלכלי בשנים האחרונות, אך לעת עתה השפל לא השפיע משמעותית על החברה.

השיווק בחו"ל נעשה עם השמות אלקו או אלקטרה אך עיקר המכירות הן עם שם המותג של הלקוחות – במיוחד בספרד. הלקוח המרכזי בספרד הוא חברות קבוצת ג'ונסון.

השיווק עם שם הלקוח יוצר תלות באותם לקוחות, ואינו מאפשר לחברה "להשתחרר" מלקוח מסוים ללא עלויות של אובדן שוק.

סוג רכישה זה הוא למעשה "מיזוג אנכי" הפוך, קטנה התלות בלקוח הספרדי. מיזוג מסוג זה מאפשר לחברה להגדיל את רווחיה ולמעשה הרווח שהיה בחברת ג'ונסון יעבור לחברה.

החברה רכשה כ־97.6% מקבוצת חברת ג'ונסון תמורת 2.4 מיליון דולר. בפעולה זו למעשה יצא השותף הספרדי מג'ונסון והחברה השתלטה כמעט לחלוטין על החברה הספרדית. מהלך זה מפתיע מאחר (ולא קיים לו הסבר בדו"ח הדירקטוריון) מאחר שהגורם המקומי כאמור יצא מהחברה.

ההשתלטות על החברה הספרדית אמור להעלות את הרווחיות של החברה מכיוון שתוצאות הפעילות של החברה הספרדית מאוחדות בדו"חות הכספיים, וכך כל הרווח של החברה הספרדית משתקף בדו"חות המאוחדים.

אולם, למרות זאת עולה כי התרומה של החברה הספרדית לא היה משמעותי כפי שהיה צפוי. המכירות של החברה הספרדית נכללות בדו"חות הכספיים המאוחדים רק ביום המכירה ללקוחות חיצוניים ולא כפי שהחברה דיווחה – עד מועד רכישת החברה הספרדית, ביום המכירה לחברה הספרדית.

לעומת זאת ההוצאות של החברה הספרדית נכללו באופן מיידי בדו"חות הכספיים, והנו אחד הגורמים לגידול בהוצאות המכירה והשיווק ברבעון הראשון של 94' ל־9.9 מיליון שקל לעומת 7.5 מיליון שקל בתקופה המקבילה.

ניתוח מעמיק יותר מעלה, כי קיימת בעיה כספית בחברה הספרדית. בעבר אחת החברות בקבוצת ג'ונסון פיגרה בתשלום של 740 אלף דולר לחברה. החובות המסופקים בחברה הספרדית מסתכמים בכ־7 מיליון שקל, כלומר ייתכן מאוד שרכישת החברה הספרדית כמעט בשלמותה (97.6%) נובעת מהצורך להציל את השוק בספרד ולאו דווקא משיקול של בניית שותפות אסטרטגית בשוק הספרדי.

הבעייתיות של השוק הספרדי באה לידי ביטוי גם בסעיף הוצאות המימון, שעלה מ־261 אלף שקל ב־92' ל־12.5 מיליון שקל ב־93'. חלק מהוצאות המימון מוסבר על ידי שחיקה של 13.3% בשער הפזטה הספרדית בעוד שהמדד עלה ב־93' ב־11.25% – שחיקה ריאלית של כ־.26%

הסיכון בשוק הספרדי כפול, גם מצד המכירות וגם מצד שחיקת המטבע הספרדי. החברה עשתה כמה עסקות עתידיות כדי להגן על עצמה מפיחות שער הפזטה הספרדית אך היקפי העסקות לא הספיקו כדי לבלום את ההשפעה השלילית של שיעור הפיחות של הפזטה.

במקביל למאמץ שהחברה משקיעה בשוק הספרדי היא פועלת גם להרחבת השווקים במדינות נוספות באירופה ובעיקר באיטליה וצרפת. בחודש אפריל 94' רכשה החברה את הפעילות של חברה צרפתית, L'AIR CODNTITIONNE, תמורת כ־15 מיליון דולר. החברה צופה שמכירות החברה הצרפתית יגיעו ל־50 מיליון דולר בתשעת החודשים שיסתיימו ב־31 בדצמבר 94'.

בשלב זה מוקדם להעריך כיצד רכישת הפעילות בצרפת תשפיע על התוצאות העסקיות של החברה. היא צופה כי ההפסד של החברה הצרפתית ב־94' יגיע ל־1–1.5 מיליון דולר, אך כאמור בחינת התוצאות צריכה להיות לגבי העתיד ולא בשנה הראשונה לרכישה.

תזרים מזומנים

הצמיחה הגדולה שעברה החברה בשנתיים האחרונות הצריכה השקעות מסיביות בהון חוזר ובעיקר במלאי ובלקוחות. ב־92' גדל האשראי ללקוחות ב־35 מיליון שקל, ב־93' ב־26 מיליון שקל וברבעון הראשון של 94' ב־23 מיליון שקל נוספים.

גם המלאי של החברה גדל בהתמדה. ב־92' גדל המלאי ב־15 מיליון שקל, ב־93' ב־25 מיליון שקל וברבעון הראשון של 94' ב־14 מיליון שקל נוספים (למרות שזה הרבעון החלש בשנה, ממשיכה החברה לצבור מלאים), אך מנגד האשראי מהספקים ומהזכאים אינו עומד בקצב הגידול של האשראי ללקוחות והגידול במלאי שצוברת החברה.

הגידול באשראי מהספקים ומהזכאים עלה ב־92' ב־20 מיליון שקל בלבד, ב־93' ב־8 מיליון שקל בלבד וברבעון הראשון של 94' ב־18 מיליון שקל. מצב זה גרם לתזרים מזומנים שליליים מפעילות שוטפת בשנתיים האחרונות.

ב־92' היה תזרים מזומנים שלילי מפעילות בסך 18 מיליון שקל (לעומת רווח של 8 מיליון שקל), ב־93' היה תזרים מזומנים שלילי מפעילות בסך 22 מיליון שקל (לעומת רווח של 14 מיליון שקל) וברבעון הראשון של 94' היה התזרים השלילי בסך 19 מיליון שקל כאשר הרווח לרבעון הראשון היה 2.6 מיליון שקל.

תזרים המזומנים השלילי מפעולות יכול להוות גורם על החברה שמימנה את הגירעון השוטף והגדל בתזרימי המזומנים מגיוס הון בהנפקת לציבור ובאשראי לזמן קצר מבנקים. ב־92' מימנה החברה את הגירעון בתזרים המזומנים השוטף מהלוואות לזמן קצר מבנקים שהסתכמו ב־26 מיליון שקל.

ב־93' גדל האשראי לזמן קצר ב־21 מיליון שקל נוספים, אך יחד עם זאת גייסה החברה כ־46 מיליון שקל מהציבור ועוד כ־15 מיליון שקל בהנפקה פרטית לגורמים מוסדיים של אגרות חוב.

ברבעון הראשון של 94' גדל האשראי לזמן קצר בעוד 33 מיליון שקל כאשר החברה גייסה עוד כ־14.5 מיליון שקל בהנפקה פרטית.

ההסתמכות החברה על אשראי לזמן קצר היה הגורם המרכזי לעלייה התלולה בהוצאות המימון מ־261 אלף שקל ב־92' ל־12.5 מיליון שקל ב־93'.

מבט לעתיד

אלקטרה מוצרי צריכה אופיינה בצמיחה מוגברת בשנים 92'–93'. מחזור המכירות של החברה עלה ב־92' ל־180 מיליון שקל וב־93' ל־313 מיליון שקל, והרווח עלה מ־8 מיליון שקל ב־92' ל־14 מיליון שקל ב־93'. להערכת ההנהלה (כפי שהובאה בתשקיף מספטמבר 93') חולשת החברה בתחום המזגנים על כ־30% מהשוק.

מצב זה עלול להתערער אם יופר האיזון בשוק המזגנים המבוסס על ייצור מקומי, עקב הורדת המכס המוטל כיום בשיעור של 31.8% ל־12% במשך שלוש השנים הקרובות, בהתאם לתוכנית הממשלה לחשיפת המשק ליבוא מתחרה.

מנהלי החברה מציינים, כי אינם יכולים להעריך את השפעת השינוי על תוצאותיה העסקיות. אולם, נראה כי מנהלי החברה נערכו לקראת הפחתת המכס מזה על ידי השקעה בסנסור שהיא חברה מסחרית, שייתכן כי בעתיד תהווה הצינור ליבוא מזגנים על ידי החברה, ומאידך על ידי הרחבת פעילותה לשווקים בחו"ל, במטרה להקטין את התלות בשוק המקומי.

לסיכום, המשך התפתחות החברה תלוי בשלושה גורמים עיקריים:

● א. הצמיחה בשוק המקומי – על החברה להיערך למצב בו הביקושים למזגנים בשוק המקומי יירדו עקב מעבר מרכישה ראשונית לרכישה חוזרת של מזגנים. יחד עם זאת המשך פיתוח הענף המסחרי כאשר השתלבות בחברות כגון מנסור יכולה לתרום באופן משמעותי להרחבת הפעילות בתחום.

● ב. פיתוח שווקים בחו"ל – המנוע העיקרי של החברה בעתיד יהיה הצלחתה של החברה הספרדית והחברה הצרפתית. לאחר השקעה של כ־17 מיליון דולר בשתי החברות הללו יש לבחון בעתיד האם השקעות אלו הגדילו באופן משמעותי את המכירות הרווחיות בחו"ל.

● ג. תזרים מזומנים מפעולות – בשנים האחרונות הצמיחה המהירה גרמה לתזרים מזומנים שליליים מפעולות בעיקר עקב הגידול באשראי לקוחות ואגירת מלאי. מקורות המימון לפעילות הסתמכו על אשראי לזמן קצר מבנקים, הנפקת ניירות ערך לציבור ולמשקיעים מוסדיים.

צמצום באשראי מבנקים ובמקביל שיפור בתנאי האשראי מספקים – הוא מבחן קיומי לחברה.

הכותבים הם רואי חשבון

אנשים ועסקים

קופלר. ביקורת קשה.

רמון. יקצץ בתקציב "דבר"

עומרי. עשה זאת בעצמך

מדיניות המכבסה כלפי משקיעים

בעלי ומנכ"ל סופר־פארם, לאון קופלר, מתח ביקורת קשה על הביורוקרטיה בישראל והאשים בפרט לישוביה את המערכת הכלכלית בארץ. בדברים שנשא בסוף השבוע כאורח פרויקט גשר עסקי של הפורום הישראלי, לפני סטודנטים למינהל עסקים מחו"ל העובדים בקיץ בארץ, גולל את מסכת הקשיים איתם הוא נאלץ להתמודד כדי לפתוח את רשת חנויותיו בישראל.

לדבריו, שר בממשלה יכול לקום עמוד בבוקר כלכלי מסוים, ומחליפו עשוי להפוך את המגמה לכיוון אחר לחלוטין, כך שמשקיע מחו"ל היום אינם בטוחים וצריכים להישאר רחוקים.

קופלר תיאר את ההתנגדות העזה שנתקל בה מצד המערכת ואנשי עסקים בארץ, כאשר רצה ליישם את שיטת בתי המרקחת בחנויות הדרגסטור. לדבריו, הרשת נמצאת כיום בתהליך של חזרה מהפריפריה לתוך הערים. הרשת מונה היום 36 חנויות, ובכוונתו לפתוח 5–10 חנויות נוספות מדי שנה.

את המפגש הנחה יו"ר פרויקט גשר עסקי, רון פלומקין, יועץ כלכלה, יזמות והשקעות עצמאי.
זוהר בלומנקרנץ

הצעה: לאחד את "דבר" עם "על המשמר"

המנכ"ל החדש של ההסתדרות, ח"כ חיים רמון, ייפגש היום לפני הצהריים עם נציגי העיתונאים, עובדי הדפוס ועובדי המינהלה של עיתון ההסתדרות, "דבר".

רמון הודיע לנציגי "דבר", זמן קצר לאחר ניצחונו בבחירות להסתדרות, שההזרמה לעיתון מתקציב ההסתדרות תקוצץ ל־2–3 מיליון שקלים בשנה, לעומת 5–7 מיליון שקל בשנה, שניתנו לו עד כה. הקיצוץ מעמיד בספק את יכולת העיתון לעמוד בתשלום מלוא המשכורות לעובדיו בסוף 94'.

חברים בסיעת רם בהסתדרות, בעיקר אנשי מפ"ם, יעלו בקרוב הצעה, לבחון את מיזוג "דבר" עם ביטאון מפ"ם, "על המשמר".
חיים ביאור

מינויים

● מינויים חדשים בתפן: אייקי (שרה) סמולר, מנהלת כח אדם; ענת סבר, ראש צוות: דרור לוי, ראש צוות האשראי סניף צפון; יוסי באואר, מנהל השיווק; גיל ירון, ראש צוות; רן בוקשטן, מנהל הסניף של תפן בסנטה קלרה שבעמק הסיליקון, קליפורניה, וניר פרבר, מנהל פעילות החברה באירלנד.
● יעקב ברזילי נבחר למנהל כללי של החברה למשק ולכלכלה של השלטון המקומי.
● דוד ליתן מונה לחבר דירקטוריון התעשייה האווירית.
● נגבי עומרי מונתה למנהלת היבוא של רשת "אייס" – מוצרי עשה זאת בעצמך.

פרופר: מדיניות האשראי של פרנקל הביאה לנסיקת הבורסה ולנפילתה

בנק ישראל: ביקורת פרופר משוללת יסוד; ב־93' דרש שהריבית תופחת

מאת אבי שוברים

מדיניות האשראי של בנק ישראל שנקבעה על ידי הנגיד, פרופ' יעקב פרנקל, וראשי הבנק הביאה מצד אחד לניפוח הבורסה בסוף 93' ומצד שני לנפילתה בעת האחרונה – אמר נשיא התאחדות התעשיינים, דן פרופר, ביום ששי לחברי המועדון המסחרי־תעשייתי במלון שרתון בת"א.

לדברי פרופר, "בקיץ 93' חזה בנק ישראל בטעות אינפלציה של 8% וכך התאם הוריד את הריבית. כה בשעה שהאינפלציה האמיתית באותה עת היתה של 10%. כתוצאה מהריבית הנמוכה זרמו כספים להשקעות בבורסה, וכמובן שאופוריית השלום הוסיפה לזרימה זו. כאן החלה התנופה של הרחבת האשראי הבנקאי לקניית קרנות נאמנות ומניות. הרחבה זו היתה האחראית לניפוח הבורסה".

פרופר ציין, כי בנק ישראל היה חייב באותה עת לעצור ניפוח מלאכותי זה על ידי הגבלת האשראי, אך למרות שראשי הבנק היו מודעים לחומרת המצב הם לא פעלו.

פרופר הוסיף, כי הנפילה הואצה על ידי עליית הריבית בחודשים האחרונים, שלא יכלה לבלום את אינפלציית השכר. לדבריו, המשך המדיניות הנוכחית של הבנק עלולה להביא לדרישת גורמים שונים לקצץ בעצמאותו של בנק ישראל.

פרופר ציין, כי הוא רואה בדאגה את שאננות הממשלה ובנק ישראל מול המגמות השליליות בחשבון השוטף במאזן התשלומים. לדבריו, עודף היבוא יגיע השנה לכ־7 מיליארד דולר והדבר זה מהווה איום אמיתי על היציבות והאינפלציה במשק. הוא הוסיף, כי כיום הערבויות האמריקאיות מכסות את הגירעון, אך גם הן ייגמרו.

לדבריו, הסכמי השכר בסקטור הציבורי, והגידול הצפוי בעלויות העבודה – עלולים להחמיר את מצב המשק.

בחוגי פלץ מוסיפה: מבנק ישראל נמסר אתמול בתגובה שביקורתו של פרופר משוללת כל יסוד ותמוהה במיוחד נוכח בקשותיו החוזרות ונשנות ב־93' שהריבית תרד עוד ועוד, בטענה שהאינפלציה נמוכה מהערכות בנק ישראל.

חברת חשמל: ב־94' צפוי גידול של 6% בצריכה

מאת עמירם כהן

מנכ"ל חברת החשמל, משה כץ, מסר בסוף השבוע כי נמשכת מגמת גידול מהיר בביקושים לחשמל במשק. מתחזיות החברה עולה, כי הגידול הצפוי בצריכת החשמל ב־94' יסתכם ב־6%. תחזית זו מבטאת עלייה של 15% בקצב הגידול בצריכת החשמל, בהשוואה ל־93'.

עוד נמסר כי צריכת החשמל בשבעת החודשים הראשונים של השנה גדלה ב־4% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול, נאמר בהודעה, מפצה גם על הירידה בצריכת החשמל בחודשי החורף – בשיעור של 3% – שנבעה מהחורף החם. הגידול בביקושים לחשמל בחודשים האחרונים נאמד ב־10%.

אוצר מפעלי ים בע"מ
נמל תל־אביב
הזמנה לאסיפה כללית שנתית רגילה

ניתנת בזה הודעה שהאסיפה הכללית השנתית הרגילה ה־51 של החברה תתקיים ביום ג', י"א באב, 19.7.94, בשעה 16.00 אחה"צ, במשרדה הרשום של החברה, בנמל תל־אביב.

על סדר היום:
1. הצגת דוחות כספיים לשנת 1993.
2. אישור דיבידנד סופי לבעלי המניות לשנת 1993.
3. מינוי רואה חשבון.
4. דווח מנכ"ל.

הדו"ח הכספי עומד לעיון ציבור בעלי המניות במשרדיה של החברה.
בעלי המניות על שם בלבד יכולים להתקשר טלפונית - למשרדי החברה ולבקש שהדו"חות הכספיים ישלחו לביתם בדואר.
במקרה שבעלי המניות לא יתאספו בשעה הנ"ל במניין חוקי, תתקיים האסיפה באותו מקום ובאותו יום בשעה 16.30 אחה"צ, ואם לאחר חצי שעה לא ימצא מניין חוקי, יהוו החברים הנוכחים בעצמם או באמצעות באי כוח, מניין חוקי.

דוד חרמץ,
בשם הדירקטוריון

כנס חירום

מזכירות ארגוני הקניות של התנועה הקיבוצית מזמינה את כל בעלי תחנות התדלוק בהתיישבות לכנס חרום בנושא

חוק משק הדלק

הפרסומים האחרונים בדבר חזרתו של משרד האנרגיה מהתמיכה בהצעת החוק של ח"כ דן תיכון והצעת החוק של משרד האנרגיה מנובמבר 93', תוך חזרה מהבטחות קודמות של ממשלת ישראל, והכנת הצעת חוק שמשמעותה הנצחת קרטל חברות הדלק (פד"ס) ופגיעה ברכושם של בעלי תחנות התדלוק מחייבת התארגנות מהירה לשמירה על זכויותינו.

ההשתתפות חובה.

הכנס יתקיים ביום ג' ה־ 12/7/94
בשעה 18:00 בגרנות.

בדבר פרטים נוספים טל: 5617304 - 03

בברכה,
מזכירות ארגוני הקניות

קורס בסיסי:
הבורסה ושוק ההון
לתלמידי תיכון

מיועד לבוגרי כיתות י', י"א, י"ב
הקורס יארך שבועיים, ויכלול 24 שעות לימוד בשישה מפגשים

מועדי הלימוד: ימי א', ג', ה', בין השעות 10:00 - 13:30
מועדי הפתיחה: 24.7.94, 14.8.94
מחיר הקורס: 580 ש"ח (כולל מע"מ)

לפרסום והרשמה:
טל. 03-6423555,
פקס. 03-6422322 או בדואר
אל: מכללת מיטב לשוק ההון
ת.ד. 17479, ת"א 61174

מכללת מיטב לשוק ההון

עו"ד רו"ח
שירותי המבצע לשרותך
(1962 בע"מ)
בכל הקשור ברשם החברות
רשום חברות, הוצאת רשימים
בנושא הרשם • מידע מהשב
מרכז כלל חדר 1227 מהתת
למשרדי רשם החברות ירושלים
טל 02-248989
פקס 02-250202

תשקיף
"מזון" קרן השקעות בנאמנות

הקרן הינה קרן פתוחה כהגדרתה בחוק להשקעות משותפות בנאמנות, התשכ"א–1961

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח–1968, ניתנת בזאת הודעה על פרסום תשקיף

הצעה לציבור

של יחידות בנות 1 ש"ח ערך נקוב, בתעודות השתתפות רשומות על שם בנות 100 ש"ח ערך נקוב או כפולות של 100 ש"ח, באופן שבכל עת לא יעלה מספר היחידות שבמחזור על 26,000,000 (בכפוף להתאמות בגין חלוקת יחידות הטבה). היחידות מוצעות החל מיום 10.7.94 ועד ליום 9.7.95. במחירי יחידה משתנים - בתוספת שעור הוספה של 1% או פחות כמפורט בפרק 1 בתשקיף.

מדיניות ההשקעות של הקרן (ראה פרק 6 בתשקיף)

לפי הסכם הנאמנות ובכפוף להוראות כל דין שיהיה בתוקף מעת לעת, ישקיע מנהל הקרן לפחות 50% מנכסי הקרן במניות וניירות ערך הניתנים להמרה, של חברות וגופים העוסקים בענפי תעשיית המזון והחקלאות (כולל פרחים) ומוצרי לואי שלהם, לרבות בתחומי המחקר, הפיתוח (כולל הנדסה גנטית וחקלאית), הייצור, השיווק, הקניה, המכירה, היבוא, היצוא והשירותים. יתרת נכסי הקרן ישקעו לפי שיקול דעתו המוחלט של מנהל הקרן.

מנהל הקרן עשוי לסחור עבור הקרן באופציות (Options) ובלבד שסך כל ההשקעה באופציות רכישה ואופציות מכירה, למעט באופציות תיק מעו"ף (Call), לא יעלה על 10% מכלל נכסי הקרן. על השקעה באופציות והסיכונים הכרוכים בכך ראה סעיף 6.4 בתשקיף.

מנהל הקרן יהיה רשאי לבצע עבור הקרן גם פעולות של קניה ומכירה של חוזים עתידיים ומכשירים פיננסיים שונים אם וכאשר וככל שהוראות הדין יאפשרו זאת.

אם יתחיל מנהל הקרן לבצע עבור הקרן פעולות בחוזים עתידיים ו/או מכשירים פיננסיים שונים בישראל, או אם יחול שינוי במדיניות ההשקעות של הקרן, יגיש על כך מנהל הקרן דו"ח מיידי, לפחות שבעה ימים מראש ויפרסם זאת בשני עיתונים יומיים הנפוצים בישראל בשפה העברית.

מנהל הקרן רשאי להשקיע במסגרת ההשקעות הנ"ל בניירות ערך זרים, ובלבד שסך כל ההשקעה בניירות ערך זרים לא יעלה על 10% מכלל נכסי הקרן.

השקעות עיקריות של הקרן בתקופה שמיום 14.7.93 (יום הפעלת הקרן) ועד 30.4.94 היו (לפי ההחזקות בסוף כל חודש) בממוצע כמפורט בזה:

	בממוצע	טווח השקעה
במניות	71%	45%–83%
מתוך זה בני"ע של חברות בענפי תעשיית המזון*	46%	33%–49%
בכתבי אופציה	5%	3%–7%
מתוך זה בני"ע של חברות בענפי תעשיית המזון*	4%	3%–6%
באג"ח להמרה	5%	3%–6%
מתוך זה בני"ע של חברות בענפי תעשיית המזון*	4%	2%–5%
בני"ע זרים	3%	2%–3%
במזומנים	16%	7%–30%

נתונים על שינוי במחיר הפדיון של יחידות הקרן בהשוואה למדדים שונים:

	מיום 14.7.93 (יום הפעלת הקרן) עד יום 30.4.94
שיעור עליית מחיר הפדיון של יחידות הקרן	26.30%
שיעור שינוי מדד כללי של מניות וני"ע המירים	15.97%
שיעור עליית מדד המחירים לצרכן	9.51%

השכר השנתי של מנהל הקרן

על פי הסכם הנאמנות זכאי מנהל הקרן לקבל שכר שנתי השווה ל־6% מהשווי השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן. על אף האמור לעיל, בתקופה בה מוצעות יחידות על פי תשקיף זה יקבל מנהל הקרן שכר שנתי השווה ל־3% מהשווי האמור (ראה סעיף 10.1.2 בתשקיף).

השכר השנתי של הנאמן

על פי הסכם הנאמנות זכאי הנאמן לקבל שכר שנתי השווה ל־0.5% מהשווי השנתי הממוצע של כלל נכסי הקרן. על אף האמור לעיל, בתקופה בה מוצעות יחידות על פי תשקיף זה יקבל הנאמן שכר שנתי השווה ל־0.375% מהשווי האמור (ראה סעיף 10.2 בתשקיף).

עותק מן התשקיף והעותק מן ההיתר לפרסומו יוגשו לרשם החברות לא יאוחר מיום העסקים הראשון לאחר תאריך התשקיף.

עותק מהתשקיף ניתן להשיג אצל מנהל הקרן במשרדו ברחוב אחד העם 9, תל־אביב ואצל חברי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ.

בקשות להזמנת יחידות ניתן להשיג אצל מנהל הקרן באמצעות בנק דיסקונט לישראל בע"מ, במישרין או דרך חברי בורסה אחרים.

מנהל הקרן: יוניטרסט ניהול קרנות (1980) בע"מ.
הנאמן: החברה לנאמנות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ.

תאריך התשקיף: 10.7.94

* כהגדרתם במדיניות ההשקעות בתשקיף.

אין במודעה זו משום הצעה לציבור לרכוש את היחידות

צרכנות

עורכת לאה פורת

תקר ב"הרץ"

חור בכיס

אברהם טל

לקראת עונת התופשות ישראלים מתחילים להתעניין ב"דילים" שמציעות החברות להשכרת רכב בחו"ל, והתחרות גוברת. החברות מפרסמות מודעות ענק ובהן הצעות מפתות. הבעיה היא, שגודל המודעות וצעקנות הסיסמאות לא עומדים בהכרח ביחס ישר לתוכן ההצעות, ועוד פחות מזה לעסקות כפי שהן מוצעות במסוף של דבר, בפועל, ליד דוכן החברה.

קחו למשל את יעקב צוריאל מהרצליה, שהתכבד לפני זמן מה בכרטיס הכר מפואר של מחלקת העסקים של "החברה מספר 1 – הרץ". בעלון שעל פיו הזמין וקיבל צוריאל את הכרטיס היוקרתי נאמר בין השאר: "כמחזיק ויזה זהב והכרטיס Hertz European Upgrade Pass אתה תיהנה בעת שכירת רכב באירופה מהנחה של 30% על המחירים המקומיים וכמו כן תיהנה מ"Upgrade" על בסיס רכב פנוי".

במאי השנה הוליך צוריאל להעמיד את ההבטחה במבחן באיסטנבול. נכון שאיסטנבול נחלקת בין אירופה לאסיה, אבל הוא הניח, שבזכות החלק האירופי של הארץ יזכה להסדר המתואר.

כך היה – אבל לא בדיוק. הפקידים בסניף המקומי של "הרץ" הבהירו לצוריאל כי ההנחה של 30% ניתנת על מחיר הרכב בקבוצה שלאחר השידרוג (Updrading), ולא על המחיר של הרכב ברמה המבוקשת (לפני השידרוג). התוצאה: הנחה של כ-10% בלבד על מחיר הרכב ברמה המבוקשת.

צוריאל לא התעצל, עבר לצד השני של הרחוב ונכנס לסוכנות של "באדג'ט". הוא לא היה מצויד בכרטיס של חברה זו, לא יוקרתי ולא רגיל, וקיבל את הטיפול של לקוח מן השורה. הוא ביקש מכונית מקבוצה זהה לזו שהיה מקבל ב"הרץ" אחרי שידרוג, ושילם כ-28% פחות – כ-420 דולר לשבוע, לעומת כ-580 דולר. ההבדל היחיד היה, שב"הרץ" הוצעה לו מכונית מייצור אירופי, בעוד שב"באדג'ט" קיבל מכונית מייצור מקומי (דגם דומה ל"פיאט").

מה שמכעיס, שיוקרתי יותר פירושו לעתים יקר יותר. ראוי לציין, שחברת "הרץ" הגיבה על האירוע בחומרה רבה. נוסף על התנצלות ששיגרה לצוריאל, פנתה במכתב מחאה חריף ביותר ל"הרץ" איסטנבול ותבעה ממנה לבדוק את האירוע ולתת הסברים.

ואם עוסקים ב"הרץ", ראו את המודעה שתצלומה מתפרסם במדור זה, ובמיוחד את מחירי המציאה בארבע ארצות אירופיות. במודעה המוקטנת קשה להבחין בכוכבית המובילה להערה "המחירים ליום, על בסיס שבועי, למכונית מסוג A (לא כולל ביטוח ומסים)". כל מי ששכר רכב באירופה בשנים האחרונות יודע כי סכום דמי הביטוח והמסים גבוה בהרבה מדמי השכירות הבסיסיים, ויחד עם שתי תוספות אלה, מחיר ההשכרה מוכפל ויותר.

ביקשתי מ"הרץ" את המחירים המלאים, כולל ביטוח CDW ומסים, ועל פי הנתונים הרכבתי את הלוח הקטן הסמוך, המשווה את התעריפים לפני ביטוח ומסים – ואחרי, במטבע המקומי של הארץ שבה נעשית השכירות (שער 10.6).

עם הפרשים כאלה בין המחירים שמודפסים למחיר בפועל, אי אפשר להתייחס למודעה אלא כמטעה בעליל. במודעה נאמר: "אין מה להשוות" (עם מחירי החברות המתחרות המפרסמות מחירים כוללים), וזה נכון, אין מה להשוות, כי נתוני "הרץ" האמורים לשמש להשוואה לוקים בחסר.

	לפני	אחרי
צרפת (פר"צ)	86	204
שוויץ (פר"ש)	25	55
הולנד (פלו"ר)	16	63.50
גרמניה (מר"ג)	25	56

שמירה הרסנית

למראה תוצאות של ונדליזם ברכוש ציבורי אני תוהה, מי מבצע מעשים אלה ובאילו נסיבות. ביום שישי 16.6 עברתי ליד בניין מרכזת "בזק" בקריית אונו וראיתי צעיר קוצץ בפלאייר קטע מהסורגים הדוקים של שער הכניסה לבניין: נזק קטן, אבל קשה לתיקון. שאלתי מדוע הוא משחית את השער. תשובה: "אני צריך חוט ברזל חזק, כדי לפתוח את דלת המכונית שלי". "לשם כך משחיתים רכוש ציבורי?" תשובה: "אז מה אני יעשה אולי אני אשבור את החלון של המכונית? יהיה לי נזק של 500 שקל, ופה בסך הכל אני מוציא חתיכת ברזל".

הגיוני, לא? למה לגרום נזק למכונית שלו, אם אפשר לפתור את העניין עם נזק ל"בזק"? יש רק בעיה קטנה. הצעיר לבש גופיה וכלצה לבנה ועליה סמל: "בזק. ביטחון" והיה מופקד על שמירת הרכוש של החברה.

חישוב עזר למבצע המתנות

אני חוזר לעניין מבצע המתנות של חברות כרטיסי האשראי – במקרה זה "דיינר" – עם חישוב קטן הנותן מושג על שווי המתנות ביחס לסכום הקניות הדרוש. תיק רוחצה תוצרת "טודץ'" מוצע בתוכנית המתנות תמורת 1,100 נקודות, כלומר, דרושה קנייה של 11,000 שקל (למעשה אף יותר) כדי לזכות בו. מחיר התיק בחנות "טודץ'" 37.90 שקל, או כשליש האחוז (0.33%) מסכום הקניות הנדרש.

לא פשוט לממש את הזכות לקבלת מתנה. צריך למלא טופס, לפעמים הטופס הולך לאיבוד (כך קרה לי) וצריך לערוך בירור. אחרי שהטופס נקלט, מקבלים הודעה הביתה וצריך להגיע למרכז חלוקת המתנות, ושם יש לפעמים תור. האם זה כדאי? דבר אחד בטוח: לא כדאי להכניס את שיקול המתנה לשיקולי הקנייה.

כשכלב השמירה מזדקן

איגוד הצרכנים הבריטי, מהגדולים מסוגו בעולם, נקלע לקשיים

מי שיחליף את ג'ון ביישון, המנכ"ל הפורש של איגוד הצרכנים הבריטי Consumers' Association, יצטרך הרבה טקט ומגוון כישורים כדי להציל את האיגוד, שנקלע לקשיים. כך קובע ה"אקונומיסט".

לכאורה, הניהול של איגוד צרכנים צריך להיות קל. עסקים רבים נכשלים ביחסם כלפי הצרכן, ומי מסוגל לעמוד נגד קבוצה של אידיאליסטים המקדישים עצמם להגנת הצרכנים – פרט לאלה התוקפים אותם? ואמנם, מימונו של איגוד הצרכנים הבריטי בפרסום הערכות חדות וקפדניות של מוצרי צריכה רגילים, ופעילותו לטובת הצרכן, עשו אותו לבעל השפעה רבה והפכו אותו לעסק לא קטן, בעל הכנסה שנתית של 40 מיליון לישט"ש (60 מיליון דולר).

אבל למרות כל זאת היתה לאיגוד באחרונה פרשת רעה משלה: ב-14 ביוני שבתו כשליש מ-500 עובדיו במחאה על הצעת תוספת שכר בסך 2.5% בלבד. בעיות יחסי העבודה של איגוד הצרכנים נובעות מירידה בתפוצה של כתב העת שלו, "Which". מכירותיו של כתב העת ירדו משיא של 850,000 גיליונות ב-1988 ל-638,000 כיום. הכפלת מחיר המנוי של הירחון לכמעט 5 לישט"ש לגיליון בשש השנים האחרונות לא עזרה לתפוצה.

אולם אלה אינן כל הבעיות. מתברר שהתרחבות התודעות בשוק מוצרי הצריכה הבריטי שינתה את אופיה של המודעות לצרכנות. בימים שבהם היו הבדלים גדולים באמינות ובביצועים של מכונות כביסה, שואבי אבק ומכשירי טלוויזיה, היה "Which" חובה קריאה חיונית לצרכנים שביקשו להימנע מקניית מוצרים גרועים. היום התחרות כה עזה, שההבדלים הם עניין של עיצוב יותר מאשר של ביצועים. בשוק כזה ממכונתו של "Which", המבוססת על בדיקות מדעיות, עשויה להיראות בלתי נחוצה או מיושנת בהשוואה למאמרים מעניינים יותר בענייני צרכנות, גם אם הם מבוססים על מחקר פחות מקיף, המופיעים היום בעיתונים רבים.

הירידה במכירות של "Which" סיפקה למבקרים הזדמנות לפתוח במתקפה נרחבת. הם טוענים שאיגוד הצרכנים הבריטי לא התאים את עצמו לבעיות הצרכניות החדשות של שנות ה-90. טים לאנג, פרופסור למדיניות מזון, באוניברסיטת תמז ולי, טוען שההנהלה לא פיתחה את החזון הרחב יותר של הצרכן כאזרח. ביישון, המנכ"ל הפורש, מבטל טענות כאלה: "אין זה מתפקידנו לקבוע אם כוח גרעיני הוא דבר טוב – אנחנו ארגון של צרכנים, לא של אזרחים".

למרות זאת, כותב ה"אקונומיסט", יהיה על יורשו של ביישון לחשוב היטב על עתידו של האיגוד ועל השאלה למה זקוקים עכשיו הצרכנים. האם האיגוד צריך להתמקד יותר בשירותים, או להפוך לכלב שמירה עירני יותר של בטיחות הצרכנים?

לחץ דם נמוך

תגובה

בקשר לכתבה "דמון חשוב שוב" (מדור צרכנות, 12.6), רציתי לציין שהאוהדה במקומה, אך יש להעיר ששני ארגוני הצרכנים – האחד של ההסתדרות והאחר של משרד התעשייה והמסחר – הם מוסדות אנמיים שסובלים גם מלחץ דם נמוך.

את נציגי הארגון הממשלתי פגשתי כמה פעמים בוועדות התקינה של מכון התקנים, וידיעתם המקצועית ומוכנותם לנושאים הנדונים לא היו מרשימות. נראה לי שארגוני צרכנים צריכים להיות וולונטריים (ואני בטוח שיש בארץ די מהנדסים ובעלי מקצועות אחרים שפרשו לגמלאות והיו מוכנים לתרום מזמנם וידיעתם). צריך רק לדאוג למקורות בלתי תלויים למימון פעילותם.

אלי אבידן
הרצליה

תרמוס חינם

לפני כחודש פניתי לחנות כלי פלסטיק וביקשתי לקנות את החלק הפנימי של בקבוק תרמוס שנשבר. המוכרת אמרה לי שחלק כזה איננו במלאי אך היא תזמין אותו בשבילי.

לפני כמה ימים פניתי מחדש בשאלה אם החלק התקבל. נאמר לי שעדיין לא. המוכרת דיברה עם האחראי במקום והסיפרה לו שאני פונה כבר בפעם השנייה. בתגובה הורה האחראי למוכרת לתת לי מכשיר חדש. לשאלתי כמה עלי לשלם, אמר לי שאינני חייב כלום.

אני מלא הערכה ליחס הבלתי רגיל כלפי לקוח, שאינו שכיח.

חנן אבלס
חיפה

ילד, רד מהמעקה

בכל חודש נופלים כמה פעוטות מקומות גבוהות וחלק מהם מתים. בישראל אין כלל תקן לסורגים, ורוב אלה הנמכרים בשוק מיועדים בעיקר להגנה מפני פורצים. עם זאת, יש גם סורגים המיועדים למנוע נפילות, שהתקנתם קלה ואפשר להעבירם מדירה לדירה

מאת אלעזרה שפי

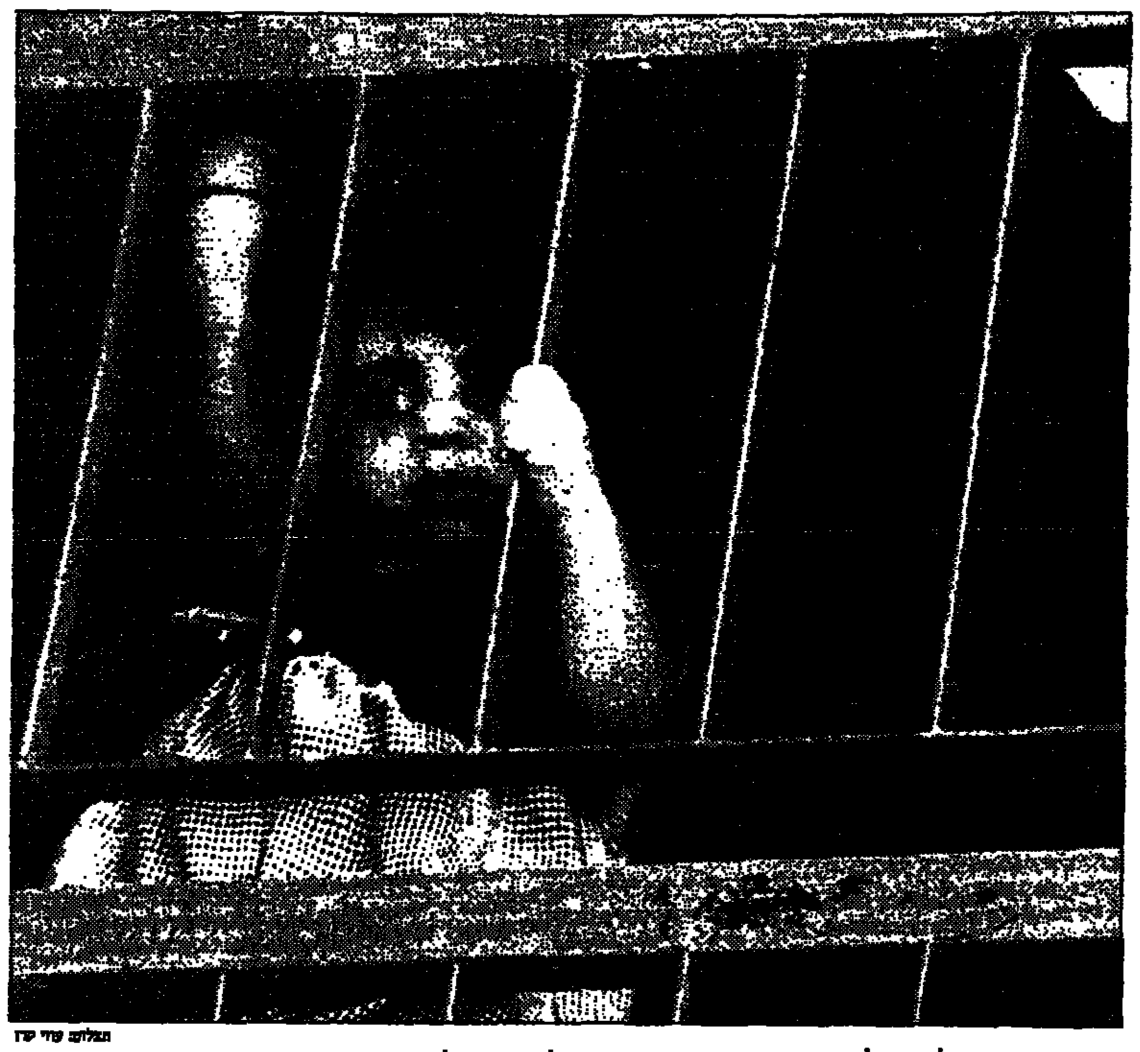
תצלום: עודי קרן

מעקה בבטיחות מאולתר. ובלבד שיגיע עד התקרה והמרווחים לא יהיו גדולים מדי

לפני כשבועיים נפלה תינוקת בת שנה וחצי, רנה מקיים מפתח תקוה, מחלון שבקומה הרביעית. בדרך נס היא ניצלה – שכנתה גרלית מזרחי, שהיתה אותה שעה בחצר וראתה את התינוקת מתכופפת מן החלון, רצה לרשא שמתחתיו בידיים פרושות – והתינוקת נפלה היישר לזרועותיה. מעוצמת החבטה נפתחו ידיה של מזרחי לצדדים, והתינוקת החליקה ונחבטה ברגליה, אבל הנפילה נבלמה והתינוקת ניצלה.

המקרה הנזכר כ"נס", ובצדק. מקרים אחרים נגמרים בתוצאות קשות הרבה יותר, ויש רבים כאלה. ביומני מגן דוד אדום נרשמו בחודש האחרון בלבד שישה מקרים – נוסף על נפילתה של רנה מקיים בפתח תקוה נפלו פעוטות גם בכפר סבא, בבת ים, באשדוד, במגדל שמס ובדימונה. ייתכן שהיו מקרים נוספים, שבהם הילדים לא פונו באמצעות מד"א. בשניים משישת המקרים הסתיימו הנפילות במות הילדים. רוב האחרים סובלים מפגיעות ראש וגפיים קשות. המחשבה שהיה אפשר להציל את הילדים אילו היו הפתחים חסומים בסורגים צריכה להטריד את מנוחתם של כל הגורמים הקשורים בחינוך, בבריאות ובביטחון הילדים. זה מתייחס קודם כל להורים, אבל גם למשרד החינוך, למשרד הבריאות, לארגוני הצרכנים, למכבי אש, למשטרה ולארגון רופאי הילדים.

על שוויון הנפש בעניין אפשר גם ללמוד מהעובדה שאין בישראל תקן לסורגים. אמנם בפרסומים של חלק מהמסגריות מצוין כאילו הסורגים שהם מייצרים עשויים לפי תקן ישראלי, המהדרים אף מציינים את מספר התקן – 918. אבל בפרסומים אלה יש משום הטעיה, אומרת רעיה חזי ממכון התקנים, שכן תקן 918 מתייחס לציפוי המוטות בלבד.

לדברי חזי, הסיבה לכך שאין תקן לסורגים בארץ היא שאיש לא הגיש בקשה לתקן כזה. עם זאת קיים מפרט – מת"י 420 (שאינו מחייב כמו תקן), שאחד היצרנים ביקש שייקבע. כלומר, כיוון שאין תקן, האחד היצרנים ביקש לייצר סורגים בעלי איכות, הכינו לבקשתו מפרט, שעליו מחליטים אנשי מכון התקנים, בעוד שתקן מנוסח על ידי ועדת תקנים, שמיוצגים בה גם גורמים מחוץ למכון. משום כך תהליך הקבלה של מפרט מהיר יותר מזה של תקן.

המפרט לסורגים קובע דרישות מבנה ודרישות עמידות לגבי פורצים, אבל אין בו אזכור בנוגע למניעת נפילות, פרט לפסקה הדנה במרווחים שבין המוטות. על פי המפרט, המרווחים בכיוון אחד לא יעלו על 125 מ"מ ובכיוון הניצב לו לא יהיו גדולים מ-300 מ"מ.

באין תקן מחייב ובאין גורם כלשהו שיכול להדריך את מי שרוצים להתקין סורגים בביתם, ראוי להפנות את תשומת הלב לכמה גורמים לפני ההתקנה.

נוסף על הקפדה שהמרווחים בין המוטות יהיו קטנים דיים שלא לאפשר נפילה, ואף לא לבירות הראש ביניהם, חשוב גם שהסורגים יגיעו עד התקרה, כדי שילדים לא יוכלו לטפס מעליהם. טוב עוד יותר להימנע מהתקנת סורגים בצורת שלבים המאפשרים טיפוס.

סורגים קבועים, שאינם ניתנים לפתיחה או להזזה, עלולים להוות סיכון רב במקרי חירום כמו שריפה, שכן הם חוסמים את פתחי היציאה. במדינות שונות בעולם יש תקן המחייב התקנת סורגים נפתחים. אצלנו, כיוון שאין תקן לסורגים, ממילא אין גם התייחסות לאפשרות הפתיחה שלהם. אפילו במשטרה אין נתונים על מקרי אסון שאירעו כתוצאה מחסימה של פתחים בסורגים, ולמותר לציין שאין המלצות לציבור. מכל מקום, מי שמבקש לרכוש סורגים ייטיב לעשות אם ידרוש סורגים נפתחים.

בעוד שבנוגע להגנה מפני פריצה יש התייחסויות מפני עמידות הסורגים הרגילים, וכיום יש תחליפים טובים יותר, כשמדובר במניעת נפילות אין תחליף לסורגים.

בעבר נהגו להתקין סורגים פשוטים ממוטות ברזל שהותקנו שתי וערב על הפתח שנועד לסגירה. הברזל לא עבר כל טיפול נגד שיתוך (קורוזיה), לכן מצביעה בצבע שנועד להגן מפני חלודה. במשך הזמן התפתח עיצוב הסורגים ויוצרו סורגים דקורטיביים. כן הוחל להתקין סורגים קשורים כלפי חוץ, כדי שיהיה אפשר להניח על אדן החלון עציצים או מצעים לאוורור.

החידושים של השנים האחרונות הם סורגים נפתחים, מתקפלים, נעים או חשמליים. הראשונים נפתחים לצדדים בדומה לחלונות, וכך ניתן לתלות כביסה, למשל, או להימלט מן הדירה במקרה חירום. השיטה שוכללה עם התקנת הסורגים המתקפלים לצדדים עד ל-15% משטחם. יש גם סורגים הנעים אל תוך הקיר. סוג נוסף הוא סורגים חשמליים, המונעים בכוחו של מנוע חשמלי קטן המופעל בלחיצת כפתור או באמצעות שלט רחוק ונפתחים מלמטה כלפי מעלה.

החומר העיקרי שממנו עשויים הסורגים החדשים הוא ברזל מגולוון – ברזל שעבר תהליך של ציפוי באבץ למניעת שיתוך. יש גם סורגים העשויים פלדה מגולוונת. גם שיטות הצביעה השתנו, ונוסף על השיטה המסורתית של צביעה במברשת, צובעים אותם עתה בצבע אפוקסי: הסורגים מוכנסים לתנור שריפה מהירה וכך נוצרת שכבת צבע אחידה ועמידה מאוד.

מסקר שוק עולה, שההבדלים בין סוגי הסורגים ופערי המחירים ביניהם כל כך גדולים, שאין מנוס מבדיקות רגליים לפני הקנייה. לדוגמה, המחיר למטר רבוע של סורגי כנף או סורגים שאפשר להזיזם (לא סורגים מתקפלים) במסגריית סורג בישוחן ברחוב יגאל אלון בתל אביב נע בין 120 ל-250 שקל לברזל רגיל ובין 170 ל-300 שקל לברזל מגולוון. לעומת זאת בחברת טריליידור, המייצרת סורגים נעים ומתקפלים מפלדה מגולוונת, המחירים נעים בין 600 ל-800 שקלים למ"ר כולל התקנה. המתכת שממנה עשויים הסורגים עוברת טיפול למניעת חלודה ונצבעת בשריפה בתנור.

סוגי הסורגים הנזכרים מיוצרים כאמצעי הגנה מפני פורצים, אבל הם משמשים גם מחסום לנפילת ילדים. בין חברות הסורגים מצאנו חברה המייצרת סורגים רק נגד נפילות: חברת טף סורג מודיעה, המציעה פתרון זול יחסית, אסתטי ונוח לשימוש. הוא מבוסס על פטנט שהומצא על ידי חנן שורק, הוצג בתערוכת הפטנטים שנערכה השנה בשווייץ וזכה במדליית ארד בענף מוצרי בטיחות. סורגים אלה עשויים רשת מוטות פלדה מגולוונת וצבועה, בקוטר 4.5 מ"מ עם קורת הקשחה. הם מיוצרים על פי תקן ישראלי למעקים (1142) ונבדקו על ידי הטכניון. התקן למעקים הוא תקן מחמיר מבחינת העומס שהוא מיועד לשאת ועל כן יעיל לבלימת ילד המטפס על החלון או על מעקה המרפסת. לדברי שורק, התקן למעקים דורש עמידות גדולה הרבה יותר מהנחוץ לבלימת ילד. כן קובע התקן שהמרווחים יהיו כאלה שכדור בקוטר של 12.5 ס"מ לא יוכל לעבור דרכם. סורגים אלה יכולים, כמובן, גם להגן מפני פורצים.

ואפשר להתקין אותם בשיטת עשה זאת בעצמך. אין צורך לא במידות מדויקות של החלון ולא בבעל מקצוע, ואפשר להעבירם מחלון לחלון ומדירה לדירה. מחירים לדוגמה – סורג לחלון שרוחבו 72 ס"מ וגובהו 120 ס"מ עולה 85 שקל. סורג ברוחב 168 ס"מ ובגובה 120 ס"מ – 145 שקל. הסורגים נמכרים בערכה הכוללת את כל הנחוץ להתקנתם. הוראות ההתקנה מפרטות בדיוק את אופן ההרכבה ואת רשימת הכלים הנחוצים לעבודה. כן יש התייחסות לקשיים שעלולים להתעורר בעת ההתקנה ואיך להתגבר עליהם.

לקוחה – לא בעל כורחה

דין פרוטה

לאה פורת

אחת התלונות השכיחות בקרב לקוחות היא, שכאשר הם מחזירים לחנות מוצר, מכל סיבה שהיא, ברוב המכריע של המקרים בעל העסק אינו מוכן להחזיר את הכסף. במקרה הטוב הוא נותן ללקוח "טופס זיכוי" לקניית מוצר אחר בחנות. הפירוש המעשי של טופס זיכוי הוא שהלקוח הופך להיות לקוח בעל כורחו, וזה במקרה הטוב. במקרים רבים הטופס הולך לאיבוד או שהצרכן אינו מוצא בחנות שום פריט המתאים לו – והרווח כולו של בעל העסק. ובכל מקרה, ככל שעובר הזמן עד ניצולו של טופס הזיכוי הוא מאבד מערכו – שוב רווח לסוחר.

לכן, ראוי לפרסם את המקרים הספורים שבהם בעלי עסקים נוהגים אחרת. למשל המקרה של ר"ש מתל אביב. בסוף חודש מאי היא רכשה ב"סופר אופיס" ברעננה "כיסא מזכירה" אורתופדי בעל משענת גב מתכווננת ומושב הניתן להגבהה ולהנמכה תמורת 298.35 שקל. הכיסא היה מיועד לחדר העבודה שלה בבית, אך כשהגיע לביתה התברר לה שמיפתח שולחן הכתיבה צר מדי והכיסא אינו מתאים לו.

על הקבלה היה מודפס "החזרות עד 30 יום בצירוף הקבלה", אך כמקובל במקומותינו ציפתה ר"ש שיוצע לה לקבל תמורת הכיסא המוחזר "טופס זיכוי". היא התקשרה בטלפון למחלקת הריהוט המשרדי ב"סופר אופיס", ולהפתעתה נאמר לה שתוכל לקבל בחזרה את מלוא הסכום – במזומן.

הכיסא הוחזר לחנות, תקינותו נבדקה באריזות הביעילות, וללא צורך "לחכות למנהל המחלקה, כדי שיאשר החזרה" הופנתה ר"ש לקופה, שם הוחזר לה כספה במזומן. כאשר התברר בקופה שהכסף שולם בכרטיס אשראי, הכינו מיד ביטול ממוחשב של החיוב, והכל באווירה עניינית ונינוחה.

ר"ש, שכתבה לנו על כך, הוסיפה שנראה כי ב"סופר אופיס" לא מכירים את התירוצים הרגילים שמשמיעים בעלי עסקים כאשר מבקשים מהם להחזיר תשלום תמורת מוצר שנרכש אצלם, למשל שהסכום כבר הודפס בקופה, או שהמסים כבר שולמו על המוצר ואי אפשר להחזיר כסף מזומן.

ארגוני הצרכנים ייטיבו לעשות אם ידאגו לחקיקת חוק, צו או תקנה שיחייבו את הקמעונאים להחזיר כסף מזומן גם לאותם לקוחות שמתחרטים ומבקשים להחזיר את המוצר – תוך הגבלת זמן וכפוף לתקינותו של המוצר.

הצעת חוק – כפל גמלאות

פועה מגדלבאום מפתח תקוה, שפועלת כבר כמה שנים לשינוי חוק הביטוח הלאומי האוסר על קבלת כפל גמלאות, שלחה אלינו העתק של הצעה לתיקון חוק הביטוח הלאומי (קצבת נכות) שיזם חבר הכנסת ד"ר יורם לס.

על פי ההצעה, תימחק הפסקה המגבילה את גיל מקבליה של קצבת הנכות ל-65 אצל גברים ול-60 אצל נשים. כך יהיה אפשר להמשיך ולשלם קצבת נכות גם למי שפרשו לגמלאות ומקבלים קצבת זקנה.

כמה ימים קודם לכן קיבלה מגדלבאום גם מכתב מיו"ר ועדת העבודה, ח"כ עמיר פרץ (שאף אליו פנתה), ובו נאמר כי הוחלט להעביר את הנושא ליועץ המשפטי של ועדת העבודה של הכנסת לקבלת חוות דעת בעניין. אם ימליץ על שינוי החקיקה, כתב פרץ, הוא יעשה את המרב שביכולתו לשנות את החוק.

למגדלבאום יש יסוד לקוות שהדברים יתחילו לזוז. אם לא תהיה התקדמות, ברור שהיא תפנה לגורמים נוספים עד שיושג שינוי החוק.

מגדלבאום עצמה, שפרשה לא כבר לגמלאות, קיבלה עד פרישתה קצבת נכות מהמוסד לביטוח לאומי. לקראת פרישתה "התבשרה" על ידי המוסד לביטוח לאומי כי לא תהיה זכאית לקבל גם קצבת שאירים וגם קצבת נכות, ולכן תופסק קצבת הנכות שלה, שהיא הנמוכה בין שתי הקצבאות.

הגדולים מוזילים

מציאון

מאת מרים גורן

בעקבות רשתות שיווק אחרות, החליט גם השקם לפתוח רשת זולה לצדה של רשת החנויות הרגילה. סניפי הרשת החדשה, "שקמרקט", נפתחו עד עתה בתוך שש חנויות קיימות: בסניף ירושלים הוותיק ליד התחנה המרכזית, בנתניה, בדימונה, בעפולה, בנצרת ובבאר שבע.

לדברי משה אילת, חבר הנהלת שקם ודובר הרשת, "הארץ אינה אחידה מבחינה סוציו־אקונומית, ועלינו להתאים את עצמנו מבחינת תמהיל המוצרים ומחירים לפילוח שוק לא מונוליטי". כלומר – לאחר שכל המתחרות פתחו רשתות זולות, לא יכול השקם לעמוד מנגד.

"זיל הזול" של קואופ הריבוע הכחול, המחסן הסיטונאי בהיפרקואופ, "הגל הירוק" של שופרסל וחנות המכר המוזלת של היפרשוק אינן היחידות הנושפות בעורפו של השקם. בישראל הולכים ורבים גם מרכולים פרטיים זולים, הנוגסים זה כבר נתח מן הרשתות הגדולות, בעיקר בעזרת הוזלת פריטים בשר עוף גבוה.

בשקמרקט מתכוונים להציע בעתיד כ-800 מוצרי מזון ותמרוקי ניקוי בחלים. כרגע מוצעים רק כ-600 מוצרים, רובם בסיסיים. במשך הזמן ייבדק המבחר מחדש, בהתאם לדרישות.

אולם הבשורות הטובות אינן מדופות על מחיר בתחום המידע לצרכן: הנכנס לחנות בירושלים, שבחזית שלה מתנוסס עתה שלט גדול "שקמרקט", מניח, בצדק, שהחנות כולה מציעה מוצרים מוזלים, אך לא כך הדבר. רוב המצרכים נמכרים במחיר רגיל, ועל אותו מדף מונחים זה לצד זה מוצרים של שקמרקט והאחרים שאינם כאלה. ברוב המקרים אין סימון מיוחד לראשונים. הצרכן העומד לפני המדף אינו מסוגל לזכור מחירים של מאות מוצרים כדי להשוות.

שיעורי ההוזלות על המוצרים משתנים מפעם לפעם, ויש מוצרים שמחיריהם יורדים בשיעור ניכר למשך שבוע ימים בלבד, למשל, אבל גם המידע הזה נותר עלום.

דוגמאות של מחירים בשקמרקט:

קורנפלקס תלמה 750 גר': 7.99 שקלים (12 ש' בחנות רגילה של השקם); שמפו פלקס: 6.99 ש'; אבקת כביסה "קולון" 5 ק"ג: 25.99 ש'; תרסיס K 300 (נגד חרקים): 11.49 ש'; גלידת שטראוס 2 ליטר: 12.95 ש' (13.8 ש' מחיר רגיל).

השקמרקט ראוי לביקור של מי שזקוק למוצרי מזון ותמרוקי ניקוי בסיסיים ונהנה גם מהוזלת להנחה של 7% (מועדון שקם) ו-8% לבעלי כרטיסי אשראי ישראכרט.

ילקוטים מעל לתקן

חדש

360 דגמים של ילקוטים, תיקים, תרמילים ומזוודות הציגה חברת מרדן לקראת שנת הלימודים הבאה. לכל המוצרים ניתנת אחריות לעשר שנים והילקוטים מסומנים בתו תקן. לדברי היצרנים, יש בהם אף יותר ממה שדורש התקן, כגון: בד חזק יותר, תחתית נגד שחיקה ו"גב אנטומי". באופנה החדשה: תיקים לילדי הגן במחירים שבין 13.90 ועד 27.90 שקל; תיקים לכיתות הנמוכות – 129.90 עד 145.90 שקל; תיקים לנוער ולמתבגרים – 66 עד 119 שקל.

ערכה לטיפולי רגליים

הבעיה של ערכות – אריזות המכילות כמה פריטים, שנועדו לאותה מטרה – שכמעט תמיד יש בהן פריט אחד או יותר מיותרים, ושכרו של הצרכן יוצא אפוא בהפסדו. מי שמרוויח, כרגיל, הוא הסוחר.

לדוגמה, הערכות לחיילים שחברת התרופות דקסון משווקת באחרונה. מאחר שחברה זו מייבאת את מוצרי שול לטיפול ברגליים ולטיפוח, היא הציאה לשוק ערכה לחייל וערכה לחיילת הכוללות מוצרים של שול. באחת של החייל יש תרסיס לנעליים, רפידת חימום, שתי אספלניות ליבלות, פק"ל כיסים, שתי דוגמיות של קרם (מסיר עור קשה וקרם ריכוך) וכן תיק פלסטיק שימושי שאינו אלא תיק הפלסטיק הפשוט שבו נתונים כל הפריטים. הערכה של החיילת כוללת קרם מסיר עור קשה, קרם ריכוך, תרסיס דיאודורנט לרגל, דוגמיות של טמפונים וכן התיק הפלסטי שבו נמצאים הפריטים. כל ערכה עולה 49 שקל. כל אחד יכול לבדוק בעצמו ולהחליט אם כל הפריטים שימושיים. אם לא, אפשר להכין ערכה תוך כדי התייעצות עם החייל או החיילת.

השם מופיע על הרצועה

הליברליזציה ביבוא הביאה לישראל גם חברות שעונים ידועות שעד כה הסתדרנו יפה בלעדיהן. אחת מהן היא "גס" (Guess) – חברת שעונים עסקית בארה"ב, בבעלות האחים מרציאנו. החברה משווקת דברי הלבשה, נעליים, משקפיים, בשמים, שעונים ואבזרים. חברת דולקס, המייבאת בלעדית את שעוני גס, תביאה בשלב ראשון 100 דגמים מובילים שמחיריהם נעים בין 250 ל-600 שקל. שם המותג של החברה מופיע על הרצועה וזה כבר אחד מסמלות המשיכה של השעונים, בעיקר בקרב צעירים.

יבוא נוסף של דולקס (באמצעות חברת היבוא אורסיה) כולל שעונים יקרים יותר. אחד היקרים שבהם הוא שעון נשים משובץ באבני ספיר שנקרא "גלקסי", מתוצרת אורגוה, שמחירו 50,000 שקל. שעונים מעט יותר זולים מתוצרת אותה חברה משובצים ביהלומים והם עולים רק 35,000 שקל. החברה מייבאת גם רצועות עוד לשעונים שמחיריהן גבוהים ממחירי שעונים כובים רבים מתוצרת הארץ ("עדי" מקיבוץ יבנה). מדובר ברצועות עשויות מעור כריש (120 שקל), מעור קרוקודיל (300 שקל) ומעור יען (350 שקל).

ועוד שעון חדש מחברה שמשווקת כאן כבר שנים אחדות – סווטש. החידוש הוא שעון מעורר מוסיקלי, המשמיע מוסיקה של ז'אן־מישל ז'אר הצרפתי. המוסיקל, כך מכונה השעון, הוצג בראשונה בספטמבר 1992 בתערוכה לציון מכירת השעון המאה מיליון שנערכה בצרמט, שווייץ. הוא משווק כאן בחמישה עיצובים שונים של המעצב האיטלקי אלסנדרו מנדיני ומחירו 180 שקל.

מיץ תות בלי חומר משמר

מיץ תות שדה הוא מיץ חדש שמשווק מפעל גניר, מפעל בבעלות משותפת של קיבוץ גת וקיבוץ בית ניר. המפעל מתמחה בייצור מיצים טבעיים כמו מיצי פירות הדר ומיצי ירקות. המיץ משווק בקרטוניות תחת שם המותג "פרימור" ואינו מכיל חומר משמר או צבעי מאכל. הוא שומר על טריות 30 יום בתנאי קירור. המחיר 8.90 שקלים לאריזה המכילה ליטר אחד.

אפשר להתנצל עוד לפני התלונה

תלונה

יעל הדר שחר הכינו שני ארונות קיר ושני ארונות אמבטיה ב"דגבה" לדירתם החדשה ברחובות. אנשי החברה אמנם הגיעו עם הארונות ביום שבו היו אמורים להרכיבם, אבל מן ההתחלה התגלו תקלות: אחד הארונות לאמבטיה היה עשוי מסיבית ולא מ"סנדוויץ'" כפי שהוזמן, ומשני ארונות הקיר הורכב רק אחד, מפני שהמרכיבים מיהרו (הם הגיעו לבית הלקוחות רק בצהריים).

בני הזוג התקשרו ל"דגבה" ונאמר להם כי הטעות נבעה מהקלדה שגויה וכי ארון האמבטיה החדש יהיה מוכן רק כעבור שלושה שבועות. "דגבה" שלחה מרכיבים במיוחד לארון הקיר, אבל כשאלה הגיעו התברר שבדלתות הארונות אין מראות. שוב בוזבז חצי יום עבודה. לבסוף, לאחר שיחות טלפון (בידידותיות) רבות לצורך תיאום מועד ההרכבה, בוצעה העבודה.

איך ייתכן, שואלים המזמינים, שבחברה בעלת מוניטין יהיו תקלות רבות כל כך?

העברנו את המכתב לחברת "דגבה", והמנכ"ל, יעקב זוסמן, אישר בתשובתו כי אכן "התרחשו שתי טעויות: הגיע ארון אמבטיה מסיבית במקום מדיקס (טעות במפעל) ובארון קיר חסרו מראות". בהמשך כתב כי "בכל תהליך של ייצור והספקה עלולות לקרות טעויות ואף אחד לא חסין מפניהן. הגדולה והיתרון של 'דגבה', שאין אנו מתעלמים ואיננו מתכחשים. והראיה, כל הזמנתה של הגב' שחר נמצאת בביתה ולשביעות רצונה. לעתים מתגלים בדרך מכשולים, אך המוצר מסופק ומורכב עד הפרט האחרון".

בהתחשב בכך שחברות אחרות נוטות לסייח טעויות כאלה, יש לשבח את חברת "דגבה" שאינה מתכחשת להן, אבל לקוחות המשלמים במיטב כספם, ראוי שהזמנותיהם יבוצעו בלי תקלות. גם אלה בכל זאת קורות, יש אמצעים רבים כדי להתנצל לפני הלקוח ולא צריך לחכות עד שהוא יתלונן: ממכתב התנצלות מנומס ועד זר פרחים.

هكذا من الأصل

שוק ההון

עורך גיא רולניק

לידר

הפועלים: ניתן לשקול רכישה זהירה של מניות. שלא כמנהגם בשבועות האחרונים, כלכלני בנק הפועלים סבורים שירידות השערים בשבוע שעבר היו כבר בעוצמת יתר, ועתה אפשר לשקול שוב רכישת מניות בצורה זהירה.

הסקירה נפתחת בסיבות שהביאו לעליות בשלושת ימי המסחר האחרונים בשבוע שעבר: "א. ירידות השערים המתמשכות, אשר הביאו לשחיקה משמעותית, לעתים ללא כל סלקטיביות, במרבית שערי המניות; ב. ההערכות כי המשק ימשיך השנה בשיעורי צמיחה גבוהים של כ-6% וכי בשנת 95' הצמיחה תהיה נמוכה אך במעט, כ-5%. גם הנתונים על צמצום שיעורי האבטלה הם חיוביים; ג. הודעות 'מרגיעות' מצד ראשי המשק (הנגידה) ואחרים תרמו את תרומתן, לפחות בשלב זה, להרגעת הרוחות ולבלימת הירידות.

"עם זאת, הגורמים הבאים עדיין ממשיכים להעיק על השוק: א. חוסר הוודאות בתחום המדיני, מאחר שניכרים קשיים ביישום הסכם עזה ויריחו וחוסר התקדמות במו"מ עם ירדן וסוריה. כל זאת בצל אי השקט בגבול הצפון; ב. מצבן העסקי של חלק מהחברות – שבא לידי ביטוי בדו"חות המאזניים שפורסמו לסיכום הרבעון הראשון של השנה, המבטאים ירידה ברווחיות התפעולית הנקייה של חלק ניכר מהחברות – וההערכות כי הדו"חות לסיכום הרבעון השני, שאמורים להתפרסם החל מהחודש הבא, יצביעו מגמה דומה ואולי חדה יותר, עקב הצטרפות גורמים נוספים כגון: שינוי יחסי מטבעות, הפסדים מניירות ערך, עלייה בשכר הריאלי, עליית הריבית ועוד; ג. הבעייתיות שנוצרה בסחירות, בעיקר בחברות הבר"ם, שתקשה על התפתחות חיובית בניירות ערך אלה.

"מהעליות שאפיינו את המחצית השנייה של השבוע שעבר אי אפשר להסיק על היפוך מגמה מהותי, שיבוא לידי ביטוי בהמשך העליות גם בטווח היותר ארוך. ייתכן בהחלט שהשוק עוד יחפש את עצמו עד למועד פרסום הדו"חות הכספיים לרבעון השני של 94', שיכללו לראשונה גם סקירות מנהלים ויאפשרו גיבוש דעה מוצקה יותר אנה מועדות פני המשק.

"גם אם נביא בחשבון את הגורמים המעיקים על השוק, הרי שבסך הכל הגיב השוק בעוצמת יתר בירידות, על כן אפשר לשקול רכישת מניות בצורה זהירה, על ידי איתור חברות אטרקטיביות להשקעה מבחינה כלכלית".

לאומי: 90% מהמניות מתחת לשוויין הכלכלי. "באשר להתפתחויות הצפויות בשוק המניות, אנו מעריכים שהתנודתיות הגבוהה מצביעה על כך שהשוק טרם התייצב ועדיין קיים סיכון גבוה הכרוך בהשקעה לזמן הקצר.

"למשקיעים המתעניינים בהשקעה ארוכת טווח נזכיר כי יש מניות רבות שמחיריהן הגיעו לרמה של כדאיות כלכלית. לפי מודל N.C, יותר מ-90% מהמניות נסחרות היום מתחת לשווי הכלכלי שלהן. בהקשר זה ראוי לציין כי השווי הכלכלי המחושב של החברות הכלולות במודל אינו משתנה באופן משמעותי מהעלייה המתונה יותר של שיעור הצמיחה במשק; ממעבר המשק מאינפלציה בשיעור שנתי של 8% לשיעור שנתי של כ-11%; מהעלאה שחלה בתשואה הנדרשת על ההון; או מההתפתחויות הצפויות בשוק הנדל"ן".

מועדים בבורסה

תאריך	נייר	אירוע
10.7	עורא אג"ח א	הפסקת מסחר לפני פדיון סופי, תשלום 31.7
	איי.די.בי פיתוח	אקס דיווידנד 600%, תשלום 31.7.94
	פריסקו אג"ח להמרה	אקס פדיון חלקי, תשלום 31.7.94
11.7	ג'פ אג"ח 1	אקס פדיון חלקי, תשלום 31.7.94
	בני הדר אג"ח א	אקס פדיון חלקי, תשלום 31.7.94
	אשלד אג"ח א	אקס פדיון חלקי, תשלום 31.7.94
18.7	בזק	אקס דיווידנד 4.18%, תשלום 8.8.94
	איי.די.בי אחזקות	אקס דיווידנד 14%, תשלום 7.8.94
2.8	אגיס	אקס דיווידנד 25.16%, תשלום 16.8.94
3.8	מז תן	אקס דיווידנד 14.62%, תשלום 23.8.94
11.8	אקס פדיון חלקי באג"ח	סקטוריה 1, דשף א, אמשר א, דנבאר א: תשלום 31.8.94

* מקור: בנק המזרחי

12 לקחים שלמדנו בדרך מ-258 ל-148 נקודות

השבוע בבורסה
גיא רולניק

1. היא תמיד מגיעה בסוף. "בסוף" זה בדרך כלל כמה ימים, שבועות או חודשים לפני המועד שבו צפינו את בואה. לפני שהספקנו למכור את תיק המניות שלנו.

2. היא מגיעה בלי הודעה מראש. נכון – זה נראה טריוויאלי, אבל אם נחשוב על זה שוב נגיע למסקנה שזה לא כל כך טריוויאלי. כי אי שם מאמינים המשקיעים כי "המקורבים" ו"המבינים" ידעו, כמו אינדיאני קשוב המצמיד את אוזנו לקרקע, להזהיר אותם כמה דקות לפני שהיא מגיעה.

גם בינואר המשיכו בנקאים, מנהלי תיקים, ברוקרים ופרשנים לחפש ולהשמיע הסברים מדוע השעה עדיין יפה להשקיע במניות. מדוע מכפיל ממוצע של 25 הוא נמוך ומדוע יש פוטנציאל בעשרות חברות קטנות ומפסידות, הנסחרות במחירים משולשים ומרובעים מההון העצמי.

האמנו לעשרה בנקאים בשבוע, נתחנו את השוק עם שלושה ברוקרים מדי יום, הצלבנו הערכות עם ארבעה אנליסטים כל חודש, התייעצנו עם חמישה כלכלנים מדי רבעון, קראנו שלוש תחזיות של האוצר, העמקנו בחמש תחזיות של בנק ישראל וקיבלנו 20 הערכות מנהלים של חברות בורסאיות.

את כולם שמענו. אבל איש מהם לא אמר לנו שהבורסה עומדת לרדת ב-50%.

3. המציאות מבלבלת. תקופה ארוכה של גאות בשוק המניות גורמת לטשטוש הביקורת, הניתוח והמודעות שלנו נזקים חמורים. אנחנו מתחילים להאמין שיש כאן משהו חדש. שונה. מיוחד. משהו שלא היה אף פעם.

אין דבר יותר משכנע מהמציאות. בעיקר כשאתה שוכח שבבורסה המציאות היא זמנית. גם העקשנים ביותר יתבלבלו בסופו של דבר מהמציאות. המחירים נראו יקרים. אבל למדנו כי מחר הם יהיו יותר יקרים. לאורך זמן – כמעט כולם "נשברים". משתכנעים להאמין במחירים שמופיעים על המסכים ובגיליונות השערים.

ואז אנחנו מתחילים לחפש הסברים: "שוק ספקולטיבי", "צמיחה", "פרמיית שלום", "אין אלטרנטיבות", "הון זר", "קופות", "שעמי הציבור" – בכוח ניסינו למצוא צידוקים למאות חברות הנסחרות פי שלושה, ארבעה וחמישה מההון העצמי ופי 20, 30 ו-40 מהרווח השנתי שלהן.

ואז מתחילים להמציא שיטות חדשות להערכת שווי. הייטק שווה מכפיל 30, ועל חברות קטנות משלמים לפחות מכפיל 20 כי "הן יכולות להכפיל בקלות את הרווח". ועל חברות יציבות שלא צומחות משלמים מכפיל גבוה – "כי הן יציבות ובטוחות". ועל חברות מפסידות משלמים הרבה כי "יש שלד בורסאי והפסדים לצורך מס". ועל חברות מפסידות, קטנות ויציבות משלמים גם הרבה כי "מרישה, השר על הפיננסי, הנפיק את זה" או ש"אבריטל'ה, היום המטלת, מעורב בחברה".

והכל משום שאין לך דבר יותר משכנע ממחירי המניות על המסך ועל גיליון השערים. חודש, חודשיים, רבעון, שניים – בסופו של דבר תשתכנע שהמסך צודק – ואתה טועה. הרבעונים נקפו, הדו"חות הכספיים המשיכו להצביע על פער גדול בין התוצאות לבין מחיר המניה – אבל אנחנו כבר השתכנענו שהעתיד טומן בחובו התפתחויות מדהימות שנסתרות מעינינו או שנבצרת מבינתנו.

4. גוף גדול – טעות גדולה. לא רק המשקיעים הקטנים מתבלבלים ממחירי השוק, מהמחיר המופיע על המסך ובגיליון השערים. גם הגופים הגדולים ביותר, הרציניים ביותר, המתוחכמים ביותר נוטו להתבלבל מהמציאות.

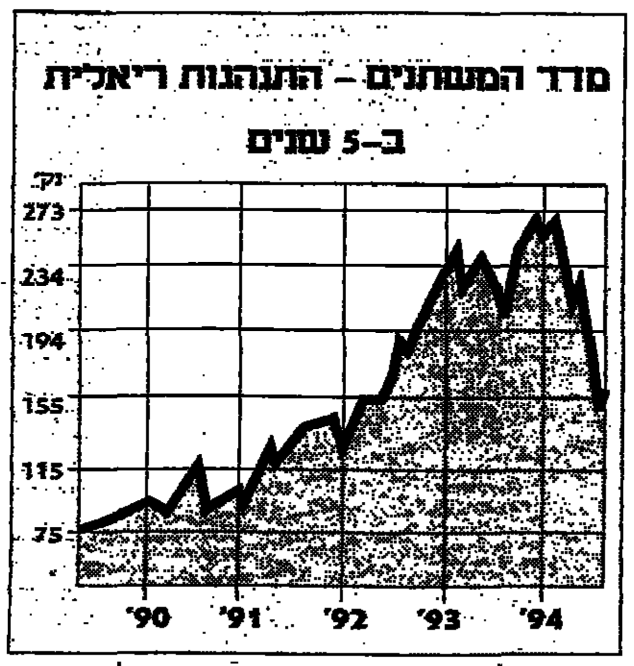

ההבדל העיקרי בין המשקיע הקטן לגדול הוא שאצל הגוף הגדול – הטעות היא גדולה. כשקונצרן גדול מחליט לקנות חברה בורסאית במחיר השוק – הוא לא בהכרח צודק יותר, מבין יותר או בדיק יותר. ההבדל העיקרי הוא שאם הוא טועה – זה בגדול.

5. קופות גמל – אינן שונות בהרבה מכך. הלקח הרביעי תקף גם לגבי קופות הגמל. בהתחלה חשבנו שאם הקופות קונות – סימן שזה יותר טוב. אחר כך הבנו שבקופות הגמל יושבים בסך הכל אותם אנשים שיושבים בכל מקום אחר שבו מקבלים החלטות על השקעות במניות.

ואז אימצנו תיאוריה שגם אם הקופות טועות – הן ינצחו. כי הן "לא יתנו למניות שלהן ליפול". כי "יש להן אינטרס גדול מדי". עתה אנחנו מבינים שהאינטרסים של "הגדולים" אינם מהווים ביטוח או חיסון ממפלת.

היום ברור לנו שלמרות הריבונות הגדולה של שוק ההון, למרות העוצמה הפיננסית האדירה של הבנקים – גם הם לא יכולים לו – לשוק המניות. ההתמוטטות של הבורסה מעמידה את הבנקאים במצב מאוד לא נוח. מהיבט של תרמית, מהיבט של האשראי והחובות המסופקים ובהיבט של פגיעה במקור הכנסות מבריע. אבל – הם לא יכולים לעשות שום דבר נגד הנפילה הזאת.

קופות הגמל ראו כיצד מיטב מניותיהן קורסות בעשרות אחוזים – והן לא יכלו להושיע. הבנקים הביטו בעיניים כלות כיצד מדד המשתנים יורד מ-256 ל-148 נקודות – והם לא יכלו לעצור את זה.

6. כאשר היא מגיעה, היא הרבה יותר גרועה מהתסריט הגרוע ביותר ששיערנו. בחלומות הגרועים ביותר שלנו לא ראינו את שוק המניות כולו מתקפל ב-50%.

7. יש אלטרנטיבות. משך שנים הסבירו לנו הברוקרים והבנקאים כי אין אלטרנטיבות למניות. כאשר בוחנים את המניות מול האלטרנטיבות של פקדונות, צמודים ותוכניות חיסכון – הכל הולך: מכפיל 10, 20, 30 וגם 40. כי חברות הן "צומחות", ויש בהן "סיכוי". הבאנ"ה – 2% נטו לשנה. וזהו.

אבל כאשר השוק נופל. יש אלטרנטיבות. ופתאום 2% בטוחים בירגראים טוב יותר מכל מניה המיטלטלת בבורסה. למעשה, כל אפיק השקעה נראה בזמני השנה האחרונה אלטרנטיבה עדיפה על פני המניות שירדו ב-50%.

8. אין רצפה לשוק. אין רצפה למניות. כשמדד המשתנים ירד ביום שני שעבר ל-148 נקודות וכמה ימים שאורות התחילו לדבר על 130 ו-110 נקודות, הבנו לפתע שאין מספרים קדושים ואין שום חסמים תחתונים לשוק המניות.

כאשר עשרות מניות כו"ם שנסחרו ב-5, 8, 10 ו-12 שקלים בינואר ירדו למחירים של חצי שקל, שקל או שני שקלים השבוע – הבנו כי יש רק רצפה אחת לשערה של מניה – נקודה אפס.

כאשר יותר מ-100 חברות ירדו מתחת להון העצמי שלהן, הבנו שגם נתונים חשבונאיים מוצקים כמו הון עצמי אינם מהווים רצפה או חסם תחתון. כאשר עשרות חברות הנסחרות בתל אביב ובוול סטריט ירדו למחירים הנמוכים מהמזומנים שבקופתן, הבנו כי בבורסה גם שקל יכול להיסחר ב-80 אגורות.

9. רווחים גדולים לא עושים בבורסה רק במניות כלכליות זולות. רווחים לא פחות גבוהים רושמים בתקופה שבה המניות מנופחות ויקרות – אבל מדי יום הן יותר מנופחות ויותר יקרות. הוא הדין בהפסדים. זה לא כל כך משנה אם הפסדת במניה יקרה שקנית בינואר וירדה ביוני למחיר ריאלי או במניה זולה שקנית במאי ושהפכה ביולי לעוד יותר זולה.

10. את ההפסדים הכבדים ביותר רושמים לאחר שהבורסה כבר ספגה את המכה הראשונה. ואת זה למדו כל המתוחכמים שנכנסו או הגדילו פוזיציות בשוק בחודשים מארס ואפריל. הם חשבו שהגרוע ביותר כבר מאחורינו. בכל מפולת יהיו תמיד שורה של תיקונים שימשכו פנימה משקיעים. תיקונים שיתגלו כמחזה כ"מלכודת קונים".

11. הטאנים הפיננסיים של הגאות הם בדרך כלל הראשונים להתמוטט בשפל. הגיבורים של תקופת העליות הופכים ל"נבלים" ו"מושחתים" עם בוא המפולת. הליהטים של אתמול הם הקללה היום.

12. את הלקחים למדנו. את המסקנות הפקנו. יותר לא ניתן למציאות הבורסאית ההיסטורית או למומחים לבלבל אותנו. עכשיו אנו מבינים הכל. מעתה נזהר.

(עד שהשוק יחזור לעלות. ואז כמובן נשכח את הכל ונסביר שהפעם זה משהו חדש ואחר וחוזר חלילה).

> ההבדל העיקרי בין המשקיע הקטן לגדול הוא שאצל הגוף הגדול – הטעות היא גדולה. כשקונצרן גדול מחליט לקנות חברה בורסאית במחיר השוק – הוא לא בהכרח צודק יותר, מבין יותר או בדיק יותר

> אין לך דבר יותר משכנע ממחירי המניות על המסך ועל גיליון השערים. חודש, חודשיים, רבעון, שניים – בסופו של דבר תשתכנע שהמסך צודק – ואתה טועה. אי שם, מאמינים המשקיעים כי "המקורבים" ו"המבינים" ידעו, כמו אינדיאני קשוב המצמיד אוזנו לקרקע, להזהיר אותם כמה דקות לפני שהיא מגיעה

> זה לא כל כך משנה אם הפסדת במניה יקרה שקנית בינואר וירדה ביוני למחיר ריאלי, או במניה זולה שקנית במאי ושהפכה ביולי לעוד יותר זולה

מזווית טכנית / רפי פרסיץ

דוקטור פונדמנטליסט ומיסטר טכנאי

אחרי שהידרדר בתחילת השבוע שעבר לשפל בן שנתיים, חתם מדד המשתנים שבוע מסחר דל מחזורים בקול ענות תרועה ב-164.68 נקודות (+3.3% בחישוב שבועי). כך נחלץ ממצב קיצון של יתר מכירות, שאליו נקלע בסוף השבוע הקודם. פונדמנטלית, התמונה אינה זוהרת. בין השאר משום ש:

- הריביות במשק גבוהות: האם לא תירגע האינפלציה לא מן הנמנע ששוב ילחץ הנגיד על הדוק העלאת הריבית.
- יש סימנים שקצב הצמיחה במשק (כ-5%), המעורר את קנאתן של מדינות מתועשות לא מעטות, מתמתן במקצת.
- התוצאות הרבעוניות של חברות שמניותיהן נסחרות בבורסה עשויות להיות גרועות מתוצאותיהן ברבעון הראשון של 94'.
- תהליך השלום מקרטע ופירותיו הכלכליים המיידיים (אם יהיו כאלה) מעורפלים.
- משקיעים, שהעתיקו את שארית חסכונותיהם מקרנות נאמנות לתוכניות חיסכון, לא ימהרו לשוב לגוב המניות.

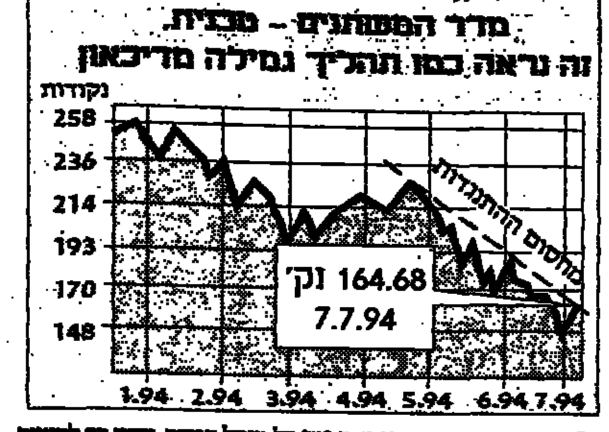

- אותם פראיירים אגרתיים, משוש כל מנהל תיקים, שהיו כה להוטים לרכוש מניות כשהטפיל מדד המשתנים לרמה של 250 נקודות (ומטה) – ונכוו – חזקה עליהם (אחרי שהתרגשה הפורענות) שינצלו כל התאוששות כלפי מעלה כדי לחסל את אחזקותיהם: יהיה זה ברמה של 175 נקודות, יהיה זה ברמה של 190 נקודות.
- החובות שחבים המשקיעים לבנקים (המוערכים ב-3.5 מיליארד שקל הנושאים ריבית שנתית של כ-500 מיליון שקל), בגין הלוואות שנפתו לנטול בתקופת הגאות, יוסיפו להכביד גם על הלווים וגם על המלווים שנים אחדות.

טכנית, לפחות בטווח נראה לעין, התמונה יותר ורודה: כל עוד לא יבתק מדד המשתנים את התחתית (148 הנקודות) שנכרה ביום שני השחור, 5 ביולי, הוא אמור להיות בתהליך גמילה מריכאון, העשוי להובילו לרמה של 189–191 נקודות.

רק אם, וכאשר, יטפס מדד המשתנים לרמה זו, נדע לאן מועדות פני השוק: אם יבקיעה, נכונו לנו ימים טובים; אם לא, יהיה הבור שכרה ב-148 נקודות זמני.

20 המניות הטובות והגרועות בשבוע שעבר

המניות הטובות	העליה ב-%	המניות הגרועות	הירידה ב-%
1. טל כבלים	+87%	1. אופקי רוק	-42%
2. דבלי	+62%	2. בוני התיכון	-30%
3. יגאר	+47%	3. רותם	-28%
4. שלמה אנגל	+45%	4. טריידאינב	-28%
5. גבעות עולם	+43%	5. נביגטור	-27%
6. בינאר	+36%	6. ארגר אלבני	-22%
7. חלקן	+32%	7. רמגור 1	-22%
8. מקסימה	+31%	8. לירן	-22%
9. מולט	+31%	9. בכין	-22%
10. ברוך 1	+31%	10. צבי צרפתי	-21%

* מקור: בנק הפועלים

ניו-יורק / 08.07.94

שם המניה	מחיר מניה	שינוי יומי	שינוי יומי ב-%	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה ב-94'	נמוך ב-94'	% שינוי מ-1.1.94	הון עצמי (במיליוני דולרים)	רווח שנתי	מכירות	שווי שוק	מכפיל
מדד דו"ג'	3709	+ 21	+ 0.6	3709	3674			3979	3552	- 1					
מדד נ'	1807	+ 17	+ 1.7					1676	966	- 40					
אריונקס	4	—	0	4 3/8	4	5200	20800	14	3 3/4	- 71	15.9	-0.1	8.7	24	
אריוספס	7 1/2	- 5/8	- 9.1	8 1/8	7 1/4	4200	31500	19	6 1/4	- 47	15.5	1.6	9.6	35	21
אורטסק	8	- 1/2	- 5.9	8	7 3/4	7400	59200	14 1/2	7 1/4	- 40	32.8	4.9	102.8	102	21
אי.סי.איי	17 5/8	+ 1/4	+ 1.4	17 3/4	17 1/8	243500	4291688	28 1/2	14 3/4	- 31	268.6	66.1	316.7	1341	20
איי.איי.אס	4 7/8	- 1/4	- 4.9	5 1/4	4 7/8	9500	45338	26	4 3/4	- 81	76.0	9.1	105.5	64	7
אי.אס.ג'י	2 1/4	+ 1/4	+ 12.5	2 3/8	2 1/4	2000	4500	45 1/2	1/2	- 75	11.8	1.5	3.9	10	7
אינדיגו	13 5/8	- 3/8	- 2.7	13 1/2	13	15000	208625	20 3/4	13	- 35	50.0	-21.0	30.8	669	
אינטרפרם	18 1/2	- 2 1/2	- 11.9	18 1/2	18 1/2	100	1850	23 1/2	11	- 12		4.3	51.4	115	27
אלביט	18 1/2	+ 1/2	+ 2.8	18 1/2	18 1/2	1200	22200	44 1/4	17	- 57	283.3	35.9	638.8	344	10
אלארין	4 1/4	—	0	4 5/8	4 1/4	4900	20825	10 1/4	55/64	- 47	11.1	1.6	4.8	18	12
אלסינט	1 7/8	+ 1/8	+ 7.1	1 7/8	1 3/4	152300	285563	5 1/8	1 3/4	- 61	167.0	24.9	235.1	149	6
אלרון	8 15/16	—	0					21 1/4	8 1/2	- 57	162.4	8.7	636.9	155	18
אלקטר פיזל	8 1/4	—	0	8 1/4	7 3/4	500	4125	12 7/8	6 1/2	- 36	23.5	0.2	3.7	65	275
אמביסטם	4 1/8	+ 1/4	+ 6.3	4 1/4	4 1/8	2800	11900	14	2 3/8	- 69	7.6	-2.8	1.5	24	
אמפל	7 1/8	—	0					13 1/8	6 3/4	- 38	173.0	5.7	77.1	131	23
ארית	2	—	0					6 3/4	1 5/8	- 66	8.3	-4.0	17.8	16	
אי הומסק	25/32	+ 5/64	+ 11.1	25/32	24/32	2800	2187	3 3/4	5/8	- 76	10.2	-0.5	7.9	8	
בי.טי.אר.	4 3/4	+ 1/8	+ 2.7	4 3/4	4 1/2	5500	26125	19 5/8	3 1/2	- 75	14.7	0.8	17.4	28	36
ביו טכנול'	2 5/16	- 3/16	- 7.9	2 3/8	2	227400	497551	5 7/8	2	- 58	21.7	-19.5	14.3	81	
גאוטק	7 3/8	+ 5/8	+ 9.3	7 3/8	6 3/8	323200	2383600	16	6 3/8	- 53	96.3	-64.7	55.6	357	
גילת	9 3/8	—	0	9	9	200	1875	15	8	- 31	35.6	4.6	18.4	78	17
די.אס.אס.איי	6 5/8	—	0					13 3/4	6 1/8	- 48	38.2	1.8	66.1	47	26
הבי השוב	11 3/4	- 1/2	- 4.1	11 3/4	11 1/4	200	2350	30 1/4	10 3/4	- 55	124.1	3.8	156.0	107	28
הלת' קר	2 1/8	+ 1/16	+ 3.0	2 1/8	2	8900	18913	3 5/8	1 3/4	- 29	10.2	0.1	6.5	31	281
המיטר'	3 3/8	—	0	3 3/8	3 1/8	32400	109350	24 1/2	3 1/8	- 86	42.3	-3.4	22.8	37	
טבע	24 7/8	+ 1/2	+ 2.1	25	24 1/8	81900	2037263	34 1/2	22 5/16	- 17	283.9	61.0	520.2	1368	22
סי.די.בי.	1 3/8	—	0					4 5/8	1 3/8	- 65	7.0		0.4	7	705
טכנומטיקס	5 1/4	—	0	5 1/2	5 1/4	39200	205800	12 3/4	3 5/8	- 40	29.9	-1.1	17.7	42	
טלגדי	2 5/8	+ 3/16	+ 7.7	2 5/8	2 3/8	1400	3675	10	1 3/4	- 73	7.0	-0.1		8	
טלדטה	9 1/8	+ 1/8	+ 1.4	9 1/8	8 7/8	26000	237250	18	8 3/4	- 48	51.5	9.8	39.0	95	10
ישטק	17/32	+ 1/32	+ 6.2	17/32	1/2	9000	4779	2 9/16	7/16	- 74	10.3	1.2	0.9	5	5
כרמל	9	—	0					11 7/8	8 1/2	- 11	13.7	1.9	68.5	23	12
לדנט	7 1/8	+ 1/8	+ 1.8	7 1/4	6 5/8	6300	44888	12 3/4	6	- 39	73.1	4.9	54.9	78	16
לאנופטיקס	5 3/4	- 1/4	- 4.3	5 7/8	5 3/4	9300	53475	18 3/4	5 3/4	- 68	32.5	3.8	16.5	35	9
מג'יק	7 3/4	—	0	8 1/4	7 1/2	9600	74400	17 3/4	6 1/2	- 46	19.3	2.0	18.4	31	16
מגל	4 3/4	- 3/8	- 7.3	4 3/4	4 3/4	200	950	9 3/8	4 3/4	- 45	13.0	1.0	11.3	23	23
מדיסל	4	—	0					13 5/8	3 3/4	- 67	5.1	-2.2	0.7	34	
מייד הדה	43	—	0					46 5/8	7/8	+ 1	139.1	10.6	249.5	163	15
נקסט	3 1/8	—	0					4	2 3/4	- 22	7.0	-1.9	0.5	22	
סאיטקס	17 1/2	+ 1/2	+ 2.9	17 1/2	16 7/8	104800	1834000	26 7/8	15 1/4	- 29	731.0	74.4	643.9	747	10
סיליקום	3 1/4	—	0					6	2 3/4	- 33	6.2		1.2	13	325
עשם	2 3/8	+ 1/8	+ 5.6	2 3/8	2 1/4	3000	7125	6	2	- 49	10.2	-1.3	27.9	16	
עידן	1/2	—	0	17/32	7/16	15400	7700	1 15/16	15/32	- 69	14.5	-0.2	12.2	14	
עץ לבוד	6 7/8	+ 1/8	+ 1.9	6 7/8	6 7/8	1500	10313	15 3/4	6 3/8	- 52	22.7	2.9	97.1	40	14
עץ לבוד א	5 3/4	—	0					11 7/8	7/8	- 46	22.7	2.9	97.1	40	14
פי.אי.פי	25 3/4	+ 1	+ 4.0	25 3/4	25	7700	198275	34 3/4	23 1/8	- 18	326.9	42.1	60.9	484	11
קומברס	9 7/8	+ 3/4	+ 8.2	9 7/8	9 1/8	137100	1353863	15 5/8	8 1/8	- 29	93.3	12.8	77.4	204	16
איי.אס.אל.	12 7/8	+ 3/8	+ 3.0	12 7/8	12 1/2	13200	169950	20 1/4	11	- 18					
ראדא	2 7/8	—	0	2 7/8	2 5/8	4600	13225	10 1/8	2 1/2	- 69	13.0	0.2	33.0	17	105
רוטומטיקס	2 1/4	+ 3/16	+ 9.1	2 3/8	2 1/8	8400	18900	8 1/4	1 5/8	- 71	2.7	-3.1	9.4	10	
תא"פ	2 1/2	+ 1/8	+ 5.3	2 1/2	2 1/2	1000	2500	3 7/8	5/16	- 31	42.6	-2.6	130.9	59	
תאת טכנול'	3 1/8	—	0	3 1/4	3	23400	73125	8 3/8	2 3/8	- 62	28.0	2.4	16.1	28	11
תדיראן	15 7/8	+ 1/4	+ 1.6	15 7/8	15 1/4	16800	266700	26 1/2	14 1/2	- 40	200.8	46.9	766.4	311	7
ת' לייזר	5 1/8	- 1/8	- 2.4	5 1/4	5 1/8	3200	16400	9 3/4	5	- 45	7.3	2.8	33.2	31	11
תאורטים	5 3/8	+ 1/4	+ 4.9	5 3/8	5	16100	86538	8 3/8	4 1/2	- 31	10.3	0.7	30.8	55	82
תפוגם	4 1/8	—	0	4 1/8	4	6300	25988	23 1/4	3	- 78	34.8	-1.8	48.3	50	

הנתונים מבוססים על הדו"חות של ארבעת הרבעונים האחרונים שפורסמו.

הרשות האמריקאית לניירות ערך לא ביטלה עדיין ההגבלות על איי.איי.אס

וול סטריט
צבי רבין

האופטימיות שבה לשרור בסוף השבוע במניות הישראליות בוול סטריט, ואלה רשמו עליות של כ-2%. רק כמה מניות בודדות רשמו ירידות, והבולטת ביניהן ממשיכה להיות מניית איי.איי.אס, שנסחרה שלשום במחיר נמוך מ-5 דולר למניה.

לפני כשבוע כתבנו כי הרשות לניירות ערך האמריקאית הוציאה הודעה לכל עושי השוק הפעילים במניה, כי החל מה-5 במאי לא ניתן יהיה לפתוח פוזיציות באופציות הנסחרות על המניה, כיוון שזו לא הגישה את הדו"חותיה לרשות עד למועד שנקבע. בנוסף יוחל על המניות תהליך ה-BLUE SKY. על פי חוקי הרשות לניירות ערך יהיה אסור למכור או לרכוש מניות איי.איי.אס. בכמה מדינות בארצות הברית.

בתגובה הודיע עורך הדין של החברה כי אכן שלח לרשות לניירות ערך את הדו"ח השנתי ואף צירף אישור לכך, אולם עד כה לא קיבלו עושי השוק מכתב המבטל את ההנחיה האמורה. אגב, בסוף השבוע נזכר אחד מעושי השוק במניה כי גם בשנה שעברה איחרה מעט החברה בהגשת הדו"ח, אולם לא ניתן היה להשיג אישור לכך ממקור נוסף.

כאמור, עוד כמה מניות נסחרו בירידה במחזורים נמוכים מאוד, והעסקות האחרונות נעשו במחיר הביד. מדד הדאו ג'ונס החל את יום המסחר במגמת ירידות, אשר מהר מאוד הפכה לעליות של 0.56% בממוצע.

הבורסה שמעבר לדלפק נסחפה כל הערב בעליות, והסקטור המוביל היה זה של מניות הטכנולוגיה. סאיטקס וטבע טיפסו ב-2.94% ו-2% בהתאמה. גם אי.סי.איי. הצטרפה בעלייה של 1.4%, ובסוף השבוע פירסמה חברת הברוקרים פורמן סלז עבודה על סאיטקס.

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה		מחיר מניה בדולרים	שינוי באחוזים	מחזור במיליוני דולרים
אפי	⇧	17.9	+3.6%	6.0
אי.סי.איי	⇧	17.6	+1.4%	4.3
ג'אוסק	⇧	7.4	+9.3%	2.4
טבע	⇧	24.9	+2.0%	2.0
סאיטקס	⇧	17.5	+3.0%	1.8
מדד דאו ג'ונס	⇧	3709	+0.56%	
מדד נאסד"ק	⇧	715	+0.25%	

מניית אלסינט אינה מצליחה לטפס מעל מחיר של 2 דולר למניה זה תקופה ארוכה, למרות שיש הערכות כי בעלי עניין מגדילים את אחזקותיהם בחברה. ייתכן שהסיבה טמונה במוכר גדול, שמחכה לביכור מניות במשך המסחר. ביום שישי נרשם ב-ASK SIZE מוכר של 100 אלף מניות בכל מהלך המסחר.

טכנומטיקס היא אחת מהמניות הבודדות ברשימת הישראליות, שזוכה מחזורי מסחר גבוהים מדי יום. המסחר התנהל סביב 5 דולר למניה. טכנומטיקס שהונפקה במחיר של 12 דולר נסחרה גם ב-18 דולר למניה בתקופת השיא שלה.

התופעה הבולטת ביותר בישראליות ממשיכה להיות מחזורי המסחר הנמוכים במרבית המניות הקלילות. במניות גילת, מגל, אינטרפרם ופיבוטיקס לא היה המחזור נמוך מ-300 מניות. ואילו בסיליקום, עץ לבוד, טי.די.בי, אלרון, מדיסל, ארית ודי.אס.אס.איי לא נפתח כלל המסחר.

זו אינה תופעה שנרשמת רק במסחר סוף השבוע, אלא בכל התקופה האחרונה שבה אנו עדים למחזורים דומים כמעט מדי יום ביומו. לדברי אחד מהסוחרים בשוק, הסיבה לכך היא רמות המחירים אליהן ירדו המניות הללו. מי שהיה צריך למכור בגלל לחצי אשראי, כבר מכר, ומרבית הסחורה מוחזקת בידיים מוסדיות או גופים שמשקיעים לטווח ארוך.

יש חיים אחרי הדולר

השבוע בעולם
טל הראל

בשבוע החולף המשיך הדולר במגמתו מהשבועיים הקודמים, הוחלש מול המארק ב-2.4%, מול הין נחלש המטבע האמריקאי בקרוב לאחוז.

אולם הפעם לא הלכו הבורסות המרכזיות באירופה בעקבותיו, והכן שמרו על יציבות. הבורסות בלונדון, בפרנקפורט ובמילאנו סגרו את השבוע בהיחלשות קלה בלבד ואילו בפאריס עלה מדד סי.איי.סי ביותר מאחוז. יוצאת דופן היתה הבורסה בציריך, שבה ירד מדד אס.בי.אס.איי ב-2.59%.

גם בבורסה בניו יורק נהנה המסחר בעלייה. מדד הדאו ג'ונס עלה בסיכום שבועי ב-1.71%, מדד סטנדרד אנד פורס התחזק ב-0.75% ואילו הנאסד"ק, שהפגין חולשה ניכרת בשבועות האחרונים, הצליח לרדת ב-0.05% בלבד.

אפילו בטוקיו, הנפגעת העיקרית מתיסוף המטבע היפאני מול האמריקאי, ירד מדד ניקיי בסיכום שבועי ב-0.51% בלבד.

יציבותן של הבורסות מפתיעה לנוכח נבואות הזעם שהושמעו לפני שבועיים. בפרנקפורט, למשל, ציפו שמדד דקס יפול אל מתחת לרמת ה-2,000 נקודות – אם ימשיך הדולר להיחלש. אך נראה כי כמעט בכל הבורסות הגיעו המחירים לרמת תמיכה חזקה, והם נשארים בה. בפאריס נמצאת רמת התמיכה בסביבות ה-1,900 נקודות, בפרנקפורט ברמת ה-2,025 נקודות, בלונדון – 2,920 נקודות, במילאנו – 10,950 נקודות ובטוקיו – ברמת ה-20,500 נקודות.

מאז נגע מדד דאו ג'ונס כמה פעמים ברמת התמיכה של 3,640 נקודות, בסוף יוני, הוא נמצא בסימן התחזקות. ביום ששי נסגר המדד בעלייה החמישית ברציפות.

מדוע החליטו פתאום המשקיעים להפסיק את בהילת המכירות של השבועות הקודמים? למעשה, בשבוע החולף כמעט ולא היו מכירות או קניות בבורסות המרכזיות. המסחר היה דליל במיוחד, ובבורסות כמו לונדון והונג קונג נרשמו נפחי המסחר הנמוכים ביותר השנה. סיבה אחת לכך היה שבוע המסחר הקצר בארה"ב, בשל יום העצמאות האמריקאי שחל ביום שני. בעקבות זאת ירדו נפחי המסחר ביום ששי הקודם וביום שני.

המשקיעים חיכו גם לראות מה יעלה בסופו של דבר בגורלו של הדולר. כולם המתינו לתוצאות פגישת ועידת השוק הפתוח של הפדרל רזרב, שהתקיימה ביומים רביעי וחמישי (בסופו של דבר לא הועלתה הריבית בארה"ב), פגישת הבונדסבנק, שהתקיימה ביום חמישי (הריבית הבסיסית בגרמניה לא קוצצה), ופגישת ראשי שבע המדינות המתועשות, שהתקיימה בסוף השבוע גם פה כנראה לא היו החלטות מעשיות בנוגע לדולר.

אך ייתכן שיש סיבה שנייה לחסינות שגילו הבורסות לפתע בשבוע האחרון לגבי הדולר הנופל, ודוגמה יפה לכך אפשר היה לראות בוול סטריט ביום ששי. למרות היחלשות הדולר ופרסום נתוני התעסוקה בארה"ב לחודש יוני, שהיו גבוהים מהצפוי, עלה מדד דאו ג'ונס ביום שישי ב-0.56% (אם כי המדדים הרחבים יותר עלו בפחות).

מדד	מחיר יום ו'	שינוי שבועי ב-%	שינוי מ-1.1.94 ב-%
דאו ג'ונס (ניו יורק)	3,709.14	+1.71	-1.28
אס אנד פי (ניו יורק)	449.55	+0.75	-3.63
איימקס (ניו יורק)	425.45	+0.17	-10.84
נאסדק קומפ' (ניו יורק)	715.45	-0.05	-7.90
פייננשל טיימס (לונדון)	2,962.4	-0.39	-13.54
דקס (פרנקפורט)	2,050.85	-0.17	-9.52
ניקיי (טוקיו)	20,526.51	-0.51	+17.85
האנג סנג (הונג קונג)	8,432.96	-2.26	-29.06
סי.איי.סי (פאריס)	1,920.78	+1.02	-15.31
מיבטל (מילנו)	10,933	-0.11	+9.33
אס.בי.אס.איי (ציריך)	2,560.3	-2.59	-13.44

את העלייה הובילו מניות מחזוריות בכורות, כמו אלומיניום אמריקה, אלקואה, קטרפילר וזירופול. הסיבה לביקוש למניות היתה הדו"חות הטובים מהצפוי שפירסמו חברות אלו לרבעון השני של 94'.

אולי הדולר יורד, והתעסוקה בארה"ב מתקרבת לרמות אינפלציוניות, אך כל זה אינו סותר את העובדה שכלכלת ארה"ב משגשגת והדבר מתבטא בביצועי החברות הגדולות הנסחרות בבורסה – ובמיוחד המניות המחזוריות, שהן הנהנות העיקריות מהצמיחה הכלכלית בארה"ב.

ייתכן שאותו הדבר החל לעבור השבוע גם באירופה ובטוקיו: כבר לפני שבועיים התאוננו אנליסטים בלונדון ובפרנקפורט שמחירי המניות שם ירדו אל מתחת לשווין הריאלי.

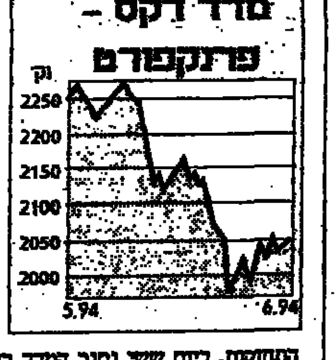

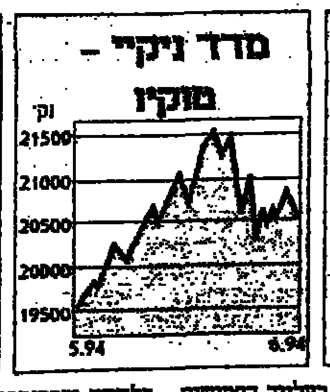

בחודשים האחרונים החלו להסתמן עדויות מוצקות לכך שכלכלות השוק המשותף, וכן כלכלת יפאן, מתחילות לצאת סוף סוף מהשפל הכלכלי של השנתיים האחרונות.

אמנם פירושה של ירידת שער הדולר מול המארק הגרמני והין הוא כי יקשה על חברות יפאניות וגרמניות לייצא, מה שיפגע קרוב לוודאי בהתאוששות הכלכלית של שתי מדינות אלו, התלויה מאוד ביצוא. אך קרוב לוודאי שחישובים אלו כבר נלקחו בחשבון בירידות המחירים שחלו מאז ראשית יוני.

רמות התמיכה החזקות שאליהן הגיעו המדדים המובילים השבוע מאותתות כי המשקיעים השתכנעו כי אף אם לא כדאי להם לקנות – לא בטוח שהם גם צריכים למכור.

זו אולי הסיבה המרכזית לכך שהשבוע הזה נגמר המסחר כל כך [illegible]: אולי סוף סוף החלו המשקיעים בשווקי ההון ללמוד את מה שלמדו הבנקים המרכזיים ב-24 ביוני. בסופו של דבר, הביצועים הכלכליים הם שקובעים את שערי המניות ואת שערי המטבעות, ולא ההיפך. עתה ניתן לקוות שגם סוחרי המטבעות ילמדו עובדה זו.

ח"ג ואתה מנוי של הארץ
02-254245-8
03-5121333/344
04-623166-7

100 חברות נסחרות היום מתחת להון העצמי – מה זה אומר?

מאת שלמה פרידמן

אולי זהו ביטוי לרמת מחירים נמוכה בשוק המניות, או שמא זאת אינדיקציה לעתיד שצופה השוק לחלק מהחברות?

אחת ההגדרות הפשוטות והרשמיות בחשבונאות להון עצמי של חברה היא "חובות החברה לבעלי מניותיה". למעשה העודף שבין נכסיה של החברה ובין התחייבויות לגורמים חיצוניים שייך לבעלי מניות החברה. עם זאת, לא מדובר בחוב רגיל. אין לו תאריך פירעון, ויתרה מזאת – אין חובה לפרוע אותו כלל. חברות מעטות בלבד מחלקות דיווידנד, והתוצאה היא שהמשקיע אינו רואה דבר וחצי דבר מההון העצמי של החברה.

מתי בכל זאת מגיע פירעון החוב? בשרבית המקרים יהיה הדבר במצב מאוד לא סימפטי: בעת פירוק החברה. אז ימומשו מפרק להחברה, הנכסים יפורעו וההתחייבויות ייפרעו. לאחר כל זה, ורק אז, יגשו לחלק את מה שיוותר לבעלי המניות. הניסיון מלמד, כי בשלב זה לא נשאר הרבה, וההון העצמי הופך בדרך כלל לשלילי והמשקיע לא רואה רווחים.

ייתכן שזו אחת הסיבות לעובדה שחברות רבות בבורסה שלאחר המפולת, הגיעו לשווי הנמוך מההון העצמי. למעשה, נסחרות עתה כ-100 חברות בורסאיות במצב כזה. מדובר אם כן, בכשישית מכלל החברות הסוחרות. חלקן נסחר אפילו בשווי נמוך מהמזומנים שבקופתן.

שווי שוק הנמוך או קרוב להון העצמי או ליתרות המזומנים של החברה, עשוי להיות אינדיקציה ראשונית למשקיעים התרים אחר חברות מעניינות. אבל כדאי להיות מודעים למה שעומד מאחורי ההון העצמי. כך למשל בין 100 החברות יש לא מעט שההון העצמי, כפי שהיה ב-31 במארס השנה, הוא זמני, וכבר היום ברור למשקיעים כי הוא עתיד לרדת מסיבות כאלה ואחרות. במרבית המקרים, השוק צופה ירידה של ההון ומגלם כבר היום את הירידה הצפויה למחיר הנוכחי. אבל יש גם חברות שההון יגדל, וכך גם יקרה למחיר מנייתן.

רשימת החברות הנסחרות מתחת להון העצמי, ולעיתים אפילו מתחת למזומנים הנמצאים בקופתן, אינה עשויה מקשה אחת. כמה סיבות הביאו את השוק להוריד את מחירן לרמה זו.

● חברות מפסידות. חברות המציגות הפסדים כבר כמה רבעונים, ששוחקים את ההון העצמי. מדובר בעיקר בהפסדים תפעוליים, כיוון שהפסדים מני"ע, אותם הציגו חברות רבות ברבעון הראשון וצפויות להציג גם ברבעון השני, הם הפסדים בעלי אופי חד פעמי. המשקיעים שצופים הפסדים תפעוליים ברבעונים הבאים, לוקחים זאת בחשבון כבר היום ומשקללים אותם לתוך שווי החברה.

חברת מאקפל לדוגמה היתה חברה רווחית עד לרבעון הראשון של '93. את הרבעון השני של אותה שנה סיימה החברה באיזון בלבד והחל מהרבעון השלישי של אותה שנה היא החלה להפסיד. 2.7 מיליון שקל ברבעון השלישי, 5 מיליון שקל ברבעון הרביעי ו-3.4 מיליון שקל נוספים ברבעון הראשון של '94. הפסדים אלה הביאו את הונה העצמי של מאקפל ל-55 מיליון שקל בלבד, כשבשיא, בספטמבר '93, הוא היה 64 מיליון שקל.

● החזקות בניירות ערך. ההון העצמי מייצג, כאמור, את הנכסים פחות ההתחייבויות. אם לחברה מסויימת יש בנכסים כמות משמעותית של ניירות ערך – ובעיקר מניות – הרי שבנכסיה שוויים היום הרבה פחות ממה שהיו ב-31 במארס – המועד האחרון עליו יש דו"חות כספיים. כר־הות השוק לוקחים בחשבון עובדה זו, ומשקיעים את שווי החברה בהתאם. לידר היא דוגמה מצויינת לכך.

במאזנה של החברה יש אופציות רבות שקיבלה בחינם כדמי ייעוץ להנפקות. בספרים מוצגות אופציות אלה לפי ערכם בנוסחת בלאק ושרלס. אלא שבבורסה שווי האופציות הללו נמוך משמעותית. יוצא אם כן, שהונה של לידר לא מתואם לערך האופציות בשוק.

● חברות חדשות בשוק. חברות שהנפיקו רק לאחרונה, ספגו בדרך כלל היצעים כבדים וירידות חדות. פרט למקרים בודדים (כמו עינני, רימוני, ארשה ועוד) נמצאות מרבית החברות החדשות בשווי נמוך משמעותית מהשווי בו הונפקו. הדבר נבע בעיקר כתוצאה מהסיבובים הקודמים של ההנפקות, או הנפיקו החברות החדשות במכפילים גבוהים ואחרי ההנפקה הציגו תוצאות כספיות מאכזבות שהעלו את המכפיל עוד יותר. תופעה זו הביאה לחוסר אמון בקרב המשקיעים בחברות החדשות ובדו"חות הכספיים שהציגו בתשקיפים. הירידה בשווי השוק שלהן היא התוצאה.

● ציוד ישן. מאזן של חברה יכול לכלול נכסים משני סוגים עיקריים אשר גורמים לעיות בין ערכם הרשמי בספרים ובין שוויים הכלכלי. מדובר בעיקר בנכסי נדל"ן ובציוד ישן. כללי החשבונאות קובעים כי נכסי החברה (פרט לניירות ערך סחירים שנרכשו כהשקעה שוטפת) נרשמים במאזן לפי עלותם ההיסטורית, ומתואמים לאינפלציה מיום הרכישה. עלותם ההיסטורית המתואמת של נכסי נדל"ן קטנה בדרך כלל לעין שיעור מערכם הכלכלי היום. בכל שרכישת הנכסים היתה מוקדמת יותר – כך גדל הפער בין שוויים הכלכלי לבין ערכם בספרי החברה.

מאידך גיסא, ציוד ישן, ובעיקר ציוד שהשעת עבודו קטן יחסית, רשום במקרים רבים בערך היסטורי מתואם הגבוה מערכו הכלכלי. זו הסיבה לכך שחברות הנדל"ן נסחרות גבוה מעל ההון העצמי וחברות שנכסיהן כוללות ציוד ישן רב נסחרות נמוך מהון זה. סנפרוסט, לדוגמה, היא חברה שבה ערכם המתואם של נכסיה רק מתאים לערכם הכלכלי. לצד ציוד ישן יכול המאזן לכלול גם מלאי שערכו הכלכלי לוט בערפל.

גם הבנקים יכולים להיכנס להגדרה זו. בבנקים לא מדובר בציוד ישן כמובן. נכסיהם העיקריים של הבנקים הם חובותיהם של הלקוחות. הבנקים הסוחרים – לאומי ופועלים – משופעים בחובות שעתידם אינו ברור: חובות הקיבוצים, אשראי לרכישת ניירות ערך ועוד. במקרים של הבנקים צופה אולי השוק עלייה בהפרשה לחובות מסופקים אשר יקטין את ההון.

מספרן הגבוה של החברות הנסחרות בשווי הנמוך מההון העצמי, מקשה מאוד על חברות חדשות המבקשות לגייס הון. כמעט תמיד יוצאות חברות חדשות לשוק בשווי הגבוה מההון העצמי. כשבשוק המשני קיימות חברות רבות, בכל ענף כמעט, שהיחס בין שווי השוק שלהן להון העצמי נמוך מ-1, ייקשה יותר על היזמים לשוק ניירות חדשים.

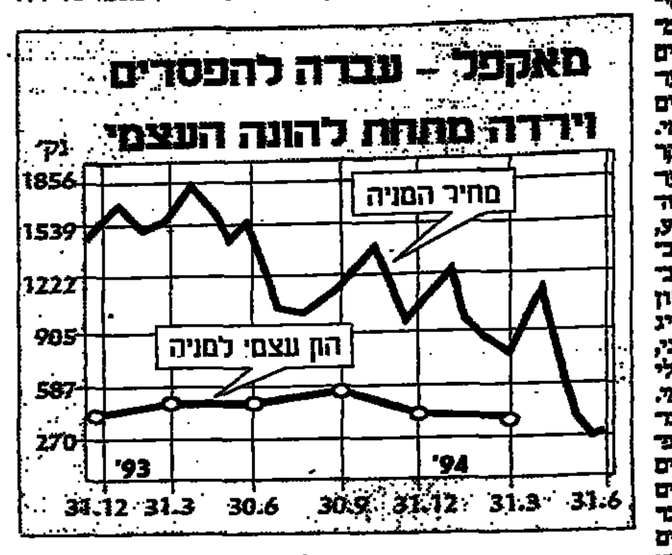

חברות הנסחרות מתחת להון העצמי

החברה	מחיר מניה (ש"ח)	הון עצמי למניה (ש"ח)	מזומנים למניה (ש"ח)
ש. בר	2.6	4.9	1.1
טופ־ליין	2.9	4.7	0.1
ת.ל.מימון	32.5	2.0	–
מלון הכשר הישוב	5.5	6.5	1.3
רג'רסי	1.9	2.4	0.1
רשף	1.3	2.2	0.1
אופמן	1.8	3.0	–
יעשור	2.5	2.9	0.3
מליבו	7.7	10.2	6.9
ליפשיץ 1	2.9	2.7	0.9
שטאנג	2.1	2.8	0.3
סנפרוסט	76.3	120.4	6.5
אירגר	3.2	5.0	
ארגמן	5.7	13.1	0.2
גבור סבירינה	4.7	6.6	0.2
דלתא גליל 1	16.0	18.5	0.6
לודזיה 1	15.5	14.7	0.7
פרגוד	20.9	29.4	0.7
אורדן	3.5	14.2	0.6
התבוף	0.2	2.8	0.1
הר מתכת	2.0	3.7	0.01
יהודה	3.7	4.6	2.2
כבלי ציון	11.7	17.2	0.3
מגם	2.9	3.7	0.9
מפעלי פלדה	1.2	2.0	0.1
אופיר	2.3	3.0	2.0
אימפוס	4.3	6.0	1.5
אשר רובוטק	3.8	5.8	–
הדר תעשיות	6.7	8.9	2.9
ספקטרוניקס	3.9	4.7	3.5
תאת	4.2	4.8	4.6
אשפרום תעש'	3.3	3.1	0.1
מרחב	2.4	3.2	0.6
רשנים 1	22.8	33.8	0.5

החברה	מחיר מניה (ש"ח)	הון עצמי למניה (ש"ח)	מזומנים למניה (ש"ח)
תפית	1.5	3.2	1.1
סי.די.אי	2.8	3.1	0.8
לחות הגליל	1.6	2.9	–
מלט	7.6	8.0	1.4
תעל	504.0	720.9	6.4
ש.ל.ג.	2.5	3.5	1.1
אקרשטיין	5.0	10.8	1.0
ב. פלדמן	2.4	3.2	6.3
עשות אשקלון	2.0	6.4	–
אלדן	28.4	40.7	4.5
רנבאר 1	24.6	27.7	–
צור שמיר	0.9	1.4	–
סולוג	4.0	4.9	1.1
מאקפל	3.0	3.8	1.9
אפסימה	2.6	3.3	1.0
אסמור	10.6	13.1	6.6
אלבן	2.6	2.5	0.2
אלומאיר	3.3	3.5	0.9
אלוני חץ	1.0	1.0	0.3
אלייטק	4.6	6.1	0.7
בולוס	2.1	2.9	4.6
גבעות עולם	0.1	0.2	0.2
גלקום	1.9	2.5	2.2
דיגל	2.0	2.4	–
דלין	0.2	0.2	–
דלק קידוחים	0.1	3.2	0.9
דנגור	1.9	2.9	0.9
הפח	4.0	4.4	3.1
חסון	2.3	3.3	1.1
יאר	2.2	2.2	–
לידר	7.4	8.7	7.4
מ.מ.הנדסה	1.6	2.5	4.4
מודיעין	0.1	0.3	0.1
מופת	0.7	1.0	0.8

החברה	מחיר מניה (ש"ח)	הון עצמי למניה (ש"ח)	מזומנים למניה (ש"ח)
מירומית	0.4	0.6	–
מרתון מנגן	0.8	1.0	0.6
נורדן נפט	0.3	0.7	0.7
נפטא חיפוש	0.1	9.8	8.4
סאני	2.2	3.2	2.4
סיאי	1.1	2.3	0.3
סינופסיס	1.7	1.7	0.0
עמישן	1.7	2.2	0.6
פורז	0.8	1.0	0.4
פיימן	2.6	2.7	1.9
פינרוס	2.0	2.0	2.4
פרי העמק	1.4	2.1	2.2
ציון שכטביל	3.6	4.5	1.5
קונתול	3.2	3.4	2.5
קפל	2.5	5.5	0.1
קינר	2.2	3.0	0.1
רובאר	1.0	1.3	0.7
רציו	0.1	0.2	0.2
שרות נפט	0.1	0.3	0.3
קיש קיוד	2.8	2.6	0.1
שקל	2.0	3.0	1.2
בינאר	8.5	8.5	0.4
בידי	4.6	6.4	3.9
דנבאר סכנר	24.0	42.4	69.7
יהודים	4.0	5.5	–
עוף טבא	3.3	3.5	–
פפרוכימים	6.9	8.4	0.6
פועלים	2.9	4.0	–
הכשרת הישוב	12.1	16.	7.1
בנק לאומי	2.7	3.4	–
פס פורם	2.1	3.7	2.5
אורדן	3.5	4.8	0.6
יער	7.7	8.1	0.8

- מחיר מניה – מחיר המניה ביום חמישי, 7.7.94, בסיום המסחר.
- הון עצמי למניה – ההון העצמי לפי הדו"חות לרבעון הראשון מחולק במספר המניות.
- מזומנים למניה – מזומנים, פקדונות ובטוחות סחירות שבידי החברה לפי דו"חות רבעון ראשון מחולקים במספר המניות.

תיתכן האטה בגיוסי הממשלה בשל ההכנסות הגדולות ממסים

מחיר הכסף

מרית גילת

השבועיים האחרונים של המסחר בצמודי המדד בגו לנו מדדון בעקבות התשואות לפדיון, שכבר כמעט התקבע בצדודו השטוחה. מגמה זו הגיעה לשיאה באמצע השבוע האחרון שבו הגיעו התשואות בארוכות לרמה של 3.9% ברוטו והקצרצרות השתופפו ל-2.8% – שיפוע של יותר מאחוז. כל זאת בשעה שמחוזרי המסחר באג"ח תפחו ואיימו להדביק את היקפי המסחר בשוקי המניות המהוססים.

היווצרותו של שיפוע העקום היתה תולדה של ביקושים נרחבים של הבנקים לאג"ח קצרות ככיסוי לגיוסים גדולים בתוכניות חיסכון; ומצד שני, של היצעים שהזרימו קרנות הנאמנות – גם בטווח הבינוני־ארוך – כלפיהם הגיבו קופות הגמל באדישות מופגנת.

היה מי שאמר השבוע כי לא זו בלבד שקופות הגמל לא קלטו את הסחורה הארוכה ששולחה לשוק, אלא הוסיפו לה היצעים משלהם. האצבע הופנתה בעיקר לקופות דיסקונט, שמשווקות כמעט לבד בטווח הארוך ביותר של הקשת. המקורבים לדיסקונט הכחישו טענה זו. אולם, גורמים בכמה קופות גמל בבנקאיות אמרו כי שוק הצמודים אכן נגמש באחרונה משני טעמים ידועים: גיוסים של הבנקים למשכנתאות וצרכי נזילות.

העלאת הריבית על משכנתאות במהלך יוני הביאה אלפי משתכנים להקדים את מועד נטילת הלוואותיהם. למימון ביצועי השיא, גייסו הבנקים בחודש שעבר קרוב לחצי מיליארד שקל בפקדונות – רובם המכריע מקופות הגמל. כאשר עמדה בפני הקופות האופציה של אג"ח סחיר בתשואה של 3.75% מול נכס לא־סחיר בתשואה של יותר מ-4% – לא קשה לנחש במה בחרו.

הזילות הגבוהה ששומרות הקופות באה על רקע הצבירה השלילית שרשמו מאז ראשית '94. בסך הכל משך הציבור מהקופות בששת החודשים הראשונים של '94 כ-350 מיליון שקל נטו – סכום המהווה פרומילים בודדים מהצבירה במערכת. אך יש לזכור כי החלוקה בין הבנקים אינה שוויונית. חלקם רשמו צבירה חיובית והאחרים סבלו מדרימה גדולה החוצה, שמעוררת גם דאגה מפני העתיד לבוא.

עם זאת נדגיש, כי בבנקים למשכנתאות מרווחים על ירידה חדה בביצועים מאז תחילת יולי. ההערכות הן שחודש זה יהיה חלש במיוחד על רקע הבהלה שאיפיינה את יוני. מרבית הבנקים כבר סיימו להתכונן על ההלוואות של החודש הקודם, ובשטח מורגשת התרופפות המתח בשוק הפקדונות. "הפקדונות הם בעדיפות ראשונה אצלנו. באין פקדונות, נפנה לאג"ח," אמר בכיר באחת מקופות הגמל.

ואכן, באמצע השבוע האחרון התהפכה המגמה בבינוניות ובארוכות ושעריהן החלו לטפס. ההסבר הנפוץ לשינוי היה תיקון תחזית האינפלציה של משרד האוצר לשנת '94 מ-8% ל-10%–11%. זה הגביר את העניין בצמודים, למרות אי ההודאות סביב שאלת הגיוסים בשוק הראשוני. "ברמות אינפלציה כאלה, צמודים בינוניים ב-3.5% יותר מעניינים מאפיקים שקליים ב-12%," אמר שותף בכיר בשוק האג"ח.

אלא ששני שחקנים אחרים הביעו דעה הפוכה, ולמרבית הפלא – השתמשו באותו הטיעון ממש: האינפלציה. בנק הפועלים אומד את מדד יוני שיתפרסם ביום ששי הקרוב ב-1.2%, מה שיביא את קצב האינפלציה בששת החודשים הראשונים של '94 ל-14.25% במונחים שנתיים.

אלא שמדדים גבוהים אלה כבר מאחורינו. כדי להגיע לשיעור כולל של 11% בסוף '94, צריכה האינפלציה בששת החודשים האחרונים של השנה לעלות בפחות מ-8% במונחים שנתיים. "בקצב אינפלציה כזה, האפיקים השקליים הרבה יותר אטרקטיביים," אמר מנהל תיקים המתמחה בתחום הסולידי.

בדבר אחד שלושתם תמימי דעים: בנק ישראל לא צפוי להעלות שוב את הריבית. בהקשר זה ראוי לציין כי הנתונים המוקדמים על התפתחות כמות הכסף במשק משחקים לידיהם: הם מעידים על האטה מסוימת בשיעור הצמיחה של המצרפים המוניטאריים. מאידך גיסא, נדמה שהדיבורים הנלהבים של חלק מהשחקנים על אפשרות של הורדה קרובה בשיעור הריבית קצת מוקדמים.

ישנם אמנם קולות בבנק ישראל אשר מסכימים עם ההערכה כי העלאת הריבית האחרונה היתה מיותרת. אך את טיעוניהם השמיעו גם בזמן אמת – וללא הועיל. קשה להניח שלאחר שהשתכנע הנגיד שאין מנוס מייקור הריבית, יחזור בו מבלי שיראה אינדיקציה ברורה להאטה באינפלציה. מדד יוני בודאי לא יהיה מדד של בשורה. לכן, המבחן הראשון יבוא רק במדד יולי.

מה שמביא אותנו לעננה הכבדה המרחפת בשמי הצמודים: מה יהיה קצב הגיוסים של הממשלה במחצית השניה של '94? לטובת העובדה שבמחצית הראשונה גייסה רק 3 מיליארד מתוך 15–16 מיליארד השקל בתוכנית המקורית; ולטובת העובדה שסיכוייה לממש את התוכנית לגייס 4.6 מיליארד שקל בהפרטת חברות קלושים ביותר.

כזכור, כשבוע שעבר דיווחנו במדור זה על האפשרות כי האוצר יבחר להגדיל את גיוס החוב בחו"ל כדי להקל את הלחץ על השוק המקומי. אבל בינתיים מסתבר, כי השאלה הגדולה היא לא אופן המימון של הגירעון, אלא גודלו.

בשל תקבולי מיסים מוגדלים, סיימה הממשלה את מחצית השנה בעודף תקציבי קטן ובספיגת יותר של כ-400 מיליון שקל. זאת ועוד – בניגוד לציפיות, הכנסות המדינה ממס הכנסה המשיכו להיות גבוהות מהתחזית גם ביוני, למרות שהחברות סיימו זה מכבר לשלם השלמות על בסיס רווחי הבורסה של סוף '93. נתונים אלה מהווים, כמובן, סימן מעודד לגבי קצב הצמיחה במשק. לענייננו, הם מחזקים מאוד את הערכה המתגבשת כי גם השנה יהיה הגירעון של הממשלה קטן מהמתוכנן.

לכן, למרות שלפי שעה דבק האוצר בקצב גיוס של 1.5 מיליארד שקל בחודש יולי – בשבוע זה יוצאו 80 מיליון שקל בגליל ובשגיא, ו-70 מיליון שקל כל אחד בשלושת הסוגים האחרים של האג"ח – לא התקבלה עדיין החלטה לגבי השבועיים הבאים. אם יגיע האוצר למסקנה כי את פעילותו ביולי תסיים הממשלה בגירעון מצומצם יחסית – ייתכן שיחולט להקטין קלות את קצב ההנפקות.

ריבית בנק ישראל	
מרכז מוניטרי שבועי לבנקים (הממוצע)	12.01%
ריבית דביטורית	
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, לא כולל עמלות בנקים)	12.20%
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, כולל עמלות)	13.70%
אשראי בריבית קבועה, אפקטיבי	14.70%
חח"ד – חשבון חוזר דביטורי, אפקטיבי	18.50%
ריבית קרדיטורית	
פח"ק ליום – 50 עד 100 אלף ש"ח	9.44%
פח"ק ליום – חצי מליון ש"ח	9.76%
פק"מ לחודש – 50 עד 100 אלף ש"ח	10.64%
מק"מ לחודשיים	12.05%
מק"מ לשנה	12.05%
תשואה ריאלית	
אג"ח צמוד מדד לשנה (נטו)	0.90%
אג"ח צמוד מדד ל-5 שנים (נטו)	1.80%
אג"ח צמוד מדד ל-10 שנים (נטו)	2.00%
ריבית בינלאומית	
דולר – ליבור – ל-3 חודשים	4.828%
שטרלינג – ליבור – ל-3 חודשים	5.250%
מארק – ליבור – ל-3 חודשים	4.982%

מה עשתה הבורסה מתחילת השנה

	נומינלי	ריאלי
מניות הבנקים	-51.69%	-54.68%
מניות המשתנים	-33.51%	-37.63%
אג"ח צמודי מדד	3.49%	-2.92%
אג"ח צמודי מט"ח	0.01%	-6.19%

(מדד המחירים לצרכן עלה מתחילת השנה ועד היום (הערכה) ב-6.60%)

צרף את חברתך
למועדון הבינלאומי של השמות המכובדים

תן "קרוס" במתנה.
זה טוב לעסקים
להבעת המכירות,
להערכת השגים או להבעת
תודה וידידות בעסקים.
שי של עט מבע ועט כדורי "קרוס"
מזהב עם סמל חברתך
יעניקו את הרושם התמידי.
CROSS®
SINCE 1846
השם הנחשב ביותר בעולם לכלי כתיבה
יבוא ושיווק בישראל רולקס המזה"ת-ליסטנברג טל. 03-497080

קופות הגמל של הבינלאומי הכפילו את אחזקותיהן במניות ברבעון השני

מאת מרית גילת

קופות הגמל של הבנק הבינלאומי הכפילו ברבעון השני את תיק המניות שלהן, שהסתכם ב-30 ביוני ב-478.7 מיליון שקל.

מפירוט ניירות הערך שפירסם שלשום הבנק עולה כי היקף ההשקעה של הקופות במניות הגיע בסוף יוני ל-13.28% מסך נכסיהן, לעומת 9.72% בסוף מארס. כל זאת בשעה שמדד המניות הכללי צנח ברבעון השני ב-28.3% ומדד מניות המעו"ף – שממנו מורכב מרבית התיק של קופות הבינלאומי – ירד ב-20.4%.

השוואה בין תיק המניות ב-31 במארס ובין התיק ב-30 ביוני, מראה כי ההשקעה הגדולה ביותר של הקופות היתה ונותרה בבזק, שנשחקה ברבעון השני ב-24.4%. בו בזמן הגדילו הקופות את אחזקותיהן במניה מ-3 מיליון שקל ע.נ, שהיוו 0.58% מסך נכסיהן ו-19.9 מיליון שקל במחירי סוף מארס, לכ-5.3 מיליון שקל ע.נ, שהיוו 0.78% מהנכסים ו-26.6 מיליון שקל במחירי סוף יוני.

מניה שקיבלה עדנה מאוד בעיני ועדת ההשקעות של הבנק היא בנק לאומי, שמחירו ירד ברבעון השני ב-17.7%. בסוף מארס החזיקו הקופות 1.1 מיליון מניות, שהיוו 0.11% מנכסיהן ו-3.7 מיליון שקל בלבד באותה עת. בתוך שלושה חודשים גדלה ההשקעה פי 8.5, ל-9.2 מיליון מניות, שהיוו 0.76% מנכסי הקופות ו-25.9 מיליון שקל במחירי סוף יוני.

הקופות גם הגדילו את השקעותיהן במאיטקס, בכלל ישראל, בבנק הפועלים, בכור, באי־די־בי אחזקות, בכלל תעשיות ועוד. יצוין עוד כי במקום ה-13 ברשימת האחזקות הגדולות ביותר של הקופות נמצאת פי־בי, החברה האם של הבינלאומי, שבה החזיקו הקופות בסוף יוני 0.39% מנכסיהן, בשווי כספי של כ-13.3 מיליון שקל.

את האחזקה המועטת שהיתה לקופות בסוף '93 במניות הבינלאומי הן מכרו ברבעון הראשון, בעקבות העברת תיקון 9 לחוק הבנקאות (רישוי), האוסר על גופים מוסדיים להחזיק מניות של הבנק המנהל שלהם.

כזכור, החלטת ועדת ההשקעות של קופות הבינלאומי, בראשות ד"ר יעקב שיינין, למכור חלק גדול מתיק המניות החל מינואר '94, הוכחה גלים בבורסה. בתקופה זו הקטינו הקופות את אחזקותיהן במניות מ-16% ל-11%. עד סוף הרבעון הראשון קטן שיעור האחזקות מסך נכסי הקופות ל-9.7%, בעיקר בשל ירידות השערים בבורסה.

אולם לדברי מנהל קופות הגמל, דוד וסרמן, ברבעון השני הגדילו הקופות את ההשקעה במניות בצורה משמעותית, על רקע הירידה החדה בשערים. צעד זה נעשה מתוך הערכה כי "הרמה בחלק מהמניות אטרקטיבית לטווח הארוך ומצדיקה הגדלת פוזיציה".

לטווח הקצר פגעה מדיניות זו בתשואות של קופות הגמל. את הרבעון הראשון של '94 סיימו קופות הבינלאומי בהפסד ניכר – 7.5% במונחים ריאליים – בדומה לממוצע בענף קופות הגמל. ברבעון הראשון, לעומת זאת, ההפסדים של קופות הבינלאומי היו בין הנמוכים במערכת.

וסרמן הדגיש כי מרבית הרכישות התמקדו במניות המעו"ף. ואכן, ב-30 ביוני הושקעו 11.44% מנכסי הקופות במניות משתנים, 0.89% במניות כר"מ, 0.95% במניות ישראליות בוול סטריט ואפס במניות מהרשימה המקבילה.

עוד ציין וסרמן, כי למרות ההפסדים לא היו לבינלאומי פדיונות נטו מהקופות, אלא להיפך: הן נהנו מצבירה נטו קטנה של 52 מיליון שקל. במערכת כולה נרשמה בששת החודשים הראשונים של '94 צבירה נטו שלילית של קרוב ל-350 מיליון שקל.

הבינלאומי הוא היחיד, לפי שעה, שמפרסם את רשימת המניות של הקופות שבניהולו מדי רבעון. בסוף מארס '94 פירסמו כל קופות הגמל במשק, לראשונה, את פירוט תיק ניירות הערך שלהן בסוף '93. הדבר נעשה בהתאם לתקנה שהוציא משרד האוצר בעניין זה.

בתקנה המקורית נקבע כי הקופות מחויבות לפרסם את הפירוט אחת לשנה, אך בקרוב צפוי האוצר להרחיב את התקנה לדיווח רבעוני.

15 המניות המובילות בתיק ניירות הערך של קופות הבינ"ל

המניה	מס' מניות ב-31.3.94 באלפים	מס' מניות ב-30.6.94 באלפים	שווי כספי 30.6.94 באלפי ש"ח	אחוז בתיק 30.6.94
בזק	2,975	5,322	26,613	5.6
כלל ישראל	205	336	26,573	5.6
לאומי	1,099	9,157	25,916	5.4
כור	67	133	25,680	5.4
פועלים	4,106	7,754	22,798	4.8
מאיטקס	38	350	17,599	3.7
אי די בי פתוח	18	28	17,105	3.6
כי"ל	2,496	8,045	16,091	3.4
אסם	–	825	13,505	2.8
פי.בי.	17	36	13,288	2.8
כלל אלקטרוניקה	11	40	12,365	2.6
אלביט	8	64	11,689	2.4
ים המלח	129	1,135	11,266	2.4
חברה לישראל	16	47	11,026	2.3
מבטחים	425	728	10,780	2.3

هكذا من الأصل

שווקים בעולם

שוב הדולר צונח

הדולר הגיע לשפל של 20 חודש מול המארק לאחר שנשיא ארה"ב הצהיר כי אינו מתכוון להתערב בשוק המטבעות כדי לתמוך במטבע האמריקאי

מאת טל הראל

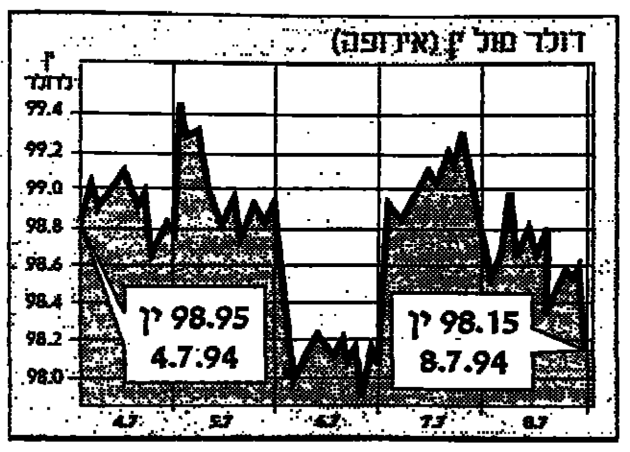

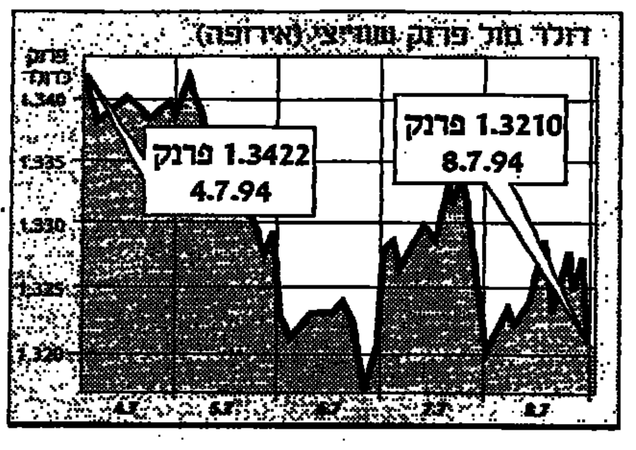

מטבעות

ביום ששי הגיע הדולר לשפל של 20 חודש מול המארק המשיך להיחלש גם מול הין, לאחר שדב־רים שנשא נשיא ארה"ב התפרשו כהודעה שארה"ב אינה מתכוונת להתערב בשווקים כדי לתמוך במטבע האמריקאי הרעוע.

במהלך המסחר באירופה הגיע הדולר לשפל של 1.559 מארק – רמתו הנמוכה ביותר מול המטבע הגרמני מאז דצמבר '92.

הנשיא קלינטון הודיע כי למ־רות שהוא מודאג מחולשת המטבע האמריקאי, אין הוא סבור כי שיתוף פעולה בין ממשלות לקנות את הדולר יצליח להעלות את שערו.

הנשיא הוסיף ואמר, כי בסופו של דבר יעלה שער הדולר אם ארה"ב תנקוט באסטרטגיה של צמיחה לא אינפלציונית.

דבריו של הנשיא, יחד עם סיום פגישת ועדת השוק הפתוח של הפדרל רזרב ביום חמישי – ללא רמז להעלאת הריבית בארה"ב – שיכנעו את השווקים כי ממשלת ארה"ב אינה מתכוונת לעשות דבר כדי לתמוך את הדולר, אלא תיתן לשערו להיקבע על ידי שוקי המ־טבעות.

בסוף המסחר ביום ששי בניו יו־רק עמד הדולר על 1.5615 מארק (לעומת 1.5728 ביום חמישי), 98.15 ין (לעומת 98.80 ין ביום חמישי) ו־1.3165 פרנקים שוויי־צים (לעומת 1.3248 פרנקים ביום חמישי).

הדולר נפל ביום ששי גם בעק־בות היחלשותן של האג"ח הממשל־תיות האמריקאיות. מחיר האג"ח ירד לאחר פרסום נתוני התעסוקה בארה"ב לחודש יוני, שהיו גבוהים מהצפוי ולכן הגבירו את החששות כי הפדרל רזרב יעלה את הריבית בארה"ב.

וול סטריט

הבורסות בוול סטריט שמרו בי־ום ששי על יציבות, למרות נפילת שערו של הדולר ומחירן של האג"ח הממשלתיות.

למרות זאת עלה מדד דאו ג'ונס (+0.56%), זה היום החמישי ברציפות, וגם המדדים האחרים – סטנדרד אנד פורס ונסד"ק – עלו עליות קטנות.

אומנם, מייד לאחר פרסום נתוני התעסוקה ירדו שערי המניות, אך מהר מאוד התאוששו רובן ועברו לעמדה ניטרלית או חיובית.

עליית הדאו ג'ונס נבעה בעיקר מהתחזקות מניות מחזוריות, והראשון אלומיניום אמריקה, בעקבות פרסום דו"חות חיוביים לרבעון השני. מחי־רה של מניית אלומיניום אמריקה, למשל, קפץ בכ־4% לאחר שהחברה דיווחה על רווחים גבוהים מהצפוי עבור הרבעון השני של '94.

מניות גדולות נוספות שהתחזקו כתוצאה מדו"חות טובים היו אלקו־אה, קטרפילר, ווירפול וניקי.

לדברי סוחרים, דווקא נתוני התע־סוקה הגבוהים, המעלים את החשש לאינפלציה, עודדו משקיעים לרכוש מניות של חברות מחזוריות, שיהנו מהגאות הכלכלית בארה"ב.

נפח המסחר היה נמוך – כ־230 מיליון מניות החליפו ידיים ויחס המ־ניות העולות ליורדות היה 3 ל־4.

מגזר אחר שהתחזק היה המוליכים למחצה, לקראת הדו"ח שיפורסם מחר, על רמת הביקוש לתעשייה ביוני. בין המניות העולות בלטו איב־טל, סיפרס, אס.סי, ולוג'יק.

אירופה

גם באירופה שמרו הבורסות על יציבות ביום ששי, למרות היחלשו־ות הדולר, נתוני התעסוקה בארה"ב והמתחים שניכרו בין ארה"ב לבין גרמניה וצרפת, עם פתיחת הכינוס של שבע המדינות המתועשות בנאפולי.

בלונדון נותר מדד פייננשל טיימס כמעט ללא שינוי בסיום המסחר. למרות שבמהלך היום נד־לש המדד בעקבות ירידת הדולר, עם הפתיחה החיובית בוול סטריט התחזקו הביקושים ואיזנו את היצעים.

בפרנקפורט עלה מדד דקס ב־0.34% לאחר שנחלש מעט בעקבות פרסום נתוני התעסוקה בארה"ב. המדד הלא רשמי נחלש ב־7 נקו־דות ונסגר ברמת 2,043 נקודות.

הדיעות חלוקות לגבי ביצועי הבורסה השבוע ולדברי הסוחרים הרבה תלוי בסיכום פגישת שבע המדינות המתועשות.

גם הבורסה של פאריס שמרה ביום ששי על יציבות וכמעט שלא חל שינוי במדד סי.איי.סי בסוף יום המסחר.

שתי יוצאות דופן היו הבורסה של מילנו וציריך. במילנו ירד מדד מיבטל ב־0.78%, בהמשך למגמה השלילית המתונה ונפחי המסחר הנמוכים שאיפיינו את השוק כל השבוע.

ירידות חזקות במיוחד ספג מגזר הבנקאות, בשל הדעה כי הוא יסו־בול מרווחים נמוכים במיוחד ב־'94. מניית בנקה איטליאנה ירדה ב־1.3%, מניית אמברוזיאנו ירדה 2.4% ומניית בנקו דה רומא ירדה 2.04%.

ביצועים טובים יותר ניכרו מצד מניות מאוריות כבדות.

הסוחרים ציינו כי במקביל לקיפאון הניכר בשוק הספוט, החל המסחר באופציות להיות ערני יו־תר השבוע, בעיקר בלטו בתחום זה הקרנות המקומיות, לדברי סוחרים בשל הצורך בנזילות קטנה יותר כדי לסחור באופציות.

לדברי אנליסטים, לא נראה כי נפחי המסחר יישארו נמוכים עד שממשלת איטליה תצא בסוף יולי בתוכנית הכלכלית ויתברר כיצד היא מתכוונת לצמצם את הגירעון הלאומי העצום.

בציריך ירדו המחירים על רקע המסחר הדליל. לאווירה השלילית הוסיפה היחלשותן של מניות חברת רוש. גם תיסוף הניכר של הפרנק השווייצי מול הדולר תרם לירידות המחירים.

מזרח רחוק

השווקים במזרח נסגרו במגמה מעורבת ביום ששי. בטוקיו ירד מדד ניקיי ב־0.45% בשל המשך התיסוף של הין מול הדולר וגל מכירות של חוזים עתידיים, שהתו־פשט לשוק הספוט.

נפחי המסחר היו נמוכים, שכן המשקיעים חיכו לתוצאות פגישת שבע המדינות המתועשות, הנפתח־ת היום.

בהונג קונג ירד מדד האנג סנג ב־0.68% בסוף יום של מסחר שקט. נפחי המסחר ביום ששי היו קטנים בשל המתנת השוק לנתוני התעסו־קה בארה"ב לחודש יוני, שהתפרס־מו לאחר סגירת המסחר.

עתה ימתינו המשקיעים לראות האם יעלה הפדרל רזרב את הריבית בארה"ב, לאחר שנתוני התעסוקה הראו על עלייה חדה מהצפוי ברמת התעסוקה בארה"ב.

ריביות

משרד התעסוקה האמריקאי הו־דיע ביום ששי כי מספר המועסקים עלה ביוני ב־379 אלף. נתון זה היה גבוה מהצפוי ומייד העלה את החשש כי הפדרל רזרב יעלה את הריבית בארה"ב כדי למנוע לחצים אינפלציוניים.

בעקבות זאת חלה ירידה חדה במ־חיר הפרודרי בונדס – התשואה על אג"ח לשלושים שנה זינקה ל־7.7% מהסגירה של יום חמישי שעמדה על 7.61%.

המשרד פרסם גם שרמת האבטו־לה בארה"ב עמדה ביוני, כמו במאי, על 6%.

סחורות

עלייה חדה חלה במחיר מיץ התפ־וזים בניו יורק ביום ששי. מחיר חוזה ספטמבר זינק בקרוב ל־12%.

הסיבות לעלייה היו בעיקר טכ־ניות: מחיר הסחורה הגיע לרמה של פקודות קניה אוטומטיות ובעקבות זאת הציבו גם מספר קרנות ביקוש־ים גדולים.

נפח המסחר היה נמוך, מה שחי־דד את העליות.

מטבעות

שערי החליפין במערכת המוניטרית האירופית

מטבע	שער מול המארק	מצב לעומת המטבע החלש
גילדן הולנדי	1.1220	5.10%
מארק גרמני	1.000	4.65%
פרנק בלגי	20.69	4.35%
לירה אירית	2.3985	4.11%
פרנק צרפתי	3.4350	2.18%
כתר דני	3.9335	1.49%
אסקודו פורטוגלי	103.13	0.39%
פסטה ספרדית	82.80	0.00%

שערי חליפין בניו יורק
סגירה: 22:00 שעון ישראל

מטבע	קנייה/מכירה
מארק	1.5610/15
פרנק שווייצי	1.3155/65
ליש"ט*	1.5495/00
ין	98.10/15
דולר קנדי	1.3887/92
פרנק צרפתי	5.363/67
אקו*	1.2214/19
ד' אוסטרלי*	0.7328/33
ד' הונג קונג	7.7278/88
ד' סינגפור	1.5185/95
באט תאילנדי	24.98/.00
לירטה	1553.75/.52
כתר שוודי	7.8291/66

*במונחי דולר אמריקאי

ריביות

ליבור – לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

	3 חוד'	6 חוד'	שנה
דולר	4.828%	5.250%	5.766%
שטרלינג	5.229%	5.563%	6.313%
ין	2.167%	2.188%	2.375%
פר"ש	4.313%	4.438%	4.646%
מארק	4.955%	5.000%	5.179%
אקו	6.227%	6.313%	6.563%
פר"צ	5.766%	5.941%	6.188%
גילדן	4.960%	5.050%	5.240%
ד' קנדי	6.394%	7.198%	8.058%
ריבית בניו יורק	פריים רייט 7.25%		

יורודולר – פרנקפורט
סגירה: 20:00 שעון ישראל

פיקדונות	דולר	מארק
3 חודשים	4.93%	4.938%
6 חודשים	5.37%	5.000%
1 שנה	5.93%	5.188%
3 שנים		6.313%
5 שנים		6.875%

תשואה על שטרי אוצר האוצר בניו יורק

3 חודשים	4.46%
שנתיים	6.24%
10 שנים	7.42%
30 שנה	7.70%

בורסות

בורסה	מדד	סגירה	שינוי
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	3,709.14	+20.72
	S&P 500	449.55	+1.17
טוקיו	ניקיי 225	20,526.51	−93.51
הונג קונג	האנג סנג	8,432.96	−57.90
לונדון	פיננשל טיימס 100	2,962.4	−2
פרנקפורט	דקס	2,050.85	+7
פאריס	CAC 40	1,920.78	+0.03
מילנו	MIBTEL	10,933	−86

סחורות

מתכות וסחורות רכות – לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
נחושת ספוט (דולר לטונה)	2,425	+36
בדיל ספוט (דולר לטונה)	5,295	+125
עופרת ספוט (דולר לטונה)	574	+11
אבץ ספוט (דולר לטונה)	957	+2
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1,512	+28
ניקל ספוט (דולר לטונה)	6,180	+95
קפה ספטמבר (דולר לטונה)	3,076	−17
קקאו ספטמבר (ליש"ט לטונה)	1,016	+22
גומי אוגוסט (פני לק"ג)	82.00	−1.50

מחיר חבית נפט בדולרים

	מחיר	שינוי
ברנט (ספוט)	17.05	+0.25
ברנט (אוגוסט)	17.35	+0.25
דובאי (אוגוסט)	16.05	+0.30
מראן (ספוט)	15.80	+0.20

מוצרים מוגמרים
(דולרים לטונה. אספקה תוך חודש)
(מקביל לאספקה להיום)

	מחיר	שינוי
בנזין (עופ' 0.15)	193	—
נפטא פר"ב	155	+2

מתכות יקרות – לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
זהב (דולר לאונקיה)	383.75	−0.15
כסף (סנט לאונקיה)	524.00	−2
פלטינה (דולר לאונקיה)	402.50	−0.50
פלדיום (דולר לאונקיה)	145.00	−1.50

מתכות יקרות – ניו יורק
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
זהב יולי (דולר לאונקיה)	384.5	+0.15
כסף יולי (סנט לאונקיה)	525.3	+4.4
פלטינה יולי (דולר לאונקיה)	404.3	−2.2

סחורות רכות – ניו יורק
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
רכז תפוזים ספטמבר (סנט לליברה)	97.20	+10
כותנה יולי (סנט לליברה)	72.19	+0.99
קפה ספט' (סנט לליברה)	188.35	−5.00
קקאו ספט' (דולר לטונה)	1,389	+77
סוכר אוקט' (סנט לליברה)	11.32	+0.06

גרעינים שיקגו
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
פולי סויה ספט' (סנט לבושל)	605.50	+7
חיטה ספט' (סנט לבושל)	321.25	+6.25
תירס ספט' (סנט לבושל)	231.00	+0.75

תתקשר עכשיו!
המטען שלך ינחת מחר על הבוקר בניו יורק

שערי מטבע חוץ / 8.7.94

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	לאומי מכירה	הפועלים קניה	הפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג	שינויים באחוזים: שינוי יומי	מתחילת חודש	מתחילת שנה נומינלי	מתחילת שנה ריאלי
1 דולר ארה"ב	2.94	3.08	2.94	3.08	2.95	3.02	2.9935	3.0358	2.9910	3.0555	2.9972	3.0388	3.0150	−0.03%	−0.59%	0.97%	−5.31%
1 מארק גרמני	1.87	1.96	1.88	1.96	1.89	1.99	1.9043	1.9312	1.9008	1.9277	1.9100	1.9365	1.9191	0.40%	0.86%	11.51%	4.58%
1 לירה שטרלינג	4.52	4.73	4.55	4.76	4.60	4.81	4.6115	4.6766	4.6093	4.6744	4.6285	4.6929	4.6402	−0.32%	−0.49%	5.14%	−1.48%
1 פרנק צרפתי	0.54	0.57	0.54	0.57	0.54	0.57	0.5541	0.5620	0.5536	0.5615	0.5558	0.5636	0.5585	0.40%	0.59%	10.24%	3.39%
100 ין יפני	2.98	3.12	2.98	3.12	2.89	3.13	3.0529	3.0758	3.0319	3.0748	3.0397	3.0820	3.0567	0.31%	−0.18%	14.48%	7.36%
1 גילדן הולנדי	1.67	1.75	1.67	1.75	1.69	1.77	1.6965	1.7205	1.6949	1.7189	1.7024	1.7261	1.7103	0.39%	0.78%	11.17%	4.26%
1 פרנק שווייצי	2.22	2.33	2.23	2.33	2.25	2.36	2.2635	2.2955	2.2599	2.2919	2.2714	2.3038	2.2815	0.46%	0.95%	13.16%	6.12%
1 כתר שוודי	0.38	0.39	0.37	0.39	0.38	0.40	0.3827	0.3881	0.3825	0.3880	0.3826	0.3880	0.3848	0.55%	−2.71%	7.34%	0.66%
1 כתר נורבגי	0.43	0.45	0.43	0.45	0.43	0.45	0.4337	0.4398	0.4333	0.4395	0.4351	0.4412	0.4374	0.37%	0.21%	10.12%	3.27%
1 כתר דני	0.48	0.50	0.48	0.50	0.47	0.50	0.4840	0.4908	0.4837	0.4906	0.4855	0.4923	0.4877	0.37%	0.64%	10.54%	3.67%
1 מארק פיני	0.56	0.59	0.56	0.59	0.56	0.59	0.5724	0.5805	0.5726	0.5808	0.5752	0.5833	0.5778	0.54%	1.05%	11.87%	4.91%
1 דולר קנדי	2.12	2.22	2.12	2.22	2.12	2.22	2.1567	2.1872	2.1551	2.1855	2.1546	2.1846	2.1750	−0.17%	−0.94%	−3.52%	−9.33%
1 דולר אוסטרלי	2.13	2.25	2.11	2.27	2.13	2.26	2.1868	2.2177	2.1868	2.2178	2.1945	2.2250	2.1966	−0.48%	−0.92%	8.57%	1.82%
1 ראנד דרא"פ	0.53	0.75	0.59	0.83	0.48	0.65	0.8142	0.8257	0.8132	0.8247	0.8158	0.8272	0.8204	−0.26%	−1.20%	−6.63%	−12.44%
10 פרנק בלגי	0.91	0.95	0.90	0.95	0.91	0.96	0.9211	0.9341	0.9194	0.9325	0.9239	0.9368	0.9275	0.63%	0.45%	12.19%	5.22%
10 שילינג אוסטרי	2.65	2.78	2.66	2.78	2.69	2.82	2.7059	2.7441	2.7030	2.7412	2.7148	2.7526	2.7294	0.42%	0.86%	11.50%	4.57%
1000 לירטה איטל	1.87	1.98	1.88	1.99	1.90	1.99	1.9128	1.9398	1.9127	1.9397	1.9175	1.9442	1.9241	0.21%	0.30%	10.25%	3.39%
100 פסטה ספרדית	2.23	2.39	2.28	2.43	2.29	2.40	2.2977	2.3302	2.2996	2.3321	2.3065	2.3386	2.3134	0.56%	−0.25%	10.52%	3.65%
1 (ECU)	—	—	—	—	—	—	3.6356	3.6870	3.6315	3.6828	3.6460	3.6967	3.6601	0.22%	0.69%	9.78%	2.96%
1 דינר ירדני	4.21	4.47	4.20	4.49	—	—	—	—	—	—	—	—	4.2964	−0.03%	0.47%	2.77%	—
10 לירה לבנונית	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.0177	0.00%	−6.55%	0.57%	—
1 לירה מצרית	0.86	0.91	0.85	0.91	—	—	—	—	—	—	—	—	0.9950	−0.03%	0.94%	5.78%	—
1 סל מטבעות	—	—	—	—	—	—	3.3220	3.3690	3.3187	3.3657	3.3289	3.3752	3.3464	0.09%	−0.51%	5.11%	−1.43%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 8.7.94

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפני	פרנק שווייצי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירטה איטלקי	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	—	0.6498	1.5710	0.9864	1.3215	5.3984	1.7628	1.5670	3.2507
1 לירה שטרלינג	1.5390	—	2.4179	1.5180	2.0338	8.3083	2.7131	2.4116	5.0029
1 מארק גרמני	0.6365	0.4136	—	0.6278	0.8412	3.4362	1.1221	0.9974	2.0691
100 ין יפני	1.0138	0.6587	1.5928	—	1.3398	5.4731	1.7872	1.5886	3.2956
1 פרנק שווייצי	0.7567	0.4917	1.1888	0.7464	—	4.0850	1.3340	1.1857	2.4598
1 פרנק צרפתי	0.1852	0.1204	0.2910	0.1827	0.2448	—	0.3266	0.2903	0.6022
1 גילדן הולנדי	0.5673	0.3686	0.8912	0.5595	0.7496	3.0623	—	0.8889	1.8440
1000 לירטה איטל	0.6382	0.4147	1.0026	0.6295	0.8433	3.4451	1.1250	—	2.0745
10 פרנק בלגי	0.3076	0.1999	0.4833	0.3034	0.4065	1.6607	0.5423	0.4820	—

עכשיו כל לילה לניו יורק
עם בואינג 747-400
תל-אביב 03-6917211

השמיים בתוחים
אל על ELAL
CARGO מטענים

02-254245-8 • 03-5121333/44 • 04-623166/7
הארץ

The Joseph H. Lauder Institute
of Management & International Studies
The Wharton School and The School of Art & Science
at the University of Pennsylvania, USA
The Sahra and William M. Lese Foundation
המרכז הישראלי לניהול

מילגת לימודים בארה"ב
לתואר M.B.A/M.A.
בתכנית ייחודית ל־24 חודש
לפיתוח מנהיגות עסקית, בינלאומית
תחילת הלימודים מאי 1995
סכום המילגה הינו עד $50,000
הכולל שכר לימוד והוצאות מחייה

נתוני רקע: על המועמד להיות בעל נסיון תעסוקתי רחב, ממוקד בראית קריירה בינלאומית, בעל אינטליגנציה גבוהה, שגילו אינו עולה על 38, בעל כישורי מנהיגותחברתית ומעורבות קהילתית.

דרישות אקדמיות: על המועמד להיות בוגר אוניברסיטה תואר ראשון לפחות, שהצטיין בלימודיו, שיעמוד בבחינות הקבלה ללימודי MBA של ביה"ס וורטון ומכון לאודר, לעבור בציונים גבוהים מאוד את מבחני GMAT ו־TOEFL. לתוכנית ייחודית זו מתקבלים 50 משתלמים, הנבחרים מכל רחבי העולם. לאור זאת נבחנת התאמת האישיות, מגוון הכישורים והמוטיבציה לייצג את ישראל.

דרישות קבלה: על המועמד להיות בעל נסיון בינלאומי ורקע בין תחומי, גישה מנהיגותית מוכחת ושליטה באנגלית. (רצויה שפה נוספת).

לפרטים נוספים והגשת טפסי מועמדות יש לפנות בכתב בלבד למרכז הישראלי לניהול
ת.ד. 33033, רח' הנרייטה סולד 4 ת"א 61330 ולצרף 60 ש"ח - דמי רישום

חברת החשמל לישראל בע"מ
מכרזים
חב' החשמל מבקשת לרכוש טובין/שרותים כמפורט להלן:

מכרז מס': תאור הנושא: | תשלום כולל מע"מ עבור טפסי המכרז (התשלום לא יוחזר)

17656 התקשרות לאספקת דלק מתחנות שירות — 1,170.- ש"ח
תוקף ההתחייבות והזכויות לפי התנאים המוסכמים יהיה
לתקופה של שנתיים עם אפשרות להארכתו לשנה בתנאים הקיימים,
בהתאם לשיקוליה ודאות עיניה של חבי החשמל

תנאים מוקדמים:
1. רישום בכל מירשם המתנהל על פי דין הצריך לענין נושא ההתקשרות וכן קיומם של הרשיונות הנדרשים על פי דין.
2. אם קיים לענין נושא ההתקשרות תקן ישראלי רשמי כמשמעותו בחוק התקנים, התשי"ג-1953 (ס"ח התשי"ג, עמ' 30)-עמידה בדרישות התקן.
3. המצאת כל האישורים הנדרשים לפי חוק עסקאות גופים ציבוריים (אכיפת ניהול חשבונות ותשלום חובות מס), התשל"ו-1976 (ס"ח התשל"ו, עמ' 230).
4. פריסת תחנות הדלק הנשאות את שמו של המציע תהיה בכמות סבירה, המתאימה לצרכי חבי חשמל, בכל אחד מהמרחבים הבאים: חיפה והצפון, תל-אביב והמרכז, ירושלים, באר שבע והדרום כולל אילת.

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרזים הנ"ל הינו: 31.7.94, שעה 11.00

17105 התקשרות שנתית לאספקת חומרי חשמל — 468 - ש"ח
שלב אי - שלב הגשת הנתונים הטכניים של חומרי החשמל
המוצעים ללא הגשת הצעת מחירים.
תוקף ההתקשרות הינו ל-6 חודשי נסיון ובאם הנסיון יהיה לשביעות רצון
חבי החשמל יוארך ההסכם לשנה.
חבי החשמל תהיה רשאית להאריך ההתפשרות בתנאים הקיימים
משנה לשנה במשך שנתיים נוספות

17350 התקשרות שנתית לאספקת שירותי נקיון בתחנות משנה דרום — 468 - ש"ח
תוקף ההתקשרות הינו ל-6 חודשי נסיון ובאם הנסיון יהיה לשביעות רצון
חבי החשמל יוארך ההסכם לשנה
חבי החשמל תהיה רשאית להאריך ההתקשרות בתנאים הקיימים משנה לשנה במשך שנתיים נוספות.
תנאים מוקדמים:
1. המציע יהיה בעל נסיון מוכח ורצוף של שנתיים לפחות באספקה של כ"א ושירותי נקיון למוסדות ומפעלים.
2. למציע סניף באיזור המרכז ובו מוקד תקשורת פעיל באמצעות מכשירי קשר/איתורית
3. חבי החשמל תערוך תדריך באתרים המיועדים לעבודות הנקיון. במסגרת התדריך ימסרו פרטים בקשר לעבודות נשוא מכרז זה.
התדריך חובה לכל המציעים המעוניינים להשתתף במכרז.
התדריך יתקיים ביום ב' 25.7.94 שעה 10:00
מקום היציאה: שער הכניסה של תחה"כ ירדינגי בנ"א.
יש להצטייד בתעודות זהות לצורך כניסה לאתר.

17430 כבל סיבים אופטיים — 468 - ש"ח
שלב אי - שלב הגשת הנתונים הטכניים של הכבל
המוצע ללא הגשת הצעת מחירים.

17593 לוח פיקוד ממוזאיקה — 1,170 - ש"ח
שלב אי - שלב הגשת הנתונים הטכניים של הלוחות
המוצעים ללא הגשת הצעת מחירים.
תנאים מוקדמים:
1. על המציע להיות בעל נסיון קודם בייצור ואספקה של לוח פקוד מוזאיקה בדומה לסדר הגודל הנדרש במכרז
2. יש לצרף להצעה את רשימת הלקוחות העיקריים של הציוד שבמפרט
3. על המציע להוכיח קיום תהליך מסודר ומתועד לאבטחת איכות ולצרף להצעה את המסמכים המתאימים

17609 לוחות מכשור מפיברגלס משוריין — 468 - ש"ח
שלב אי - שלב הגשת הנתונים הטכניים של הלוחות
המוצעים ללא הגשת הצעת מחירים

17624 מחליפי חום לתחנת הכח בחיפה — 468 - ש"ח
שלב אי - שלב הגשת הנתונים הטכניים של המערכת
המוצעת ללא הגשת הצעת מחירים
תנאי מוקדם:
יש לצרף להצעה אישור ממכון התקנים הישראלי על הסמכת ועמידת היצרן בתקן א.ת. 9.

17644 מבטיחי קרניים על מכסה טרנספורמטור 33 ק"ו — 468 - ש"ח
17616 עמודי משא ומתיחה מפורקים — 468 - ש"ח

המועד האחרון להגשת ההצעות למכרזים הנ"ל הינו: 07.08.94, שעה 11.00

תנאים מוקדמים לכל המכרזים (בנוסף לתנאים המוקדמים המפורטים לגבי כל מכרז):
א. המצאת כל האישורים הנדרשים לפי חוק עיסקאות גופים ציבוריים.
ב. המצאת ערבות לקיום ההצעה בשיק פרטי בשיעור 5% מערך ההצעה.
ג. תנאים מוקדמים נוספים מפורטים בטופס המכרז.
את טפסי המכרזים ניתן לקבל במחי חקר שווקים ומכרזים, שד' פל-ים 11, חיפה,
בימים א'-ה', בין השעות 12:00-09:00, כנגד הצגת שובר תשלום המעיד על תשלום
לחשבון חבי החשמל בכל אחד מסניפי בנק הדואר (התשלום לא יוחזר).
שוברי תשלום ניתן לקבל בכתובת הנ"ל או באמצעות פניה לטל: 04-615454/5
לפני רכישת טפסי המכרז ניתן לעיין בהם במשרדי מחי חקר שווקים ומכרזים בכתובת הנ"ל.

על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע במעטפות סגורות לתיבת המכרזים שנמצאת במחי חקר שווקים ומכרזים בכתובת הנ"ל (קומה 3), עד למועד האחרון לנקבע להגשת ההצעות, כמפורט לעיל.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

בלשכת הוצאה לפועל עכו
הזמנה להציע הצעות
מוזמנות בזה הצעות לרכישת דירה ברחוב הטכניון 44/16 והידועה כגוש 11217 חלקה 117/16 בנשר.
תנאי ההתקשרות ופרטים נוספים ניתן לקבל במשרדי החי"מ. אין כונס הנכסים מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת והוא זכאי לנהל מו"מ עם כל אדם, בין שהגיש הצעה ובין שלא וכן לערוך התחרות בין המעוניינים.
את ההצעות יש להגיש בכתב למשרדי הח"מ תוך 30 יום מפרסום מודעה זו, בצרוף שיק בנקאי בשיעור 5% מגובה ההצעה אשר תחולט, אם מציע ההצעה שתתקבל יחזור בו מהצעתו.
המכירה כפופה לאישור כבוד יו"ר ההוצל"פ בעכו.
י. זילברמן, עו"ד
כונס נכסים
רחוב יהושפט 28
עכו 24101
טל' 04-919660

מי שלא זוכר - לא מוכר! לוח העיר

בעולם

ארצות הברית נגד ביל גייטס

מיקרוסופט שולטת בשוק התוכנה בעיקר משום שהיא טובה. אבל רשויות הפיקוח עשויות לפעול כדי לגרום ליותר תחרות בענף

Newsweek

שאלה: כמה מתכנתים של מיקרוסופט דרושים כדי להחליף נורת חשמל שרופה?

תשובה: לא דרוש איש – החברה פשוט תשנה את התקן לחשיכה.

בדיחה זו שסופרה בכנס מתכנתים בדנבר, קולורדו, אינה מבטאת בדיוק את רגשותיהם של לגיונות של מתכנתים בחברות בכל רחבי ארצות הברית המפתחים תוכנות למחשבים אישיים. היום יש למיקרוסופט אותו תפקיד בתעשיית המחשבים שהיה פעם ליבמ: ענק שרבים מעריצים אותו אבל חוששים ממנו. מקור עוצמתה של מיקרוסופט היא המצאיה והבעלים של מערכת ההפעלה – MS-DOS, חלונות – המצויות בלב עשרות מיליוני מחשבים אישיים בכל העולם.

אם תוכנות כמו וורדפרפקט או לוטוס 1-2-3 הן נורות חשמל, מערכת ההפעלה היא בית המנורה. ומיקרוסופט יכולה להכתיב את הגודל והעיצוב של אותו בית מנורה. גרוע עוד יותר, משום שמיקרוסופט מייצרת "נורות חשמל" משלה, היא הן השוער רב העוצמה והן מתחרה בעל זכויות יתר.

בחוק של ארצות הברית יש מונח לסוג זה של יצור שתואר כאן: מונופול. המחלקה נגד מונופולים של משרד המשפטים חוקרת את מיקרוסופט כבר כמעט שנה ועשויה לנקוט צעדים בקיץ הזה. מתחריה של מיקרוסופט מלקקים את שפתיהם לנוכח האפשרות של תביעה גדולה ועסיסית בנוסח "ארצות הברית נגד מיקרוסופט". וכאשר מיקרוסופט מכינה להתרועע לשווקים חדשים כמו סלולרים וידיאו בכבלים, מבטיחים לה מעבר לפינה עוד יותר מתחרים בכוח.

קרוב לוודאי שהציפיות הגדולות יוכזבו. אם משרד המשפטים לא יגלה שימוש לרעה גדול מצדה של מיקרוסופט, עשויים הסיבובים המגדלים בחוק נגד מונופולים ובעסקי התוכנה למנוע צעדים דרמאטיים כלשהם. אבל קרוב לוודאי שמשרד המשפטים יעשה משהו, וזה יהיה יותר מאשר סטירה קלה. השלטון הפדרלי ידרוש את מיקרוסופט אפילו אם רק יצווה עליה להיות פתוחה יותר בקשר למערכותיה.

הכל יודעים את הקושי שבחקירת מונופול. הרבה תלונות נגד מיקרוסופט הן רק יבבות של מתחרים מבוקרים פחות. אבל יש גם חששות אמיתיים. הבולטים בעיקר מתפקידה העקשייתי הכפול של מיקרוסופט: משום שהיא מייצרת את מערכות ההפעלה השולטות בענף, מחויבים המתחרים להיכנס למעין גישושים כפויים עם מיקרוסופט. גיליון הנתונים 1-2-3 של לוטוס והגילית עיבוד התמלילים וורדפרפקט של נובל חייבות להיות מבוססות על ה"תקן" – או כללי התוכנה – של מיקרוסופט. וכן הם חייבים להתחרות במיקרוסופט וורד ואקסל שלה.

למראית עין אין משהו בלתי חוקי בכך. עמידה בראש אין משמעותה בהכרח "הגבלת הסחר". בתי המשפט לא עזרו למתחרותיה של קודאק שהתלוננו על עוצמתה של החברה בקביעת התקנים בכרטיסי צילום ומצלמות. מצד שני, בתי המשפט נתנו בשנות ה-60 וה-70 לאיי-טי אנד טי לחוש בנחת וידעם הכיבוד אותה לאפשר גישה של הטלפונים ושאר המתקנים של מתחרותיה לרשת שלה, האחר גרמו גם לפירוקה.

הצלחתה של מיקרוסופט עשויה להניע את הרשעתה של חברות קטנות מכמה שאחרת היתה להן תקווה להפוך להיות "מיקרוסופט הבאה" והיה מיטסית עד עתה שאותה מדפשים משקיעים רבים. השאלה היא איך מנצלת מיקרוסופט את כוחה. היו"ר שלה, ביל גייטס, דיבר על כך שתקנים לתוכנה יוצרים "מונופול טבעי" – הסוג שמביא לחברת החשמל אחת, לדוגמה. כמובן, חברות החשמל נתונות לפיקוח חוק. אבל גייטס מתעקש שמיקרוסופט מתחרה בצורה הוגנת. נכון, למיקרוסופט היו גם כישלונות בולטים בשוק. נדרשו לחברה שנים, למשל, לפגוע מעט בשליטתה של נובל בעבודה ברשתות, אותה טכנולוגיה המחברת יחד מחשבים אישיים למערכת אחת. אבל מיקרוסופט מצליחה בדרך כלל למצוא את התשובה הנבונה וחלק גדול מיתרונה על מתחריה הוא פשוט ביצועים טובים. כדי להבדיל בין ביצועים טובים לבין שיטות שאינן מקובלות ויהו נעים ביותר בודק משרד המשפטים גם את הנושאים הללו.

כאשר מיקרוסופט נותנת רישיון ליצרנית מחשבים כמו קומפאק או דל להשתמש בתוכנה כמו חלונות, מחויבת בדרך כלל היצרנית לשלם למיקרוסופט לפי מספר המחשבים שמכרה. הזוכים של מיקרוסופט לפי תוכנה אינם מאפשרים כמעט למוכרים בעלי מערכות מתחרות, כמו נובל DR DOS, להשיג דריסת רגל. מיקרוסופט טוענת שהסדר שיק לפי יחידה הוא פשוט הגנה לאיכות.

מיקרוסופט טוענת כבר זמן רב שאחת מטעמה הבה מחלקות מערכת ההפעלה והתוכנות שלה. אבל המתחרים טוענים שמתכנתי מיקרוסופט מקבלים דיווחים מוקדמים על דרישות המערכת או מידע פנים שמתחרים לעולם אינם רואים. גרוע יותר, הם מאשימים שמיקרוסופט ביצעה "הטעיות" שהטעו אנשים מבחוץ בדבר תוכניותיה כדי שלא יוכלו להתחרות בה. לוטוס התלוננה שהיא פיגרה מאחורי מיקרוסופט בשלהי שנות ה-80 משום שמיקרוסופט עודדה חברות לייצר מוצרים בשביל מערכת ההפעלה OS/2 שלה, אפילו כאשר היא עצמה התחילה להתרחק ממנה. מיקרוסופט טוענת שהיא היתה מחויבת ל-OS/2 אבל נכנעה ללחצי השוק.

מקרים של "ואפורוויר" – בניה על תוכנה שעדיין אינה קיימת – רווחים בענף. אבל המתחרים אומרים שמיקרוסופט – כמו יבמ בימי גדולתה – מתמחה בהצגת "פחד, אי ודאות וספקות" עם הכרזות לא ריאליות במכוון של מוצרים שלכביכול תייצר בקרוב. הרעיון, אומרים המבקרים, הוא לגרום ללקוחות אי רצון לקנות מן המתחרה לפני שיראו מה יש באמתחתה של מיקרוסופט.

אם יוגשמו מאווייהם של מבקרים אלה יפתח משרד המשפטים האמריקאי במתקפה גדולה ויכריח את מיקרוסופט להתפרק לחברה אחת המייצרת מערכות הפעלה וחברה אחרת המייצרת תוכנות. אפילו לניסיון לעשות את זה עשויה להיות תוצאה מבורכת. פעולה נגד מונופול יכולה, כפי שהיא אמורה לעשות, לעודד תחרותיות וחדשנות. התביעה של ממשלת ארצות הברית נגד יבמ, שארכה עשרות שנים והסתיימה בכישלון, סיפקה שטח מחיה לשחקנים חדשים בשוק, כולל מיקרוסופט. הדוגמה הטובה ביותר היא התביעה נגד איי-טי אנד טי, שפירוקה הקים ענף טלקומוניקציה מתקדם.

אבל קשה להניח שתינקט פעולה כל כך דראסטית. למיקרוסופט יש תומכים הרואים בה "אוצר לאומי" במלחמות הסחר הגלובליות – אוצר שאסור לגעת בו. מיקרוסופט שיוקח היטב על הבימה של "מה שטוב למיקרוסופט טוב למדינה".

בסופו של דבר יבצע ככל הנראה משרד המשפטים ניתוח זהיר. הוא שוקל עכשיו צו שמיקרוסופט תפרסם את כל התקנים שבהם משתמשות מערכות ההפעלה שלה ותחשוף יותר מידע למתחרותיה. הם גם עשויים לדרוש שמיקרוסופט תשנה את מדיניות התמחור שלה כדי לעודד לפתוח את השוק למערכות מתחרות.

מיקרוסופט עשויה להישאר הכוח המוביל בענף המשמעותי ביותר של העידן הנוכחי לכמה, עד שיופיע משהו שיקרא עליה תיגר.

סופה של הפקעת

יפאן אינה יכולה יותר לנתק את עצמה מן העולם

Newsweek

הסערה הנוכחית, הן הכלכלית הן הפוליטית, השוקדת את יפאן, אינה תאונה מקרית. 82 שנה אחרי מותו של הקיסר מאיג'י, שתחת שלטונו נבנתה יפאן לעולם המודרני, מעיד הדבר על סופה של תקופה.

צ'למרס ג'ונסון, איש מדע המדינה אמריקאי וחוקר של יפאן, אמר לפני שנים אחדות שהמלחמה הקרה הסתיימה ויפאן ניצחה. ב-1989 זה נראה היה נכון.

היום זה לא כך. המשמעות של סיום המלחמה הקרה לגבי יפאן היא בפשטות סופה של תקופה היסטורית שבה היא היתה פחות מדינה מאשר פקעת.

במשך 45 שנה נעטפו היפאנים בעטיפת ביטחון שסיפקו להם האמריקאים. זה איפשר ליפאן כאומה לבנות מוצות מבחוץ; ביטחונה נמסר למעשה לידיו של מישהו אחר, ויפאן הפסיקה להיות "מדינה נורמלית".

בשביל שותפי הסחר של יפאן, אלו הן חדשות טובות. בשביל העובדים במשכורות היפאנים, המאמינים שתעסוקה לכל החיים היא לנצח, זה סיפור אחר. זה קרוב לוודאי סוף החיים בתוך הפקעת. והגיע הזמן

ההתפוצצות בפוליטיקה היפאנית של הקיץ האחרון, למרות ששורשיה נעוצים במריבות מיאהליות בתוך המפלגה השלטת, היתה קשורה בהגדרה של מהות המדינה הנורמלית.

מצד אחד נמצאים אלה – המיוצגים על ידי הקואליציה החדשה – המאמינים שבנושאי צבא וביטחון יפאן חייבת לסמוך בגדול ללא כל קשר למה שמתרחש בעולם החיצון.

בצד השני ניצבים בעלי ברית של איצ'ירו אוזאווה, איש חזק של המפלגה הליברלית-דמוקרטית לשעבר, שעזר להליך בקיץ האחרון את המרידה נגד ראשי המפלגה. הם מאמינים שהעולם שלח ליפאן אות ברור בתקופה שלאחר המלחמה הקרה כאשר ראה בגישת "למה שאנו ארגנו" שלה בעת מלחמת המפרץ הפרסי משהו הראוי לבוז.

ויכוח עמוק

זהו הוויכוח העמוק ביותר העומד היום בפני יפאן. לא קל יהיה לפתור אותו והוא רק יגביר את מהירותו בשנים הקרובות. אם טוקיו לא תוכל למצוא מבנה משותף בין בחינה תרבות צבאי לבין יעדי התכנון של "אל תבקשו מאיתנו" ששלטה מאז סוף מלחמת העולם השנייה, היא מסתבכת בבידוד בעולם.

גם מבחינה כלכלית חייבת הפקעת להיפתח עכשיו. כשהיא מוקפת בתחילה בפרוטקציוניזם גלוי ולאחר מכן במכשולי סחר סמויים יותר שאינם מבוזים לזרים להיכנס, שתלו מנהיגיה של יפאן, במגזר הציבורי הפרטי כאחד, את הרעיון שמתחרים הכלכלים המפוקים לעתים מזומנות את הכלכלות הקפיטליסטיות האחרות אינם חייבים להופיע גם ביפאן. בשביל יפאנים רבים התקבלה דרך זה כלכלית כמובנת אליה, בדיוק כפי שהיותה מעטפת הביטחון האמריקנית.

הישג מרשים

לגבי אומה שיצאה מהריסות המלחמה היתה כמובן השגת הביטחון הכלכלי הישג אמיתי ומרשים ביותר.

התדיריות המקרו-כלכלית של יפאן היתה טובה כפי שמדיניות יכולה להיות. היפאנים חסכו, השקיעו ועבדו קשה. אבל מדיניות הסחר שלה היתה מרקנטיליסטית בצורה בוטה ומורשת זו מציקה לה עכשיו, בעולם שאחרי המלחמה הקרה.

בספר שיצא לאור באחרונה, "אומה חזקה, צבא חזק", מבנה ריצ'רד סמואלס, אחד ממומחיה הצעירים הבולטים של ארצות הברית ליפאן, בתואר "שגע" או חוסר ביטחון את הכוח המניע את החברה היפאנית.

זו הסיבה לכך שיפאן, שהפקירה את ביטחונה הצבאי בידי ארצות הברית בתקופת המלחמה הקרה, יצרה את הפקעת הכלכלית שלה. מדיניותה, כפי שכותב סמואלס, לפיתוח הטכנולוגיה שלה בבית והגנת העסקים שלה מפני זרים קשורה ישירות לתחושת הפגיעות המושרשת כה עמוק ביפאן.

אחרי המלחמה הקרה, כל מה שאיפשר למנטליות זו לשגשג ביפאן התחיל להתפורר. מבחינה כלכלית ופוליטית כאחד העולם לא יסבול עוד שהכלכלה השנייה בגודלה שלו תצבור עודפים מסחריים עצומים. שוב לא קיים טיעון ביטחוני – האיום הסובייטי – שיגרום לוושינגטון ולכל אחר אחר לעצום את עיניה.

המסר של משבר הין/דולר הנוכחי הוא בעל שתי פנים: אחרי כל השנים הללו יפאן עדיין חוסכת יותר מדי וארצות הברית חוסכת פחות מדי.

אבל אם תשמיעו את הטענה הזאת לבירוקרט יפאני בימים אלה הוא יגיב בשפת הפקעת: "אתם חייבים להבין שיפאן היא חברה מזדקנת, ולפיכך אנחנו חייבים לדחות את הצריכה הנוכחית. אם התוצאה היא עודף בסך 130 מיליארד דולר במאזן המסחרי עד שכולנו נמות, אין ספק שתוכלו להבין זאת".

העולם מבין בהחלט. תשובתו היא 98 ין לדולר, והין עדיין עולה. אין לטעות: שערי החליפין הנוכחיים מפעילים לחץ עצום על יפאן.

בשונה מה שאמור היה להיות המאה של האוקיינוס השקט, מתחיל לרדת חלק השוק של יפאן במחשבים, שבבי מחשב, ציוד לייצור מחשבים ומכוניות, אם נמנה רק ענפים אחדים של טכנולוגיה גבוהה. כתוצאה מכך מתחיל סוף סוף הין הנוסק לחייב את הארגון מחדש של כלכלת הפוגו.

נגיד הבנק אוף ג'אפאן אמר באחרונה, שמתוך הכרה התחיל הין החזק לפגוע בסינדרום של "אנחנו חייבים לייצר הכל כאן" ששלט בחברות היפאניות והתכנון הממשלתי שלאחר המלחמה.

המשמעות של סיום המלחמה הקרה לגבי יפאן היא בפשטות סופה של תקופה היסטורית שבה היא היתה פחות מדינה מאשר פקעת. במשך 45 שנה נעטפו היפאנים בעטיפת ביטחון שסיפקו להם האמריקאים. זה איפשר ליפאן כאומה לבנות מוצות מבחוץ; ביטחונה נמסר למעשה לידיו של מישהו אחר, ויפאן הפסיקה להיות "מדינה נורמלית"

עליית הין, שבאה באמצע מיתון שנמשך כבר 3 שנים ושאינו עתיד להסתיים בקרוב, כפי שמנבאים כלכלנים רבים, גורמת לצרכנים להיות לפתע רציניים מאוד בחיפושיהם אחר מציאות ביפאן – ואלה באות ממוצרים המיוצרים מחוץ לגבולותיה.

אישית לא פחותה מנשיא חברת המכוניות פורד מאמינה שיש לה סיכוי לעשות היום עסקים ביפאן. זה, תאמינו או לא, לא היה קורה לפני 5 שנים.

בשביל שותפי הסחר של יפאן, אלו הן חדשות טובות. בשביל העובדים במשכורות היפאנים, המאמינים שתעסוקה לכל החיים היא לנצח, זה סיפור אחר. זה קרוב לוודאי סוף החיים בתוך הפקעת. והגיע הזמן.

עתיד לא ברור לטלמקס

חברת הטלפון המקסיקנית ממתינה לחוקים חדשים שיסיימו את המונופול שלה

WALL STREET JOURNAL

מאת קרייג טורס

מקסיקו סיטי (מיוחד ל"הארץ"). בעוד ימים מספר ישתנו לגבורי כללי המשחק בשביל חברת הטלפונים של מקסיקו.

טלמקס, שזכתה להגנה ממשלתית מפני תחרות, הפכה להיות אחת מן החברות הרווחיות ביותר בעולם. אבל עכשיו נראה באופק סיום המונופול של טלמקס. ממשלת מקסיקו עתידה לפרסם בקרוב כללים שיקבעו כיצד ייפתח לתחרות שוק שיחות החוץ בינואר 1997.

לא פחות מ-5 חברות, מרביתן שותפויות מקסיקניות-אמריקניות, אמרו שהן רוצות להיכנס למשחק. כמה קבוצות יהמרו במיליארדי דולרים, סימן לערכו של השוק המקסיקני בעיניהן. חברות נוספות עשויות לנסות ולהיכנס ברגע האחרון.

טלמקס חשובה כל כך למקסיקו שהחלטות הממשלה כיצד לבצע את הפסקת המונופול תהיה צעד המדיניות החשוב ביותר מאז ההחלטה להמשיך עם הסכם הסחר החופשי של צפון אמריקה (נאפט"א). אחרי ההחלטה יעקבו גם חברות אמריקניות רבות, המתכוננות להיכנס לשווקים אחרים באמריקה הלטינית.

"מקסיקו היא מקרה מבחן גדול. כולם עוקבים אחריה", אומר ג'ושוע לוונברג, אנליסט לאמריקה הלטינית בפירמה דיסרץ' בקיימברידג', מסצ'וסטס.

אכן, ביטול המונופול של טלמקס יהיה אות חשוב לחברות אמריקניות השוקלות השקעות אחרות שווה במקסיקו שיותרו בחברות מקומיות. "כל כך הרבה עומד על הפרק. המחוקקים עתידים להגדיר כיצד ייראה הענף ב-10 או 20 השנים הבאות, ולזה יש השפעה עצומה על השקעות ישירות זרות", אומר ג'ון פולוס, שותף בבוז-אלן את המילטון דה מקסיקו.

המשקיעים הזרים שהדבר נוגע להם ביותר הם פראנס טלקום וסאותווסטרן בל. שתי חברות הטלפון רכשו ב-1990 בשותפות עם קבוצת המכרות, הייצור והטבק המקסיקני גרופו קארסו 20.4% ממניותיה של טלמקס תמורת 1.76 מיליארד דולר, כחלק מהפרטתה של טלמקס. הן העתידות להפסיד יותר מכל אם התחרות תפגע קשות ברווחיה של טלמקס. לחברת של פראנס טלקום, ששילמה 412.2 מיליון דולר תמורת 5% ממניות טלמקס, סיבה להגיב על התחרות העתידה להתנהל להוציא את המלים "אנחנו ממתינים לראות כיצד הממשלה תטפל בזה".

צריכים גם לחשוב על המשקיעים במניות. טלמקס היא המוליכה בבורסה של מקסיקו, שבה עשתה הממשלה שימוש כדי למשוך את מרבית ההון הזר המממן עכשיו את הרשויות והכלכליות שלה. סכום של כ-18 מיליארד דולר בהון זר מושקע בטלמקס. המניה מהווה 26% ממדד המניות בבורסה של מקסיקו, 18% מכלל שווי השוק ו-23% מנפח המסחר היומי. לכן ירידה חדה במחיר המניות של טלמקס עלולה להבריח את המשקיעים הזרים בבורסה של מקסיקו ולפגוע במניות מקסיקניות אחרות, דבר שיקשה על עשרות חברות מקסיקניות לגייס הון הדרוש להן בהרחבות.

גם מעמדה של טלמקס כעסק מקסיקני משגשג חשוב. טלמקס לבדה ייצרה בשנה שעברה רווח של 3 מיליארד דולר לכלכלה המקסיקנית החולשת, על מכירות בסך 18 מיליארד דולר, והשיגה רווח שולי מבוטל אחרי מס של 37%.

אבל מקסיקנים רבים חוששים שמספר הקווים של טלמקס שאינו מספיק – רק 8.8 לכל 100 בני אדם – והשירות הגרוע מפריעים לכל הכלכלה, לכן לדעתם התחרות דרושה.

"זה משא ומתן רב עוצמה בין הממשלה, פקידים של טלמקס ומתחרים פוטנציאליים", אומר ריקרדו מאגו, אנליסט בברינג ריפורט במקסיקו סיטי. אבל לדברי המשקיעים צריכים לצפות לתוכנית מוגדרת היטב במוקדם ולא במאוחר. "ממשלו של סלינאס רוצה לעשות זאת משום שיש להם המחויבות מן ההפרטה של טלמקס. הם רוצים לקבוע את הכללים לפני שהממשל החדש ייכנס לתפקידו בדצמבר".

אבל השאלה בדיוק מי וכיצד יורשו להיכנס לתמונה היא נושא מסחר בין הנוגע לסדרי עדיפויות אחרים של ממשלת מקסיקו.

נראה ששר התקשורת והתחבורה רוצה להשתמש בתחרות כדי לשפר את שירותי הטלפון מהר ככל האפשר, וזה בעת לשמור על רווחיה של טלמקס כדי שההשקעה במערכת לא תיפגע. מנהל טלפון מקסיקני המעורב בדיונים אומר שמשרד המסחר של מקסיקו רוצה לפתוח את השוק להתחרות עם כביסות של מתחרות אחרות, בדומה לשוק האמריקאי. משרד האוצר רוצה למכור במכירה פומבית את הזכות להתחרות בטלמקס, לחברה אחת או יותר, ולהרוויח הון בשביל האוצר המקסיקני. דנים בקביעת דמי כניסה בסכום של 300 מיליון דולר או יותר, דבר שיחייב את המתחרים לקיים רמת תעריפים גבוהה ובכך להגן על הרווח השולי של טלמקס.

בין החברות הרוצות להיכנס לשוק שירות החוץ נמצאות גרופו פינבמקסאקסיבל, שיחד עם MCI האמריקנית רוצה להקים רשת לשירות חוץ בעלות של מיליארד דולר. MCI תשקיע 450 מיליון דולר תמורת 45% מן המניות. בל אטלנטיק וחברת הטלפון הסלולרי לאדי גרופו איוסהסל מתכוונות מימון טלפון לשירות מקומיות ולשירות חוץ בעסקה ששווייה מוערך ב-1.04 מיליארד דולר. ספרינט מנהלת שיחות עם גרופו פרוטקסה והקבוצה של חברות טלפונים סלולאריים.

גרופו דוסט, חברת השקעות שבשליטת ענף של משפחת גרזה העשירה ממקסיקו, שרכשה באחרונה חלק ממערכת הטלפונים של קובה, מנסה לגייס מיליארד דולר ומנהלת שיחות עם 4 חברות טלפון גדולות, כולל בלסאות. אלפונסו רומו גרסה, העומד בראש גרופו פולסאר, קונצרן ממונטריי בעל אינטרסים בחברות ביטוח, טבק וטקסטיל, מעוניין לפתח שירות טלפונים מקומי בערים ובאזורים כפריים כאחד. גרופו פולסאר רכשה 15% בחברת הטלפון הלאומית הבריטית איוניקה תמורת 22.5 מיליון דולר.

רבים ממתחרים פוטנציאליים אלה, כמו גרופו איוסהסל, חושבים שיוכלו למשוך אליהם לקוחות רק באמצעות שירות טוב, מתוך מחשבה שנאמנות הלקוחות אינה גבוהה אחרי שנים של תסכול מטלמקס.

אבל לפני שמתחרה כלשהו יוכל להיכנס למשחק, הוא רוצה לדעת מה יהיו הכללים והעלויות כאשר יצטרך להשתמש בקווים של טלמקס. על זה יוחלט בימים הבאים.

לטלמקס, כמובן, יש תוכנית משלה לשימוש הדדי בקווים. אבל מתחרים רבים מתנגדים לה. טלמקס הציעה שהמשתמשים בשירות חוץ יחייגו קידומת מסוימת כדי לבחור בחברה לשירות חוץ לכל שיחה שברצונם לבצע, אבל קבוצה של מפעילי טלפונים סלולאריים אומרת שהיא רוצה שהלקוחות יהיו מסוגלים להיות מנויים בחברת טלפון מסוימת, שתטפל בכל שירות החוץ שלהם. בעוד טלמקס מציעה גישה ל-10 מרכזיות, רוצים מרבית המתחרים גישה לכל 200 המרכזיות הדיגיטליות שלה. ומפעילי הטלפון הסלולארי רוצים רשות להימנע לחלוטין משימוש ברשת של טלמקס. שיחות לארצות הברית, למשל, ישודרו אל מעבר לגבול על ידי מפעילי הטלפון הסלולארי, ייקלטו אצל שותף אמריקאי ויועברו ברשת שלו.

הקבוצה מבקשת גם לפצל את טלמקס לשני עסקים, חברה לשירות חוץ וחברה לשירות מקומיות.

פאון מבירינג אומר שטלמקס יהיו דרכים להגן על עצמה מפני המתחרים בשירות חוץ. היא תוכל להוציא הכנסות גבוהות יותר משירות מקומיות באמצעות העלאת התעריפים וגבייה לפי דקת שיחה. ואם המתחרים יגדילו את שיחות החוץ באמצעות תעריפים זולים יותר, תרוויח טלמקס בשל תעריפי החיבור לקווים שלה.

למרות זאת, בשל התחרות צפויה הצמיחה בהכנסות וברווחים של טלמקס שממנה נהנו בעלי המניות של החברה ב-3.5 השנים האחרונות להיות לפתע בלתי בטוחה. "עם פריצת התחרות יהפוך עד מהרה הרווח התפעולי השולי של החברה, 45%, להיות נחלת ההיסטוריה", צופה בכיר מאסיק, אנליסטית בס"ג ורבורג.

מודפס באישור וול סטריט ג'ורנל (c) 1994 דאו ג'ונס

המרכז הישראלי לניהול (מי"ל)

ארגון המנהלים בישראל

הכנס השנתי השביעי של
דירקטורים ומנהלים בחברות הממשלתיות

יום ה', 21.7.94, בשעות אחה"צ, בת"א

בהשתתפות

שר האוצר, מר אברהם (בייגה) שוחט
היועץ המשפטי לממשלה, מר מיכאל בן-יאיר
מנכ"ל משרד האוצר, מר אהרון פוגל
מנהל רשות החברות הממשלתיות, מר יוסי ניצני

והייה (לפי סדר הופעתם):

■ מר חיים קמיניץ, מנכ"ל המי"ל ■ פרופ' בן-ציון זילברפרב, אוניברסיטת בר-אילן ■ מר יוסי עבאדי, היועץ המשפטי לרשות החברות ■ מר שלום גרניט, הממונה על השכר במשרד האוצר ■ מר זאב אורן, המשנה למנהל הרשות ■ מר יצחק קאול, מנכ"ל בזק ■ דר' גבי קומיסר, מנכ"ל התעשיה הצבאית ■ מר ויקטור מדינה, יו"ר דירקטוריון כי"ל.

הכנס נערך בשיתוף משרד האוצר – רשות החברות הממשלתיות

ערב עיון
המערכת הפנסיונית בישראל – לקראת רפורמה

יום ד', 20.7.94, בשעות אחה"צ, בת"א

בהשתתפות הייה (לפי סדר הופעתם):

מושב א': ■ פרופ' רמי פרידמן, ראש מכון ירושלים לחקר ישראל - מנחה המושב ■ מר אהרון פוגל, מנכ"ל משרד האוצר ■ מר שלום חבשוש, יו"ר האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות ■ עו"ד יוסי גוטניק, ראש אגף עבודה ומשאבי אנוש, התאחדות התעשיינים בישראל.

מושב ב': ■ מר מאיר שביט, הממונה על שוק ההון, משרד האוצר - מנחה המושב ■ מר עמיר פרץ, יו"ר ועדת העבודה של הכנסת ■ מר אלי פז, סמנכ"ל משרד העבודה ■ מר משה פרג, מנכ"ל חברת לה-נסיונל ■ מר דן שפרינצק, יועץ לביטוח פנסיוני ■ מר בן-עמי עמירן, מנכ"ל מבטחים ■ מר נתן שרון, מנהל משאבי אנוש של קבוצת טבע.

ערב העיון נערך בשיתוף האגודה לחקר יחסי עבודה ואיגוד מנהלי משאבי אנוש במי"ל

יום עיון
בעקבות החלטת ממשלת ישראל–
האם ניתן להוזיל את מחירי הדירות בישראל וכיצד?

יום ה', 14.7.94, בשעות הבוקר, בת"א

בהשתתפות **שר הבינוי והשיכון, מר בנימין בן-אליעזר**

והייה (לפי סדר הופעתם):

■ מר אורי דורי, מנכ"ל חברי הבניה א דורי - מנחה יום העיון ■ מר איתי אייגס, מרכז צוות שיכון באגף התקציבים, משרד האוצר ■ מר אורי וירצבורגר, מנכ"ל בנק טפחות ■ מר רפי ביסקה, מנכ"ל דנקנר השקעות בע"מ ■ מר מיכאל ורדי, מנכ"ל מינהל מקרקעי ישראל ■ מר עמוס ברעם, מנכ"ל התאחדות הקבלנים ■ מר אבי דרקסלר, עו"ד ■ מר עוזי ורדיזר, מנכ"ל שיכון עובדים ■ מר ברוך יוסקוביץ, מהנדס העיר ת"א ■ מר אליהו סויסה, משנה למנכ"ל וממונה על מחוז ירושלים, משרד הפנים.

ערב עיון
כלכלה וניהול המוסדות להשכלה גבוהה בישראל

יום ב', 18.7.94, בשעות אחה"צ, בת"א

בהשתתפות הייה (לפי סדר הופעתם):

■ מר עודד מסר, מנהל חברות - מנחה ערב העיון ■ פרופ' אמנון פזי, יו"ר הועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה ■ ד"ר מאיר צדוק, מנהל האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ■ פרופ' יורם וייס, החוג לכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב ■ מר דוד לויתן, לשעבר מנכ"ל אוניברסיטת תל-אביב ■ מר דוד שלכט, סגן הנשיא לכספים ומינהל, מכון ויצמן למדע ■ מר יצחק אמיר, מנהל הרשות לקרנות והשקעות, האוניברסיטה העברית בירושלים.

לפרטים נוספים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול – טל. 03-6957202, 02-234863, 04-640678, 07-237914, פקס. 03-6953104, 02-294993, 04-662905, 07-295678

هكذا من الأصل

בעולם

עבר שבוע / רפי פרסיץ

נאפולי: קרקס שהוליד עכבר

בשבוע שחלף האפילו בשורה על פיתוח זן חדש של בננות בטעמי גלידה מגוונים ומנגינות ערבות שהדהדו מכנס מצלצלי הפעמונים בשומברי שבצרפת על ההצגה הראוותנית שהקרינו שבע המדינות המתועשות בנאפולי

לאורך השבוע שעבר התבייתו בקירותנות אמצעי התקשורת הפיננסית בעולם על ועידת מנהיגי שבע המדינות המתועשות (יפאן, קנדה, ארה"ב, איטליה, צרפת, בריטניה וגרמניה) ועל ישיבותיהן העונתיות של מועצות הנגידים של הבנקים המרכזיים בארה"ב ובגרמניה.

כפי שהיה ניתן לצפות מראש, הרף התבטנה, לא היתמר עשן, מכל צבע שהוא, מהכינוסים רמי־הדרג האלה. אדרבה, למורת־רוחה של קהילת הפיננסים הפיננסית, כלל לא עלו עניינים מוניטריים (שערי מטבע, שיעורי ריבית) על שולחן הדיונים. העדרם מנאפולי של נציגי הבנקים הממלכתיים של שבע המדינות המתועשות, והעובדה שההודעה המשותפת שקוראו בסוף הכנס תוכנה ערב פתיחתו, הן עדויות ניצחות להזנחה הנאורה המאפיינת את גישתם של מנהיגי העולם לתחומים אלה.

הזנחה נאורה

הזנחה נאורה זו הינחתה את הדיונים בפדרל רזרב האמריקאי ובבונדסבנק הגרמני, שקדמו לועידת נאפולי: הבנק המרכזי בארה"ב נמנע מלהעלות את שיעורי הריבית הדולרית, והבנק המרכזי בגרמניה נמנע מלקצצם.

האי־מעש הגרמני נבע מסימני התאוששות המוסיפים לכבכב בגרמניה: בחודש שעבר הצטמק ב־71 אלף מספר המובטלים במערבה ובמזרחה הוא עומד כעת על 3.6 מיליון; ולראשונה זה כחמש שנים, יכלה חברת התעופה לופטהאנזה להצביע על רווחים חצי־שנתיים.

האי־מעש האמריקאי נבע מרצונו של הפדרל רזרב להתוודע אחרי השפעתן המצטברת של ארבע העלאות הריבית (מאז פברואר) על קצב הצמיחה בארה"ב. ודף הצהרות סותרות הנשמעות לעתים, אין הפד מוטרד יתר על המידה מן השחיקה המתמשכת במעמדו של הדולר בשוקי החליפין בעולם – כל עוד אין האינפלציה מרימה ראש מבית. למשל, כל שכן לאמריקאי המצוי, אכפת כמה ביצים וכבדות להם קונה דולר במכולת, לא כמה דולרים עולות שהייה בטוקיו, או מצלמה יפאנית.

יותר על כן, לפד נהיר שאם לא היה בכוחן של 4 העלאות ריבית לסייע לדולר, לא יהיה בהעלאת ריבית חמישית כדי לתמוך משמעותית במעמדו.

יכה סורוס את סורוס

אשר להתערבויות מתואמות בשוקי־מטבע, משמשפם של בנקים ממלכתיים בשני העשורים האחרונים, דומה כי מה שאין עושה השכל, עושה הזמן: אט אט חודרת לתודעתם הצפירה של בנקאים מרכזיים ההכרה שבמקום להקיז את חסכונותיהם של אזרחיהם (במטבעות זרים) בהתמודדויות עקרות עם כוחות שוק הרוכסיים, מוטב להם להניח למהמרי־המטבעות להתעשר או להתרושש זה על חשבונו של זה, בלא שייפגעו עתודות המטבע של מדינותיהם.

ההתרשמות הכללית היא שמנהיגי העולם המתועש שבעים רצון למדי ממצבו הנוכחי – המתאפיין בצמיחה נטולת־אינפלציה – וכי בראש מעייניהם עומדת סוגיית האבטלה: באיחוד האירופי בלבד רשומים 20 מיליון מובטלים, וכי בספרד מובטלים 38% מאוכלוסיית הצעירים הכשירים.

באחרונה מתגבשת דעה כי ייבצר מן הסקטור התעשייתי הפרטי לגבור על מארת האבטלה בכוחות עצמו, בלא סיוע ממשלתי; וכי עיקר הסיוע הממשלתי לסקטור הפרטי צריך להתבטא בהנחלת מיומנות מקצועית לעובדים לא־מקצועיים – אולי באמצעות הסבת חלק מן ההטבות הסוציאליות (בהן דמי־אבטלה) לצורך זה.

במקביל להצגה הגדולה של מנהיגי שבע המדינות השמנות, התכנסו בנאפולי מנהיגיהן של שבע המדינות הרזות, בהן הודו, קולומביה, מקסיקו וברזיל. מדינות אלה, שאוכלוסיותיהן נגועות במחלות, בעוני, בבערות, באבטלה ובמחסור בדיור, קבלות כי בעוד שבעתות מיתון הן ניזוקות יותר מאחיותיהן העשירות, אין רווחת העשירות מקרינה על משקיהן בעתות צמיחה.

חולשה לדולר, יציבות בבורסות

בשוקי החליפין הוסיף המטבע האמריקאי להיחלש: כרה קרקעית היסטורית חדשה מול הין וקרקעית בת 14 חודש מול המארק. שערי הנעילה של הדולר בשוק המסחר בניו יורק ביום ששי היו: 1.5610 מארק, 1.3160 פרנק שווייצי, 98.10 ין ו־1.5490 מול הליש"ט. הדולר הקנדי ננעל ב־71.97 סנטים אמריקאיים.

אי־יכולתו של הדולר להתרומם מעל הקרשים רומזת כי מגמת היחלשותו עשויה להתמשך – אף שמן המותר להוסיף כי נפילתו לא תהיה הר־סנית.

נתוני תעסוקה משופרים בארה"ב, שכללו תוספת של 379 אלף משרות למגזר הלא־חקלאי, הוסיפו להעיק על שעריהן של איגרות החוב. התשואה השנתית על איגרת החוב הממשלתית ל־30 שנה טיפסה מ־7.61% ל־7.70%. התשואה על איגרות החוב הליש"טית לעשר שנים עמדה על 8.49% ועל איגרות החוב המארקית – על 7.01%.

בניגוד למה שאירע בשבועות קודמים, ניתק הקשר הגורדי בין התמורות בשוקי הריבית לתנודות במדד דאו ג'ונס, שחתם את המסחר ב־3,709 נקודות, עלייה שבועית של 1.7%. בסטייה זו יש אולי כדי לרמוז כי הנטיה בשעריהן של איגרות החוב קרבה לקצה.

בבורסות המניות במזרח הרחוק נרשמו בדרך כלל ירידות: הבולטות בהן היו בהונג־קונג (-2.3%) ובסינגפור (-1.9%) באירופה, למעט ציריך, נרשמו עליות מתונות, הבולטה בהן במדד סי־איי־סי בפאריס (+2.5%).

שערי הנפט הפגינו יציבות, כשנפט מסוג טקסס למסירה באוגוסט מחליף ידיים ב־19.47 דולר לחבית. שוקי המתכות היקרות נטו כלפי מטה. שעריהן ושערי הסחורות הבסיסיות מובאים בעמוד ג3.

פירות מטורללות

בשוקי "הרכות", נסוג שער הסוכר למסירה באוקטובר מ־11.86 סנט לליברה באחד ביולי ל־11.29 לליברה ביום ששי שעבר. שער הקפה, שנסק באחרונה לפסגה בת שמונה שנים, הוסיף להפגין תנודתיות גבוהה ונעל בניו יורק ב־1.8725 דולר לליברה (ערביקה, למסירה בספטמבר), 7.85 סנט פחות מבשבוע הקודם. שער הקקאו למסירה בספטמבר נסק בסוף השבוע ב־77 דולר לטונה ונעל ב־1,398 דולר לטונה: התייקרות שבועית ב־5%. גם שערו של רכז התפוזים למסירה בספטמבר זינק וחתם ביום ששי ל־97.20 סנט לליברה.

שער הכותנה למסירה באוקטובר התאושש משפלו (69.65 סנט לליברה) וחתם את השבוע ב־72.20 סנט לליברה. הוא הדין לגבי שער הבקר למסירה באוגוסט, שהתרומם מרמת־שפל של 63 סנט לליברה ונעל ב־66.38 סנט לליברה.

על רקע "מגיפת הפרות המטורפות", אסרה גרמניה על יבוא בקר בריטי לגבולותיה. אף שהיצוא הבריטי לגרמניה אינו עולה על 1% מכלל יצוא הבקר הבריטי (הנאמד ב־250 מיליון דולר בשנה), חוששים הבריטים כי בעקבותיה של גרמניה עלולות ללכת חברות אחרות באיחוד האירופי.

בשוקי הדגנים גרמו גשמי־ברכה לירידות חדות: שער החיטה למסירה בדצמבר נסוג מ־2.4175 ל־2.3075 דולר לבושל ושער פולי הסויה למסירה בנובמבר – מ־6.0975 ל־5.88 דולר לבושל.

29% מיבול הקפה בברזיל נפגעו מן הכפור שפקד את המדינה

עלולות להיות שתי עונות של מחסור בקפה בשוק העולמי

ברזיליה (אי־פי). ממשלת ברזיל הודיעה ביום חמישי רשמית כי הכפור שפקד באחרונה את אזורי גידול הקפה בברזיל גרם להרס של קרוב ל־29% מיבול הקפה בשנה זו.

מחירי החוזים עתידיים לקפה לטווח הארוך עלו ביום חמישי בבורסת הקפה, הסוכר והקקאו של ניו יורק, כשהנתונים החדשים על האספקה העידו על כך שהמחסור בקפה יורגש לא רק השנה אלא גם בשנה הבאה.

ממשלת ברזיל הודיעה שלשום כי תסיר את האיסור שהטילה על יצוא קפה. ההוראה על איסור יצוא הקפה ניתנה ב־27 ביוני, ונועדה למנוע מהסוחרים לנצל את ירידת המחירים כדי לגרום למחסור בשוק המקומי.

פרדריקו רובאלינו, המנהל של מדיניות המסחר במשרד המסחר והתעשייה של בראזיל, אמר כי חישוב ראשוני של הממשלה הצביע על אובדן 5 מיליון שקים, שגרם להורדת ההערכות על היבול ב־1994–1995 ל־17.5 מיליון שקים. אובדן זה מהווה כ־28.6% מכלל היבול ב־1994–1995. משקלו של שק הוא 60 קילו.

הערכה זו נעשתה על ידי צוות של מומחי ממשלה, שסייר שלושה ימים באזורי גידול הקפה העיקריים בברזיל.

הרסיליו אמראל, מנכ"ל מועצת הקפה של ברזיל, המייצגת את יצרני הקפה, אמר כי הארגון שלו מעריך שההפסדים מסתכמים ב־6–8 מיליון שקים.

רובאלינו אמר כי הממשלה תציע למכרז רכישה של 5 מיליון מתוך 7.5 מיליון השקים שבמלאי, כדי לכסות על ההפסדים.

אמראל אמר כי מחירי היצוא התייצבו על 1.96 דולר לליברה (0.45 קילו), שהשוק סגר. לפני הכפור היו מחירי היצוא כ־1.30 דולר לליברה.

לדבריו, סביר שהמחירים יירדו כשהממשלה תתחיל למכור את המלאי שלה.

אמראל ציין כי הוודאי בברזיל עדיין לא נגמר. ייתכן שיהיו פגיעות כפור נוספות ביולי ובאוגוסט, שיביאו להידוש האיסור על יצוא.

נציגי המדינות המייצרות קפה – כולל קולומביה ומדינות אמריקה התיכונה ואפריקה – נפגשו ביום חמישי וביום ששי בברזיליה, לדיון על אסטרטגיית המחור.

בניו יורק ירד מחירם של פולי קפה מסוג ערביקה ירוק ביום חמישי ב־1.15 סנט, והגיע ל־1.933 סנט לליברה, אך רוב החוזים האחרים עלו ב־3–9 סנטים. כשהחוזה דצמבר נסגר ב־1.95 דולר לליברה.

תנודות אחרות נרשמו במחירי הקפה, לנוכח שטף דיווחי המרושת השמועות. המחירים ירדו בתחילת יום המסחר לנוכח השמועות כי ברזיל מתכננת להציע 5 מיליון שקים למכרז לתקופה של 10 חודשים, דבר שעלול היה להציף את השוק.

לאחר מכן עלו המחירים, עקב שמועות כי הנזק מהכפור בברזיל יביא ליבול של 17 מיליון שקים, לעומת הערכה של 22 מיליון שקים. כך אמרה מנהלה קפל, אנליסטית בחברת סמית בארני שירסון בניו יורק.

פידליטי רכשה אג"ח של מייסיס

ניו יורק (אי־פי). העיתון "ניו יורק טיימס" דיווח כי חברת פידליטי מנג'מנט אנד ריסרץ' רכשה איגרות חוב של מייסיס בשווי של כ־80 מיליון דולר, ורכישה המקנה לה השפעה נוספת בדיון על פשיטת הרגל של מייסיס.

רכישה זו מציבה את פידליטי, חברה לניהול קרנות נאמנות, בעמדה להשגת קונצנזוס בין בעלי איגרות החוב על תמיכה במיזוג המוצע בין פדרייטד דיפרטמנט סטורס לבין מייסיס, כך נכתב במהדורת יום ששי של העיתון. פידליטי היא הכוח העומד מאחורי המיזוג.

אך העיתון הוסיף כי הוועדה המייצגת את בעלי המניות היתה הגוף היחיד שהביע התנגדות למיזוג, במקום להמשך בהצעה שהיתה מאפשרת להוציא את מייסיס מבית המשפט לפשיטות רגל ולהותיר אותה במעמד של חברה עצמאית.

מנהלי מייסיס נפגשו שלשום בבוקר כדי לדון על הצעת המיזוג. "הנושא האמיתי שבו מתחבטים בו כעת הוא, כיצד להשביע את רצונם של בעלי איגרות החוב, ופידליטי עשויה להקל עליהם בכך", אמר לעיתון אחד האנשים המעורבים בעסקה.

העיתון ציטט סוחרים שאמרו כי פידליטי רכשה בתחילת השבוע מקרן ההשקעות אפולו איגרות חוב של מייסיס בשווי של כ־80 מיליון דולר, שמועד פירעונן אמור לחול ב־1998.

דניאל הרמן, המנהל את ההשקעה של פידליטי במייסיס, סירב להגיב על הידיעה. פידליטי מחזיקה באג"ח בכירות של מייסיס בשווי של 522 מיליון דולר. שותף באמנגה איטר בראון ל"ניו יורק טיימס" כי הקרן מבזה השבוע את איגרות החוב שברשותה, אך סירב לציין מי רכש אותן.

קבוצת ההשקעות של טראמפ רכשה את האמפייר סטייט

ניו יורק (אי־פי). האם האמפייר סטייט בילדינג, גדול די הצורך להכיל גם את דונאלד טראמפ וגם את לאונה הלמסלי?

הבניין בן 102 הקומות במנהטן, שנחכר במשך שנים על ידי בעלה של לאונה, הארי, עבר כעת לידי טראמפ וקבוצת משקיעים בינלאומיים. הרכישה תביא, קרוב לוודאי, להעמקת העוינות בין טראמפ לבין משפחת הלמסלי.

"הבניין לא נוהל על פי דרישות חוזה החכירה", אמרו בקבוצת טראמפ.

טראמפ רמז על כוונותיו בהצהרה מנוסחת בזהירות רבה, שבה הודיע על העסקה שלו עם אדאם אמריקה, קבוצה של משקיעים אירופים ואסייתים שרכשו את הבניין באוקטובר 1993 תמורת 45 מיליון דולר.

באיטליה יוזלו 4,000 תרופות

מאת הולדה ליברנומה

בית המשפט ברומא קבע שלשום שמחירי קרוב ל־4,000 תרופות שנקבעו על ידי הממשלה גבוהים ללא הצדקה. בית המשפט הרשיע את משרד הבריאות על שלא יישם החלטה קודמת של ועדת הפיקוח על מחירי התרופות, שחייבה את היצרנים כבר באפריל להוריד את מחיריהן של כמה מאות תרופות.

עכשיו, בעקבות פסק הדין, אמורים לרדת בתוך ימים מעטים מחירי אלפי תרופות, בחלקן עד כדי שליש מהמחיר הנוכחי, כדי להשתוות למחיר הממוצע ביותר מדינות השוק המערב אירופי. פניית איגודי הצרכנים לבית המשפט באה בעקבות שרשרה ארוכה של שערוריות.

אמריקאים רוכשים כרמים בקיאנטי

מאת הולדה ליברנומה

קוראל ג'קסון, משפטן מקליפורניה, רכש באחרונה 9000 דונם כרמים באיזור גבעות סיינה שמדרום לפירנצה, שם מייצרים קיאנטי מובחר. בעיירה הזאת מדרום מערב לסיינה מייצרים ברונאלו, יין משובח במיוחד הנמכר רק אחרי שהייה של 5 שנים לפחות במרתפי היקב.

אבל לא רק אמריקאים הגיעו בשנים האחרונות לאותם אזורים בטוסקנה שבהם מגדלים יינות משובחים. 80% מ־23 החברות הזרות המייצרות קיאנטי הן בידי גרמנים, אבל יש כאן גם שתי חברות בבעלות אנגלית, אחת של שוודי ואחת של דני, ועכשיו נוסף ג'קסון האמריקאי.

השקעה סולידית המבטיחה רווח פטור ממס
ללא כל סיכון וללא כל תלות בנדנדת הבורסה,
עם הריבית הגבוהה ביותר
3.1% עד 3.3% לשנה, צמודה למדד.

ועוד:
* הצמדת הקרן גם למדד הבניה.
* אופציה למשיכה חודשית, מיד לאחר ההפקדה.
* זכאות למשכנתא מועדפת.

תנאי חסכון אלה, המובילים בכל המערכת הבנקאית, בתוקף לתקופת המבצע עד 31 ביולי.
פרטים בכל אחד מסניפי הבנק או במוקד הארצי, טל. 03-6750074

בנק טפחות
אל תסתפק בפחות - חסוך בבנק טפחות

הבנק רשאי להפסיק את המבצע בכל עת

אושרה הפרטת הדואר והטלפון בגרמניה

ברלין (אי־פי). הבית העליון של הפרלמנט הגרמני אישר שלשום אמצעים להפרטת מערכת הטלפון והדואר של גרמניה. כמו כן הודיע הבונדסראט בישיבה האחרונה שקיים בבון, לפני צאתו לפגרת הקיץ, על פירוק הסוכנות שהפריטה כמעט את כל החברות הממשלתיות של מזרח גרמניה.

פדרציית התעשייה הגרמנית שיבחה את אופן פעולתו של הבונדסראט בנוגע למערכות הדואר והטלקומוניקציה. אך מבקרים אמרו כי ההפרטה אינה מרחיקת לכת די הצורך, ובגרמניה עדיין יהיה מונופול בשירות הטלפונים. המפקח על ההגבלים העסקיים אמר כי יש צורך דחוף בהגברת התחרות, משום שחיזוקו של מגזר הטלקומוניקציה לעתידה הכלכלי של גרמניה גדלה והולכת.

פרופסור יורגן דונגס מאוניברסיטת קלן, יועץ כלכלי בכיר לממשלה וראש ועדת הליברליזציה, אמר כי גרמניה מפגרת אחרי ארצות הברית ובריטניה בפתיחות כלכלתה. לדבריו, גרמניה פועלת לאט ככל האפשר, כדי לסיים את הפרטת הטלקומוניקציה במועד הסופי שנקבע לכך – 1998.

האמצעים שאישר הבונדסראט יחלקו את משרד הדואר לשלוש חברות, שניתן יהיה להופכן לחברות בבעלות משותפת החל מהשנה הבאה. חברות אלו הן דויטשה טלקום, חברת הטלפון; בנק הדואר ושירותי הדואר. דונגס תיאר את המצב שייצרו התקנות החדשות כ"ככל הנראה, הגרוע שבכל העולמות", משום שיהיה צורך בתקנות חדשות כדי למנוע מטלקום המופרטת לנהוג כמונופול.

דויטשה טלקום והחברה הצרפתית פראנס טלקום משתפות פעולה בניסיון להשתלב בתחרות בעולם. באחרונה חתמו שתי חברות אלו על עסקה בשווי 4.2 מיליארד דולר לרכישת 20% ממניות ספרינט, החברה השלישית בגודלה בארה"ב לשיחות חוץ.

בארה"ב מותחים ביקורת על התוכנית הגרמנית, בטענה שעל גרמניה לפתוח את שוק התקשורת שלה לתחרות חיצונית אם ברצונה להיכנס לשוק האמריקאי.

הבית העליון אישר את פירוקה של טרויהאנד, הגוף שהוקם ב־1990 להפיכת החברות המזרח־גרמניות לשעבר, שהיו בבעלותה של המדינה הקומוניסטית, לחברות בבעלות פרטית. סוכנות זו תחדל להתקיים בסוף 1994, ואת מקומה ימלאו חברות אחזקה ציבוריות, שיטפלו בחברות שלא הופרטו והנדל"ן שלא נמכר עדיין.

בתחילת פעולתה של טרויהאנדשטאלט החזיקה הסוכנות למעשה בכל הנכסים במזרח גרמניה ונחשבה לחברה הגדולה ביותר בעולם, שהעסיקה מיליוני עובדים. הסוכנות מכרה עד כה כ־13 אלף חברות, ורק ל־266 חברות עדיין לא נמצאו בעלים חדשים עד תחילת 1994. בחלק מהמקרים מדובר בחברות גדולות, שייתכן שייסגרו לבסוף לפרקן.

הגידול בביקוש עלול לגרום לעליות נוספות במחירי הנפט בעולם

לונדון (רויטר). הגידול בביקוש העולמי לנפט צפוי להימשך בשנה הבאה, ולהוביל לעליות נוספות במחירי הנפט, מעריכים אנליסטים.

לדברי הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה, הביקוש העולמי לנפט צפוי לעלות במיליון חביות ליום ב־1995, לעומת רמת הביקוש ב־1994, שהן בעצמן גבוהות ב־0.7 מיליון חביות ליום לעומת 1993.

הצמא לנפט צפוי, לכל הפחות, למנוע ירידה במחירי הנפט, ועלול להוביל למחסור בהיצע ברבעון הרביעי של השנה, אם ארגון אופ"ק לא ישנה את מכסות התפוקה שלו ויקפיד על שמירתן, אמרו אנליסטים בתעשיית הנפט. "זה מאשר את מה שחזינו במשך זמן רב: הביקוש עולה והמחירים עולים יחד איתו", אמר לאו דרולאס, הכלכלן הבכיר במרכז הגלובאלי למחקרי אנרגיה.

הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אמרה כי היא מעריכה שהביקוש העולמי לנפט ב־1994 יהיה בממוצע 68.1 מיליון חביות ליום, ויעלה ל־69.1 מיליון חביות ליום ב־1995, בעיקר בגלל השיפור במצב הכלכלי.

"הגידול בביקוש לנפט צפוי לעלות ככל שמדינות נוספות ימשיכו לצאת מהמיתון הכלכלי", אמרו האנליסטים בקליינוורט בנסון בדו"ח שפירסמו לאחרונה. הודות לביקוש הגבוה יותר ולהיצע הקבוע, עלו מחירי הנפט בהתמדה מאז תחילת אפריל, ומחירה של חבית נפט גבוה היום ב־4 דולרים לעומת מחירו בפברואר, כאשר מחירי הנפט הגיעו לשפל של חמש השנים האחרונות.

אולם דרולאס צופה כי הביקוש הגבוה יותר יגרום לגידול בהיצע ממדינות שאינן חברות באופ"ק, ל־41 מיליון חביות ביום ב־1994 ול־41.2 מיליון חביות ביום ב־1995, לעומת 40.6 מיליון חביות ביום ב־1993. אולם אנליסטים אומרים, כי ייתכן שהסוכנות לאנרגיה בינלאומית אופטימית מדי בציפייתה לגידול של 500 אלף חביות ליום בהיצע ממדינות שאינן חברות באופ"ק ברבעון הרביעי של השנה. הם אומרים כי מלחמת האזרחים בתימן העשירה בנפט, ירידות עונתיות ביצוא הנפט מרוסיה בחודשים אוקטובר־דצמבר וסגירות בלתי צפויות של מתקני נפט בים הצפוני בגלל בעיות מזג אוויר עשויות לפגוע בהיצע ממדינות שאינן חברות באופ"ק.

לוח העיר 638-20-20